

RUPP
Chemistry Dictionary
English - Khmer

ខ្មែរ-អង់គ្លេស

វចនានុក្រម

គីមី

សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ

ដេប៉ាតឺម៉ង់ គីមី

បោះពុម្ពលើកទី២

2008

២០០៨

A	
A stage : An early stage in a thermosetting resin reaction characterised by linear structure solubility and fusibility of the material.	ដំណាក់កាល : ដំណាក់កាលដំបូងក្នុងប្រតិកម្មជ័រមេតកំដៅដែលសំគាល់ដោយលក្ខណៈរលាយ និងលក្ខណៈកំដៅរលាយនៃទំរង់លីនេអែរនៃរូបធាតុ ។
abalyn : A liquid resin that is a methyl ester of abietic acid; prepared by treating resin with methyl alcohol; used as a plasticiser.	អាបាលីន : ជ័រវត្ថុរាវដែលជាមេទីលអេស្តែនៃអាស៊ីតអាប៊ីអេទីចបង្កឡើងដោយប្រព្រឹត្តកម្មជ័រជាមួយមេទីលអាល់កុល ។ គេប្រើវាជាធាតុផលិតធាតុស្រូម ។
Abegg's rule : An empirical rule, holding for a large number of elements that the sum of the maximum positive and negative valencies of an element equals eight.	ចំណាត់ថ្នាក់ Abegg : វិធានផ្នែកលើពិសោធន៍ដែលប្រើសំរាប់ធាតុជាច្រើនដែលផលបូកនៃវ៉ាលង់ស៊ីវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមានអតិបរមានៃធាតុស្មើនឹងប្រាំបី ។
Abel tester : A laboratory instrument used in testing the flash point of kerosene and other volatile oils having flash points below 49°C; the oil is contained in a closed cup which is heated by a fixed flame below and a movable flame above.	ឧបករណ៍តេស្ត Abel : ឧបករណ៍ពិសោធន៍ដែលប្រើក្នុងការធ្វើតេស្តចំណុចចំណាំងនៃកេរ៉ូស៊ីន និងប្រេងហើរផ្សេងៗទៀតដែលមានចំណុចចំហេះក្រោម 49°C ។ ប្រេងនេះត្រូវបានដាក់ក្នុងកែវបិទជិតហើយត្រូវដុតកំដៅដោយអណ្តាតភ្លើងមិនប្រែប្រួលនៅខាងក្រោមនិងអណ្តាតភ្លើងប្រែប្រួលនៅខាងលើ ។
abinitio computation : Computation of the geometry of a molecule only from a knowledge of its composition and molecular structure as derived from the solution or the Schrödinger equation for the given molecule.	ការគណនា abinitio : ការគណនាធរណីមាត្រនៃម៉ូលេគុលដោយការស្គាល់សមាសភាព និងទំរង់ម៉ូលេគុលរបស់វាដែលបានពីដំណោះស្រាយ ឬពីសមីការ Schrödinger ។
abney mounting : A modification of the Rowland mounting in which only the slit is moved to observe different parts of the spectrum.	កន្លែងដាក់អាប់ណេយ : កំណែប្រែកន្លែងដាក់ Rowland ដែលក្នុងនោះមានតែស្លាបកាត់ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវផ្លាស់ទីដើម្បីពិនិត្យមើលផ្នែកខុសគ្នានៃស្ប៉ូច ។
absolute alcohol : Ethyl alcohol that contains no more than 1% water. Also known as anhydrous alcohol.	អាល់កុលសុទ្ធ : អេទីលអាល់កុលដែលមានបរិមាណទឹកមិនលើសពី 1% ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាល់កុលស្ងួត ។
absolute boiling point : The boiling point of a substance expressed in the unit of an absolute temperature scale.	ចំណុចរំពុះដាច់ខាត : ចំណុចរំពុះនៃសារធាតុដែលគិតជាខ្នាតនៃមាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាពដាច់ខាត ។
absolute configuration : The three-dimensional arrangement of substituents around a chiral center in a molecule. Also known as absolute stereochemistry.	រូបសណ្ឋានដាច់ខាត : ការតំរៀបតាមវិមាត្របីនៃក្រុមជំនួសជុំវិញមណ្ឌលគីរ៉ាល់ក្នុងម៉ូលេគុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ស្តេរេអូគីមីដាច់ខាត ។
absolute density : See absolute gravity.	ដង់ស៊ីតេដាច់ខាត : មើល absolute gravity ។
absolute detection limit : The smallest amount of an element or compound that is detectable in or on a given sample; expressed in terms of mass units or numbers or atoms or molecules.	លីមីតការរកឃើញដាច់ខាត : ចំនួនតូចបំផុតនៃធាតុ ឬសមាសធាតុដែលអាចរកឃើញក្នុងភាគសំណាកដែលប្រើគិតជាខ្នាតម៉ាស់ ឬចំនួន ឬអាតូម ឬម៉ូលេគុល ។
absolute gravity : Density or specific gravity of a fluid reduced to standard conditions; e.g. with gases, to 760 mmHg pressure and 0°C temperature. Also known as absolute density.	ប្រូជុំដង់ស៊ីតេដាច់ខាត : ដង់ស៊ីតេប្រូជុំទំរង់នៃវត្ថុរាវដែលថយចុះនៅលក្ខខណ្ឌស្តង់ដារ ឧទាហរណ៍សំរាប់ឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាព 0°C និងសំពាច 760 mmHg ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដង់ស៊ីតេដាច់ខាត ។

<p>absolute method : A method of chemical analysis that bases characterization completely on standards defined in terms of physical properties.</p>	<p>វិធីដាច់ខាត : វិធីវិភាគគីមីដែលផ្អែកទាំងស្រុងលើលក្ខណៈស្តង់ដារកំណត់នៃលក្ខណៈរូប ។</p>
<p>absolute reaction rate : The rate of a chemical reaction as calculated by means of the (statistical-mechanics) theory of absolute reaction rates.</p>	<p>ល្បឿនប្រតិកម្មដាច់ខាត : ល្បឿនប្រតិកម្មគីមីដែលត្រូវគណនាតាមទ្រឹស្តីនៃល្បឿនប្រតិកម្មដាច់ខាត ។</p>
<p>absolute stereochemistry : See absolute configuration.</p>	<p>ស្ថេរ៉េអូគីមីដាច់ខាត : មើល absolute configuration ។</p>
<p>absolute zero : Temperature at which all molecular motion theoretically stops, measured as -273.15°C or 0 K.</p>	<p>តំលៃសូន្យដាច់ខាត : សីតុណ្ហភាពដែលនៅចំណុចនោះម៉ូលេគុលទាំងអស់គ្មានចលនាបើកិតតាមទ្រឹស្តីហើយវាត្រូវបានវាស់នៅ -273.15°C ឬ 0 K ។</p>
<p>absorb : To take up a substance in bulk.</p>	<p>ស្រូប : ទាញសារធាតុចូលជាដុំ ។</p>
<p>absorbance : A spectrophotometric measurement of the absorption of light at a particular wavelength by a substance in solution. It can be used to determine the concentration of a substance and to follow conversion of substrate to product in enzyme reactions, alt, extinction, optical density.</p>	<p>សំរូបកំរិត : ការវាស់ស្ទង់ច្រកពន្លឺត្រូវបានទាញយកនៅជំហានរលកដោយឡែកដោយសារធាតុក្នុងសូលុយស្យុង ។ វាអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់កំណត់កំហាប់នៃសារធាតុ និងតាមដានបំលែងស៊ុបស្ត្រា ដើម្បីបង្កើតប្រតិកម្មអង់ស៊ីម ។ អាចហៅម្យ៉ាងទៀតថាការរលត់បាត់ដង់ស៊ីតេអុបទិច ។</p>
<p>absorbency : Penetration of one substance into another.</p>	<p>ភាពស្រូប : ការបញ្ចូលសារធាតុមួយទៅក្នុងសារធាតុមួយទៀត ។</p>
<p>absorbency index : See absorptivity.</p>	<p>កម្រិតសំរូប : មើល Absorbivity ។</p>
<p>absorptiometer : 1. An instrument equipped with a filter system or other simple dispersing system to measure the absorption of nearly monochromatic radiation in the visible range by a gas or a liquid, and so determine the concentration of the absorbing constituents in the gas or liquid. 2. A device for regulating the thickness of a liquid in spectrophotometry.</p>	<p>ឧបករណ៍សំរូប : 1. ឧបករណ៍ដែលមានប្រព័ន្ធចំរោះ ឬមានប្រព័ន្ធពង្រាយសាមញ្ញ ដើម្បីវាស់សំរូបនៅជិតកំរិតម៉ូណូក្រូម៉ាទិចក្នុងកំរិតដែលមើលឃើញដោយប្រើឧស្ម័ន ឬវត្ថុរាវ និងសំរាប់កំណត់ស្តុកកំហាប់ធាតុបង្កដែលស្រូបកំរិតនៅក្នុងឧស្ម័ន ឬវត្ថុរាវ ។ 2. គ្រឿងសំរាប់កែតម្រូវភាពខាប់នៃវត្ថុរាវក្នុងស្ទិចត្រូផូតូម៉ាត្រ ។</p>
<p>absorptiometric analysis : Chemical analysis of a gas or a liquid by measurement of the peak electromagnetic absorption wavelengths that are unique to a specific material or element.</p>	<p>វិភាគតាមសំរូបមាត្រ : វិភាគគីមីនៃឧស្ម័ន ឬវត្ថុរាវដោយការវាស់វែងនៃជំហានរលកសំរូបអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចខ្ពស់ជាងគេដែលមានសំរាប់តែធាតុឬរូបធាតុយថាប្រភេទណាមួយ ។</p>
<p>absorption : The taking in of a gas by a solid or a liquid, or the taking in of a liquid by a solid.</p>	<p>សំរូប : ការស្រូបយកឧស្ម័នដោយវត្ថុរឹងឬរាវ ឬការស្រូបយកវត្ថុរាវដោយវត្ថុរឹង ។</p>
<p>absorption constant : See absorptivity.</p>	<p>ថេរសំរូប : មើល absorptivity ។</p>
<p>absorption edge : The wavelength corresponding to a discontinuity in the variation of the absorption coefficient of a substance with the wavelength of the radiation. Also known as absorption limit.</p>	<p>មុខសំរូប : ជំហានរលកដែលត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរភាពដាច់ខ្នាតក្នុងបំរែបំរួលនៃមេគុណសំរូបរបស់សារធាតុជាមួយនឹងជំហានរលកនៃកំរិត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាកម្រិតសំរូប ។</p>

<p>absorption line : A minute range of wavelength or frequency in the electromagnetic spectrum within which radiant energy is absorbed by the medium through which it is passing</p>	<p>បន្ទាត់សំរួប : ចន្លោះតូចៗនៃជំហានរលក ឬប្រេកង់ក្នុងស្បូចអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដែលនៅក្នុងនោះថាមពលកាំរស្មីត្រូវបានស្រូបដោយមជ្ឈដ្ឋានដែលវាកំពុងឆ្លងកាត់ ។</p>
<p>absorption peak : A wavelength of maximum electromagnetic absorption by a chemical sample; used to identify specific elements, radicals, or compounds.</p>	<p>ពិចសំរួប : ជំហានរលកនៃសំរួបអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចអតិបរមាដោយភាគសំណាកគីមី ហើយត្រូវប្រើដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណធាតុ រ៉ាឌីកាល់ ឬសមាសធាតុណាមួយ ។</p>
<p>absorption spectrophotometer : An instrument used to measure the relative intensity of absorption spectral lines and bands. Also known as difference spectrophotometer.</p>	<p>ស្បូចត្រូផូតូម៉ែត្រសំរួប : ឧបករណ៍ដែលប្រើដើម្បីវាស់វែងអាំងតង់ស៊ីតេធៀបនៃបន្ទាត់និងបន្ទះស្បូចសំរួប ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ស្បូចត្រូផូតូម៉ែត្រនៃភាពខុសគ្នា ។</p>
<p>absorption spectroscopy : The study of spectra obtained by the passage of radiant energy from a continuous source through a cooler, selectively absorbing medium.</p>	<p>ការសិក្សាស្បូចសំរួប : ការសិក្សាអំពីស្បូចដែលទទួលបានពីការឆ្លងកាត់ថាមពល របស់កាំរស្មីពីប្រភពបន្តឆ្លងកាត់ចុងត្រជាក់ដែលជាមជ្ឈដ្ឋានសំរួបជ្រើសរើស ។</p>
<p>absorption spectrum : The array of absorption lines and absorption bands which results from the passage of radiant energy from a continuous source through a cooler, selectively absorbing medium.</p>	<p>ស្បូចសំរួប : តំរៀបនៃបន្ទាត់សំរួប និងបន្ទះសំរួបដែលជាលទ្ធផលបានមកពីការឆ្លងកាត់នៃថាមពលកាំរស្មីពីប្រភពជាប់ឆ្លងកាត់ចុងត្រជាក់ដែលជាមជ្ឈដ្ឋានសំរួបជ្រើសរើស ។</p>
<p>absorption tube : A tube filled with a solid absorbent and used to absorb gases and vapors.</p>	<p>បំពង់សំរួប : បំពង់ដែលបំពេញដោយវត្ថុធាតុរឹងដែលស្រូប និងប្រើសំរាប់ស្រូបឧស្ម័ននិងចំហាយ ។</p>
<p>absorptive power : See absorptivity</p>	<p>អំណាចសំរួប : មើល absorptivity ។</p>
<p>absorptivity : The constant a in the Beer's law relation $A = abc$, where A is the absorbance, b the path length, and c the concentration of solution. Also known as absorptive power. Formerly known as absorbency index; absorption constant; extinction coefficient.</p>	<p>ភាពសំរួប : ថេរ a ក្នុងទំនាក់ទំនងច្បាប់ប៊្រូ $A = abc$ ដែល a ជាសំរួបស្មើ b ជាប្រវែងគន្លង និង c ជាកំហាប់នៃសូលុយស្យុង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អំណាចសំរួប ។ ពីមុនគេស្គាល់ជាកំរិតសំរួប ថេរសំរួប មេគុណវិនាស ។</p>
<p>abstraction reaction : A bimolecular chemical reaction in which an atom that is either neutral or charged is removed from a molecular entity.</p>	<p>ប្រតិកម្មកាត់មន្ទុយ : ប្រតិកម្មគីមីទ្វេម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះអាតូមណឺតឬមានបន្ទុកត្រូវបានផ្តាច់ចេញពីបណ្តុំម៉ូលេគុល ។</p>
<p>acaroid resin : A gum resin from aloe-like trees of the genus Xanthorrhoea in Australia and Tasmania; used in varnishes and inks. Also known as gum accroides; yacca gum.</p>	<p>ដំរោករុក្ខអ៊ីត : ជំរោកដែលបានពីរុក្ខជាតិដូចប្រទាលកន្ទុយ ក្រពើនៃពួកសង់តូរ៉េអានៅអូស្ត្រាលីនិងតាស្មានីយ៉ា ហើយត្រូវប្រើក្នុងវែនី និងទឹកខ្មៅ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដំរោករុក្ខអ៊ីត ជំរោក ។</p>
<p>accelerator mass spectrometer : A combination of a mass spectrometer and an accelerator that can be used to measure the natural abundances of very rare radioactive isotopes.</p>	<p>ឈ្នានំល្បឿនស្បូចត្រូម៉ែត្រម៉ាស : បន្សំនៃស្បូចត្រូម៉ែត្រម៉ាសនិងឈ្នានំល្បឿន ដែលអាចប្រើដើម្បីវាស់វែងភាពសំបូរបែបក្នុងធម្មជាតិនៃអ៊ីសូតូបវិទ្យុសកម្មកំរខ្លាំង ។</p>
<p>accelofilter : A filtration device that uses a vacuum or pressure to draw or force the liquid through the filter to increase the rate of filtration.</p>	<p>តំរងឈ្នានំល្បឿន : ឧបករណ៍សំរាប់ត្រងដែលប្រើសុញ្ញកាសឬសំពាធដើម្បីបូម ឬបង្ខំវត្ថុរាវអោយឆ្លងកាត់តំរងដើម្បីបង្កើនល្បឿនចំរោះ ។</p>

<p>acceptor : 1. A chemical whose reaction rate with another chemical increases because the other substance undergoes another reaction. 2. A species that accepts electrons protons electron pairs or molecules such as dyes.</p>	<p>ធាតុទទួល : 1. ធាតុគីមីដែលល្បឿនប្រតិកម្មជាមួយធាតុគីមីមួយទៀតកើនឡើងដោយសារតែសារធាតុដទៃរងនូវប្រតិកម្មមួយទៀត ។ 2. ប្រភេទដែលទទួលយកអេឡិចត្រុង ប្រូតុង គូអេឡិចត្រុង ឬម៉ូលេគុលដូចជា លីខ ។</p>
<p>accumulator : See secondary cell</p>	<p>អាគុយ : មើល secondary cell ។</p>
<p>accuracy : The closeness of a measurement to the true value of what is being measured. Compare precision.</p>	<p>ភាពប្រាកដ : ភាពជិតបំផុតនៃការវាស់ទៅនឹង តំលៃពិតនៃអ្វីដែលបានវាស់ ។ ប្រៀបធៀប precision ។</p>
<p>acene : Any condensed polycyclic compound with fused rings in a linear arrangement: e.g. anthracene.</p>	<p>អាសែន : សមាសធាតុរងកុងដង់កម្មពហុវងដែលមានវង់ត្រូវវិលាយក្នុងការតំរៀបលីនេអ៊ែ ។ ឧទាហរណ៍ អង់ត្រាសែន ។</p>
<p>acetal resins : Linear synthetic resins produced by the polymerization of formaldehyde (acetal homopolymers) or of formaldehyde with trioxane (acetal copolymers); hard tough plastics used as substitutes for metals. Also known as polyacetals.</p>	<p>ខ្លីអាសេតាល់ : ជីវសំយោគលីនេអ៊ែដែលផលិតឡើងដោយប្រតិកម្មប៉ូលីមែរកម្មនៃផរម៉ាល់ដេអ៊ីត (អូប៉ូលីមែរអាសេតាល់) ឬប៉ូលីមែរកម្មនៃផរម៉ាល់ដេអ៊ីតជាមួយត្រីអុកសាន (កូប៉ូលីមែរអាសេតាល់) ជាញាតិរឹងស្វិតប្រើជំនួសលោហៈ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប៉ូលីអាសេតាល់ ។</p>
<p>acetaldehyde : See ethanal.</p>	<p>អាសេតាល់ដេអ៊ីត : មើល ethanal ។</p>
<p>acetate : One of two species derived from acetic acid. CH₃COOH; one type is the acetate ion. CH₃COO⁻; the second type is a compound whose structure contains the acetate ion such as ethyl acetate.</p>	<p>អាសេតាត : ប្រភេទមួយក្នុងចំណោមប្រភេទពីរដែលជាស្រឡាយនៃអាស៊ីត-អាសេទិច CH₃COOH ។ ប្រភេទទី 1 ជាអាសេតាតអ៊ីយ៉ុង CH₃COO⁻ ប្រភេទទី 2 ជាសមាសធាតុដែលទំរង់របស់វាមានផ្ទុកអ៊ីយ៉ុងអាសេតាតដូចជា អាសេទីលអាសេតាត ។</p>
<p>acetate dye : 1. Any of a group of water-insoluble azo or anthroquinone dyes used for dyeing acetate fibers. 2. Any of a group of water-insoluble amino azo dyes that are treated with formaldehyde and bisulfate to make them water-soluble.</p>	<p>លីខអាសេតាត : 1. ក្រុមមួយចំនួននៅក្នុងលីខអាសូប្យអង់ត្រូគីណូនមិនរលាយក្នុងទឹកដែលប្រើសំរាប់ជ្រលក់សរសៃអាសេតាត ។ 2. ក្រុមមួយចំនួននៅក្នុងលីខអាមីណូអាសូមិនរលាយក្នុងទឹកដែលបានព្រឹត្តិកម្មជាមួយផរម៉ាល់ដេអ៊ីត និងប៊ីស៊ុលផាតដើម្បីអោយក្រុមទាំងនោះរលាយ ក្នុងទឹក ។</p>
<p>acetate of lime : Calcium acetate made from pyroligneous acid and a water suspension of calcium hydroxide</p>	<p>អំធារអាសេតាត : កាល់ស្យូមអាសេតាតដែលកើតពីការកំដៅអាស៊ីតដែលបានមកពីបំណិតបំផ្លាញនិងការអណ្តែតវិលវល់ក្នុងទឹកនៃកាល់ស្យូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។</p>
<p>acetone (propanone) : a colorless flammable volatile compound. CH₃COCH₃</p>	<p>អាសេតូន (ប្រូប៉ានុន) : សមាសធាតុគ្មានពណ៌ ងាយរង ហើរ មានរូបមន្ត CH₃COCH₃ ។</p>
<p>acetone glucose : See acetone sugar.</p>	<p>គ្រួសក្រូសអាសេតូន : មើល acetone sugar ។</p>
<p>acetone number : A ratio used to estimate the degree of polymerization of materials such as drying oils; it is the weight in grams of acetone added to 100 grams of a drying oil to cause an insoluble phase to form.</p>	<p>ចំនួនអាសេតូន : ផលធៀបដែលប្រើសំរាប់ប៉ាន់ប្រមាណកំរិតប៉ូលីមែរកម្មនៃរូបធាតុ ដូចជាប្រេងស្ងួត វាជាទំរង់គិតជាក្រាមនៃអាសេតូនដែលបានបន្ថែមលើ 100 ក្រាមនៃប្រេងស្ងួតដើម្បីអោយបានផាសមិនរលាយមួយកើតឡើង ។</p>
<p>acetone pyrolysis : Thermal decomposition of acetone into ketene.</p>	<p>ពិរុលីសអាសេតូន : ការបំបែកអាសេតូនទៅជាសេតែន ។</p>

<p>acetone sugar : Any reducing sugar that contains acetone; examples are 1,2-monoacetone-D-glucofuranose and 1,2,5,6-diacetone-D-glucofuranose. Also known as acetone glucose.</p>	<p>ស្ករអាសេតូន : ស្កររេដុកមួយចំនួនដែលមានផ្ទុកអាសេតូន ឧទាហរណ៍ 1,2-ម៉ូណូ- អាសេតូន-D-គ្រុយកូហ្គុយរ៉ាណូស និង 1,2-5,6-ឌីអាសេតូន- D-គ្រុយកូហ្គុយរ៉ាណូស ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា គ្រុយកូសអាសេតូន ។</p>
<p>acetostearin : A general term for monoglycerides of stearic acid acetylated with acetic anhydride; used as a protective food coating and as plasticisers for waxes and synthetic resins to improve low-temperature characteristics.</p>	<p>អាសេតូស្តេអារីន : ពាក្យទូទៅសំរាប់ម៉ូណូក្លីសេរីតនៃអាស៊ីតស្តេអារីក (អាសេទីឡាតកម្ម និងអាស៊ីត្រីកអាសេទិច) ប្រើជាសារធាតុការពារស្រទាប់លើ និងជាសារធាតុពង្រឹងសំរាប់សំយោគដំឡើងធ្វើអោយប្រសើរឡើងដល់លក្ខណៈសីតុណ្ហភាពទាបៗ ។</p>
<p>acetyl number : A measure of free hydroxyl groups in fats or oils determined by the amount of potassium hydroxide used to neutralise the acetic acid formed by saponification of acetylated fat or oil.</p>	<p>ចំនួនអាសេទិល : រង្វាស់នៃក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ីលសេរីដែលមាននៅក្នុងខ្នាត្រូវប្រែប្រួលកំណត់តាមបរិមាណនៃប៊ូតាស្យូមអ៊ីដ្រុកស៊ីតដែលប្រើសំរាប់បន្លាបអាស៊ីតអាសេទិចដែលកើតដោយសាប៊ូកម្មនៃប្រេង ឬខ្នាត្រូវអាសេតាត ។</p>
<p>acetylating agent : A reagent such as acetic anhydride capable of bonding an acetyl group onto an organic molecule.</p>	<p>ភ្នាក់ងារអាសេទិលកម្ម : ប្រតិករដូចជាអាស៊ីតអាសេទិចដែលមានលទ្ធភាពអាចចងសម្ព័ន្ធក្រុមអាសេទិលទៅម៉ូលេគុលសរីរាង្គបាន ។</p>
<p>acetylation : The process of bonding an acetyl group onto an organic molecule.</p>	<p>អាសេទិលកម្ម : ប្រតិកម្មដែលបង្កើតសម្ព័ន្ធក្រុមអាសេទិលទៅម៉ូលេគុលសរីរាង្គ ។</p>
<p>acetylene black : A form of carbon with high electrical conductivity; made by decomposing acetylene by heat.</p>	<p>អាសេទីន្យែនខ្មៅ : សណ្ឋានកាបូនដែលមានភាពចំលងអគ្គិសនីខ្ពស់ដែលកើតឡើងដោយការបំបែកអាសេទីន្យែនដោយកំដៅ ។</p>
<p>acetylene series : A series of unsaturated aliphatic hydrocarbons each containing at least one triple bond and having the general formula C_nH_{2n-2}.</p>	<p>ស៊េរីអាសេទីន្យែន : ស៊េរីនៃអ៊ីដ្រូកាបូរ៉ូខ្យលាតមិនផ្តុំដែលនិមួយៗមានសម្ព័ន្ធ 3 ជាន់យ៉ាងតិច 1 និងមានរូបមន្តទូទៅ C_nH_{2n-2} ។</p>
<p>acetylide : A compound formed from acetylene with the H atoms replaced by metals as in cuprous acetylide (Cu_2C_2).</p>	<p>អាសេទីលីដ : សមាសធាតុដែលកើតឡើងពីអាសេទីន្យែនដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានជំនួសដោយលោហៈដូចជាទង់ដែងអាសេទីលីដ Cu_2C_2 ។</p>
<p>achiral molecules : Molecules which are superposable to their mirror images.</p>	<p>ម៉ូលេគុលគីរ៉ាល់ : ម៉ូលេគុលដែលត្រួតស៊ីទៅនឹងរូបភាពរបស់វាក្នុងកញ្ចក់ ។</p>
<p>acid : 1. Any of a class of chemical compounds whose aqueous solutions turn blue litmus paper red react with and dissolve certain metals to form salts and react with bases to form salts. 2. A compound capable of transferring a hydrogen ion in solution. A hydrogen ion donor. 3. A substance that ionises in solution to yield the positive ion of the solvent. 4. A molecule or ion that combines with another molecule or ion by forming a covalent bond with two electrons from the other species.</p>	<p>អាស៊ីត : 1. ចំណាត់ថ្នាក់នៃសមាសធាតុគីមីដែលជាសូលុយស្យុងទឹករបស់វាប្តូរពណ៌នៃលីត្មុសក្រហមអោយទៅជាខៀវមានប្រតិកម្ម និងរំលាយលោហៈមួយចំនួនបង្កើតបានជាអំបិល ។ 2. សមាសធាតុដែលមានលទ្ធភាពអាចផ្ទេរអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនទៅក្នុងសូលុយស្យុង ។ អ្នកផ្តល់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន (ប្រូតុង) ។ 3. សារធាតុដែលធ្វើអ៊ីយ៉ុងកម្មក្នុងសូលុយស្យុងដើម្បីភ្ជាប់អ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាននៃធាតុរំលាយ ។ 4. ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលផ្សំជាមួយម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដទៃទៀតដោយបង្កើតជាសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ជាមួយអេឡិចត្រុងពីរប្រភេទផ្សេងទៀត ។</p>
<p>acid acceptor : A stabiliser compound added to plastic and resin polymers to combine with trace amounts of acids formed by decomposition of the polymers.</p>	<p>ធាតុទទួលអាស៊ីត : សមាសធាតុមានស្ថិរភាពបន្ថែមទៅលើប្លាស្ទិច និងដំបូលីមែ ដើម្បីចូលផ្សំជាមួយបរិមាណអាស៊ីតតិចតួចដែលកើតឡើងដោយការបំបែកនៃដំបូលីមែ ។</p>

<p>acid alcohol : A compound containing both a carboxyl group (-COOH) and an alcohol group (-CH₂OH, =CHOH or =COH).</p>	<p>អាស៊ីតក្រុមអាស៊ីត : សមាសធាតុដែលមានផ្ទុកទាំងក្រុមកាបូកស៊ីល (-COOH) និងក្រុមអាស៊ីត (-CH₂OH, =CHOH ឬ =COH) ។</p>
<p>acid amide : A compound derived from an acid in which the hydroxyl group (-OH) of the carboxyl group (-COOH) has been replaced by an amino group (-NH₂) or a substituted amino group (-NH₂R or -NHR₂)</p>	<p>អាមីតអាស៊ីត : សមាសធាតុស្រឡាយពីអាស៊ីតដែលក្នុងនោះក្រុមអ៊ីដ្រូក្រូនៃស៊ីលនៃក្រុមកាបូកស៊ីលត្រូវបានជំនួសដោយក្រុមអាមីណូ (-NH₂) ឬក្រុមអាមីណូជំនួស (-NH₂R or -NHR₂) ។</p>
<p>acid anhydride : 1. An acid with one or more molecules of water removed; e.g.. SO₃ is the acid anhydride of H₂SO₄ sulfuric acid. 2. Derivative of an organic acid that is dehydrated, having the structure</p> $R - \overset{\overset{O}{\parallel}}{C} - O - \overset{\overset{O}{\parallel}}{C} - R$	<p>អាស៊ីតខ្ចីតអាស៊ីត : 1. អាស៊ីតដែលក្នុងនោះមួយឬពីរម៉ូលេគុលរបស់ទឹកត្រូវបានផ្តាច់ចេញ។ ឧទាហរណ៍ SO₃ ជាអាស៊ីតខ្ចីតអាស៊ីតនៃអាស៊ីតស៊ុលផួរិច ។ 2. ស្រឡាយរបស់អាស៊ីតសរីរាង្គដែលទទួលបានដោយដេអ៊ីដ្រាតកម្មដែលមានទម្រង់ជា</p> $R - \overset{\overset{O}{\parallel}}{C} - O - \overset{\overset{O}{\parallel}}{C} - R$
<p>acid azide : 1. A compound in which the hydroxy group of a carboxylic acid is replaced by the azido group (-NH₂). 2. An acyl or aroyl derivative of hydrazoic acid. Also known as acyl azide.</p>	<p>អាស៊ីតអាស៊ីត : 1. សមាសធាតុដែលក្នុងនោះក្រុមអ៊ីដ្រូក្រូនៃអាស៊ីតកាបូកស៊ីលត្រូវបានជំនួសដោយក្រុមអាស៊ីដូ (-NH₂) ។ 2. ស្រឡាយអាស៊ីតឬអាស៊ីតនៃអាស៊ីតអ៊ីដ្រាសូអ៊ិច ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាស៊ីតអាប៊ីត ។</p>
<p>acid cell : An electrolytic cell whose electrolyte is an acid.</p>	<p>ពិលអាស៊ីត : កោសិកាអគ្គិសនីភាគដែលមានអេឡិចត្រូលីតជា អាស៊ីត ។</p>
<p>acid chloride : A compound containing the radical -COCl; an example is benzoyl chloride.</p>	<p>ក្លរួអាស៊ីត ឬអាស៊ីតក្លរួ : សមាសធាតុដែលមានផ្ទុករ៉ាឌីកាល់ -COCl ឧទាហរណ៍ បង់សូអ៊ីលក្លរួ ។</p>
<p>acid disproportionation : The self-oxidation of a sample of an oxidised element to the next higher oxidation state and then a corresponding reduction to lower oxidation states.</p>	<p>ខ្លឹមស្តកម្មអាស៊ីត : ស្វ័យអុកស៊ីតកម្មនៃភាគសំណាករបស់ធាតុរងអុកស៊ីតកម្មមួយទៅជាធាតុអុកស៊ីតកម្មខ្ពស់ជាង ហើយបន្ទាប់មកវាត្រូវធ្វើរេដុកម្មទៅជាធាតុអុកស៊ីតកម្មទាបជាង ។</p>
<p>acid dye : Any of a group of sodium salts of sulfonic and carboxylic acids used to dye natural and synthetic fibers leather and paper.</p>	<p>លំនាមអាស៊ីត : បង្កំនាមីមួយចំនួនរបស់អ៊ីលសូដ្យូមនៃអាស៊ីតស៊ុលផួរិច និងអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិចដែលប្រើសំរាប់ជ្រលក់ពណ៌ធម្មជាតិ និងសំយោគសរសៃស្បែកនិងក្រដាស ។</p>
<p>acid electrolyte : A compound such as sulfuric acid that dissociates into ions when dissolved forming an acidic solution that conducts an electric current.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីតអាស៊ីត : សមាសធាតុដូចជាអាស៊ីតស៊ុលផួរិចដែលបំបែកទៅជាអ៊ីយ៉ុងពេលដែលវាបង្កើតជាសូលុយស្យុងអាស៊ីតដែលចំលងចរន្តអគ្គិសនី ។</p>
<p>acid equilibrium constant (K_a): Equilibrium constant for a weak acid, which is a combination of the water concentration (considered to be constant) and the equilibrium constant.</p>	<p>ថេរលំនឹងអាស៊ីត (K_a) : ថេរលំនឹងសំរាប់អាស៊ីតខ្សោយដែលទាក់ទងនឹងកំហាប់ទឹក(ចាត់ទុកថាថេរ) និងថេរលំនឹង ។</p>
<p>acid halide : A compound of the type RCOX where R is an alkyl or aryl radical and X is a halogen.</p>	<p>អាស៊ីតអាឡូសែន : សមាសធាតុនៃប្រភេទ RCOX ដែល R ជាអ៊ីកាល់អាស៊ីត ឬអារីល និង X ជាអាឡូសែន ។</p>
<p>acid heat test : The determination of degree of unsaturation of organic compounds by reacting with sulfuric acid and measuring the heat of reaction.</p>	<p>តេស្តកំដៅអាស៊ីត : ការកំណត់កំរិតនៃភាពមិនឆ្អែតរបស់សមាសធាតុសរីរាង្គដោយប្រតិកម្មជាមួយអាស៊ីតស៊ុលផួរិច និងវាស់កំដៅនៃប្រតិកម្ម ។</p>

<p>acid number : See acid value.</p>	<p>ចំនួនអាស៊ីត : មើល acid value ។</p>
<p>acid phosphate : A mono or dihydric phosphate; e.g.. M_2HPO_4 or MH_2PO_4, where M represents a metal atom.</p>	<p>ផ្លូស្វាតអាស៊ីត : ម៉ូណូ ឬឌីអ៊ីដ្រិកផ្លូស្វាត ។ ឧទាហរណ៍ M_2HPO_4 ឬ MH_2PO_4 ដែល M ជាអាតូមលោហៈ ។</p>
<p>acid reaction : A chemical reaction produced by an acid.</p>	<p>ប្រតិកម្មអាស៊ីត : ប្រតិកម្មគីមីដែលកើតឡើងដោយអាស៊ីត ។</p>
<p>acid salt : A compound derived from an acid and base in which only a part of the hydrogen is replaced by a basic radical; e.g. the acid sulfate $NaHSO_4$.</p>	<p>អំបិលអាស៊ីត : សមាសធាតុប្លែងពីអាស៊ីត និងបាសដែលក្នុងនោះមានតែអ៊ីដ្រូសែនមួយប៉ុណ្ណោះត្រូវជំនួសដោយរ៉ាឌីកាល់បាស ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតស៊ុលផាត $NaHSO_4$ ។</p>
<p>acid solution : An aqueous solution containing more hydrogen ions than hydroxyl ions.</p>	<p>សូលុយស្យុងអាស៊ីត : សូលុយស្យុងទឹកដែលមានអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនច្រើនជាងអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រុកស៊ីល ។</p>
<p>acid value : Also known as acid number. The acidity of a solution expressed in terms of normality. A number indicating the amount of nonesterified fatty acid present in a sample of fat or fatty oil as determined by alkaline titration.</p>	<p>តំលៃអាស៊ីត : គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំនួនអាស៊ីត ។ ភាពអាស៊ីតនៃសូលុយស្យុងដែលបង្ហាញដោយណរម៉ាលីតេ ។ ចំនួនដែលចង្អុលបង្ហាញពីបរិមាណនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ដែលមិនរអែស្តែកម្នាក់ៗនៅក្នុងភាគសំណាកនៃខ្លាញ់ឬប្រេងកំណត់ដោយអត្រាកម្មអាល់កាឡាំង ។</p>
<p>acid(bronsted) : A chemical species which can act as a source of protons.</p>	<p>អាស៊ីតប្រូនស្តេត : ប្រភេទគីមីដែលអាចដើរតួជាប្រភពផ្តល់ប្រូតុង ។</p>
<p>acid(lewis) :Molecule or ion that can form a covalent bond with another species by accepting a pair of electrons.</p>	<p>អាស៊ីតឡឺវីស : ម៉ូលេគុលរឺអ៊ីយ៉ុងដែលអាចបង្កើតសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ជាមួយនិងប្រភេទគីមីផ្សេងទៀតដោយការទទួលទ្រព្យអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>acid-base catalysis : The increase in speed of certain chemical reactions due to the presence of acids and bases.</p>	<p>កាតាលីសអាស៊ីត-បាស : ការកើនឡើងនៃល្បឿនរបស់ប្រតិកម្មគីមីមួយចំនួនដោយសារវត្ថុមានរបស់អាស៊ីតនិងបាស ។</p>
<p>acid-base equilibrium : The condition when acidic and basic ions in a solution exactly neutralise each other; that is the pH is 7.</p>	<p>លំនឹងអាស៊ីត-បាស : លក្ខខណ្ឌដែលអ៊ីយ៉ុងអាស៊ីតនិងបាសក្នុងសូលុយស្យុងបន្ស្របគ្នាគ្រប់គ្រាន់ ។ ពេលនោះតំលៃ pH ស្មើនឹង 7 ។</p>
<p>acid-base indicator : A substance that reveals through characteristic color changes the degree or acidity or basicity of solutions.</p>	<p>ឆាតុច្ចុលពណ៌អាស៊ីត-បាស : សារធាតុដែលបញ្ចេញអោយឃើញពណ៌កំរិតនៃភាពអាស៊ីតឬភាពបាសឆ្លងតាមលក្ខណៈនៃការផ្លាស់ប្តូរពណ៌ ។</p>
<p>acid-base pair : A concept in the Bronsted theory of acids and bases; the pair consists of the source of the proton (acid) and the base generated by the transfer of the proton.</p>	<p>គូអាស៊ីត-បាស : បញ្ញតិក្នុងទ្រឹស្តីប្រូនស្តេតនៃអាស៊ីតនិងបាស ។ គូនេះមានប្រភពប្រូតុង (អាស៊ីត) និងបាសកើតឡើងដោយសារបន្ថែមប្រូតុង ។</p>
<p>acid-base titration : A titration in which an acid of known concentration is added to a solution of base or unknown concentration or the converse.</p>	<p>អាត្រាកម្មអាស៊ីត-បាស : អត្រាកម្មដែលក្នុងនោះអាស៊ីតដែលស្គាល់កំហាប់ត្រូវបានបន្ថែមចូលទៅក្នុងសូលុយស្យុងបាសដែលមិនស្គាល់កំហាប់ឬបញ្ជាស់មកវិញ ។</p>
<p>acidic : 1. Relating to an acid or to its properties. 2. Forming an acid during a chemical process.</p>	<p>អាស៊ីត : 1.ទាក់ទងទៅនឹងអាស៊ីតឬលក្ខណៈអាស៊ីត ។ 2. ដែលបង្កើតជាអាស៊ីតក្នុងកំឡុងដំណើរការគីមី ។</p>
<p>acidic dye : An organic anion that binds to and stains positively charged macromolecules.</p>	<p>លំអអាស៊ីត : អាញុងសរីរាង្គដែលភ្ជាប់ទៅ និងធ្វើអោយដិតពណ៌ទៅម៉ាក្រូម៉ូលេគុលដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាន ។</p>

<p>acidic group : The radical COOH present in organic acids.</p>	<p>បន្ទុកអាស៊ីត : រ៉ាឌីកាល់ COOH ដែលមានវត្តមានក្នុងអាស៊ីតសរីរាង្គ ។</p>
<p>acidic oxide : An oxygen compound of a nonmetal e.g. SO₂ or P₂O₅ which yields an oxyacid with water.</p>	<p>អុកស៊ីតអាស៊ីត : សមាធាតុអុកស៊ីសែននៃអលោហៈ ។ ឧទាហរណ៍ SO₂ ឬ P₂O₅ ដែលអោយទៅជាអុកស៊ីអាស៊ីតក្នុងទឹក ។</p>
<p>acidic solution : any solution in which the hydrogen-ion concentration is greater than the hydroxide-ion concentration.</p>	<p>សូលុយស្យុងអាស៊ីត : សូលុយស្យុងដែលកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនធំជាងកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីត ។</p>
<p>acidic titrant : An acid solution of known concentration used to determine the basicity of another solution by titration.</p>	<p>អេក្រាតអាស៊ីត (អាស៊ីតស្តង់ដារ) : សូលុយស្យុងអាស៊ីតដែលស្គាល់កំហាប់ប្រើក្នុងការកំណត់ភាពបាសនៃសូលុយស្យុងមួយទៀតដោយអត្រាកម្ម ។</p>
<p>acidification : Addition of an acid to a solution until the pH falls below 7.</p>	<p>អាស៊ីតកម្ម : ការបន្ថែមនៃអាស៊ីតទៅក្នុងសូលុយស្យុងរហូតដល់ pH របស់វាមានតម្លៃក្រោម 7 ។</p>
<p>acidimeter : An apparatus or a standard solution used to determine the amount of acid in a sample.</p>	<p>អាស៊ីតម៉ែត្រ : បរិធាន ឬសូលុយស្យុងស្តង់ដារដែលប្រើក្នុងការកំណត់បរិមាណអាស៊ីតក្នុងភាគសំណាកមួយ ។</p>
<p>acidimetry : The titration of an acid with a standard solution of base.</p>	<p>អាស៊ីតមាត្រ : អត្រាកម្មនៃអាស៊ីតជាមួយសូលុយស្យុងបាសស្តង់ដារ ។</p>
<p>acidity : The state of being acid.</p>	<p>ភាពអាស៊ីត : ភាពជាអាស៊ីត ។</p>
<p>acidity function : A quantitative scale for measuring the acidity of a solvent system; usually established over a range of compositions.</p>	<p>មុខងារអាស៊ីត : មាត្រដ្ឋានបរិមាណសំរាប់វាស់ភាពអាស៊ីតនៃប្រព័ន្ធធាតុរំលាយជាធម្មតាបង្កើតលើសពីទំហំនៃសមាសភាព ។</p>
<p>acidolysis : A chemical reaction involving the decomposition of a molecule with the addition of the elements of an acid to the molecule; the reaction is comparable to hydrolysis or alcoholysis in which water or alcohol respectively is used in place of the acid. Also known as acyl exchange.</p>	<p>អាស៊ីដូលីស : ប្រតិកម្មគីមីដែលរួមមានការបំបែកនៃម៉ូលេគុលដោយការបន្ថែមធាតុអាស៊ីតទៅលើម៉ូលេគុល ។ ប្រតិកម្មនេះប្រៀបបានទៅនឹងអ៊ីដ្រូលីស ឬអាកុលីសដែលក្នុងនោះទឹកឬអាល់កុលត្រូវបានប្រើជំនួសអាស៊ីត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា "បណ្តូរអាស៊ីត" ។</p>
<p>acidosis : Condition that exists whenever the blood pH drops below the normal range; can be metabolic or respiratory in origin.</p>	<p>អាស៊ីដូស៊ីស : ស័ក្តិខ័ណ្ឌដែលមាននៅពេល pH របស់ឈាមធ្លាក់ចុះក្រោមកំរិតធម្មតាដែលអាចបណ្តាលមកពីបណ្តូររូបធាតុ ឬការដកដង្ហើម ។</p>
<p>Acree's reaction : A test for protein in which a violet ring appears when concentrated sulfuric acid is introduced below a mixture of the unknown solution and a formaldehyde solution containing a trace of ferric chloride.</p>	<p>ប្រតិកម្មអាគ្រីស : តេស្តសំរាប់ប្រូតេអ៊ីនដែលក្នុងនោះវង់ពណ៌ស្វាយបានកើតឡើងពេលអាស៊ីតស៊ុលផួរិចខាប់ត្រូវបានដាក់ចូលទៅជាងល្បាយសូលុយស្យុងដែលមិនស្គាល់ និងសូលុយស្យុងផរម៉ាល់ដេអ៊ីតដែលមានដែក III ក្លរួតិចតួច ។</p>
<p>acridine dye : Any of a class of basic dye's containing the acridine nucleus that bind to deoxy-ribonucleic acid.</p>	<p>លំខអាគ្រីមីន : ថ្នាក់ជាគោលនៃលំខដែលមានផ្ទុកណ្វៃយ៉ូអាគ្រីមីនដែលភ្ជាប់ទៅអាស៊ីតឌីអុកស៊ីរីបូសុយក្លេអ៊ីត ។</p>
<p>acridine orange : A dye with an affinity for nucleic acids; the complexes of nucleic acid and dye fluorescence orange with RNA and green with DNA when observed in the fluorescence microscope.</p>	<p>អាគ្រីមីនលឿង : លំខដែលចូលចិត្តអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ីត ។ ក្រិចនៃអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ីតនិងលំខដែលមានចំណាងពន្លឺអាចមើលឃើញលឿងទុំជាមួយ RNA និងពណ៌បៃតង ជាមួយ ADN ពេលដែលសង្កេតក្នុងមីក្រូទស្សន៍ចំណាងពន្លឺ ។</p>

<p>acrolein test : A test for the presence of glycerin or fats; a sample is heated with potassium bisulfate and acrolein is released if the test is positive.</p>	<p>តេស្តអាក្រូលីន : តេស្តសំរាប់រកវត្ថុមាននៃក្លីសេរីន ឬខ្លាញ់។ ភាគសំណាកត្រូវបានកំដៅជាមួយប៊ូតាស្យូមប៊ីស៊ុលផាត ហើយអាក្រូលីនត្រូវបានរំដោះបើសិនជាតេស្តនោះជាវិជ្ជមាន។</p>
<p>acrylamide copolymer : A thermo-setting resin formed of acryl-amide with other resins such as the acrylic resins.</p>	<p>កូប៉ូលីមែអាក្រីឡាមីត : ជ័រសំរាប់បង្កើតកំដៅដែលត្រូវបង្កើតឡើងពីអាក្រីលឡាមីតជាមួយជ័រដទៃទៀត ដូចជាជ័រអាក្រីលីច។</p>
<p>acrylate resin : Acrylic acid or ester polymer with $-CH_2-CH(COOR)-$ structure; used in paints, sizing and finishes for paper and textiles, adhesives, and plastics. Also known as acrylate.</p>	<p>ជ័រអាក្រីឡាត : អាស៊ីតអាក្រីលីច ឬប៊ូលីមែអេស្តែរដែលមានទម្រង់ $-CH_2-CH-(COOR)-$ ដែលត្រូវប្រើក្នុងថ្នាំលាបគំនូរការសំរាប់ក្រដាស និងក្រណាត់ ក្លាស្ទិច បង់ស្តិច។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាក្រីឡាត។</p>
<p>acrylic resin : A thermoplastic synthetic organic polymer made by the polymerization of acrylic derivatives such as acrylic acid methacrylic acid ethyl acrylate and methyl acrylate; used for adhesives protective coatings and finishes.</p>	<p>ជ័រអាក្រីលីច : ប៊ូលីមែសរីរាង្គសំយោគទែម៉ូប្លាស្ទិចដែលត្រូវបានផលិតដោយប៊ូលីមែកម្មស្រលាយអាក្រីលីច ដូចជាអាស៊ីតអាក្រីលីច អាស៊ីតមេតាអាក្រីលីច អេទីលអាក្រីឡាត និងមេទីលអាក្រីឡាត។ វាត្រូវបានប្រើជាបង់ស្តិច និងស្រទាប់ការពារ។</p>
<p>acrylic rubber : Synthetic rubber containing acrylonitrile; e.g. nitrile rubber.</p>	<p>កៅស៊ូអាក្រីលីច : កៅស៊ូសំយោគដែលមានអាក្រីឡូនីទ្រីល ឧទាហរណ៍ កៅស៊ូនីទ្រីល។</p>
<p>acrylonitrile butadiene styrene resin : A polymer made by blending acrylonitrile styrene copolymer with a butadiene-acrylonitrile rubber or by interpolymerizing polybutadiene with styrene and acrylonitrile; combines the advantages of hardness and strength of the vinyl resin component with the toughness and impact resistance of the rubbery component. Abbreviated ABS.</p>	<p>ជ័រអាក្រីឡូនីទ្រីលប៊ុយតាដ្យែនស្តីរ៉ែន : ប៊ូលីមែដែលបង្កើតឡើងដោយសារការលាយគ្នានៃកូប៉ូលីមែអាក្រីឡូនីទ្រីលស្តីរ៉ែនជាមួយកៅស៊ូប៊ុយតាដ្យែន អាក្រីឡូនីទ្រីល ឬដោយអន្តរកម្មនៃប៊ូលីមែប៊ុយតាដ្យែនជាមួយស្តីរ៉ែននិងអាក្រីឡូនីទ្រីល។ ភាពល្អរបស់វាគឺភាពរួមផ្សំនៃភាពរឹងនិងមាំនៃជ័រវីនីលជាមួយនិងភាពស្និតនិងភាពធន់របស់សមាសភាគកៅស៊ូ។ អក្សរកាត់ ABS។</p>
<p>acrylonitrile copolymer : Oil-resistant synthetic rubber made by polymerization of acrylonitrile with compounds such as butadiene or acrylic acid.</p>	<p>កូប៉ូលីមែអាក្រីឡូនីទ្រីល : កៅស៊ូសំយោគធន់នឹងប្រេងដែលបង្កើតឡើងដោយប៊ូលីមែកម្មនៃអាក្រីឡូនីទ្រីលជាមួយសមាសធាតុដូចជាប៊ុយតាដ្យែនឬអាស៊ីតអាក្រីលីច។</p>
<p>actinides (actinoids) : any of a series of 15 radioactive metallic chemical elements with atomic numbers 89 (actinium) to 103 (lawrencium).</p>	<p>អាក់ទីនីត : រាល់សេរីលោហៈវិទ្យុសកម្មទាំង 15 នៃធាតុគីមីដែលមានម៉ាស់អាតូមិច 89 (អាក់ទីញ៉ូម) ទៅ 103 (ល័ររ៉េនស្យូម)។</p>
<p>actinism : The production of chemical changes in a substance upon which electromagnetic radiation is incident.</p>	<p>អាក់ទីនីស : ផលិតផលនៃបណ្តុះគីមីក្នុងសារធាតុដែលបណ្តាលមកពីការស្និទ្ធជ្រាម៉ាញេទិច។</p>
<p>actinochemistry : A branch of chemistry concerned with chemical reactions produced by light or other radiation.</p>	<p>អាក់ទីណូគីមី : ផ្នែកមួយនៃគីមីទាក់ទងជាមួយប្រតិកម្មគីមីដែលកើតឡើងដោយសារពន្លឺការស្និទ្ធជ្រាម៉ាញេទិច។</p>
<p>activated complex (transition state) : An unstable high-energy state that is intermediate between reactants and products in a chemical reaction.</p>	<p>កុំផ្លិចសកម្ម : (អន្តរភាព) សណ្ឋានមានថាមពលខ្ពស់គ្មានស្ថិរភាពដែលជាធាតុកណ្តាលរវាងប្រតិករ និងផលិតផលក្នុងប្រតិកម្មគីមី។</p>

<p>activation : Treatment of a substance by heat, radiation, or activating reagent to produce a more complete or rapid chemical or physical change.</p>	<p>ការធ្វើអោយសកម្ម : ប្រព្រឹត្តកម្មនៃសារធាតុដោយកំដៅកាំរស្មី ឬដោយភ្នាក់ងារសកម្មកម្មដើម្បីបង្កើតអោយមានបណ្តុះបណ្តាលឬប្រតិបត្តិកម្មកាន់តែពេញលេញ ឬរហ័ស ។</p>
<p>activation energy : Energy added to molecules so that they collide with enough energy to break chemical bonds.</p>	<p>ថាមពលសកម្ម : ថាមពលដែលបានបន្ថែមលើម៉ូលេគុលដើម្បីអោយម៉ូលេគុលប៉ះជាមួយថាមពលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផ្តាច់សម្ព័ន្ធគីមី ។</p>
<p>activator : 1. A substance that increases the effectiveness of a rubber vulcanization accelerator; e.g., zinc oxide or litharge. 2. A trace quantity of a substance that imparts luminescence to crystals; e.g., silver or copper in zinc sulfide or cadmium sulfide pigments</p>	<p>សកម្មភារ : 1. សារធាតុដែលបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃលេប្រឺស្តាយស្តាន់ដ័រ របស់កៅស៊ូ ឧទាហរណ៍ ស័ង្កសីអុកស៊ីត ឬលីធ្យូម ។ 2. បរិមាណតិចតួចនៃសារធាតុដែលចែកអោយមានពន្លឺដល់ក្រាម ឧទាហរណ៍ ប្រាក់ រឺទង់ដង ក្នុងស័ង្កសីស៊ុលផួ ឬជាតិពណ៌កាត់ម៉ូមស៊ុលផួ ។</p>
<p>active center : 1. Anyone of the points on the surface of a catalyst at which the chemical reaction is initiated or takes place. 2. See active site.</p>	<p>មណ្ឌលសកម្ម : 1. ចំណុចណាមួយនៃចំណុចលើផ្ទៃនៃកាតាលីករដែលជាកន្លែងប្រតិបត្តិកម្មចាប់ផ្តើម ឬកើតឡើង ។ 2. មើល Active site ។</p>
<p>active site : Site on an enzyme where the substrate bonds and the reaction is catalyzed.</p>	<p>មណ្ឌលសកម្ម : មណ្ឌលនៅលើអង់ស៊ីមដែលស៊ុបស្ត្រារងប្រតិបត្តិកម្មចងសម្ព័ន្ធ និងប្រតិបត្តិកម្មត្រូវបានសំរួលដោយកាតាលីករ ។</p>
<p>active solid : A porous solid possessing adsorptive properties and used for chromatographic separations.</p>	<p>វត្ថុរឹងសកម្ម : វត្ថុរឹងស្ពោតមានលក្ខណៈសំរួប និងប្រើសំរាប់ការញែក ក្រូម៉ាតូក្រាហ្វិក ។</p>
<p>active transport : Transport of substances across the membrane of a cell requiring energy.</p>	<p>ដំណើរការសកម្ម : ការដឹកនាំសារធាតុឆ្លងកាត់ភ្លាសកោសិកាដែលត្រូវការថាមពល ។</p>
<p>activity : 1. (symbol a.) A thermodynamic function used in place of concentration in equilibrium constants for reactions involving nonideal gases and solutions. Also called relative fugacity. 2. (symbol A.) the number of atoms of a radioactive substance that disintegrate per unit time.</p>	<p>សកម្មភាព : 1. (និមិត្តសញ្ញា a) អនុគមន៍ថែម៉ូឌីណាមិចប្រើជំនួសកំហាប់ក្នុង ថេរលំនឹងសំរាប់ប្រតិបត្តិកម្មដែលទាក់ទងទៅនឹងឧស្ម័នមិនសុទ្ធ និងសូលុយស្យុង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ភ្នុយកាស៊ីតេធើរ្យូប (relative fugacity) ។ 2. (និមិត្តសញ្ញា A) ចំនួនអាតូមនៃធាតុវិទ្យុសកម្មដែលគិតក្នុងមួយខ្នាតពេល ។</p>
<p>activity coefficient : A characteristic of a quantity expressing the deviation of a solution from ideal thermodynamic behavior; often used in connection with electrolytes.</p>	<p>មេគុណសកម្មភាព : លក្ខណៈនៃបរិមាណដែលសំដែងចេញនូវកំលាតនៃ សូលុយស្យុងពីលក្ខណៈថែម៉ូឌីណាមិចល្អប្រសើរមួយ ។ គេតែងតែប្រើក្នុងការ ភ្ជាប់ជាមួយនឹងអេឡិចត្រូលីត ។</p>
<p>activity series : A series of elements that have similar properties e.g., metals-arranged in descending order of chemical activity.</p>	<p>សេរីសកម្មភាព : សេរីនៃធាតុដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ លោហៈតំរៀបតាមលំដាប់ថយចុះនៃសកម្មភាពគីមី ។</p>
<p>acyclic compound : A chemical compound with an open-chain molecular structure rather than a ring-shaped structure; e.g., the alkane series.</p>	<p>សមាសធាតុអេស៊ីក្លិច : សមាសធាតុគីមីដែលមានទម្រង់ម៉ូលេគុលជាខ្សែ បើកច្រើនជាងទម្រង់ជារង ។ ឧទាហរណ៍ សេរីអាល់កាន ។</p>
<p>acyl : A radical formed from an organic acid by removal of a hydroxyl group: the general formula is RCO where R may be aliphatic alicyclic or aromatic.</p>	<p>អាស៊ីល : រ៉ាឌីកាល់ដែលកើតឡើងពីអាស៊ីតសរីរាង្គដកក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីល ចេញ ។ រូបមន្តទូទៅរបស់វាគឺ RCO ដែលR ជាអាស៊ីតទិច(បើក) អាស៊ីតស៊ីក្លិច ឬជាអាតូម៉ាទិច ។</p>

<p>acyl carrier protein (ACP) : Protein involved in lipogenesis that carries the growing fatty acid and the molecules that condense to form the fatty acid.</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនដឹកនាំអាស៊ីល : ប្រូតេអ៊ីនចូលរួមបង្កើតលីពីតដែលដឹកនាំសំយោគអាស៊ីតខ្លាញ់អោយកើនឡើង និងម៉ូលេគុលទាំងអស់ដែលផ្គុំគ្នាច្រើនដើម្បីបង្កើតបានអាស៊ីតខ្លាញ់ ។</p>
<p>acyl exchange : See acidolysis.</p>	<p>បន្តអាស៊ីល : មើល acidolysis ។</p>
<p>acyl halide : One of a large group of organic substances containing the halocarbonyl group; e.g. acyl fluoride.</p>	<p>អាស៊ីលអាឡូសែន : ក្រុមធំមួយក្នុងចំណោមក្រុមធំទាំងឡាយនៃសារធាតុសរីរាង្គមានផ្ទុកក្រុមអាឡូកាបូនីល ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីលក្លរួអ៊ុយរ៉ូ ។</p>
<p>acylation : Any process whereby the acyl group is incorporated into a molecule by substitution.</p>	<p>អាស៊ីលកម្ម : ដំណើរការដែលធ្វើអោយក្រុមអាស៊ីលត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងម៉ូលេគុលតាមការជំនួស ។</p>
<p>acylcarbene : A carbene radical in which at least one of the groups attached to the divalent carbon is an acyl group; e.g. acetylcarbene.</p>	<p>អាស៊ីលកាបែន : រ៉ាឌីកាល់កាបែនដែលក្នុងនោះមានក្រុមមួយយ៉ាងតិចដែលភ្ជាប់ទៅនឹងកាបូនឌីវ៉ាឡង់ជាមួយក្រុមអាស៊ីល ។ ឧទាហរណ៍ អាសេទីលកាបែន ។</p>
<p>acylnitrene : A nitrene in which the nitrogen is covalently bonded to an acyl group.</p>	<p>អាស៊ីលនីត្រែន : នីត្រែនដែលក្នុងនោះអាស៊ីលត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយក្រុមអាស៊ីល ។</p>
<p>acyloin : An organic compound that may be synthesised by condensation of aldehydes; an example is benzoin. C₆H₅COCHOHC₆H₅.</p>	<p>អាស៊ីនូអ៊ីន : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលប្រហែលជាត្រូវបានសំយោគដោយក្នុងដងកម្មនៃអាស៊ីត ។ ឧទាហរណ៍បង់សូអ៊ីន C₆H₅COCHOHC₆H₅ ។</p>
<p>acyloin condensation : The reaction of an aliphatic ester with metallic sodium to form intermediates converted by hydrolysis into aliphatic α-hydroxyketones called acyloins.</p>	<p>កុងដង់សង់អាស៊ីនូអ៊ីន : ប្រតិកម្មនៃអេស្តែរខ្សែបើកជាមួយលោហៈសូដ្យូមដើម្បីបង្កើតជាអង្គធាតុកណ្តាលដែលបំបែកដោយអ៊ីដ្រូលីសទៅជា α-អ៊ីដ្រូអុកស៊ីសេតូនខ្សែបើក ហៅថាអាស៊ីនូអ៊ីន ។</p>
<p>adatom : An atom adsorbed on a surface so that it will migrate over the surface.</p>	<p>អាដាតូម : អាតូមដែលជ្រាបលើផ្ទៃដូចនេះហើយវានឹងផ្លាស់ទីទៅលើផ្ទៃបាន ។</p>
<p>addition agent : A substance added to a plating solution to change characteristics of the deposited substances.</p>	<p>ភ្នាក់ងារបូក (បន្ថែម) : សារធាតុបន្ថែមទៅក្នុងសូលុយស្យុងជ្រលកដើម្បីប្តូរលក្ខណៈនៃសារធាតុដែលជាប់ពីលើ ។</p>
<p>addition polymer : A polymer formed by the chain addition of unsaturated monomer molecules such as olefins with one another without the formation of a by-product as water; examples are polyethylene polypropylene and polystyrene. Also known as addition resin.</p>	<p>ប៉ូលីមែរបូក : ទំរង់ប៉ូលីមែរដែលកើតឡើងដោយការបូកជាខ្សែនៃម៉ូលេគុលម៉ូណូមែរមិនឆ្អែត ដូចជាពួកអូលេហ្វីនជាមួយសារធាតុមួយទៀតដោយមិនអោយមានការកកើតផលិតផលបន្តបន្ទាប់ ដូចជាទឹក ។ ឧទាហរណ៍ ប៉ូលីអេទីឡែន ប៉ូលីប្រូពីឡែន និងប៉ូលីស្តីរ៉ែន ។ គេអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ជ័រ ។</p>
<p>addition reaction : A type of reaction of unsaturated hydrocarbons with hydrogen halogens, halogen acids and other reagents so that no change in valency is observed and the organic compound forms a more complex one.</p>	<p>ប្រតិកម្មបូក : ប្រភេទនៃប្រតិកម្មរបស់អ៊ីដ្រូកាបូមិនឆ្អែតជាមួយអ៊ីដ្រូសែន អាឡូសែន អាឡូសែនអាស៊ីត និងប្រតិករផ្សេងៗទៀត ដូចនេះគ្មានការផ្លាស់ប្តូរវ៉ាឡង់ទេ ហើយសមាសធាតុសរីរាង្គដែលកើតមានភាពសំបូរជាង ។</p>
<p>addition resin : See addition polymer.</p>	<p>ជ័រ : មើល addition polymer ។</p>

<p>adduct : 1. A chemical compound that forms from chemical addition of two species: e.g. reaction of butadiene with styrene forms an adduct 4- phenyl-1-cyclohexene, 2. The complex compound formed by association of an inclusion complex.</p>	<p>បន្តិច : 1. សមាសធាតុគីមីដែលកើតឡើងពីការបូកនៃប្រភេទគីមីពីរ ឧទា. ប្រតិកម្មរវាងប៊ូយតាដៀនជាមួយស្ទីរ៉េនដើម្បីបង្កើតជា 4- ផេនីល -1- ស៊ីក្លូអិចសាន ។ 2. សមាសធាតុសំបូរមួយដែលកើតឡើងពីការរួមគ្នារបស់កុំផ្លិច ។</p>
<p>adenosine triphosphate (ATP): Nucleotide that acts as an energy reservoir in living systems.</p>	<p>អាដេនូស៊ីនត្រីផូស្វាត : នុយក្លេអូទីតដែលដើរតួជាបំរុងថាមពលក្នុងប្រព័ន្ធដីវៈ ។</p>
<p>adiabatic approximation : See Born Oppenheimer approximation.</p>	<p>ប្រូបាណាអាដ្យាបាទិច : មើល Born Oppenheimer approximation ។</p>
<p>adiabatic calorimeter : An instrument used to study chemical reactions which have a minimum loss of heat.</p>	<p>កាឡូរីម៉ែត្រអាដ្យាបាទិច : ឧបករណ៍ប្រើដើម្បីសិក្សាប្រតិកម្មគីមីដែលមានការបាត់បង់កំដៅអប្បបរមា ។</p>
<p>adiabatic flame temperature : The highest possible temperature of combustion obtained under the conditions that the burning occurs in an adiabatic vessel that it is complete and that dissociation does not occur.</p>	<p>សីតុណ្ហភាពអណ្តាតភ្លើងអាដ្យាបាទិច : សីតុណ្ហភាពខ្ពស់បំផុតនៃចំហេះទទួលបានក្រោមលក្ខខណ្ឌដែលអាចឆេះកើតមានក្នុងអាដ្យាបាទិចដែលមិនពេញលេញ និងការបំបែកមិនអាចកើតឡើងទេ ។</p>
<p>adiabatic process : Any process that occurs without heat entering or leaving a system. Compare isothermal process</p>	<p>លំនាំអាដ្យាបាទិច : ដំណើរដែលកើតឡើងដោយគ្មានការចូលកំដៅទៅក្នុងប្រព័ន្ធវិញការចេញកំដៅពីប្រព័ន្ធ ។ ប្រៀបធៀប Isothermal process ។</p>
<p>adjective dye : Any dye that needs a mordant.</p>	<p>លំខអាត់សេភីច : លំខដែលត្រូវការធាតុខាំពណ៌ ឬសារធាតុផ្គុំពណ៌ ។</p>
<p>adsorbate : A solid, liquid, or gas which is adsorbed as molecules, atoms or ions by such substances as carbon, silica, metals, water, and mercury.</p>	<p>ធាតុសំរូបសើ : វត្ថុរឹង រាវ ឬឧស្ម័នដែលត្រូវបានស្រូបជាម៉ូលេគុល អាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងដោយសារធាតុមួយចំនួន ដូចជាកាបូន ស៊ីលីស លោហៈ ទឹក និងបារត ។</p>
<p>adsorbent : A substance on the surface of which a substance is adsorbed.</p>	<p>បន្ទះសំរូប : សារធាតុលើផ្ទៃនៃសារធាតុត្រូវបានស្រូប ។</p>
<p>adsorption : the formation of a layer of gas, liquid, or solid on the surface of a solid, or less often, of a liquid.</p>	<p>សំរូបសើ : ការកើតនៃស្រទាប់ឧស្ម័ន វត្ថុរាវ ឬរឹងនៅលើផ្ទៃនៅលើវត្ថុរឹង រឺមិនសូវញឹកញាប់នៃវត្ថុរាវ ។</p>
<p>adsorption catalysis : A catalytic reaction in which the catalyst is an adsorbent.</p>	<p>កាតាលីសសំរូបសើ : ប្រតិកម្មកាតាលីកម្មដែលកាតាលីករជាធាតុផ្ទៃសំរូបសើ ។</p>
<p>adsorption chromatography : Separation of a chemical mixture (gas or liquid) by passing it over an adsorbent bed, which adsorbs different compounds at different rates.</p>	<p>ក្រាម៉ាតូក្រាតិសំរូបសើ : ការញែកនៃល្បាយគីមី (ឧស្ម័ន ឬវត្ថុរាវ) ដោយធ្វើអោយល្បាយនោះឆ្លងកាត់លើកន្លែងស្រូបដែលសមាសធាតុខុសគ្នាត្រូវបានស្រូបល្បឿនខុសគ្នា ។</p>
<p>adsorption complex : An entity consisting of an adsorbate and that portion of the adsorbent to which it is bound</p>	<p>គុំផ្លិចសំរូបសើ : អង្គអតិភាពដែលបង្កឡើងដោយធាតុសំរូប និងផ្នែកនៃបន្ទះសំរូបសើដែលស្រូបភ្ជាប់គ្នា ។</p>
<p>adsorption indicator : An indicator used in solutions to detect slight excess of a substance or ion; precipitate becomes colored when the indicator is adsorbed. An example is fluorescein.</p>	<p>ធាតុចង្អុលពណ៌សំរូបសើ : ធាតុចង្អុលដែលប្រើក្នុងសូលុយស្យុងដើម្បីកំណត់ភាពលើសបន្តិចបន្តួចនៃសារធាតុ ឬអ៊ីយ៉ុងហើយកករក្លាយជាពណ៌ពេលធាតុចង្អុលពណ៌ត្រូវបានស្រូប ។ ឧទាហរណ៍ ភ្លុយអូររេសេអ៊ីន ។</p>

<p>adsorption isobar : A graph showing how adsorption varies with some parameter such as temperature while holding pressure constant.</p>	<p>អ៊ីសូប្រេស៊ីយ៉ុង : ក្រាបដែលបង្ហាញពីរបៀបនៃការស្រូបផ្សេងគ្នាជាមួយនឹងប៉ារ៉ាម៉ែត្រជាច្រើនដូចជាសីតុណ្ហភាពពេលដែលសំពាធចេរ ។</p>
<p>adsorption isotherm : The relationship between the gas pressure p and the amount w in grams of a gas or vapor taken up per gram of solid at a constant temperature.</p>	<p>អ៊ីសូទែមស៊ីយ៉ុង : ទំនាក់ទំនងរវាងសំពាធខ្នាស់ p និងបរិមាណ w ក្នុងក្រាមនៃខ្នាស់ ឬចំហាយដែលទាញចេញពីក្រាមនៃវត្ថុរឹងនៅសីតុណ្ហភាពថេរ ។</p>
<p>adsorption potential : A change in the chemical potential that occurs as an ion moves from a gas or solution phase to the surface of an adsorbent.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលស៊ីយ៉ុង : បំណាស់ប្តូរក្នុងប៉ូតង់ស្យែលគីមីដែលកើតឡើងដូចជាអ៊ីយ៉ុងផ្លាស៊ីតេពេញពីផាសខ្នាស់ឬផាសសូលុយស្យុងទៅផ្ទៃនៃបន្ទះសំរួប ។</p>
<p>aeration : Mixing with air.</p>	<p>ការធ្វើអោយមានខ្យល់ : ការលាយជាមួយខ្យល់ ។</p>
<p>aeration cell : An electrolytic cell whose electromotive force is due to electrodes of the same material located in different concentrations of dissolved air. Also known as oxygen cell.</p>	<p>ពិលមានខ្យល់ : ពិលអេឡិចត្រូលីតដែលកំលាំងបំណាស់ទីអេឡិចត្រូត្រង់អាស្រ័យដោយអេឡិចត្រូតូបធាតុដូចគ្នាស្ថិតនៅទីតាំងដែលមានកំហាប់ខុសគ្នានៃខ្យល់រលាយ ។ គេអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថាកោសិកាអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>aerobic : requiring oxygen.</p>	<p>មានខ្យល់ : ត្រូវការអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>aerogel : A porous solid formed from a gel by replacing the liquid with as with little change in volume so that the solid is highly porous.</p>	<p>អេរ៉ូជែល : វត្ថុរឹងមានរន្ធតូចៗកើតឡើងពីដែលដោយការជំនួសវត្ថុរាវមានការផ្លាស់ប្តូរមាឌបន្តិចបន្តួច ដូចនេះហើយវត្ថុរឹងមានរន្ធជាច្រើន ។</p>
<p>aerosol : a colloidal suspension of a solid or liquid in a gas.</p>	<p>អេរ៉ូស៊ុល : ការអណ្តែតនៃកូឡូអ៊ីតរបស់វត្ថុរឹង ឬរាវក្នុងខ្នាស់ ។</p>
<p>AES : See Auger electron spectroscopy</p>	<p>AES : មើល Auger electron spectroscopy ។</p>
<p>affinity : The extent to which a substance or functional group can enter into a chemical reaction with a given agent. Also known as chemical affinity.</p>	<p>អិលីម៉ង់ទ័ល : កំរិតដែលធាតុមួយ ឬក្រុមមុខងារមួយអាចចូលទៅក្នុងប្រតិកម្មគីមីជាមួយនឹងភ្នាក់ងារដែលផ្តល់អោយ ។ គេអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំណូលគីមី ។</p>
<p>affinity chromatography : A chromatographic technique that utilises the ability of biological molecules to bind to certain ligands specifically and reversibly; used in protein biochemistry.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាហ្វីត្យាង : បច្ចេកទេសគ្រូម៉ាតូក្រាហ្វីដែលប្រើប្រាស់សម្ព័ន្ធភាពនៃម៉ូលេគុលជីវៈដើម្បីភ្ជាប់ជាមួយលីកង់ដាប្រភេទមួយចំនួន និងផ្តុយមកវិញ ។ ប្រើក្នុងគីមីជីវៈប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>aggregate : A group of atoms or molecules that are held together in any way, e.g., a micelle.</p>	<p>បណ្តុំរួម : ក្រុមនៃអាតូម ឬម៉ូលេគុលដែលត្រូវរួបរួមគ្នាក្នុងផ្លូវជាច្រើន ។ ឧទាហរណ៍ មីស្យែល ។</p> <p>អាគ្រូករត : បណ្តុំនៃភាគល្អិតផ្សេងៗរបស់ដី ។</p>
<p>aggregation : A process that result in the formation of aggregates.</p>	<p>បណ្តុំភាព : ដំណើរការដែលនាំអោយមានការកកើតនៃបណ្តុំរួម ។</p>
<p>aging : All irreversible structural changes that occur in a precipitate after it has formed.</p>	<p>ទុកអោយចំ : គ្រប់បំណាស់ប្តូរទំរង់មិនត្រឡប់ដែលកើតឡើងក្នុងករណីបន្ទាប់ពីវាត្រូវបានកើតឡើង ។</p>
<p>air : A predominantly mechanical mixture of a variety of individual gases forming the earth's enveloping atmosphere.</p>	<p>ខ្យល់ : ល្បាយមេកានិចលើសលុបនៃខ្នាស់មួយៗផ្សេងៗគ្នាដើម្បីបង្កើតជាបរិយាកាសគ្របដណ្តប់ផែនដី ។</p>
<p>air deficiency : Insufficient air in an air-fuel mixture causing either incomplete fuel oxidation or lack of ignition.</p>	<p>ភទ្ទខាតខ្យល់ : ភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃខ្យល់នៅក្នុងល្បាយឥន្ធនៈដែលបណ្តាលអោយឥន្ធនៈនោះមិនធ្វើអុកស៊ីតកម្មគ្រប់គ្រាន់ ឬមួយកង្វះចំហេះ ។</p>

<p>air line : Lines in a spectrum due to the excitation of air molecules by spark discharges, and not ordinarily present in arc discharges.</p>	<p>មន្ទាត់ខ្យល់ : មន្ទាត់ក្នុងស្បៀងដែលបានមកពីការភ្លោចនៃម៉ូលេគុលខ្យល់ដោយផ្ការក្សើងដែលគ្មានបន្ទុក ហើយជាធម្មតាគ្មានវត្ថុមានក្នុងផ្ទះឆ្នើរ(គ្មានបន្ទុក) ។</p>
<p>air-fuel ratio : The ratio of air to fuel by weight or volume which is significant for proper oxidative combustion of the fuel.</p>	<p>សម្របខ្យល់-ឥន្ធនៈ : ផលធៀបនៃទំងន់ឬមាឌនៃខ្យល់ទៅនឹងទំងន់ឬមាឌនៃឥន្ធនៈដែលមានសារៈសំខាន់សំរាប់ចំហេះអុកស៊ីតកម្មនៃឥន្ធនៈនោះ ។</p>
<p>air-sensitive crystal : A crystal that decomposes when exposed to air.</p>	<p>ដុំក្រាមដែលបំបែកពេលដាក់អោយត្រូវខ្យល់ : ដុំក្រាមដែលបំបែកពេលដាក់អោយត្រូវខ្យល់ ។</p>
<p>air-slaked : Having the property of a substance such as lime, that has been at least partially converted to a carbonate by exposure to air.</p>	<p>សម្រន់ខ្យល់ : មានលក្ខណៈដូចជាកំបោរដែលអាចបំបែកដោយផ្នែកទៅជាកាបូណាត ដោយដាក់អោយត្រូវខ្យល់ ។</p>
<p>alchemy : A speculative chemical system having as its central aims the transmutation of base metals to gold and the discovery of the philosopher's stone.</p>	<p>រោងគីមី គីមីបង្កើតមេសម័យ : ប្រព័ន្ធគីមីបុរាណមួយដែលបំណងសំខាន់របស់វាជាការកែប្រែលោហៈទៅជាមាស និងការរកឃើញផ្ទះរបស់ទស្សនវិទូ ។</p>
<p>alcolgel : A gel formed by an alcosol.</p>	<p>អាល់កូលីន : ជេលដែលកើតពីអាល់កូល ។</p>
<p>alcoholate : A compound formed by the reaction of an alcohol with an alkali metal. Also known as alkoxide.</p>	<p>អាល់កូលាត : សមាសធាតុដែលកើតមានឡើងដោយប្រតិកម្មនៃអាល់កូលជាមួយលោហៈអាល់កាឡាំង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាល់កុកស៊ីត ។</p>
<p>alcoholic fermentation : The anaerobic decomposition of glucose to produce alcohol and carbon dioxide.</p>	<p>លេប្លូអាល់កូល : ដំណើរការបំបែកគ្មានខ្យល់នៃក្លុយកូសដើម្បីបង្កើតអាល់កូល និងឧស្ម័នកាបូនិច ។</p>
<p>alcohols : A class of organic compound that contain at least one –OH functional group; characterised by the general formula R-OH where R represents a hydrocarbon group.</p>	<p>អាល់កូល : ថ្នាក់មួយនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានយ៉ាងហោចណាស់ក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ីលមួយ (-OH) ។ វាត្រូវសំគាល់ដោយរូបមន្តទូទៅ R-OH ដែល R តាងអោយក្រុមអ៊ីដ្រុកាបូន ។</p>
<p>alcohololysis : The breaking of a carbon-to-carbon bond by addition of an alcohol.</p>	<p>អាល់កូលលីស : ការបំបែកនៃសម្ព័ន្ធកាបូននិងកាបូនដោយការបូកអាល់កូល ។</p>
<p>alcosol : Mixture of an alcohol and a colloid.</p>	<p>អាល់កូលូល : ល្បាយនៃអាល់កូលនិងកូឡូអ៊ីត ។</p>
<p>aldehyde : A class of organic compounds formed when an alkyl group is placed on one of the carbon bonds of a carbonyl group and a hydrogen is placed on the other. The general structure is</p> $\text{Ar}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H} \quad \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H}$ <p>The carbonyl group is always on a terminal carbon atom.</p>	<p>អាល់ដេអ៊ីត : ថ្នាក់នៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលកើតមាននៅពេលក្រុមអាល់គីលត្រូវភ្ជាប់ទៅនឹងសម្ព័ន្ធមួយរបស់កាបូននៃបង្កកាបូនីល និងសម្ព័ន្ធផ្សេងមួយទៀតត្រូវភ្ជាប់ជាមួយអ៊ីដ្រូសែន ។ ទំរង់ទូទៅគឺ</p> $\text{Ar}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H} \quad \text{R}-\overset{\text{O}}{\parallel}{\text{C}}-\text{H}$ <p>ក្រុមកាបូនីលជានិច្ចកាលនៅលើអាតូមកាបូនចុងក្រោយបំផុត ។</p>
<p>aldehyde polymer : Any of the plastics based on aldehydes, such as formaldehyde, acetaldehyde, butyraldehyde or acrylic aldehyde (acrolein).</p>	<p>ម៉ូលីមែអាល់ដេអ៊ីត : ប្លាស្ទិចទាំងឡាយណាដែលអាស្រ័យលើពួកអាល់ដេអ៊ីត ដូចជាផរម៉ាល់ដេអ៊ីត អាសេតាល់ដេអ៊ីត ប៊ុយទីរ៉ាល់ដេអ៊ីត ឬអាគ្រីលីច-អាល់ដេអ៊ីត (អាគ្រូលេអ៊ីន) ។</p>
<p>aldohexose : A hexose, such as glucose or mannose containing the aldehyde group.</p>	<p>អាល់ដូអិមស្ករ : ស្ករកាបូនប្រាំមួយ ដូចជាក្លុយកូសឬម៉ាណូសដែលមានផ្នែកក្រុមអាល់ដេអ៊ីត ។</p>

<p>aldol : A class of organic compounds that contain a hydroxyl group (-OH) and an aldehyde group (-CHO) joined to adjacent carbon atoms.</p>	<p>អាល់ដូល : ថ្នាក់មួយនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីល (-OH) និងក្រុមអាល់ដេអ៊ីត (-CHO) ភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមកាបូនដែលជាប់គ្នា ។</p>
<p>aldol condensation : Formation of a 3-hydroxycarbonyl compound by the condensation of an aldehyde or a ketone in the presence of an acid or base catalyst. Also known as aldol reaction.</p>	<p>គុណនៃអាល់ដូល : កំណើនសមាសធាតុ3-អ៊ីដ្រូកស៊ីកាបូនីល ដោយកុងដង់សង់មួយនៃអាល់ដេអ៊ីតឬសេតូនក្នុងមជ្ឈដ្ឋានមានកាតាលីករអាស៊ីត ឬបាស ។ អាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប្រតិកម្មអាល់ដូល ។</p>
<p>aldose : Monosaccharide containing an aldehyde group. The prefix ald- indicates the presence of an aldehyde group, and the -ose suffix indicates a carbohydrate.</p>	<p>អាល់ដូស : ម៉ូណូសាការីតដែលមានបង្កំអាល់ដេអ៊ីត ។ បុព្វបទ ald- បញ្ជាក់ពីវត្តមានរបស់ក្រុមអាល់ដេអ៊ីត និងបច្ច័យបទ-oseបញ្ជាក់ពីកាបូអ៊ីដ្រាត ។</p>
<p>alfin catalyst : A catalyst derived from reaction of an alkali alcoholate with an olefin halide; used to convert olefins (e.g., ethylene propylene or butylenes) into polyolefin polymers.</p>	<p>កាតាលីករអាល់គីន : កាតាលីករកើតពីប្រតិកម្មនៃអាល់កាឡាំងអាល់កូឡាតជាមួយអាឡូសែនូអូលេភីន ។ ប្រើសំរាប់បំប្លែងអូលេភីន (ឧទាហរណ៍ អេទីឡែន ប្រូពីឡែន ឬប៊ូយទីឡែន) ទៅជាប៉ូលីមែរអូលេភីន ។</p>
<p>alicyclic : 1. Having the properties of both aliphatic and cyclic. 2. Referring to a class of saturated hydrocarbon compounds whose structure contains one ring. Also known as cycloaliphatic; cycloalkane. 3. Any one of the compounds of the alicyclic class. Also known as cyclane.</p>	<p>អាលីស៊ីគីម : 1. មានលក្ខណៈទាំងអាលីផាទិចទាំងស៊ីគីម ។ 2. សំដៅលើថ្នាក់នៃសមាសធាតុអ៊ីដ្រូកាបូនឆ្លុះដែលទំរង់របស់វាមានរងមួយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ស៊ីក្លូអាលីផាទិចស៊ីក្លូអាល់កាន ។ 3. សមាសធាតុមួយក្នុងចំណោមសមាសធាតុនៃថ្នាក់អាលីស៊ីគីម ។ គេហៅម្យ៉ាង ទៀតថា ស៊ីក្លាន ។</p>
<p>aliphatic : Organic compounds that are not aromatic (do not contain benzene rings); such compounds are alkanes, alkenes, alkynes.</p>	<p>អាលីផាទិច : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមិនមែនជាអារ៉ូម៉ាទិច (មិនមានរង់បង់សែន) ដូចជាអាល់កាន អាល់សែន អាល់ស៊ីន ។</p>
<p>aliphatic acid : Any organic acid derived from aliphatic hydro acids.</p>	<p>អាលីផាទិចអាស៊ីត : អាស៊ីតសរីរាង្គដែលកើតពីអាលីផាទិច អ៊ីដ្រូអាស៊ីត ។</p>
<p>aliphatic acid ester : Any organic ester derived from aliphatic hydro-carbons.</p>	<p>អេស្ត័រអាលីផាទិច : អេស្ត័រសរីរាង្គដែលប្លែងចេញពីអ៊ីដ្រូកាបូ-អាលីផាទិច ។</p>
<p>aliphatic polycyclic hydrocarbon : Any unsaturated aliphatic or alicyclic compound with more than four carbons in the chain and with at least two double bonds; e.g., hexadiene.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូម៉ូលីស៊ីគីមអាលីផាទិច : សមាសធាតុអាលីផាទិច ឬអាលីស៊ីគីមមិនឆ្លុះដែលមានកាបូនលើសពីបួននៅក្នុងខ្សែ និងមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់យ៉ាងតិចពីរ ឧទាហរណ៍ អិចសាដៀន ។</p>
<p>aliphatic series : A series of open-chained carbon-hydrogen compounds; the two major classes are the series with saturated bonds and the series with the unsaturated bonds.</p>	<p>ស៊េរីអាលីផាទិច : ស៊េរីនៃសមាសធាតុកាបូនអ៊ីដ្រូសែនខ្សែបើក ។ ថ្នាក់ពីរសំខាន់គឺស៊េរីដែលមានសម្ព័ន្ធឆ្លុះ និងស៊េរីដែលមានសម្ព័ន្ធមិនឆ្លុះ ។</p>
<p>aliquot : A part of a sample that has been divided into exactly equal parts with no remainder.</p>	<p>អាលីកូត : ផ្នែកមួយនៃភាគសំណាកដែលត្រូវបានបែងចែកជាចំណែកស្មើគ្នាពិតប្រាកដដោយគ្មានចំណែកនៅសល់ទេ ។</p>
<p>aliquant : A part of a sample that has been divided into a set of equal parts plus a small remainder part.</p>	<p>អាលីកង់ : ផ្នែកមួយនៃភាគសំណាកដែលត្រូវបានបែងចែកជាចំណែកស្មើគ្នាបូកនឹងចំណែកតូចមួយដែលនៅសល់ ។</p>
<p>alizarin dye : Sodium salts of sulfonic acid derived from alizarin.</p>	<p>លំខអាលីសារីន : អំបិលសូដ្យូមនៃអាស៊ីតស៊ុលផួនីចដែលបានពីអាលី-សារីន ។</p>
<p>alizarin red : Any of several red dyes derived from anthraquinone.</p>	<p>អាលីសារីនក្រហម : លំខពណ៌ក្រហមដែលបានមកពីអង់ត្រាគីណូន ។</p>

alkadiene : See diene.	អាល់កាដ័រ្យែន : មើល diene ។
alkalescence : See alkaline.	អាល់កាលេសង់ : មើល alkaline ។
alkali : A base that dissolves in water to give hydroxide ions.	អាល់កាលី : បាត់ដែលរលាយក្នុងទឹកអោយអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រកស៊ីត ។
alkali blue : The sodium salt of triphenylrosanilinesulfonic acid; used as an indicator.	អាល់កាលីខៀវ : អំបិលសូដ្យូមនៃអាស៊ីតទ្រីផេនីលរ៉ូសានីលស៊ុលផ្និលផូនីក ។ ប្រើជាធាតុចង្អុលពណ៌ ។
alkali earth metals : Any metal in Group 2A of the periodic table. They have valence 2 and are harder, less reactive, and have higher melting and boiling points than the alkali metals.	លោហៈអាល់កាលីណូឌី : លោហៈនៅក្នុងក្រុមIIA នៃតារាងខួប ។ វាមាន រ៉ាឡង់ 2 និងជាលោហៈដែលរឹងជាង ប្រតិកម្មខ្សោយជាង និងមានចំណុចរំពុះ និងចំណុចរលាយខ្ពស់ជាងលោហៈអាល់កាលី ។
alkali metal : Any of the elements of group I in the periodic table: lithium, sodium, potassium, rubidium, cesium, and francium. They have valence 1, are soft and usually react with water to produce hydrogen.	លោហៈអាល់កាលី : ធាតុដែលស្ថិតនៅក្រុមIA ក្នុងតារាងខួប: លីត្យូម សូដ្យូម ប៉ូតាស្យូម រុប៊ីដ្យូម សេស្យូម និងហ្វ្រង់ស្យូម ។ លោហៈមានរ៉ាឡង់ 1 ហើយទន់ និងជាធម្មតាមានប្រតិកម្មជាមួយទឹកបង្កើតបានជាអ៊ីដ្រូសែន ភាយឡើង ។
alkali-aggregate reaction : The chemical reaction of an aggregate with the alkali in a cement, resulting in a weakening of the concrete.	ប្រតិកម្មអាល់កាលី-សំភារៈផ្សំ : ប្រតិកម្មគីមីនៃសំភារៈផ្សំ ដូចជា ខ្សាច់, ថ្មដើម) ជាមួយស៊ីម៉ង់ត៍ដែលធ្វើអោយមានការខ្សោយនៃសំណង់ធ្វើពី ស៊ីម៉ង់ត៍ ។
alkali-alcoholate : A compound formed from an alcohol and an alkali metal base; the alkali metal replaces the hydrogen in the hydroxyl group.	អាល់កាលី-អាល់កុលាត : សមាសធាតុដែលកើតពីអាល់កុល និងបាស លោហៈអាល់កាលី ។ លោហៈអាល់កាលីជំនួសកន្លែងអ៊ីដ្រូសែនក្នុងក្រុម អ៊ីដ្រកស៊ីល ។
alkalide : A member of a class of crystalline salts with an alkali metal atom.	អាល់កាលីដ : ផ្នែកនៃថ្នាក់របស់ក្រាមអំបិលជាមួយអាតូមលោហៈអាល់- កាលី ។
alkalimeter : 1. An apparatus for measuring the quantity of alkali in a solid or liquid. 2. An apparatus for measuring the quantity of carbon dioxide formed in reaction.	អាល់កាលីម៉ែត្រ : 1. ឧបករណ៍សំរាប់វាស់បរិមាណនៃអាល់កាលីក្នុង រឹង ឬរាវ ។ 2. ឧបករណ៍សំរាប់វាស់បរិមាណនៃកាបូនឌីអុកស៊ីតដែលកើតក្នុងប្រតិកម្ម ។
alkalimetry : Quantitative measurement of the quantity of carbon dioxide formed in a reaction.	អាល់កាលីម៉ែត្រ : ការវាស់ជាបរិមាណនៃបរិមាណរបស់កាបូនឌីអុកស៊ីត ដែលកើតក្នុងប្រតិកម្ម ។
alkaline : 1. Having properties of an alkali. 2. Having a pH greater than 7.	អាល់កាលី (ធាស) : 1. មានលក្ខណៈជាអាល់កាលី ។ 2. មាន pH ធំជាង 7 ។
alkaline earth : An oxide of an element of group II in the periodic table, such as barium, calcium, and strontium. Also known as alkaline-earth oxide.	អាល់កាលីណូឌី : អុកស៊ីតនៃធាតុនៅក្នុងក្រុមពីរនៃតារាងខួបគីមី ដូចជា បារីយូម កាល់ស្យូម និងស្រង់ដ្រូម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាល់កាលីណូឌី- ឌីអុកស៊ីត ។
alkaline solution : A basic solution; pH > 7	សូលុយស្យុងអាល់កាលី (ធាស) : សូលុយស្យុងបាស ។ pH > 7 ។
alkaline-earth oxide : See alkaline earth.	អាល់កាលីណូឌីអុកស៊ីត : មើល alkaline earth ។

<p>alkalinity : The property or having excess hydroxide ions in solution.</p>	<p>លក្ខណៈអាល់កាលី : លក្ខណៈឬមានអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រកស៊ីតលើសក្នុងសូលុយស្យុង។</p>
<p>alkaloids : Naturally occurring, basic, nitrogen-containing compounds produced by plants. Many affect the human body and are used as drugs e.g. quinine, morphine, caffeine. Some are poisons e.g. strychnine.</p>	<p>អាល់កាលូអ៊ីត : សមាសធាតុធាតុដើមមានអាសូតកើតមានក្នុងធម្មជាតិដែលផលិតឡើងដោយរុក្ខជាតិ។ វាមានឥទ្ធិពលជាច្រើនលើខ្លួនមនុស្ស និងត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដូចជាឱសថ ឧទាហរណ៍គីនីន ម៉ូហ្វីន កាហ្វេអ៊ីន។ មួយចំនួនខ្លះទៀតគឺជាសារធាតុពុល ឧទាហរណ៍ ស្ត្រីចនីន។</p>
<p>alkalometry : The measurement of the quantity of alkaloids present in a substance.</p>	<p>អាល់កាលូម៉ាត្រី : រង្វាស់នៃបរិមាណរបស់អាល់កាលូអ៊ីតដែលមានវត្តមានក្នុងសារធាតុ។</p>
<p>alkalosis : Condition that exists when blood pH exceeds the normal range; like acidosis, it can result from respiratory or metabolic abnormalities.</p>	<p>អាល់កាលូស៊ីស : លក្ខខណ្ឌដែលកើតមាននៅពេល pH ឈាមលើសពីកំរិតធម្មតាដូចជាអាស៊ីដូស៊ីសដែលអាចបណ្តាលមកពីភាពមិនធម្មតានៃការដកដង្ហើមឬបណ្តាញរូបធាតុ។</p>
<p>alkamine : A compound that has both the alcohol and amino groups. Also known as amino alcohol.</p>	<p>អាល់កាមីន : សមាសធាតុដែលមានទាំងក្រុមអាល់កុល និងក្រុមអាមីន។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាមីណូអាល់កុល។</p>
<p>alkane : Family of hydrocarbons having only single carbon-to-carbon bonds characterised by the general formula C_nH_{2n+2}.</p>	<p>អាល់កាន : អំបូរនៃអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានតែសម្ព័ន្ធមួយជាន់រវាងកាបូននិងកាបូនហើយមានរូបមន្តទូទៅ C_nH_{2n+2} ។</p>
<p>alkanolamine : One of a group of viscous, water-soluble amino alcohols or the aliphatic series.</p>	<p>អាល់កាលូណូមីន : សារធាតុមួយក្នុងក្រុមនៃសារធាតុស្ថិតអាមីណូអាល់កុលរលាយក្នុងទឹក ឬសេរីអាស៊ីត។</p>
<p>alkene (olefine) : Family of hydrocarbon compounds having at least one double bond between carbon atoms in the molecular skeleton. C_nH_{2n}</p>	<p>អាល់សែន : អំបូរនៃសមាសធាតុអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់យ៉ាងតិចមួយរវាងអាតូមកាបូនក្នុងគ្រោងម៉ូលេគុល C_nH_{2n} ។</p>
<p>alkoxide : See alcoholate.</p>	<p>អាល់កុកស៊ីត : មើល alcoholate ។</p>
<p>alkoxy : An alkyl radical attached to a molecule by oxygen, such as the ethoxy radical.</p>	<p>អាល់កុកស៊ី : រ៉ាឌីកាល់ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងម៉ូលេគុលដោយអុកស៊ីសែន ដូចជា រ៉ាឌីកាល់អេតុកស៊ី។</p>
<p>alkyd resin : A class of adhesive resins made from unsaturated acids and glycerol.</p>	<p>ទ័រអាល់គីត : ថ្នាក់នៃជីវបង់ស្តិតដែលធ្វើឡើងពីអាស៊ីតមិនអ៊ីដ្រូសែន និងគ្លីសេរ៉ូល។</p>
<p>alkyl group : Hydrocarbon group made up of a hydrocarbon minus one of its hydrogen atoms. This group is named from the parent alkane by replacing the -ane ending with -yl. Alkyl groups are often represented by the symbol R.</p>	<p>ក្រុមអាល់គីល : ក្រុមអ៊ីដ្រូកាបូដែលត្រូវដកអាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយចេញ។ ក្រុមនេះត្រូវបានដាក់ឈ្មោះចេញពីអាល់កានខ្សែមេដោយការជំនួស-ane ដោយ-yl ។ ក្រុមអាល់គីលត្រូវតាងដោយនិមិត្តសញ្ញា R ។</p>
<p>alkyl halides : alkanes in which one or more of the hydrogen atoms have been replaced by a halogen.</p>	<p>អាល់គីលអលូសែន : អាល់កានដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយ ឬច្រើនត្រូវបានជំនួសដោយអាឡូសែន។</p>
<p>alkylamine : A compound consisting of an alkyl group attached to the nitrogen of an amine; an example is ethylamine, $C_2H_5NH_2$.</p>	<p>អាល់គីណូមីន : សមាសធាតុដែលមានក្រុមអាល់គីលភ្ជាប់ទៅនឹងអាសូតនៃអាមីន។ ឧទាហរណ៍ អេទីឡាមីន $C_2H_5NH_2$ ។</p>

<p>alkylaryl sulfonates : General name for alkylbenzene sulfonates.</p>	<p>អាគីលអាវិលស៊ុលផ្លុនាត : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់អាស់គីលបង់សែនស៊ុលផ្លុនាត ។</p>
<p>alkylate : A product of the alkylation process in petroleum refining.</p>	<p>អាគីឡាត : ផលិតផលនៃដំណើរការអាស់គីលកម្មក្នុងការចម្រុះប្រេង ។</p>
<p>alkylation : A chemical process in which an alkyl radical is introduced into an organic compound by substitution or addition.</p>	<p>អាស់គីលកម្ម : ដំណើរការគីមីដែលក្នុងនោះរ៉ាឌីកាល់អាស់គីលត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសមាសធាតុសរីរាង្គដោយការជំនួស ឬដោយការបូក ។</p>
<p>alkylbenzene sulfonates : Widely used non-biodegradable detergents, commonly dodecylbenzene or tridecylbenzene sulfonates.</p>	<p>អាស់គីលបង់សែនស៊ុលផ្លុនាត : ប្រើជាទូទៅជាធាតុចម្រុះក្តែលដែលមិនអាចបំបែកបានដោយដំណើរជីវៈ ដូចជាដូដេស៊ីលបង់សែនស៊ុលផ្លុនាត ឬទ្រីដេស៊ីលបង់សែនស៊ុលផ្លុនាត ។</p>
<p>alkylene : An organic radical formed from an unsaturated aliphatic hydrocarbon; e.g. the ethylene radical $C_2H_3\cdot$.</p>	<p>អាស់គីឡែន : រ៉ាឌីកាល់សរីរាង្គដែលកើតពីអ៊ីដ្រូកាបូអាស៊ីតជាទីមិនឆ្អែត ។ ឧទាហរណ៍ រ៉ាឌីកាល់អេទីឡែន $C_2H_3\cdot$ ។</p>
<p>alkyloxonium ion : $(ROH_2)^+$. An oxonium ion containing one alkyl group.</p>	<p>អ៊ុយុំអោល់គីលអុកសូញូម : $(ROH_2)^+$ អ៊ុយុំអុកសូញូមដែលមានផ្ទុកក្រុមអាស់គីលមួយ ។</p>
<p>alkyne : Family of hydrocarbon compounds having at least one triple bond between carbon atoms in the molecular skeleton. C_nH_{2n-2}</p>	<p>អាស់ស៊ុន : អំបូរនៃសមាសធាតុអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានសម្ព័ន្ធបីជាន់យ៉ាងតិចមួយរវាងអាតូមកាបូនក្នុងគ្រោងម៉ូលេគុល C_nH_{2n-2} ។</p>
<p>allelochemistry : The science of compounds synthesised by one organism that stimulate or inhibit other organisms.</p>	<p>អាឡេគីមី : វិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាពីសមាសធាតុសំយោគដោយសារពាង្គកាយមួយដែលភ្លេច ឬបង្កាក់សារពាង្គកាយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>allethrin : An insecticide, a synthetic pyrethroid more effective than pyrethrin.</p>	<p>អាឡេទ្រីន : ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិតដែលជាពីរីត្រូវអ៊ុតសំយោគមានប្រសិទ្ធភាពជាងពីរីទ្រីន ។</p>
<p>allo- : Prefix applied to the stable form of two isomers.</p>	<p>អាឡូ : បុព្វបទសំរាប់ទម្រង់ថេរនៃអ៊ីសូមែរ ។</p>
<p>allosteric regulation : Regulation of enzyme activity by the binding of small molecules to sites other than the active site.</p>	<p>គំរូរអាឡូស្តេរីម : គំរូរសកម្មភាពអង់ស៊ីមដោយជំនាប់ម៉ូលេគុលតូចៗទៅលើកន្លែងផ្សេងពីកន្លែងសកម្ម ។</p>
<p>allotriomorphism : See allotrope.</p>	<p>អាឡូទ្រីយ៉ុមពិស : មើល allotrope ។</p>
<p>allotrope : An element that exists in two or more different physical forms. Their atoms are arranged differently and they sometimes have very different chemical behaviour; e.g. oxygen O_2 and ozone O_3 are allotropes of oxygen; diamond and graphite are allotropes of carbon.</p>	<p>ចិសរូប : ធាតុដែលមានទម្រង់រូបពីរឬច្រើនខុសគ្នា អាតូមរបស់វាតំរូវខុសគ្នា និងពេលខ្លះមានលក្ខណៈគីមីខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ឧទាហរណ៍ អុកស៊ីសែន O_2 និងអូសូន O_3 ជាចិសរូបនៃធាតុអុកស៊ីសែន ។ ពេជ្រនិងក្រាហ្វីតជាចិសរូបនៃកាបូន ។</p>
<p>allotropism : See allotrope.</p>	<p>អាឡូទ្រីយ៉ុមពិស : មើល allotrope ។</p>
<p>alloy : A material consisting of two or more metals, or a metal and a nonmetal. Alloys may be compounds, solid solutions, or mixtures of the components. They are usually harder than either of their constituents, e.g. bronze, steel, brass,</p>	<p>សំលោហៈ : រូបធាតុដែលផ្ទុកលោហៈពីរឬច្រើនឬជាលោហៈនិងអលោហៈ ។ សំលោហៈអាចជាសមាសធាតុស្តុយស្យុងរឹង ឬល្បាយនៃសមាសធាតុ ។ ជាធម្មតាវារឹងជាងសមាសភាគផ្សំនីមួយៗរបស់វា ឧទាហរណ៍ សិរិទ្ធ ដែកថែប និងស្ពាន់ ។</p>

<p>allyl- : A prefix used in names of compounds whose structure contains an allyl cation.</p>	<p>អាស៊ីល : បុព្វបទប្រើក្នុងឈ្មោះនៃសមាសធាតុដែលទំរង់របស់វាមានផ្ទុកកាចុងអាស៊ីល ។</p>
<p>allyl cation : A carbonium cation with a structure usually represented as $CH_2=CH-CH_2^+$; attachment site is the saturated carbon atom.</p>	<p>កាចុងអាស៊ីល : កាចុងកាបូនដែលមានទំរង់ជាទូទៅ $CH_2=CH-CH_2^+$ ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមកាបូនឆ្អែត ។</p>
<p>allyl plastic : See allyl resin.</p>	<p>ឆ្នួស្ទឹមអាស៊ីល : មើល allyl resin ។</p>
<p>allyl resin : Any of a class of thermosetting synthetic resins derived from esters of allyl alcohol or allyl chloride; used in making cast and laminated products. Also known as allyl plastic.</p>	<p>ដំអាស៊ីល : ថ្នាក់នៃជីវសំយោគដោយប្រើកំដៅកើតឡើងពីអេស្ទ័រនៃអាស៊ីលអាត់កុល ឬអាស៊ីលក្លរួ ។ ប្រើក្នុងទង្វើវត្ថុចាក់ពុម្ព និងផលិតផលជាបន្ត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ឆ្នួស្ទឹមអាស៊ីល ។</p>
<p>allylic hydrogen : In an organic molecule a hydrogen attached to a carbon atom that is adjacent to a double bond.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនអាស៊ីលិច : ក្នុងម៉ូលេគុលសរីរាង្គអ៊ីដ្រូសែនដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមកាបូនដែលស្ថិតនៅក្បែរសម្ព័ន្ធពីរជាន់ ។</p>
<p>allylic rearrangement : In a three-carbon molecule the shifting of a double bond from the 1,2 carbon position to the 2,3 position with the accompanying migration of an entering substituent or substituent group from the third carbon to the first.</p>	<p>បណ្តុំទីតាំងអាស៊ីលិច : ក្នុងម៉ូលេគុលដែលមានកាបូនបី ការផ្លាស់ប្តូរសម្ព័ន្ធពីរជាន់ពីទីតាំងកាបូន 1,2 ទៅទីតាំងកាបូន 2,3 ដោយសារការផ្លាស់ប្តូរនៃធាតុដែលដាក់ជួស ឬក្រុមជួសពីកាបូនទី 3 ទៅកាបូនទី 1 ។</p>
<p>alpha (α) helix : Secondary structure of a protein in which the polypeptide backbone is arranged into a regular spiral shape.</p>	<p>អេស៊ីសអាត់ហ្វា : ទំរង់ទីពីរនៃប្រូតេអ៊ីនដែលក្នុងនោះគ្រោងខ្សែប៉ូលីប៊ិបទីតត្រូវបានរៀបជាវាងស្បើ ។</p>
<p>alpha (α) particles : Relatively heavy particles having the mass of four hydrogen atoms that carry two positive charges and are fired out of some radioactive atoms.</p>	<p>ភាគល្អិតអាត់ហ្វា : ភាគល្អិតធ្ងន់មានម៉ាស់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនបួនដែលផ្ទុកបន្ទុកវិជ្ជមានពីរ ហើយដែលត្រូវបានបាញ់ចេញពីអាតូមវិទ្យុសកម្មមួយចំនួន ។</p>
<p>alpha cellulose : A highly refilled insoluble cellulose from which sugars pectin and other soluble materials have been removed. Also know as chemical cellulose.</p>	<p>សែលុយឡូសអាត់ហ្វា : ការចំរាញ់ចេញខ្ពស់បំផុតនៃសែលុយឡូសមិនរលាយស្ត្រូប៊ិចមិន និងសារធាតុរលាយផ្សេងទៀតត្រូវបានព្យាបាលចេញ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សែលុយឡូសគីមី ។</p>
<p>alpha decay : Radioactive decay involving emission of an alpha particle. The daughter product of alpha decay has two fewer protons and two fewer neutrons than the parent isotope.</p>	<p>ការបំបែកអាត់ហ្វា : ការបំបែកតាមវិទ្យុសកម្មដែលទាក់ទងទៅនឹងការបាញ់កាំរស្មីនៃភាគល្អិត α ។ ផលិតផលកូន (ផលិតផលរង) នៃការបំបែក α មានប្រូតុងនិងណឺត្រុងពីរតិចជាងអ៊ីសូតូបមេ (អ៊ីសូតូបដើម) ។</p>
<p>alpha olefin : An olefin where the unsaturation (double bond) is at the alpha position that is between the two end carbons of the carbon chain</p>	<p>អូលេហ្វីនអាត់ហ្វា : អូលេហ្វីនដែលសម្ព័ន្ធពីរជាន់ស្ថិតនៅទីតាំងអាត់ហ្វាដែលស្ថិតនៅចន្លោះកាបូនពីរខាងចុងនៃខ្សែកាបូន ។</p>
<p>alpha position : In chemical nomenclature the position of a substituting group of atoms in the main group of a molecule, e.g. in a straight chain compound such as α-hydroxypropionic acid ($CH_3CHOH-COOH$), the hydroxyl radical is in the alpha position.</p>	<p>ទីតាំងអាត់ហ្វា : ក្នុងនាមវិធីគីមីជាទីតាំងរបស់ក្រុមជួសនៃអាតូមក្នុងក្រុមធំរបស់ម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងសមាសធាតុខ្សែត្រង់ ដូចជាអាស៊ីតអាត់ហ្វាអ៊ីដ្រូកស៊ីប្រូព្យូនិច រ៉ាឌីកាល់អ៊ីដ្រូកស៊ីលស្ថិតនៅទីតាំងអាត់ហ្វា ។</p>
<p>alpha-naphthol test : See Molisch's test</p>	<p>តេស្តអាត់ហ្វា-ណាប៊ីតូល : មើល Molisch's test ។</p>

<p>alternant hydrocarbon : A member of a class of conjugated molecules whose carbon atoms can be divided into two sets so that members of one set are formally bonded only to members of the other set.</p>	<p>អ៊ីប្រេកាតង់ : ធាតុនៃថ្នាក់របស់ម៉ូលេគុលគូដាប ដែលអាតូមកាបូនអាចបំបែកទៅជាពីរផ្នែក ដូចនេះធាតុរបស់ផ្នែកមួយត្រូវបានបង្កើតសម្ព័ន្ធតែមួយទៅនឹងធាតុនៃផ្នែកមួយទៀតប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>alternating copolymer : A polymer formed of two different monomer molecules that alternate in sequence in the polymer chain.</p>	<p>គូប៉ូលីមែរ : ទំរង់ប៉ូលីមែរនៃម៉ូលេគុលម៉ូណូមែរខុសគ្នាពីរដែលឆ្លាស់គ្នាតាមលំដាប់ក្នុងខ្សែប៉ូលីមែរ ។</p>
<p>alternation of multiplicities law : The law that the periodic table arranges the elements in such a sequence that their number of orbital electrons and hence their multiplicities alternates between even and odd numbers</p>	<p>ច្បាប់ពហុភាព : ច្បាប់ដែលតារាងខួបគីមីរៀបចំធាតុជាលំដាប់តាមចំនួនអេឡិចត្រុងអរប៊ីតាល់ហើយហេតុនេះពហុភាពរបស់ធាតុទាំងនោះឆ្លាស់គ្នារវាងចំនួនគូ និងចំនួនសេស ។</p>
<p>alum : 1. Any of a group of double sulfates of trivalent metals such as aluminum chromium or iron and a univalent metal such as potassium or sodium e.g. aluminum sulfate ammonium alumi-num sulfate potassium aluminum sulfate.</p>	<p>សាច់ដូរ : ក្រុមនៃស៊ុលផាតទ្រេរបស់លោហៈវ៉ាន់ដ្រូម 3 ដូចជាអាឡុយមីញ៉ូម ក្រូម និងលោហៈវ៉ាន់ដ្រូម 1 ដូចជាប៊ូតាស្យូម សូដ្យូម ។ ឧ.អាឡុយមីញ៉ូមស៊ុលផាត អាម៉ូញ៉ូមអាឡុយមីញ៉ូមស៊ុលផាត ប៊ូតាស្យូមអាឡុយមីញ៉ូមស៊ុលផាត ។</p>
<p>aluminum halide : A compound of aluminum with a halogen element, such as aluminum chloride.</p>	<p>អាលុយមីញ៉ូមអាលុយសែន : សមាសធាតុនៃអាឡុយមីញ៉ូមជាមួយធាតុអាលុយសែន ដូចជាអាឡុយមីញ៉ូមក្លរួ ។</p>
<p>aluminum soap : Any of various salts of higher carboxylic acids and aluminum that are insoluble in water and soluble in oils; used in lubricating greases paints, varnishes, and waterproofing substances.</p>	<p>សាប៊ូអាលុយមីញ៉ូម : អំបិលរបស់អាស៊ីតកាបូកស៊ីលីច្យែរវែង និងអាឡុយមីញ៉ូម ដែលមិនរលាយក្នុងទឹក និងរលាយក្នុងប្រេង ។ ប្រើក្នុងថ្នាំប្រេង វែនី និងសារធាតុមិនជ្រាបទឹក ។</p>
<p>ambident : Relating to a chemical species whose molecules possess two reactive sites.</p>	<p>អំបីដង់ : ទំនាក់ទំនងទៅនឹងប្រភេទគីមីដែលម៉ូលេគុលរបស់វាមានមណូលសកម្មពីរ ។</p>
<p>Ames test : An assay developed by Bruce Ames to detect com-pounds that cause mutations and cancer. the test measures the frequency of back in histidine-dependent Salmonella typhimurium bacteria, so that the mutants do not need histidine supplements in their food supply.</p>	<p>តេស្ត Ames : ការវិភាគធ្វើឡើងដោយលោក Bruce Ames ដើម្បីរកអោយឃើញសមាសធាតុដែលបណ្តាលអោយមានមុយតាស្យុង និងមហារីក ។ តេស្តនេះវាស់ពីប្រេកង់មុយតាស្យុងត្រលប់ក្នុងបាក់តេរី Salmonella type himurium ដែលអាស្រ័យដោយអ៊ីស្ទីន ដូច្នេះមុយតង់មិនត្រូវការការបំពេញអ៊ីស្ទីនបន្ថែមក្នុងអាហាររបស់វាទេ ។</p>
<p>amicron : A particle having a size of 10⁻⁷ centimeter or less which is a size in a system of classification of particle sizes in colloid chemistry.</p>	<p>អារីមីក្រូន : ភាគល្អិតដែលមានទំហំ 10⁻⁷cm ឬតិចជាង ដែលជាទំហំក្នុងប្រព័ន្ធចំណែកថ្នាក់របស់ទំហំភាគល្អិតក្នុងគីមីកូឡូអ៊ីត ។</p>
<p>amidation : The process of forming an amide; e.g. in the laboratory benzyl reacts with methyl amine to form N-methylbenzamide.</p>	<p>អារីតកម្ម : ដំណើរការកើតអាមីត ឧទាហរណ៍ក្នុងទីពិសោធន៍ បង់ស៊ីលមានប្រតិកម្មជាមួយមេទីលអាមីនដើម្បីបង្កើតជា N-មេទីលបង់សាមីត ។</p>
<p>amide : Nitrogen-containing compound derived from an acid and an amine with the general structure</p> $\text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{NH}_2$	<p>អារីត : សមាសធាតុមានអាសូតបានមកពីអាស៊ីតនិងអាមីនដែលមានទំរង់ដូច្នោះ :</p> $\text{R}-\text{C}(=\text{O})-\text{NH}_2$

<p>amide hydrolysis : The cleavage of an amide into its constitutive acid and amine fragments by a net addition of water.</p>	<p>អ៊ីដ្រូលីសអាមីត : ការបំបែកអាមីតអោយទៅជាអាស៊ីតនិងចំណែកអាមីន ដោយការបូកទឹក ។</p>
<p>amidine : A compound which contains the radical CNH₂NH₂.</p>	<p>អាមីឌីន : សមាសធាតុដែលមានផ្ទុករ៉ាឌីកាល់ CNH₂NH₂ ។</p>
<p>amido : Indicating the NH₂ radical when it is present in a molecule with the CO radical.</p>	<p>អាមីដូ : ការបង្ហាញអោយឃើញរ៉ាឌីកាល់ NH₂ ពេលដែលវាមានវត្តមានក្នុង ម៉ូលេគុលជាមួយរ៉ាឌីកាល់ CO ។</p>
<p>amination : 1. The preparation of amines. 2. A process in which the amino group (-NH₂) is introduced into organic molecules.</p>	<p>អាមីនកម្ម : 1. ការរៀបចំបង្កើតអាមីន ។ 2. ដំណើរដែលក្រុមអាមីណូ (NH₂) ត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងម៉ូលេគុលសរីរាង្គ ។</p>
<p>amine : One of a class of organic compounds derived from ammonia by replacement of one or more hydrogens by functional groups.</p>	<p>អាមីន : ថ្នាក់មួយនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលជាស្រឡាយពីអាម៉ូញាក់ដោយ ការជំនួសអ៊ីដ្រូសែនមួយឬច្រើនដោយក្រុមនានា ។</p>
<p>amino acids : Class of biological compounds whose members possess both an amino group and a carboxylic group. Amino acids are the building blocks of peptides and proteins. Most of the important natural amino acids are alpha-amino acids.</p>	<p>អាមីណូអាស៊ីតឬអាស៊ីតអាមីន : ថ្នាក់នៃសមាសធាតុជីវៈដែលមានក្រុម អាមីននិងក្រុមកាបូកស៊ីល ។ អាមីណូអាស៊ីតជាធាតុបង្កនៃប៊ុបទីត និងប្រូតេ- អ៊ីន ។ ភាគច្រើននៃអាមីណូអាស៊ីតសំខាន់ៗក្នុងធម្មជាតិ គឺអាស់ហ្គាអាមីណូ- អាស៊ីត ។</p>
<p>amino alcohol : See alkamine.</p>	<p>អាមីណូអាស់គុល : មើល alkamine ។</p>
<p>amino group : A functional group (-NH₂) formed by the loss of a hydrogen atom from ammonia.</p>	<p>ក្រុមអាមីណូ : ក្រុមនាទី (-NH₂) ដែលកើតឡើងដោយការបាត់បង់អាតូម អ៊ីដ្រូសែនមួយពីអាម៉ូញាក់ ។</p>
<p>amino nitrogen : Nitrogen combined with hydrogen in the amino group. Also known as ammonia nitrogen.</p>	<p>អាមីណូអាសូតូ : អាសូតដែលចូលផ្សំជាមួយអ៊ីដ្រូសែនក្នុងក្រុមអាមីណូ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាសូតអាម៉ូញាក់ ។</p>
<p>amino resin : A type of resin prepared by condensation polymerization with an aldehyde, of a compound containing an amino group.</p>	<p>ដំអាមីណូ : ប្រភេទជ័រដែលកើតឡើងដោយសារប៉ូលីមែរកុងដង់សង់កម្មជាមួយ អាដេអ៊ីតនៃសមាសធាតុដែលមានផ្ទុកក្រុមអាមីណូ ។</p>
<p>amino-, amin- : Having the property of a compound in which the group NH₂ is attached to a radical other than an acid radical.</p>	<p>អាមីណូ~, អាមីន~ : មានលក្ខណៈជាសមាសធាតុដែលក្នុងនោះក្រុម NH₂ ត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងរ៉ាឌីកាល់ផ្សេងទៀតជាងរ៉ាឌីកាល់អាស៊ីត ។</p>
<p>aminophenol : A type of compound containing the NH₂ and OH groups joined to the benzene ring; examples are para-amino-phenol and orthohydroxy-laniline.</p>	<p>អាមីណូផេណុល : ប្រភេទសារធាតុដែលមានផ្ទុកក្រុម NH₂ និងក្រុម OH ដែលភ្ជាប់ទៅនឹងវង់នៃបង់សែន ។ ឧទាហរណ៍ ប៉ារ៉ាអាមីណូផេណុល និងអរតូ- អ៊ីដ្រូកស៊ីឡានីលីន ។</p>
<p>ammine : One of a group of complex compounds formed by coordination of ammonia molecules with metal ions.</p>	<p>អាមីន : ក្រុមមួយនៃសមាសធាតុសំបុកដែលកើតដោយកូអរឌីណាស្យុងនៃ ម៉ូលេគុលអាម៉ូញាក់ជាមួយអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។</p>
<p>ammonation : A reaction in which ammonia is added to other molecules or ions by covalent bond formation utilizing the unshared pair of electrons on the nitrogen atom, or through ion-dipole electrostatic interactions.</p>	<p>អាម៉ូញូបកម្ម : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាម៉ូញាក់ត្រូវបានបូកបញ្ចូលទៅ ម៉ូលេគុល ឬអ៊ីយ៉ុងផ្សេងទៀតដោយសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ដែលកើតឡើងដោយការប្រើ ភាពមិនដាក់រួមគ្នានៃគូអេឡិចត្រុងលើអាតូមអាសូត ឬតាមអន្តរកម្មអេឡិចត្រូ- ត្រូស្តាទិចនៃអ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូល ។</p>

<p>ammonia dynamite : Dynamite with part of the nitroglycerin replaced by ammonium nitrate.</p>	<p>ឌីណាមីតអាម៉ូញាក់ : ឌីណាមីតដែលផ្នែកនៃនីត្រូគ្លីសេរីនត្រូវបានជំនួសដោយអាម៉ូញ៉ូមនីត្រាត ។</p>
<p>ammonia water : A water solution of ammonia; a clear colorless liquid that is basic because of dissociation of NH_4OH to produce hydroxide ions; used as a reagent solvent and neutralizing agent.</p>	<p>ទឹកអាម៉ូញាក់ : សូលុយស្យុងទឹកនៃអាម៉ូញាក់ ជាវត្ថុរាវគ្មានពណ៌ដែលជាបាសពិប្រោះការបំបែកនៃ NH_4OH ជាអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។ ប្រើជាធាតុរំលាយ និងភ្នាក់ងារសំរាប់ធ្វើអោយណឺត ។</p>
<p>ammoniated superphosphate : A fertiliser containing 5 parts of ammonia to 100 parts of superphosphate.</p>	<p>អាម៉ូញាក់ស៊ីបតែជូស្វាត : ជីដែលមានផ្ទុក 5 ភាគនៃអាម៉ូញាក់នៅក្នុង 100 ភាគនៃស៊ីបតែជូស្វាត ។</p>
<p>ammoniation : Treating or combining with ammonia.</p>	<p>អាម៉ូញាក់កម្ម : បន្សំជាមួយអាម៉ូញាក់ ។</p>
<p>ammonification : Addition of ammonia or ammonia compounds specially to the soil.</p>	<p>អាម៉ូញាក់កម្ម : ការបន្ថែមអាម៉ូញាក់ ឬសមាសធាតុអាម៉ូញាក់ទៅក្នុងដី ។</p>
<p>ammonium halide : A compound with the ammonium ion bonded to an ion formed from one of the halogen elements.</p>	<p>អាម៉ូញ៉ូមអាឡូសែន : សមាសធាតុដែលមានអ៊ីយ៉ុងអាម៉ូញ៉ូមចងសម្ព័ន្ធទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងមួយដែលកើតឡើងដោយធាតុអាឡូសែនមួយ ។</p>
<p>ammonium salt : A product of a reaction between ammonia and various acids; examples are ammonium chloride and ammonium nitrate.</p>	<p>អំបិលអាម៉ូញ៉ូម : ផលិតផលនៃប្រតិកម្មរវាងអាម៉ូញាក់ និងអាស៊ីតនានា ។ ឧទាហរណ៍អាម៉ូញ៉ូមក្លរីត និងអាម៉ូញ៉ូមនីត្រាត ។</p>
<p>ammonium soap : A product from reaction of a fatty acid with ammonium hydroxide; used in toiletry preparations such as soaps and in emulsions.</p>	<p>សាប៊ូអាម៉ូញ៉ូម : ផលិតផលដែលកើតពីប្រតិកម្មនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ជាមួយនឹងអាម៉ូញ៉ូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។ ប្រើក្នុងគ្រឿងសំអាតកាយ ដូចជាសាប៊ូ និងក្នុងអេមុលស្យុង ។</p>
<p>ammonolysis : 1. A dissociation reaction of the ammonia molecule producing H^+ and NH_2^- species. 2. Breaking of a bond by addition of ammonia.</p>	<p>អាម៉ូណូលីស : 1. ប្រតិកម្មបំបែកនៃម៉ូលេគុលអាម៉ូញាក់អោយជា H^+ និង NH_2^- ។ 2. ការផ្តាច់សម្ព័ន្ធដោយការបូកនៃអាម៉ូញាក់ ។</p>
<p>amorphous : Without a definite order or arrangement; shapeless.</p>	<p>ទិសទណ្ឌ : គ្មានការតំរូវបំបែកដាច់កំណត់ គ្មានទ្រង់ទ្រាយ ។</p>
<p>amount of substance : A measure of the number of elementary entities present in a substance or system; usually measured in moles.</p>	<p>បរិមាណសារធាតុ : រង្វាស់ចំនួនធាតុដែលមាននៅក្នុងសារធាតុ ឬប្រព័ន្ធ ។ ជាទូទៅវាស់ជាម៉ូល ។</p>
<p>amperometric titration : A titration that involve measuring an electric current or changes in current during the course of the titration.</p>	<p>វេទនាគម្ពីរវ៉ុលតេម៉ែត្រ : វេទនាគម្ពីរដែលរួមមានការវាស់ចរន្តអគ្គិសនី ឬបន្តកក្នុងចរន្តនៅពេលធ្វើវេទនា ។</p>
<p>amperometry : Chemical analysis by techniques which involve measuring electric currents.</p>	<p>វ៉ុលតេម៉ែត្រ : ការវិភាគគីមីដោយបច្ចេកទេស ដែលរួមមានការវាស់ចរន្តអគ្គិសនី ។</p>
<p>amphipathic molecule : A molecule having both hydrophilic and hydrophobic groups; examples are wetting agents and membrane lipids such as phosphoglycerides.</p>	<p>ម៉ូលេគុលអំភីប៉ាតិច : ម៉ូលេគុលដែលមានទាំងក្រុមមិនចូលចិត្តទឹក និងក្រុមចូលចិត្តទឹក ។ ឧទាហរណ៍ភ្នាក់ងារសំណើម និងភ្នាសលិពិត ដូចជាផូស្វូគ្លីសេរីត ។</p>
<p>amphiphile : A molecule which has a polar head attached to a long hydrophobic tail.</p>	<p>អំភីប៊ីល : ម៉ូលេគុលដែលមានក្បាលប៉ូលែរភ្ជាប់ទៅនឹងខ្សែដែលមិនចូលចិត្តទឹក ។</p>
<p>amphiprotic : See amphoteric.</p>	<p>អំភីប្រូតិច : មើល amphoteric ។</p>

ampholyte : An amphoteric electrolyte.	អំផូលីត : សូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតអំផូតេរីច ។
ampholytic detergent : A detergent that is cationic in acidic solutions and anionic in basic solutions.	សារធាតុជីវៈអំផូលីតិច : សារធាតុជីវៈក្លែលដែលក្លាយជាកាតុងក្នុងសូលុយស្យុងអាស៊ីត និងក្លាយជាអានីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងបាស ។
amphoteric : Having both acidic and basic characteristics. Also known as amphiprotic.	អំផូតេរីច : មានទាំងលក្ខណៈអាស៊ីត និងបាស ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អំភីប្រូទិច ។
amphoteric molecule : Molecule that functions as a base in the presence of an acid and as an acid in the presence of a base.	ម៉ូលេគុលអំផូតេរីច : ម៉ូលេគុលដែលដើរតួជាបាសក្នុងវត្តមានអាស៊ីតនិងជាអាស៊ីតក្នុងវត្តមានបាស ។
amyl : Any of the eight isomeric arrangements of the radical C ₅ H ₁₁ or a mixture of them. Also known as pentyl.	អាមីល : អ៊ីសូមែក្នុងចំណោមអ៊ីសូមែទាំងប្រាំបី ដែលបានពីការរុះរើនៃ រ៉ាឌីកាល់ C ₅ H ₁₁ ឬជាល្បាយនៃអ៊ីសូមែទាំងអស់នោះ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប៉ង់ទីល ។
amyl alcohol : 1. A colorless liquid that is a mixture of isomeric alcohols. 2. An optically active liquid composed of isopentyl alcohol and active amyl alcohol.	អាមីលអាល់កុល : 1. វត្ថុរាវគ្មានពណ៌ដែលជាល្បាយនៃអ៊ីសូមែអាល់កុល ។ 2. វត្ថុរាវសកម្មអុបទិចដែលផ្សំពីអ៊ីសូមែអាល់កុល និងអាមីលអាល់កុលសកម្ម ។
amyl xanthate : A salt formed by replacing the hydrogen attached to the sulfur in amylxanthic acid by a metal; used as collector agent in the notation of certain minerals.	អាមីលសង់តាត : អំបិលដែលកើតឡើងដោយការជំនួសអ៊ីដ្រូសែនដែលភ្ជាប់ទៅនឹងស៊ុលផួរក្នុងអាមីលសង់ទិចដោយលោហៈ ។ ប្រើជាភ្នាក់ងារកូឡិចទ័រក្នុងការកត់ត្រាវិ ។
amylases : Enzymes that catalyze the hydrolysis of α -1,4-glycosidic bonds in starches.	អាមីឡាស : អង់ស៊ីមដែលជួយសំរួលដល់អ៊ីដ្រូលីសសម្ព័ន្ធគីកូស៊ីត α -1,4- ក្នុងអាមីដូង ។
anabolism : Part of metabolism that uses energy to build larger, more complex molecules from simpler ones.	អាណាបូលីស : ផ្នែកនៃមេតាបូលីស ដែលប្រើថាមពលដើម្បីបង្កើតម៉ាក្រូម៉ូលេគុលសំបាប់ជាងចេញពីម៉ូលេគុលងាយជាង ។
anaerobic : occurring in the absence of oxygen.	គ្មានខ្យល់ ឬមិនត្រូវការខ្យល់ : ការកើតឡើងដោយមិនត្រូវការអុកស៊ីសែន ។
analog : A compound whose structure is similar to that of another compound but whose composition differs by one element.	អាណាឡូក : សមាសធាតុដែលមានទម្រង់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងសមាសធាតុមួយទៀត ប៉ុន្តែសមាសធាតុទាំងនោះខុសគ្នាពីមួយទៅមួយដោយធាតុមួយ ។
analysis : The determination of the composition of a substance.	ការវិភាគ : ការកំណត់នៃធាតុផ្សំរបស់សារធាតុ ។
analysis line : The spectral line used in determining the concentration ion of an element in spectrographic analysis.	បន្ទាត់វិភាគ : បន្ទាត់ស្បៀងប្រើក្នុងការកំណត់កំហាប់អ៊ីយ៉ុងនៃធាតុក្នុងការវិភាគស្បៀងត្រូក្រាហ្វិច ។
analyte : 1. The sample being analyzed. 2. The specific component that is being measured in a chemical analysis.	ធាតុវិភាគ : 1. ភាគសំណាកដែលត្រូវធ្វើការវិភាគ ។ 2. ភាគផ្សំពិសេសដែលនឹងត្រូវបានវាស់ក្នុងគីមីវិភាគ ។
analytical blank : See blank.	បន្ទះវិភាគមើល blank ។
analytical chemistry : The study of the composition of substances.	គីមីវិភាគ : ការសិក្សាអំពីសមាសភាពនៃសារធាតុទាំងឡាយ ។

<p>anion : Any atom or group of atoms with a negative charge.</p>	<p>អាន្យុង : អាតូមឬក្រុមនៃអាតូមដែលមានបន្ទុកអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>anion exchange : A type of ion exchange in which the immobilised functional groups on the solid resin are positive.</p>	<p>បន្តួចអាន្យុង : ប្រភេទនៃបណ្តុះអ៊ីយ៉ុងដែលក្នុងនោះក្រុមនាទីអចល័តនៃដំរីងមានបន្ទុកវិជ្ជមាន ។</p>
<p>anionic complexes : A group of atoms or a radical with a negative charge.</p>	<p>អ៊ុនីមអាន្យុង : ក្រុមនៃអាតូមឬរ៉ាឌីកាល់ដែលមានបន្ទុកអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>anionic polymerization : A type of polymerization in which Lewis bases, such as alkali metals and metallic alkyls act as catalysts.</p>	<p>ប្រូលីមែកម្យអាន្យុង : ប្រភេទប្រូលីមែកម្យដែលបាតឡឺវីស ដូចជាលោហៈ អាល់កាលី និងអាល់គីលលោហៈដើរតួជាកាតាលីករ ។</p>
<p>anionotropy : The breaking off of an ion such as hydroxyl or bromide from a molecule so that a positive ion remains in a state of dynamic equilibrium.</p>	<p>អាន្យុងនុត្រូលី : ការបំបែកនៃអ៊ីយ៉ុងដូចជាអ៊ីដ្រូកស៊ីល ឬប្រូមីដ ម៉ូលេគុលដែលអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាននៅស្ថិតក្នុងភាពលំនឹងឌីណាមិក ។</p>
<p>anisotropic : Describing a medium in which a physical property is different in different directions. eg Same crystals transmit light differently in different directions. Compare isotropic.</p>	<p>អានីសូត្រូពិក : ការពណ៌នាពីមជ្ឈដ្ឋានដែលលក្ខណៈរូបខុសគ្នា ។ ឧៈក្រាម ខ្លះចំលងពន្លឺខុសគ្នាទៅតាមទិសខុសគ្នា ។</p>
<p>annular atoms : The atoms in a cyclic compound that are members of the ring.</p>	<p>អាតូមរង្វង់ : អាតូមក្នុងសមាសធាតុរង្វង់ ដែលវាជាធាតុនៃរង្វង់នោះ ។</p>
<p>annulene : One of a group of monocyclic conjugated hydrocarbons which have the general formula $[-CH=CH-]_n$.</p>	<p>អានុយឡែន : បណ្តុំមួយនៃម៉ូណូស៊ីក្លិក ដែលស្ថិតនៅជាកូដាមួយអ៊ីដ្រូកាបូ មានរូបមន្តទូទៅ $[-CH=CH-]_n$ ។</p>
<p>anode : A positively charged electrode, or terminal, towards which negatively charged particles (anions) move, (within a device such as an electrolysis cell, a cathode ray tube, or a diode). It is the electrode at which electrons leave the system and oxidation occurs.</p>	<p>អានូត : អេឡិចត្រូតដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាន ឬក្នុងអេឡិចត្រូតដែលភាគ ល្អិតមានបន្ទុកអវិជ្ជមាន(អាណូត)ធ្វើចលនាផ្លាស់ទី ។ (នៅខាងក្នុងឧបករណ៍ ដូច ជាពិលអេឡិចត្រូលីសជាកាតូតបំពង់កាំរស្មីឬដូត) ។ វាក៏ជាអេឡិចត្រូត ដែលអេឡិចត្រូតចាកចេញពីប្រព័ន្ធ និងអុកស៊ីតកម្មកើតឡើង ។</p>
<p>anode effect : A condition produced by polarization of the anode in the electrolysis of fused salts and characterised by a sudden increase in voltage and a corresponding decrease in amperage.</p>	<p>ផលអានូត : លក្ខខណ្ឌបង្កើតដោយប៉ូលែកម្យនៃអានូតក្នុងអេឡិចត្រូលីស នៃអំបិលរលាយនិងសំគាល់ដោយការកើនឡើងយ៉ាងរហ័សនៃវ៉ុល និងត្រូវនឹង ការថយចុះនៃអំពែ ។</p>
<p>anode film : The portion of solution in immediate contact with the anode.</p>	<p>ភ្នំអានូត : ផ្នែកមួយនៃសូលុយស្យុងដែលប៉ះផ្ទាល់ជាមួយអានូត ។</p>
<p>anode-corrosion efficiency : The ratio of actual weight loss of an anode due to corrosion to the theoretical loss as calculated by Faraday's law.</p>	<p>ប្រសិទ្ធភាពអានូតអានូត : ផលធៀបនៃការបាត់បង់ទំងន់ពិតប្រាកដនៃ អានូត ដោយសារកំណូតទៅតាមការបាត់បង់ទំងន់ជាទ្រឹស្តីដែលគណនាតាម ច្បាប់ផារ៉ាដេ ។</p>
<p>anodic polarization : The change in potential of an anode caused by current flow.</p>	<p>ប្រូលកម្មអានូត : បណ្តុះប្តូរផ្លាស់ប្តូរស្បែករបស់អានូតដោយសារលំហូរចរន្ត អគ្គិសនី ។</p>
<p>anolyte : The part of the electrolyte at or near the anode that is changed in composition by the reactions at the anode.</p>	<p>អានូលីត : ផ្នែកមួយនៃអេឡិចត្រូលីតនៅជាប់ឬនៅក្បែរអានូតដែលត្រូវ បានផ្លាស់ប្តូរសមាសភាគដោយប្រតិកម្មនៅអានូត ។</p>

<p>anomalous Zeeman effect : A type of splitting of spectral lines of a light source in a magnetic field which occurs for any line arising from a combination of terms of multiplicity greater than one; due to a non-classical magnetic behavior of the electron spin.</p>	<p>ដល Zeeman មិនធម្មតា : ប្រភេទនៃការបែងចែកបន្ទាត់ស្បែកនៃប្រភពពន្លឺក្នុងដែនម៉ាញេទិចដែលកើតមានចំពោះបន្ទាត់ស្បែកកើតឡើងពីបន្សំធាតុច្រើនជាងមួយដោយសារតែសកម្មភាពម៉ាញេទិចរបស់ស្ថិតអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>anomer : One of a pair of isomers of cyclic carbohydrates; resulting from creation of a new point of symmetry when a rearrangement of the atoms occurs at the aldehyde or ketone position. The oxygen attached to the anomeric carbon can have either a beta (β) (“up”) or an alpha (α) (“down”) orientation.</p>	<p>អាណូមែរ : គូអ៊ីសូមែរមួយនៃកាបូនអ៊ីដ្រាតរង ដែលជាលទ្ធផលបានពីបង្កើតចំណុចស៊ីមេទ្រីថ្មី កាលណាមានការប្តូរកន្លែងអាតូមនៅទីតាំងអាណូមែរីតប្រូសេតូន ។ អុកស៊ីសែនដែលភ្ជាប់នឹងកាបូនអាណូមែរអាចមានដំណើរទិសជាបេតា (β) “ខាងលើ” ឬជាអាណូមែរ (α) “ខាងក្រោម” ។</p>
<p>anomeric carbon : Carbon atom in the cyclic form of sugars that had been the carbonyl carbon of the open-chain form.</p>	<p>កាបូនអាណូមែរ : អាតូមកាបូនក្នុងទម្រង់ស៊ីក្លិចនៃស្ករដែលជាកាបូនកាបូនីលរបស់ទម្រង់ខ្សែបើក ។</p>
<p>antacid : Any substance that counteracts or neutralises acidity.</p>	<p>អង់តាស៊ីត : សារធាតុដែលបន្តាបភាពអាស៊ីត ។</p>
<p>anthracite : Hard coal containing or yielding anthracene.</p>	<p>អង់ត្រាស៊ីត : កាបូនអង់ត្រាស៊ីតដែលមានប្រផ្នូលអោយជាអង់ត្រាសែន ។</p>
<p>antibodies : Proteins produced by the body that bind foreign molecules and particles. These complexes are then readily taken up and destroyed by the cells of the immune system.</p>	<p>អង់ទីភ័ក្ត្រ : ប្រូតេអ៊ីនផលិតឡើងដោយសារពាង្គកាយដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងម៉ូលេគុល និងភាគល្អិតចំណុះ ។ កុំផ្លិចទាំងនេះត្រូវបានចាប់និងបំផ្លាញដោយកោសិកានៃប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ ។</p>
<p>antibonding orbital: A molecular orbital with higher energy and less stability than the atomic orbitals from which it was formed. It can be understood as the result of the destructive interference of the wave properties of the valence electrons.</p>	<p>អមីតាល់បង្កើន: អរមីតាល់ម៉ូលេគុលមានថាមពលខ្ពស់ជាងនិងស្ថេរភាពតិចជាងអរមីតាល់អាតូមដែលបង្កើតវា ។ វាអាចត្រូវបានយល់ថាជាលទ្ធផលនៃការប្រឈមប្រឆាំងគ្នានៃលក្ខណៈរលកនៃអេឡិចត្រុងវ៉ាលែន ។</p>
<p>anti-bumping granules : See boiling chips</p>	<p>គ្រាប់ប្រឆាំងការឡើង : មើល boiling chips ។</p>
<p>anticatalyst : A material that slows down the action of a catalyst; an example is lead, which inhibits the action of platinum.</p>	<p>អង់ទីកាតាលីក : រូបធាតុដែលបន្ថយសកម្មភាពរបស់កាតាលីក ។ ឧទាហរណ៍ សំណល់ដែលបានបង្កកសកម្មភាពរបស់ប្លាតីន ។</p>
<p>anticodon : Three-base sequence in tRNA that is complementary to a codon on mRNA.</p>	<p>អង់ទីកូដុង : លំដាប់បាសបីក្នុងARNដឹកនាំដែលបំពេញជាមួយកូដុងលើARN នាំសារ ។</p>
<p>antiferromagnetism : A form of magnetism in which alternate magnetic moments have opposite directions, resulting in no net magnetic moments. The arrangement forms below a certain temperature (called the Neel temperature). Above this temperature, the substance is paramagnetic : e.g MnF₂.</p>	<p>អង់ទីផេរ៉ូម៉ាញេទិស្ទ: ទម្រង់ម៉ាញេទិសដែលម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិចផ្លាស់ទិសបច្ច្រាសបណ្តាលមកពីមិនមែនម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិចសរុប ។ ការតំរូវនេះកើតឡើងនៅក្រោមសីតុណ្ហភាពច្បាស់លាស់(ហៅថាសីតុណ្ហភាព Neel) ។ ក្រោមសីតុណ្ហភាពសារធាតុជាប្រាំម៉ាញេទិច ។ ឧ :MnF₂ ។</p>
<p>antifoaming agent : A substance, such as a silicone, organic phosphate, or alcohol, that inhibits the formation of bubbles in a liquid during its agitation by reducing its surface tension.</p>	<p>ភ្នាក់ងារប្រឆាំងនឹងពពុះ : សារធាតុ ដូចជាស៊ីលីកូន ផូស្វាតសរីរាង្គ ឬ អាល់កុលដែលបង្ការការកើតនៃពពុះក្នុងវត្ថុរាវនៅពេលគ្រឿង ដោយបន្ថយតង់ស្យុងផ្ទៃរបស់វា ។</p>

<p>antifreeze : A substance added to a liquid to lower its freezing point; the principal automotive antifreeze component is ethylene glycol.</p>	<p>ធាតុបន្ថយកំណត់ : សារធាតុដែលបន្ថែមទៅវត្ថុរាវដើម្បីបន្ថាបចំណុចកំណត់របស់វា។ សារធាតុបង្កាក់កំណត់ខាងក្រៅគឺអេទីឡែនក្លីកុល។</p>
<p>antigens : Large foreign molecules within the body. These molecules cause an immune response that results in production of antibodies to the antigen</p>	<p>អង់ទីសែន : ម៉ូលេគុលធំធេងក្នុងខ្លួនដែលទីតាំងនៅក្នុងសារពាង្គកាយ។ ម៉ូលេគុលទាំងនេះបណ្តាលអោយមានការឆ្លើយតបភាពស៊ាំដែលនាំអោយមានការផលិតអង់ទីករទៅនឹងអង់ទីសែន។</p>
<p>antimonic : Derived from or relating to pentavalent antimony.</p>	<p>អង់ទីម៉ូនីម : ស្រដាងបានមកពីអង់ទីម៉ូនីម ៥ ។</p>
<p>antimonous : Relating to antimony, especially trivalent antimony.</p>	<p>អង់ទីម៉ូនីម : ទំនាក់ទំនងទៅនឹងអង់ទីម៉ូនីម ជាពិសេសអង់ទីម៉ូនីម ៣ ។</p>
<p>antimonide : A binary compound of antimony with a more positive compound, e.g., H₅Sb. Also known as stibide.</p>	<p>អង់ទីម៉ូនីត : សមាសធាតុទ្វេធាតុ ឬអង់ទីម៉ូនីមដែលមានសមាសធាតុវិជ្ជមានច្រើន។ ឧទាហរណ៍ H₅Sb ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាជាស្តីប៊ីត។</p>
<p>antioxidant : An inhibitor, such as ascorbic acid, effective in preventing oxidation by molecular oxygen.</p>	<p>អង់ទីអុកស៊ីតករ : សារធាតុបង្កាក់ដូចជាអាស៊ីតអាស៊ុរិកដែលមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការការពារកុំអោយមានអុកស៊ីតកម្មដោយម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែន។</p>
<p>anti-Stokes lines : Lines of radiated frequencies which are higher than the frequency of the exciting incident light.</p>	<p>បន្ទាត់អង់ទីស្ត្រុក : បន្ទាត់នៃប្រេកង់កាំរស្មីដែលខ្ពស់ជាងប្រេកង់នៃពន្លឺអាំងស៊ីដង់។</p>
<p>apo- : A prefix that denotes formation from or relationship to another chemical compound.</p>	<p>អាបូ : បុព្វបទដែលកំណត់កំណើតឬមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងសមាសធាតុគីមីមួយទៀត។</p>
<p>apodization : A mathematical transformation carried out on data received from an interferometer to alter, the instrument's response function before the Fourier transformation is calculated to obtain the spectrum.</p>	<p>អាបូដិកាស្ត : បំលែងគណិតវិទ្យាដែលដំណើរការទិន្នន័យទទួលបានពីឧបករណ៍វាស់អាំងទែផេរ៉ង់ដើម្បីកែប្រែមុខងារឆ្លើយតបរបស់ឧបករណ៍នេះមុនបំលែង Fourier ត្រូវបានគេគណនាដើម្បីទទួលបានស្ប៉ិច។</p>
<p>apparent concentration : The value of analyte concentration obtained when the interference is not considered.</p>	<p>កំហាប់ច្បាស់ : តំលៃនៃកំហាប់ធាតុវិភាគទទួលបានពេលដែលអាំងទែផេរ៉ង់មិនត្រូវបានគិត។</p>
<p>aprotic solvent : A solvent that does not yield or accept a proton.</p>	<p>ធាតុរំលាយអាប្រូទិម : ធាតុរំលាយដែលមិនផ្តល់ ឬមិនទទួលយកប្រូតុង។</p>
<p>aqua : Latin for water.</p>	<p>អាគី : ភាសាឡាតាំងសំរាប់ទឹក។</p>
<p>aqua regia : A fuming, highly corrosive, volatile liquid with a suffocating odor made by mixing 1 part concentrated nitric acid and 3 parts concentrated hydrochloric acid: reacts with all metals, including silver and gold.</p>	<p>ទឹកអេកាល់ : វត្ថុរាវចេញផ្សែង និងកាត់ខ្លាំង ហើរដែលមានក្លិនឈ្នួលឆ្លុះកើតឡើងពីការលាយអាស៊ីតនីទ្រិចខាប់មួយភាគ និងអាស៊ីតក្លរីទ្រិចខាប់បីភាគ មានប្រតិកម្មជាមួយលោហៈទាំងអស់ រួមទាំងប្រាក់ និងមាសផងដែរ។</p>
<p>aquametry : Analytical processes to measure the water present in materials; methods include Karl Fischer titration, reactions with acid chlorides and anhydrides, oven drying, distillation, and chromatography.</p>	<p>អាគីម៉ាត្រ : ដំណើរវិភាគដើម្បីវាស់វត្ថុមានទឹកក្នុងរូបធាតុ។ វិធីទាំងនោះរួមមានអត្រាកម្ម Karl Fischer ប្រតិកម្មជាមួយអាស៊ីតក្លរីត និងអាស៊ីតឌីអ៊ីដ្រាត ក្នុងឡស្តង់ដារក្នុងបំណិត និងក្នុងក្រូម៉ាតូក្រាហ្វី។</p>
<p>aquasol : See hydrosol.</p>	<p>អាគីសូល : មើល hydrosol ។</p>
<p>aquation : Formation of a complex that contains water by replacement of other coordinated groups in the complex.</p>	<p>អាគីកម្ម : កំណត់ផ្តិតមួយដែលមានទឹកដោយការជំនួសក្រុមសំរាប់សំរួលផ្សេងទៀតក្នុងកុំផ្លិចនោះ។</p>

aqueous electron : See hydrated electron.	អេឡិចត្រុងទឹក : មើល hydrated electron ។
aqueous solution : A solution in which the solvent is water.	សូលុយស្យុងទឹក : សូលុយស្យុងដែលធាតុរំលាយជាទឹក ។
aquo ion : Any ion containing one or more water molecules.	អ៊ីយ៉ុងអាក្វូ : អ៊ីយ៉ុងដែលផ្ទុកទឹកមួយឬច្រើនម៉ូលេគុល ។
aralkyl : A radical in which an aryl group is substituted for an alkyl H atom. Derived from arylated alkyl.	អារ៉ាល់គីល : រ៉ាឌីកាល់ដែលក្នុងនោះក្រុមអារីលត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមអ៊ីដ្រូសែននៃអាត់គីល ។ ស្រដាងពីអាត់គីលអារីល ។
arc spectrum : The spectrum of a neutral atom, as opposed to that of a molecule or an ion; it is usually produced by vaporizing the substance in an electric arc.	ស្ប៉ិចស្ប៉ិច : ស្ប៉ិចនៃអាតូមណឺត (មិនមែនជាម៉ូលេគុល ឬអ៊ីយ៉ុង) ។ ជាធម្មតាវាត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយការហូតសារធាតុក្នុងរន្ធអគ្គិសនី ។
arene : See aromatic hydrocarbon.	អារ៉ែន : មើល aromatic hydrocarbon ។
argentie : Relating to or containing silver.	អាសង់ទិច(នៃប្រាក់) : ទាក់ទង ឬមានប្រាក់ ។
argentometry : A volumetric analysis that employs precipitation of insoluble silver salts; the salts may be chromates or chlorides.	ប្រាក់មាត្រ : ការវិភាគមាត្រដែលប្រើប្រាស់អំបិលប្រាក់មិនរលាយ ។ អំបិលនោះអាចជាអំបិលក្រូម៉ាត ឬក្លរួ ។
Arndt-Eistert synthesis : A method of increasing the length of an aliphatic acid by one carbon by reacting diazomethane with acid chloride.	សំយោគ Arndt-Eistert : វិធីក្នុងការបង្កើនប្រវែងនៃអាស៊ីតអាត់ទឹកដោយការបូនមួយតាមប្រតិកម្មឌីអាសូមេតានជាមួយអាស៊ីតក្លរីឌី ។
aromatic : 1. Relating to or characterised by the presence of at least one benzene ring. 2. Describing those compounds having physical and chemical properties resembling those of benzene.	អារ៉ូម៉ាទិច : 1. ទាក់ទងទៅនឹង ឬសំគាល់ដោយវត្តមានរង្វង់បង់សែនមួយយ៉ាងតិច ។ 2. ការពណ៌នាសមាសធាតុដែលមានលក្ខណៈរូប និងលក្ខណៈគីមីដូចបង់សែន ។
aromatic alcohol : Any of the compounds containing the hydroxyl group in a side chain to a benzene ring, such as benzyl alcohol,	អាសង់កូលអារ៉ូម៉ាទិច : សមាសធាតុទាំងឡាយណាដែលមានផ្ទុកបណ្តុំអ៊ីដ្រុកស៊ីលក្នុងខ្សែចំហៀងនៃរង្វង់បង់សែន ដូចជាបង់ស៊ីលអាសង់កូល ។
aromatic aldehyde : An aromatic compound containing the CHO radical, such as benzaldehyde.	អាសង់ដេអ៊ីតអារ៉ូម៉ាទិច : សមាសធាតុអារ៉ូម៉ាទិចដែលមានផ្ទុករ៉ាឌីកាល់ CHO ដូចជាបង់សាល់ដេអ៊ីត ។
aromatic amine : An organic Compound that contains one or more amino groups joined to an aromatic structure.	អាមីនអារ៉ូម៉ាទិច : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានផ្ទុកបណ្តុំអាមីនូមួយឬច្រើនភ្ជាប់ទៅនឹងរង្វង់អារ៉ូម៉ាទិច ។
aromatic hydrocarbon : A member of the class of hydrocarbons, of which benzene is the first member, consisting of assemblages of cyclic conjugated carbon atoms and characterised by large resonance energies. Also known as arene.	អ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិច : សមាសធាតុនៃអ៊ីដ្រូកាបូដែលក្នុងនោះបង់សែនជាធាតុដំបូងបង្កើតឡើងដោយបណ្តុំអាតូមកាបូនតំរៀបជារង្វង់ និងមានលក្ខណៈសំគាល់ដោយសារថាមពលរេសូណង់ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាអារ៉ែន ។
aromatic ketone : An aromatic Compound containing the -CO radical, such as acetophenone.	សេតូនអារ៉ូម៉ាទិច : សមាសធាតុអារ៉ូម៉ាទិចដែលផ្ទុករ៉ាឌីកាល់ -OC ដូចជាអាសេតូផេណូន ។
aromatic nucleus : The six-carbon ring characteristic of benzene and related series, or condensed six-carbon rings of naphthalene, anthracene, and so forth.	នៃនូយ៉ូអារ៉ូម៉ាទិច : លក្ខណៈរង្វង់កាបូនប្រាំមួយរបស់បង់សែន និងសេរីដែលទាក់ទង ឬជារង្វង់កាបូនប្រាំមួយផ្គុំគ្នានៃណាប៉ាតាឡែន អង់ត្រាសែន ។ល។

<p>aroyl : The radical RCO, where R is an aromatic</p>	<p>អារ៉ូមីល : រ៉ាឌីកាល់ RCO ដែល R ជាអារ៉ូម៉ាទិច ។</p>
<p>aroylation : A reaction in which the aroyl group is incorporated in to a molecule by substitution.</p>	<p>អារ៉ូមីលកម្ម : ប្រតិកម្មដែលបណ្តុំអារ៉ូមីលត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងម៉ូលេគុលដោយការជំនួស ។</p>
<p>ARPES : See angle resolved photo-electron spectroscopy.</p>	<p>ARPES : មើល angle resolved photo-electron spectroscopy ។</p>
<p>Arrhenius equation : The relation-ship that the specific reaction rate constant k equals the frequency factor constant s times $\exp(-\Delta H_{act}/RT)$, where ΔH_{act} is the heat of activation, R the gas constant, and T the absolute temperature.</p>	<p>សមីការអារ៉ែញីស : ទំនាក់ទំនងដែលថេរល្បឿនប្រតិកម្ម k ស្មើទៅនឹងផលគុណថេរកត្តាប្រេកង់ s និង $\exp(-\Delta H_{act}/RT)$ ដែល ΔH_{act} ជាកំដៅ (ថាមពល) សកម្មកម្ម R ជាថេរឌីផ្យូសិន និង T ជាសីតុណ្ហភាពដាច់ខាត ។</p>
<p>Arrhenius's model for an acid : Idea proposed by Svante Arrhenius that acids are molecules that, when placed in water, ionise to produce hydrogen ions.</p>	<p>គំរូអារ៉ែញីសសម្រាប់អាស៊ីត : គំនិតស្នើឡើងដោយ Svante- Arrhenius ដែលថាអាស៊ីតជាម៉ូលេគុលដែលបំបែកជាអ៊ីយ៉ុងដើម្បីបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែននៅពេលដាក់ទៅក្នុងទឹក ។</p>
<p>arsenide : A binary compound of negative trivalent arsenic; e.g. H_3As or GaAs.</p>	<p>អាកសេនីត : សមាសធាតុទ្វេធាតុនៃអាកសេនីតវាឡង់អរិជ្ជមានបី ។ ឧទាហរណ៍ H_3As ឬ GaAs ។</p>
<p>arsenin : A heterocyclic organic compound composed of a six-membered ring system in which the carbon atoms are unsaturated and the unique heteroatom is arsenic, with no nitrogen atoms present.</p>	<p>អាកសេនីន : សមាសធាតុសរីរាង្គអេតេរូស៊ីក្លិចនៃប្រព័ន្ធស្រលាយរង់ប្រាំមួយដែលអាតូមកាបូនជាកាបូនមិនឆ្អែត និងអេតេរូអាតូមគោលជាអាកសេនីតហើយគ្មានរ៉ាតូមអាតូមអសូតទេ ។</p>
<p>arseno compound : A compound containing an As-As bond with the general formula $(RAs)_n$ where R represents a functional group; structures are cyclic or long-chain polymers.</p>	<p>សមាសធាតុអាកសេនូ : សមាសធាតុដែលមានសម្ព័ន្ធ As-As មានរូប-មន្តទូទៅ $(RAs)_n$ ដែល R ជាក្រុមនាទី ។ ទំរង់វាអាចជាស៊ីក្លិច ឬប៊ូលីមែរខ្សែវែង ។</p>
<p>aryl : An organic group derived from an aromatic hydrocarbon by removal of one hydrogen.</p>	<p>អារីល : ក្រុមសរីរាង្គដែលជាស្រលាយពីអ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិចដោយការដកអាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយ ។</p>
<p>aryl acid : An organic acid that has an aryl group.</p>	<p>អាស៊ីតអារីល : អាស៊ីតសរីរាង្គដែលមានក្រុមអារីល ។</p>
<p>aryl compound : Molecules with the six-carbon aromatic ring structure characteristic of benzene or compounds derived from aromatics.</p>	<p>សមាសធាតុអារីល : ម៉ូលេគុលដែលមានរង់កាបូនប្រាំមួយអារ៉ូម៉ាទិច (លក្ខណៈបង់សែន) ឬជាសមាសធាតុស្រលាយពីអារ៉ូម៉ាទិច ។</p>
<p>aryl diazo compound : A diazo compound bonded to the ring structure characteristic of benzene or any other aromatic derivative.</p>	<p>សមាសធាតុអារីលឌីអាសូ : សមាសធាតុឌីអាសូចង់សម្ព័ន្ធទៅនឹងទំរង់រង់នៃបង់សែន ឬស្រលាយនៃអារ៉ូម៉ាទិចដទៃទៀត ។</p>
<p>aryl halide : An aromatic derivative in which a ring hydrogen has been replaced by a halide atom.</p>	<p>អារីលអាឡូសែន : ស្រលាយអារ៉ូម៉ាទិចដែលក្នុងនោះអ៊ីដ្រូសែនរង់ត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមអាឡូសែន ។</p>
<p>arylamine : An organic compound formed from an aromatic hydrocarbon that has at least one amine group joined to it such as aniline.</p>	<p>អារីណូមីន : សមាសធាតុសរីរាង្គកើតពីអ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិចដែលមានបណ្តុំអាមីនយ៉ាងតិចមួយភ្ជាប់ទៅនឹងវា ដូចជាអាស៊ីលីន ។</p>
<p>arylene : A radical that is bivalent and formed by removal of hydrogen from two carbon sites on an aromatic nucleus.</p>	<p>អារីន្យូន : រ៉ាឌីកាល់ឌីវ៉ាឡង់ដែលកើតឡើងដោយការដកអ៊ីដ្រូសែនចេញពីមណ្ឌលកាបូនពីរលើណ្វៃអារ៉ូម៉ាទិច ។</p>

<p>arylide : A compound formed from a metal and an aryl group, e.g., PbR_4 where R is the aryl group.</p>	<p>អរីលីត : សមាសធាតុដែលកើតពីលោហៈ និងក្រុមអរីល ។ ឧទាហរណ៍ PbR_4 ដែល R ជាក្រុមអរីល ។</p>
<p>aryloxy compound : One of a group of compounds useful as organic weed killers, such as 2,4-dichlorophenoxyacetic acid (2,4-D).</p>	<p>សមាសធាតុអរីលអុកស៊ី : ក្រុមសមាសធាតុមួយដែលប្រើប្រាស់ជាថ្នាំសំលាប់ស្មៅ ដូចជាអាស៊ីត 2,4-ឌីក្លរូផេណុកស៊ីអាសេទិច (2,4-D) ។</p>
<p>aryne : An aromatic species in which two adjacent atoms of a ring lack substituents, with two orbitals each missing an electron. Also known as benzyne.</p>	<p>អរីន : ប្រភេទអរូម៉ាទិចដែលក្នុងនោះអាតូមពីរជាប់គ្នានៃវង់ខ្លះធាតុជួសដែលមានអរីតាល់ពីរដោយអរីតាល់និមួយៗបាត់អេឡិចត្រុងមួយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា បង់ស៊ីន ។</p>
<p>ascending chromatography : A technique for the analysis of mixtures of two or more compounds in which the mobile phase (sample and carrier) rises through the fixed phase.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាស៊ីឡេង : បច្ចេកទេសសំរាប់វិភាគល្បាយសមាសធាតុពីរប្រើប្រាស់ដែលក្នុងនោះផាសចល័ត (ភាគសំណាក និងសារធាតុនាំ) ឡើងដល់ផាសនឹង ។</p>
<p>-ase : Suffix used to indicate that the substance is an enzyme.</p>	<p>-រាស : បច្ច័យបទដែលប្រើដើម្បីបញ្ជាក់ថាសារធាតុនោះជាអង់ស៊ីម ។</p>
<p>ash : The incombustible matter remaining after a substance has been incinerated.</p>	<p>ផេះ : រូបធាតុមិនរេះដែលនៅសល់ក្រោយពីសារធាតុត្រូវបានដុតរេះអស់ ។</p>
<p>ashing : An analytical process in which the chemical material being analyzed is oven-heated to leave only noncombustible ash.</p>	<p>ការដុតចំណុះ : ដំណើរការវិភាគដែលរូបធាតុគីមីត្រូវបានវិភាគដោយដុតក្នុងឡអោយនៅសល់តែផេះដុតមិនរេះប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>aspirin :Acetylsalicylic acid. the most widely used drug for treating mild pain and fever.</p>	<p>អាស៊ីរីន : អាស៊ីតអាសេទិលសាលីស៊ីលិច ។ ភាគច្រើនបំផុតត្រូវបានគេប្រើជាថ្នាំសំរាប់ព្យាបាលការឈឺចាប់តិចតួច និងជំងឺគ្រុនក្តៅ ។</p>
<p>assay : Qualitative or quantitative determination of the components of a material, as an ore or a drug.</p>	<p>សំណាក វិភាគធ្វើតេស្ត : ការកំណត់គុណភាព វិបរិមាណនៃសមាសភាគនៃរូបធាតុ ដូចជាវិប្បថ្នាំ ។</p>
<p>association : Combination or correlation of substances or functions.</p>	<p>មន្ត្រី : ការផ្គុំ ឬទំនាក់ទំនងនៃសារធាតុ ឬនាទីគីមី ។</p>
<p>asterism : A star-shaped pattern sometimes seen in x-ray spectrophotographs.</p>	<p>ទ្រង់ទ្រាយផ្កាយ : ទ្រង់ទ្រាយដូចផ្កាយ ដែលពេលខ្លះឃើញក្នុងស្ពិចត្រូផូតូកាបនៃការស្តីអ៊ិច ។</p>
<p>astronomical spectrograph : An instrument used to photograph spectra of stars.</p>	<p>ស្ពិចត្រូក្រាមតារាសាស្ត្រ : ឧបករណ៍ប្រើដើម្បីថតស្ពិចត្រូផ្កាយ ។</p>
<p>astronomical spectroscopy : The use of spectrographs in conjunction with telescopes to obtain observational data on the velocities and physical conditions of astronomical objects.</p>	<p>ការសិក្សាស្ពិចត្រូក្រាមតារាសាស្ត្រ : ការប្រើប្រាស់ស្ពិចត្រូក្រាមរួមជាមួយតេលេស្កូបដើម្បីទទួលបានទិន្នន័យពីល្បឿននិងលក្ខខណ្ឌរូបនៃតារា ។</p>
<p>asymmetric carbon atom : A carbon atom with four different atoms or groups of atoms bonded to it. Also known as chiral carbon atom; stereogenic center.</p>	<p>អាតូមកាបូនអស៊ីមេទ្រី : អាតូមកាបូនដែលមានក្រុមអាតូម ឬអាតូមបួនខុសគ្នាចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងវា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាតូមកាបូនគីរ៉ាល់ មណូលស្តេរេអូគីមី ។</p>
<p>asymmetric synthesis : Chemical synthesis of a pure enantiomer, or of an enantiomorph mixture in which one enantiomer predominates, with- out the use of resolution.</p>	<p>សំយោគអស៊ីមេទ្រី : សំយោគគីមីនៃអេណង់ស្យូមីសូទ្រូ ឬល្បាយអេណង់ស្យូមីសូដែលក្នុងនោះអេណង់ស្យូមីសូមួយមិនប្រើក្នុងដំណោះស្រាយទេ ។</p>

<p>asymmetry : The geometrical design of a molecule atom, or ion that cannot be divided into like portions by one or more hypothetical planes. Also known as molecular asymmetry</p>	<p>អស៊ីមេទ្រី : គំរូធរណីមាត្ររបស់អាតូមម៉ូលេគុល ឬអ៊ីយ៉ុងដែលមិនអាចបំបែកទៅជាផ្នែកដូចគ្នាបានតាមដោយប្លង់សម្មតិកម្ម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អស៊ីមេទ្រីម៉ូលេគុល ។</p>
<p>asymmetry effect : The asymmetrical distribution of the ion cloud around an ion that results from the finite relaxation time for the ion cloud when a voltage is applied; leads to a reduction in ion mobility.</p>	<p>ធនអស៊ីមេទ្រី : បំណែងចែកអស៊ីមេទ្រីនៃពាកអ៊ីយ៉ុងនៅជុំវិញអ៊ីយ៉ុងដែលជាលទ្ធផលពីរយៈពេលសំរាប់កំណត់មួយសំរាប់ពាកអ៊ីយ៉ុង ពេលដែលកំលាំងជំរុំលត្រូវបានគេអនុវត្តដែលនាំអោយមានការបន្ថយចលនាភាពអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>atactic : Of the configuration for a polymer, having the opposite steric configurations for the carbon atoms of the polymer chain occur in equal frequency and more or less at random.</p>	<p>អាតាក់ទិច : នៃទ្រង់ទ្រាយរបស់ប៉ូលីមែដែលមាន ។ ទ្រង់ទ្រាយផ្ទុយគ្នាចំពោះអាតូមកាបូននៃខ្សែប៉ូលីមែកើតមាននៅប្រេកង់ស្មើគ្នា និងតិចវិច្រើនជាចៃដន្យ ។</p>
<p>atmosphere (atm) : Normal atmospheric pressure, equal to the average pressure of the earth's atmosphere at sea level; 101.325 kilopascals. where 1.00 atm equals 760 torr.</p>	<p>សង្ហារមន្តបរិយាកាស : សង្ហារមន្តបរិយាកាសធម្មតាដែលស្មើទៅនឹងសំពាធមធ្យមនៃបរិយាកាសផែនដីនៅនិរតីភូមិសមុទ្រដែល101.325 គីឡូប៉ាស្កាល់ស្មើនឹង 1 atm ស្មើនឹង 760 torr (mmHg) ។</p>
<p>atmosphere : the mixture of gases that surround the earth.</p>	<p>អាត់ម៉ូស្វែរ : ល្បាយឧស្ម័នដែលព័ទ្ធជុំវិញផែនដី ។</p>
<p>atom : Smallest particle into which an element can be subdivided and still retain its chemical properties. Atoms consist of a small dense nucleus of protons and neutrons surrounded by moving elections.</p>	<p>អាតូម : ភាគល្អិតតូចបំផុតនៅក្នុងធាតុមួយដែលអាចបំបែកបន្តទៀត ហើយនៅតែរក្សាទុកលក្ខណៈគីមីរបស់វា ។ អាតូមផ្សំដោយណ្វៃយ៉ូតូមួយដែលមានប្រូតុងនិងណឺត្រុង និងព័ទ្ធជុំវិញដោយអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>atomic connectivity : The specific pattern of chemical bonds between atoms in a molecule.</p>	<p>ភាពជំនាប់អាតូម: លំនាំដោយឡែកនៃសម្ព័ន្ធគីមីរវាងអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>atomic emission spectroscopy : A form of atomic spectroscopy in which one observes the emission of light at wavelengths by atoms which have been electronically excited by collisions with other atoms and molecules in a hot gas.</p>	<p>ការសិក្សាស្ត្រីមន្តរូបនិយមអាតូម: ទម្រង់នៃស្ត្រីមន្តរូបអាតូមដែលការសង្កេតការបញ្ចេញពន្លឺនៅជំហានរលកទៅតាមអាតូមដែលត្រូវបានភ្លេចអេឡិចត្រូនិច ដោយការប៉ះទង្គិចជាមួយអាតូមនិងម៉ូលេគុលដទៃទៀតក្នុងឧស្ម័នក្តៅ ។</p>
<p>atomic fluorescence spectroscopy : A form of atomic spectroscopy in which the sample atoms are first excited by absorbing radiation from an external source containing the element to be detected and the intensity of radiation emitted at characteristic wavelengths during transitions of these atoms back to the ground state is observed.</p>	<p>ការសិក្សាស្ត្រីមន្តរូបចំណាត់អាតូម : ស្ត្រីមន្តរូបអាតូមដែលភាគសំណាកអាតូមត្រូវបានភ្លេចជាដំបូងដោយការស្រូបកាំរស្មីពីប្រភពខាងក្រៅដែលផ្ទុកធាតុដែលត្រូវរក និងអាំងតង់ស៊ីតេនៃពន្លឺដែលបានបញ្ចេញមកមានលក្ខណៈជាជំហានរលកក្នុងពេលឆ្លងកាត់នៃអាតូមទាំងនោះទៅកាន់ស្ថានភាពដើមវិញត្រូវបានសង្កេត ។</p>
<p>atomic heat capacity : The heat capacity of a gram-atomic weight of an element.</p>	<p>អំណាចកំដៅអាតូម : អំណាចកំដៅរបស់ទម្ងន់ក្រាមអាតូមនៃធាតុ ។</p>
<p>atomic hydrogen : Gaseous hydrogen whose molecules are dissociated into atoms.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនអាតូមិច : ឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែនដែលម៉ូលេគុលរបស់វាត្រូវបានបំបែកទៅជាអាតូម ។</p>

<p>atomic mass : Weighted average of the mass of all of the naturally occurring isotopes of a given element. See relative atomic mass.</p>	<p>ម៉ាស់អាតូម : ម៉ាស់មធ្យមនៃម៉ាស់អ៊ីសូតូបទាំងអស់ក្នុងធម្មជាតិនៃធាតុណាមួយ។ មើល relative atomic mass ។</p>
<p>atomic mass unit (amu) : Basic reference for atomic mass measurements equal to 1/12 the mass of the carbon 12 atom. 1 amu = 1.66606 x 10⁻²⁴ g.</p>	<p>ខ្នាតម៉ាស់អាតូម : រង្វាស់នៃម៉ាស់អាតូមស្មើនឹង 1/12 ម៉ាស់របស់អាតូមកាបូន 12 (ការយកជាសំអាង) ។ 1 amu = 1.66606 x 10⁻²⁴ g ។</p>
<p>atomic number (Z) : Number of protons (positive charges) in the nucleus of an atom. The atomic number is also the number used to position an element in the periodic table and to describe the number of electrons surrounding the nucleus of a neutral atom.</p>	<p>លេខអាតូម(លេខលំដាប់) : ចំនួនប្រូតុង(បន្ទុកវិជ្ជមាន)នៅក្នុងណ្វៃយ៉ូរបស់អាតូម។ លេខអាតូមជាលេខដែលប្រើសំរាប់បញ្ជាក់ទីតាំងរបស់ធាតុក្នុងតារាងខួប និងបញ្ជាក់ពីចំនួនអេឡិចត្រុងនៅជុំវិញណ្វៃយ៉ូនៃអាតូមណឺត ។</p>
<p>atomic percent : The number of atoms of an element in 100 atoms representative of a substance.</p>	<p>ភាគរយអាតូម : ចំនួនអាតូមនៃធាតុក្នុង 100 អាតូមនៅក្នុងសារធាតុ ។</p>
<p>atomic photoelectric effect : See photoionization.</p>	<p>ផលផ្គុំតុអ៊ីយ៉ុងនីសេស្យុង : មើល photoionization ។</p>
<p>atomic polarization : Polarization of a material arising from the change in dipole moment accompanying the stretching of chemical bonds between unlike atoms in molecules.</p>	<p>ប៉ូលកម្មអាតូម(ប៉ូលកម្ម) : ប៉ូលកម្មនៃរូបធាតុដែលកើតពីបំណាស់ប្តូរក្នុងម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលផ្សំជាមួយការលាតសន្ធឹងនៃសម្ព័ន្ធគីមីរវាងអាតូមមិនដូចគ្នាក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>atomic radius : Also known as covalent radius. I. Half the distance between the nuclei of two like atoms that are covalently bonded. 2. The experimentally determined radius of an atom in a covalently bonded compound.</p>	<p>កាំអាតូម : គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កាំកូរ៉ាឡង់ ។ 1. ពាក់កណ្តាលចម្ងាយរវាងណ្វៃយ៉ូនៃអាតូមពីរដូចគ្នាដែលសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ជាមួយគ្នា ។ 2. កាំអាតូមដែលបានកំណត់តាមការពិសោធក្នុងសមាសធាតុមានសម្ព័ន្ធ កូរ៉ាឡង់ ។</p>
<p>atomic spectroscopy : The branch of physics concerned with the production, measurement, and interpretation of spectra arising from either emission or absorption of electromagnetic radiation by atoms.</p>	<p>ការសិក្សាស្បៀងអាតូម : ផ្នែករូបវិទ្យាដែលសិក្សាពីផលិតកម្ម ការវាស់វែង និង ការបកស្រាយស្បៀងដែលកើតឡើងពីការបញ្ចេញ ឬសំរូបកាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដោយអាតូម ។</p>
<p>atomic spectrum : The spectrum of radiations due to transitions between energy levels in an atom, either absorption or emission.</p>	<p>ស្បៀងអាតូម : ស្បៀងកាំរស្មីកើតឡើងដោយសារការឆ្លងកាត់រវាងកម្រិតថាមពលក្នុងអាតូមក្នុងការបញ្ចេញឬក្នុងសំរូប ។ អាតូមនៃធាតុក្នុងភាពរឹង ។</p>
<p>atomic theory : The assumption that matter is composed of particles called atoms and that these are the limit to which matter can be subdivided.</p>	<p>ទ្រឹស្តីអាតូម : ការសន្មតដែលថារូបធាតុត្រូវបានផ្សំឡើងពីភាគល្អិតតូចៗហៅថាអាតូម ហើយអាតូមទាំងនេះជាដែនដែលរូបធាតុអាចបែងចែកបាន ។</p>
<p>atomic volume : The volume occupied by 1 gram-atom of an element in the solid state.</p>	<p>មាឌអាតូម : មាឌដែលផ្ទុកដោយមួយក្រាមអាតូមនៃធាតុក្នុងភាពរឹង ។</p>
<p>atomic weight : See relative atomic mass.</p>	<p>ទំលង់អាតូម : មើល relative atomic mass ។</p>
<p>atomicity : The number of atoms in a molecule of a compound.</p>	<p>អាតូមិស៊ីតេ : ចំនួនអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលនៃសមាសធាតុ ។</p>
<p>atomization : 1 In flame spectrometry, conversion of a volatilised sample into free atoms. 2 A process in which the chemical bonds in a molecule are broken to yield separated (free) atoms.</p>	<p>អាតូមកម្ម : 1.ក្នុងស្បៀងត្រួតត្រាមាត្រអណ្តាតភ្លើង ការបំបែកនៃភាគសំណាកហើរទៅជាអាតូមសេរី ។ 2. ដំណើរការដែលសម្ព័ន្ធគីមីក្នុងម៉ូលេគុលត្រូវបានកាត់ផ្តាច់ដើម្បីក្លាយជាអាតូម សេរី ។</p>

<p>atoms-in-molecules method : The description of the electronic structure of a molecule as a perturbation of the isolated states of its constituent atoms.</p>	<p>វិធីអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល : ការពណ៌នាទំរង់អេឡិចត្រូនិចនៃម៉ូលេគុលជាការអាករអូលនៃសភាពដាច់តែឯងរបស់អាតូមដែលជាធាតុបង្ករបស់វា ។</p>
<p>atropisomer : One of two conformations of a molecule whose inter-conversion is slow enough to allow separation and isolation under predetermined conditions.</p>	<p>អាក្រូបម្យុស្តូមែ : ទ្រង់ទ្រាយមួយក្នុងចំណោមទ្រង់ទ្រាយពីរនៃម៉ូលេគុលដែលអន្តរបំលែងយឺតអាចអោយមានការញែក និងការញែកចេញក្នុងស័ក្តខ័ណ្ឌកំណត់មុន ។</p>
<p>attachment : The conversion of a molecular entity into another molecular structure solely by formation of a single two-center bond with another molecular entity and no other changes in bonding.</p>	<p>បញ្ចាប់ : បំលែងម៉ូលេគុលដើមទៅជាទំរង់ម៉ូលេគុលផ្សេងទៀតដោយកំណត់ម្ចីន្តទោលរវាងមណ្ឌលពីរជាមួយនឹងម៉ូលេគុលដើមមួយទៀត ហើយមិនមានការផ្លាស់ប្តូរផ្សេងទៀតក្នុងការចងសម្ព័ន្ធទេ ។</p>
<p>attenuated total reflectance : A method of spectrophotometric analysis based on the reflection of energy at the interface of two media which have different refractive indices and are in optical contact with each other. Abbreviated ATR. Also known as frustrated internal reflectance; internal reflectance spectroscopy.</p>	<p>ចំណាំងត្រឡប់មួយចុះ : វិធីនៃការវិភាគស្បិចត្រឡប់មាត្រផ្នែកលើការជះត្រឡប់នៃថាមពលនៅលើផ្ទៃប៉ះរបស់មជ្ឈដ្ឋានពីរដែលមានសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរខុសគ្នា និងមានបំណះអុបទិចទៅវិញទៅមក ។ ពាក្យកាត់របស់វាគឺ ATR ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំណាំងត្រឡប់បង្អាក់ និងស្បិចសិក្សាពីចំណាំងត្រឡប់ខាងក្នុង ។</p>
<p>attractive force : a force which tries to draw two objects together.</p>	<p>កំលាំងទំនាញ : កំលាំងដែលព្យាយាមទាញវត្ថុពីរអោយរួមចូលគ្នា ។</p>
<p>Aufbau principle : A description of the building up of the elements in which the structure of each in sequence is obtained by simultaneously adding one positive charge (proton) to the nucleus of the atom and one negative charge (electron) to an atomic orbital.</p>	<p>គោលការណ៍ Aufbau : ការពណ៌នាពីការកើតធាតុ ដែលក្នុងនោះទំរង់នីមួយៗជាលំដាប់បង្កឡើងដោយការបូកក្នុងពេលជាមួយគ្នានូវបន្ទុកបូក (ប្រូតុង) មួយទៅណ្វៃយ៉ូនៃអាតូម និងបន្ទុកដក(អេឡិចត្រុង) ទៅលើអរប៊ី-តាល់នៃអាតូម ។</p>
<p>Auger electron spectroscopy : The energy analysis of Auger electrons produced when an excited atom relaxes by a radiationless process after ionization by a high-energy electron, ion, or x-ray beam. Abbreviated AES.</p>	<p>ការសិក្សាស្បិចអេឡិចត្រុង Auger : ការវិភាគថាមពលនៃអេឡិចត្រុង Auger ដែលកើតឡើងកាលណាអាតូមភ្លេចសំរាកដោយសារគ្មានដំណើរការការស្និបន្ទាប់ពីអ៊ុយ៉ុងកម្មដោយសារអេឡិចត្រុងថាមពលខ្ពស់ អ៊ុយ៉ុង ឬពន្លឺកាំរស្មីអិច ។ អក្សរកាត់របស់វាគឺ AES ។</p>
<p>auroral line : A prominent green line in the spectrum of the aurora at a wavelength of 5577 angstroms, resulting from a certain forbidden transition of oxygen.</p>	<p>បន្ទាត់ពន្លឺអូរ៉ា : បន្ទាត់បៃតងលេចធ្លោក្នុងស្បិចពន្លឺអូរ៉ា នៅជំហរសរលក 5577 អង់ស្ត្រូម(Å)បណ្តាលមកពីអន្តរភាពការពារជាក់លាក់នៃអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>autoacceleration : The increase in polymerization rate and molecular weight of certain vinyl monomers during bulk polymerization.</p>	<p>ស្វ័យកំណើនល្បឿន : ការកើនឡើងល្បឿនប៉ូលីមែកម្ម និងទំងន់ម៉ូលេគុលនៃម៉ូណូមែរវីនីលមួយចំនួនក្នុងកំឡុងពេលប៉ូលីមែកម្មធំ ។</p>
<p>autocatalysis : A catalytic reaction started by the products of a reaction that was itself catalytic.</p>	<p>ស្វ័យការតាលីស : ប្រតិកម្មកាតាលីកម្មកើតឡើងដោយផលិតផលនៃប្រតិកម្មមួយដើរតួជាកាតាលីករ ។</p>
<p>automatic titrator : 1. Titration with quantitative reaction and measured flow of reactant. 2. Electrically generated reactant with potentiometric, amperometric; or colorimetric end-point or null-point determination.</p>	<p>ស្វ័យអត្រាភរ : 1. អត្រាកម្មជាមួយប្រតិកម្មបរិមាណនិងលំហូរវាស់នៃប្រតិករ ។ 2. ប្រតិករអគ្គិសនីមានកំណត់ចំណុចចប់ប្រមិនមានកំណត់ចំណុចសូន្យនៃប្តូរតង់-ស្យូមាត្រ អំពែមាត្រ ឬកូឡូរីមាត្រ ។</p>

<p>auto-poisoning : See self-poisoning.</p>	<p>ស្វ័យបំពុល : មើល self-poisoning ។</p>
<p>autoprotolysis : Transfer of a proton From one molecule to another of the same substance.</p>	<p>ស្វ័យប្រូតូលីស : បន្ថែមនៃប្រូតុងពីម៉ូលេគុលមួយទៅម៉ូលេគុលមួយទៀតនៃសារធាតុតែមួយ ។</p>
<p>autoprotolysis constant : A constant denoting the equilibrium condition for the autoprotolysis reaction.</p>	<p>ថេរស្វ័យប្រូតូលីស : ថេរមេត្រីកូលីសសំរាប់ប្រតិកម្មស្វ័យប្រូតូលីស ។</p>
<p>autoracemization : A racemization process that occurs spontaneously.</p>	<p>ស្វ័យរ៉ាសេមីសេស្យុង : ដំណើររ៉ាសេមីសេស្យុងដែលកើតឡើងក្នុងពេលជាមួយគ្នា ។</p>
<p>autotrophic organism : Organism that obtains carbon from nonliving sources, such as carbon dioxide.</p>	<p>សារពាង្គកាយស្វ័យជីវិត : សារពាង្គកាយដែលទទួលបានកាបូនពីប្រភពគ្មានជីវិតដូចជាកាបូនឌីអុកស៊ីត ។</p>
<p>auxiliary electrode : An electrode in an electrochemical cell used for transfer of electric current to the test electrode.</p>	<p>អេឡិចត្រូតជំនួយ : អេឡិចត្រូតក្នុងពិលអេឡិចត្រូគីមី ដែលប្រើសំរាប់បន្ថែមចរន្តអគ្គិសនីទៅកាន់អេឡិចត្រូតវិភាគ ។</p>
<p>auxochrome : Any substituent group such as -NH₂ and -OH which, by affecting the spectral regions of strong absorption in chromophores; enhance the ability of the chromogen to act as a dye.</p>	<p>អុកសូក្រូម : ក្រុមជំនួស ដូចជា-NH₂ និង -OH ដែលដោយសារតែឥទ្ធិពលតំបន់ស្បៀងនៃសំរូបក្នុងក្រុមផ្សេងទៀតអោយក្រុមស្បៀងមានសមត្ថភាពដើម្បីដើរតួជាលីខ ។</p>
<p>available chlorine : The quantity of chlorine released by a bleaching powder when treated with acid.</p>	<p>ក្លរូសេរី : បរិមាណក្លរូដែលបញ្ចេញដោយម្សៅសនៅពេលត្រូវអាស៊ីត ។</p>
<p>average bond dissociation energy : The average value of tile bond dissociation energies associated with the homolytic cleavage of several bonds of a set of equivalent bonds of a molecule. Also known as bond energy.</p>	<p>ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធមធ្យម : តំលៃមធ្យមនៃថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធដែលរួមជាមួយចំណែកអូម៉ូលីទិចនៃសម្ព័ន្ធមួយចំនួនទៀតនៃសម្ព័ន្ធលំនឹងរបស់ម៉ូលេគុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ថាមពលសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>average molecular weight : The calculated number to average the molecular weights of the varying length polymer chains present in a polymer mixture.</p>	<p>ម៉ាស់ម៉ូលេគុលមធ្យម : គណនាលេខដែលបានគណនាដើម្បីធ្វើមធ្យមនៃម៉ាស់របស់ម៉ូលេគុលនៃខ្សែប្រូលីមែប្រវែងខុសៗគ្នានៅក្នុងល្បាយប្រូលីមែ ។</p>
<p>Avogadro : An Italian chemist. In 1811 he stated that equal volumes of gases contain equal numbers of particles.</p>	<p>អាវូឌ្រូ : គីមីវិទូជនជាតិអ៊ីតាលី ។ ក្នុងឆ្នាំ១៨១១គាត់បានពោលថា ខ្ពស់ដែលមានមាឌស្មើគ្នាមានចំនួនភាគល្អិតស្មើគ្នា ។</p>
<p>Avogadro constant : (symbol N_A or L) The number of atoms or molecules in one mole of substance. It has the value 6.0221367(36) × 10²³.</p>	<p>ថេរអាវូឌ្រូ : (និមិត្តសញ្ញា N_A ឬ L) ចំនួននៃអាតូមឬម៉ូលេគុលក្នុងមួយម៉ូលនៃសារធាតុ ។ វាមានតំលៃ 6.0221367(36) × 10²³ ។</p>
<p>Avogadro's law : Equal volumes of all gases, when at the same temperature and pressure have the same number of molecules.</p>	<p>ច្បាប់អាវូឌ្រូ : នៅពេលដែលសីតុណ្ហភាព និងសំពាធដូចគ្នា មាឌស្មើគ្នានៃគ្រប់ខ្ពស់មានចំនួនម៉ូលេគុលដូចគ្នា ។</p>
<p>azacrown ether : A crown ether that has nitrogen donor atoms as well as oxygen donor atoms to coordinate to the metal iron.</p>	<p>អេនែអាសារក្រូន : អេនែមុដដែលមានអាសូតអ្នកផ្តល់អាតូមក៏ដូចជាអុកស៊ីសែនអ្នកផ្តល់អាតូមទៅភ្ជាប់ជាមួយអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។</p>
<p>azeotropic mixture : A solution of two or more liquids, the composition of which does not change upon distillation. Also known as azeotrope.</p>	<p>ល្បាយអាសេអូត្រូពិច : សូលុយស្យុងនៃវត្ថុរាវពីរបីឬច្រើនដែលសមាសធាតុរបស់វាមិនផ្លាស់ប្តូរនៅពេលបំពងធាតុ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាសេអូត្រូប ។</p>

<p>azide : One of several types of compounds containing the $-N_3$ group and derived from hydrazoic acid, HN_3.</p>	<p>អាស៊ីត : ប្រភេទមួយនៃប្រភេទមួយចំនួនរបស់សមាសធាតុដែលមានផ្ទុកក្រុម $-N_3$ ហើយជាស្រទាយពីអាស៊ីតអ៊ីដ្រាសូអិច (HN_3) ។</p>
<p>azine : A compound of six atoms in a ring; at least one of the atoms is nitrogen and the ring structure resembles benzene; an example is pyridine.</p>	<p>អាស៊ីន : សមាសធាតុនៃវង់អាតូមប្រាំមួយ ដែលមានយ៉ាងហោចណាស់ក៏អាតូមអាសូតមួយដែរ ហើយទំរង់វង់ដូចគ្នាទៅនឹងបង់សែន ។ ឧទាហរណ៍ ពីរឌីន ។</p>
<p>azine dyes : Benzene-type dyes derived from phenazine; members of the group such as nigrosines and safranines are quite varied in application.</p>	<p>លំខអាស៊ីន : ប្រភេទលំខបង់សែនដែលជាស្រទាយពីផេណាស៊ីនជាសមាសធាតុនៃក្រុមដូចជានីត្រូស៊ីន និងសាហ្វ្រាស៊ីន ដែលមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងក្នុងការអនុវត្ត ។</p>
<p>azlactone : A compound that is an anhydride of α-acylamino acid; the basic ring structure is the 5-oxazolone type.</p>	<p>អាស៊ីនឡាក់តូន : សមាសធាតុដែលជាអាស៊ីនឌ្រីតនៃអាស៊ីត α-អាស៊ីឡាមីន ។ ទំរង់នៃវង់ជាប្រភេទ 5-អុកសាសូឡូន ។</p>
<p>azo- : A prefix indicating the group $-N=N-$.</p>	<p>អាសូ~ : បុព្វបទសំដៅចំពោះក្រុម $-N=N-$ ។</p>
<p>azo compound : A compound having two organic groups separated by an azo group ($-N=N-$).</p>	<p>សមាសធាតុអាសូ : សមាសធាតុដែលមានក្រុមនាទីសិរីរាងពីរបែងចែកពីគ្នាដោយក្រុម $-N=N-$ ។</p>
<p>azo dyes : Widely used commercial dyes derived from amino compounds with the $-N-$ chromophore group; can be made as acid basic direct or mordant dyes.</p>	<p>លំខអាសូ : លំខប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលាយក្នុងទីផ្សារសំរាប់ដែលជាស្រទាយពីសមាសធាតុអាមីណូជាមួយក្រុមក្រូម៉ូផែរ ($-N-$) ។ អាចធ្វើជាធាតុបន្ទាស់អាស៊ីតបាស ឬធាតុបង្ហាញពណ៌ ។</p>
<p>azoic dye : A water-insoluble azo dye that is formed by coupling of the components on a fiber. Also known as ice color; ingrain color.</p>	<p>លំខអាសូអ៊ុច : លំខអាសូមិនរលាយក្នុងទឹកដែលបង្កើតឡើងដោយបន្សុំនៃសមាសធាតុសរសៃ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាពណ៌ត្រជាក់ ពណ៌ដើម ។</p>
<p>azole : One of a class of organic compounds with a five-membered N-heterocycle containing two double bonds; an example is 1,2,4-triazole.</p>	<p>អាសូល : ផ្នែកមួយនៃសមាសធាតុសិរីរាងមានធាតុវង់ 5 នៃ N-អេត្រីស៊ីក្លិច ផ្ទុកសម្ព័ន្ធពីរជាតិ ឧទាហរណ៍ 1,2,4-ទ្រីអាសូល ។</p>
<p>azotometer : See nitrometer.</p>	<p>អាសូតូម៉ែត្រ : មើល nitrometer ។</p>
<p>azoxy compound : A compound having an oxygen atom bonded to one of the nitrogen atoms of an azo compound.</p>	<p>សមាសធាតុអាសូកស៊ី : សមាសធាតុដែលមានអាតូមអុកស៊ីសែនចងសម្ព័ន្ធទៅនឹងអាតូមអាសូតមួយនៃសមាសធាតុអាសូ ។</p>
<h2 style="text-align: center;">B</h2>	
<p>B stage : An intermediate stage in a thermosetting resin reaction in which the plastic softens but does not fuse when heated and swells but does not dissolve in contact with certain liquids.</p>	<p>ដំណាក់កាល B : ដំណាក់កាលធាតុកណ្តាលក្នុងប្រតិកម្មសំយោគដ៏រឹងដោយកំដៅ ដែលក្នុងនោះប្លាស្ទិចទន់ប៉ុន្តែមិនរលាយទេពេលត្រូវកំដៅ ហើយឡើងប៉ោងប៉ុន្តែមិនរលាយក្នុងធាតុរាវមួយចំនួន ។</p>
<p>Babo's law : A law stating that the relative lowering of a solvents vapor pressure by a solute is the same at all temperatures.</p>	<p>ច្បាប់ Babo : ច្បាប់ដែលចែងថាការបញ្ចុះច្របល់នៃសំពាធចំហាយធាតុរំលាយដោយធាតុរំលាយដូចគ្នានៅគ្រប់សីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>back titration : A titration to return to the end point which was passed.</p>	<p>អត្រាកម្មត្រឡប់ : អត្រាកម្មដើម្បីត្រឡប់ទៅចំណុចបញ្ចប់ដែលបានឆ្លងកាត់រួច ។</p>

<p>backflash : Rapid combustion of a material occurring in at area that the reaction was not intended for.</p>	<p>បង្ហូរ : ចំហេះលឿននៃរូបធាតុកើតឡើងក្នុងផ្នែកដែលប្រតិកម្មមិនគួរកើតមាន ។</p>
<p>background radiation : Radiation received from naturally radio-active elements in the atmosphere and the earth's surface and from cosmic radiation. About 65 percent of our annual radiation dose comes from background radiation.</p>	<p>ការស្និទ្ធស្នាបកម្មខ្សែច្រវាក់ : ការស្និទ្ធស្នាបកម្មទទួលបានពីធាតុវិទ្យុសកម្មតាមធម្មជាតិក្នុងបរិយាកាសនិងលើផ្ទៃនៃផែនដី ហើយនិងពីការស្និទ្ធស្នាបកម្មប្រហែល 65% នៃអត្រាការស្និទ្ធស្នាបកម្មប្រចាំឆ្នាំបានមកពីការស្និទ្ធស្នាបកម្មជីវិញ (Background radiation) ។</p>
<p>bacterium(pl. bacteria) : Very small (1μm-10μm), unicellular macro-organism. Some cause disease but others are useful decomposers of dead plant and animal matter.</p>	<p>បាក់តេរី : មីក្រូសារពាង្គកាយឯកកោសិកាក្នុងចំណោម(1μm-10μm) ។ បាក់តេរីខ្លះបង្កអោយមានជំងឺ ប៉ុន្តែខ្លះទៀតជាអ្នកបំបែកមានប្រយោជន៍សំរាប់ធ្វើអោយរុក្ខជាតិរាប់ និងរូបធាតុសត្វស្លាប់រលួយ ។</p>
<p>Badger's rule : An empirical relationship between the stretching force constant for a molecular bond and the bond length.</p>	<p>ច្បាប់ Badger : ទំនាក់ទំនងពិសោធន៍រវាងថេរកំលាំងរលាស់រាប់សម្ព័ន្ធម៉ូលេគុល និងប្រវែងសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>Baeyer strain theory : The theory that the relative stability of penta- and hexamethylene ring compounds is caused by a propitious bond angle between carbons and a lack of bond strain.</p>	<p>ទ្រឹស្តីទំនាញ Baeyer : ទ្រឹស្តីដែលស្នើរភាពធ្ងន់បន្លំនៃសមាសធាតុរ៉ាំងប៉ង់តា និងអិចសាមេទីឡែនបង្កឡើងដោយមុំសម្ព័ន្ធអំណោយផលរវាងកាបូន និងកង្វះទំនាញសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>balance : 1. An accurate weighing device. 2. The state of equilibrium. 3. To bring a chemical equation balance so that reaction substances and reaction products obey the laws of conservation of mass and charge.</p>	<p>1. ជំរឿន : ឧបករណ៍សំរាប់ធ្វើងងឹជាក់លាក់ ។ 2. តុល្យភាព : សណ្ឋាននៃលំនឹង ។ 3. ធ្វើសមីការ : ដើម្បីទទួលបានលំនឹងសមីការគីមី សារធាតុប្រតិកម្មនិងផលិតផលប្រតិកម្មគោរពច្បាប់រក្សាម៉ាសនិងបន្ទុក ។</p>
<p>balanced chemical equation : Chemical equation that indicates the balanced formulas and the relative quantity of each element or compound present before and after the reaction; mass is conserved; each side of the equation has the same number of atoms of each element.</p>	<p>សមីការគីមីមានតុល្យភាព : សមីការគីមីដែលបញ្ជាក់ពីរូបមន្តមានតុល្យភាព និងបរិមាណធ្ងន់របស់ធាតុឬសមាសធាតុនីមួយៗ ដែលមានវត្តមានមុន និងក្រោយប្រតិកម្ម ។ ម៉ាសត្រូវបានរក្សាទុកដដែល ។ អង្គទាំងសងខាងនៃសមីការមានចំនួនអាតូមស្មើគ្នានៃធាតុនីមួយៗ ។</p>
<p>ball and stick structure : In ball and stick models, atoms are represented by balls. Stick or springs represent chemical bond. The angles between atoms approximate the bond angle in the actual molecules.</p>	<p>គំរូដំបូងនិងធាតុ : នៅក្នុងគំរូនេះ អាតូមត្រូវបានតាងដោយបាល់ ។ ដំបូងរឺស៊ីវរតាងអោយសម្ព័ន្ធគីមី ។ មុំរវាងអាតូមប្រហាក់ប្រហែលមុំសម្ព័ន្ធក្នុងម៉ូលេគុលពិតដែរ ។</p>
<p>Balmer continuum : A continuous range of wavelengths (or wave numbers or frequencies) in the spectrum of hydrogen at wavelengths less than the Balmer limit resulting from transitions between states with principal quantum number n = 2 and states in which the single electron is freed from the atom.</p>	<p>និរន្តរភាព Balmer : ចន្លោះបន្តគ្នានៃជំហានរលក (ឬចំនួនរលក ឬប្រេកង់) ក្នុងស៊្រីចអ៊ុយសែននៅជំហានរលកទាបជាងដែនកំណត់ Balmer បណ្តាលមកពីអន្តរភាពស្ថានភាពមានចំនួនកង់តូមមូលដ្ឋាន n=2 និងស្ថានភាពដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រុងស្ថិតនៅលើពីអាតូម ។</p>
<p>Balmer discontinuity : See Balmer jump.</p>	<p>អនិរន្តរភាព Balmer : មើល Balmer jump ។</p>

<p>Balmer formula : An equation for the wavelengths of the spectral lines of hydrogen $1/\lambda = R[(1/m^2) - (1/n^2)]$ where λ is the wavelength. R is the Rydberg constant and m and n are positive integers (with n larger than m) that give the principal quantum numbers of the states between which occur the transition giving rise to the life.</p>	<p>រូបមន្ត Balmer : សមីការសំរាប់ជំហានរលកនៃបន្ទាត់ស្បូចរបស់អ៊ីដ្រូសែន $1/\lambda = R[(1/m^2) - (1/n^2)]$ ដែល λ ជាជំហានរលក R ជាថេរ Rydberg និង m និង n ជាចំនួនវិជ្ជមានគត់តូច (ដែល n ធំជាង m) ដែលផ្តល់ចំនួនកង់តូចមូលដ្ឋាននៃស្ថានភាពដែលកើតមានអន្តរកាលបង្កើតអោយមានជីវិត ។</p>
<p>Balmer jump : The sudden decrease in the intensity of the continuous spectrum of hydrogen at the Balmer limit. Also known as Balmer discontinuity.</p>	<p>ការលោតឆ្នៀរ Balmer : ការថយចុះភ្លាមៗនៃអាំងតង់ស៊ីតេនៃស្បូចបន្តជាប់របស់អ៊ីដ្រូសែននៅដែនកំណត់ Balmer ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាអនិរន្តភាព Balmer ។</p>
<p>Balmer limit : The limiting wavelength toward which the lines of the Balmer series crowd and beyond which they merge into a continuum at approximately 365 nanometers.</p>	<p>ដែនកំណត់ Balmer : ការកំណត់ដែនជំហានរលកដែលបន្ទាត់ស្បូច Balmer ផ្គុំគ្នា ពេលមកជិត និងបន្ទាប់ពីដែននោះបន្ទាត់ស្បូចទាំងនោះចូលគ្នាទៅជានិរន្តភាព Balmer នៅប្រហាក់ប្រហែល 365nm ។</p>
<p>Balmer lines : Lines in the hydrogen spectrum, produced by transitions between $n = 2$ and $n > 2$ levels either in emission or in absorption; here n is the principal quantum number.</p>	<p>បន្ទាត់ Balmer : បន្ទាត់ជាច្រើននៅក្នុងស្បូចអ៊ីដ្រូសែនបង្កើតឡើងដោយអន្តរកាលរវាងកម្រិត $n = 2$ និង $n > 2$ ដែលកើតក្នុងការបញ្ចេញ ឬក្នុងសំរូបដែល n ជាចំនួនកង់តូច ។</p>
<p>Balmer series : The set of Balmer lines.</p>	<p>ស៊េរី Balmer : សំនុំនៃបន្ទាត់ Balmer ។</p>
<p>Bamberger's formula : A structural formula for naphthalene that shows the valencies of the benzene rings pointing toward the centers.</p>	<p>រូបមន្ត Bamberger : រូបមន្តទំរង់សំរាប់ណាប៉ាតាឡែនដែលបង្ហាញពីទំរង់នៃរង្វាស់នៃបង់សែនដែលបានចង្អុលទៅកណ្តាល ។</p>
<p>banana oil : A solution of nitrocellulose in amyl acetate having a banana-like odor.</p>	<p>ប្រេងចេក : សូលុយស្យុងនៃនីត្រូសែលុយស្យុងក្នុងអាមីលអាសេតាតដែលមានក្លិនដូចជាចេក ។</p>
<p>band : The position and spread of a solute within a series of tubes in a liquid-liquid extraction procedure. Also known as zone. See band spectrum.</p>	<p>បង់ : ទីតាំង និងការរាលដាលនៃធាតុរលាយនៅក្នុងស៊េរីនៃបំពង់ក្នុងដំណើរការចំរាញ់វត្ថុរាវពីវត្ថុរាវ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា តំបន់ ។ មើល band spectrum ។</p>
<p>band head : A location on the spectrogram of a molecule at which the lines of a band pile up.</p>	<p>ក្បាលបង់ : ទីតាំងនៅលើស្បូចត្រួតក្រាមរបស់ម៉ូលេគុលនៅត្រង់តំបន់ដែលបន្ទាត់នៃបង់ត្រួតគ្នាលើគ្នា ។</p>
<p>band spectrum : A spectrum consisting of groups or bands of closely spaced lines in emission or absorption characteristic of molecular gases and chemical compounds. Also known as band.</p>	<p>ស្បូចបង់ : ស្បូចបង្កឡើងដោយបន្ទាត់បង់ជិតខ្លាញ់ក្នុងលក្ខណៈបញ្ចេញ ឬសំរូបនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័ន និងសមាសធាតុគីមី ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា បង់ ។</p>
<p>Barfoed's test : A test for monosaccharides conducted in an acid solution; cupric acetate is reduced to cuprous oxide, a red precipitate.</p>	<p>តេស្ត Barfoed : តេស្តសំរាប់ពពួកម៉ូណូសាការីតដែលដំណើរការក្នុងសូលុយស្យុងអាស៊ីត ។ ទង់ដែងអាសេតាតត្រូវរងរេដុកមូទៅជាទង់ដែងអុកស៊ីត ដែលជាកករពណ៌ក្រហម ។</p>

<p>Barlow's rule : The rule that the volume occupied by the atoms in a given molecule is proportional to the valences of the atoms using the lowest valency values.</p>	<p>ច្បាប់បារ៉ូ : ច្បាប់ដែលមាឌរបស់បណ្តាអាតូមទាំងឡាយក្នុងម៉ូលេគុលណាមួយសមាមាត្រទៅនឹងវ៉ាលង់របស់អាតូមទាំងនោះ ដោយប្រើតែវ៉ាលង់ដែលមានតំលៃទាបបំផុត ។</p>
<p>barometer : A device used to measure atmospheric pressure.</p>	<p>ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វាស់សំពាធបរិយាកាស ។</p>
<p>Bart reaction : Formation of an aryl arsonic acid by treating the aryl diazo compound with trivalent arsenic compounds such as sodium arsenite.</p>	<p>សមីការបារត : ការបង្កើតអាស៊ីតអាវិលអាសូនិចដោយប្រតិកម្មសមាសធាតុឌីអាសូដាមួយនឹងសមាសធាតុអាសេនិចវ៉ាលង់បី ដូចជាសូដ្យូមអាសេនិច ។</p>
<p>baryta water : A solution of barium hydroxide.</p>	<p>ទឹកបារីត : សូលុយស្យុងបារ្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីត ។</p>
<p>base (Arrhenius) : A compound that ionises to yield hydroxide (OH⁻) in water.</p>	<p>ធានអាវេន្យូស : សមាសធាតុដែលបំបែកជាអ៊ីយ៉ុងអោយផលជាអ៊ីដ្រូកស៊ីត (OH⁻) ក្នុងទឹក ។</p>
<p>base (Brønsted) : Any chemical species ionic or molecular capable of accepting or receiving a proton (Hydrogen ion) from another substance; the other substance acts as an acid in giving of the proton.</p>	<p>ធានប្រោនស្តេត : ប្រភេទគីមីអ៊ីយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលដែលអាចទទួលយកប្រូតុង (អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន) ពីសារធាតុដទៃទៀត ហើយសារធាតុដទៃទៀតនោះដើរតួជាអាស៊ីតក្នុងការផ្តល់ប្រូតុង ។</p>
<p>base : A compound that ionizes to yield hydroxide ions (OH⁻) in water. Basic solution can change the colour of indicators: litmus turns blue. Soluble bases are called alkalis.</p>	<p>ធាន : សមាសធាតុដែលបំបែកជាអ៊ីយ៉ុងអោយផលជាអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីត (OH⁻) ក្នុងទឹក ។ សូលុយស្យុងធានអាចប្តូរពណ៌ធាតុចង្កុលពណ៌ និងទ្វេណីស៊ីលទៅជាពណ៌ខៀវ ។ ធានដែលរលាយត្រូវបានហៅថា ធានអាលកាលី ។</p>
<p>base metal : Any of the metals on the lower end of the electrochemical series.</p>	<p>លោហៈធាន : លោហៈដែលស្ថិតនៅទាបជាងគេក្នុងស៊េរីអេឡិចត្រូគីមី ។</p>
<p>base peak : The tallest peak in a mass spectrum; it is assigned a relative intensity value of 100 and lesser peaks are reported as a percentage of it.</p>	<p>ពិចមូលដ្ឋាន : ពិចដែលខ្ពស់ជាងគេក្នុងស្ទីចម៉ាស ។ វាត្រូវបានកំណត់តំលៃអាំងតង់ស៊ីតេធៀប 100 ហើយពិចដែលតូចជាងត្រូវបានកត់ត្រាជាភាគរយនៃពិចមូលដ្ឋាននោះ ។</p>
<p>base(Lewis) : Molecule or ion that can form a covalent bond with another species by donating a pair of electrons.</p>	<p>ធានឡឺវីស : ម៉ូលេគុលអ៊ីយ៉ុងដែលអាចបង្កើតសម្ព័ន្ធកូវ៉ាលង់ជាមួយនឹងប្រភេទគីមីផ្សេងទៀតដោយផ្តល់ទ្រេតាអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>base-line technique : A method for measurement of absorption peaks for quantitative analysis of chemical compounds in which a base line is drawn tangent to the spectrum background; the distance from the base line to the absorption peak is the absorbance due to the sample under study.</p>	<p>បច្ចេកទេសបន្ទាត់មូលដ្ឋាន : វិធីសាស្ត្រសំរាប់វាស់ពិចសំរាប់វិភាគបរិមាណនៃសមាសធាតុគីមីដែលក្នុងនោះបន្ទាត់មូលដ្ឋានត្រូវបានគូសជាបន្ទាត់ប៉ះទៅនឹងផ្ទៃរបស់ស្ទីច ។ ប្រវែងពីបន្ទាត់មូលដ្ឋានទៅនឹងពិចសំរាប់វិភាគគឺជាសំរាប់ការស្នើអាស្រ័យភាគសំណាកដែលយើងសិក្សា ។</p>
<p>basic : Of a chemical species that has the properties of a base.</p>	<p>ធាន : នៃប្រភេទគីមីដែលមានលក្ខណៈជាធាន ។</p>
<p>basic group : A chemical group (e.g., OH⁻) which, when freed by ionization in solution produces a pH greater than 7.</p>	<p>ក្រុមធាន : ក្រុមគីមី (ឧទាហរណ៍ OH⁻) ដែលនៅពេលរំដោះដោយអ៊ីយ៉ុងកម្មទៅក្នុងសូលុយស្យុងបង្កើតបាន pH ធំជាង 7 ។</p>
<p>basic oxide : A metallic oxide that is a base, or that forms a hydroxide when combined with water, such as sodium oxide to sodium hydroxide.</p>	<p>អុកស៊ីតធាន : អុកស៊ីតលោហៈដែលជាធាន ឬជាអុកស៊ីតលោហៈដែលបង្កើតជាអ៊ីដ្រូកស៊ីតពេលផ្សំជាមួយទឹកដូចជាសូដ្យូមអុកស៊ីតទៅជាសូដ្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីត ។</p>

<p>basic salt : A compound that is a base and a salt because it contains elements of both e.g., copper carbonate hydroxide, $Cu_2(OH)_2CO_3$.</p>	<p>អំបិលធាស : សមាសធាតុដែលជាធាស និងជាអំបិល ពីព្រោះវាផ្ទុកធាតុទាំងពីរ ។ ឧទាហរណ៍ ទង់ដែងកាបូណាតអ៊ីដ្រូកស៊ីត $Cu_2(OH)_2CO_3$ ។</p>
<p>basic solution : Any solution in which the hydroxide-ion concentration is greater than the hydrogen ion concentration.</p>	<p>សូលុយស្យុងធាស : សូលុយស្យុងដែលកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីតធំជាងកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>basic titrant : A standard solution of a base used for titration.</p>	<p>អារត្រាករធាស(ធាសស្តង់ដារ) : សូលុយស្យុងស្តង់ដារនៃធាសប្រើសំរាប់អត្រាកម្ម ។</p>
<p>bathochromatic shift : The shift of the fluorescence of a compound toward the red part of the spectrum due to the presence of a bathochrome radical in the molecule.</p>	<p>រំកិលធាតុក្រូម៉ាទិច : រំកិលចំណាត់ចំនួននៃសមាសធាតុ ដែលបង្កើតជាផ្នែកក្រហមនៃស្រ្តិចដោយសារវត្តមាននៃរ៉ាឌីកាល់បាតូក្រូមក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>battery : A number of electric cells joined together.</p>	<p>ថ្នាំល ឬអេកុយ : កោសិកាអគ្គិសនីច្រើនភ្ជាប់គ្នាដែលបំប្លែងថាមពលគីមីទៅជាថាមពលអគ្គិសនី ។</p>
<p>battery depolariser : See depolariser.</p>	<p>ដេប៉ូលរកអេកុយ : មើល depolariser ។</p>
<p>battery electrolyte : A liquid, paste, or other conducting medium in a battery, in which the flow of electric current takes place by migration of ions.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីតថ្នាំល : វត្ថុរាវ វត្ថុខាប់ វិធាតុចំលងផ្សេងទៀតនៅក្នុងថ្នាំល ដែលក្នុងនោះចរន្តអគ្គិសនីកើតមានដោយសារបំលាស់កន្លែងនៃអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>bead test : In mineral identification a test in which borax is fused to a transparent bead, by heating in a blowpipe flame, in a small loop formed by platinum wire; when suitable minerals are melted in this bead, characteristic glassy colors are produced in an oxidizing or reducing flame and serve to identify elements.</p>	<p>តេស្តគំណង់ : ក្នុងអត្តសញ្ញាណកម្មរ៉ែ ជាតេស្តដែលក្នុងនោះបរិក្ខារត្រូវបានរលាយទៅជាតំណក់ថ្លាដោយការដុតកំដៅក្នុងអណ្តាតភ្លើងនៃស្នប់ក្នុងរង្វង់តូចៗធ្វើពីខ្សែប្លាទីន ។ ពេលដែលរ៉ែសមស្របត្រូវបានរលាយក្នុងតំណក់នេះ សក្តានុពលពណ៌ថ្លាត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងអណ្តាតភ្លើងអុកស៊ីតកម្មឬរេដុកម្ម និងប្រើដើម្បីរកអត្តសញ្ញាណនៃធាតុគីមី ។</p>
<p>beaker : A heat tolerant glass cup used widely in laboratories.</p>	<p>បេសែ : កែវធន់នឹងកំដៅដែលត្រូវបានប្រើច្រើននៅក្នុងទីពិសោធន៍ ។</p>
<p>beam attenuator : An attachment to the spectrophotometer to accommodate undersized chemical samples.</p>	<p>ឧបករណ៍បន្ថយពន្លឺ : គ្រឿងសំរាប់ភ្ជាប់ទៅនឹងស្រ្តិចត្រូផូតូម៉ែត្រដើម្បីប្រើជាមួយភាគសំណាកគីមីតូចៗ ។</p>
<p>beam-condensing unit : An attachment to the spectrophotometer that condenses and remagnifies the beam to provide reduced radiation at the sample.</p>	<p>ឯកតាបង្កូរពន្លឺ : គ្រឿងភ្ជាប់ទៅនឹងស្រ្តិចត្រូផូតូម៉ែត្រដែលបង្កើនពន្លឺ និងពង្រីកពន្លឺឡើងវិញដើម្បីផ្តល់ការស្និទ្ធជាមួយទៅលើភាគសំណាក ។</p>
<p>Bechamp reduction : Reduction of nitro groups to amino groups by the use of ferrous salts or iron and dilute acid.</p>	<p>រេដុកកម្ម Bechamp : រេដុកកម្មនៃក្រុមនីត្រូទៅជាក្រុមអាមីនដោយប្រើអំបិលដែក ឬអ៊ីយ៉ុងដែកជាមួយអាស៊ីតរាវ ។</p>
<p>Beckmann rearrangement : An intramolecular change of a ketoxime into its isomeric amide when treated with phosphorus pentachloride.</p>	<p>ការបណ្តុំគំនាំង Beckmann : បណ្តុំខាងក្នុងម៉ូលេគុលនៃសេតុកស៊ីម ទៅជាអ៊ីសូមែអាមីតរបស់វា ពេលដែលប្រតិកម្មជាមួយប័ងតាភ្ន័រផូស្វាត ។</p>
<p>bed rock : Layer of solid rock underneath soil.</p>	<p>សិលាមេ : ផ្ទាំងថ្មរឹងនៅក្រោមដី ។</p>

<p>Beer's law : The law which states that the absorption of light by a solution changes exponentially with the concentration, all else remaining the same. $A = abc$, where a is the absorbance, b the path length, and c the concentration of solution.</p>	<p>ច្បាប់ Beer : ច្បាប់ដែលចែងថាសំរាប់ពន្លឺដោយសូលុយស្យុងប្រែប្រួលទ្រេឡើងកំហាប់និងអ្វីៗផ្សេងទៀតនៅដដែល ។ $A = abc$ ដែល a ជាសំរាប់ b ជាប្រវែងគន្លងនិង c ជាកំហាប់នៃសូលុយស្យុង ។</p>
<p>Beer-Lambert-Bouguer law : See Bouguer-Lambert-Beer law.</p>	<p>ច្បាប់ Beer-Lambert-Bouguer : មើលច្បាប់ Bouguer -Lambert-Beer ។</p>
<p>Benedict equation of state : An empirical equation relating pressures, temperatures, and volumes for gases and gas mixtures; superseded by the Benedict-Webb-Rubin equation of state.</p>	<p>សមីការ Benedict នៃសភាព : សមីការសំអាងលើពិសោធន៍ដែលទាក់ទងទៅនឹងសំពាធសីតុណ្ហភាព និងមាឌសំរាប់ឧស្ម័ន និងល្បាយឧស្ម័នដែលត្រូវបានបដិសេធដោយសមីការ Benedict-Webb-Rubin នៃសភាព ។</p>
<p>Benedict's solution : A solution of potassium and sodium tartrates, copper sulfate and sodium carbonate; used to detect reducing sugars.</p>	<p>សូលុយស្យុង Benedict : សូលុយស្យុងប្រូតាស្យូមតាត្រាត សូដ្យូមតាត្រាត ទម្រង់ដែលស៊ុលផាត និងសូដ្យូមកាបូណាត ប្រើដើម្បីរកស្ករដែលធ្វើរេដុកម្ម ។</p>
<p>beneficiation : See ore dressing.</p>	<p>គុណប្រយោជន៍កង្កួ : មើល ore dressing ។</p>
<p>benzene : C_6H_6 Simplest aromatic hydrocarbon.</p>	<p>បង់សែន : C_6H_6 អ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិចងាយបំផុត ។</p>
<p>benzene ring : The six-carbon ring structure found in benzene C_6H_6 and in organic compounds formed from benzene by replacement of one or more hydrogen atoms by other chemical atoms or radicals.</p>	<p>ចង់បង់សែន : ទម្រង់រងកាបូនប្រាំមួយរកឃើញក្នុងបង់សែន C_6H_6 និងសមាសធាតុសរីរាង្គដែលកើតពីបង់សែនដោយសារការជំនួសនៃអាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយឬច្រើនដោយអាតូមឬរ៉ាឌីកាល់គីមីដទៃទៀត ។</p>
<p>benzene series : A series of carbon-hydrogen compounds based on the benzene ring, with the general formula C_nH_{2n+6} where n is 6 or more; examples are benzene C_6H_6 toluene, C_7H_8; and xylene C_8H_{10}.</p>	<p>សេរីបង់សែន : សេរីនៃសមាសធាតុកាបូន-អ៊ីដ្រូសែនដោយផ្អែកលើរងបង់សែនដែលមានរូបមន្តទូទៅ C_nH_{2n+6} ដែល n ស្មើប្រាំមួយឬច្រើនជាង ។ ឧទា . បង់សែន C_6H_6 តូលុយអែន C_7H_8 និងស៊ីឡឺន C_8H_{10} ។</p>
<p>benzenesulfonate : Any salt or ester of benzenesulfonic acid.</p>	<p>បង់សែនស៊ុលផូណាត : អំបិលឬអេស្ត័រនៃអាស៊ីតបង់សែនស៊ុលផូនិច ។</p>
<p>benzenoid : Any substance which has the electronic character of benzene.</p>	<p>បង់សែនណូអ៊ីត : សារធាតុដែលមានលក្ខណៈអេឡិចត្រុងនៃបង់សែន ។</p>
<p>benzoate : A salt or ester of benzoic acid, formed by replacing the acidic hydrogen of the carboxyl group with a metal or organic radical.</p>	<p>បង់សូរាត : អំបិលឬអេស្ត័រនៃអាស៊ីតបង់សូអិច កើតឡើងដោយសារការជំនួសរ៉ាឌីកាល់អ៊ីដ្រូសែននៃក្រុមកាបូកស៊ីលដោយលោហៈឬរ៉ាឌីកាល់សរីរាង្គ ។</p>
<p>benzyl : Alkyl group derived from toluene by loss of a hydrogen from the methyl group.</p>	<p>បង់ស៊ីល : ក្រុមអាតូមកាបូនបានមកពីតូលុយអែនដោយបាត់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយពីក្រុមមេទីល ។</p>
<p>Berg's diver method : See diver method.</p>	<p>ទ្រឹស្តី Berg's diver : មើល diver method ។</p>
<p>Berthelot equation : A form of the equation of state which relates the temperature pressure and volume of a gas with the gas constant.</p>	<p>សមីការ Berthelot : ទម្រង់របស់សមីការនៃសភាពដែលទាក់ទងនឹងសីតុណ្ហភាពសំពាធនិងមាឌរបស់ឧស្ម័នដែលមានថេរឧស្ម័ន ។</p>
<p>Berthelot-Thomsen principle : The principle that of all chemical reaction possible the one developing the greatest amount of heat will take place with certain obvious exception such as changes of state.</p>	<p>គោលការណ៍ Berthelot-thomsen : គោលការណ៍ដែលក្នុងរាល់ប្រតិកម្មគីមីទាំងអស់អាចមានប្រតិកម្មមួយអភិវឌ្ឍបរិមាណកំដៅច្រើនបំផុតនិងប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងការលើកលែងជាក់ស្តែងដូចជាការផ្លាស់ប្តូរសភាព ។</p>

<p>berthollide : A compound whose solid phase exhibits a range of composition.</p>	<p>បេតហ្គីលីត : សមាសធាតុដែលជាសរីរវិញ្ញាណប្រែប្រួលនៃសមាសភាព ។</p>
<p>beryllide : A chemical combination of beryllium with a metal such as zirconium or tantalum.</p>	<p>បេរីលលីត : បន្សុតីមីនីនីបេរីលរួមជាមួយនិងលោហៈ ដូចជាស្យែកូញ៉ូម ឬតង់តាល៉ូម ។</p>
<p>BET equation : See Brunauer-Emmett-Teller equation.</p>	<p>សមីការ BET : មើល Brunauer-Emmett-Teller equation ។</p>
<p>beta (β) particles : Negative, electron-sized particles fired out of a radioactive atom.</p>	<p>ភាគល្អិតបេតា (β) : ភាគល្អិតអវិជ្ជមានមាឌប្រហាក់ប្រហែលអេឡិចត្រុងដែលត្រូវបានបាញ់ចេញពីអាតូមវិទ្យុសកម្ម ។</p>
<p>beta decay (positron emission) : Radioactive decay involving emission of a positron. The daughter product of positron decay has one fewer proton and one more neutron than the parent isotope. The change involves conversion of a proton into a neutron with the emission of a positron and a neutrino.</p>	<p>ការបំបែកបេតា (ការបញ្ចេញប្រូតុងវិជ្ជមាន) : ការបំបែកវិទ្យុសកម្មដែលទាក់ទងទៅនឹងការបញ្ចេញប្រូតុងវិជ្ជមាន ។ ផលិតផលនៃការបំបែកប្រូតុងវិជ្ជមានមានប្រូតុងមួយតិចជាង និងណឺត្រុងមួយច្រើនជាងអ៊ីសូតូបដើម ។ ការផ្លាស់ប្តូរទាក់ទងទៅនឹងបំបែកនៃប្រូតុងទៅជាណឺត្រុងជាមួយការបញ្ចេញប្រូតុងវិជ្ជមាន និងណឺត្រុង $p \rightarrow n + e^+ + \nu$ ។</p>
<p>beta oxidation : Metabolic pathway that oxidises fatty acids to acetyl-CoA and reduced coenzymes.</p>	<p>អុកស៊ីតកម្មបេតា : ផលនៃការមេតាបូលីសដែលធ្វើអុកស៊ីតកម្មអាស៊ីតខ្លាញ់អោយទៅជាអាសេទីលកូអង់ស៊ីម A និងកូអង់ស៊ីមរងរដុកម្ម ។</p>
<p>beta-ray spectrometer : An instrument used to determine the energy distribution of beta particles and secondary electrons. Also known as beta spectrometer.</p>	<p>ស្រ្តូម៉ែត្រអ៊ីបេតា : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់កំណត់បំណែងចែកថាមពលនៃភាគល្អិតបេតា និងអេឡិចត្រុងបន្ទាប់ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា បេតាស្រ្តូម៉ែត្រ ។</p>
<p>biamperometry : Amperometric titration that uses two polarizing or indicating electrodes to detect the end point of a redox reaction between the substance being titrated and the titrant.</p>	<p>មីអែតេម៉ាត្រ : អត្រាកម្មអំពែម៉ាត្រដែលប្រើអេឡិចត្រូតបូលែកមួយពីរ ឬអេឡិចត្រូតគំរូពីរដើម្បីកំណត់ចំណុចចុងបញ្ចប់នៃប្រតិកម្មអុកស៊ីដង់ដុកម្មរវាងសារធាតុដែលត្រូវធ្វើអត្រាកម្ម និងអត្រាករ ។</p>
<p>bias : A systematic error occurring in a chemical measurement that is inherent in the method itself or caused by some artifact in the system.</p>	<p>មីធាន : កំហុសប្រព័ន្ធដែលកើតឡើងក្នុងការវាស់វែងវិភាគដែលនៅជាប់ទាក់ទងទៅនឹងវិធីសាស្ត្រផ្ទាល់របស់វា ឬបណ្តាលពីមូលហេតុខ្លះៗក្នុងប្រព័ន្ធ ។</p>
<p>bicarbonate : A salt obtained by the neutralization of one hydrogen in carbonic acid.</p>	<p>មីកាបូណាត : អំបិលដែលទទួលបានពីប្រតិកម្មបន្ស្រាបនៃអ៊ីដ្រូសែនមួយក្នុងអាស៊ីតកាបូនិច ។</p>
<p>bicyclic compound : A compound having two rings which share a pair of bridgehead carbon atoms.</p>	<p>សមាសធាតុមីស៊ីគ្លីម : សមាសធាតុមានរង្វង់ពីរដែលរង្វង់មួយបានចែករំលែកគ្នាដោយអាតូមកាបូនក្បាលស្ពាន ។</p>
<p>bidentate ligand : a chelating agent having two groups capable of attachment to a metal ion.</p>	<p>លីកង់ដេនតេ : ភ្នាក់ងារដង្ហែបមានពីរក្រុមដែលមានលទ្ធភាពភ្ជាប់ទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។</p>
<p>bifluoride : An acid fluoride whose formula has the form MHF₂; e.g. sodium bifluoride NaHF₂.</p>	<p>មីក្លុយអ្វូ : អាស៊ីតក្លុយអ្វូដែលមានរូបមន្ត MHF₂ ឧទាហរណ៍សូដ្យូមមីក្លុយអ្វូ NaHF₂ ។</p>
<p>bifunctional catalyst : A catalytic substance that possesses two catalytic sites and thus is capable of catalyzing two different types of reactions. Also known as dual-function catalyst.</p>	<p>ភាគលីករមុខងារពីរ : សារធាតុកាតាលីករដែលដំណើរការពីរកាតាលីសពីរកន្លែង ដូចនេះវាមានសមត្ថភាពជាកាតាលីសប្រតិកម្មពីរប្រភេទខុសគ្នា ។ គេអាចហៅម្យ៉ាង ទៀតថា កាតាលីករមានមុខងារពីរ (dual) ។</p>

<p>bifunctional chelating agent : A reagent with a molecular structure that contains a strong metal-chelating group and a chemically reactive functional group.</p>	<p>ភ្នាក់ងារកេណ្ឌភ្ជាប់មុខទាំងពីរ : ប្រតិករដែលទំរង់ម៉ូលេគុលរបស់វាមានផ្ទុកក្រុមដង្ហៀបលោហៈខ្លាំង និងផ្ទុកក្រុមនាទីប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>bilateral slit : A slit for spectrometers and spectrographs that is bounded by two metal strips which can be moved symmetrically, allowing the distance between them to be adjusted with great precision.</p>	<p>ទ្វេទ្វេភាគី : រង្វះសំរាប់ម៉ាស៊ីនស្ស៊ីចត្រូម៉ែត្រ និងស្ស៊ីចត្រូក្រាបដែលភ្ជាប់ដោយចម្រៀកលោហៈពីរខ្លះដែលអាចចល័តស៊ីមេទ្រីបាន អាចធ្វើអោយមានចំងាយរវាងវាទាំងពីរតំរូវបានយ៉ាងជាក់លាក់បំផុត ។</p>
<p>bilayer : A layer two molecules thick such as that formed on the surface of the aqueous phase by phospholipids in aqueous solution. The nonpolar tails form an interior core, and the polar head groups make the surfaces polar</p>	<p>ស្រទាប់ទ្វេ : ស្រទាប់ម៉ូលេគុលក្រាស់ពីរដូចជាស្រទាប់ដែលបង្កើតលើផ្ទៃនៃផាសរាវដោយផូស្វូលីពីតក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ។ កន្ទុយមិនប៉ូលរបស់វាជាស្រទាប់ខាងក្នុង និងក្រុមក្បាលប៉ូលធ្វើជាប៉ូលផ្ទៃ ។</p>
<p>bile salts : Emulsifying agents in bile that break down dietary lipid droplets into micelles.</p>	<p>អំបិលទឹកប្រេង : ភ្នាក់ងារអមុលស្យុងក្នុងទឹកប្រមាត់ដែលបំបែកតំណក់តូចៗនៃលីពីតចំណីអាហារអោយទៅជាមីសែល ។</p>
<p>bimolecular : Referring to two molecules.</p>	<p>មីម៉ូលេគុល : សំដៅលើម៉ូលេគុលពីរ ។</p>
<p>bimolecular reaction : A chemical transformation or change involving two molecules.</p>	<p>ប្រតិកម្មមីម៉ូលេគុល : បំលែងគីមីឬបណ្តូរដែលចូលរួមដោយម៉ូលេគុលពីរ ។</p>
<p>binary acid : An acid in which the acidic hydrogen atom(s) are bound to an atom other than oxygen. e.g. Hydrogen chloride (HCl), hydrogen sulfide (H₂S).</p>	<p>មីណេរ៉ាលីត : អាស៊ីតដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែននៃអាស៊ីតចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងអាតូមផ្សេងទៀតក្រៅពីអុកស៊ីសែន ។ ឧទាហរណ៍ អ៊ីដ្រូសែនក្លរួ (HCl) អ៊ីដ្រូសែនស៊ុលផួ (H₂S) ។</p>
<p>binary compound : A compound that has two elements; it may contain two or more atoms; examples are KCl and AlCl₃.</p>	<p>សមាសធាតុទ្វេធាតុ : សមាសធាតុដែលមានធាតុពីរ វាអាចផ្ទុកអាតូមពីរប្រច្រើន ។ ឧទាហរណ៍ KCl និង AlCl₃ ។</p>
<p>binding energy: see nuclear binding energy.</p>	<p>ថាមពលភ្ជាប់: មើល nuclear binding energy ។</p>
<p>bioassay : A method for quantitatively determining the concentration of a substance by its effect on the growth of a suitable animal plant or microorganism under controlled conditions.</p>	<p>តេស្តជីវិត : វិធីសាស្ត្រសំរាប់គណនាបរិមាណកំហាប់សារធាតុដោយឥទ្ធិពលរបស់វាលើការលូតលាស់នៃសត្វ រុក្ខជាតិ ឬមីក្រូសារពាង្គកាយក្រោមលក្ខខណ្ឌត្រួតពិនិត្យ ។</p>
<p>bioautography : A bioassay based upon the ability of some compounds (e.g. vitamin B12) to enhance the growth of some organisms or compounds and to repress the growth of others; used to assay certain antibiotics.</p>	<p>អុតូក្រាហ្វី: តេស្តជីវិតដែលផ្អែកលើលទ្ធភាពនៃសមាសធាតុខ្លះ (ឧទា . វីតាមីន B12) ក្នុងការបង្កើនការលូតលាស់របស់សារពាង្គកាយ ឬសមាសធាតុខ្លះ និងទប់ការលូតលាស់សារពាង្គកាយវីសមាសធាតុផ្សេងទៀត ប្រើដើម្បីធ្វើតេស្តអង់ទីប្យូទិចមួយចំនួន ។</p>
<p>biochemistry : The study of chemical substances occurring in living organisms and the reactions and methods for identifying these substances.</p>	<p>គីមីជីវិត : ការសិក្សាសារធាតុគីមីដែលមាននៅក្នុងភារវរស់ និងប្រតិកម្មនិងវិធីសាស្ត្រសំរាប់កំណត់សារធាតុទាំងនោះ ។</p>
<p>biodegradable : Capable of being broken down by natural biological decomposition.</p>	<p>ជីវៈបំបែក : ដែលអាចបំបែកបានដោយដំណើរបំបែកជីវសាស្ត្រធម្មជាតិ ។</p>
<p>bioenergetics : Study of energy in living systems.</p>	<p>ជីវថាមពល : ការសិក្សាពីថាមពលក្នុងប្រព័ន្ធគីវៈ ។</p>

<p>biologic artifact : An organic compound with a chemical structure that demonstrates the compound's derivation from living matter.</p>	<p>ដំណែលជីវសាស្ត្រ : សមាសធាតុសរីរាង្គមានទម្រង់គីមីដែលបង្ហាញស្រលាយរបស់សមាសធាតុពីរូបធាតុមានជីវិត ។</p>
<p>bioluminescence : Is emission of light resulting from a chemical reaction in a living organism (such as a firefly).</p>	<p>ខ្លឹមភ្លឺ : ការបញ្ចេញពន្លឺដែលជាផលបានមកពីប្រតិកម្មគីមីក្នុងការរស់ (ដូចជាអំពិលអំពែក) ។</p>
<p>biomimetic catalyst : A synthetic compound that can simulate the mode of action of a natural enzyme by catalyzing a reaction at ambient conditions.</p>	<p>កាតាលីស្ទកំណត់ដោយជីវ : សមាសធាតុសំយោគដែលអាចមានអំពើដូចអង់ស៊ីមធម្មជាតិ ដោយកាតាលីសប្រតិកម្មនៅលក្ខខណ្ឌមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញ ។</p>
<p>Bioreactor : A vessel in which fermentation or other bioconversion can be carried out under controlled conditions.</p>	<p>ខ្លឹមអោតូម៉ាត : រឹងដែលក្នុងនោះល្បឿនជីវបំបែកផ្សេងទៀតអាចដំណើរការបានក្រោមលក្ខខណ្ឌត្រួតពិនិត្យ ។</p>
<p>biosensor : An analytical device that converts the concentration of an analyte in an appropriate sample into an electrical signal by means of a biologically derived sensing element intimately connected to or integrated into a transducer.</p>	<p>ឧបករណ៍ខ្លឹមព្យាណ : ឧបករណ៍វិភាគដែលបំបែកកំហាប់នៃធាតុវិភាគក្នុងភាគសំណាកសមស្របទៅជាសញ្ញាអគ្គីសនីដោយប្រើធាតុរូសស្រលាយជីវសាស្ត្រ ដែលភ្ជាប់យ៉ាងជិតស្និទ្ធនឹងវិសមាហរណកម្មទៅក្នុងធាតុនាំចំលង ។</p>
<p>biradical : A chemical species having two independent odd-electron sites.</p>	<p>មីរ៉ាឌីកាល់ : ប្រភេទធាតុគីមីមានទីតាំងអេឡិចត្រុងសេសឯករាជ្យពីរ ។</p>
<p>Birge-Sponer extrapolation : A method of calculating the dissociation limit of a diatomic molecule when the convergence limit cannot be observed directly, based on the assumption that vibrational energy levels converge to a limit for a finite value of the vibrational quantum number.</p>	<p>អិចត្រាប៉ូលេស្យុង Birge-Sponer : វិធីសាស្ត្រនៃការគណនាកំរិតបំបែកនៃម៉ូលេគុលឌីអាតូមពេលកំរិតកុងវីសង់មិនអាចពិនិត្យដោយផ្ទាល់ ។ ផ្អែកទៅលើសន្មតថា កំរិតថាមពលលំដាប់ប្រមូលផ្តុំទៅលើកំរិតសំរាប់តំលៃកំណត់នៃចំនួនលំដាប់កុងតូម ។</p>
<p>bis- : A prefix indicating doubled or twice.</p>	<p>មី : បុព្វបទសំរាប់បញ្ជាក់ថាពីរឬទៀត ។</p>
<p>Bistable system : A chemical system with two relatively stable states which permits an oscillation between them.</p>	<p>ប្រព័ន្ធស្ថេរភាពទ្វេ : ប្រព័ន្ធគីមីមានសភាពស្ថិរភាពធៀបពីរដែលអាចអោយមានការយោលទៅយោលមករវាងសភាពទាំងពីរ ។</p>
<p>bisulfate : A compound that has the HSO₄⁻ radical; derived from sulfuric acid.</p>	<p>មីស៊ុលផាត : សមាសធាតុដែលមានរ៉ាឌីកាល់ HSO₄⁻ ស្រលាយពីអាស៊ីតស៊ុលផួរិច ។</p>
<p>bitartrate : A salt with the radical HC₄H₄O₆⁻. Also known as acid tartrate.</p>	<p>មីតារត្រាត : អំបិលដែលមានរ៉ាឌីកាល់ HC₄H₄O₆⁻ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាស៊ីតតារត្រាត ។</p>
<p>bithionol : A halogenated form of bisphenol used as an ingredient in germicidal soaps and as a medicine.</p>	<p>មីត្យូណុល : ទម្រង់អាឡូសែននៃប៊ីផេណុលប្រើជាគ្រឿងផ្សំក្នុងសាប៊ូសំលាប់មេរោគ និងជាថ្នាំពេទ្យ ។</p>
<p>bivalent : Possessing a valence of two.</p>	<p>មីច្វេវ៉ាល់ : វ៉ាល់ពីរ ។</p>
<p>black : Fine particles of impure carbon that are made by the incomplete burning of carbon compounds, such as natural gas, naphthas acetylene, bones, ivory, and vegetables.</p>	<p>កាបូនខ្មៅ : ភាគល្អិតនៃកាបូនមិនសុទ្ធ ដែលកើតដោយចំហេះមិនសព្វនៃសមាសធាតុកាបូន ដូចជាឧស្ម័នធម្មជាតិ ណាប៉ាតាអាសេទីឡែន ឆ្អឹង ភ្នក និងបន្លែ ។</p>

<p>Blagden's law : The law that the lowering of a solution's freezing point is proportional to the amount of dissolved substance.</p>	<p>ច្បាប់ Blagden : ច្បាប់ដែលថែងថាការបញ្ចុះចំណុចកំណករបស់សូលុយ-ស្យុងសមមាត្រទៅនឹងបរិមាណសារធាតុដែលរលាយ ។</p>
<p>Blanc rule : The rule that glutaric and succinic acids yield cyclic anhydrides after pyrolysis, while adipic and pimelic acids yield cyclic ketones; there are certain exceptions.</p>	<p>វិធាន Blanc : វិធានដែលថែងថាអាស៊ីតក្លុយតារិច និងអាស៊ីតសាក់ស៊ីនិច បង្កើតជាអាស៊ីតត្រីនៃត្រីវ៉ូលីស ចំណែកអាស៊ីតអាឌីពិច និងអាស៊ីតពិមេលិចបង្កើតជាសេតូន ។ វាមានករណីលើកលែងមួយចំនួនដែរ ។</p>
<p>blank : In a chemical analysis, the measured value that is obtained in the absence of a specified component of a sample and that reflects contamination from sources external to the component; it is deducted from the value obtained when the test is performed with the specified component present. Also known as an analytical blank.</p>	<p>ចន្លោះ : ក្នុងវិភាគគីមី តំលៃវាស់ដែលទទួលបានពេលអវត្តមាននៃសមាស-ធាតុដោយឡែកនៃភាគសំណាក និងដែលឆ្លុះបញ្ចាំងការធ្វើអោយកង្វក់ពីប្រភពខាងក្រៅទៅលើសមាសធាតុ ។ វាត្រូវបានទាញចេញពីតំលៃទទួលបានពេលតេស្តត្រូវបានធ្វើជាមួយវត្តមានសមាសធាតុដោយឡែក ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចន្លោះវិភាគ ។</p>
<p>blast furnace : A tall cylindrical furnace used to produce iron by heating iron ore with carbon and limestone.</p>	<p>ឡបន្ទះខ្លាំង : ឡរាងជាស៊ីឡាំងខ្ពស់ដែលប្រើដើម្បីផលិតដែកដោយការដុតកំដៅដែកជាមួយកាបូននិងថ្នាំកំបោរ ។</p>
<p>bleaching agent : A oxidizing or reducing chemical such as sodium hypochlorite sulfur dioxide, sodium acid sulfite or hydrogen peroxide.</p>	<p>ធាតុបង្កើនពណ៌ : ធាតុគីមីដែលធ្វើរេដុកម្ម ឬអុកស៊ីតកម្ម ដូចជាសូដ្យូម-អ៊ីប៉ូក្លរីត ស៊ុលផួរីកស៊ីត សូដ្យូមស៊ុលហ្វីតអាស៊ីត ឬអ៊ីដ្រូសែនពែអុកស៊ីត ។</p>
<p>bleed : Diffusion of coloring matter from a substance.</p>	<p>ការសាតពណ៌ : បន្សាយនៃរូបធាតុពណ៌ពិសារធាតុ ។</p>
<p>blind sample : In chemical analysis a selected sample whose composition is unknown except to the person submitting it; used to test the validity of the measurement process.</p>	<p>ភាគសំណាកអជ្ញាណ័ : ក្នុងវិភាគគីមីភាគសំណាកជ្រើសរើសដែលសមាសភាពមិនស្គាល់ទទួលយកដោយអ្នកស្នើរវា ប្រើសំរាប់តេស្តសុពលភាពនៃដំណើរការវាស់ ។</p>
<p>block copolymer : A copolymer in which the like monomer units occur in relatively long alternate sequences on a chain. Also known as block polymer.</p>	<p>កូប៉ូលីមែដុំ : កូប៉ូលីមែដែលក្នុងនោះឯកតាម៉ូណូមែស្រដៀងគ្នាកើតឡើងក្នុងលំដាប់ឆ្លាស់គ្នាវែងគួរសមលើខ្សែកូប៉ូលីមែ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កូប៉ូលីមែដុំ ។</p>
<p>blocking group : In peptide synthesis a group that is reacted with a free amino or carboxyl group on an amino acid to prevent its taking part in subsequent formation of peptide bonds.</p>	<p>ក្រុមធានា : ក្នុងសំយោគប៊ុបទីត ក្រុមមួយដែលរងប្រតិកម្មជាមួយបង្កំអាមីណូ ឬបង្កំកាបូកស៊ីលសេរីនាវេអាស៊ីតអាមីនេដើម្បីទប់ស្កាត់ការរួមចំណែករបស់វាក្នុងកំណត់ម្តងប៊ុបទីតបន្ទាប់ ។</p>
<p>blowpipe reaction analysis : A method of analysis in which a blowpipe is used to heat and decompose a compound or mineral; a characteristic color appears in the flame or a colored crust appears on charcoal.</p>	<p>វិធានត្រួតត្រាស្រង់បំពង់ខ្លី : វិធានវិភាគដែលក្នុងនោះបំពង់ខ្លីត្រូវប្រើដើម្បីកំដៅ និងបំបែកសមាសធាតុឬរ៉ែ ។ ពណ៌លក្ខណៈសំគាល់លេចឡើងក្នុងអណ្តាតភ្លើង ឬស្រទាប់សំបកមានពណ៌លេចឡើងលើធូបអុស ។</p>
<p>blue litmus : see litmus.</p>	<p>ទូណ៌សុលខៀវ : មើល litmus ។</p>
<p>boat : A platinum or ceramic vessel for holding a substance for analysis by combustion,</p>	<p>ទូក : ភាជន៍ច្នៃមិន ឬសេរ៉ាមិចសំរាប់ដាក់សារធាតុសំរាប់វិភាគដោយការដុត ។</p>
<p>boat conformation : A boat-shaped conformation in space possessed by cyclohexane or similar com-pounds; a relatively unstable form.</p>	<p>រូបសណ្ឋានទូក : រូបសណ្ឋានរាងទូកក្នុងលំហដែលជារបស់ស៊ីក្លូអិចសានឬសមាសធាតុស្រដៀងគ្នាទំរង់មិនសូវបីតថេរ ។</p>

<p>Boettger's test : A test for the presence of saccharides utilizing the reduction of bismuth subnitrate to metallic bismuth, a precipitate.</p>	<p>តេស្ត Boettger : តេស្តសំរាប់រកវត្តមាននៃសាការីតដោយប្រើប្រតិកម្មរេដុកម្នុងប៊ីស្មីតស៊ីប្រតាតទៅលោហៈប៊ីស្មីតជាករ ។</p>
<p>Bohr effect : Increases in the concentration of carbon dioxide and hydrogen ions increase dissociation of oxygen from hemoglobin. Decreases in concentration have the opposite effect.</p>	<p>ឥរិយ Bohr : ការកើនឡើងនៃកំហាប់កាបូនឌីអុកស៊ីតនិងអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែននាំអោយការផ្តាច់អុកស៊ីសែនចេញពីអេម៉ូក្លូប៊ីនកើនឡើងដែរ ។ ការថយចុះនៃកំហាប់មានផលផ្ទុយ ។</p>
<p>Bohr's planetary electron model : Model proposed by Niels Bohr suggesting that electrons rotate around a nucleus in a set of fixed orbits like planets around the sun. The model predicts that light is given off when electrons jump from outer orbits to inner orbits.</p>	<p>គំរូអាតូម Bohr : គំរូស្តើឡើងដោយ Niels Bohr ដែលផ្តល់យោបល់ថាអេឡិចត្រុងវិលជុំវិញណ្វៃយ៉ូក្នុងគន្លងកំណត់ ដូចជាពិភពទាំងឡាយវិលជុំវិញព្រះអាទិត្យ ។ គំរូនេះកំណត់ជាមុនថាពន្លឺត្រូវបានបញ្ចេញនៅពេលអេឡិចត្រុងលោតចេញពីគន្លងខាងក្រៅទៅគន្លងខាងក្នុង ។</p>
<p>boiler scale : Deposits from silica and other contaminants in boiler water that form on the internal surfaces of heat-absorbing components, increase metal temperatures, and result in eventual failure of the pressure parts because of over- heating. Also known as scale.</p>	<p>ស្រទាប់ស្រកាលើឆ្នាំងទឹក : ស្រទាប់ស៊ីលីស និងធាតុកខ្វក់ផ្សេងទៀតក្នុងទឹកដាំដែលកើតលើផ្ទៃខាងក្នុងនៃសមាសធាតុស្រូបកំដៅបង្កើនសីតុណ្ហភាពលោហៈ និងបណ្តាលអោយខូចខាតជាយថាហេតុនៃសំពាធដោយផ្នែកដោយសារតែក្តៅខ្លាំងពេក ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ស្រទាប់ស្រកា ។</p>
<p>boiling : The transition of a substance from the liquid to the gaseous phase, taking place at a single temperature in pure substances and over a range of temperatures in mixtures.</p>	<p>រំពុះ : ការប្តូរនៃសារធាតុពីរាវទៅជាចំហាយឧស្ម័នដែលកើតមានឡើងនៅសីតុណ្ហភាពតែមួយចំពោះសារធាតុសុទ្ធ និងនៅចន្លោះសីតុណ្ហភាពប្រែប្រួលចំពោះល្បាយ ។</p>
<p>boiling chips : Small pieces of broken ceramic or rock used to assist the boiling of liquids in the laboratory by providing a rough surface for bubble formation.</p>	<p>កំទេចថ្មរំពុះ : ចំណែកតូចៗនៃសេរ៉ាមិក ឬថ្មប្រើប្រាស់ដើម្បីជួយរំពុះនៃវត្ថុរាវក្នុងទីពិសោធដោយការផ្តល់នូវផ្ទៃត្រឹមសំរាប់កំណើតពុះ ។</p>
<p>boiling point : Temperature at which a substance in the liquid state is converted to the gaseous state in a pure substance at fixed pressure. The gaseous form of the substance condenses into a liquid at the same temperature. The temperature at which the vapour pressure of a liquid is just equal to the external pressure on the liquid. See bubble point.</p>	<p>ចំណុចរំពុះ : សីតុណ្ហភាពដែលសារធាតុក្នុងភាពរាវត្រូវបានបំប្លែងជាភាពឧស្ម័នចំពោះសារធាតុសុទ្ធនៅសំពាធចើរ ។ សណ្ឋានជាឧស្ម័ននៃសារធាតុនោះក៏ជាវត្ថុរាវនៅសីតុណ្ហភាពនោះដដែល ។ សីតុណ្ហភាពនៅពេលដែលសំពាធចំហាយនៃវត្ថុរាវស្មើទៅនឹងសំពាធខាងក្រៅនៃវត្ថុរាវនោះ ។ មើល bubble point ។</p>
<p>boiling range : The temperature range of a laboratory distillation of an oil from start until evaporation is complete.</p>	<p>ចន្លោះរំពុះ : ចន្លោះសីតុណ្ហភាពនៃបំណិតប្រេងក្នុងទីពិសោធពិពេលចាប់ផ្តើមរហូតដល់ពេលក្តាយជាចំហាយទាំងអស់ ។</p>
<p>boiling-point elevation : The raising of the normal boiling point of a pure liquid compound by the presence of a dissolved substance, the elevation being in direct relation to the dissolved substance's molecular weight.</p>	<p>កំណើនចំណុចរំពុះ : ការកើនឡើងនៃចំណុចរំពុះធម្មតានៃសមាសធាតុរាវសុទ្ធដោយមានវត្តមាននៃធាតុរំលាយ ជាការកើនឡើងដែលទាក់ទងផ្ទាល់ទៅនឹងម៉ាសម៉ូលេគុលនៃធាតុរំលាយ ។</p>
<p>bond : The strong attractive force that holds together atoms in molecules and crystalline salts. Also known as chemical bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធ : កំលាំងដ៏ខ្លាំងដែលភ្ជាប់អាតូមជាមួយគ្នាក្នុងម៉ូលេគុល និងអំបិលក្រាម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សម្ព័ន្ធគីមី ។</p>

<p>bond angle : The angle between bonds sharing a common atom. Also known as valence angle.</p>	<p>មុំសម្ព័ន្ធ : មុំរវាងសម្ព័ន្ធដែលចេញពីអាតូមរួម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា មុំវ៉ាឡង់ ។</p>
<p>bond dissociation energy : The change in enthalpy that occurs with the breaking of a single chemical bond in which the fragments are uncharged free radicals. See homolytic cleavage.</p>	<p>ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធ : បំរែបំរួលក្នុងអង់តាល់ពីដែលកើតឡើងដោយការផ្តាច់នៃសម្ព័ន្ធគីមីមួយដែលក្នុងនោះបំណែកនានាជាវ៉ិឌីកាល់សេរីគ្មានបន្ទុក ។ មើល homolytic cleavage ។</p>
<p>bond distance : The distance separating the two nuclei of two atoms bonded to each other in a molecule. Also known as bond length.</p>	<p>ចំងាយសម្ព័ន្ធ : ចំងាយដែលព្យែកណ្តៃយូរពីរបស់អាតូមពីរដែលចងសម្ព័ន្ធនឹងគ្នាក្នុងម៉ូលេគុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប្រវែងសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>bond energy : The energy required to cause dissociation of covalently bonded atoms. It is calculated from the heat of atomisation. e.g. In methane the C-H bond energy is one quarter of the enthalpy of the process $CH_{4(g)} \rightarrow C_{(g)} + 4H_{(g)}$.</p>	<p>ថាមពលសម្ព័ន្ធ : ថាមពលត្រូវការដើម្បីបំបែកសម្ព័ន្ធអាតូមកូវ៉ាឡង់ ។ វាត្រូវបានគណនាពីកំដៅនៃអាតូមកម្មឧទាហរណ៍ ក្នុងមេតានថាមពលសម្ព័ន្ធ C-H ស្មើនឹង 1/4 នៃអង់តាល់ពីនៃដំណើរការបំបែក $CH_{4(g)} \rightarrow C_{(g)} + 4H_{(g)}$ ។</p>
<p>bond hybridization : The linear combination of two or more simple atomic orbitals.</p>	<p>អ៊ីប្រីតកម្មសម្ព័ន្ធ : បន្សុំលីនេអ៊ែរនៃអរ័បីតាល់អាតូមដោយពីរប្រេងជាង ។</p>
<p>bond length : The distance between the nuclei of two bonded atoms. Also called bond distance.</p>	<p>ប្រវែងសម្ព័ន្ធ : ចំងាយរវាងណ្តៃយូរនៃអាតូមពីរដែលចងសម្ព័ន្ធគ្នា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំងាយសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>bond migration : The movement of a bond to a different position within the same molecular entity.</p>	<p>បំលាស់ទីសម្ព័ន្ធ : ចលនានៃសម្ព័ន្ធនៅទីតាំងផ្សេងនៅក្នុងម៉ូលេគុលតែមួយ ។</p>
<p>bond moment : The degree of polarity of a chemical bond as calculated from the value of the force of the response of the bond when the bond is subjected to an electric field.</p>	<p>ម៉ូម៉ង់សម្ព័ន្ធ : កិរិយាប៉ូលែភាពនៃសម្ព័ន្ធគីមី ដែលត្រូវបានគណនាពីតំលៃនៃកំលាំងឆ្លើយតបរបស់សម្ព័ន្ធនៅពេលសម្ព័ន្ធត្រូវបានដាក់អោយរងដែនអគ្គិសនី ។</p>
<p>bond strength : The strength with which a chemical bond holds two atoms together; conventionally measured in terms of the amount of energy in kilocalories per mole required to break the bond. Stronger bonds hold atoms together more tightly, resulting in higher melting points for their compounds.</p>	<p>កំលាំងសម្ព័ន្ធ : កំលាំងដែលសម្ព័ន្ធគីមីភ្ជាប់អាតូមពីរជាមួយគ្នា ។ ជាទូទៅគេវាស់បរិមាណនៃថាមពលជាតិឡូកាឡូរីក្នុងមួយម៉ូលដែលត្រូវការសំរាប់កាត់ផ្តាច់សម្ព័ន្ធ ។ សម្ព័ន្ធខ្លាំងភ្ជាប់អាតូមជាមួយគ្នាយ៉ាងរឹងមាំ ដែលនាំអោយចំណុចរលាយរបស់សមាសធាតុខ្ពស់ជាង ។</p>
<p>bonded-phase chromatography : A type of high-pressure liquid chromatography which employs a stable chemically bonded stationary phase.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាភីដាស-សម្ព័ន្ធ : ប្រភេទនៃក្រូម៉ាតូក្រាភីវត្តុរវានៅសំពាធខ្ពស់ដែលប្រើជាសម្ព័ន្ធគីមីបិទជិត ។</p>
<p>bonding : The joining together of atoms to form molecules or crystalline salts.</p>	<p>ការចងសម្ព័ន្ធ : ការភ្ជាប់គ្នានៃអាតូមដើម្បីបង្កើតម៉ូលេគុលឬអ័ប៊ីលក្រាម ។</p>
<p>bonding electron : An electron whose orbit spans the entire molecule and so assists in holding it together.</p>	<p>អេឡិចត្រុងសម្ព័ន្ធ : អេឡិចត្រុងដែលគន្លងតភ្ជាប់ម៉ូលេគុលទាំងមូល ដូច្នេះជួយភ្ជាប់អេឡិចត្រុងជាមួយគ្នា ។</p>
<p>bonding orbital : A molecular orbital formed by a bonding electron whose energy decreases as the nuclei are brought closer together, resulting in a net attraction and chemical bonding.</p>	<p>អរ័បីតាល់សម្ព័ន្ធ : អរ័បីតាល់ម៉ូលេគុលបង្កើតឡើងដោយអេឡិចត្រុងសម្ព័ន្ធដែលថាមពលថយចុះនៅពេលដែលណ្តៃយូរកាន់តែខិតជិតគ្នា បណ្តាលអោយមានទំនាញច្រានសំនឹងសម្ព័ន្ធគីមី ។</p>

<p>bond-line formula : A representation of a molecule in which bonds are represented by lines, carbon atoms are represented by line ends and intersections, and atoms other than hydrogen and carbon are represented by their elemental symbols as is hydrogen when it is bonded to an atom other than hydrogen or carbon. Also known as carbon-skeleton formula; line-segment formula.</p>	<p>រូបបន្តបន្ទាត់សម្ព័ន្ធ : ការតាងនៃម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះសម្ព័ន្ធទាំងឡាយត្រូវបានតាងដោយបន្ទាត់អាតូមកាបូនត្រូវបានតាងដោយចុងបន្ទាត់ និងប្រសព្វនានា ហើយអាតូមផ្សេងទៀតក្រៅពីអ៊ីដ្រូសែន និងកាបូនត្រូវបានតាងដោយនិមិត្តសញ្ញានៃធាតុទាំងនោះដូចជាអ៊ីដ្រូសែនដែរ ពេលដែលវាត្រូវបានសម្ព័ន្ធនៅអាតូមផ្សេងទៀតក្រៅពីអ៊ីដ្រូសែន ឬកាបូន។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា រូបមន្តគ្រោងកាបូន ឬរូបមន្តអង្កត់បន្ទាត់។</p>
<p>bone ash : A white ash consisting primarily of tribasic calcium phosphate obtained by burning bones in air; used in cleaning jewelry and in some pottery.</p>	<p>ផេះឆ្អឹង : ផេះពណ៌សដែលផ្ទុកជាសំខាន់នូវទ្រីបាសកាល់ស្យូមផូស្វាតដែលទទួលបានពីការដុតឆ្អឹងក្នុងខ្យល់។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងការសំអាតគ្រឿងអល់ង្ការ និងក្នុងក្រុមឆ្អឹងមួយចំនួន។</p>
<p>borane : 1. A class of binary compounds of boron and hydrogen; boranes are used as fuels. Also known as boron hydride. 2. A substance which may be considered a derivative of a boron-hydrogen compound such as BCl₃ and B₁₀H₁₂I₂.</p>	<p>ប័រ៉ាំង : 1. ថ្នាក់នៃសមាសធាតុទ្វេធាតុនៃប័រនិងអ៊ីដ្រូសែន។ ប័រ៉ាំងត្រូវបានប្រើជាឥន្ធនៈ(ហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប័រអ៊ីដ្រីដ)។ 2. សារធាតុដែលអាចចាត់ទុកថាជាស្រណាយនៃសមាសធាតុប័រអ៊ីដ្រូសែន ដូចជា BCl₃ និង B₁₀H₁₂I₂។</p>
<p>borate : 1. A generic term referring to salts or esters of boric acid. 2. Related to boric oxide BO₃ or commonly to only the salts of orthoboric acid H₃BO₃.</p>	<p>ប័រ៉ាត : 1. ពាក្យទូទៅសំដៅទៅលើអំបិល ឬអេស្ត័រនៃអាស៊ីតប័រិច។ 2. ទាក់ទងទៅនឹងប័រអុកស៊ីត BO₃ ឬជាទូទៅសំដៅលើតែអំបិលនៃអាស៊ីតអរតូប័រិច H₃BO₃។</p>
<p>borazon : A form of boron nitride with a zinc blende structure produced by subjecting the ordinary form to high pressure and temperature.</p>	<p>ប័រ៉ាសូន : ប្រភេទនៃប័រនីត្រីដដែលមានទម្រង់សំលោហៈស័ង្កសិបង្កើតឡើងដោយដាក់ទម្រង់ធម្មតាអោយរងសំពាធ និងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់។</p>
<p>boric acid ester : Any compound readily hydrolyzed to yield boric acid and the respective alcohol; e.g. trimethyl borate hydrolyzes to boric acid and methyl alcohol.</p>	<p>អេស្ត័រអាស៊ីតប័រិច : សមាសធាតុដែលងាយស្រួលអ៊ីដ្រូលីសដើម្បីបង្កើតជាអាស៊ីតប័រិច និងអាល់កុលរបស់វា។ ឧទាហរណ៍ទ្រីមេទីលប័រ៉ាតអ៊ីដ្រូលីសទៅជាអាស៊ីតប័រិច និងមេទីលអាល់កុល។</p>
<p>boride : A binary compound of boron and a metal formed by heating a mixture of the two elements.</p>	<p>ប័រីត : សមាសធាតុទ្វេធាតុនៃប័រ និងលោហៈកកើតឡើងដោយដុតកំដៅល្បាយនៃធាតុគីមីទាំងពីរ។</p>
<p>Born equation : An equation for determining the free energy of solvation of an ion in terms of the Avogadro number, the ionic valency the ion's electronic charge, the dielectric constant of the electrolytic. and the ionic radius.</p>	<p>សមីការ Born : សមីការសំរាប់កំណត់រកថាមពលសេរីនៃសុលវ៉ាតកម្មនៃអ៊ីយ៉ុងក្នុងនីយនៃចំនួនអាវូកាដ្រូ វ៉ាឡង់អ៊ីយ៉ុង បន្តកអគ្គិសនីនៃអ៊ីយ៉ុង ថេរឌីអេឡិចទ្រិចនៃអេឡិចត្រូលីត និងកាំអ៊ីយ៉ុង។</p>
<p>Born-Oppenheimer approximation : The approximation used in the Born-Oppenheimer method, that the electronic wave functions and energy levels at any instant depend only on the positions of the nuclei at that instant and not on the motions of the nuclei. Also known as adiabatic approximation.</p>	<p>ការប៉ាន់ស្មាន Born-Oppenheimer : ការប៉ាន់ស្មានប្រើក្នុងវិធី Born-Oppenheimer ដែលមុខងាររលកអេឡិចត្រុងនិងកំរិតថាមពលនៅពេលណាមួយផ្អែកតែទៅលើទីតាំងនៃណ្វៃយ៉ូនៅពេលនោះ និងមិនផ្អែកលើចលនានៃណ្វៃយ៉ូទេ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ការប៉ាន់ស្មានអាដ្យាបាទិច។</p>

<p>Born-Oppenheimer method : A method for calculating the force constants between atoms by assuming that the electron motion is so fast compared with the nuclear motions that the electrons follow the motions of the nuclei adiabatically.</p>	<p>វិធី Born Oppenheimer : វិធីសំរាប់គណនាថេរកំលាំងរវាងអាតូមដោយសន្មតថា ចលនាអេឡិចត្រុងលឿនបើធៀបជាមួយចលនានៃណ្វៃយ៉ូដែលអេឡិចត្រុងធ្វើដំណើរតាមចលនានៃណ្វៃយ៉ូអាជ្ញាធាតុ។</p>
<p>boron carbide : Any compound of boron and carbon, especially B₄C (used as an abrasive, alloying agent, and neutron absorber).</p>	<p>បរកាបូ : សមាសធាតុនៃបរនិងកាបូន ជាពិសេស B₄C (ប្រើជាវត្ថុសំរាប់ខាត់ភ្នាក់ងារសំយោគសំលោហៈ និងសារធាតុស្រូបណឺត្រុង) ។</p>
<p>boron fiber : Fiber produced by vapor-deposition methods; used in various composite materials to impart a balance of strength and stiffness. Also known as boron filament.</p>	<p>សរសៃបរ : សរសៃកើតឡើងដោយវិធីកំណកចំហាយប្រើក្នុងវត្ថុធាតុសមាសផ្សេងៗដើម្បីផ្តល់លំនឹងនៃគុណភាព និងភាពរឹងមាំ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សរសៃឆ្ការបរ។</p>
<p>boron nitride fiber : Inorganic, high-strength fiber made of boron nitride, that is resistant to chemicals and electricity but susceptible to oxidation above 1600°F (870°C); used in composite structures for yarns fibers and woven products.</p>	<p>សរសៃបរនីត្រូ : សរសៃអសរីរាង្គដ៏រឹងមាំធ្វើឡើងពីបរនីត្រូ ដែលធន់ទៅនឹងធាតុគីមីនិងអគ្គិសនី ប៉ុន្តែងាយអុកស៊ីតកម្មនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាង 1600°F (879°C) ប្រើក្នុងទម្រង់សមាសសំរាប់សរសៃអំបោះ និងផលិតផលតំបាញ។</p>
<p>boron polymer : Macromolecules formed by polymerization of compounds containing e.g., boron-nitrogen, boron-phosphorus or boron- arsenic bonds.</p>	<p>ម៉ូលីមែរ : ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលកើតឡើងដោយប៉ូលីមែរម៉ូលីមែរនៃសមាសធាតុដែលមានដូចជាសម្ព័ន្ធបរ-អាសូត បរ-ផូស្វាត ឬបរ-អាសេនីច។</p>
<p>bottom steam : Steam piped into the bottom of the still during oil distillation.</p>	<p>ចំហាយធាត : ចំហាយហូរតាមបំពង់ទៅផ្នែកបាតនៃឡបិតនៅពេលបំពង់ប្រេង។</p>
<p>Bouguer-Lambert law : The law that the change in intensity of light transmitted through an absorbing substance is related exponentially to the thickness of the absorbing medium and a constant which depends on the sample and the wavelength of the light. Also known as Lambert's law.</p>	<p>ច្បាប់ Bouguer-Lambert : ច្បាប់ដែលចែងថា ការផ្លាស់ប្តូរអាំងតង់ស៊ីតេនៃពន្លឺដែលបញ្ជូនឆ្លងកាត់តាមសារធាតុសំរូបមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងខ្លាំងទៅនឹងភាពខាប់នៃមជ្ឈដ្ឋានសំរូប និងថេរដែលផ្អែកទៅលើភាគសំណាក និងជំហានរលកនៃពន្លឺ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់ Lambert ។</p>
<p>Bouguer-Lambert-Beer law : The intensity of a beam of mono chromatic radiation in an absorbing medium decreases exponentially with penetration distance. Also known as Beer-Lambert-Bouguer law; Lambert-Beer law.</p>	<p>ច្បាប់ Bouguer-Lambert-Beer : អាំងតង់ស៊ីតេពន្លឺនៃចំពង្រីកមូលព្រួញម៉ូណូក្រូម៉ាទិកក្នុងមជ្ឈដ្ឋានសំរូបថយចុះយ៉ាងខ្លាំងទៅតាមចំងាយជ្រៀតចូល។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់ Beer-Lambert-Bouguer ; ច្បាប់ Lambert-Beer ។</p>
<p>bound water : Water that is a portion of a system such as tissues or soil and does not form ice crystals until the material's temperature is lowered to about -20°C.</p>	<p>ទឹកសមាសភាគ : ទឹកដែលជាផ្នែកនៃប្រព័ន្ធ ដូចជាជាលិកា ឬដីនិងមិនកជាក្រាមទឹកកររហូតដល់សីតុណ្ហភាពទាបប្រហែល -20° C ។</p>
<p>boundary line : On a phase diagram, the line along which any two phase areas adjoin in a binary system, or the line along which any two liquidus surfaces intersect in a ternary system.</p>	<p>ខ្សែព្រំដែន : នៅលើដ្យាក្រាមផាសខ្សែដែលតំបន់ផាសពីរភ្ជាប់តាមបណ្តោយចំពោះប្រព័ន្ធទ្វេធាតុ ឬខ្សែដែលផ្ទៃវត្ថុរាវពីរប្រសព្វគ្នាតាមបណ្តោយចំពោះប្រព័ន្ធត្រីធាតុ។</p>
<p>Bouvealt-Blanc method : A laboratory method for preparing alcohols by reduction of esters utilizing sodium dissolved in alcohol.</p>	<p>វិធី Bouvealt-Blanc : វិធីនៅទីពិសោធន៍សំរាប់រៀបចំអាល់កុលដោយអុកស៊ីតកម្មនៃអេស្តែរដោយប្រើសូដ្យូមដែលរលាយក្នុងអាល់កុល។</p>

<p>Boyle's law : Relationship stating that the product of pressure (P) times volume (V) for an ideal gas at constant temperature is always a constant. $PV = \text{constant}$</p>	<p>ច្បាប់ Boyle : ទំនាក់ទំនងដែលថែងថា ផលសំពាធ(P)គុណនឹងមាឌ(V) សំរាប់កំរិតស្ថានណាមួយនៅសីតុណ្ហភាពថេរមានតំលៃថេរជានិច្ច ។ $PV = \text{ថេរ}$ ។</p>
<p>Brackett series : A series of lines in the infrared spectrum of atomic hydrogen whose wave numbers are given by $R_H[(1/16) - (1/n^2)]$, where R_H is the Rydberg constant for hydrogen and n is any integer greater than 4.</p>	<p>ស៊េរី Brackett : ស៊េរីបន្ទាត់ក្នុងស្បៀងក្រហមអាំងហ្វ្រារែដ្រៃស៊េរីសន្យាមិចដែលចំនួនរលកត្រូវបានផ្តល់តាម $R_H[(1/16) - (1/n^2)]$ ដែល R_H ជាថេរ Rydberg សំរាប់អ៊ីដ្រូសែន និង n ជាតំលៃលេខធំជាងបួន ។</p>
<p>braking effects : The electrophoretic effect and the asymmetry effect, which together control the speed with which ions drift in a strong electrolyte.</p>	<p>ផលឧបល្បឿន : ផលអេឡិចត្រូផេរេស និងផលអស៊ីមេទ្រីដែលរួមគ្នាត្រួតពិនិត្យល្បឿនលំហូរអ៊ីយ៉ុងក្នុងអេឡិចត្រូលីតខ្លាំង ។</p>
<p>brass : An alloy of copper and zinc.</p>	<p>ស្ព្រាង : សំលោហៈនៃទងដែង និងស័ង្កសី ។</p>
<p>brewing : the process of fermentation to produce alcoholic drinks e.g. beer, wine.</p>	<p>ល្បឿនអាវល់គុល : ដំណើរការនៃល្បឿនដើម្បីផលិតភេជ្ជៈមានជាតិស្រាឧទាហរណ៍ ស្រាបៀរ ស្រាទំពាំងបាយជូរ ។</p>
<p>bridge : A connection between two different parts of a molecule consisting of a valence bond, an atom, or an unbranched chain of atoms.</p>	<p>ស្ព្រាង : ជំនាប់រវាងផ្នែកពីរនៃម៉ូលេគុលដែលរួមមានសម្ព័ន្ធវីឡង់ អាតូមឬខ្សែមេ(មិនមែនខ្លែង) នៃអាតូម ។</p>
<p>bridged ion : A reactive intermediate in which an atom from one of the reactants is bonded partially to each of two carbon atoms of a reactant containing a double carbon-to-carbon bond. Also known as bridged intermediate: cyclic ion.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងស្ព្រាង : ធាតុកណ្តាលប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាតូមពីប្រតិករមួយត្រូវបានចងសម្ព័ន្ធផ្នែកខ្លះទៅនឹងអាតូមនិមួយៗនៃអាតូមកាបូនពីរប្រតិករដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់រវាងកាបូន-កាបូន ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ធាតុកណ្តាលធ្វើស្ព្រាង; អ៊ីយ៉ុងវង់ ។</p>
<p>bridging ligand : A ligand in which an atom or molecular species which is able to exist independently is simultaneously bonded to two or more metal atoms.</p>	<p>លីកង់ស្ព្រាង : លីកង់ដែលក្នុងនោះប្រភេទអាតូម ឬម៉ូលេគុលដែលអាចមានអតិភាពដោយឯករាជ្យត្រូវបានចងសម្ព័ន្ធប្រមាណទៅនឹងអាតូមលោហៈពីរ ឬច្រើន ។</p>
<p>brightener : See optical brighteners</p>	<p>ឆាតុបន្ស៊ុ : មើល optical brighteners ។</p>
<p>bright-Line spectrum : An emission spectrum made up of bright lines on a dark background.</p>	<p>ស្បៀងបន្ទាត់ភ្លឺ : ស្បៀងបញ្ចេញពន្លឺដែលកើតឡើងពីបន្ទាត់ភ្លឺនៅលើផ្ទៃខ្មៅ ។</p>
<p>brine : A solution of sodium chloride in water.</p>	<p>ទឹកផំបល : សូលុយស្យុងនៃសូដ្យូមក្លរួកក្នុងទឹក ។</p>
<p>broadening of spectral lines : A widening of spectral lines by collision or pressure broadening or possibly by Doppler effect.</p>	<p>បន្ទាត់ស្បៀងរីក : បន្ទាត់ស្បៀងរីកធំដោយសារការប៉ះទង្គិច ឬការពង្រីក សំពាធ ឬអាចដោយសារផល Doppler ។</p>
<p>bromide : A compound derived from hydrobromic acid, HBr, with the bromine atom in the I-oxidation state.</p>	<p>ប្រូម្យូ : សមាសធាតុដែលជាស្រលាយពីអាស៊ីតប្រូមីទ្រីច HBr ដែលអាតូមប្រូមស្ថិតក្នុងអុកស៊ីតកម្មភាព 1 ។</p>
<p>brominating agent : A compound capable of introducing bromine into a molecule; examples are phosphorus tribromide, bromine chloride, and aluminum tribromide.</p>	<p>ភ្នាក់ងារប្រូមកម្ម : សមាសធាតុដែលអាចបញ្ចូលប្រូមទៅក្នុងម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ ផូស្វ័រទ្រីប្រូម ប្រូមក្លរួ និងអាឡុយមីញ៉ូមទ្រីប្រូម ។</p>
<p>bromination : The process of introducing bromine into a molecule.</p>	<p>ប្រូមកម្ម : ដំណើរការនៃការបញ្ចូលប្រូមទៅក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>

<p>bromine number : The amount of bromine absorbed by a fatty oil; indicates the purity of the oil and degree of unsaturation.</p>	<p>ចំនួនប្រូម : បរិមាណប្រូមស្រូបដោយប្រេងខ្លាញ់ដែលបង្ហាញពីភាពសុទ្ធនៃប្រេងនិងកំរិតមិនផ្គុំ ។</p>
<p>bromine water : An aqueous saturated solution of bromine used as a reagent wherever a dilute solution of bromine is needed.</p>	<p>ទឹកប្រូម : សូលុយស្យុងផ្អែកនៃប្រូមក្នុងទឹក ដែលប្រើជាធាតុប្រតិករនៅពេលណាគេត្រូវការសូលុយស្យុងប្រូមរាវ ។</p>
<p>bromo- : A prefix that indicates the presence of bromine in a molecule.</p>	<p>ប្រូម៉ូ- : បុព្វបទដែលបង្ហាញពីវត្តមានប្រូមក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>bromoalkane : An aliphatic hydrocarbon with bromine bonded to it.</p>	<p>ប្រូម៉ូអាត់កាណូ : អ៊ីដ្រូកាបូរ៉ូប៊ែនដែលមានប្រូមចងសម្ព័ន្ធនឹងវា ។</p>
<p>bromonium ion : A halonium ion in which the halogen is bromine; occurs as a bridged structure.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងប្រូម៉ូញ៉ូម : អ៊ីយ៉ុងអាត្មូញ៉ូមដែលក្នុងនោះអាត្មូសែនជាប្រូមដែលកើតជាទម្រង់ស្ត្រាន ។</p>
<p>bromthymol blue : An acid-base indicator in the pH range 6.0 to 7.6; color change is yellow to blue.</p>	<p>ប្រូម៉ូទឹកម្លូលខៀវ : ធាតុចង្កុលពណ៌អាស៊ីត-បាស ក្នុង pH ចន្លោះ 6,0 ទៅ 7,6 ពណ៌ប្រែពីលឿងទៅខៀវ ។</p>
<p>brønsted acid : A chemical species which can act as a source of protons. Also known as proton acid; protonic acid.</p>	<p>អាស៊ីតប្រូន្តេនស្ត្រេន : ប្រភេទគីមីដែលអាចដើរតួជាប្រភពផ្តល់ប្រូតុង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាស៊ីតប្រូតុង ឬអាស៊ីតប្រូតូនិច ។</p>
<p>Brønsted base : A chemical species which can act as a proton acceptor.</p>	<p>ធានប្រូន្តេនស្ត្រេន : ប្រភេទគីមីដែលអាចដើរតួជាអ្នកទទួលយកប្រូតុង ។</p>
<p>Brønsted-lowry theory : Theory that defines an acid as a substance that can donate a proton . The proton acceptor is called a base. Also called Lowry-Brønsted Theory.</p>	<p>ទ្រឹស្តីប្រូន្តេនស្ត្រេន-ឡូរី : ទ្រឹស្តីដែលកំណត់ថាអាស៊ីតជាសារធាតុផ្តល់ប្រូតុង អ្នកទទួលប្រូតុងហៅថាបាស ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ទ្រឹស្តីឡូរីប្រូន្តេនស្ត្រេន ។</p>
<p>bronze : An alloy of copper and tin.</p>	<p>សំរិទ្ឋ : សំលោហៈនៃទងដែង និងសំណប់រំបាង ។</p>
<p>Brownian motion : Constant, random motion characteristic of colloiddally suspended particles.</p>	<p>ចលនា Brown : លក្ខណៈសំគាល់ចលនាថេរចៃដន្យនៃភាគល្អិតវិលវល់ក្នុងអ៊ីត ។</p>
<p>brown-ring test : A common qualitative test for the nitrate ion: a brown ring forms at the juncture of a dilute ferrous sulfate solution layered on top of concentrated sulfuric acid if the upper layer contains nitrate ion.</p>	<p>តេស្តរងទងដែង : តេស្តបរិមាណទូទៅសំរាប់អ៊ីយ៉ុងនីត្រាតវង់ពណ៌ត្នោតកើតឡើងនៅកន្លែងជួបគ្នានៃសូលុយស្យុងដែកស៊ុលផាតរាវមានស្រទាប់នៅខាងលើអាស៊ីតស៊ុលផួរិចខាប់ បើស្រទាប់ខាងលើនោះមានអ៊ីយ៉ុងនីត្រាត ។</p>
<p>Brunauer-Emmett-Teller equation : An extension of the Langmuir isotherm equation in the study of sorption: used for surface area determinations by computing the monolayer area. Abbreviated BET equation.</p>	<p>សមីការ Brunauer-Emmett-Teller : ការប្រើប្រាស់ទូលំទូលាយនៃសមីការអ៊ីសូទែម Langmuir ក្នុងការសិក្សាសំរូប ។ ប្រើសំរាប់កំណត់ផ្ទៃខាងលើដោយគណនាផ្ទៃស្រទាប់មួយជាន់ ។ អក្សរកាត់គឺសមីការ BET ។</p>
<p>bubble point : In a solution of two or more components, the temperature at which the first bubbles of gas appear. Also known as boiling point.</p>	<p>ចំណុចពពុះ : ក្នុងសូលុយស្យុងដែលមានសមាសភាគពីរបីឬច្រើន សីតុណ្ហភាពដែលពពុះខ្ពស់កើតឡើងជាដំបូង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំណុចរំពុះ ។</p>
<p>Bucherer reaction : A method of preparation of polynuclear primary aromatic amines; e.g.. α-naphthylamine is obtained by heating β-naphthol in an autoclave with a solution of ammonia and ammonium sulfite.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Bucherer : វិធីទង្វើអាមីនអាវ៉ូម៉ាទិចប្តូរស៊ុលផួរិចអ៊ីក្រីក្រីតដំបូង ។ ឧទាហរណ៍ α- ណាប៊ីឡាមីនត្រូវទទួលបានពីការដុតកំដៅ β-ណាប៊ីតុលក្នុងអុតូក្លាវជាមួយសូលុយស្យុងអាម៉ូញ៉ាក់ និងអាម៉ូញ៉ូមស៊ុលផិត ។</p>

<p>buckminsterfullerene : C₆₀ A ball-shaped molecule composed of hexagons and pentagons. It is a yellow crystalline solid, soluble in benzene.</p>	<p>ប៊ុកមីនផ្កែតូណូ : ម៉ូលេគុល C₆₀ ដែលមានរាងមូលដ្ឋានបាល់ដែលផ្សំឡើងពីឆកោណនិងបញ្ចកោណ ។ វាជាវត្ថុរឹងក្រាមពណ៌លឿងដែលរលាយក្នុងបង់សែន ។</p>
<p>buffer : A solution in which the pH remains relatively constant when small amounts of acid or base are added; it consists of a solution of weak acid and the salt of a weak acid (or a base with the salt of a weak base).</p>	<p>តំប៉ុង : សូលុយស្យុងដែល pH មិនប្រែប្រួលធៀបនៅពេលបន្ថែមបរិមាណតិចតួចនៃអាស៊ីតធូរឬបាស ។ វាជាសូលុយស្យុងនៃអាស៊ីតខ្សោយ និងអំបិលនៃអាស៊ីតខ្សោយ(ឬបាសជាមួយនិងអំបិលនៃបាសខ្សោយ) ។</p>
<p>buffer capacity : A measure of the amount of acid or base that may be added to a buffer solution before a significant change in pH occurs.</p>	<p>សមត្ថភាពតំប៉ុង : រង្វាស់បរិមាណនៃអាស៊ីតឬបាសដែលអាចបន្ថែមទៅលើសូលុយស្យុងតំប៉ុង មុននឹងបំប្លែង pH កើតឡើងគួរអោយកត់សំគាល់ ។</p>
<p>bulk sampling : The taking of samples in arbitrary irregular units rather than discrete units of uniform size for chemical analysis.</p>	<p>ភាគសំណាកដុំ : ការយកភាគសំណាកដុំប្រែប្រួលតាមត្រូវការជាដាច់ដុំដាច់ៗពីគ្នាដែលមានទំហំដូចគ្នាសំរាប់ការវិភាគគីមី ។</p>
<p>bumping : Uneven boiling of a liquid caused by irregular rapid escape of large bubbles of highly volatile components as the liquid mixture is heated. The effect can be added by using boiling chips.</p>	<p>ការឆ្លុះ : រំពុះមិនស្មើគ្នារបស់វត្ថុរាវដោយសារការចេញលឿនមិនស្មើគ្នានៃពពុះផ្សេងៗនៃសមាសធាតុដែលហើរខ្លាំង ដូចជាល្បាយវត្ថុរាវត្រូវកំដៅ ។ ផលនេះកើតឡើងដោយការប្រើកំទិចថ្មរំពុះ ។</p>
<p>bungarotoxin : A neurotoxin found in snake venom which blocks neuromuscular transmission by binding with acetylcholine receptors on motor end plates.</p>	<p>ប៊ុនការ៉ូតុកស៊ីន : ណឺរ៉ូតុកស៊ីនប្រទះឃើញក្នុងពិសពស់ដែលបញ្ឈប់ការបញ្ជូនសារសាច់ដុំប្រសាទដោយការភ្ជាប់ជាមួយផ្ទួលអាសេទីលកូលីនលើបន្ទះចុងថលករ ។</p>
<p>bunsen burner : A laboratory gas burner.</p>	<p>ចំពុះប៊ុនស៊ីន : ចំពុះដុតឧស្ម័នក្នុងទីពិសោធន៍ ។</p>
<p>Bunsen-Kirchhoff law : The law that every element has a characteristic emission spectrum of bright lines and absorption spectrum of dark lines.</p>	<p>ច្បាប់ Bunsen-Kirchhoff : ច្បាប់ដែលរាល់ធាតុគីមីមានលក្ខណៈជាស្បៀងបញ្ចេញបន្ទាត់ភ្លឺ និងជាស្បៀងសំរាប់បន្ទាត់ងងឹត ។</p>
<p>buret : A graduated glass tube used to deliver variable volumes of liquid; usually equipped with a stopcock to control the liquid flow.</p>	<p>ប៊ុយរ៉េត : បំពង់កែវក្រិតប្រើសំរាប់បង្ហូរចំណុះប្រែប្រួលនៃវត្ថុរាវ ។ ជាទូទៅវាបំពាក់ដោយប្រដាប់បិទបើក(រ៉ូប៊ីនេ)សំរាប់ត្រួតពិនិត្យលំហូរវត្ថុរាវ ។</p>
<p>burning : A combustion reaction of a flammable mixture with oxygen.</p>	<p>ចំហេះ : ប្រតិកម្មនៃល្បាយអាចនេះបានជាមួយអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>burning velocity : The normal velocity of the region of combustion reaction (reaction zone) relative to nonturbulent unburned gas in the combustion of a flammable mixture.</p>	<p>ល្បឿនចំហេះ : ល្បឿនធម្មតានៃផ្នែកមួយរបស់ប្រតិកម្មចំហេះ(តំបន់ប្រតិកម្ម) ដែលទាក់ទងទៅនឹងឧស្ម័នមិននេះមិនវិលវល់ក្នុងចំហេះនៃល្បាយអាចនេះបាន ។</p>
<p>Burstein effect : The shift of the absorption edge in the spectrum of a semiconductor to higher energies at high carrier densities in the semiconductor.</p>	<p>ឆ័រប Burstein : រំកិលនៃមុខសំរូបនៅក្នុងស្បៀងនៃស៊ីមីកុងឌុចទ័រទៅថាមពលខ្ពស់ជាងនៅដងស៊ីតេខ្ពស់ក្នុងស៊ីមីកុងឌុចទ័រ ។</p>
<p>butter : A fatty substance made from the cream of cow's milk by churning.</p>	<p>មី : សារធាតុខ្លាញ់ធ្វើពីក្រែមនៃទឹកដោះគោដោយការតូរ ។</p>

<p>C</p>	
<p>c stage: the final stage in a thermosetting resin reaction in which it is insoluble and infusible (cannot melt). Also known as resite.</p>	<p>ដំណាក់កាល c : ដំណាក់កាលចុងក្រោយក្នុងការផ្តល់កំដៅប្រតិកម្មរេស៊ីនដែលក្នុងនោះវាមិនរលាយក្នុងវត្ថុរាវនិងមិនរលាយជាវត្ថុរាវ ។</p>
<p>Cabannes' factor : An equational factor to correct for the depolarization effect of the horizontal components of scattered light during the determination of molecular weight by optical methods.</p>	<p>កត្តា Cabannes : កត្តាសមីការដែលត្រូវកែតម្រូវសំរាប់ផលដេប៉ូលកម្មនៃសមាសភាគផ្នែកនៃពន្លឺព្រាចក្នុងពេលកំណត់ម៉ាសម៉ូលេគុលដោយវិធីអុបទិច ។</p>
<p>cage : An aggregate of molecules in the condensed phase that surrounds fragments formed by thermal or photochemical dissociation or pairs of molecules in a solution that have collided without reacting.</p>	<p>ទ្រុឌ : បណ្តុំរួមនៃម៉ូលេគុលក្នុងផាសកំណកដែលព័ទ្ធនៅដោយបំបែកដែលកើតឡើងដោយការបំបែកដោយកំដៅឬផ្ទុកគីមី ឬជាគូនៃម៉ូលេគុលក្នុងសូលុយស្យុងមួយដែលបានប៉ះគ្នាដោយគ្មានការធ្វើប្រតិកម្ម ។</p>
<p>cage compound : See clathrate</p>	<p>សមាសធាតុទ្រុឌ : មើល clathrate ។</p>
<p>cage effect : A phenomenon involving the dissociation of molecules unable to move apart rapidly because of the presence of other molecules with the result that the dissociation products may recombine.</p>	<p>ផលទ្រុឌ : បាតុភូតដែលមានការបំបែកនៃម៉ូលេគុលដែលមិនអាចផ្តាច់ចេញរហ័សដោយសារវត្ថុមាននៃម៉ូលេគុលដទៃដែលផលិតផលបំបែកអាចបន្សំឡើងវិញ ។</p>
<p>Cailletet and Mathias law : The law that describes the relationship between the mean density of a liquid and its saturated vapor at that temperature as being a linear function of the temperature.</p>	<p>ច្បាប់ Cailletet and Mathias : ច្បាប់ដែលពណ៌នាអំពីទំនាក់ទំនងរវាងដង់ស៊ីតេមធ្យមនៃវត្ថុរាវ និងចំហាយផ្អែករបស់វានៅសីតុណ្ហភាពលីនេអ៊ែរ ។</p>
<p>calibrant : In chemical analysis, a substance used to calibrate the response of a measurement system to the analyte.</p>	<p>សារធាតុត្រួតខ្នាត : ក្នុងការវិភាគគីមី សារធាតុត្រូវបានប្រើសំរាប់ក្រិតខ្នាតការឆ្លើយតបនៃប្រព័ន្ធរង្វាស់ទៅនឹងធាតុវិភាគ ។</p>
<p>calibration reference : Any of the standards of various types that indicate whether an analytical instrument or procedure is working within prescribed limits; e.g. test solutions used with pH meters, and solutions with known concentrations (standard solutions) used with spectrophotometers.</p>	<p>គំរូយោងត្រួតខ្នាត : ស្តង់ដារនៃប្រភេទផ្សេងៗដែលចង្អុលបង្ហាញថាតើឧបករណ៍វិភាគ ឬលំនាំវិភាគកំពុងដំណើរការក្នុងលីមីតកំណត់ឬទេ ។ ឧទាហរណ៍សូលុយស្យុងតេស្តប្រើជាមួយ pH ម៉ែត្រ និងសូលុយស្យុងស្គាល់កំហាប់ (សូលុយស្យុងស្តង់ដារ) ប្រើជាមួយស្ពិចត្រូផូតូម៉ែត្រ ។</p>
<p>calomel electrode : A reference electrode of known potential consisting of mercury, mercury chloride (calomel), and potassium chloride solution; used to measure pH and electromotive force. Also known as calomel half-cell; calomel reference electrode.</p>	<p>អេឡិចត្រូតកាឡូម៉ែល : អេឡិចត្រូតគោលដែលស្គាល់ប៉ូតង់ស្យែលផ្សំឡើងដោយបារត បារតក្លរួ (កាឡូម៉ែល) និងសូលុយស្យុងប៉ូតាស្យូមក្លរួ ។ វាត្រូវបានគេប្រើសំរាប់វាស់ pH និងកំលាំងចលនាអគ្គិសនី ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ពាក់កណ្តាលពិលកាឡូម៉ែល ឬអេឡិចត្រូតគោលកាឡូម៉ែល ។</p>
<p>calomel half-cell : See calomel electrode.</p>	<p>ពាក់កណ្តាលពិលកាឡូម៉ែល : មើល calomel electrode ។</p>
<p>calomel reference electrode : See calomel electrode.</p>	<p>អេឡិចត្រូតគោលកាឡូម៉ែល : មើល calomel electrode ។</p>
<p>calorie (Cal) : Unit of energy used in nutrition. It is equal to 1 kcal or 1000 "small" calories.</p>	<p>កាឡូរី : ខ្នាតថាមពលដែលប្រើក្នុងចំណីអាហារ ។ វាស្មើនឹង 1 គីឡូកាឡូរី ឬ 1000 កាឡូរី ។</p>

<p>calorie (cal) : Unit of heat measurement equal to the amount of heat required to change the temperature of 1 g of water by 1°C.</p>	<p>កាឡូរី : ខ្នាតរង្វាស់កំដៅស្មើនឹងបរិមាណកំដៅដែលត្រូវការដើម្បីបង្កើតសីតុណ្ហភាពមួយអង្សានៃទឹកមួយក្រាម ។</p>
<p>calorimeter : Any apparatus used for measuring quantities of heat, usually by finding the rise in temperature of a known mass of water.</p>	<p>កាឡូរីម៉ែត្រ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វាស់បរិមាណកំដៅ ជាទូទៅដោយការរកឃើញការកើនឡើងនៃសីតុណ្ហភាពនៃម៉ាស់ទឹកដែលគេដឹង ។</p>
<p>calorimetric titration : See thermometric titration.</p>	<p>អត្រាវាវាតកាឡូរីម៉ែត្រិច : មើល thermometric titration ។</p>
<p>canal ray : Stream of positive particles; positively charged atoms from which one or more electrons have been removed.</p>	<p>ចំពង់កាំរស្មី : ចរន្តភាគល្អិតវិជ្ជមាន ។ អាតូមមានបន្ទុកវិជ្ជមានដែលអេឡិចត្រុងមួយឬច្រើនត្រូវបានផ្តាច់ចេញ ។</p>
<p>candela : Symbol Cd. the SI unit of light intensity.</p>	<p>កង់ដេឡា : និមិត្តសញ្ញាCd ខ្នាតរង្វាស់អាំងតង់ស៊ីតេពន្លឺនៃប្រព័ន្ធអន្តរជាតិ ។</p>
<p>cannabinoid : Any one of the various chemical constituents of cannabis (marijuana), that is, the isomeric tetrahydrocannabinols, cannabinol, and cannabidiol.</p>	<p>កាណាប៊ីណូអ៊ីត : ធាតុបង្កមួយនៃធាតុបង្កគីមីផ្សេងៗនៃកាណាប៊ីស(កញ្ឆា) ដែលជាអ៊ីសូមែតត្រាអ៊ីដ្រូកាណាប៊ីណូល កាណាប៊ីណូល និងកាណាប៊ីដ្យូល ។</p>
<p>Cannizzaro reaction : The reaction in which aldehydes that do not have a hydrogen attached to the carbon adjacent to the carbonyl group, upon encountering strong alkali, readily form an alcohol and an acid salt.</p>	<p>ប្រតិកម្មកាណីសារ៉ូ : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាស់ដេអីតដែលគ្មានអ៊ីដ្រូសែនភ្ជាប់ទៅនឹងកាបូនដែលជាប់នឹងបង្គុំនាទីកាបូនីលពេលជួបជាមួយអាស់កាលីខ្លាំង ងាយបង្កើតជាអាស់កុល និងអ័រីលអាស៊ីត ។</p>
<p>canonical form : A resonance structure for a cyclic compound in which the bonds do not intersect.</p>	<p>ទម្រង់កាណូនិកាល់ : ទម្រង់រេសូណង់សំរាប់សមាសធាតុខ្សែបិទ(ស៊ីច)ដែលសម្ព័ន្ធមិនប្រសព្វគ្នា ។</p>
<p>capillary : Tube of small diameter.</p>	<p>ចំពង់ឆ្មារ : បំពង់ដែលមានអង្កត់ផ្ចិតតូច ។</p>
<p>carbanion : One of the charged fragments which arise on heterolytic cleavage of a covalent bond involving carbon; the fragment carries an unshared pair of electrons and bears a negative charge</p>	<p>កាណាញ៉ូន : បំណែកមានបន្ទុកដែលកើតឡើងដោយការបំបែកសម្ព័ន្ធបែបអេតេរ៉ូលីស (មិនស្មើភាគ) នៃសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ដែលជាប់នឹងកាបូន ។ បំណែកនោះមានគូអេឡិចត្រុងមិនដាក់រួម និងមានបន្ទុកអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>carbene : A compound of carbon which exhibits two valences to a carbon atom; the two valence electrons are distributed in the same valence; an example is CH₂.</p>	<p>កាបែន : សមាសធាតុកាបូនដែលមានវ៉ាឡង់ពីរលើអាតូមកាបូន ។ អេឡិចត្រុងវ៉ាឡង់ពីរនោះត្រូវបានចែកវ៉ាឡង់ដូចគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ CH₂ ។</p>
<p>carbenium ion : A cation in which the charged atom is carbon; e.g., R₂C⁺, where R is an organic group.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងកាបែនញ៉ូម : កាចុងដែលអាតូមមានបន្ទុកជាកាបូន ។ ឧទាហរណ៍ R₂C⁺ ដែល R ជារ៉ឺកាល់ស៊ីរីកង ។</p>
<p>carbenoid species : A species that is not a free carbene but has the characteristics of a carbene when participating in a chemical reaction.</p>	<p>ប្រភេទកាបែនញ៉ូម : ប្រភេទគីមីដែលមិនមែនជាកាបែនសេរី ប៉ុន្តែមានលក្ខណៈជាកាបែននៅពេលដែលចូលរួមក្នុងប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>carbide : A binary compound of carbon with an element more electropositive than carbon; carbon-hydrogen compounds are excluded.</p>	<p>កាប៊ូ : សមាសធាតុទ្វេធាតុនៃកាបូនដែលមានធាតុមួយមានអេឡិចត្រុងវិជ្ជមានធំជាងកាបូន ។ សមាសធាតុកាបូន-អ៊ីដ្រូសែនមិនត្រូវបានរាប់បញ្ចូល ។</p>
<p>carbocation : A positively charged ion whose charge resides, at least in part, on a carbon atom or group of carbon atoms.</p>	<p>កាប៊ូកាចូន : អ៊ីយ៉ុងមានបន្ទុកវិជ្ជមានដែលបន្ទុករបស់វាស្ថិតនៅលើអាតូមកាបូនមួយ ឬក្រុមនៃអាតូមកាបូន ។</p>

<p>carbohydrate : Class of compounds containing the elements carbon, hydrogen and oxygen with the general formula $C_x(H_2O)_y$; e.g. starch, sugars, glycogen, lignin and chitin.</p>	<p>កាបូអ៊ីដ្រាត ក្រុមស៊ីត : ថ្នាក់នៃសមាសធាតុដែលមានកាបូន អ៊ីដ្រូសែន និងអុកស៊ីសែន ដែលមានរូបមន្តទូទៅ $C_x(H_2O)_y$ ។ ឧទាហរណ៍ អាមីដុង ស្ករ ក្លីកូសែន លីព្លីន និងគីទីន ។</p>
<p>carbolic acid (phenol) : a white crystalline solid. C_6H_5OH</p>	<p>អាស៊ីតកាបូលិច(ផេណុល) : ក្រាមវត្ថុរឹងពណ៌ស C_6H_5OH ។</p>
<p>carbon black : 1. An amorphous form of carbon produced commercially by thermal or oxidative decomposition of hydrocarbons and used principally in rubber goods, pigments, and printer's ink. 2. See gas black.</p>	<p>កាបូនខ្មៅ : 1. ទម្រង់និសណ្ឋាននៃកាបូនដែលត្រូវបានផលិតជាពាណិជ្ជកម្ម ដោយការបំបែកដោយកំដៅ ឬដោយអុកស៊ីតកម្មនៃអ៊ីដ្រូកាបូ និងត្រូវបានគេ ប្រើប្រាស់ជាសំខាន់ក្នុងទំនិញកៅស៊ូ ជាតិពណ៌ និងទឹកខ្មៅម៉ាស៊ីនបោះពុម្ព ។ 2. មើល gas black ។</p>
<p>carbon molecular sieve : A molecular sieve that utilises a special type of activated carbon for the adsorbent.</p>	<p>កន្ត្រៃម៉ូលេគុលកាបូន : កន្ត្រៃម៉ូលេគុលមួយដែលប្រើប្រាស់ប្រភេទ ពិសេសនៃកាបូនសកម្មសំរាប់ជាធាតុផ្តល់រូបលើ ។</p>
<p>carbonate : A salt of carbonic acid containing the carbonate ion, CO_3^{2-}.</p>	<p>កាបូណាត : អំបិលនៃអាស៊ីតកាបូនិចដែលផ្ទុកអ៊ីយ៉ុងកាបូណាត CO_3^{2-} ។</p>
<p>carbonated water : Water in which carbon dioxide has been dissolved under pressure. It is slightly acidic due to the formation of carbonic acid, H_2CO_3</p>	<p>ទឹកកាបូណាត : ទឹកដែលកាបូនឌីអុកស៊ីតត្រូវបានរំលាយក្រោមសំពាធ ។ វាជាអាស៊ីតខ្សោយដោយសារកំណអាស៊ីតកាបូនិច H_2CO_3 ។</p>
<p>carbonation : 1. Conversion to a carbonate. 2. The dissolving of carbon dioxide in a liquid under pressure.</p>	<p>កាបូណាតកម្ម : 1. ការបំប្លែងទៅជាកាបូណាត ។ 2. ការរំលាយនៃកាបូនឌីអុកស៊ីតក្នុងវត្ថុរាវក្រោមសំពាធ ។</p>
<p>carbonic acid : A weak dibasic acid formed by dissolving carbon dioxide in water. H_2CO_3</p>	<p>អាស៊ីតកាបូលិច : អាស៊ីតឌីបាសខ្សោយកើតឡើងដោយការរំលាយកាបូនឌី- អុកស៊ីតក្នុងទឹក H_2CO_3 ។</p>
<p>carbonization : The conversion of a carbon-containing substance to carbon or a carbon residue as the destructive distillation of coal by heat in the absence of air, yielding a solid residue with a higher percentage of carbon than the original coal; carried on for the production of coke and of fuel gas.</p>	<p>កាបូនកម្ម : ការបំប្លែងសារធាតុដែលមានកាបូនទៅជាកាបូន ឬកាកសំណល់ កាបូនពេលបំណិតដែលបំផ្លាញដោយកំដៅដែលគ្មានវត្ថុមានខ្យល់ដែលផ្តល់ ផលជាកាកសំណល់រឹងដែលមានភាគរយកាបូនខ្ពស់ជាងដើម ។ វាត្រូវបាន ដំណើរការសំរាប់ការផលិតធុងកូកនិងឧស្ម័នឥន្ធនៈ ។</p>
<p>carbonyl compounds : Family of organic compounds that contain a carbon double-bonded to an oxygen. $>C=O$, e.g. aldehydes, ketones and carboxylic acids. Inorganic carbonyls are formed when carbon monoxide coordinates to a metal atom or ion.</p>	<p>សមាសធាតុកាបូនិល : អំបូរសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់ រវាងកាបូន និងអុកស៊ីសែន $>C=O$ ។ ឧទាហរណ៍ អាដាល់ដេអ៊ីត សេតូន និង អាស៊ីតកាបុកស៊ីលិច ។ កាបូនីលអសរីរាង្គត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលកាបូន ម៉ូណូអុកស៊ីតចងសម្ព័ន្ធកូអរដីណាស្យុងជាមួយនិងអាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។</p>
<p>carbonyl group : Functional group characterised by a carbon –oxygen double bond. $>C=O$</p>	<p>ក្រុមកាបូនិល : បង្កនាទីដែលសំគាល់ដោយសម្ព័ន្ធពីរជាន់រវាងកាបូននិង អុកស៊ីសែន ។</p>
<p>carboxyl group : Group of atoms composed of a carbonyl group with an – OH connected to one of the free carbon bonds. Carboxyls are the characteristic group of organic acids. $-COOH$.</p>	<p>ក្រុមកាបូកស៊ីល : ក្រុមអាតូមដែលមានក្រុមកាបូនិលជាមួយនិងអ៊ីដ្រូកស៊ីល ភ្ជាប់ទៅនឹងសម្ព័ន្ធមួយនៃសម្ព័ន្ធសេរីរបស់កាបូនមួយ ។ កាបុកស៊ីលជាក្រុម បង្ហាញលក្ខណៈអាស៊ីតសរីរាង្គ $-COOH$ ។</p>
<p>carboxylate anion : Resonance-stabilised anion resulting from removal of the acid proton of an organic acid. $-COO^-$</p>	<p>អាញ្នីយ៉ុងកាបូកស៊ីន្យាត : អាញ្នីយ៉ុងដែលរសូណង់មានស្ថិរភាពទទួលបានពីការ ផ្តាច់ប្រូតុងនៃអាស៊ីតសរីរាង្គ $(-COO^-)$ ។</p>

<p>carboxylic acid : Organic compound containing one or more carboxyl groups.</p>	<p>អាស៊ីតកាបុកស៊ីលិច : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានក្រុមកាបុកស៊ីលមួយ ឬច្រើន ។</p>
<p>carcinogenic : Capable of inducing the formation of cancer cells.</p>	<p>អាចកើតមហារីក : ដែលអាចបណ្តាលអោយមានការកើតកោសិកា មហារីក ។</p>
<p>Carius method : A procedure used to analyze organic compounds for sulfur, halogens, and phosphorus that involves heating the sample with fuming nitric acid in a sealed tube.</p>	<p>វិធី Carius : លំនាំដែលត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីវិភាគសមាសធាតុសរីរាង្គសំរាប់ ស្ថានីយ៍ អាឡូសែន និងផូស្វ័រដោយការដុតកំដៅភាគសំណាកជាមួយចំហាយ អាស៊ីតនីទ្រិចក្នុងបំពង់បិទជិត ។</p>
<p>Carnot's reagent : A solution of sodium bismuth thiosulfate in alcohol used for determining potassium.</p>	<p>ធាតុបន្ទាត់ Carnot : សូលុយស្យុងនៃសូដ្យូមប៊ីស្មីតត្យូស៊ីលផាតក្នុងអាល់- កុលដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់កំណត់រកប៉ូតាស្យូម ។</p>
<p>carrier gas : In gas chromatography, a gas used as an eluant for extracting the sample from the column as the gas passes through. Also known as eluant gas.</p>	<p>ធាតុនាំខ្សែស្តង់ : ក្នុងក្រាម៉ាតូក្រាភីខ្សែស្តង់ វាជាធាតុនាំមួយត្រូវបានប្រើប្រាស់ជា ធាតុនាំលាយសំរាប់យោបកភាគសំណាកពីកូឡោនពេលដែលធាតុនាំឆ្លងកាត់វា ។ គេហៅម្យ៉ាង ទៀតថាធាតុនាំលាយ ។</p>
<p>cast iron : the product from the blast furnace. It contains a high percentage of carbon which makes the iron brittle so it is used for casting complex shapes instead of rolling into sheets or stretching into wires.</p>	<p>ដែកតូង្គ : ផលិតផលបានពីឡូរំលាយវីដែកដែលមានសន្ទុះខ្លាំង ។ វាមាន ភាគរយកាបូនខ្ពស់ដែលធ្វើអោយដែកឡើងស្រួយ ដូច្នេះវាត្រូវបានគេប្រើសំរាប់ ចាក់ពុម្ពដែលមានទម្រង់សំប្រាប់ជំនួសការកិនជាបន្ត រឺហូតជាសរសៃ ។</p>
<p>catabolism : Energy-producing part of metabolism that breaks down larger, more complex molecules into simpler ones.</p>	<p>កាតាបូលីស : ផ្នែកផលិតថាមពលនៃមេតាបូលីស ដែលបំបែកម៉ូលេគុលធំ សំប្រាប់ជាងអោយទៅជាម៉ូលេគុលងាយជាង ។</p>
<p>catalysis : A phenomenon in which a relatively small amount of substance increases the rate of a chemical reaction without itself being consumed.</p>	<p>កាតាលីស : បាតុភូតដែលក្នុងនោះបរិមាណយ៉ាងតិចតួចនៃសារធាតុដែល បង្កើនល្បឿនប្រតិកម្មគីមីដោយគ្មានការបាត់បង់ ។</p>
<p>catalyst : Substance that alters the speed of a chemical reaction and may be recovered essentially unaltered in form and amount at the end of the reaction. The catalyst is not destroyed in the reaction. It makes reactions faster by providing an alternative reaction pathway with lower activation energy.</p>	<p>កាតាលីករ : សារធាតុដែលជួយបង្កើនល្បឿនប្រតិកម្មគីមី និងអាចទទួលបាន វាមកវិញដោយគ្មានការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់ និងបរិមាណនៅចុងបញ្ចប់នៃប្រតិកម្ម ។ កាតាលីករមិនត្រូវបានបំផ្លាញទៅនៅក្នុងប្រតិកម្ម ។ វាធ្វើអោយប្រតិកម្មលឿន ជាងដោយការផ្តល់ថលនការប្រតិកម្មផ្សេងទៀត ដែលមានថាមពលសកម្មកម្ម ទាបជាង ។</p>
<p>catalyst carrier : A neutral material used to support a catalyst, such as activated carbon, diatomaceous earth, or activated alumina.</p>	<p>ធាតុនាំកាតាលីករ : រូបធាតុណឺតប្រើប្រាស់សំរាប់គាំទ្រកាតាលីករ ដូចជា កាបូនសកម្មកម្មដែលមានពីរអាតូម ឬអាលុយមីញ៉ូមសកម្មកម្ម ។</p>
<p>catalyst selectivity : 1. The relative activity or a catalyst in reference to a particular compound in a mixture. 2. The relative rate of a single reactant in competing reactions.</p>	<p>ភាពជ្រើសរើសកាតាលីករ : 1. សកម្មភាពធៀប ឬកាតាលីករគំរូសំរាប់សមាស ធាតុពិសេសក្នុងល្បាយ ។ 2. ល្បឿនធៀបនៃធាតុប្រតិករតែមួយក្នុងប្រតិកម្ម ប្រកួតប្រជែង ។</p>
<p>catenation : Formation of a chain structure by the bonding of atoms of the same element, e.g., carbon in the hydrocarbons.</p>	<p>ការតែងតម្ក : កំណត់រងខ្សែដោយការចងសម្ព័ន្ធអាតូមនៃធាតុគីមីដូចគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ កាបូនក្នុងអ៊ីដ្រូកាបូ ។</p>

<p>cathode : The negative electrode of an electrolyte cell. The electrode at which electrons enter the electrolyte and reduction occurs.</p>	<p>កាតូត : អេឡិចត្រូតអវិជ្ជមាននៃពិលអេឡិចត្រូលីត ។ អេឡិចត្រូតដែលអេឡិចត្រុងចូលទៅក្នុងអេឡិចត្រូលីត និងមានប្រតិកម្មរេដុកម្យកើតឡើង ។</p>
<p>cathode ray : Particles of negative electricity traveling through a vacuum tube, from cathode to anode.. We know cathode rays today as the beam that sweeps across the face of a television tube to produce the picture.</p>	<p>កាំរស្មីកាតូត : ភាគល្អិតមានបន្ទុកអគ្គិសនីអវិជ្ជមានឆ្លងកាត់តាមបំពង់សុញ្ញកាសពីកាតូតទៅអាណូត ។ បច្ចុប្បន្ននេះយើងដឹងថាកាំរស្មីកាតូតដូចជាបាច់ពន្លឺដែលរត់កាត់តាមមុខអំពូលទូរទស្សន៍ដើម្បីបង្កើតជាប្រភេទរូបភាព ។</p>
<p>cation : Any atom or group of atoms with a positive charge.</p>	<p>កាចុង : អាតូម ឬក្រុមនៃអាតូមដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាន ។</p>
<p>cation exchange : A chemical reaction in which hydrated cations of a solid are exchanged for cations of like charge in solution.</p>	<p>បណ្តូរកាចុង : ប្រតិកម្មគីមីដែលបណ្តាលអោយកាចុងនៃវត្ថុរឹងមួយត្រូវបានប្តូរដោយកាចុងដែលមានបន្ទុកដូចគ្នាក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>cation exchange resin : A highly polymerised synthetic organic compound consisting of a large, nondiffusible anion and a simple, diffusible cation, which later can be exchanged for a cation in the medium in which the resin is placed.</p>	<p>អេស៊ុនបណ្តូរកាចុង : សមាសធាតុសរីរាង្គសំយោគដែលធ្វើប្លីមីនែកម្មខ្លាំងបង្កឡើងដោយអាញ្យុងធំមិនសាយ និងកាចុងសាមញ្ញសាយដែលក្រោយមកអាចត្រូវបានប្តូរដោយកាចុងមួយក្នុងមជ្ឈដ្ឋានដែលអេស៊ុនស្ថិតនៅ ។</p>
<p>cationic complexes : a group of atoms or a radical with a positive charge.</p>	<p>អ៊ុនីចកាចុង : ក្រុមនៃអាតូម ឬរ៉ាឌីកាល់ដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាន ។</p>
<p>cationic detergent : A member of a group of detergents that have molecules containing a quaternary ammonium salt cation with a group of 12 to 24 carbon atoms attached to the nitrogen atom in, the cation; an example is alkyl-trimethyl ammonium bromide.</p>	<p>ធាតុសំរែក្តុលកាចុង : សមាសធាតុនៃក្រុមសារធាតុជំរះក្តុលដែលម៉ូលេគុលមានកាចុងអំបិលអាម៉ូញ៉ូមថ្នាក់ទីបួនជាមួយក្រុមនៃអាតូមកាបូនពី 12 ទៅ 24 ភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមអាសូត ។ ឧទាហរណ៍ កាចុងអាណូតមីលទ្រីមេទីលអាម៉ូញ៉ូម-ប្រូមី ។</p>
<p>cationic hetero atom : A positively charged atom, other than carbon, in an otherwise carbon atomic chain or ring.</p>	<p>អាតូមអេតេរូកាចុង : អាតូមដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានក្រៅពីអាតូមកាបូនក្នុងខ្សែ ឬរង្វង់អាតូមកាបូនផ្សេងពីនេះ ។</p>
<p>cationic polymerization : A type of polymerization in which Lewis acids act as catalysts.</p>	<p>ប្រភេទប្លីមីនែកម្មកាចុង : ប្រភេទប្លីមីនែកម្មដែលក្នុងនោះអាស៊ីតឡឺវីស (Lewis) ដើរតួជាកាតាលីករ ។</p>
<p>cationic reagent : A surface-active agent with active positive ions used for ore beneficiation (flotation via flocculation): an example of a cationic reagent is cetyl trimethyl ammonium bromide.</p>	<p>ធាតុបន្ទាត់កាចុង : ភ្នាក់ងារសកម្មផ្ទៃដែលមានអ៊ុយ៉ុងវិជ្ជមានសកម្មប្រើសំរាប់ជាគុណប្រយោជន៍វី (ផ្ដោតស្យុងតាមផ្នែកកុយលាស្យុង) ។ ឧទាហរណ៍ ធាតុបន្ទាត់កាចុងគីសេទីលទ្រីមេទីលអាម៉ូញ៉ូមប្រូមី ។</p>
<p>cationtropy : The breaking off of an ion, such as a hydrogen ion or metal ion, from a molecule so that a negative ion remains in equilibrium.</p>	<p>កាចុងត្រួត : ការបំបែកនៃអ៊ុយ៉ុងមួយដូចជាអ៊ុយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន ឬអ៊ុយ៉ុងលោហៈពីម៉ូលេគុលដែលអ៊ុយ៉ុងអវិជ្ជមាននៅតែមានលំនឹង ។</p>
<p>caustic : 1. Burning or corrosive. 2. A hydroxide of a light metal.</p>	<p>ស៊ី, កាត : 1. ដែលរលាក ឬស៊ីកាត់ ។ 2. អ៊ីដ្រូកស៊ីតនៃលោហៈស្រាល ។</p>
<p>cavitation : Emulsification produced by disruption of a liquid into a liquid-gas, two-phase system, when the hydrodynamic pressure of the liquid is reduced to the vapor pressure.</p>	<p>ការវិសាយស្យុង : អេមុលស្យុងកម្មកើតឡើងដោយការបំបែកវត្ថុរាវទៅជាឧស្ម័នរាវដែលជាប្រព័ន្ធជាសពីរនៅពេលសំពាធអ៊ីដ្រូឌីណាមិចនៃវត្ថុរាវនោះត្រូវបន្ថយទៅជាសំពាធចំហាយ ។</p>

<p>cell : 1. See electrochemical cell. 2. Basic structural unit of life; the smallest part of a living organism that can carry out life processes by itself.</p>	<p>1. ពិល : រើល electrochemical cell ។ 2. កោសិកា : ឯកតាទំរង់គ្រឹះរបស់ជីវិត ។ បំណែកល្អិតបំផុតនៃការរស់ដែលអាចដំណើរការដំណើរជីវិតដោយខ្លួនវា ។</p>
<p>cell constant : The ratio of distance between conductance-titration electrodes to the area of the electrodes, measured from the determined resistance of a solution of known specific conductance.</p>	<p>មេរតិល : សមាមាត្រនៃចម្ងាយរវាងអេឡិចត្រូតនាំចរន្តអត្រាកម្មទៅតំបន់នៃអេឡិចត្រូតដែលត្រូវបានវាស់ពីរេស៊ីស្តង់កំណត់នៃសូលុយស្យុងក្នុងខ្ទុចតង់ពិសេសដែលគេដឹង ។</p>
<p>cell membrane : Sheet-like structure that separates the interior of the cell from the external environment.</p>	<p>ក្លាស់កោសិកា : ទំរង់ជាស្រទាប់ដែលព្រែកខាងក្នុងនៃកោសិកាពីបរិស្ថានខាងក្រៅ ។</p>
<p>cell potential : The difference between the reduction potentials of two half-cells.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលពិល : ភាពខុសគ្នារវាងប៉ូតង់ស្យែលរេដុកម្នុងពាក់កណ្តាលកោសិកាពីរ ។</p>
<p>cell wall : Rigid structure that surrounds bacterial and plant cells. It protects the cell from rupturing in hypotonic solutions.</p>	<p>ក្លាស់សែលុយឡូស : ក្លាស់គ្រោងរឹងរ៉ាំរ៉ៃជុំវិញកោសិកាបាក់តេរីនិងរុក្ខជាតិ ។ វាការពារកោសិកាពីការផ្ទុះបែកក្នុងសូលុយស្យុងអ៊ីប៉ូតូនិច ។</p>
<p>cellulose : Plant polysaccharide made up of β 1-4 linked glucose; the structural material in plants.</p>	<p>សែលុយឡូស : ប៉ូលីសាការីតនៃរុក្ខជាតិបង្កឡើងពីស្ក័រ β 1-4 ដែលភ្ជាប់គ្នាដោយកូស ដែលជាទំរង់រូបធាតុក្នុងរុក្ខជាតិ ។</p>
<p>Celsius scale : the temperature scale on which the freezing point of water is 0°C and the boiling point is 100°C.</p>	<p>មាត្រដ្ឋានសែលស៊ុស : មាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាពដែលចំណុចកំណកនៃទឹកគឺ 0°C និង ចំណុចរំពុះគឺ 100°C ។</p>
<p>cement : A chemical agent that binds other materials together. Building cement is made from limestone.</p>	<p>ស៊ីម៉ង់ : ភ្នាក់ងារគីមីដែលចងភ្ជាប់រូបធាតុផ្សេងៗអោយជាប់គ្នា ។ ស៊ីម៉ង់សំរាប់សាងសង់ត្រូវបានផលិតឡើងពីថ្មកំបោរ ។</p>
<p>centimeter (cm) : Metric unit of length equal to 1/100 m (the decimal prefix centi- means times 1/100).</p>	<p>សង់ទីម៉ែត្រ : ខ្នាតម៉ែត្រនៃរង្វាស់ប្រវែងស្មើនឹង 1/100 m (បុព្វបទសង់ទីមានន័យថាគុណនឹង 1/100) ។</p>
<p>centrifugal force : Force with which body moving around center point tends to move away from it.</p>	<p>កំលាំងប្រឡាញបេញ : កំលាំងដែលអង្គធាតុវិលជុំវិញចំណុចកណ្តាលមានទំនោរចលនាចេញពីវា ។</p>
<p>centrifuge : A machine in which solid or liquid particles of different densities are separated by rotating them in a tube in a horizontal circle.</p>	<p>ឧបករណ៍ប្រឡាញបេញ : ម៉ាស៊ីនដែលភាគល្អិតរឹងឬរាវមានដង់ស៊ីតេខុសគ្នាត្រូវបានព្រែកដោយការបង្វិលវាក្នុងបំពង់សាកដេក ។</p>
<p>ceramic : A very hard material that is resistant to chemical reactions and heat, made by baking clay in a kiln, eg tea cups.</p>	<p>សេរ៉ាមិច : រូបធាតុរឹងខ្លាំងដែលធន់នឹងប្រតិកម្មគីមី និងកំដៅ ។ វាត្រូវបានផលិតឡើងពីដីឥដ្ឋដែលដុតក្នុងឡ ។ ឧទាហរណ៍ ពែងតែ ។</p>
<p>CFC : See chlorofluorocarbons</p>	<p>CFC : មីល chlorofluorocarbons</p>
<p>chain : A structure in which similar atoms are linked by bonds.</p>	<p>ខ្សែ : ទំរង់ដែលអាតូមដូចគ្នាត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធ ។</p>

<p>chain isomerism : A type of molecular isomerism seen in carbon compounds as the number of carbon atoms in the molecule increases the linkage between the atoms may be a straight chain or branched chains producing isomers that differ from each other by possessing different carbon skeletons.</p>	<p>អ៊ីសូមែរខ្សែ : ប្រភេទអ៊ីសូមែរម៉ូលេគុលដែលគេឃើញមានក្នុងសមាសធាតុកាបូននៅពេលដែលចំនួនអាតូមកាបូនក្នុងម៉ូលេគុលកើនឡើង ការភ្ជាប់រវាងអាតូមអាចជាខ្សែត្រង់ឬខ្សែខ្លែងដែលបង្កើតជាអ៊ីសូមែរដែលខុសគ្នាពីមួយទៅមួយដោយការមានគ្រោងកាបូនខុសៗគ្នា ។</p>
<p>chain reaction : Series of very rapid reactions that occur among fissionable atoms if they are close enough together. The products of each reaction cause several other reactions to occur so that reaction rate accelerates.</p>	<p>ប្រតិកម្មខ្សែ : សេរីប្រតិកម្មលឿនបំផុតដែលកើតឡើងក្នុងចំណោមអាតូមអាចបំបែកបានបើសិនជាវានៅជិតៗគ្នា ។ ផលិតផលនៃប្រតិកម្មនីមួយៗបណ្តាលអោយមានប្រតិកម្មផ្សេងៗទៀតកើតឡើង ហើយល្បឿនប្រតិកម្មកើនឡើង ។</p>
<p>chair conformation : See chair form.</p>	<p>ទ្រង់ទ្រាយកៅអី : មើល chair form ។</p>
<p>chair form : A particular nonplanar conformation of a cyclic molecule with more than five atoms in the ring. e.g. in the chair form of cyclohexane the hydrogens are staggered and directed perpendicularly to the mean plane of the carbons (axial conformation) or equatorially to the centre, of the mean plane (equatorial conformation).</p>	<p>ទម្រង់កៅអី : ក្នុងម៉ាស៊ីនមិនមែនបង្កង់ជាក់លាក់នៃម៉ូលេគុលជុំដែលមានអាតូមច្រើនជាងប្រាំក្នុងវង់ ។ ឧទាហរណ៍ ទម្រង់កៅអីនៃស៊ីក្លូអិចសាន អ៊ីដ្រូសែន ទ្រេត និងកាត់កែង ទៅនឹងបង្កង់មធ្យមនៃកាបូន(ក្នុងម៉ាស៊ីនអ័ក្ស) ឬស្ថិតនៅចំងាយស្មើគ្នាទៅនឹងមជ្ឈមណ្ឌលនៃបង្កង់មធ្យម(ក្នុងម៉ាស៊ីនអេក្វាទ័រ) ។</p>
<p>Chalk : Calcium carbonate, CaCO₃ Occurs Naturally in limestone and in the shells of snails and clams.</p>	<p>ដីស : កាល់ស្យូមកាបូណាត CaCO₃ កើតឡើងតាមធម្មជាតិក្នុងថ្មកំបោរ និងក្នុងសំបកខ្យងនិងសំបកលាស ។</p>
<p>channeling : In chromatography furrows or breaks in an ion-exchange bed which permit a solution to run through without having contact with active groups elsewhere in the bed.</p>	<p>ស្ទាបដិតពណ៌ : ក្នុងត្រូម៉ាតូក្រាភី គន្លងឬការបែកខ្ញែកក្នុងផ្ទៃរាបបណ្តូរអ៊ីយ៉ុង ដែលអនុញ្ញាតអោយសូលុយស្យុងរត់កាត់ដោយគ្មានការទាក់ទងជាមួយនឹងក្រុមសកម្មនៅទីដទៃក្នុងផ្ទៃរាបនោះ ។</p>
<p>characteristic loss spectroscopy (CLS) : A branch of electron spectroscopy in which a solid surface is bombarded with monochromatic electrons, and backscattered particles which have lost an amount of energy equal to the core-level binding energy are detected.</p>	<p>ការសិក្សាស្ទីមាត់បង់លក្ខណៈ : ផ្នែកមួយនៃស្ទីមាត់បង់លក្ខណៈអេឡិចត្រុងដែលផ្ទៃ វត្ថុរឹងត្រូវបាញ់ដោយអេឡិចត្រុងម៉ូណូក្រូម និងពង្រាយត្រឡប់ដោយភាគល្អិត ដែលបានបាត់បង់បរិមាណថាមពលស្មើនឹងថាមពលភ្ជាប់កំរិតដែលត្រូវបានរក ឃើញ ។ សរសេរកាត់ CLS ។</p>
<p>charcoal : Black carbon residue of wood, produced by smothered burning.</p>	<p>ឆ្នួល : សំណល់កាបូនពណ៌ខ្មៅនៃឈើ ត្រូវបានផលិតដោយការឆេះដែលត្រូវបានគ្រប់ដោយបង្កប់ខ្យល់ ។</p>
<p>charge delocalised ion : A charged species in which the charge is distributed over more than one atom.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងដាច់បន្ទុក : ប្រភេទបន្ទុកដែលបន្ទុកនោះត្រូវបានចែកចាយទៅអោយអាតូមច្រើន ។</p>
<p>charge population : The net electric charge on a specified atom in a molecule that, while it cannot be observed physically, can be determined by a prescribed definition.</p>	<p>ម៉ូលុយឡាស្ទ័រមន្ត : បន្ទុកអគ្គិសនីសរុបលើអាតូមណាមួយក្នុងម៉ូលេគុលនៅពេលដែលវាមិនអាចត្រូវបានពិនិត្យរូបរាងបាន តែអាចត្រូវបានកំណត់ដោយនិយមន័យដែលបានចែង ។</p>
<p>charge transfer : The process in which an ion takes an electron from a neutral atom with a resultant transfer of charge.</p>	<p>ការផ្ទេរមន្ត : ដំណើរការដែលអ៊ីយ៉ុងទាញយកអេឡិចត្រុងពីអាតូមណឺត ដោយបណ្តាលអោយមានការផ្ទេរបន្ទុក ។</p>

<p>charged species : A chemical entity in which the overall total of electrons is unequal to the overall total of protons.</p>	<p>ប្រភេទមាសបន្ទុក : អង្គធាតុគីមីដែលចំនួនសរុបនៃអេឡិចត្រុងទាំងអស់មិនស្មើនឹងចំនួនសរុបនៃប្រូតុងទាំងអស់ទេ ។</p>
<p>charge-localised ion : A charged species in which the charge is centered on a single atom</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងមិនជាន់បន្ទុក : ប្រភេទបន្ទុកដែលបន្ទុកនោះប្រតិទិននៅលើអាតូមតែមួយ ។</p>
<p>charge-transfer complexes : Complex compounds in which molecules are held together by electrons moving between molecules instead of formal chemical bonds.</p>	<p>កុំផ្លិចបណ្តោះបន្ទុក : សមាសធាតុកុំផ្លិចដែលម៉ូលេគុលរបស់វាត្រូវបានចងភ្ជាប់គ្នាដោយអេឡិចត្រុងដែលមានចលនារវាងម៉ូលេគុលជំនួសអោយសម្ព័ន្ធគីមីធម្មតា ។</p>
<p>Charles' law : Relationship stating that the change in temperature of a gas volume is proportional to the change in temperature.</p>	<p>ច្បាប់ឆាល : ទំនាក់ទំនងដែលចែងថាបំរែបំរួលសីតុណ្ហភាពនៃឧស្ម័នសមាមាត្រទៅនឹងបំរែបំរួលមាឌ ។</p>
<p>cheese : Curd of milk coagulated, separated from the whey and pressed.</p>	<p>ប្រូធាស : កំណកទឹកដោះគោដែលត្រូវបានធ្វើអោយកក ញែកពីកាកទឹកដោះថ្នាំ និងត្រូវបានបង្ហាប់ ។</p>
<p>chelate : An inorganic complex in which a ligand forms two or more coordinate bonds to a metal ion forming a heterocyclic ring.</p>	<p>កេណ្ឌ្យាត : កុំផ្លិចសរីរាង្គដែលក្នុងនោះលីកង់បង្កើតសម្ព័ន្ធកូអរដ៊ីណាស្យុងពីរវិច្រៀនជាងទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងលោហៈដើម្បីបង្កើតជារង្វង់អេឡិចត្រូស៊ីក្លិច ។</p>
<p>chelating agent : An organic compound in which atoms form more than one coordinate bond with metal ions in solution.</p>	<p>ភ្នាក់ងារកេណ្ឌ្យាត : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលអាតូមចងសម្ព័ន្ធកូអរដ៊ីណាស្យុងច្រើនជាងមួយជាមួយលោហៈក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>cheletropic reaction : A chemical reaction involving the elimination of a molecule in which two sigma bonds terminating at a single atom are made or broken.</p>	<p>ប្រតិកម្មកេលេត្រូពិច : ប្រតិកម្មគីមីដែលទាក់ទងទៅនឹងការផ្តាច់ចេញនៃម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះសម្ព័ន្ធស៊ីម៉ាពីរដែលនៅលើអាតូមតែមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងឬត្រូវបំផ្លាញ ។</p>
<p>chemical : 1. (adj) Related to the science of chemistry 2. (n) A substance characterised by definite molecular composition.</p>	<p>1. គីមី : (គុណនាម) ដែលទាក់ទងទៅវិទ្យាសាស្ត្រគីមី ។ 2. ធាតុគីមី (នាម) សារធាតុដែលសំគាល់ដោយសមាសភាពម៉ូលេគុលជាក់លាក់ ។</p>
<p>chemical bond : An attractive force between atoms produced by sharing or transferring electrons. See ionic bond, covalent bond, coordinate covalent bond, hydrogen bond, metallic bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធគីមី : កំលាំងទំនាញរវាងអាតូមដែលបង្កឡើងដោយការបែងចែកឬការបញ្ជូនអេឡិចត្រុង ។ មើល ionic bond, covalent bond, coordinate covalent bond, hydrogen bond, metallic bond ។</p>
<p>chemical change : Change in the chemical composition of a substance that is usually not easily reversible and involves large changes in energy. Chemical change occurs as the result of a chemical reaction.</p>	<p>ម៉ែរម័រុលគីមី : បំរែបំរួលសមាសភាពគីមីនៃសារធាតុដែលជាធម្មតាមិនងាយត្រឡប់មកភាពដើមវិញនិងមានការប្រែប្រួលថាមពលខ្លាំង ។ បំរែបំរួលគីមីកើតឡើងពីលទ្ធផលនៃប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>chemical dating : The determination of the relative or absolute age of minerals and of ancient objects and materials by measurement of their chemical compositions.</p>	<p>ការកំណត់អាយុគីមី : ការកំណត់អាយុផ្សេងៗ ឬអាយុពិតប្រាកដនៃវិវត្តនិងសំភារៈបុរាណដោយការវាស់សមាសភាគរបស់វា ។</p>
<p>chemical deposition : Precipitation of a metal from a solution of a salt by introducing another metal.</p>	<p>កំណត់គីមី : កំណកករនៃលោហៈពីសូលុយស្យុងអំបិលដោយការបញ្ចូលលោហៈមួយផ្សេងទៀត ។</p>

<p>chemical dynamics : A branch of physical chemistry that seeks to explain time-dependent phenomena. such as energy transfer and chemical reactions, in terms of the detailed motion of the nuclei and electrons that constitute the system.</p>	<p>ឌីណាមិកស៊ីមី : ផ្នែកមួយនៃគីមីរូបដែលចង់ពន្យល់ពីបាតុភូតដែលអាស្រ័យពេលវេលា ដូចជាការផ្ទេរថាមពលនិងប្រតិកម្មគីមី គឺអំពីចលនាសំរិតនៃណ្វៃយ៉ូ និងអេឡិចត្រុងដែលបង្កជាប្រព័ន្ធ ។</p>
<p>chemical equation : An expression representing a chemical reaction; the formulas of the reactants (on the left) are connected by an arrow with the formulas for the products (on the right).</p>	<p>សមីការគីមី : កន្សោមតាងអោយប្រតិកម្មគីមី ។ រូបមន្តនៃប្រតិករ (ដាក់-ខាងឆ្វេង) ដែលភ្ជាប់ដោយសញ្ញាព្រួញជាមួយនិងរូបមន្តនៃផលិតផល (ដាក់នៅខាងស្តាំ) ។</p>
<p>chemical equilibrium : A state of balance in which forward and reverse reactions are taking place at the same rate; no net change in the amounts of reactants and products occurs in the chemical system.</p>	<p>លំនឹងគីមី : ភាពលំនឹងក្នុងប្រតិកម្មទៅមកដែលកើតឡើងនៅល្បឿនដូចគ្នា ។ គ្មានការប្រែប្រួលបរិមាណប្រតិករនិងផលិតផលដែលកើតឡើងក្នុងប្រព័ន្ធគីមី ។</p>
<p>chemical family : A group of elements whose chemical properties are similar.</p>	<p>រូបគ្រួសារ : ក្រុមធាតុគីមីដែលមានលក្ខណៈគីមីប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ។</p>
<p>chemical flux : In a chemical reaction, the amount of a given substance per unit volume transformed per unit time. Also known as chemiflux.</p>	<p>តម្លៃគីមី : ក្នុងប្រតិកម្មគីមី បរិមាណនៃសារធាតុមួយជាខ្នាតមាឌត្រូវបានបំប្លែងជាខ្នាតរយៈពេលវិញ ។</p>
<p>chemical formula : a shorthand method used to show the number and type of atoms present in the smallest representative unit of a substance; the chemical formula of ammonia, with one nitrogen and three hydrogens is NH₃.</p>	<p>រូបមន្តគីមី : វិធីប្រែប្រួលសំរាប់បង្ហាញចំនួននិងប្រភេទនៃអាតូមនៅក្នុងឯកតាតាងតូចបំផុតនៃសារធាតុ ។ រូបមន្តគីមីនៃអាម៉ូញាក់ដែលមានមួយអាតូមអ៊ីដ្រូសែននិងបីអាតូមអ៊ីដ្រូសែនតាងដោយ NH₃ ។</p>
<p>chemical indicator : Compound whose color depends on the hydronium ion concentration, (pH) in its solution. Most indicators have just two colors and indicate whether the hydronium ion concentration is above or below a certain [H₃O⁺] value.</p>	<p>ធាតុបង្ហាញពណ៌គីមី : សមាសធាតុដែលពណ៌របស់វាប្រែប្រួលទៅតាមកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូម (pH) នៅក្នុងសូលុយស្យុងរបស់វា ។ ធាតុបង្ហាញពណ៌ភាគច្រើនមានពណ៌ពីរហើយបង្ហាញថាតើកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូមនៅខាងលើឬនៅខាងក្រោមតំលៃច្បាស់ណាស់ [H₃O⁺] ។</p>
<p>chemical inhibitor : A substance capable of stopping or retarding a chemical reaction.</p>	<p>ធាតុបង្ការ : សារធាតុដែលអាចបញ្ឈប់ ឬពន្លឿនប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>chemical kinetics : (reaction kinetics) The branch of physical chemistry concerned with the mechanisms and rates of chemical reactions.</p>	<p>ស៊ីនេទិកគីមី : (ប្រតិកម្មស៊ីនេទិក) ផ្នែកមួយនៃគីមីរូបដែលសិក្សាពីមេកានិកនិងល្បឿននៃប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>chemical periodicity : Cyclic or periodic repeating of chemical and physical properties with increasing atomic weight caused by the arrangement of electrons around atoms.</p>	<p>ខួបធាតុគីមី : វដ្ត ឬខួបនៃលក្ខណៈរូបនិងគីមីរបស់ធាតុគីមីជាមួយកំណើនម៉ាសអាតូមដែលបណ្តាលមកពីការតំរៀបអេឡិចត្រុងជុំវិញអាតូម ។</p>
<p>chemical property : The ability of a substance to undergo chemical reactions and to form new substances.</p>	<p>លក្ខណៈគីមី : លទ្ធភាពនៃសារធាតុក្នុងដំណើរការប្រតិកម្មគីមីនិងក្នុងកំណើនសារធាតុថ្មី ។</p>
<p>chemical reaction : A reaction where bonds between atoms are broken in reactant elements or compounds to form new compounds (products).</p>	<p>ប្រតិកម្មគីមី : ប្រតិកម្មដែលសម្ព័ន្ធរវាងអាតូមត្រូវបានខូចខាតក្នុងធាតុឬសមាសធាតុប្រតិករដើម្បីបង្កើតជាសមាសធាតុថ្មី (ផលិតផល) ។</p>

<p>chemical shift : Shift in a nuclear magnetic-resonance spectrum resulting from diamagnetic shielding of the nuclei by the surrounding electrons.</p>	<p>រំកិលគីមី : រំកិលក្នុងស្បៀងវេស្សណង់ម៉ាញ៉េទិចនុយក្លេអ៊ែរដែលទទួលបានពីការការពារដ្យាម៉ាញ៉េទិចនៃណ្វៃយ៉ូដោយអេឡិចត្រុងជុំវិញ។</p>
<p>chemical symbol : A one or two letter abbreviation used to represent each of the elements.</p>	<p>និមិត្តសញ្ញាគីមី : អក្សរកាត់មួយឬពីរប្រើដើម្បីតាងអោយធាតុគីមីមួយៗ។</p>
<p>chemiluminescence : Is emission of light resulting from a chemical reaction (such as the slow oxidation of phosphorus) without an apparent change in temperature. It includes bioluminescence, phosphorescence, fluorescence</p>	<p>គីមីពន្លឺ: ការបញ្ចេញពន្លឺដែលជាលទ្ធផលបានមកពីប្រតិកម្មគីមី (ដូចជា អុកស៊ីតកម្មយឺតនៃផូស្វរ)ដោយគ្មានការផ្លាស់ប្តូរសីតុណ្ហភាព។ វារួមមាន bioluminescence, phosphorescence, fluorescence ។</p>
<p>chemiosmosis : A chemical reaction occurring through an intervening semipermeable membrane. Also known as chemosmosis.</p>	<p>គីមីអូស្នូស : ប្រតិកម្មគីមីកើតឡើងតាមភ្នាសអឌ្ឍជ្រាប។</p>
<p>chemiosmotic theory : Theory stating that the energy released by the flow of electrons along the electron-transport chain is used to establish a proton gradient. This high-energy gradient can be used to do work, including the synthesis of ATP.</p>	<p>ទ្រឹស្តីគីមីអូស្នូស : ទ្រឹស្តីដែលចែងថាថាមពលដែលត្រូវបានដោះដោយលំហូរនៃអេឡិចត្រុងតាមខ្សែដឹកជញ្ជូនអេឡិចត្រុងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបង្កើតលំដាប់កំរិតប្រូតុង។ ថាមពលខ្ពស់នេះអាចត្រូវបានប្រើដើម្បីដំណើរការសកម្មភាពដោយរួមបញ្ចូលទាំងការសំយោគ ATP ។</p>
<p>chemistry : The study of the structure, properties, and composition of substances, and the changes that substances undergo.</p>	<p>គីមី : ការសិក្សាអំពីទម្រង់ លក្ខណៈ និងសមាសភាពនៃសារធាតុ និងបំរែបំរួលនៃសារធាតុនោះ។</p>
<p>chemotherapy : The treatment of disease using specific chemical compounds.</p>	<p>ការព្យាបាលជំងឺដោយគីមី : ការព្យាបាលជំងឺដែលប្រើប្រាស់សមាសធាតុគីមីយថាប្រភេទ។</p>
<p>Chinese white : A term used in the paint industry for zinc oxide and kaolin used as a white pigment. Also known as zinc white.</p>	<p>ពណ៌សមីន : ពាក្យប្រើប្រាស់ក្នុងឧស្សាហកម្មផ្ទៃពណ៌សរាប់សំងំអុកស៊ីត និងកៅឡាំងដែលប្រើប្រាស់ជាជាតិពណ៌ស។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សំងំសីស។</p>
<p>chiral center : Tetrahedral atom with four different substituents.</p>	<p>មណ្ឌលគីរ៉ាល : អាតូមតេត្រាអែតដែលមានធាតុជំនួសបួនខុសគ្នា។</p>
<p>chirality : An object is chiral if it cannot be superimposed on its mirror image. This word is derived from the Greek word for "hand" because hands are chiral.</p>	<p>ភាពគីរ៉ាល : វត្ថុមួយជាគីរ៉ាល់លុះត្រាតែវាមិនអាចត្រួតស៊ីគ្នាបានតាមរូបភាពរបស់វាក្នុងកញ្ចក់។ ពាក្យនេះក្លាយមកពីពាក្យក្រិចគឺ "ដៃ" ព្រោះដៃមានលក្ខណៈគីរ៉ាល់។ មើលអេណង់តូមែរ។</p>
<p>chitin : Structural polysaccharide found in arthropods similar to cellulose but has an amide in place of an -OH on carbon number 2 of the glucose residues.</p>	<p>គីទីន : ប៉ូលីសាការីតទម្រង់ប្រទះឃើញនៅក្នុងគ្រោងឆ្អឹងខាងក្រៅរបស់អាក-ត្រូប៉ូតដែលមានសណ្ឋានប្រហាក់ប្រហែលនឹងសែលុយឡូសតែមានក្រុមអាមីតជំនួស-OHនៅលើកាបូនលេខពីរនៃគ្រួយកូស។</p>
<p>chloride : 1.A compound which is derived from hydrochloric acid and contains the chlorine atom in the -1 oxidation state. 2. In general, any binary compound containing chloride.</p>	<p>ក្លរ : 1. សមាសធាតុដែលបានមកពីអាស៊ីតក្លរីឌ្រិច និងមានអាតូមក្លរីនក្នុងភាពអុកស៊ីតកម្ម-១។ 2. ជាទូទៅ សមាសធាតុទ្វេធាតុដែលមានក្លរ។</p>
<p>chlorination : 1. Introduction of chlorine into a compound. 2. Water sterilization by chlorine gas.</p>	<p>ក្លរកម្ម : 1. ការដាក់ក្លរទៅក្នុងសមាសធាតុ។ 2. ការរំលាបមីក្រូបក្នុងទឹកដោយបញ្ចូលឧស្ម័នក្លរ។</p>

<p>chlorofluorocarbons (CFCs): Organic compounds containing halogens, which were used in the past in refrigerators and air conditioners. When released into the atmosphere they destroy the ozone layer which protects living things by absorbing ultra violet radiation from the sun.</p>	<p>ក្លរូផ្លុយអ៊ូកាបូន : សមាសធាតុសរីរាង្គផ្ទុកអាត្មូសែនដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងទូរទឹកកក និងក្នុងម៉ាស៊ីនត្រជាក់កាលពីអតីតកាល។ នៅពេលវាវាយទៅក្នុងបរិយាកាស វាបំផ្លាញស្រទាប់អូសូនដែលការពារភារវស់ដោយស្រូបយកការវិវិស្វាយអ៊ុលត្រាព្រះអាទិត្យ។</p>
<p>chlorophyll : A green substance which gives leaves their color. Chlorophyll takes in energy from sunlight, and a plant uses this energy to make food for itself (photosynthesis). Chlorophyll molecules are magnesium containing porphyrins related to cytochrome and haemoglobin.</p>	<p>ក្លរូភីល : សារធាតុពណ៌បៃតងដែលធ្វើអោយស្លឹករុក្ខជាតិមានពណ៌បៃតង។ ក្លរូភីលស្រូបយកថាមពលពន្លឺព្រះអាទិត្យ ហើយរុក្ខជាតិប្រើថាមពលនេះដើម្បីផលិតអាហារសំរាប់ខ្លួនវា (រស្មីសំយោគ)។ ម៉ូលេគុលក្លរូភីលគឺជាម៉ាញ៉េស្យូមមានប័រីវីនដែលទាក់ទងទៅនឹងស៊ីតូក្រូម និងអេម៉ូក្លូប៊ីន។</p>
<p>Cholesteric crystals : Liquid crystals with molecules arranged in distinct layers, in which the axes of the molecules are parallel to the plane of the layers.</p>	<p>ក្រាមរាវម៉ូលេគុលស្តេរិច : ក្រាមរាវមានម៉ូលេគុលតំរៀបក្នុងស្រទាប់ផ្សេងៗពីគ្នាដែលក្នុងនោះអ័ក្សម៉ូលេគុលស្របគ្នាទៅនឹងប្លង់នៃស្រទាប់ទាំងនោះ។</p>
<p>cholesteric material : A liquid crystal material in which the elongated molecules are parallel to each other within the plane of a layer, but the direction of orientation is twisted slightly from layer to layer to form a helix through the layers.</p>	<p>រូបធាតុក្រាមរាវម៉ូលេគុលស្តេរិច : រូបធាតុក្រាមរាវដែលម៉ូលេគុលវែងស្របគ្នានៅក្នុងប្លង់នៃស្រទាប់ ប៉ុន្តែទិសដៅនៃការបង្ហាញទិសត្រូវរមួលបន្តិចពីស្រទាប់មួយទៅស្រទាប់មួយដើម្បីបង្កើតខ្សែអង្កេតតាមស្រទាប់ទាំងនោះ។</p>
<p>cholesteric phase : A form of the nematic phase of a liquid crystal in which the molecules are spiral.</p>	<p>ដាសក្លូលេស្តេរិច : ទម្រង់នៃដាសនេម៉ាទិចនៃក្រាមរាវដែលម៉ូលេគុលមានរាងរង្វល់។</p>
<p>cholesterol : Most abundant steroid in animals. It is an important constituent of blood plasma lipoproteins and membrane lipids. High concentrations in the blood are linked to atherosclerosis.</p>	<p>គូលេស្តេរ៉ូល : ស្តេរ៉ូអ៊ីតដែលសំបូរបំផុតចំពោះសត្វ។ វាជាធាតុបង្កសំខាន់នៃលីប៊ីដូប្រូតេអ៊ីនប្លាស្មាឈាម និងលីពីតភ្លាស។ កំហាប់គូលេស្តេរ៉ូលខ្ពស់នៅក្នុងឈាមទាក់ទងទៅនឹងជំងឺស្ទះសរសៃឈាម។</p>
<p>Christiansen effect : Transparency to monochromatic light when finely powdered substances such as glass or quartz are immersed in a liquid having the same refractive index.</p>	<p>ដល់ Christiansen : ភាពមើលឃើញឆ្លុះនៃពន្លឺម៉ូណូក្រូម៉ាទិចនៅពេលសារធាតុម្យោមិតដូចជា កែវ ឬក្រាតត្រូវបានទំលាក់ទៅក្នុងវត្ថុរាវដែលមានសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរដូចគ្នា។</p>
<p>chromatogram : The pattern formed by zones of separated pigments and of colorless substance in chromatographic procedures.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាម : ទម្រង់គំរូដែលកើតឡើងដោយតំបន់នៃជាតិពណ៌ព្រែកដាច់ពីគ្នានិងតំបន់នៃសារធាតុគ្មានពណ៌ក្នុងលំដាប់ក្រូម៉ាតូក្រាភិច។</p>
<p>chromatography : Technique for the separation of a mixture of molecules dissolves in a liquid or a gas phase, by differences in their movement over a stationary substrate. Separation of the mixture occurs because of differences in solubility and/or adsorption of the molecules for the two different phases. The substrate can be a gel or a solid. It can be packed into a cylindrical column or spread into a thin layer.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាភី : បច្ចេកទេសសំរាប់ការព្រែកល្បាយម៉ូលេគុលដែលរលាយក្នុងផាសរាវ ឬឧស្ម័នដោយភាពខុសគ្នានៃលទ្ធភាពសំរាប់វាមើលស៊ីបស្រ្តាដែលនៅនឹង។ ការព្រែកល្បាយកើតឡើងដោយសារភាពខុសគ្នានៃកិរិយាឈាមនិង ឬសំរូបនៃម៉ូលេគុលក្នុងផាសខុសគ្នាទាំងពីរនោះ។ ស៊ីបស្រ្តាអាចជាដៃលឿង ឬវាអាចដាក់ទៅក្នុងស៊ីឡាំងបញ្ជ្រា (កូឡោន) ឬពង្រាយទៅក្នុងស្រទាប់ស្មើបាន។</p>

<p>chromophore : An arrangement of atoms that gives rise to color in many organic substances.</p>	<p>ក្រូម៉ូផ័រ : ការតំរូវបំណងដែលចេញជាពណ៌ក្នុងសារធាតុសរីរាង្គជាច្រើន ។</p>
<p>chromosomes : Complexes of DNA and proteins found in the nucleus of eucaryotic cells. These structures carry genetic information.</p>	<p>ក្រូម៉ូសូម : កុំផ្លិច ADN និងប្រូតេអ៊ីនប្រទះឃើញនៅក្នុងណ្វៃយូនៃកោសិកាអ៊ីការីយ៉ូត ។ ទំរង់នោះផ្ទុកព័ត៌មានសេនេទិច ។</p>
<p>chronoamperometry : Electroanalysis by measuring the rate of change of current versus time at a working electrode during a titration while the potential is controlled.</p>	<p>ក្រូណូអំពែរ៉ាម៉ែត្រ : អេឡិចត្រូវិភាគដោយការវាស់ល្បឿននៃការប្រែប្រួលនៃចរន្តទៅនឹងរយៈពេលអេឡិចត្រូតដំណើរការក្នុងពេលអត្រាកម្មចំណែកប៉ូតង់ស្យែលត្រូវបានគ្រប់គ្រង ។</p>
<p>Chugaev reaction : The thermal decomposition of methyl esters of xanthates to yield olefins without rearrangement.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Chugaev : ការបំបែកដោយកំដៅនៃមេទិលអេស្ត័រនៃសង់តាតដើម្បីផ្តល់ផលជាអូលេហ្វីនដោយគ្មានការតំរូវបំណងឡើងវិញ ។</p>
<p>chyme : Partially digested food in the stomach and small intestine.</p>	<p>ស៊ីម : ចំណីអាហារដែលត្រូវបានរំលាយដោយផ្នែកក្នុងក្រពះ និងពោះវៀនតូច ។</p>
<p>cigarette burning : The type of burning induced in a solid grain by permitting burning on one end only, so that the burning progresses in the direction of the longitudinal axis, in rocket propellants, black powder, gasless delay elements, and fireworks.</p>	<p>ចំហេះចារិ : ប្រភេទនៃចំហេះដែលនាំអោយមានគ្រាប់រឹងដោយអាចអោយឆេះនៅលើចុងម្ខាងតែប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះការឆេះនោះបន្តក្នុងទិសដៅបណ្តោយអ័ក្សក្នុងធាតុជុំវិញកែត ម្សៅពណ៌ខ្មៅ ធាតុពន្យារគ្នានុយ៉ូន និងកាំជ្រួច ។</p>
<p>cis- : prefix meaning on the same side. Used to describe the relative positions of two groups substituted in organic compounds with double bonds. (See trans-).</p>	<p>ស៊ីស : បុព្វបទមានន័យថានៅចំហៀងតែម្ខាងដូចគ្នា ។ គេប្រើសំរាប់ពណ៌នាពីទីតាំងធៀបនៃក្រុមពីរដែលត្រូវបានជំនួសក្នុងសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់ (មើល Trans) ។</p>
<p>cis-trans isomerism : A type of geometric isomerism found in alkenes in which it is possible for each of the carbons joined by a double bond to carry two different atoms or groups; two similar atoms or groups may be on the same side (cis) or on opposite sides (trans) of the molecule.</p>	<p>អ៊ីសូមែរីស្ម_ត្រង់ : ប្រភេទនៃអ៊ីសូមែរីស្មធរណីមាត្រប្រទះឃើញក្នុងអាល់សែនដែលក្នុងនោះកាបូននីមួយៗដែលភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធពីរជាន់ អាចដឹកនាំអាតូមឬក្រុមអាតូមពីរខុសគ្នា ។ អាតូមពីរឬក្រុមពីរដែលស្រដៀងគ្នាអាចនៅតែម្ខាង (ស៊ីស) ឬនៅសងខាងផ្ទុយគ្នា (ត្រង់) នៃម៉ូលេគុលនោះ ។</p>
<p>Claisen condensation : 1. Condensation of esters or of esters and ketones, in the presence of sodium ethoxide to form β-dicarbonyl compounds. 2. Condensation of arylaldehydes and acylphenones with esters or ketones in the presence of sodium ethoxide to yield unsaturated esters. Also known as Claisen reaction.</p>	<p>កូនដង់សង់ស្យែន Claisen : 1. ប្រតិកម្មកុងដង់សង់ស្យែននៃអេស្ត័រ ឬនៃអេស្ត័រនិងសេតូនក្នុងវត្តមាននៃសូដ្យូមអេតុកស៊ីតដើម្បីបង្កើតសមាសធាតុβ-ឌីកាបូនីល ។ 2. ប្រតិកម្មកុងដង់សង់ស្យែនអាល់ដេអ៊ីត និងអាល់ដេអ៊ីតផែនឡូនជាមួយអេស្ត័រឬសេតូនក្នុងវត្តមាននៃសូដ្យូមអេតុកស៊ីតដើម្បីផ្តល់ផលជាអេស្ត័រមិនឆ្អែត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប្រតិកម្ម Claisen ។</p>
<p>Claisen flask : A glass flask with a U-shaped neck, used for distillation.</p>	<p>កែវ Claisen : កែវមានករាងជាអក្សរ U ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់បំណិត ។</p>
<p>Claisen reaction : See Claisen condensation</p>	<p>ប្រតិកម្ម Claisen : មើល Claisen condensation ។</p>

<p>Claisen rearrangement : A change in the position of a sigma bond caused by heat in which an allyl phenyl ether is rearranged to yield an ortho-allylphenol.</p>	<p>បណ្តូងតំរង់ Claisen : ការផ្លាស់ប្តូរទីតាំងនៃសម្ព័ន្ធស៊ីម៉ាដែលបណ្តាលមកពីកំដៅដែលក្នុងនោះអាតូមលេងនីលអេទ្រូត្រូវតំរូវបង្កើនវិញដើម្បីផ្តល់ផលជាអរតូអាតូមលេងណុល ។</p>
<p>Claisen-Schmidt condensation : A reaction used for preparation of unsaturated aldehydes and ketones by condensation of aromatic aldehydes with aliphatic aldehydes or ketones in the presence of sodium hydroxide.</p>	<p>គុចដ៏ង់កម្ម Claisen-Schmidt : ប្រតិកម្មប្រើសំរាប់ធ្វើអាត់ដេអ៊ីតមិនឆ្អែតនិងសេតូនដោយកុងដង់កម្មនៃអាត់ដេអ៊ីតអារូម៉ាទិចជាមួយអាត់ដេអ៊ីតអាត់ដេអ៊ីត ឬសេតូនកុងដង់កម្មនៃសូដ្យូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។</p>
<p>classify : To put objects or ideas that are similar into groups.</p>	<p>ចែកថ្នាក់ : ដាក់វត្ថុ ឬអ្វីៗដែលប្រហាក់ប្រហែលទៅជាក្រុម ។</p>
<p>clathrate : A solid mixture in which atoms of an element or small molecules are trapped in holes in the crystal lattice of another substance. They are not held by chemical bonds and so are not true compounds, e.g. SO₂ and Xenon form clathrates with ice. Also known as cage compound, inclusion compound, enclosure compound.</p>	<p>ក្លាត្រាត : ល្បាយវត្ថុរឹងដែលក្នុងនោះអាតូមនៃធាតុគីមីឬម៉ូលេគុលតូចៗត្រូវបានជាប់នៅក្នុងប្រហោងក្នុងប្រទាសក្រាមនៃសារធាតុមួយផ្សេងទៀត ។ វាមិនត្រូវបានភ្ជាប់ដោយសម្ព័ន្ធគីមី ដូច្នេះវាមិនមែនជាសមាសធាតុពិតប្រាកដទេ ។ ឧទាហរណ៍ SO₂ និងសេណុង (Xe) បង្កើតក្លាត្រាតជាមួយទឹកកក ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សមាសធាតុទ្រុឌ សមាសធាតុបញ្ចូល សមាសធាតុភ្ជាប់ ។</p>
<p>clathrochelate : A type of coordination compound containing a metal ion both coordinately saturated and enclosed by a single ligand.</p>	<p>ក្លាត្រូគីឡាត : ប្រភេទសមាសធាតុកូអរឌីណាស្យុងដែលមានអ៊ីយ៉ុងលោហៈត្រូវសម្របសម្រួលទាំងធ្វើអោយឆ្អែត និងភ្ជាប់ដោយលីកង់តែមួយ ។</p>
<p>CLS : See characteristic loss spectroscopy.</p>	<p>CLS : មើល characteristic loss spectroscopy ។</p>
<p>coacervate : A collection of organic macromolecules surrounded by water molecules, aligned to form a sphere.</p>	<p>គុណស័រីវ៉ា : បណ្តុំម៉ាក្រូម៉ូលេគុលសរីរាង្គដែលព័ទ្ធជុំវិញដោយម៉ូលេគុលទឹកតំរូវបញ្ជាដើម្បីបង្កើតជាស្វ័យមួយ ។</p>
<p>coagulant : An agent that causes coagulation.</p>	<p>ធាតុបង្កុត : ភ្នាក់ងារដែលបណ្តាលអោយមានការកក ។</p>
<p>coagulation : The process by which colloidal particles join together to form larger masses. Ions with high charge (e.g. Al³⁺) are very effective and are used in medicines that cause blood to coagulate, and to purify water in sewerage treatment.</p>	<p>កំណត់ : ដំណើរការដែលភាគល្អិតតូចៗភ្ជាប់គ្នាដើម្បីបង្កើតជាដុំធំ ។ អ៊ីយ៉ុងដែលមានបន្ទុកធំ (ឧទាហរណ៍ Al³⁺) មានប្រសិទ្ធិភាពណាស់ និងត្រូវបានប្រើក្នុងឱសថសំរាប់ធ្វើអោយឈាមកក និងដើម្បីបន្សុទ្ធទឹកក្នុងការសំអាតទឹកស្អុយ ។</p>
<p>coal : A brown or black carbonaceous mineral substance of fossil origin, formed over millions of years by the compression of dead plants.</p>	<p>ដូលថ្ម : សារធាតុរឹងដែលផ្ទុកកាបូនពណ៌ត្នោតឬខ្មៅនៃប្រភពផូស៊ីលដែលបានកើតឡើងរាប់លានឆ្នាំដោយការបង្ហាប់នៃរុក្ខជាតិដែលងាប់ ។</p>
<p>coal-tar dye : Dye made from a coal-tar hydrocarbon or a derivative such as benzene, toluene, xylene, naphthalene, or aniline.</p>	<p>លំខវីដូលថ្ម : លំខដែលធ្វើឡើងពីអ៊ីដ្រូកាបូដ័រធួរូងឬស្រឡាយ ដូចជា បង់សែន តូលុយអែន ស៊ីឡូន ណាប៉ាឡែន ឬអាណីលីន ។</p>
<p>cochineal : A red dye made of the dried bodies of the female cochineal insect (COCCUS cacti), found in Central America and Mexico; used as a biological stain and acid-base indicator.</p>	<p>គុកស៊ីនេរាស : លំខពណ៌ក្រហមដែលធ្វើឡើងពីអង្កាតុស្តនៃសត្វល្អិតកូកស៊ីនេរាស (Coccus cacti) ដែលប្រទះឃើញនៅអាមេរិកកណ្តាល និងម៉ិចស៊ិកូ ។ វាត្រូវបានប្រើជាថ្នាំលាបជីវសាស្ត្រ និងធាតុចង្កុលពណ៌អាស៊ីត-បាស ។</p>

<p>codon : Three-base sequence in mRNA that determines what amino acid is inserted into the polypeptide chain. Ultimately the sequence of codons in mRNA determines the primary sequence of proteins.</p>	<p>កូដុង : លំដាប់បាសបីក្នុង ARNm ដែលកំណត់ថា អាស៊ីតអាមីនេ មួយត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងខ្សែប្រូតេអ៊ីននៅទីបំផុតលំដាប់នៃកូដុងក្នុង ARNm កំណត់លំដាប់ដំបូងនៃប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>coenzyme : Name given to organic non-protein molecules that associate with an enzyme molecule in catalysing biochemical reactions.</p>	<p>កូអ៊ែនស៊ីម : ឈ្មោះដាក់អោយម៉ូលេគុលសរីរាង្គមិនមែនប្រូតេអ៊ីនដែលចូលរួមជាមួយម៉ូលេគុលអង់ស៊ីមក្នុងកាតាលីសប្រតិកម្មគីមីជីវៈ ។</p>
<p>cofactor : Non-aminoacid portion of some enzymes. They can be organic molecules (coenzymes) or inorganic ions.</p>	<p>កូហ្វាក់ត័រ : ផ្នែកដែលមិនមែនជាអាស៊ីតអាមីនេនៃអង់ស៊ីមមួយចំនួន ។ វាអាចជាម៉ូលេគុលសរីរាង្គ (កូអ៊ែនស៊ីម) ឬអ៊ីយ៉ុងអសរីរាង្គ ។</p>
<p>cohesion : The attraction between like molecules.</p>	<p>កំលាំងនិទាញ : ទំនាញរវាងម៉ូលេគុលនិងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>cohesive end : Sections of single-stranded DNA at the ends of double-stranded DNA that can stick the two ends of the molecule together by complementary base pairing</p>	<p>ចុងភ្ជាប់ : ផ្នែកនៃ ADN ប្រវែងទោល ស្ថិតនៅខាងចុង ADN ប្រវែងទ្រូង ដែលអាចភ្ជាប់ចុងម៉ូលេគុលទាំងពីរជាមួយគ្នាបានដោយការបំពេញគូបាសគ្នា ។</p>
<p>coke : A form of carbon used in the extraction of iron from iron ore. Coke comes from coal that is heated without air similar to the preparation of charcoal from wood.</p>	<p>គូក : សណ្ឋានកាបូនដែលត្រូវបានប្រើក្នុងការចំរាញដែកពីដែក ។ គូកក្នុងការដុតកំដៅដែកក្នុងឧស្ម័នខ្យល់ស្រដៀងគ្នាទៅនឹងដុតគូកពីឈើដែរ ។</p>
<p>colligative properties : Properties of solutions that are affected only by the concentration of the solute, not by its chemical identity, e.g. osmotic pressure, lowering of vapour pressure or freezing point, elevation of boiling point.</p>	<p>លក្ខណៈកូលីកាទីវ : លក្ខណៈរបស់សូលុយស្យុងដែលរងឥទ្ធិពលតែពីកំហាប់ធាតុរលាយប៉ុណ្ណោះ មិនមែនដោយអត្តសញ្ញាណគីមីរបស់វាទេ ឧទាហរណ៍ សំពោធអូសូមីត ការធ្លាក់ចុះនៃសំពោធចំហាយ ឬចំណុចកំណកកំណើននៃចំណុចរំពុះ ។</p>
<p>collision diameter : The distance between the centers of two molecules taking part in a collision at the time of their closest approach.</p>	<p>ចំងាយរវាងម៉ូលេគុល : ចំងាយរវាងមជ្ឈមណ្ឌលនៃម៉ូលេគុលពីរដែលចូលរួមក្នុងការប៉ះទង្គិចគ្នានៅរយៈពេលនៃការខិតជិតគ្នាបំផុតរបស់វា ។</p>
<p>collision theory : Theory of chemical reaction proposing that the rate of product formation is proportional to the number of reactant-molecule collisions.</p>	<p>ទ្រឹស្តីទង្គិច : ទ្រឹស្តីនៃប្រតិកម្មគីមីដែលស្នើថា ល្បឿននៃការបង្កើតផលិតផលសមាមាត្រទៅនឹងចំនួនរវាងការទង្គិចរវាងម៉ូលេគុល-ប្រតិករ ។</p>
<p>collodion : Cellulose nitrate deposited from a solution of 60% ether and 40% alcohol, used for making fibers and film and in membranes for dialysis.</p>	<p>កូលូដ្យុង : សែលុយស្យុងស្រទាប់កើតពីសូលុយស្យុងដែលមានអេទ័រ 60% និងអាល់កុល 40% និងត្រូវបានប្រើសំរាប់ធ្វើសរសៃនិងហ្វីល និងក្នុងភ្នាសសំរាប់ដ្យាឈីស ។</p>
<p>collodion replication : Production of a faithful collodion-film mold of a specimen surface (e.g., powders, bones, microorganisms, crystals) which is sufficiently thin to be studied by electron microscopy.</p>	<p>ការចម្លងកូលូដ្យុង : ការផលិតពុម្ពហ្វីលកូលូដ្យុងពិតនៃផ្ទៃភាគសំណាក (ឧទាហរណ៍ ម្សៅ ឆ្អឹង មីក្រូសារពាង្គកាយ ក្រាម) ដែលស្នើសុំអោយស្របគ្នាដោយវិធីមីក្រូទស្សន៍អេឡិចត្រុង ។</p>

<p>colloid : A liquid mixture containing particles that are intermediate in size between those of a suspension and a true solution; these particles are evenly distributed throughout the liquid and do not settle with time. Includes sols, emulsions, gels, aerosols and foams.</p>	<p>កូលូអ៊ីត : ល្បាយវត្ថុរាវផ្ទុកភាគល្អិតជាច្រើនដែលមានទំហំមធ្យមចន្លោះរវាងធាតុអណ្តូតវិលវល់ និងសូលុយស្យុងពិត ។ ភាគល្អិតទាំងនេះត្រូវបានពង្រាយសព្វពេញវត្ថុរាវ និងមិនរងចុះជាមួយពេលវេលាទេ ។ រួមមានសូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីត អេមុលស្យុង ជេល អាអេរ៉ូសុល និងពពុះ ។</p>
<p>colorimeter : A device for measuring concentration of a known constituent in solution by comparison with colors of a few solutions of known concentration of that constituent. Also known as chromometer.</p>	<p>កូឡូរីម៉ែត្រ : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់កំហាប់នៃធាតុបង្កដែលគេស្គាល់ក្នុងសូលុយស្យុងដោយការប្រៀបធៀបជាមួយពណ៌នៃសូលុយស្យុងពីរចំណែក ដែលគេស្គាល់កំហាប់នៃធាតុបង្កនោះ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ក្រូម៉ូម៉ែត្រ ។</p>
<p>colorimetric titration: A titration which uses a change in the color of an indicator to show the end point of the reaction.</p>	<p>អត្រាកម្មកូឡូរីម៉ែត្រិច: អត្រាកម្មដែលប្រើប្រែប្រួលពណ៌នៃធាតុចង្កុលពណ៌ដើម្បីបង្ហាញពីចំណុចបញ្ចប់នៃប្រតិកម្ម ។</p>
<p>combined gas law : See gas law</p>	<p>ច្បាប់ខ្សែស្នប់សន្សំ : មើល gas law ។</p>
<p>combining-volumes principle : The principle that when gases take part in chemical reactions the volumes of the reacting gases and those of the gaseous products are in the ratio of small whole numbers, provided that all measurements are made at the same temperature and pressure. Also known as Gay-Lussac's law of volumes.</p>	<p>គោលការណ៍បន្សំមាឌ : គោលការណ៍ដែលនៅពេលខ្សែស្នប់ចូលរួមក្នុងប្រតិកម្មគីមីមាឌប្រតិកម្មនិងមាឌផលិតផលខ្សែស្នប់ស្ថិតក្នុងផលធៀបនៃចំនួនលេខមូលតូចៗដែលការវាស់ទាំងអស់ត្រូវបានធ្វើនៅសីតុណ្ហភាពនិងសំពាធដូចគ្នា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់មាឌ Gay-Lussac ។</p>
<p>combustion : the burning of gas, liquid, or solid, in which the fuel is oxidised, evolving heat and light.</p>	<p>ចំហេះ : ការដុតខ្សែស្នប់ វត្ថុរាវ ឬរឹងដែលក្នុងនោះឥន្ធនៈរងអុកស៊ីតកម្មបង្កើតកំដៅនិងពន្លឺ ។</p>
<p>combustion wave : A zone of burning material spreading through a combustible medium or explosive mixture.</p>	<p>រលកចំហេះ : តំបន់នៃរូបធាតុនេះរីករាលដាលក្នុងមជ្ឈដ្ឋានអាចនេះ ឬល្បាយផ្ទុះ ។</p>
<p>common-ion effect : The lowering of the amount of ionization of a compound when another ionizable compound that contains the same ion, is added to a solution.</p>	<p>ផលអ៊ុយ៉ុងរួម : ការថយចុះនៃបរិមាណអ៊ុយ៉ុងកម្មនៃសមាសធាតុមួយនៅពេលសមាសធាតុអាចបំបែកជាអ៊ុយ៉ុងមួយផ្សេងទៀតដែលមានអ៊ុយ៉ុងដូចគ្នាត្រូវបានបន្ថែមទៅក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>competitive inhibitor : Reversible inhibitor that binds to the active site of an enzyme and thus competes with the substrate.</p>	<p>ធាតុបង្ការកំប្លែង : ធាតុបង្ការកំប្លែងដែលភ្ជាប់ទៅនឹងកន្លែងសកម្មនៃអង់ស៊ីម និងបន្ទាប់មកប្រជែងជាមួយស៊ុបស្ត្រា ។</p>
<p>complementary bases : Pairs of bases that hydrogen-bond to each other in nucleic acids; guanine pairs with cytosine and adenine pairs with thymine (or uracil in RNA).</p>	<p>ធានាបំពេញ : គូបាស់ដែលបំពេញគ្នាតាមសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែនក្នុងអាស៊ីតនុយ-ក្លេអ៊ិច គឺហ្គានីនគូជាមួយស៊ីតូស៊ីន និងអាដេនីនគូជាមួយទីមីន ឬអ៊ុយរ៉ាស៊ីលក្នុង ARN ។</p>
<p>complete reaction: A reaction in which the reactants change completely into products.</p>	<p>ប្រតិកម្មសព្វ: ប្រតិកម្មដែលប្រតិករចូរទៅជាផលិតផលទាំងអស់ ។</p>
<p>complex : (complex compound) a compound in which molecules or ions form coordinate bonds to a metal atom or ion.</p>	<p>គំនុំ : (សមាសធាតុគំនុំ) សមាសធាតុដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុល ឬអ៊ុយ៉ុងបង្កើតសម្ព័ន្ធកូអរដោណេស្យុងទៅនឹងអាតូមឬអ៊ុយ៉ុងលោហៈ ។</p>

<p>complex carbohydrates : Digestible polysaccharides of the diet; mostly starches.</p>	<p>កាបូអ៊ីដ្រាតកុំផ្លិច : ប៉ូលីសាការីតដែលអាចរំលាយបាននៃអាហារភាគច្រើនជាអាមីដុង ។</p>
<p>complex compound : a compound in which molecules or ions form coordinate bonds to a metal atom or ion.</p>	<p>សមាសធាតុកុំផ្លិច : សមាសធាតុដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុល ឬអ៊ីយ៉ុងបង្កើតសម្ព័ន្ធកូអរដីណាស្យុងទៅនឹងអាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។</p>
<p>complex ion : a complex, electrically charged group of atoms or radical.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងសរុប : ក្រុមអាតូមឬរ៉ាឌីកាល់មានបន្ទុកអគ្គិសនីសរុប ។</p>
<p>complexometric titration : A technique of volumetric analysis in which the formation of a colored complex is used to indicate the end point of a titration. Also known as chelatometry. Also spelled compleximetric titration.</p>	<p>អត្រាកម្មកុំផ្លិចសូមេទ្រីម : បច្ចេកទេសនៃការវិភាគមាឌដែលក្នុងនោះកំណកុំផ្លិចពណ៌ត្រូវបានប្រើសំរាប់ចង្អុលបង្ហាញពីចំណុចបញ្ចប់នៃអត្រាកម្ម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កេឡាតមាត្រ ។ គេសរសេរម្យ៉ាងទៀតថា អត្រាកម្មកុំផ្លិចស៊ីមេទ្រីម ។</p>
<p>component : A distinct chemical species in a mixture.</p>	<p>សមាសភាគ : ប្រភេទគីមីផ្សេងៗគ្នាក្នុងល្បាយ ។</p>
<p>composition : The elements or compounds making up a material or produced from it by analysis.</p>	<p>សមាសភាព : ធាតុ ឬសមាសធាតុដែលបង្កបង្កើតឡើងពីរូបធាតុដោយការវិភាគ ។</p>
<p>compound : Pure substance containing elements in definite and constant proportion. E.g., sugar (sucrose) is always 42.1 percent carbon, 6.4 percent hydrogen, and 51.5 percent oxygen by weight. Its components can only be separated by chemical reactions.</p>	<p>សមាសធាតុ : សារធាតុសុទ្ធដែលមានធាតុក្នុងសមាមាត្រកំណត់និងថេរ ។ ឧទាហរណ៍ ស្ករ (ស៊ុក្រូស) មានកាបូន 42,1% អ៊ីដ្រូសែន 6,4% និងអុកស៊ីសែន 51,5% ជាម៉ាស់ ។ សមាសភាគនេះអាចព្យាករណ៍តាមប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>compound fertilizer : A fertilizer that provides nitrogen, potassium and phosphorus.</p>	<p>ខ្លឹមសមាស : ជីដែលផ្តល់អាសូត បូតាស្យូម និងផូស្វ័រ ។</p>
<p>compound formula : Formula of an ionic compound, which gives the identity and number of each atom in the smallest repeating unit of the compound.</p>	<p>រូបមន្តសមាសធាតុ : រូបមន្តសមាសធាតុអ៊ីយ៉ុងនិចដែលផ្តល់អត្តសញ្ញាណ និងចំនួនអាតូមនីមួយៗក្នុងសមាសធាតុក្នុងកំរិតឯកតាតូមបំផុត ។</p>
<p>compound ion : A complex, electrically charged group of atoms or radical.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងសមាស : កុំផ្លិច ក្រុមអាតូម រ៉ាឌីកាល់មានបន្ទុកអគ្គិសនី ។</p>
<p>Compton effect : Reduction in the energy of high-energy radiation when it is scattered by free electrons. Some of the energy of the radiation is transferred to the electrons and so the wavelength of the radiation increases. This type of scattering is similar to the Raman Effect.</p>	<p>ផលកុះកុះ : ការបន្ថយថាមពលកាំរស្មីថាមពលខ្ពស់ នៅពេលវាត្រូវបានព្រាចដោយអេឡិចត្រុងសេរី ។ ថាមពលកាំរស្មីត្រូវបានផ្ទេរទៅអោយអេឡិចត្រុងទាំងនោះ ដូច្នេះហើយជំហានរលកនៃកាំរស្មីកើនឡើង ។ ប្រភេទនៃការព្រាចនេះស្រដៀងគ្នាទៅនឹងផលរ៉ាម៉ានដែរ ។</p>
<p>Compton rule : An empirical law stating that the heat of fusion of an element times its atomic weight divided by its melting point in degrees Kelvin equals approximately 2.</p>	<p>ចីវានកុះកុះ : វិធានសំអាងលើពិសោធន៍ដែលពោលថា កំដៅរលាយនៃធាតុមួយគុណនឹងម៉ាស់អាតូមរបស់វា ចែកនឹងចំណុចរលាយគិតជាដឺក្រេកែលវិន ស្មើនឹងប្រហែល 2 ។</p>
<p>concave grating: a reflection grating that both collimates and focuses light. Also called a Rowland grating.</p>	<p>ប្រទាសចំណាំងពន្លឺផ្គុំ: ប្រទាសចំណាំងពន្លឺដែលប្រមូលផ្តុំពន្លឺផងនិងតំរង់ពន្លឺជាសសរផង ។ ហៅម្យ៉ាងទៀតថាប្រទាស Rowland ។</p>
<p>concentrated : Description of a solution that has a high concentration of solute.</p>	<p>ខាប់ : ការពណ៌នាពីសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់នៃធាតុរលាយខ្ពស់ ។</p>

<p>concentration : Measure of the amount of solute per unit of solution, expressed as mass per unit volume, weight percentage, volume percentage, or moles per liter.</p>	<p>កំហាប់ : រង្វាស់បរិមាណធាតុរលាយក្នុងមួយខ្នាតសូលុយស្យុងដែលបញ្ជាក់ពីម៉ាស់ក្នុងមួយខ្នាតមាឌ ភាគរយជាម៉ាស់ ភាគរយជាមាឌ ឬជាម៉ូលក្នុងមួយលីត្រ ។</p>
<p>concentration cell : Electro-chemical cell in which the electro-motive force is due to a difference in electrolyte concentrations at the anode and the cathode.</p>	<p>ពិលកំហាប់ : ពិលអេឡិចត្រូគីមីដែលក្នុងនោះកំលាំងចលនាអេឡិចត្រូនអាស្រ័យទៅនឹងភាពខុសគ្នាក្នុងកំហាប់អេឡិចត្រូលីតនៅខាងអាណូត និងកាតូត ។</p>
<p>concentration gradient : The gradual difference in the concentration of a solute throughout the solvent phase.</p>	<p>ជម្រាលកំហាប់ : ភាពខុសគ្នាសន្សឹមៗនៃកំហាប់ធាតុរលាយក្នុងផាសធាតុរលាយ ។</p>
<p>concomitant : Any species in a material undergoing chemical analysis other than the component being analysed or the solvent in which the sample is dissolved.</p>	<p>ធាតុចំណុះ : ប្រភេទណាមួយក្នុងរូបធាតុដែលទទួលរងការវិភាគគីមីក្រៅពីសមាសភាគដែលកំពុងត្រូវវិភាគ ឬធាតុរលាយដែលក្នុងនោះភាគសំណាកត្រូវបានរលាយ ។</p>
<p>condensation : The change in state of a gas to a liquid or a solid. Heat is produced.</p>	<p>កូដជំកង : ការបណ្តុះពីសណ្ឋានឧស្ម័នទៅជាវត្ថុរាវ ឬរឹង ។ កំដៅត្រូវបានផលិត ។</p>
<p>condensation polymerization : The formation of high-molecular-weight polymers from monomers by condensation reactions.</p>	<p>ម៉ូលីកូដជំកង : កំណើនម៉ូលីមែដែលមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលធំពីម៉ូណូមែរជាច្រើនដោយប្រតិកម្មក្នុងដងកម្ម ។</p>
<p>condensation reaction : A chemical reaction in which two molecules combine to form a larger molecule by producing a smaller molecule (e.g. H₂O).</p>	<p>ប្រតិកម្មកូដជំកង : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលពីរផ្សំគ្នាបង្កើតបានជាម៉ូលេគុលធំជាងដោយការបង្កើតជាម៉ូលេគុលតូចជាង (ឧទាហរណ៍ H₂O)</p>
<p>condensed formula : Condensed representation of a chemical structure that leaves out the vertical bonds and shows the whole structure set on one line, such as CH₃CH₂CH₃.</p>	<p>រូបបង្ហាញប្រូល : ការតាងបំប្រួលនៃទម្រង់ធាតុគីមីដែលមិនប្រើសម្ព័ន្ធឈរ និងបង្ហាញពីទម្រង់ទាំងមូលនៅក្នុងជួរតែមួយ ដូចជា CH₃CH₂CH₃ ។</p>
<p>condensed phase : A solid, liquid, or solution.</p>	<p>ផាសកំណត់ : វត្ថុរឹង វត្ថុរាវ ឬសូលុយស្យុង ។</p>
<p>condenser : A devise used to cool vapour to cause it to condense into a liquid.</p>	<p>សីតករ : គ្រឿងប្រើសំរាប់ធ្វើចំហាយត្រជាក់អោយវាកកទៅជាវត្ថុរាវ ។</p>
<p>conductivity : A measure of how well a material conducts heat or electricity.</p>	<p>ភាពចំលង : រង្វាស់បង្ហាញថាតើរូបធាតុចំលងអគ្គិសនី ឬកំដៅល្អក្រិតណា ។</p>
<p>conductometric titration : A titration in which electrical conductance of a solution is measured during the titration. A sudden change in conductivity indicates the equivalence point. Used for titrating colored solutions in which indicators cannot be used.</p>	<p>អត្រាកម្មធាតុចំលងវាត្រ : អត្រាកម្មដែលក្នុងនោះធាតុចំលងនៃសូលុយស្យុងត្រូវបានវាស់ក្នុងពេលអត្រាកម្ម ។ ការផ្លាស់ប្តូរភ្លាមៗក្នុងភាពចំលងដែលចង្អុលបង្ហាញពីចំណុចសមមូល ។ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ការធ្វើអត្រាកម្មសូលុយស្យុងពណ៌ដែលក្នុងនោះធាតុចង្អុលពណ៌មិនអាចប្រើបាន ។</p>
<p>conductor : A material that conducts heats or electricity.</p>	<p>អង្គធាតុចំលង : រូបធាតុដែលចំលងអគ្គិសនី រឺកំដៅ ។</p>
<p>configuration : 1. The three-dimensional spatial arrangement of atoms in a molecule. 2. The arrangement of electrons about the nucleus of an atom.</p>	<p>រូបសណ្ឋាន រឺកូដគីគូរ៉ាស្យុង : 1. តំរៀបក្នុងលំហវិមាត្របីនៃអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលមួយ ។ 2. តំរៀបអេឡិចត្រុងនៃអាតូម ។</p>

<p>conformation : In a molecule, a specific orientation of the atoms that varies from other possible orientations by rotation or rotations about single bonds; generally in mobile equilibrium with other conformations of the same structure. Also known as conformational isomer: conformer.</p>	<p>គ្រង់ទ្រាយ ឬគុណវិស័យ : ក្នុងម៉ូលេគុលមួយ ការតម្រង់ទិសនៃអាតូម ដែលប្រែប្រួលខុសពីការតម្រង់ទិសដែលអាចកើតមានដោយរង្វិល ឬរង្វិលជុំវិញ សម្ព័ន្ធមួយជាន់។ ជាទូទៅក្នុងលំនឹងចល័តមានទ្រង់ទ្រាយផ្សេងទៀតនៃទម្រង់ ដូចគ្នា។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អ៊ីសូមែកុងផរ៉ាស្យុង។</p>
<p>conjugate acid : In Brønsted-Lowry Theory, the species formed by accepting a hydrogen ion. It can donate a proton and so acts as an acid. e.g. HCN is the conjugate acid of CN⁻</p>	<p>អាស៊ីតឆ្លាស់ : ក្នុងទ្រឹស្តី Bronsted-Lowry ប្រភេទគីមីដែលត្រូវបាន បង្កឡើងដោយការទទួលអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន។ វាអាចផ្តល់ប្រូតុង ដូច្នេះវាដើរតួ ជាអាស៊ីត។ ឧទាហរណ៍ HCN ជាអាស៊ីតឆ្លាស់នៃ CN⁻ ។</p>
<p>conjugate base : In Brønsted-Lowry Theory, the species formed by loss of a hydrogen ion from an acid. It can accept a proton and so acts as a base. e.g. CN⁻ is the conjugate base of HCN</p>	<p>ធាតុឆ្លាស់ : ក្នុងទ្រឹស្តី Bronsted-Lowry ប្រភេទគីមីដែលត្រូវបានបង្ក ឡើងដោយការបាត់បង់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនពីអាស៊ីត។ វាអាចទទួលយកប្រូតុង ដូច្នេះវាដើរតួជាធាតុ។ ឧទាហរណ៍ CN⁻ ជាធាតុឆ្លាស់នៃ HCN ។</p>
<p>conjugate solutions : Solutions formed between liquids that are partially miscible with each other, e.g. phenol and water.</p>	<p>សូលុយស្យុងដូចគ្នា : សូលុយស្យុងដែលបង្កើតឡើងរវាងវត្ថុរាវដែល រលាយដោយផ្នែកជាមួយគ្នា ឧទាហរណ៍ ផេណុលនិងទឹក។</p>
<p>conjugated polyene : Polyene for which there are alternating double and single bonds.</p>	<p>ប៉ូលីអែនឆ្លាស់ : ប៉ូលីអែនដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់ឆ្លាស់ជាមួយសម្ព័ន្ធមួយ ជាន់។</p>
<p>conjugated protein : Protein that contains one or more non-protein groups in addition to amino acids. (The groups may be organic or inorganic.)</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនឆ្លាស់ : ប្រូតេអ៊ីនដែលមានក្រុមមិនមែនប្រូតេអ៊ីនមួយ ឬច្រើន បន្ថែមលើអាស៊ីតអាមីនេ។ ក្រុមនេះអាចជាសមាសធាតុសរីរាង្គ ឬអសរីរាង្គ។</p>
<p>conservation law : The total mass and energy of a system always remains the same, even though there may be exchanges between these properties.</p>	<p>ច្បាប់អ្សរវាសនិចថាវពល : ម៉ាស់និងថាមពលសរុបនៃប្រព័ន្ធប្រតិកម្ម មួយជានិច្ចកាលរក្សានៅដដែលទោះបីជាមានការផ្លាស់ប្តូររវាងលក្ខណៈទាំងនេះ ក៏ដោយ។</p>
<p>conservation of mass : The law stating that in any chemical change, no detectable change in the total mass of the system occurs.</p>	<p>ការអ្សរវាសន : ច្បាប់ដែលចែងថាម៉ាស់សរុបនៃប្រព័ន្ធប្រតិកម្មស្ថិតនៅ ដដែលទោះក្នុងបំរែបំរួលគីមីណាក៏ដោយ។</p>
<p>consolute temperature : The temperature at which two partially miscible liquids become miscible in all proportions.</p>	<p>សីតុណ្ហភាពរួម : សីតុណ្ហភាពដែលវត្ថុរាវពីរអាចរលាយចូលគ្នាដោយផ្នែក ក្លាយទៅជាអាចរលាយចូលគ្នាក្នុងគ្រប់សមាមាត្រទាំងអស់។</p>
<p>constantan : An alloy of copper (50-60%) and nickel (40-50%) whose resistance varies only slightly as temperature changes. Used in resistance wire, thermocouples etc.</p>	<p>គុណស្តង់ដា : សំណោហៈនៃទងដែង (50-60%) និងនីកែល (40-50%) ដែល ភាពធន់របស់វាប្រែប្រួលតិចតួចប៉ុណ្ណោះនៅពេលសីតុណ្ហភាពផ្លាស់ប្តូរ។ វាត្រូវ បានប្រើប្រាស់ក្នុងខ្សែលូសរេស៊ីស្តង់ គូទែម៉ូមែត្រ ។ល។</p>
<p>constant-boiling mixture : See azeotrope.</p>	<p>ល្បាយថេរអំពុះ : មើល azeotrope mixture ។</p>
<p>contact process : Method of producing sulfuric acid involving the catalytic oxidation of SO₂ to SO₃ and dissolving the SO₃ in water.</p>	<p>លំនាំការប៉ះ : វិធីផលិតអាស៊ីតស៊ុលផួរិចដែលទាក់ទងដល់អុកស៊ីតកម្មនៃ កាតាលីករ SO₂ ទៅជា SO₃ រួចរលាយ SO₃ក្នុងទឹក។</p>
<p>contamination : Pollution, infection, to make impure.</p>	<p>កខ្វក់ : កខ្វក់ ការបង្កជម្ងឺ ការធ្វើអោយមិនសុទ្ធ។</p>

<p>continuous spectrum : An sequence of radiation which is continuously distributed over a frequency region without being broken up into lines or bands.</p>	<p>ស្បូចដាច់ : លំដាប់នៃការស្នើដែលត្រូវបានបែងចែកដាច់ៗគ្នា តំបន់ប្រេកង់ដោយគ្មានបំបែកទៅជាបន្ទាត់ឬបង់ ។</p>
<p>control sample : A material of known composition that is analyzed along with test samples in order to compare the accuracy of an analytical procedure.</p>	<p>ភាគសំណាកត្រួតពិនិត្យ(ស្តង់ដារ) : រូបធាតុមួយដែលគេស្គាល់សមាស-ភាព និងត្រូវធ្វើវិភាគជាមួយភាគសំណាកតេស្តក្នុងគោលបំណងដើម្បីប្រៀបធៀបភាពជាក់លាក់នៃលំនាំវិភាគមួយ ។</p>
<p>controlled experiment : An experiment in which only one factor is varied.</p>	<p>ពិសោធន៍ត្រួតពិនិត្យ : ពិសោធន៍ដែលក្នុងនោះកត្តាតែមួយគត់ត្រូវបានធ្វើអោយប្រែប្រួល ។</p>
<p>conversion : Change of a compound from one isomeric form to another.</p>	<p>បំលែង : បំលែងរូបនៃសមាសធាតុពីទម្រង់អ៊ីសូមែរមួយទៅទម្រង់អ៊ីសូមែរមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>conversion factor : A number used to change the units of a measurement. e.g. to convert miles into km, the conversion factor is 1.6</p>	<p>មេគុណបំលែង : ចំនួនមួយដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរខ្នាតនៃរង្វាស់ ។ ឧទាហរណ៍ ដើម្បីបំប្លែងខ្នាតម៉ាយទៅជាគីឡូម៉ែត្រ មេគុណបំលែងគឺស្មើនឹង 1,6 ។</p>
<p>coordinate covalent bond : Covalent bond in which both electrons are contributed by one of the atoms. Also called Dative or semipolar bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធកូអរដោណេស្យុង : សម្ព័ន្ធកូអរដោណេស្យុងដែលទ្វេភាគីទៀតត្រូវបានផ្តល់ដោយអាតូមមួយនៃអាតូមទាំងអស់ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សម្ព័ន្ធជាទីវ ឬសម្ព័ន្ធប៉ូលែរពាក់កណ្តាល ។</p>
<p>coordination compound : A complex coordinate covalent compound formed by metals with certain ligands.</p>	<p>សមាសធាតុកូអរដោណេស្យុង : សមាសធាតុកុំផ្លិចកូអរដោណេស្យុងដែលបង្កើតដោយលោហៈចងសម្ព័ន្ធជាមួយលីកង់ ។</p>
<p>coordination number : A number specifying the number of sites of attachment of ligands in a coordination compound; the number of ions of opposite charge that surround each ion in solution.</p>	<p>ចំនួនកូអរដោណេស្យុង : ចំនួនដែលបញ្ជាក់ពីចំនួនកន្លែងភ្ជាប់របស់លីកង់នៅក្នុងសមាសធាតុកូអរដោណេស្យុង ។ ចំនួនអ៊ីយ៉ុងនៃបន្តកផ្ទុយគ្នាដែលព័ទ្ធជុំវិញអ៊ីយ៉ុងនីមួយៗក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>copolymer : A mixed polymer; the product of polymerization of two or more different monomers.</p>	<p>កូប៉ូលីមែរ : ប៉ូលីមែរលាយគ្នា ។ លីកង់នៃប៉ូលីមែរមួយនៃម៉ូណូមែរពីរប្រេនីនខុសៗគ្នា ។</p>
<p>coprecipitation : Simultaneous precipitation of more than one substance.</p>	<p>សហគំណកកក : កករដែលកើតឡើងតំណាលគ្នានៃសារធាតុច្រើន ។</p>
<p>cordite : An explosive mixture of cellulose nitrate and nitroglycerin, with added plasticisers and stabilisers. Used as a propellant for guns.</p>	<p>អង្គធាតុផ្ទុះ : ល្បាយរំសេវផ្ទុះនៃសែលុយទ្រូសនីត្រាត និងនីត្រូគ្លីសេរីនដែលបន្ថែមប្លាស្ទិស៊ីស័រ និងស្តាប៊ីលីស័រ ។ វាត្រូវបានគេប្រើជាសារធាតុរំសេវសំរាប់កាំភ្លើង ។</p>
<p>core orbital : An atomic orbital that is one of the inner complete shells of an atom and so usually has little overlap with core orbitals of another atom.</p>	<p>អរមីតាល់ករ : អរមីតាល់អាតូមដែលរងពេញខាងក្នុងនៃអាតូមមួយជាធម្មតាមានការគ្របលើគ្នាជាមួយអរមីតាល់ករនៃអាតូមមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>cori cycle : Cycle in which lactic acid produced in muscle is converted back to glucose in the liver.</p>	<p>វដ្តកូរី : វដ្តដែលក្នុងនោះអាស៊ីតឡាក់ទិចដែលត្រូវបានផលិតក្នុងសាច់ដុំត្រូវបានប្តូរជាគ្រុយកូសរិញនៅក្នុងថ្លើម ។</p>
<p>corrode : To eat away or eat into by chemical action.</p>	<p>ភាត់ : ស៊ីដាច់ចេញ ឬស៊ីចូលក្នុងដោយប្រតិកម្មគីមី ។</p>

<p>corrosion : The slow oxidation of metal by its environment, usually by oxygen or water.</p>	<p>ការកាត់ : អុកស៊ីតកម្មយឺតៗនៃលោហៈដោយមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញរបស់វាជាធម្មតាដោយអុកស៊ីសែន ឬទឹក ។</p>
<p>Cotton effect : (for colored substances or colorless substances with absorption bands in the ultraviolet) That the optical rotation angle of radiation passing through a substance depends on the wavelength of the radiation near an absorption band.</p>	<p>ផលកូតតូល : (សំរាប់សារធាតុពណ៌ ឬសារធាតុគ្មានពណ៌ជាមួយបង់សំរូបក្នុងពន្លឺស្វាយអ៊ុលត្រា) ដែលមុំរង្វិលអុបទិចនៃកាំរស្មីឆ្លងកាត់សារធាតុអាស្រ័យលើជំហានរលកនៃកាំ រស្មីនៅក្បែរបង់សំរូប ។</p>
<p>coulomb : Symbol C. The SI unit of electric charge. It is equal to the charge transferred by a current of one ampere in one second.</p>	<p>គូឡុំ : និមិត្តសញ្ញា C ។ ខ្នាតប្រព័ន្ធអន្តរជាតិនៃបន្ទុកអគ្គិសនី ។ វាស្មើនឹងបន្ទុកដែលបានផ្ទេរដោយចរន្តមួយអំពែក្នុងមួយវិនាទី ។</p>
<p>coulometric titration : The slow electrolytic generation of a soluble species which is capable of reacting quantitatively with the substance sought; some independent property must be observed to establish the equivalence point in the reaction.</p>	<p>អត្រាកម្មគូឡុំមេត្រីច : ការបង្កើតអេឡិចត្រូលីតយឺតនៃប្រភេទធាតុរលាយដែលអាចមានប្រតិកម្មជាបរិមាណជាមួយសារធាតុដែលត្រូវរក ។ លក្ខណៈឯករាជ្យខ្លះត្រូវតែសង្កេតពិនិត្យដើម្បីបង្កើតចំណុចសមមូលក្នុងប្រតិកម្ម ។</p>
<p>coulometry : A determination of the amount of an electrolyte released during electrolysis by measuring the number of coulombs used.</p>	<p>គូឡុំម៉ាត្រ : ការកំណត់បរិមាណនៃអេឡិចត្រូលីតដែលត្រូវបានបញ្ចេញក្នុងពេលអេឡិចត្រូលីសដោយការវាស់ចំនួនគូឡុំដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ ។</p>
<p>coupled reaction : Reaction that provides energy for an endothermic reaction by combining it with an exothermic one.</p>	<p>ប្រតិកម្មដូង : ប្រតិកម្មដែលផ្តល់ថាមពលសំរាប់ប្រតិកម្មស្រូបកំដៅដោយផ្សំជាមួយនឹងប្រតិកម្មកាយកំដៅ ។</p>
<p>covalent bond : Chemical bond formed as two atoms share one or more pairs of electrons. The bond is due to the common attraction of each nucleus to the same pair of electrons.</p>	<p>សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ : សម្ព័ន្ធគីមីកើតឡើងដោយអាតូមពីរដែលដាក់ទ្រេតាអេឡិចត្រុងមួយ ឬច្រើនរួមគ្នា ។ សម្ព័ន្ធនេះបានមកពីទំនាញរួមរវាងណ្វៃយ៉ូនីមួយៗទៅនឹងទ្រេតាអេឡិចត្រុងនោះ ។</p>
<p>covalent crystal : A crystal in which the atoms are held by covalent bonds. Sometimes called macromolecular or giant-molecular crystals, e.g. diamond, boron nitride.</p>	<p>ក្រាមកូវ៉ាឡង់ : ក្រាមដែលក្នុងនោះអាតូមត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ ។ ពេលខ្លះគេហៅថាក្រាមម៉ាក្រូម៉ូលេគុល ឬក្រាមម៉ូលេគុលយក្ស ។ ឧទាហរណ៍ ពេជ្រ បរិនីត្រី ។</p>
<p>covalent radius : Half the intermolecular distance between two identical atoms in a covalently bonded compound.</p>	<p>អ័កូវ៉ាឡង់ : ពាក់កណ្តាលចម្ងាយអន្តរម៉ូលេគុលរវាងអាតូមដូចគ្នាបេះបិទពីរនៅក្នុងសមាសធាតុសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ ។</p>
<p>cracking : Heating a high-boiling point hydrocarbon with a catalyst to break the molecules into smaller molecules with lower boiling points. e.g. Refining crude oil to produce petrol.</p>	<p>ក្រាគីល្យ រីការបំបែក : ការកំដៅនៃអ៊ីដ្រូកាបូមានចំណុចរំពុះខ្ពស់ដោយប្រើកាតាលីករដើម្បីបំបែកម៉ូលេគុលទៅជាម៉ូលេគុលតូចដែលមានចំណុចរំពុះទាបជាងមុន ។ ឧទាហរណ៍ ការចំរាញ់ប្រេងកាតមិនទាន់ស្លកើម្យីផលិតប្រេងសាំង ។</p>
<p>crenation : Shrinkage and dehydration of a cell that occurs when blood cells are placed in a solution of more than isotonic concentration and water moves out through the cell membrane.</p>	<p>ក្រូឡាស្យូល : ការស្មិតរូញនិងដេស៊ីដ្រាតកម្មនៃកោសិកាដែលកើតមាននៅពេលកោសិកាយាមត្រូវបានដាក់ទៅក្នុងសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់ធំជាងកំហាប់អ៊ីសូតូនិច ហើយទឹកជ្រាបចេញតាមភ្នាសកោសិកា ។</p>
<p>crimson : A rich deep red color.</p>	<p>ពណ៌ក្រហមជាំ : ពណ៌ក្រហមជាំ ។</p>

<p>critical point : The temperature and pressure at which two phases of a substance in equilibrium with each other become identical forming one phase.</p>	<p>ចំណុចកំរិត : សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធដែលជាសំណើរនៃសារធាតុមួយក្នុងចំណុចលំនឹងជាមួយគ្នាក្លាយទៅជាដូចគ្នាបេះបិទដែលបង្កើតបានជាសំរិតមួយ ។</p>
<p>critical state : The state of a fluid in which the liquid and gas phases both have the same density. The fluid is then at its critical pressure, critical temperature and critical volume.</p>	<p>ភាពទៅកំរិត : សភាពនៃសន្ទនីយដែលជាសារវនិងឧស្ម័នមានដង់ស៊ីតេដូចគ្នា ។ ដូច្នេះសន្ទនីយស្ថិតនៅត្រង់សំពាធកំរិត សីតុណ្ហភាពកំរិត និងមាឌកំរិត ។</p>
<p>critical temperature : The temperature of the liquid-vapor critical point, i.e. the temperature above which a gas cannot be liquified by an increase in pressure.</p>	<p>សីតុណ្ហភាពកំរិត : សីតុណ្ហភាពនៃចំណុចលំនឹងចំហាយវត្ថុរាវ ។ មានន័យថាសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាងនេះឧស្ម័នមិនអាចត្រូវបានក្លាយជារាវដោយការកើនសំពាធទេ ។</p>
<p>cross-linking : The formation of chemical links between the molecular chains of polymers.</p>	<p>ជំនាប់ខ្លែង : កំណើនរបស់គីមីវាងខ្សែម៉ូលេគុលនៃប៉ូលីមែ ។</p>
<p>crown ether : A macrocyclic polyether whose ring structure is capable of trapping cations by coordination with a lone pair of electrons on the oxygen atoms.</p>	<p>អេនៃមូដ : ប៉ូលីអេទែរវែងដែលរបស់វាអាចចាប់យកកាត្យុង ដោយចងសម្ព័ន្ធកូអរដ៊ីណាស្យុងគូអេឡិចត្រុងតែមួយគូលើអាតូមអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>cryoscopy : A phase-equilibrium technique to determine molecular weight and other properties of a solute by dissolving it in a liquid solvent and then measuring the lowering of the solvent's freezing point.</p>	<p>ត្រីយ៉ូនស្យុង : បច្ចេកទេសជាសំណើរសំរាប់កំណត់ម៉ាសម៉ូលេគុល និងលក្ខណៈដទៃទៀតនៃធាតុរលាយមួយដោយការរំលាយវាក្នុងធាតុរលាយរាវនិងបន្ទាប់មកវាស់ការចុះចុះនៃចំណុចកំណករបស់ធាតុរលាយនោះ ។</p>
<p>cryptand : A macropolycyclic polyazopolyether, containing ether chains linked by three-coordinate nitrogen atoms. Cryptands are like the crown ethers and can form coordination complexes with ions that can fit into the open three-dimensional structure.</p>	<p>ត្រីបត់ : ប៉ូលីស្យុងអេទែរវែងដែលមានខ្សែអេទែរត្រូវភ្ជាប់ដោយអាតូមអាសូតកូអរដ៊ីណាស្យុងបី ។ ត្រីបត់ដូចអេទែមូដ និងអាចបង្កើតកុំផ្លិចកូអរដ៊ីណាស្យុងជាមួយអ៊ីយ៉ុងដែលត្រូវគ្នាទៅនឹងទំរង់វិមាត្របីចំហ ។</p>
<p>crystal : A substance in which the atoms, ions, or molecules are arranged in an orderly, repeating, three-dimensional pattern called a crystal lattice.</p>	<p>ក្រាម : សារធាតុដែលក្នុងនោះអាតូម អ៊ីយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលត្រូវបានតំរៀបតាមលំដាប់លំដោយដដែលៗជាគំរូវិមាត្របីហោរាជាបណ្តាញក្រាម ។</p>
<p>crystal field theory : The theory which assumes that the ligands of a coordination compound are the sources of negative charge which perturb the energy levels of the central metal ion and thus subject the metal ion to an electric field similar to that within an ionic crystalline lattice.</p>	<p>ទ្រឹស្តីដែនក្រាម : ទ្រឹស្តីដែលសន្មតថាលីកង់នៃសមាសធាតុកុំផ្លិចកូអរដ៊ីណាស្យុងជាប្រភពនៃបន្ទុកអវិជ្ជមានដែលរំខានកំរិតថាមពលនៃអ៊ីយ៉ុងលោហៈកណ្តាល ដូច្នេះអោយអ៊ីយ៉ុងលោហៈនោះទៅជាដែនអគ្គិសនីស្រដៀងគ្នាទៅនឹងដែននៅក្នុងបណ្តាញក្រាមអ៊ីយ៉ុងនិច ។</p>
<p>crystal grating : A diffraction grating for gamma rays or x-rays which uses the equally spaced lattice planes of a crystal.</p>	<p>ឧបករណ៍ខ្សែកំរងក្រាម : ឧបករណ៍ខ្សែប្រាក់ស្យុងពន្លឺសំរាប់ការស្នើកាម៉ា ឬការស្នើអ៊ិច ដែលប្រើប្រាស់មុខរបបបណ្តាញចន្លោះស្មើគ្នានៃក្រាមមួយ ។</p>
<p>crystal system : A method of classifying crystalline substances on the basis of their unit cell. There are seven crystal systems: cubic, tetragonal, rhombic, hexagonal, trigonal, monoclinic, triclinic.</p>	<p>ប្រព័ន្ធក្រាម : វិធីធ្វើចំណែកថ្នាក់សារធាតុក្រាមដោយផ្អែកលើខ្នាត របស់វា ។ មានប្រព័ន្ធក្រាមប្រាំពីរ : គូប ចតុកោណ ចតុកោណទ្រេត ឆកោណ ត្រីកោណម៉ូណូគ្លីនិច ទ្រីគ្លីនិច ។</p>
<p>crystallization : The process of forming crystals from a liquid or gas.</p>	<p>កំណកក្រាម : លំនាំនៃការកើតក្រាមពីវត្ថុរាវ ឬឧស្ម័ន ។</p>

<p>cubic centimeter (cm³ or cc) : Unit of volume equal to 1 mL; the preferred unit in medicine (for which the abbreviation “cc” is used).</p>	<p>សង្ខីប័រត្រីគូប(cm³ or cc) : ឯកតានៃមាឌស្មើនឹងមួយមីលីលីត៍ ។ ខ្នាតដែលគេនិយមប្រើក្នុងវេជ្ជសាស្ត្រសរសេរកាត់ “cc” ។</p>
<p>cupellation : A method of purifying gold and silver from other metals by using a blast of hot air in a shallow porous dish (the cupel). The unwanted metals are oxidised and removed in the hot air or absorbed by the porous dish.</p>	<p>គុយប័តឡាសរូប : វិធីផ្សំមាសនិងប្រាក់ពីលោហៈដទៃដោយការប្រើបន្ទុះខ្យល់ក្តៅក្នុងធានរាក់ដែលមានរន្ធតូចៗ(គុយប័ត) ។ លោហៈដែលមិនត្រូវការត្រូវបានអុកស៊ីតកម្ម និងត្រូវផ្តាច់ចេញក្នុងខ្យល់ក្តៅនោះ ឬត្រូវបានស្រូបដោយធានដែលមានរន្ធតូចៗនោះ ។</p>
<p>curd : coagulated milk.</p>	<p>ទឹកដោះកក : ទឹកដោះដែលត្រូវធ្វើអោយកក ។</p>
<p>Curie (Ci) : Amount of radioactivity equal to 3.7 x 10¹¹ disintegrations per second.</p>	<p>គុយរី (Ci) : បរិមាណនៃភាពវិទ្យុសកម្មស្មើនឹង 3,7x10¹¹ បំណែកក្នុងមួយវិនាទី ។</p>
<p>cyclic AMP : Molecule produced in some cells in response to hormone binding to the cell membrane; cAMP is a second messenger.</p>	<p>អាស៊ីតណូស៊ីនម៉ូណូស្វាតូច ម៉ូលេគុលកើតមាននៅក្នុងកោសិកាខ្លះក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងអរម៉ូនជាប់ភ្នាសកោសិកា ។ cAMPជាអ្នកនាំសារទីពីរ ។</p>
<p>cyclisation : Changing an open-chain hydrocarbon to a closed ring.</p>	<p>ចង់កម្ម : ការផ្លាស់ប្តូរអ៊ីដ្រូកាបូខ្សែលាតទៅជារង្វង់បិទជិត ។</p>
<p>cycloalkane : Hydrocarbon compound with single carbon carbon bonds, in which the skeletal carbons form a ring.</p>	<p>ស៊ីក្លូអាត់កាណ : សមាសធាតុអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានសម្ព័ន្ធមួយជាន់រវាងកាបូននិងកាបូនហើយខ្សែគ្រោងនៃកាបូនបង្កើតជារង្វង់ ។</p>
<p>cytosol : Fluid interior of the cell, containing the ions and molecules that support life. Organelles are suspended in it.</p>	<p>ស៊ីតូសុល : ធាតុរាវខាងក្នុងកោសិកាដែលមានអ៊ីយ៉ុង និងម៉ូលេគុលសំរាប់ទ្រទ្រង់ជីវិតហើយធាតុកោសិកាអណ្តែតក្នុងនោះ ។</p>
<h1>D</h1>	
<p>D line : The yellow line that is the first line of the major series of the sodium spectrum; the doublet in the Fraunhofer lines whose almost equal components have wavelengths of 5895.93 and 5889.96 angstroms respectively.</p>	<p>បន្ទាត់ D : បន្ទាត់ពណ៌លឿងដែលជាបន្ទាត់ទីមួយនៃសេរីបន្ទាត់សំខាន់ៗនៃស្ពិចត្រូស្កូប និងជាបន្ទាត់ទ្វេក្នុងបន្ទាត់ Fraunhofer ដែលសីងតែស្មើនឹងបន្ទាត់របស់សមាសធាតុដែលមានជំហានលក 5895,93 និង 5889,96 អង់ស្ត្រុងតាមរៀង ។</p>
<p>D.P. : See degree of polymerization.</p>	<p>D.P. : មើល degree of polymerization ។</p>
<p>Dalton’s atomic theory : Theory forming the basis of accepted modern atomic theory, according to which matter is made of particles called atoms, reactions must take place between atoms or groups of atoms, and atoms of the same element are all alike but differ from atoms of another element.</p>	<p>ទ្រឹស្តីអាតូម Dalton : ទ្រឹស្តីមូលដ្ឋាននៃទ្រឹស្តីអាតូមថ្មីដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់អាស្រ័យទៅនឹងរូបធាតុដែលត្រូវបង្កើតឡើងពីភាគល្អិតហៅថាអាតូម ។ ប្រតិកម្មត្រូវតែកើតឡើងរវាងអាតូម ឬក្រុមអាតូម និងអាតូមនៃធាតុតែមួយដូចគ្នាទាំងអស់ ប៉ុន្តែខុសគ្នាពីអាតូមនៃធាតុមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>Daniell cell : A primary cell with a constant electromotive force of 1.1 volts, having a copper electrode in a copper sulfate solution and a zinc electrode in dilute sulfuric acid or zinc sulfate, the solutions separated by a porous partition or by gravity.</p>	<p>ថ្នាំពិលដាណឺល : ថ្នាំពិលបឋមមួយដែលមានកំលាំងចលនាអេឡិចត្រូថេរ 1,1 វ៉ុលដែលមានអេឡិចត្រូតទង់ដងត្រាំក្នុងសូលុយស្យុងស៊ុលផាត និងអេឡិចត្រូតស័ង្កសីត្រាំក្នុងអាស៊ីតស៊ុលផ្លួរិចរាវ ឬស័ង្កសីស៊ុលផាតដែលសូលុយស្យុងទាំងពីរនេះត្រូវបានបំបែកចេញពីគ្នាដោយសន្ទះខណ្ឌដែលមានរន្ធតូចៗ ។</p>

<p>dark reaction : Part of photosynthesis that uses ATP, NADPH, and carbon dioxide to make glucose.</p>	<p>ប្រតិកម្មទង់ : ផ្នែកប្រតិកម្មរស្មីសំយោគដែលប្រើ ATP , NADPH និងកាបូនឌីអុកស៊ីតដើម្បីសំយោគក្លុយកូស ។</p>
<p>dark-line spectrum : The absorption spectrum that results when white light passes through a substance, consisting of dark lines against a bright back- ground.</p>	<p>ស្បូមបន្ទាត់ខ្មៅ : ស្បូមសំរាប់ដែលកើតឡើងនៅពេលពន្លឺពណ៌សឆ្លងកាត់សារធាតុមួយដែលមានបន្ទាត់ខ្មៅជាប់នឹងផ្ទៃខាងក្រោយភ្លឺ ។</p>
<p>Darzen's procedure : Preparation of alkyl halides by refluxing a molecule of an alcohol with a molecule of thionyl chloride in the presence of a molecule of pyridine.</p>	<p>លំនាំ Darzen : ការរៀបចំធ្វើអាស់គីលអាឡូសែនដោយការដុតជាប់ហាយរិលត្រឡប់ម៉ូលេគុលចំហាយត្រឡប់អាស់កុលជាមួយម៉ូលេគុលស្យូនីលក្លរួរដោយមានវត្តមានម៉ូលេគុលពីរីមីន ។</p>
<p>Darzen's reaction : Condensation of aldehydes and ketones with α-haloesters to produce glycidic esters.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Darzen : ប្រតិកម្មក្នុងដងកម្មនៃអាស់ដេអ៊ីតនិងសេតូនជាមួយ α-អាឡូអេស្តែដើម្បីបង្កើតជាអេស្តែត្រីស៊ីត ។</p>
<p>data : The observations that are recorded during an experiment.</p>	<p>ទិន្នន័យ: ការសង្កេតដែលកត់ត្រាក្នុងពេលពិសោធន៍ ។</p>
<p>dative bond : See coordinate covalent bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធជាទិវ : មើល coordinate covalent bond ។</p>
<p>daughter nucleus (or isotope) : Product of radioactive decay. The nucleus of a specific isotope is sometimes called a nuclide.</p>	<p>ណែយ៉ូក្លូន(ឬអ៊ីសូតូប) : ផលិតផលនៃការបំបែកវិទ្យុសកម្ម ។ ពេលខ្លះណែយ៉ូរបស់អ៊ីសូតូបដោយឡែកត្រូវបានគេហៅថា នុយក្លីត ។</p>
<p>d-block element : A transition element occupying the first, second, and third long periods of the periodic table.</p>	<p>ធាតុប្រភេទ d : ធាតុអន្តរភាពដែលស្ថិតនៅក្នុងខួបរវាងទី១ ទី 2 និងទី 3 នៃតារាងខួប ។</p>
<p>DDTA : See derivative differential thermal analysis.</p>	<p>DDTA : មើល derivative differential thermal analysis ។</p>
<p>de Brun-van Eckstein rearrangement : The isomerization of an aldose or ketose when mixed with aqueous calcium hydroxide to form a mixture of various monosaccharides and unfermented ketoses; used to prepare certain ketoses.</p>	<p>ការបន្តទ្រំនៃ de Brun-van Eckstein : អ៊ីសូមែរីសមនៃអាស់ដូសប្លូសេតូសនៅពេលដែលត្រូវបានលាយជាមួយកាលស្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីតទឹកដើម្បីបង្កើតជាល្បាយនៃម៉ូណូសាការីតខុសៗគ្នានិងសេតូសដែលមិនឡើងជូរនឹងត្រូវបានប្រើដើម្បីរៀបចំធ្វើសេតូសខ្លះ ។</p>
<p>de la Tour method : Measurement of critical temperature, involving sealing the sample in a tube and heating it; the temperature at which the meniscus disappears is the critical temperature.</p>	<p>វិធី de la Tour : ការវាស់សីតុណ្ហភាពត្រីទិច ដែលរួមមានការដាក់ភាគសំណាកចូលក្នុងបំពង់បិទជិតនិងការដុតកំដៅវា ។ សីតុណ្ហភាពនៅពេលផ្ទៃលើវត្ថុរាវបាត់ជាសីតុណ្ហភាពត្រីទិច ។</p>
<p>deacetylation : The removal of an acetyl group from a molecule.</p>	<p>ដេអាសេទីលកម្ម : ការផ្តាច់បង្កាសេទីលពីម៉ូលេគុល ។</p>
<p>deacidification : 1. Removal of acid. 2. A process for reducing acidity.</p>	<p>ដេអាស៊ីតកម្ម : 1. ការផ្តាច់អាស៊ីត ។ 2. ដំណើរការសំរាប់ការបន្ថយភាពអាស៊ីត ។</p>
<p>deactivation : 1. Rendering inactive, as of a catalyst. 2. Loss of radioactivity.</p>	<p>ការធ្វើអោយអសកម្ម : 1. ការធ្វើអោយអសកម្មដូចជាអសកម្មនៃកាតាលីករ ។ 2. ការបាត់បង់ភាពវិទ្យុសកម្ម ។</p>
<p>deacylation : Removal of an acyl group from a compound.</p>	<p>ដេអាស៊ីលកម្ម : ការផ្តាច់បង្កាស៊ីលពីសមាសធាតុ ។</p>
<p>dealkalization : 1. Removal of alkali. 2. Reduction of alkalinity, as in the process of neutralization.</p>	<p>ដេអាស៊ីតកម្ម : 1. ការផ្តាច់អាស់កាលី ។ 2. ការបន្ថយភាពអាស់កាលី ដូចជាក្នុងដំណើរនៃប្រតិកម្មបន្សាប ។</p>
<p>dealkylate : To remove alkyl groups from a compound.</p>	<p>ដេអាស៊ីតកម្ម : ផ្តាច់ក្រុមអាស់គីលពីសមាសធាតុ ។</p>

dealuminization : Removal of aluminium.	ដេអាឡុយមីញ៉ូមកម្ម : ការផ្តាច់អាឡុយមីញ៉ូម ។
deamidation : Removal of the amido group from a molecule.	ដេអាមីដកម្ម : ការផ្តាច់បង្កុំអាមីដូពីម៉ូលេគុល ។
deamination : Removal of an amino group from a molecule.	ដេអាមីនកម្ម : ការផ្តាច់បង្កុំអាមីណូពីម៉ូលេគុល ។
deashing : A form of deionization in which inorganic salts are removed from solution by the adsorption of both the anions and cations by ion-exchange resins.	ដេអាស៊ីង : ទម្រង់នៃការបំបែកអ៊ីយ៉ុងដែលអំបិលអសរីរាង្គត្រូវបានផ្តាច់ពីសូលុយស្យុងដោយការស្រូបយកទាំងអាញីន និងកាត្យុងដោយវេស៊ីនបណ្តូរអ៊ីយ៉ុង ។
debenzylation : Removal from a molecule of the benzyl group.	ដេបង់ស៊ីលកម្ម : ការផ្តាច់ម៉ូលេគុលនៃក្រុមបង់ស៊ីល ។
Debye force : See induction force	អំលឺង Debye : មើល induction force ។
Debye relaxation time : According to the Debye-Huckel theory, the time required for the ionic atmosphere of a charge to reach equilibrium in a current-carrying electrolyte, during which time the motion of the charge is retarded.	ពេលវេលា Debye : តាមទ្រឹស្តី Debye-Huckel រយៈពេលត្រូវការសំរាប់បរិយាកាសអ៊ីយ៉ុងនៃបន្ទុកធានាដល់ចំណុចលំនឹងក្នុងអេឡិចត្រូលីតនាំចរន្តដែលក្នុងពេលនោះចលនានៃបន្ទុកត្រូវបានពន្លឺត ។
Debye-Falkenhagen effect : The increase in the conductance of an electrolytic solution when the applied voltage has a very high frequency.	ឥទ្ធិពល Debye-Falkenhagen : ការកើនឡើងនៃកុងឌុកតង់របស់សូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតនៅពេលវ៉ុលដែលប្រើមានប្រេកង់ខ្លាំង ។
Debye-Huckel theory : A theory of the behaviour of strong electrolytes, according to which each ion is surrounded by an ionic atmosphere of charges of the opposite sign whose behaviour retards the movement of ions when a current is passed through the medium.	ទ្រឹស្តី Debye-Huckel : ទ្រឹស្តីនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃអេឡិចត្រូលីតខ្លាំងអាស្រ័យទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងនិមួយៗព័ទ្ធជុំវិញដោយបរិយាកាសអ៊ីយ៉ុងមានបន្ទុកផ្ទុយគ្នា ដែលការប្រព្រឹត្តិរបស់វាពន្លឺតចលនាអ៊ីយ៉ុងនៅពេលដែលចរន្តឆ្លងកាត់មជ្ឈដ្ឋាននោះ ។
decahydrate : A compound that has 10 water molecules.	ដេកាអ៊ីដ្រាត : សមាសធាតុដែលមានផ្ទុកទឹក 10 ម៉ូលេគុល ។
decalcification : Loss or removal of calcium or calcium compounds from a calcified material such as bone or soil.	ដេកាល់ស្យូមកម្ម : ការបាត់បង់ ឬការផ្តាច់កាល់ស្យូម ឬសមាសធាតុកាល់ស្យូមពីរូបធាតុមានផ្ទុកកាល់ស្យូមដូចជាឆ្អឹង និងដី ។
decarbonise : To remove carbon by chemical means.	ដេកាបូនកម្ម : ផ្តាច់កាបូនចេញដោយមធ្យោបាយគីមី ។
decarboxylation : Loss of CO ₂ . This reaction takes place very readily for beta keto acids.	ដេកាបូកស៊ីលកម្ម : ការបាត់បង់ CO ₂ ។ ប្រតិកម្មនេះងាយកើតឡើងចំពោះបេតាសេតូអាស៊ីត ។
decay : See radioactive decay.	ការបំបែក.ការអវាយ : មើល radioactive decay ។
dechlorination : Removal of chlorine from a substance.	ដេក្លរកម្ម : ការផ្តាច់ក្លរពីសារធាតុ ។
decinormal : Related to a chemical solution that is one-tenth normality in reference to a 1 normal solution.	ដេស៊ីណរម៉ាល : ទាក់ទងទៅនឹងសូលុយស្យុងគីមីដែលមានណរម៉ាលីតេ 1/10 ដោយយោងទៅតាមសូលុយស្យុងណរម៉ាល 1 ។
decolorizing carbon : Porous or finely divided carbon (activated or bone) with large surface area; used to adsorb colored impurities from liquids, such as lube oils.	កាបូនបំបាត់ពណ៌ : កាបូនមានរន្ធវិកាបូនគ្រាប់តូចៗដែលមានផ្ទៃធំត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីស្រូបភាពមិនសុទ្ធមានពណ៌ពីវត្ថុរាវដូចជាប្រេងលីបរិអិល ។
decompose : See decomposition.	បំបែក : មើល decomposition ។

<p>decomposition : A chemical change in which a single compound is broken down into two or more simpler products.</p>	<p>ការបំបែក : ការផ្លាស់ប្តូរគីមីដែលក្នុងនោះសមាសធាតុទោលត្រូវបានបំបែកទៅជាផលិតផលងាយពីរ ឬច្រើន ។</p>
<p>decomposition potential : The electrode potential at which the electrolysis current begins to increase appreciably. Also known as decomposition voltage.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលបំបែក : ប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូតដែលចរន្តអេឡិចត្រូលីសចាប់ផ្តើមកើនឡើងយ៉ាងច្រើន ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា វ៉ុលចំបំបែក ។</p>
<p>decomposition voltage : See decomposition potential.</p>	<p>វ៉ុលបំបែក : មើល decomposition potential ។</p>
<p>decyl : An isomeric grouping of univalent radicals. All with formulas $C_{10}H_{21}$, and derived from the decanes by removing one hydrogen.</p>	<p>ដេស៊ីល : ក្រុមអ៊ីសូមែរនៃរ៉ឺឌីកាល់ដែលមានរ៉ឺឌីកាល់មួយ ។ រ៉ឺឌីកាល់ទាំងនោះមានរូបមន្ត $C_{10}H_{21}$ និងបានមកពីដេកានដោយការផ្តាច់អ៊ីដ្រូសែនមួយ ។</p>
<p>decylene : Any of a group of isomeric hydrocarbons with formula $C_{10}H_{20}$; the group is part of the ethylene series.</p>	<p>ដេស៊ីឡែន : ក្រុមអ៊ីដ្រូកាបូអ៊ីសូមែរដែលមានរូបមន្ត $C_{10}H_{20}$ ។ ក្រុមនេះជាផ្នែកនៃសេរីអេទីឡែន ។</p>
<p>definite-composition law : The law that a given chemical compound always contains the same elements in the same fixed proportions by weight. Also known as definite-proportions law.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពជាក់លាក់ : ច្បាប់ដែលចែងថាសមាសធាតុគីមីណាមួយជានិច្ចកាលមានធាតុដូចគ្នាក្នុងសមាមាត្រកំណត់ដូចគ្នា គិតជាម៉ាស់ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់សមាមាត្រជាក់លាក់ ។</p>
<p>definite-proportions law : See definite-composition law.</p>	<p>ច្បាប់សមាមាត្រជាក់លាក់ : មើល definite-composition law ។</p>
<p>deflagrating spoon : A long-handled spoon used in chemistry to demonstrate deflagration.</p>	<p>ស្ពាបព្រាជូត : ស្ពាព្រាដងវែងដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងគីមី ដើម្បីបង្ហាញពីចំហេះរាលនៃធាតុគីមី ។</p>
<p>deflagration : A chemical reaction accompanied by vigorous evolution of heat, flame, sparks, or spattering of burning particles.</p>	<p>ចំហេះរាល : ប្រតិកម្មគីមីដែលនាំមកជាមួយនូវវិវត្តន៍យ៉ាងខ្លាំងនៃកំដៅ អណ្តាតភ្លើង ផ្កាភ្លើង ឬការខ្ចាតភាគល្អិតដែលកំពុងអេះ ។</p>
<p>deflocculant : An agent that causes deflocculation; e.g. sodium carbonate and other basic materials used to deflocculate clay slips.</p>	<p>ធាតុប្រឆាំងកំណក : ភ្នាក់ងារដែលធ្វើកុំអោយមានកំណក ។ ឧទាហរណ៍ សូដ្យូមកាបូណាត និងរូបធាតុបាសដទៃទៀតត្រូវបានប្រើកុំអោយកំទេចដីដកកនៅបាតទឹក ។</p>
<p>defluorination : Removal of fluorine.</p>	<p>ដេផ្លុយអរេតេ : ការផ្តាច់យកក្រុមអរេតេ ។</p>
<p>degasser : See getter.</p>	<p>បំបាត់ខ្លួន : មើល getter ។</p>
<p>degradation : Conversion of an organic compound to one containing a smaller number of carbon atoms.</p>	<p>កំហុយគុណភាព : បំប្លែងសមាសធាតុសរីរាង្គទៅជាសមាសធាតុសរីរាង្គមួយដែលមានចំនួនអាតូមកាបូនតិចជាង ។</p>
<p>degree : 1. A division on a temperature scale. 2. Anyone of several units for measuring hardness of water such as the English or Clark degree, the French degree, and the German degree.</p>	<p>1. អង្សា : រង្វាស់នៅលើមាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាព ។ 2. កំរិត : ខ្នាតមួយសំរាប់វាស់ភាពរឹងនៃទឹក ដូចជាកំរិតអង់គ្លេសឬក្រូក កំរិតបារាំង និងកំរិតអាល្លឺម៉ង់ ។</p>
<p>degree of crystallinity : In a fairly large sample of a polymer, the fraction that consists of regions showing long-range three-dimensional order.</p>	<p>កំរិតកំណកគ្រោង : ប្រភាគដែលផ្សំឡើងពីតំបន់ដែលបង្ហាញលំដាប់វិមាត្របីចន្លោះចំក្នុងភាគសំណាកធំគួរសមនៃប៉ូលីមែ ។</p>

<p>degree of freedom : Anyone of the variables including pressure, temperature, composition, and specific volume which must be specified to define the state of a system.</p>	<p>អ៊ិនសែរី : អថេរណាមួយនៃអថេរដែលរួមមានសំពាធ សីតុណ្ហភាព សមាសភាព និងមាឌជាប្រភេទ ដែលត្រូវតែបានជ្រើសរើសយកមកកំណត់សភាពនៃប្រព័ន្ធមួយ ។</p>
<p>degree of polymerization : The number of structural units in the average polymer molecule in a particular sample. Abbreviated D.P.</p>	<p>អ៊ិនដិកស៊ីដង់ : ចំនួនឯកតាទំរង់ក្នុងម៉ូលេគុលមធ្យមនៃម៉ូលេគុលក្នុងភាគសំណាកណាមួយ ។ សរសេរកាត់ D.P ។</p>
<p>dehydrating agent : A substance capable of removing water from a material.</p>	<p>ភ្នាក់ងារស្រ្តីទឹក : សារធាតុមានលទ្ធភាពយកទឹកចេញពីរូបធាតុ ។</p>
<p>dehydration : 1. Formation of an alkene from an alcohol as a result of the loss of water. 2. Removal of water from a substance to give a product with a new chemical formula, by an elimination reaction in which a molecule loses both a hydroxyl group (OH) and a hydrogen atom (H) that was bonded to an adjacent carbon.; it is not the same as drying.</p>	<p>ជេស៊ីដ្រាតកម្ម : 1. ការកើតអាសនៃសេដ្រាតដោយការបាត់បង់ទឹក ។ 2. ការយកទឹកចេញពីសារធាតុដើម្បីអោយផលិតផលមានរូបមន្តគីមីថ្មីដោយប្រតិកម្មបណ្តោះអាសន្នដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលមួយបាត់បង់ក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីល(OH) និងអាតូមអ៊ីដ្រូសែន (H) ដែលបានចងសម្ព័ន្ធនៅលើអាតូមកាបូន ។ មិនដូចការស្ងួតទេ ។</p>
<p>dehydrator : A substance that removes water from a material; an example is sulfuric acid.</p>	<p>ជេស៊ីដ្រាតករ : សារធាតុដែលផ្តាច់យកទឹកពីរូបធាតុ ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតស៊ុលផួរិច ។</p>
<p>dehydrogenation : Removal of hydrogen from a compound.</p>	<p>ជេស៊ីដ្រូសែនកម្ម : ការផ្តាច់យកអ៊ីដ្រូសែនពីសមាសធាតុ ។</p>
<p>dehydrohalogenation : Removal of hydrogen and a halogen from a compound.</p>	<p>ជេស៊ីដ្រូអាឡូសែនកម្ម : ការផ្តាច់យកអ៊ីដ្រូសែននិងអាឡូសែនពីសមាសធាតុមួយ ។</p>
<p>deionization : An ion-exchange process in which all charged species or ionizable organic and inorganic salts are removed from solution.</p>	<p>ជេស៊ីយ៉ុងកម្ម : លំដាប់ណូរអ៊ីយ៉ុងដែលក្នុងនោះប្រភេទគីមីដែលមានបន្ទុកអគ្គិសនីបូអ័រិលសរីរាង្គនិងអសរីរាង្គដែលអាចបំបែកជាអ៊ីយ៉ុងទាំងអស់ត្រូវបានផ្តាច់ចេញពីសូលុយស្យុង ។</p>
<p>Delepine reaction : Slow ammonolysis of alkyl halides in acid to primary amines in the presence of hexamethylene-tetramine.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Delepine : ប្រតិកម្មអាម៉ូណូលីសយឺតនៃអាស៊ីលអាឡូសែនក្នុងអាស៊ីតទៅជាអាមីនបឋមដោយមានវត្តមាននៃអិមីនសាមេទីឡេនតេត្រាអាមីន ។</p>
<p>deliquescence : The absorption of atmospheric water vapor by a crystalline solid until the crystal eventually dissolves into a saturated solution.</p>	<p>ការស្រូបទឹក : ការស្រូបយកចំហាយទឹកបរិយាកាសដោយក្រាមីនរហូតដល់ក្រាមនោះរលាយទៅជាសូលុយស្យុងផ្អែមនៅទីបំផុត ។</p>
<p>delocalised bond : A type of molecular bonding in which the electron density of delocalised electrons is regarded as being spread over several atoms or over the whole molecule. Also known as nonlocalised bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធដាល : ប្រភេទសម្ព័ន្ធម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះដង់ស៊ីតេអេឡិចត្រុងនៃអេឡិចត្រុងដាលត្រូវចាត់ទុកថាបានរាលដាលលើអាតូមមួយចំនួនឬលើម៉ូលេគុលទាំងមូល ។</p>
<p>delphidenolon : See myricetin.</p>	<p>ដែលតិដេលណូលុន : មើល myricetin ។</p>
<p>demasking : A process by which a masked substance is made capable of undergoing its usual reactions; can be brought about by a displacement reaction involving addition of, e.g., another cation that reacts more strongly with the masking ligand and liberates the masked ion.</p>	<p>ការបំបាត់រំលោភ : លំដាប់ដែលសារធាតុរំលោភត្រូវបានធ្វើអោយអាចដំណើរការប្រតិកម្មធម្មតារបស់វា ដែលអាចកើតឡើងដោយប្រតិកម្មជំនួសកន្លែងរាប់ទាំងប្រតិកម្មបូក ។ ឧទាហរណ៍ កាចុងមួយទៀតដែលមានប្រតិកម្មខ្លាំងក្លាជាមួយលីកង់រំលោភ និងរំដោះអ៊ីយ៉ុងរំលោភនោះ ។</p>

<p>demethylation : Removal of the methyl group from a compound.</p>	<p>ជេមេតាយលកម្ម : ការផ្តាច់យកក្រុមមេទីលចេញពីសមាសធាតុ ។</p>
<p>Demjanov rearrangement : A structural rearrangement that accompanies treatment of certain primary aliphatic amines with nitrous acid; the amine will undergo a ring contraction or expansion.</p>	<p>បណ្តុំនីតាវ៉ូ Demjanov : តំរៀបឡើងវិញនៃទំរង់ ដែលនាំមកនូវ អំពើនៃអាមីនអាណិដាទិចថ្នាក់បឋមខ្លះជាមួយអាស៊ីតនីត្រិក ។ អាមីននឹងទទួល រងការពង្រីក ឬការបង្រួមវង់ ។</p>
<p>denaturant : An inert, bad-tasting, or poisonous chemical substance added to a product such as ethyl alcohol to make it unfit for human consumption.</p>	<p>ធាតុបំប្លែងភាពជើង : សារធាតុគីមីនិមនមានរសជាតិអាក្រក់ឬពុលដែល ត្រូវបានបន្ថែមទៅលើផលិតផលអ្វីមួយ ដូចជាអេទីលអាល់កុលដើម្បីធ្វើអោយវា មិនសមស្របសំរាប់ការប្រើប្រាស់របស់មនុស្ស ។</p>
<p>denaturation : Process that results in the loss of a protein's original conformation and therefore its activity.</p>	<p>ការបំប្លែងភាពជើង : លំនាំដែលបណ្តាលអោយបាត់បង់ក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធប្រូតេ- អ៊ីនដើម និងសកម្មភាពរបស់វា ។</p>
<p>denature : 1.To change a protein by heating it or treating it with alkali or acid so that the original properties such as solubility are changed as a result of the protein's molecular structure being changed in some way. 2. To add a denaturant, such as methyl alcohol, to grain alcohol to make the grain alcohol poisonous and unfit for human consumption.</p>	<p>បំប្លែង : 1. ប្តូរប្រូតេអ៊ីនដោយការដុតកំដៅវា ឬអំពើវាជាមួយបាសឬអាស៊ីត ដូច្នេះលក្ខណៈដើមរបស់វាដូចជាលក្ខណៈរលាយត្រូវបានប្តូរដោយសារទំរង់ ម៉ូលេគុលប្រូតេអ៊ីនត្រូវបានប្តូរខ្លះៗ ។ 2. បន្ថែមធាតុបំប្លែងភាពជើង ដូចជាអេទីលអាល់កុលទៅលើអាល់កុលធាតុជាតិ ដើម្បីអោយអាល់កុលនោះក្លាយទៅជាពុល និងមិនសមស្របសំរាប់ការប្រើ ប្រាស់របស់មនុស្ស ។</p>
<p>denatured alcohol : Ethyl alcohol containing a poisonous substance, such as methyl alcohol or benzene, which makes it unfit for human consumption.</p>	<p>អាល់កុលបំប្លែង : អេទីលអាល់កុលមានសារធាតុពុល ដូចជាអេទីលអាល់កុល ឬបង់សែនដែលធ្វើអោយវាមិនសមស្របសំរាប់ការប្រើប្រាស់របស់មនុស្ស ។</p>
<p>dendritic macromolecule : A macromolecule whose structure is characterised by a high degree of branching that originates from a single focal point (core).</p>	<p>ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលជំងឺដ្រូនិច : ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលដែលទំរង់របស់វាសំគាល់ដោយ កិតខ្ពស់នៃបណ្តុំខ្លែងដែលកើតពីចំណុចប្រសព្វតែមួយ(ករ) ។</p>
<p>denitration : Removal of nitrates or nitrogen. Also known as denitrification.</p>	<p>ជេនីត្រាតកម្ម : ការផ្តាច់យកនីត្រាតឬអាសូត ។</p>
<p>denitrification : A process occurring naturally in soil by which bacteria break down nitrates to give nitrogen gas, which returns to the atmosphere.</p>	<p>ជេនីត្រាតកម្ម : លំនាំកើតឡើងពីធម្មជាតិក្នុងដីដោយបាក់តេរីបំបែកនីត្រាត អោយទៅជាឧស្ម័នអាសូត ដែលត្រលប់ទៅក្នុងបរិយាកាសវិញ ។</p>
<p>density : Mass per unit volume, commonly expressed in grams per cubic centimeter or grams per milliliter.</p>	<p>ដង់ស៊ីតេ(ម៉ាស់មាឌ) : ម៉ាស់ក្នុងមួយខ្នាតមាឌ ជាទូទៅគិតជាក្រាមក្នុង មួយសង់ទីម៉ែត្រគូប ឬក្រាមក្នុងមួយមីលីលីត្រ ។</p>
<p>density gradient centrifugation : Separation of particles according to density by employing a gradient of varying densities; at equilibrium each particle settles in the gradient at a point equal to its density.</p>	<p>ការព្យាគម្រូណាញេចេញតាមដង់ស៊ីតេ : ការព្យាគភាគល្អិតទៅ តាមដង់ស៊ីតេដោយការប្រើប្រាស់ជំរាលនៃដង់ស៊ីតេប្រែប្រួល ។ នៅពេលមាន លំនឹងភាគល្អិតនីមួយៗស្ថិតនៅចំណុចជំរាលស្មើនឹងដង់ស៊ីតេរបស់វា ។</p>
<p>deoxidant : See deoxidiser.</p>	<p>មើល deoxidiser ។</p>
<p>deoxidation : 1. The condition of a molecule's being deoxidised. 2. The process of deoxidizing.</p>	<p>ជេនុកស៊ីតកម្ម : 1. លក្ខខណ្ឌនៃម៉ូលេគុលដែលកំពុងរងដេអុកស៊ីតកម្ម ។ 2 .ដំណើរការនៃការធ្វើដេអុកស៊ីតកម្ម ។</p>

<p>deoxidise : 1.To remove oxygen by any of several processes. 2. To reduce from the state of an oxide.</p>	<p>ធ្វើដេអុកស៊ីតកម្ម : 1. ផ្តាច់យកអុកស៊ីសែនដោយលំនាំណាមួយ ។ 2. ធ្វើដេអុកស៊ីតកម្មពីសភាពនៃអុកស៊ីត ។</p>
<p>deoxidiser : Any substance which reduces the amount of oxygen in a substance, especially a metal, or reduces oxide compounds. Also known as deoxidant.</p>	<p>ដេអុកស៊ីតកម្ម : សារធាតុដែលធ្វើដេអុកស៊ីតបរិមាណអុកស៊ីសែនក្នុងសារធាតុពិសេសលោហៈ ឬធ្វើដេអុកស៊ីតសមាសធាតុអុកស៊ីត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដេអុកស៊ីដង់ ។</p>
<p>deoxygenation : Removal of oxygen from a substance, such as blood or polluted water.</p>	<p>ដេអុកស៊ីសែនកម្ម : ការផ្តាច់យកអុកស៊ីសែនពីសារធាតុដូចជាឈាម ឬទឹកកខ្វក់ ។</p>
<p>deoxyribonucleic acid (DNA) : Very large macromolecule found in the cell nucleus. This molecule is the carrier of genetic information.</p>	<p>អាស៊ីតដេអុកស៊ីរីបូស៊ីត : ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលយ៉ាងធំដែលមាននៅក្នុងណ្វៃយ៉ូកោសិកា ។ ម៉ូលេគុលនេះជាអ្នកផ្ទុកព័ត៌មានសេនេទិច ។</p>
<p>depolariser : A substance added to the electrolyte of a primary cell to prevent excessive buildup of hydrogen bubbles by combining chemically with the hydrogen gas as it forms. Also known as battery depolariser.</p>	<p>ដេប៉ូលីស៊ែរ : សារធាតុដែលត្រូវបានបន្ថែមទៅលើអេឡិចត្រូលីតនៃថ្នាំពិលដើម្បីការពារកុំអោយពន្លឺអ៊ីដ្រូសែនកើតច្រើនពេកដោយបន្សុំគីមីជាមួយឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែននៅពេលវាកើតឡើង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដេប៉ូលីស៊ែរអាគុយ ។</p>
<p>depolymerization : Decomposition of macromolecular compounds into relatively simple compounds.</p>	<p>ដេប៉ូលីមែរកម្ម : ការបំបែកនៃសមាសធាតុម៉ាក្រូម៉ូលេគុលអោយទៅជាសមាសធាតុងាយធ្ងៀប ។</p>
<p>deposition potential : The smallest potential which can produce electrolytic deposition when applied to an electrolytic cell.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលដេប៉ូស៊ីត : ប៉ូតង់ស្យែលតូចបំផុតដែលអាចបង្កើតឡើងអោយមានការបន្ថយអេឡិចត្រូលីតនៅពេលដំណើរការក្នុងពិលអេឡិចត្រូលីត ។</p>
<p>deproteinise : To remove protein from a substance.</p>	<p>ដេប្រូតេអ៊ីនកម្ម : ដើម្បីផ្តាច់យកប្រូតេអ៊ីនពីសារធាតុ ។</p>
<p>depside : One of a class of esters that form from the joining of two or more molecules of phenolic carboxylic acid.</p>	<p>ដេបស៊ីត : ថ្នាក់មួយនៃអេស្ត័រដែលកើតឡើងពីការភ្ជាប់គ្នានៃម៉ូលេគុលអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិចផេណូលិចពីរបីឬច្រើន ។</p>
<p>depsidone : One of a class of compounds that consists of esters such as depsides, .but are also cyclic ethers.</p>	<p>ដេបស៊ីដូន : ថ្នាក់មួយនៃសមាសធាតុដែលបង្កឡើងដោយអេស្ត័រដូចជាដេបស៊ីត ប៉ុន្តែអាចជាអេស្ត័រខ្សែស៊ីចផងដែរ ។</p>
<p>derivative : A substance that is made from another substance.</p>	<p>ធាតុស្រុលាយ : សារធាតុដែលកើតឡើងពីសារធាតុមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>derivative differential thermal analysis : A method for precise determination in thermograms of slight temperature changes by taking the first derivative of the differential thermal analysis curve (thermogram) which plots time versus differential temperature as measured by a differential thermocouple. Also known as DDTA.</p>	<p>ការវិភាគដេរីវេនៃស្បែកដេរីវេ : វិធីសំរាប់កំណត់ជាក់លាក់ក្នុងទែម៉ូក្រាមនៃការប្តូរសីតុណ្ហភាពតិចតួចដោយយកដេរីវេទីមួយនៃខ្សែកោងវិភាគដេរីវេនៃស្បែក (ទែម៉ូក្រាម) ដែលគូរឡើងដោយរយៈពេលទល់នឹងសីតុណ្ហភាពដេរីវេនៃស្បែកដូចដែលបានវាស់ដោយគូកដេរីវេនៃស្បែក ។ សរសេរកាត់ DDTA ។</p>
<p>derivative polarography : Polarography technique in which the rate of change of current with respect to applied potential is measured as a function of the applied potential (di/dE versus E. where i is current and E is applied potential).</p>	<p>ប៉ូល៉ូក្រាហ្វីដេរីវេ : បច្ចេកទេសប៉ូល៉ូក្រាហ្វីដែលក្នុងនោះល្បឿនប្តូរចរន្តចំពោះប៉ូតង់ស្យែលអនុវត្តត្រូវបានវាស់ជាអនុគមន៍នៃប៉ូតង់ស្យែលអនុវត្ត (di/dE ទល់នឹង E ដែល i គឺជាចរន្ត និង E ជាប៉ូតង់ស្យែលអនុវត្ត) ។</p>

<p>derivative thermometric titration : The use of a special resistance-capacitance network to record first and second derivatives of a thermometric titration curve (temperature versus weight change upon heating) to produce a sharp end-point peak.</p>	<p>អត្រាកម្មនៃម៉ូម៉ង់ទ្រីមដេរីវេ : ការប្រើប្រាស់កាប៉ាស៊ីតេរេស៊ីស្តង់ពិសេសដើម្បីកត់ត្រាដេរីវេទីមួយនិងទីពីរនៃខ្សែកោងអត្រាកម្មទែម៉ូម៉ែទ្រីម(សីតុណ្ហភាពទល់នឹងការផ្លាស់ម៉ាស់ដោយការដុតកំដៅ) ដើម្បីបង្កើតបានជាពិចបញ្ចប់ជាក់លាក់ ។</p>
<p>descending chromatography : A type of paper chromatography in which the sample-carrying solvent mixture is fed to the top of the developing chamber being separated as it works downward.</p>	<p>ត្រូវវិញ្ញាណកម្ម : ប្រភេទនៃក្រុមប្រតិបត្តិក្រដាសដែលក្នុងនោះល្បាយធាតុរំលាយសំរាប់ដឹកនាំភាគសំណាកត្រូវបានដាក់នៅផ្នែកខាងលើនៃប្រអប់ពណ៌ដែលត្រូវបានព្យួរនៅពេលវាចុះទៅក្រោម ។</p>
<p>desiccant : A hygroscopic substance used as a drying agent. e.g. silica gel.</p>	<p>ធាតុស្ងួត : សារធាតុអ៊ីដ្រូស្កូពិចប្រើជាភ្នាក់ងារស្ងួត ។ ឧទាហរណ៍ដែលស៊ីលីស ។</p>
<p>designated volume : The volume of an item of volumetric glassware as calibrated at a given temperature frequently 20°C.</p>	<p>មាឌគោល : មាឌកំណត់មួយនៃកែវវាស់មាឌ ដែលបានកំណត់នៅសីតុណ្ហភាពណាមួយជាញឹកញាប់ 20°C ។</p>
<p>desorption : The process of removing a sorbed substance by the reverse of adsorption or absorption.</p>	<p>ដំណកសំរួប : ដំណើរយកសារធាតុសំរួបចេញដោយការត្រឡប់ដើមវិញនៃសំរួប និងសំរួបសើ ។</p>
<p>destructive distillation : Decomposition of a material by heat in the absence of air, yielding useful chemicals.</p>	<p>បំណិកបំផ្លាញ : ការបំបែករូបធាតុដោយកំដៅខ្យល់ ដែលផ្តល់អោយធាតុគីមីមានប្រយោជន៍ ។</p>
<p>desulfonation : Removal of the sulfonate group from an organic molecule.</p>	<p>ដេស៊ីលីងស៊ុលផាត : ការផ្តាច់យកក្រុមស៊ុលផ្តូណាតពីម៉ូលេគុលសរីរាង្គ ។</p>
<p>desyl : The functional group C₆H₅COCH(C₆H₅-); may be formed from desoxybenzoin. .</p>	<p>ដេស៊ីល : ក្រុមនាទី C₆H₅COCH(C₆H₅-) ដែលអាចបង្កើតពីដេសុកស៊ីបង់សូអ៊ីន ។</p>
<p>detection limit : In chemical analysis, the minimum amount of a particular component that can be determined by a single measurement with a stated confidence level.</p>	<p>លីមីតនៃការអង្កេត : បរិមាណអប្បបរមានៃសមាសភាគណាមួយដែលអាចកំណត់ដោយការវាស់ម្តងជាមួយកំរិតពិតប្រាកដដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងការវិភាគគីមី ។</p>
<p>detergent : A surface-active agent having a long hydrocarbon chain and a polar end. If the polar end is a carboxylate anion, the detergent is called a soap. Most other polar groups are often generically classified as detergents.</p>	<p>សារធាតុស្ទើរខ្ពស់ សារធាតុភាគខ្ពស់ : ភ្នាក់ងារសកម្មលើផ្ទៃប៉ះដែលមានខ្សែអ៊ីដ្រូកាបូរ៉ែង និងចុងប៉ូល ។ បើសិនចុងប៉ូលនោះជាអាញីតកាបូក-ស៊ីឡាតនុះវាជាសាបូដូ ។ ក្រុមប៉ូលដទៃផ្សេងទៀតភាគច្រើនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាធាតុជំរះក្តែល ។</p>
<p>determination : The finding of the value of a chemical or physical property of a compound. such as reaction-rate determination or specific-gravity determination.</p>	<p>ការកំណត់ : ការរកឃើញតម្លៃនៃលក្ខណៈរូបវិទ្យាគីមីនៃសមាសធាតុដូចជាការកំណត់ល្បឿនប្រតិកម្ម ឬការកំណត់ប្រជុំទំងន់ថាប្រភេទ ។</p>
<p>detonation : An exothermic chemical reaction that propagates with such rapidity that the rate of advance of the reaction zone into the unreacted material exceeds the velocity of sound in the unreacted material; that is. the advancing reaction zone is preceded by a shock wave.</p>	<p>ការផ្ទុះ : ប្រតិកម្មគីមីបញ្ចេញកំដៅដែលដាលយ៉ាងរហ័ស ដែលល្បឿនដាលនៃតំបន់ប្រតិកម្មទៅរូបធាតុមិនប្រតិកម្មលើសល្បឿនសំលេងក្នុងរូបធាតុមិនប្រតិកម្ម ។ នោះគឺជាតំបន់ប្រតិកម្មដាលឡើងនាំមុខដោយរលកសំលេងដែលគួរអោយតក់ស្លុត ។</p>

deuteration : The addition of deuterium to a chemical compound.	ដីតេរ៉ូមកម្ម : ការបន្ថែមដីតេរ៉ូមទៅលើសមាសធាតុគីមី ។
deuteride : A hydride in which the hydrogen is deuterium.	ដីតេរុ : អ៊ីដ្រីដដែលក្នុងនោះអ៊ីដ្រូសែនជាដីតេរ៉ូម ។
deuterium : The isotope of the element hydrogen with one neutron and one proton in the nucleus; atomic weight 2.0144. Designated D, d, H ² , or ² H.	ដីតេរ៉ូម : អ៊ីសូតូបនៃធាតុអ៊ីដ្រូសែនដែលមានណឺត្រុងមួយ និងប្រូតុងមួយក្នុងណ្វៃយ៉ូ ។ ម៉ាសអាតូម 2,0144 កំណត់សរសេរ D ឬ d , H ² ឬ ² H ។
developed dye : A direct azo dye that can be further diazotised by a developer after application to the fiber; it couples with the fiber to form color-fast shades. Also known as diazo dye.	លំខន្តីតពណ៌ : លំខអាសូដែលអាចឱ្យអាសូកម្មបន្តទៀតដោយធាតុផ្គុំតពណ៌បន្ទាប់ពីការជ្រលក់សរសៃ ។ វាស៊ីជាមួយសរសៃដោយបង្កើតពណ៌ព្រលំមិនសាកពណ៌ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា លំខឱ្យអាសូ ។
developer : An organic compound which interacts on a textile fiber to develop a dye.	ធាតុផ្គុំតពណ៌ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលធ្វើអន្តរកម្មលើសរសៃក្រណាត់ដើម្បីបង្កើតលំខ ។
development : In the separation of mixtures by paper chromatography or thin layer chromatography, the production of colored derivatives of the solutes by spraying the stationary phase with selective reagents in order to establish the location of individual substances.	ការផ្គុំតពណ៌ : ផលិតផលនៃស្រឡាយពណ៌នៃធាតុរលាយដោយការបាញ់ជាសំរេចលំតជាមួយធាតុបន្ទាល់ជ្រើសរើសដើម្បីបង្កើតទីតាំងនៃសារធាតុនីមួយៗក្នុងការព្យែកល្បាយដោយប្រើក្រូម៉ាតូក្រាភីក្រដាស ។
devitrification : The process by which the glassy texture of a material is converted into a crystalline texture.	បំលែងទៅជាវាយភាពកញ្ចក់ : ដំណើរការដែលក្នុងនោះវាយភាពកែវនៃរូបធាតុត្រូវបានបំលែងទៅជាវាយភាពកញ្ចក់ ។
dew point : The temperature and pressure at which a gas begins to condense to a liquid.	ចំណុចកំណត់ស្រួច : សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធដែលនៅចំណុចនោះខ្ពស់និមួយៗធ្វើមកទៅជាវត្ថុរាវ ។
Dewar structure : A structural formula for benzene that contains a bond between opposite atoms.	ទំរង់ Dewar : រូបមន្តទំរង់បង់សែនដែលមានសម្ព័ន្ធរវាងអាតូមនៅទល់មុខគ្នា ។
dextrinise : To convert a starch into dextrins.	ដិចស្ត្រីនកម្ម : បំផ្លែងអាមីដុមទៅជាដិចស្ត្រីន ។
dezincification : Removal of zinc.	ជេសំទ្រុសកម្ម : ការផ្តាច់យកសំទ្រុស ។
Di : See didymium.	ឌី : មើល didymium ។
diacetate : An ester or salt that contains two acetate groups.	ឌីអាសេតាត : អេស្ត័រ ឬអំបិលដែលមានផ្ទុកក្រុមអាសេតាតពីរ ។
diacetyl : A prefix indicating two acetyl groups.	ឌីអាសេទីល : បុព្វបទដែលបង្ហាញពីក្រុមអាសេទីលពីរ ។
diacid : An acid that has two acidic hydrogen atoms; an example is oxalic acid.	ឌីអាស៊ីត : អាស៊ីតដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនជាអាស៊ីតពីរ ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតអុកសាលិច ។
dialdehyde : A molecule that has two aldehyde groups, such as dialdehyde starch.	ឌីអាល់ដេអ៊ីត : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអាល់ដេអ៊ីតពីរដូចជាអាមីដុមឌីអាល់ដេអ៊ីត ។
dialkyl : A molecule that has two alkyl groups.	ឌីអាល់គីល : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអាល់គីលពីរ ។
dialkyl amine : An amine that has two alkyl groups bonded to the amino nitrogen.	ឌីអាល់គីលអាមីន : អាមីនមួយដែលមានក្រុមអាល់គីលពីរចងសម្ព័ន្ធទៅនឹងអាសូតអាមីន ។

<p>dialysis : A process of selective diffusion through a membrane; usually used to separate low-molecular-weight solutes which diffuse through the membrane from the colloidal and high-molecular-weight solutes which do not.</p>	<p>ដ្យាលីស : ដំណើរការនៃបន្តាយច្រើនវិសេសឆ្លងកាត់ភ្នាសដែលជាធម្មតាត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់បំបែកធាតុរលាយមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលតូចដែលសាយឆ្លងកាត់ភ្នាសពីធាតុកូឡូអ៊ីតនិងធាតុរលាយមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលធំដែលមិនអាចសាយឆ្លងកាត់បាន ។</p>
<p>dialyzate : The material that does not diffuse through the membrane during dialysis; alternatively. it may be considered the material that has diffused.</p>	<p>ដ្យាលីសាត : រូបធាតុដែលមិនសាយឆ្លងកាត់ភ្នាសក្នុងពេលដ្យាលីស ។ ប៉ុន្តែវាត្រូវបានចាត់ទុកថាជារូបធាតុដែលបានសាយ ។</p>
<p>diamagnetism : (diamagnetic) Magnetization that is in the opposite direction to that of the applied field.</p>	<p>ដ្យាម៉ាញេទិច : ម៉ាញេទិចកម្មនៅក្នុងទិសដៅផ្ទុយគ្នាទៅនឹងដែនម៉ាញេទិចអនុវត្ត ។</p>
<p>diamide : A molecule that has two amide (-CONH₂) groups.</p>	<p>ឌីអាមីត : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអាមីតពីរ(-CONH₂) ។</p>
<p>diamidine : A molecule that has two amidine (-C=NHNH₂) groups.</p>	<p>ឌីអាមីឌីន : ម៉ូលេគុលមួយដែលមានក្រុមអាមីឌីនពីរ(-C=NHNH₂) ។</p>
<p>diamine : Any compound containing two amino groups.</p>	<p>ឌីអាមីន : សមាសធាតុដែលមានក្រុមអាមីណូពីរ ។</p>
<p>diamino : A term used in chemical nomenclature to indicate the presence in a molecule of two amino (-NH₂) groups.</p>	<p>ឌីអាមីណូ : ពាក្យដែលប្រើប្រាស់ក្នុងនាមវលីតីមីដើម្បីបង្ហាញវត្តមានក្នុងម៉ូលេគុលនូវក្រុមអាមីណូពីរ(-NH₂) ។</p>
<p>diamond : The hardest known mineral, comprising of a cubic variety of crystalline carbon, formed under intense heat and pressure.</p>	<p>ពេជ្រ : វិធីបំផុតបង្កើតឡើងដោយក្រាមកាបូនរាងគូបដែលកកើតឡើងក្រោមកំដៅខ្លាំងនិងសំពៅឧស្ម័នបំផុត ។</p>
<p>diarsine : An arsenic compound containing an As-As bond with the general formula (R₂AS)₂ where R represents a functional group such as CH₃.</p>	<p>ឌីអាសេនីម : សមាសធាតុអាសេនីមមានសម្ព័ន្ធ As-As ដែលមានរូបមន្តទូទៅ (R₂AS)₂ ក្នុងនោះ R តាងអោយក្រុមនាទីដូចជា CH₃ ។</p>
<p>diarylamine : A molecule that contains an amine group and two aryl groups joined to the amino nitrogen.</p>	<p>ឌីអាណីលអាមីន : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអាមីនមួយ និងក្រុមអាណីលពីរភ្ជាប់ទៅនឹងអាសូតអាមីននោះ ។</p>
<p>diastereoisomer : One of a pair of optical isomers which are not mirror images of each other. Also known as diastereomer.</p>	<p>ដ្យាស្តេរេអ៊ីសូមែរ : អ៊ីសូមែរមួយនៃគូអ៊ីសូមែរអុបទិចដែលមិនមែនជារូបភាពឆ្លុះគ្នា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាដ្យាស្តេរេអ៊ីសូមែរ ។</p>
<p>diastereomers : These are stereoisomers that are not enantiomers, that is, they are not mirror images of each other.</p>	<p>ដ្យាស្តេរេអ៊ីសូមែរ : វាជាស្តេរេអ៊ីសូមែរដែលមិនមែនជាអេណង់ត្យូមែរ បានន័យថាវាមិនមែនជារូបភាពឆ្លុះគ្នាទៅវិញទៅមក ។</p>
<p>diastereotopic ligand : A ligand whose replacement or addition gives rise to diastereomers.</p>	<p>លីកង់ដ្យាស្តេរេអ៊ីសូមែរ : លីកង់ដែលការជំនួសកន្លែងឬការបូកបន្ថែមរបស់វាធ្វើអោយមានការកើនឡើងដល់ដ្យាស្តេរេអ៊ីសូមែរ ។</p>
<p>diatomic : Consisting of two atoms.</p>	<p>ឌីអាតូមិច : ដែលផ្សំឡើងដោយអាតូមពីរ ។</p>
<p>diatomic molecules : Stable molecules comprising two atoms of the same element. Oxygen (O₂), nitrogen (N₂), and chlorine (Cl₂) are examples of diatomic molecules.</p>	<p>ម៉ូលេគុលឌីអាតូម : ម៉ូលេគុលមានស្ថិរភាពដែលបង្កើតឡើងពីអាតូមពីរនៃធាតុដូចគ្នា ។ អុកស៊ីសែន(O₂), អាសូត(N₂), និងក្លរ (Cl₂) ជាឧទាហរណ៍ម៉ូលេគុលឌីអាតូម ។</p>

<p>diazine : 1. A hydrocarbon consisting of an unsaturated hexatomic ring of two nitrogen atoms and four carbons. 2. Suffix indicating a ring compound with two nitrogen atoms.</p>	<p>ឌីអាស៊ីន : 1. អ៊ីដ្រូកាបូដែលផ្សំឡើងពីរវង់អ៊ីដ្រូសាតូមិចមិនផ្គុំតនៃអាតូមអាសូតពីរ និងកាបូនបួន ។ 2. បច្ច័យបង្ហាញថាសមាសធាតុរវាងមានអាតូមអាសូតពីរ ។</p>
<p>diazo compound : An organic compound containing the radical -N=N-.</p>	<p>សមាសធាតុឌីអាសូ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានរ៉ាឌីកាល់ -N=N- ។</p>
<p>diazo dye : See developed dye.</p>	<p>ល័ងឌីអាសូត : មើល developed dye ។</p>
<p>diazo group : A functional group with the formula =N₂.</p>	<p>ក្រុមឌីអាសូ : ក្រុមនាទីមានរូបមន្ត =N₂ ។</p>
<p>diazo oxide : An organic molecule or a grouping of organic molecules that have a diazo group and an oxygen atom joined to ortho positions of an aromatic nucleus. Also known as diazophenol.</p>	<p>ឌីអាសូអុកស៊ីត : ម៉ូលេគុលសរីរាង្គ ឬបង្កំម៉ូលេគុលសរីរាង្គមានក្រុមឌីអាសូ និងអាតូមអុកស៊ីសែនដែលភ្ជាប់ទៅនឹងទីតាំងត្រង់នៃណ្វៃយ៉ូអារ៉ូម៉ាទិច ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ឌីអាសូផេណុល ។</p>
<p>diazo process : See diazotization.</p>	<p>ដំណើរឌីអាសូ : មើល diazotization ។</p>
<p>diazoalkane : A compound with the general formula R₂C=N₂ in which two hydrogen atoms of an alkane molecule have been replaced by a diazo group.</p>	<p>ឌីអាសូអាល់កាន : សមាសធាតុមានរូបមន្តទូទៅ R₂C=N₂ ដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីរនៃម៉ូលេគុលអាល់កានត្រូវបានជំនួសដោយក្រុមឌីអាសូ ។</p>
<p>diazoamine : The grouping -N=NNH-. Also known as azimino.</p>	<p>ឌីអាសូអាមីន : បង្កំ -N=NNH- ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាស៊ីមីណូ ។</p>
<p>diazoate : A salt with molecular formula of the type C₆H₅N=NOOM, where M is a nonvalent metal.</p>	<p>ឌីអាសូអាត : អំបិលដែលមានរូបមន្តម៉ូលេគុលប្រភេទ C₆H₅N=NOOM ដែល M ជាលោហៈគ្មានរ៉ាឌីកាល់ ។</p>
<p>diazoic acid : C₆H₅N=NOOH An isomeric form of phenylnitramine.</p>	<p>អាស៊ីតឌីអាសូអ៊ិច : C₆H₅N=NOOH ទំរង់អ៊ីសូមែរនៃផេនីលនីត្រាមីន ។</p>
<p>diazole : A cyclic hydrocarbon with five atoms in the ring, two of which are nitrogen atoms and three are carbon.</p>	<p>ឌីអាសូល : អ៊ីដ្រូកាបូជុំដែលមានអាតូមប្រាំក្នុងរង្វង់ ដែលពីរជាអាតូមអាសូត និងបីជាអាតូមកាបូន ។</p>
<p>diazomethane : CH₂N₂ A poisonous gas used in organic synthesis to methylate compounds.</p>	<p>ឌីអាសូមេតាន : CH₂N₂ ឧស្ម័នពុលដែលប្រើប្រាស់ក្នុងការសំយោគសរីរាង្គទៅជាសមាសធាតុមេទីឡាត ។</p>
<p>diazonium : The grouping =N≡N.</p>	<p>ឌីអាសូញ៉ូម : បង្កំ =N≡N ។</p>
<p>diazonium salts : Compounds of the type R.X.N:N, where R represents an alkyl or aryl group and X represents an anion such as a halide.</p>	<p>អំបិលឌីអាសូញ៉ូម : សមាសធាតុប្រភេទ R.X.N:N ដែល R តាងអោយក្រុមអាល់គីលឬអារីល និង X តាងអោយអាញ៉ុងដូចជាអាឡូសែន ។</p>
<p>diazosulfonate : A salt formed from diazosulfonic acid.</p>	<p>ឌីអាសូស៊ុលផ្លុយណាត : អំបិលកកើតពីអាស៊ីតឌីអាសូស៊ុលផ្លុយនិច ។</p>
<p>diazotization : Reaction between a primary aromatic amine and nitrous acid to give a diazo compound. Also known as diazo process.</p>	<p>ឌីអាសូតកម្ម : ប្រតិកម្មរវាងអាមីនអារ៉ូម៉ាទិចបឋម និងអាស៊ីតនីត្រិដើម្បីផ្តល់ជាសមាសធាតុឌីអាសូ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដំណើរឌីអាសូ ។</p>
<p>dibasic : 1. Compounds containing two hydrogens that may be replaced by a monovalent metal or radical. 2. An alcohol that has two hydroxyl groups, e.g. ethylene glycol.</p>	<p>ឌីបាស : 1. សមាសធាតុដែលមានអ៊ីដ្រូសែនពីរអាចត្រូវបានជំនួសដោយលោហៈឬរ៉ាឌីកាល់ម៉ូណូវ៉ាលង់ ។ 2. អាល់កុលដែលមានក្រុមអ៊ីដ្រូស៊ីលពីរ ឧទាហរណ៍ អេទីឡេនក្លីកុល ។</p>
<p>dibasic acid : An acid having two hydrogen atoms capable of replacement by two basic atoms or radicals.</p>	<p>អាស៊ីតឌីបាស : អាស៊ីតដែលមានអាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីរអាចជំនួសដោយអាតូមឬរ៉ាឌីកាល់បាសពីរ ។</p>

dibromide : Indicating the presence of two bromine atoms in a molecule.	ឌីប្រូមីដ : ដែលបង្ហាញពីវត្តមាននៃអាតូមប្រូមពីរក្នុងម៉ូលេគុល ។
dibromo- : A prefix indicating two bromine atoms.	ឌីប្រូមីដ : បុព្វបទដែលបង្ហាញថាមានអាតូមប្រូមពីរ ។
dibutyl : Indicating the presence of two butyl groupings bonded through a third atom or group in a molecule.	ឌីប៊ុយតឺល : ដែលបង្ហាញពីវត្តមាននៃក្រុមប៊ុយទីលពីរចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងអាតូមឬក្រុមទីបីក្នុងម៉ូលេគុល ។
dicarbocyanine : 1. A member of a group of dyes termed the cyanine dyes; the structure consists of two heterocyclic rings joined to the five-carbon chain: =CH-CH=CH-CH=CH-. 2. A particular dicarbocyanine dye containing two quinoline hetero-cyclic rings.	ឌីកាបូស្យានីន : សមាជិកនៃក្រុមលំខ ដែលមានឈ្មោះថា លំខស្យានីន ។ ទំរង់របស់វាផ្សំឡើងពីរង់អេតេរូស៊ីគ្លីចពីរដែលភ្ជាប់ទៅនឹងខ្សែអាតូមកាបូនប្រាំ =CH-CH=CH-CH=CH- ។ លំខឌីកាបូស្យានីនពិសេសដែលមានរង់អេតេរូស៊ីគ្លីចគឺណូលីនពីរ ។
dicarboxylic acid : A compound with two carboxyl groups.	អេស៊ីតឌីកាបូកាបូកស៊ីលីច : សមាសធាតុមានក្រុមកាបូកស៊ីលីចពីរ ។
dication : A doubly charged cation with the general formula X ²⁺ .	ឌីកាត្យុង : កាត្យុងមួយដែលមានបន្ទុកពីរនិងមានរូបមន្តទូទៅ X ²⁺ ។
dichloramine : 1. NH ₂ Cl ₂ An unstable molecule considered to be formed from ammonia by action of chlorine. Also known as chlorimide. 2. Any chloramine with two chlorine atoms joined to the nitrogen atom.	ឌីក្លរ៉ាមីន : 1. NH ₂ Cl ₂ ម៉ូលេគុលមិនប្រក្រតីដែលចាត់ទុកថាត្រូវបានកើតឡើងពីអាម៉ូញាក់ដោយអំពើរបស់ក្លរ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ក្លរ៉ាមីត ។ 2. ក្លរ៉ាមីនដែលមានអាតូមក្លរពីរភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមអាសូត ។
dichloride : Any inorganic salt or organic compound that has two chlorine atoms in its molecule.	ឌីក្លរួ : អំបិលអសរីរាង្គ ឬសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានអាតូមក្លរពីរក្នុងម៉ូលេគុលរបស់វា ។
dichromatic dye : Dye or indicator in which different colors are seen, depending upon the thickness of the solution.	លំខឌីក្រូម៉ាត : លំខ ឬធាតុចង្កុលពណ៌ដែលក្នុងនោះពណ៌ខុសៗគ្នានឹងបង្ហាញអោយឃើញទៅតាមភាពខាប់នៃសូលុយស្យុង ។
dichromic : Pertaining to a molecule with two atoms of chromium.	ឌីក្រូមីច : ដែលទាក់ទងទៅនឹងម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមក្រូមពីរ ។
dicovalent carbon : See divalent carbon.	កាបូនឌីកូវ៉ាល្យង់ : មើល divalent carbon ។
dicyanide : A salt that has two cyanide groups.	ឌីស្យានួ : អំបិលមានក្រុមស្យានួពីរ ។
didymium : A mixture of the rare-earth elements praeaseodymium and neodymium. Abbreviated Di.	ឌីឌីមីយ៉ូម : ល្បាយនៃធាតុកំរលើផែនដីគឺប្រេសេអូឌីមីយ៉ូម និងណេអូឌីមីយ៉ូម ។ សរសេរកាត់ Di ។
dielectric vapor detector : Apparatus to measure the change in the dielectric constant of gases or gas mixtures; used as a detector in gas chromatographs to sense changes in carrier gas.	ដេតិចទ័រចំហាយឌីអេឡិចត្រិច : ឧបករណ៍វាស់ការប្តូរថេរឌីអេឡិចត្រិចនៃឧស្ម័ន ឬល្បាយឧស្ម័ន ។ វាត្រូវប្រើប្រាស់ជាដេតិចទ័រ ក្នុងក្រូម៉ាតូក្រាបឧស្ម័នដើម្បីដឹងពីការប្រែប្រួលក្នុងឧស្ម័ន ។
dielectrophoresis : The ability of an uncharged material to move when subjected to an electric field.	ឌីអេឡិចត្រូផេរេស : លទ្ធភាពនៃរូបធាតុគ្មានបន្ទុកក្នុងការធ្វើបំលាស់ទីនៅពេលដាក់វាក្នុងដែនអេឡិចត្រិច ។
Diels-Alder reaction : The 1, 4 addition of a conjugated diolefin to a compound, known as a dienophile, containing a double or triple bond; the dienophile may be activated by conjugation with a second double bond or with an electron acceptor.	ប្រតិកម្ម Diels-Alder : ការបូកបន្ថែម 1,4 ឌីអូលេភីនឆ្លាស់ទៅនឹងសមាសធាតុ ដូចជាឌីអេណូភីលដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់ ឬបីជាន់ ។ ឌីអេណូភីលអាចត្រូវសកម្មកម្មដោយការឆ្លាស់ជាមួយសម្ព័ន្ធពីរជាន់មួយ ឬធាតុទទួលអេឡិចត្រុង ។

<p>diene : One of a class of organic compounds containing two ethylenic linkages (carbon-to-carbon double bonds) in the molecules. Also known as alkadiene; diolefin.</p>	<p>ឌីអែន ឬដៀន : ថ្នាក់មួយនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានការចងសម្ព័ន្ធអេទីឡែន ពីរ(C=C) ក្នុងម៉ូលេគុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អាស់កាឌីអែនឌីអូលេហ្វីន ។</p>
<p>diene resin : Material containing the diene group of double bonds that may polymerise.</p>	<p>រេស៊ីនឌីអែន : រូបធាតុមានក្រុមឌីអែនសម្ព័ន្ធពីរជាន់ដែលអាចធ្វើប៉ូលីមែរកម្ម ។</p>
<p>diene value : A number that represents the amount of conjugated bonds in a fatty acid or fat.</p>	<p>តំលៃឌីអែន : ចំនួនដែលតាងអោយបរិមាណសម្ព័ន្ធគ្នាស់ក្នុងអាស៊ីតខ្លាញ់ឬខ្លាញ់ ។</p>
<p>dienophile : The alkene component of a reaction between an alkene and a diene.</p>	<p>ឌីអេណូភីល ឬចំណូលដៀន: សមាសភាគអាស់សែននៃប្រតិកម្មរវាងអាស់សែននិងឌីអែន ។</p>
<p>diester : A compound containing two ester groupings.</p>	<p>ឌីអេស្ត័រ : សមាសធាតុដែលមានក្រុមអេស្ត័រពីរ ។</p>
<p>diet : The different kinds of food and the amount of each kind of food eaten by people or animals. It is often described by the name of the food which provides most of the energy for nutrition. i.e. a rice diet, a wheat diet.</p>	<p>របបអាហារ : ប្រភេទផ្សេងៗនៃអាហារនិងបរិមាណនៃប្រភេទអាហារនីមួយៗដែលត្រូវបានបរិភោគដោយមនុស្ស ឬសត្វ ។ វាច្រើនត្រូវបានពណ៌នាដោយឈ្មោះអាហារដែលផ្តល់ថាមពលច្រើនជាងគេសំរាប់ការចិញ្ចឹមជីវិត ។ ឧទាហរណ៍ របបអាហារបាយ របបអាហារស្រូវសាលី ។</p>
<p>diether : A molecule that has two oxygen atoms with ether bonds.</p>	<p>ឌីអេទ័រ : ម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមអុកស៊ីសែនពីរ ដែលមានសម្ព័ន្ធអេទ័រ (-O-) ។</p>
<p>diethyl : Pertaining to a molecule with two ethyl groups.</p>	<p>ឌីអេទីល : ដែលទាក់ទងទៅនឹងម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអេទីលពីរ ។</p>
<p>diethylaminoethyl cellulose : A positively charged resin used in ion-exchange chromatography; an anion exchanger. Also known as DEAE-cellulose.</p>	<p>សែលុយឡូសឌីអេទីលអាមីណូអេទីល : រេស៊ីនដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានប្រើក្នុងក្រាម៉ាតូក្រាហ្វិកបណ្តូរអ៊ីយ៉ុង ។ វាជាធាតុបណ្តូរអាញ់ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សែលុយឡូស DEAE ។</p>
<p>difference spectrophotometer : See absorption spectrophotometer.</p>	<p>ស្បៀងត្រួតត្រាខ្លាំងត្រូវខ្លាំង : មើល absorption spectrophotometer ។</p>
<p>differential aeration cell : An electrolytic cell whose electromotive force comes from a difference in concentration of atmospheric oxygen at one electrode with reference to another electrode of the same material. Also known as oxygen concentration cell.</p>	<p>ពិលមានខ្យល់ខ្លាំងខ្លាំងស្បៀង : ពិលអេឡិចត្រូលីតដែលកំលាំងចលនាអេឡិចត្រូលីតរបស់វាបានមកពីភាពខុសគ្នានៃកំហាប់អុកស៊ីសែនបរិយាកាសនៅលើអេឡិចត្រូតមួយជាគោលយោងធៀបទៅនឹងអេឡិចត្រូតមួយទៀតនៃរូបធាតុដូចគ្នា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាកោសិកាកំហាប់អុកស៊ីសែន ។</p>
<p>differential ebulliometer : Apparatus for precise and simultaneous measurement of both the boiling temperature of a liquid and the condensation temperature of the vapors of the boiling liquid.</p>	<p>ព័ទ្ធជុំវិញឌីអេទីលស្បៀង : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់ព្រមគ្នា និងជាក់លាក់នូវសីតុណ្ហភាពព័ទ្ធជុំវិញ និងសីតុណ្ហភាពកំណើតនៃចំហាយវត្ថុរាវកំពុងព័ទ្ធ ។</p>
<p>differential heat of dilution : See heat of dilution.</p>	<p>តំលៃឌីអេទីលស្បៀងនៃព្រាវ : មើល heat of dilution ។</p>
<p>differential polarography : Technique of polarographic analysis which measures the difference in current flowing between two identical dropping-mercury electrodes at the same potential but in different solutions.</p>	<p>ប៉ូឡូក្រាហ្វីឌីអេទីលស្បៀង : បច្ចេកទេសវិភាគប៉ូឡូក្រាហ្វីដែលវាស់ភាពខុសគ្នានៃចរន្តដែលឆ្លងកាត់រវាងអេឡិចត្រូតបាតបន្តក់ពីរដូចគ្នាបេះបិទនៅចំណុចប៉ូតង់ស្យែលដូចគ្នា ប៉ុន្តែក្នុងសូលុយស្យុងខុសគ្នា ។</p>

<p>differential reaction rate : The order of a chemical reaction expressed as a differential equation with respect to time; e.g., $dx/dt = k(a - x)$ for first order, $dx/dt = k(a - x)(b - x)$ for second order, and so on, where k is the specific rate constant, a is the concentration of reactant A, b is the concentration of reactant B, and dx/dt is the rate of change in concentration for time t.</p>	<p>ល្បឿនប្រតិកម្មឌីផេរ៉ង់ស្យែល : លំដាប់ប្រតិកម្មគីមីមួយដែលសំដែងដោយសមីការ ឌីផេរ៉ង់ស្យែលអាស្រ័យរយៈពេល ។ ឧទាហរណ៍ $dx/dt = k(a - x)$ សំរាប់ប្រតិកម្ម លំដាប់ទី1 ហើយ $dx/dt = k(a - x)(b - x)$ សំរាប់ប្រតិកម្ម លំដាប់ទី2 ។ល។ ដែល K ជាថេរល្បឿនជាក់លាក់ a ជាកំហាប់នៃប្រតិករ A b គឺជាកំហាប់នៃប្រតិករB និង dx/dt ជាល្បឿននៃការប្រែប្រួលកំហាប់សំរាប់រយៈពេល t ។</p>
<p>differential spectrophotometry : Spectrophotometric analysis of a sample when a solution of the major component of the sample is placed in the reference cell; the recorded spectrum represents the difference between the sample and the reference cell.</p>	<p>វិធីស្និទ្ធស្នាត្រួតពិនិត្យឌីផេរ៉ង់ស្យែល : ការវិភាគស្និទ្ធស្នាត្រួតពិនិត្យមេទ្រិចនៃភាគសំណាកមួយនៅពេលសូលុយស្យុងនៃសមាសភាគសំខាន់ៗរបស់ភាគសំណាកនេះត្រូវបានដាក់ទៅក្នុងថតយោង ។ ស្និទ្ធដែលបានកត់ត្រាតាង អោយភាពខុសគ្នារវាងភាគសំណាក និងកោសិកាយោង ។</p>
<p>differential thermometric titration : Thermometric titration in which titrant is added simultaneously to the reaction mixture and to a blank in identically equipped cells.</p>	<p>អត្រាកម្មទែម៉ូមេទ្រិចឌីផេរ៉ង់ស្យែល : អត្រាកម្មទែម៉ូមេទ្រិចដែលក្នុងនោះអត្រាករត្រូវបានបន្ថែមព្រមគ្នាទៅក្នុងល្បាយប្រតិកម្មនិងថតទេក្នុងកោសិកាដែលបានដំឡើងដូចគ្នា ។</p>
<p>diffraction grating : An optical device consisting of an assembly of narrow slits or grooves which produce a large number of beams that can interfere to produce spectra. Also known as grating.</p>	<p>ឧបករណ៍ខ្សែរន្ធស្នាត : ឧបករណ៍អុបទិចដែលផ្សំឡើងពីការផ្គុំគ្នានៃស្នាមមុខកាត់ឬស្នាមលក់តូចៗដែលបង្កើតបានជាបាច់ពន្លឺយ៉ាងច្រើនដែលអាចជ្រៀតជ្រែកដើម្បីបង្កើតស្និទ្ធ ។</p>
<p>diffraction spectrum : Parallel light and dark or colored bands of light produced by diffraction.</p>	<p>ស្និទ្ធស្នាត្រួតពិនិត្យ : បងពន្លឺនិងបងពន្លឺតូចៗបងពណ៌ស្របគ្នានៃពន្លឺដែលបង្កើតឡើងដោយឌីប្រាក់ស្យុង ។</p>
<p>diffuse series : A series occurring in the spectra of many atoms having one, two, or three electrons in the outer shell, in which the total orbital angular momentum quantum number changes from 2 to 1.</p>	<p>ស៊េរីសាយ : ស៊េរីដែលកើតឡើងក្នុងស្និទ្ធនៃអាតូមច្រើនដែលមានអេឡិចត្រុង 1, 2, ឬ 3 ក្នុងស្រទាប់ក្រៅដែលក្នុងនោះចំនួនកង់ទិចម៉ូម៉ង់នៃមុំអរប៊ីតាល់សរុបប្រែប្រួលពី 2 ទៅ 1 ។</p>
<p>diffuse spectrum : Any spectrum having lines which are very broad even when there is no possibility of line broadening by collisions.</p>	<p>ស្និទ្ធសាយ : ស្និទ្ធដែលមានបន្ទាត់ធំទូលាយសូម្បីតែនៅពេលគ្មានលទ្ធភាពពង្រីកដោយការប៉ះទង្គិច ។</p>
<p>diffusion : The tendency of molecules and ions to move randomly toward areas of lower concentration until the concentration is uniform throughout the system.</p>	<p>សំណាយ : ទំនោរបំលាស់ទីដោយចៃដន្យនៃម៉ូលេគុលនិងអ៊ីយ៉ុងទៅតំបន់មានកំហាប់ទាបជាងរហូតដល់កំហាប់នេះស្មើគ្នាក្នុងប្រព័ន្ធទាំងមូល ។</p>
<p>diffusion current : In polarography with a dropping-mercury electrode, the flow that is controlled by the rate of diffusion of the active solution species across the concentration gradient produced by the removal of ions or molecules at the electrode surface.</p>	<p>ចរន្តសំណាយ : ក្នុងប៉ូលេរូក្រាហ្វីមានអេឡិចត្រូតបាតបន្តកំលាំងដែលត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយល្បឿនសំណាយនៃប្រភេទសូលុយស្យុងឆ្លងកាត់ជំរាលកំហាប់ដែលបង្កើតឡើងដោយការផ្តាច់អ៊ីយ៉ុងឬម៉ូលេគុលនៅលើផ្ទៃអេឡិចត្រូត ។</p>
<p>diffusion flame : A long gas flame that radiates uniformly over its length and precipitates free carbon uniformly.</p>	<p>អណ្តាតភ្លើងសំណាយ : អណ្តាតភ្លើងវែងនៃឧស្ម័នដែលបញ្ចេញស្មៅក្នុងប្រវែងរបស់វា និងកាតាបូនសេរីដូចគ្នា ។</p>

<p>diffusion potential : A potential difference across the boundary between electrolytic solutions with different compositions. Also known as liquid junction potential.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលសំណាយ : ភាពខុសគ្នានៃប៉ូតង់ស្យែលឆ្លងកាត់ព្រំដែនរវាងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតដែលមានសមាសភាគខុសគ្នា។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប៉ូតង់ស្យែលប្រសព្វវត្ថុរាវ។</p>
<p>diffusivity analysis : Analysis of difficult-to-separate materials in solution by diffusion effects, using, e.g., dialysis, electro dialysis, interferometry, amperometric titration, polarography, or voltammetry.</p>	<p>ការវិភាគសំណាយ : ការវិភាគនៃរូបធាតុដែលពិបាកព្យាបាលក្នុងសូលុយស្យុងដោយផលសំណាយដែលប្រើប្រាស់ ឧទាហរណ៍ ដ្យាឡីស អេឡិចត្រូដ្យាឡីស អាំងទែរេរ៉ូម៉ាត្រ អត្រាកម្មអ៊ែរ៉ូម៉ាត្រ ប៉ូលេរូក្រាហ្វី ឬវ៉ុលតេម៉ែត្រ។</p>
<p>difunctional molecule : An organic structure possessing two sites that are highly reactive.</p>	<p>ម៉ូលេគុលមុខងារពីរ : ទំរង់សរីរាង្គមានតំបន់ពីរដែលមានលក្ខណៈប្រតិកម្មខ្ពស់។</p>
<p>digestion : Process that breaks down food molecules into smaller compounds that are absorbed by the body.</p>	<p>ការរំលាយអាហារ : លំនាំបំបែកម៉ូលេគុលនៃអាហារជាសមាសធាតុតូចៗដែលត្រូវបានស្រូបដោយសារពាង្គកាយ។</p>
<p>diglycerol : A compound that is a diester of glycerol.</p>	<p>ឌីក្លីសេរ៉ូល : សមាសធាតុដែលជាឌីអេស្ត័រនៃក្លីសេរ៉ូល។</p>
<p>dihalide : A molecule containing two atoms of halogen combined with a radical or element.</p>	<p>ឌីអាលុយរីដ : ម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមអាលុយរីដពីរផ្សំជាមួយរ៉ាឌីកាល់ឬធាតុមួយ។</p>
<p>dihydrate : A compound with two molecules of water of hydration.</p>	<p>ឌីអ៊ីដ្រាត : សមាសធាតុដែលមានទឹកពីរម៉ូលេគុលនៃអ៊ីដ្រាតកម្ម។</p>
<p>dihydrazone : A molecule containing two hydrazone radicals</p>	<p>ឌីអ៊ីដ្រាសូន : ម៉ូលេគុលដែលមានរ៉ាឌីកាល់អ៊ីដ្រាសូនពីរ។</p>
<p>dihydro- : A prefix indicating combination with two atoms of hydrogen.</p>	<p>ឌីអ៊ីដ្រូ : បុព្វបទដែលបង្ហាញពីបន្សំជាមួយអាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីរ។</p>
<p>dihydrochloride : A compound containing two molecules of hydrochloric acid.</p>	<p>ឌីអ៊ីដ្រូក្លរីដ : សមាសធាតុដែលមានអាស៊ីតក្លរីឌ្រីចពីរម៉ូលេគុល។</p>
<p>dihydroxy : A molecule containing two hydroxyl groups.</p>	<p>ឌីអ៊ីដ្រូកស៊ី : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីលពីរ។</p>
<p>diluent : An inert substance added to some other substance or solution so that the volume of the latter substance is increased and its concentration per unit volume is decreased.</p>	<p>ធាតុពង្រាច : សារធាតុនិចលដែលត្រូវបន្ថែមទៅលើសារធាតុ ឬសូលុយស្យុងមួយចំនួនដែលមានសារធាតុនោះកើនឡើង និងកំហាប់ក្នុងមួយខ្នាតមាឌមួយចុះ។</p>
<p>dilute : To make less concentrated.</p>	<p>ពង្រាច : ធ្វើអោយកំហាប់ថយចុះ។</p>
<p>dilute solution : A solution containing a small amount of solute.</p>	<p>សូលុយស្យុងសង្ខេប : សូលុយស្យុងផ្ទុកទៅដោយបរិមាណដ៏តិចតួចនៃធាតុរលាយ។</p>
<p>dilution : Increasing the proportion of solvent to solute in any solution and thereby decreasing the concentration of the solute per unit volume.</p>	<p>ការពង្រាច : ការបង្កើនសមាមាត្រនៃធាតុរលាយទៅលើធាតុរលាយក្នុងសូលុយស្យុងណាមួយដែលជាហេតុធ្វើអោយកំហាប់នៃធាតុរលាយក្នុងមួយខ្នាតមាឌមួយចុះ។</p>
<p>dimensional analysis : Method of converting a measurement from one unit to another by multiplying by an appropriate conversion factor. The measurement does not change, only its unit.</p>	<p>ការវិភាគវិមាត្រ : វិធីនៃការបំប្លែងរង្វាស់ពីឯកតាមួយទៅឯកតាមួយទៀតដោយគុណជាមួយមេគុណបំប្លែងដែលសមស្រប។ រង្វាស់នេះមិនប្រែប្រួលទេ តែឯកតារបស់វាប៉ុណ្ណោះដែលប្រែប្រួល។</p>

dimeric water : Water in which pairs of molecules are joined by hydrogen bonds.	ទឹកឌីមែរ : ទឹកដែលក្នុងតួម៉ូលេគុលរបស់វាត្រូវបានភ្ជាប់ដោយសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែន ។
dimerization : A chemical reaction in which two identical molecular entities react to form a single dimer.	ឌីមែរកម្ម : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះមានម៉ូលេគុលដូចគ្នាពីរធ្វើប្រតិកម្មដើម្បីបង្កើតឌីមែរមួយ ។
dimetan : The generic name for 5,5-dimethyldehydroresorcinol dimethyl-carbamate, a synthetic carbamate insecticide.	ឌីមេតាន : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់ 5,5-ឌីមេទីលដេអ៊ីដ្រូរេសូរីនូលឌីមេទីលកាបាម៉ាតដែលជាថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិតកាបាម៉ាតសំយោគ ។
dimethyl : A compound that has two methyl groups.	ឌីមេទីល : សមាសធាតុដែលមានក្រុមមេទីលពីរ ។
dimorphism : Having crystallization in two forms with the same chemical composition.	ទ្វេសណ្ឋាន : ដែលមានកំណែក្រាមក្នុងទម្រង់ពីរដែលមានសមាសភាគគីមីដូចគ្នា ។
dineric : 1.Having two liquid phases. 2. Pertaining to the interface between two liquids.	ឌីនេរិច : 1. ដែលមានផាសរាវពីរ ។ 2. ដែលទាក់ទងទៅនឹងអន្តរមុខរវាងរាវពីរ ។
dinitrate : A molecule that contains two nitrate groups.	ឌីនីត្រាត : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមនីត្រាតពីរ ។
dinitrite : A molecule that has two nitrite groups.	ឌីនីទ្រីត : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមនីទ្រីតពីរ ។
dinitrogen : The diatomic molecule of nitrogen.	ឌីណៃតូស៊ីន : ម៉ូលេគុលឌីអាតូមនៃអាសូត ។
dioctyl : A compound that has two octyl groups.	ឌីអុកតីល : សមាសធាតុដែលមានក្រុមអុកតីលពីរ ។
diodide : A molecule that contains two iodine atoms bonded to an element or radical.	ឌីអ៊ីយ៉ូឌីន : ម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមអ៊ីយ៉ូតពីរចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងធាតុ ឬរ៉ាឌីកាល់មួយ ។
diolefin : See diene.	ឌីអូលេផីន : មើល diene ។
-dione : Suffix indicating the presence of two keto groups.	ឌីអូន : បច្ច័យដែលបង្ហាញពីវត្តមាននៃក្រុមសែតូនពីរ ។
dioxide : A compound containing two atoms of oxygen.	ឌីអុកស៊ីត : សមាសធាតុដែលមានអាតូមអុកស៊ីសែនពីរ ។
dioxin : A member of a family of highly toxic chlorinated aromatic hydrocarbons; found in a number of chemical products as lipophilic contaminants. Also known as polychlorinated dibenzo-para-dioxin.	ឌីអុកស៊ីន : សមាជិកនៃអំបូរអ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិចមានក្លរដែលពុលខ្លាំង ។ វាត្រូវបានប្រទះឃើញក្នុងផលិតផលគីមីជាច្រើន ដូចជាធាតុកខ្វក់លីបូភីលីច ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ឌីបង់សូប៉ារ៉ាឌីអុកស៊ីនមានប្រូលីក្លរ ។
dioxygen : O ₂ Molecular oxygen.	ឌីអុកស៊ីសែន : ម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែន O ₂ ។
diphenol : A compound that has two phenol groups, e.g., resorcinol.	ឌីផេនុល : សមាសធាតុដែលមានក្រុមផេនុលពីរ ឧទាហរណ៍ រេសូរីនូល ។
diphosphate : A salt that has two phosphate groups.	ឌីផូស្វាត : អំបិលដែលមានក្រុមផូស្វាតពីរ ។
dipolar gas : A gas whose molecules have a permanent electric dipole moment.	ឌីប៉ូលឌីម៉ូលែ : ឧស្ម័នដែលម៉ូលេគុលមានម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលអេឡិចទ្រិចជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។
dipolar ion : An ion carrying both a positive and a negative charge. Also known as zwitterion.	អ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូលែ : អ៊ីយ៉ុងដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ។

<p>dipole : A molecule that has two electrically charged regions, or poles. An electric dipole is a region of unbalanced electric charge. A dipole is a characteristic of all polar bonds. Dipoles also affect the solubility characteristic of a molecule.</p>	<p>ឌីប៉ូល : ម៉ូលេគុលដែលមានតំបន់បន្តកអគ្គិសនីពីរ ឬប៉ូលពីរ ។ ឌីប៉ូលអេឡិចត្រិចជាតំបន់ដែលមានបន្តកអគ្គិសនីមិនស្មើគ្នា ។ ឌីប៉ូលជាកូណៈសំគាល់នៃសម្ព័ន្ធប្លូលែទាំងអស់ ហើយវា ក៏មានឥទ្ធិពលលើលក្ខណៈនៃភាពរលាយរបស់ម៉ូលេគុលផងដែរ ។</p>
<p>dipole moment : The vector sum of the bond moments in a molecule, a measure of the polarity of the molecule.</p>	<p>ម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូល : វ៉ិចទ័រសរុបនៃម៉ូម៉ង់សម្ព័ន្ធក្នុងម៉ូលេគុលមួយ ដែលជារង្វាស់នៃភាពប៉ូលែនៃម៉ូលេគុលនោះ ។</p>
<p>dipole-dipole force : See dipole-dipole interaction</p>	<p>កំលាំងឌីប៉ូល-ឌីប៉ូល : មើល dipole-dipole interaction ។</p>
<p>dipole-dipole interaction : (dipole moments) A weak intermolecular force resulting from the attraction of oppositely charged regions of permanently polar molecules. Dipole-dipole interactions are partly responsible for van de Waals forces and surface tension in liquids.</p>	<p>អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូល : (ម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូល) កំលាំងអន្តរម៉ូលេគុលខ្សោយ បានមកពីទំនាយនៃដំបន់បន្តកផ្ទុយគ្នានៃម៉ូលេគុលប៉ូលែអេឡិចត្រូនីយ៍ ។ អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូលទទួលខុសត្រូវខ្លះៗសំរាប់កំលាំងវ៉ានដេរវ៉ាល និងតំណឹងផ្ទៃក្នុងវិគ្គារ ។</p>
<p>dipole-induced dipole interactions : A weak intermolecular attraction between a polar molecule and a non-polar molecule in which polarity is induced.</p>	<p>អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូលអន្តរ : ទំនាញអន្តរម៉ូលេគុលខ្សោយរវាងម៉ូលេគុលប៉ូលែនិងម៉ូលេគុលមិនប៉ូលែនដែលក្នុងនោះបាននាំមកនូវភាពប៉ូលែ ។</p>
<p>dipropyl : A compound containing two propyl groups.</p>	<p>ឌីប្រូពីល : សមាធាតុដែលមានក្រុមប្រូពីលពីរ ។</p>
<p>diprotic : Pertaining to a chemical structure that has two ionizable hydrogen atoms.</p>	<p>ឌីប្រូតិច : ដែលទាក់ទងទៅនឹងទម្រង់គីមីដែលមានអាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីរអាចបំបែកជាអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>diprotic acid : An acid that has two ionizable hydrogen atoms in each molecule.</p>	<p>អាស៊ីតឌីប្រូតិច : អាស៊ីតដែលមានអាតូមអ៊ីដ្រូសែនអាចបំបែកជាអ៊ីយ៉ុងពីរក្នុងម៉ូលេគុលនីមួយៗ ។</p>
<p>direct effect : A chemical effect caused by the direct transfer of energy from ionizing radiation to an atom or molecule in a medium.</p>	<p>ផលផ្ទាល់ : ផលគីមីដែលបង្កដោយបន្ថែមថាមពលផ្ទាល់ពីការស្និទ្ធិយ៉ុងកម្មទៅអោយអាតូមឬម៉ូលេគុលក្នុងមជ្ឈដ្ឋាន ។</p>
<p>directing groups : Groups already on a benzene ring that direct the position of attachment of electrophiles.</p>	<p>ក្រុមដេរីស : ក្រុមមានលើវង់បង់សែនស្រាប់ដែលជាអ្នកដៅទីតាំងជំនាបរបស់អេឡិចត្រូហ្វីល ។</p>
<p>direct-vision spectroscopy : A spectroscopy that allows the observer to look in the direction of the light source by means of an Amici prism.</p>	<p>ស្ពិចត្រូស្កូបគំរេញផ្ទាល់ : ស្ពិចត្រូស្កូបដែលអាចអោយអ្នកសង្កេតមើលទិសដៅនៃប្រភពពន្លឺដោយព្រិសអាមីស៊ី ។</p>
<p>disaccharide : A sugar, such as sucrose, formed by the combination of two monosaccharides. e.g. sucrose is composed of glucose and fructose.</p>	<p>ឌីសាការីត : ស្ករដូចជាសាការីតដែលបង្កើតឡើងដោយបន្សំនៃម៉ូណូសាការីតពីរ ។ ឧទាហរណ៍ : ស្ករអំពៅផ្សំឡើងពីគ្រុយកូស និងក្រូចតូស ។</p>
<p>discontinuous phase : See disperse phase.</p>	<p>ផាសដាច់ : មើល disperse phase ។</p>
<p>discrete spectrum : A spectrum in which the component wavelengths constitute a discrete sequence of values rather than a continuum of values.</p>	<p>ស្ពិចត្រូដាច់ : ស្ពិចត្រូដែលក្នុងនោះជំហានរលកសមាសធាតុស្ថិតនៅជាលំដាប់តំលៃដាច់ពីគ្នា ។</p>
<p>disilane Si₂H₆ : A spontaneously flammable compound of silicon and hydrogen; it exists as a liquid at room temperature.</p>	<p>ឌីស៊ីឡាន Si₂H₆ : សមាសធាតុអាចឆេះដោយឯកឯងនៃស៊ីលីស្យូម និងអ៊ីដ្រូសែន ។ វាមានអត្ថិភាពជាវិគ្គារនៅសីតុណ្ហភាពបន្តបំ ។</p>

<p>disilicate : A silicate compound that has two silicon atoms in the molecule.</p>	<p>ឌីស៊ីលីកាត : សមាសធាតុស៊ីលីកាតដែលមានអាតូមស៊ីលីកាពីរក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>disilicide : A compound that has two silicon atoms joined to a radical or another element.</p>	<p>ឌីស៊ីលីស៊ីត : សមាសធាតុដែលមានអាតូមស៊ីលីកាពីរភ្ជាប់ទៅនឹងរ៉ាឌីកាល់ ឬធាតុមួយទៀត ។</p>
<p>disk colorimeter : A device for comparing standard and sample colors by means of rotating color disks.</p>	<p>ការងារប្រើត្រង់វាស : ឧបករណ៍សំរាប់ប្រៀបធៀបពណ៌ភាគសំណាក និងពណ៌គំរូ (ស្តង់ដារ) ដោយមធ្យោបាយបង្វិលថាសពណ៌ ។</p>
<p>disperse phase : The phase of a disperse system consisting of particles or droplets of one substance distributed through another system. Also known as discontinuous phase; internal phase.</p>	<p>ផាសពង្រាយ : ផាសនៃប្រព័ន្ធរាត់រាយដែលបង្កឡើងដោយភាគល្អិត ឬដំណក់តូចៗនៃសារធាតុមួយដែលត្រូវបានបែងចែកទៅប្រព័ន្ធមួយទៀត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ផាសដាច់ ឬផាសផ្ទៃក្នុង ។</p>
<p>disperse system : A two-phase system consisting of a dispersion medium and a disperse phase.</p>	<p>ប្រព័ន្ធពង្រាយ : ប្រព័ន្ធជាសពីរដែលមានមជ្ឈដ្ឋានរាត់រាយ និងផាសរាត់រាយ ។</p>
<p>dispersible inhibitor : An additive that can be dispersed in a liquid with only moderate agitation to retard undesirable chemical action.</p>	<p>ធាតុបង្ការពង្រាយធាន : ធាតុបន្ថែមដែលអាចពង្រាយក្នុងរាវដោយមានតែការរញ្ជួយល្មមដើម្បីពន្លឺសកម្មភាពគីមីដែលមិនចង់បាន ។</p>
<p>dispersion : A distribution of finely divided particles in a medium.</p>	<p>រលាយ : របាយមួយនៃភាគល្អិតតូចៗក្នុងមជ្ឈដ្ឋាន ។</p>
<p>dispersion force : The weakest kind of intermolecular attraction; thought to be caused by the random motion of electrons causing temporary dipoles.</p>	<p>កំលាំងរលាយ : ប្រភេទខ្សោយបំផុតនៃទំនាញអន្តរម៉ូលេគុលដែលត្រូវបានគិតថាបង្កឡើងដោយចលនាចៃដន្យនៃអេឡិចត្រុងដែលបណ្តាលអោយមានឌីប៉ូលបណ្តោះអាសន្ន ។</p>
<p>dispersion medium : See continuous phase.</p>	<p>មជ្ឈដ្ឋានរលាយ : មើល continuous phase ។</p>
<p>dispersoid : Matter in a form produced by a disperse system.</p>	<p>ឌីស្តែសូអ៊ីត : រូបធាតុក្នុងទម្រង់ ដែលបង្កើតឡើងដោយប្រព័ន្ធរាត់រាយមួយ ។</p>
<p>displacement : A chemical reaction in which an atom, radical, or molecule displaces and sets free an element of a compound.</p>	<p>បំលាស់ទី : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះអាតូម រ៉ាឌីកាល់ ឬម៉ូលេគុលផ្លាស់កន្លែង និងបង្កើតធាតុសេរីមួយនៃសមាសធាតុ ។</p>
<p>displacement chromatography : Variation of column-development or elution chromatography in which the solvent is sorbed more strongly than the sample components; the freed sample migrates down the column, pushed by the solvent.</p>	<p>ក្រាម៉ាតូក្រាតិបំលាស់ទី : ការផ្លាស់ប្តូរនៃកូឡោនក្រាម៉ាតូក្រាតិផ្តិតពណ៌ ឬផ្តាច់ពណ៌ដែលក្នុងនោះធាតុរំលាយត្រូវស្រូបខ្លាំងជាងសមាសធាតុភាគសំណាក ហើយភាគសំណាកសេរីផ្លាស់ទីចុះតាមកូឡោនដែលរុញដោយធាតុរំលាយ ។</p>
<p>displacement series : The elements in decreasing order of their negative potentials. Also known as constant series; electromotive series; Volta series.</p>	<p>សេរីបំលាស់ទី : ធាតុគីមីក្នុងលំដាប់ថយចុះនៃប៉ូតង់ស្យែលអវិជ្ជមានរបស់វា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សេរីថេរ សេរីចលនាអេឡិចត្រុង និងសេរីប៉ូតង់ស្យែល ។</p>
<p>disproportionation : The changing of a substance, usually by simultaneous oxidation and reduction, into two or more dissimilar substances.</p>	<p>ឌីស្តកម្ម : ការប្តូរសារធាតុមួយ ជាធម្មតាដោយប្រតិកម្ម អុកស៊ីតកម្ម និងរេដុកម្មព្រមគ្នាទៅជាសារធាតុពីរ ឬច្រើនដែលខុសៗគ្នា ។</p>

<p>dissociation : Separation of a molecule into two or more fragments (atoms, ions, radicals) by collision with a second body or by the absorption of electromagnetic radiation.</p>	<p>ការបំបែក : ការបំបែកនៃម៉ូលេគុលមួយទៅជាបំបែកពីរប្រភេទ (អាតូម អ៊ីយ៉ុង រ៉ាឌីកាល់) ដោយការទង្គិចជាមួយអង្គធាតុទីពីរ ឬដោយសំរូបការស្រូបអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច ។</p>
<p>dissociation constant : A constant whose numerical value depends on the equilibrium between the undissociated and dissociated forms of a molecule; a higher value indicates greater dissociation.</p>	<p>ថេរម៉ែត្រ : ថេរដែលតំលៃជាលេខរបស់វាអាស្រ័យទៅនឹងលំនឹងរវាងទម្រង់បំបែក និងទម្រង់មិនបំបែកនៃម៉ូលេគុល ។ តំលៃធំបង្ហាញថាកំលាំងបំបែកខ្លាំងជាង ។</p>
<p>dissociation energy : The energy required for complete separation of the atoms of a molecule.</p>	<p>ថាមពលបំបែក : ថាមពលដែលត្រូវការសំរាប់ការបំបែកទាំងស្រុងនៃអាតូមរបស់ម៉ូលេគុល ។</p>
<p>dissociation limit : The wavelength, in a series of vibrational bands in a molecular spectrum, corresponding to the point at which the molecule dissociates into its constituent atoms; it corresponds to the convergence limit.</p>	<p>លីមីតបំបែក : ជំហានរលកក្នុងសេរីបង់លំញ័រក្នុងស្បៀងនៃម៉ូលេគុលមួយត្រូវបានទៅនឹងចំណុចដែលម៉ូលេគុលនោះបំបែកទៅជាអាតូមធាតុបង្ករបស់វា ។ វាត្រូវបានទៅនឹងលីមីតបង្រួម ។</p>
<p>dissociation pressure : The pressure, for a given temperature, at which a chemical compound dissociates.</p>	<p>សំពាធបំបែក : សំពាធនៅសីតុណ្ហភាពផ្តល់អោយដែលសមាសធាតុគីមីធ្វើការបំបែក ។</p>
<p>dissociation-voltage effect : A change in the dissociation of a weak electrolyte produced by a strong electric field.</p>	<p>ផលប៉ះពាល់ស្បៀងបំបែក : ការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការបំបែកនៃអេឡិចត្រូលីតខ្សោយបង្កឡើងដោយដែនអេឡិចត្រិចខ្លាំង ។</p>
<p>dissolution : Dissolving of a material.</p>	<p>ការរលាយ : ការរលាយនៃរូបធាតុ ។</p>
<p>dissolve : To cause to disperse. Absorb or melt into fluid. To cause to pass into solution.</p>	<p>រលាយ : ធ្វើអោយរាយប៉ាយ សំរូប ឬរលាយទៅជាវត្ថុរាវ ។ ធ្វើអោយក្លាយទៅជាសូលុយស្យុង ។</p>
<p>dissymmetry coefficient : Ratio of the intensities of scattered light at 45 and 135°, used to correct for destructive interference encountered in light-scattering-photometric analyses of liquid samples.</p>	<p>មេគុណអស្ម័រេទ្រី : ផលធៀបអាំងតង់ស៊ីតេនៃពន្លឺព្រាចនៅ 45 និង 135° ដែលត្រូវប្រើដើម្បីកែតម្រូវទំនាក់ទំនងបំផ្លាញដែលជួបប្រទះក្នុងការវិភាគផូតូមេទ្រិចពន្លឺព្រាចនៃភាគសំណាករាវ ។</p>
<p>distillate : The liquid products of distillation formed by condensing vapors.</p>	<p>ផលបំណិត : ផលិតផលរាវនៃបំណិតដែលកើតឡើងដោយចំហាយកជាញើស ។</p>
<p>distillation : A purification process in which a solution is heated until the material of lower boiling point boils, leaves the solution, and is trapped and condensed; used to separate dissolved solids from liquids or liquids from liquids according to boiling point.</p>	<p>បំណិត : លំនាំបន្សុទ្ធដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងត្រូវបានកំដៅរហូតដល់រូបធាតុដែលមានចំណុចរុះរាបជាងគេពុះហើយភាយចេញពីសូលុយស្យុង និងកជាដំណក់ទឹក ។ គេប្រើសំរាប់បំបែកវត្ថុរឹងរលាយពីវត្ថុរាវ ឬវត្ថុរាវពីវត្ថុរាវទៅតាមចំណុចរុះរាប ។</p>
<p>distillation column : A 'still' for fractional distillation.</p>	<p>បំពង់បំណិត : ឧបករណ៍បំណិតមួយសំរាប់បំណិតប្រភេទ ។</p>
<p>distillation curve : The graphical plot of temperature versus overhead product (distillate) volume or weight for a distillation operation.</p>	<p>ខ្សែកោងបំណិត : ក្រាហ្វិចនៃសីតុណ្ហភាពជាមួយនឹងផលិតផល (ផលបំណិត) ជាមាឌ ឬជាម៉ាស់សំរាប់ដំណើរបំណិត ។</p>

<p>distillation loss : In a laboratory distillation, the difference between the volume of liquid introduced into the distilling flask and the sum of the residue and condensate received.</p>	<p>ការបាត់បង់ក្នុងបំពង់ : ភាពខុសគ្នារវាងមាឌនៃវត្ថុរាវដែលបានដាក់ចូលទៅក្នុងកែវបំពង់ និងមាឌសរុបកាកសំណល់ និងធាតុកជាញើសដែលទទួលបានក្នុងបំពង់នៅទីពិសោធន៍ ។</p>
<p>distillation range : The difference between the temperature at the initial boiling point and at the end point of a distillation test.</p>	<p>រង្វង់បំពង់ : ភាពខុសគ្នារវាងសីតុណ្ហភាពនៅចំណុចរំពុះដើម និងនៅចំណុចបញ្ចប់នៃតេស្តបំពង់ ។</p>
<p>distilled mustard gas : A delayed-action dangerous gas (mustard gas) that has been distilled, or purified, to greatly reduce the odor and thereby increase its difficulty of detection.</p>	<p>ឧស្ម័នមុតាសមិត : ឧស្ម័នគ្រោះថ្នាក់សំរាប់ពន្យារសកម្មភាព(ឧស្ម័នមីតាត) ដែលត្រូវបានបំបាត់ ឬបន្តទ្វេដើម្បីកាត់បន្ថយក្លិនយ៉ាងច្រើន និងបង្កើនភាពលំបាកនៃការរកឃើញរបស់វា ។</p>
<p>distilled water : Water that has been freed of dissolved or suspended solids and organisms by distillation.</p>	<p>ទឹកមិត : ទឹកដែលបានពិវត្តិរងរលាយ ឬអណ្តែតរលាយនិងសារពាង្គកាយដោយបំពង់ ។</p>
<p>distilling flask : A round-bottomed glass flask that is capable of holding a liquid to be distilled.</p>	<p>កែវបំពង់ : កែវបាតមូលដែលអាចផ្ទុកវត្ថុរាវសំរាប់បំពង់ ។</p>
<p>distribution coefficient : The ratio of the amounts of solute dissolved in two immiscible liquids at equilibrium.</p>	<p>មេគុណចែក : ផលធៀបនៃបរិមាណធាតុរលាយដែលបានរលាយក្នុងវត្ថុរាវពីរដែលមិនរលាយចូលគ្នានៅចំណុចលំនឹង ។</p>
<p>distribution law : The law stating that if a substance is dissolved in two immiscible liquids, the ratio of its concentration in each is constant.</p>	<p>ច្បាប់ចែក : ច្បាប់ដែលពោលថា ប្រសិនបើសារធាតុមួយរលាយក្នុងវត្ថុរាវពីរដែលមិនរលាយចូលគ្នា ផលធៀបនៃកំហាប់របស់វាមួយៗគឺមិនប្រែប្រួល(ថេរ) ។</p>
<p>distribution ratio : The ratio of the concentrations of a given solute in equal volumes of two immiscible solvents after the mixture has been shaken and equilibrium established.</p>	<p>ផលធៀបចែក : ផលធៀបនៃកំហាប់ ធាតុរលាយផ្តល់អោយក្នុងមាឌស្មើគ្នានៃធាតុរលាយពីរដែលមិនរលាយចូលគ្នាបន្ទាប់ពីល្បាយនោះត្រូវបានក្រឡុក និងបង្កើតឡើងនូវលំនឹង ។</p>
<p>disubstituted alkene : An alkene with the general formula $R_2C=CH_2$ or $RHC=CHR$, where R is any organic group; a carbon atom is bonded directly to each end of the double bond.</p>	<p>អាស់សែនអាស្ត្រេនីសពីរ : អាស់សែនដែលមានរូបមន្តទូទៅ $R_2C=CH_2$ ឬ $RHC=CHR$ ដែល R ជាក្រុមជំនួសសរីរាង្គ ។ អាតូមកាបូនត្រូវបានចងសម្ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងចុងបញ្ចប់នីមួយៗនៃសម្ព័ន្ធពីរជាន់ ។</p>
<p>disulfate : A compound that has two sulfate radicals.</p>	<p>ឌីស៊ុលផាត : សមាសធាតុដែលមានរ៉ឺឌីកាល់ស៊ុលផាតពីរ ។</p>
<p>disulfide : 1. A compound that has two sulfur atoms bonded to a radical or element. 2. One of a group of organosulfur compounds $RSSR'$ that may be symmetrical ($R = R'$) or unsymmetrical (R and R', different). Product of thiol oxidation, having the structure $R-S-S-R$</p>	<p>ឌីស៊ុលផ្លួន : 1. សមាសធាតុដែលមានអាតូមស្ពាន់ធុរពីរចងសម្ព័ន្ធនៅរ៉ឺឌីកាល់ឬធាតុមួយ ។ 2. ក្រុមមួយនៃសមាសធាតុស្ពាន់ធុរសរីរាង្គ $RSSR'$ ដែលអាចស៊ីមេទ្រី ($R=R'$) ឬអស៊ីមេទ្រី (R និង R' ខុសគ្នា) ។ ផលិតផលនៃអុកស៊ីតកម្មត្យូលដែលមានទម្រង់ជា $R-S-S-R$ ។</p>
<p>disulfide bond : See disulfide bridge.</p>	<p>សម្ព័ន្ធវិស៊ុលផ្លួន : មើល disulfide bridge ។</p>
<p>disulfide bridge : A sulfur-to-sulfur, covalent bond linking the sulfur atoms of two polypeptide chains. Also known as disulfide bond.</p>	<p>ស្ពាន់ឌីស៊ុលផ្លួន : សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ស្ពាន់ធុរជាមួយស្ពាន់ធុរដែលជាការភ្ជាប់អាតូមស្ពាន់ធុរនៃខ្សែប្រូលីប៊ីបទីតពីរ ។</p>
<p>disulfonate : A molecule that has two sulfonate groups.</p>	<p>ឌីស៊ុលផ្លួនាត : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមស៊ុលផ្លួនាតពីរ ។</p>

<p>disulfonic acid : A molecule that has two sulfonic acid groups.</p>	<p>អាស៊ីតឌីស៊ុលផុនិច : ម៉ូលេគុលដែលមានក្រុមអាស៊ីតស៊ុលផុនិចពីរ ។</p>
<p>diterpene $C_{20}H_{32}$: 1. A group of terpenes that have twice as many atoms in the molecule as monoterpenes. 2. Any derivative of diterpene.</p>	<p>ឌីតែរ៉ែប៉េន $C_{20}H_{32}$: 1. ក្រុមមួយនៃទែរ៉ែប៉េនដែលមានអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលស្មើនឹងអាតូមម៉ូណូទែរ៉ែប៉េនពីរដង ។ 2. ស្រលាយណាមួយនៃឌីតែរ៉ែប៉េន ។</p>
<p>dithiocarbamate : 1. A salt of dithiocarbamic acid. 2. Any other derivative of dithiocarbamic acid.</p>	<p>ឌីស្យូកាបាម៉ាត : 1. អំបិលនៃអាស៊ីតឌីស្យូកាបាមិច ។ 2. ស្រទ្បាយផ្សេងទៀតនៃអាស៊ីតឌីស្យូកាបាមិច ។</p>
<p>dithionate : Any salt formed from dithionic acid.</p>	<p>ឌីស្យូណាត : អំបិលដែលកកើតឡើងពីអាស៊ីតឌីស្យូនិច ។</p>
<p>divalent carbon : A charged or uncharged carbon atom that has formed only two covalent bonds. Also known as divalent carbon.</p>	<p>កាបូនឌីវ៉ាឡង់ : អាតូមកាបូនដែលមានបន្ទុកឬគ្មានបន្ទុកដែលបានកកើតឡើងពីសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ពីរប៉ូណ្លេ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កាបូនឌីវ៉ាឡង់ ។</p>
<p>divalent metal : A metal whose atoms are each capable of chemically combining with two atoms of hydrogen</p>	<p>លោហៈឌីវ៉ាឡង់ : លោហៈដែលអាតូមរបស់វាមួយៗអាចចងសម្ព័ន្ធគីមីជាមួយអាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីរ ។</p>
<p>diver method : Measure of the size of suspended solid particles; small glass divers of known density sink to the level where the liquid-suspension density is equal to that of the diver, allowing calculation of particle size. Also known as Berg's diver method.</p>	<p>វិធីដាតុលិច : ការវាស់នៃទំហំនៃភាគល្អិតរឹងដែលអណ្តែតវិលវល់ និងជាធាតុលិចដាក់ក្នុងតូចៗនៃដងស៊ីតេលិចត្រូវបានស្គាល់នៅកំរិតដែលដងស៊ីតេលិចអណ្តែតគឺស្មើនឹងដងស៊ីតេនៃធាតុលិចនោះដែលអាចគណនាទំហំភាគល្អិត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាវិធីធាតុលិច ។</p>
<p>divinyl : A molecule that has two vinyl groups.</p>	<p>ឌីវីនីល : ម៉ូលេគុលមួយដែលមានក្រុមវីនីលពីរ ។</p>
<p>Dobbin's reagent : A mercuric chloride-potassium iodide reagent used to test for caustic alkalies in soap.</p>	<p>ធាតុបន្ទាត់ដូបប៊ីន : ធាតុបន្ទាត់ដូបប៊ីនដែលក្លាយជាស្យូមអ៊ីយ៉ូឌីតដែលប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើតេស្តសំរាប់អាល់កាលីកាត់ក្នុងសាប៊ូ ។</p>
<p>Dobson spectrophotometer : A photoelectric spectrophotometer used in the determination of the ozone content of the atmosphere; compares the solar energy at two wavelengths in the absorption band of ozone by permitting the radiation of each to fall alternately upon a photocell.</p>	<p>ស្ពិចត្រូផូតូម៉ែត្រដូបសុន : ស្ពិចត្រូផូតូម៉ែត្រដូតូអេឡិចត្រូនិចដែលត្រូវប្រើប្រាស់ក្នុងការកំណត់ចំណុះអូសូននៃបរិយាកាសដោយប្រៀបធៀបថាមពលព្រះអាទិត្យនៅជំហានរលកពីរក្នុងបង់សំរូបនៃអូសូនដោយអនុញ្ញាតិអោយការស៊ីនីមួយៗប៉ះទៅលើផ្ទៃកោសិកាឆ្លាស់គ្នា ។</p>
<p>Donnan distribution coefficient : A coefficient in an expression giving the distribution, on two sides of a boundary between electrolyte solutions in Donnan equilibrium, of ions which can diffuse across the boundary.</p>	<p>មេគុណចែកចំណែកដូណាន : មេគុណដែលបង្ហាញពីរបាយនៅលើផ្នែកទាំងពីរនៃព្រំដែនរវាងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតនៅលើស្រទ្បាយដូណាននៃអ៊ីយ៉ុងដែលអាចសាយឆ្លងកាត់ព្រំដែននោះ ។</p>
<p>Donnan equilibrium : The particular equilibrium set up when two coexisting phases are subject to the restriction that one or more of the ionic components cannot pass from one phase into the other; commonly, this restriction is caused by a membrane which is permeable to the solvent and small ions but impermeable to colloidal ions or charged particles of colloidal size. Also known as Gibbs-Donnan equilibrium.</p>	<p>លំនឹងដូណាន : លំនឹងដោយឡែកមួយដែលកកើតឡើងនៅពេលផាសពីរមានអត្តិភាពជាមួយគ្នាត្រូវបានកំរិតថាសមាសភាគអ៊ីយ៉ុងមួយឬច្រើនមិនអាចឆ្លងកាត់ពីផាសមួយទៅផាសមួយទៀតទេ ។ ជាទូទៅការកំរិតនេះបណ្តាលមកពីភ្នាសដែលជ្រាបចំពោះធាតុរំលាយ និងអ៊ីយ៉ុងតូចៗ ប៉ុន្តែមិនជ្រាបចំពោះអ៊ីយ៉ុងកូឡូអ៊ីតឬភាគល្អិតដែលមានបន្ទុកទំហំប៉ុនកូឡូអ៊ីត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា លំនឹងដូណានជីប ។</p>

<p>Donnan potential : The potential difference across a boundary between two electrolytic solutions in Donnan equilibrium.</p>	<p>ប៉ូតង់ស៊ីយ៉ាល់ដុណាន : ភាពខុសគ្នានៃប៉ូតង់ស៊ីយ៉ាល់រវាងស្វ័យស្របអេឡិចត្រូលីតពីរនៅលើដុណាន ។</p>
<p>Doppler broadening : Frequency spreading that occurs in single-frequency radiation when the radiating atoms, molecules, or nuclei do not all have the same velocity and may each give rise to a different Doppler shift.</p>	<p>ការពង្រីកដូប៊ឺឡែ : ការពង្រីកប្រេកង់ដែលកើតឡើងក្នុងការស្រូបប្រេកង់តែមួយនៅពេលអាតូមមូលេគុល ឬណ្វៃយូបញ្ចេញរស្មីនោះមិនមានល្បឿនដូចគ្នានិងអាចធ្វើអោយកើនដល់ការវេនដូប៊ឺឡែខុសៗគ្នា ។</p>
<p>Doppler-free spectroscopy : Any of several techniques, which make use of the intensity and monochromatic nature of a laser beam to overcome the Doppler broadening of spectral lines and measure their wavelengths with extremely high accuracy.</p>	<p>ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដូប៊ឺឡែ : បច្ចេកទេសមួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់អាំងតង់ស៊ីតេ និង លក្ខណៈធម្មជាតិម៉ូណូក្រូម៉ាទិចនៃបាច់ពន្លឺឡាស៊ែដើម្បីជំនះការពង្រីកដូប៊ឺឡែ នៃបន្ទាត់ស្រូប និងវាស់ជំហានរលករបស់វាអោយជាក់លាក់បំផុត ។</p>
<p>Doppler-free two-photon spectroscopy : A version of Doppler-free spectroscopy in which the wavelength of a transition induced by the simultaneous absorption of two photons is measured by placing a sample in the path of a laser beam reflected on itself, so that the Doppler shifts of the incident and reflected beams cancel.</p>	<p>ការសិក្សាស្រាវជ្រាវដូប៊ឺឡែពីរក្លាស់ដូប៊ឺឡែ : បំណកស្រាយនៃស្រូបទស្សន៍ដូប៊ឺឡែដែល ក្នុងនោះជំហានរលកនៃអន្តរកម្មដែលកើតឡើងដោយការស្រូបព្រមគ្នានៃផូតុងពីរត្រូវបានវាស់ដោយការដាក់ភាគសំណាកតាមផ្លូវឆ្លងកាត់នៃបាច់ពន្លឺឡាស៊ែ ដែលចាំងផ្ទាត់លើវា ដូច្នេះការប្តូរវេនដូប៊ឺឡែនៃពន្លឺដែលចាំងផ្ទាត់នោះរលុបបាត់ ។</p>
<p>Dorn effect : A difference in a potential resulting from the motions of particles through water; the potential exists between the particles and the water.</p>	<p>ផលជន : ភាពខុសគ្នានៃប៉ូតង់ស៊ីយ៉ាល់ដែលបណ្តាលមកពីចលនាភាគល្អិតឆ្លងកាត់ទឹក ។ ប៉ូតង់ស៊ីយ៉ាល់នេះកើតមានរវាងភាគល្អិត និងទឹក ។</p>
<p>double bond : A type of linkage between atoms in which two pair of electrons are shared equally.</p>	<p>សម្ព័ន្ធពីរដាង : ប្រភេទនៃជំនាប័រវាងអាតូមដែលក្នុងនោះគូអេឡិចត្រុងពីរត្រូវបានដាក់រួមស្មើគ្នា ។</p>
<p>double covalent bond : A covalent bond in which two pairs of electrons are shared by two atoms.</p>	<p>សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ពីរដាង : សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ដែលគូអេឡិចត្រុងពីរត្រូវបានដាក់ទ្រេតារួមដោយអាតូមទាំងពីរ ។</p>
<p>double decomposition : The simple exchange of elements of two substances to form two new substances; e.g., $\text{CaSO}_4 + 2\text{NaCl} \rightarrow \text{CaCl}_2 + \text{Na}_2\text{SO}_4$.</p>	<p>ការបំបែកទ្រេ : ការផ្លាស់ប្តូរសមាសធាតុនៃធាតុរបស់សារធាតុពីរដើម្បីបង្កើតសារធាតុថ្មីពីរទៀត ។ ឧទាហរណ៍ $\text{CaSO}_4 + 2\text{NaCl} \rightarrow \text{CaCl}_2 + \text{Na}_2\text{SO}_4$ ។</p>
<p>double layer : See electric double layer.</p>	<p>ស្រទាប់ទ្រេ : មើល electric double layer ។</p>
<p>double salt : 1. A salt that upon hydrolysis forms two different anions and cations. 2. A salt that is a molecular combination of two other salts.</p>	<p>អំបិលទ្រេ : 1. អំបិលដែលរងអ៊ីដ្រូលីសបង្កើតបានជាអាញីយ៉ុងនិងកាត្យុងពីរខុសគ្នា ។ 2. អំបិលដែលជាបន្សំមូលេគុលមួយនៃអំបិលផ្សេងគ្នាពីរ ។</p>
<p>double-beam spectrophotometer : An Instrument that uses a photo- electric circuit to measure the difference in absorption when two closely related wave- lengths of light are passed through the same medium.</p>	<p>ស្រូបត្រួតត្រាដូប៊ឺឡែពីរដាង : ឧបករណ៍ដែលប្រើប្រាស់សៀគ្វីអេឡិចត្រិចដើម្បីវាស់ភាពខុសគ្នាក្នុងការស្រូបនៅពេលដែលជំហានរលកនៅជាប់គ្នាពីរនៃពន្លឺត្រូវបានឆ្លងកាត់តាមមជ្ឈដ្ឋានដូចគ្នា ។</p>
<p>double-blind sample : In chemical analysis, a sample submitted in such a way that neither its composition nor Its identification as a check sample is known to the analyst.</p>	<p>ភាគសំណាកអង្គការ : ក្នុងការវិភាគគីមី ភាគសំណាកមួយត្រូវបានដាក់តាមរបៀបមួយដែលមិនមែនសមាសភាពរបស់វា និងមិនមែនអត្តសញ្ញាណកម្មរបស់វាជាភាគសំណាកសំរាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ត្រូវបានស្គាល់ចំពោះអ្នកវិភាគឡើយ ។</p>

<p>double-bond isomerism : Isomerism in which two or more substances possess the same elementary composition but differ in having double bonds in different positions.</p>	<p>អ៊ីសូមែរសម្ព័ន្ធពីរេដាស៊ី : អ៊ីសូមែរដែលក្នុងនោះសារធាតុពីរ ឬច្រើនមានសមាសភាពធាតុដូចគ្នា ប៉ុន្តែខុសគ្នាត្រង់សម្ព័ន្ធពីរេដាស៊ីមានទីតាំងខុសគ្នា ។</p>
<p>double-bond shift : In an organic molecular structure, the occurrence when a pair of valence bonds that join a pair of carbons (or other atoms) shifts, via chemical reaction, to a new position, e.g., H₂C=C-C-CH₂ (butene-1) to H₂C-C=C-CH₂ (butene-2).</p>	<p>រំលិលសម្ព័ន្ធពីរេដាស៊ី : ក្នុងទំរង់ម៉ូលេគុលសរីរាង្គ ការកើតឡើងនៅពេលដែលសម្ព័ន្ធវ៉ាន់មួយគូដែលភ្ជាប់ជាមួយកាបូនមួយគូ(ឬអាតូមដទៃទៀត) រំលិលប្រែប្រួលតាមប្រតិកម្មគីមីទៅទីតាំងថ្មីមួយ ឧទាហរណ៍ H₂C=C-C-CH₂ (ប៊ូយតែន-1) ទៅជា H₂C-C=C-CH₂ (ប៊ូយតែន-2) ។</p>
<p>double-replacement reaction : A chemical reaction between compound in which the elements in the reactants recombine to form two different compounds, each of the products having one element from each of the reactants.</p>	<p>ប្រតិកម្មជំនួសសម្ព័ន្ធពីរេដាស៊ី : ប្រតិកម្មគីមីរវាងសមាសធាតុដែលក្នុងនោះធាតុក្នុងប្រតិករផ្សំឡើងវិញដើម្បីបង្កើតសមាសធាតុខុសគ្នាពីរ ហើយផលិតផលនីមួយៗមានធាតុមួយដែលបានមកពីប្រតិករនីមួយៗនោះ ។</p>
<p>doublet : Two electrons which are shared between two atoms and give rise to a nonpolar valence bond. Two closely separated spectral lines arising from a transition between a single state and a pair of states forming a doublet as described in the atomic physics definition.</p>	<p>សម្ព័ន្ធខ្ទេរអេឡិចត្រូន : អេឡិចត្រូនពីរដែលត្រូវបានដាក់រួមរវាងអាតូមពីរ យកវិញធ្វើអោយកើនមានសម្ព័ន្ធវ៉ាន់មិនប៉ូលែមួយ ។ បន្ទាត់ស្បៀងព្យែកជិតគ្នាពីរកើនឡើងពីអន្តរកាលរវាងភាពមួយនិងភាពទ្វេដែលបង្កើតជាសម្ព័ន្ធខ្ទេរអេឡិចត្រូនដូចបានពិពណ៌នាក្នុងនិយមន័យរូបអាតូម ។</p>
<p>downflow : In an ion-exchange system, the direction of the flow of the solution being processed.</p>	<p>លំហូរចុះ : ក្នុងប្រព័ន្ធបណ្តូរអ៊ីយ៉ុង ទិសដៅលំហូរនៃសូលុយស្យុងត្រូវបានដំណើរការឡើង ។</p>
<p>dropping point : The temperature at which grease changes from a semi- solid to a liquid state under standardised conditions.</p>	<p>ចំណុចដំណក់ : សីតុណ្ហភាពដែលខ្លាញ់ប្តូរពីភាវេនិកពាក់កណ្តាលទៅជាភាពរាវក្រោមលក្ខខណ្ឌស្តង់ដារ ។</p>
<p>dropping-mercury electrode : An electrode consisting of a fine-bore capillary tube above which a constant head of mercury is maintained; the mercury emerges from the tip of the capillary at the rate of a few milligrams per second and forms a spherical drop which falls into the solution at the rate of one every 2-10 seconds</p>	<p>អេឡិចត្រូតកណ្តក់ធារត : អេឡិចត្រូតដែលបង្កឡើងដោយបំពង់បរមានរន្ធកូចឆ្មារដែលខាងលើមានកណ្តក់ធារតថេរ ។ ធារតចេញពីចុងនៃបំពង់កូចឆ្មារនោះនៅល្បឿននៃពីរបីមីលីក្រាមក្នុងមួយវិនាទី និងបង្កើតជាដំណក់រាងស្វែដែលធ្លាក់ទៅក្នុងសូលុយស្យុងក្នុងល្បឿនមួយដំណក់រៀងរាល់ពី 2-10 វិនាទី ។</p>
<p>dry acid : Nonaqueous acetic acid used for oil-well reservoir acidizing treatment.</p>	<p>អាស៊ីតស្ងួត : អាស៊ីតអាសេទិចដែលគ្មានទឹកត្រូវបានគេប្រើប្រាស់សំរាប់សំអាតអាស៊ីតកម្មក្នុងអណ្តូងស្តុកប្រេង ។</p>
<p>dry ashing : The conversion of an organic compound into ash (decomposition) by a burner or in a muffle furnace.</p>	<p>កំណនេះស្ងួត : បំបែកនៃសមាសធាតុសរីរាង្គទៅជាផេះ(ការបំបែក)ដោយប្រដាប់កំដៅ ឬក្នុងឡបិទជិតមួយ ។</p>
<p>dry box : A container or chamber filled with argon, or sometimes dry air or air with no carbon dioxide (CO₂), to provide an inert atmosphere in which manipulation of very reactive chemicals is carried out in the laboratory.</p>	<p>ប្រអប់ស្ងួត : ធុង ឬកន្លែងមួយដែលមានដាក់ឧស្ម័នអាកុន(Ar) ឬជួនកាលខ្យល់ស្ងួតឬខ្យល់ដែលគ្មានកាបូនឌីអុកស៊ីត(CO₂)ដើម្បីផ្តល់នូវសំពាធនិចលដែលក្នុងនោះការពិនិត្យនៃធាតុគីមីប្រតិកម្មខ្ពស់ត្រូវបានប្រព្រឹត្តិនៅក្នុងទីពឹងសោយ ។</p>

<p>dry distillation : A process in which a solid is heated in the absence of liquid to release vapors or liquids from the solid, e.g., heating a hydrate to produce the anhydrous salt.</p>	<p>បំណិតស្ងួត : លំនាំដែលក្នុងនោះវត្ថុរឹងត្រូវបានដុតកំដៅដោយអវត្តមានវត្ថុរាវដើម្បីបញ្ចេញចំហាយ ឬវត្ថុរាវពីវត្ថុរឹងនោះ។ ឧទាហរណ៍ ការដុតកំដៅអ៊ីដ្រាតដើម្បីបង្កើតជាអំបិលគ្មានជាតិទឹក។</p>
<p>dry ice : Carbon dioxide in the solid form, usually made in blocks to be used as a coolant; changes directly to a gas at -78.5°C as heat is absorbed.</p>	<p>ទឹកកកស្ងួត : កាបូនឌីអុកស៊ីតក្នុងទម្រង់ជាវត្ថុរឹង ជាធម្មតាត្រូវបានធ្វើជាដុំដើម្បីប្រើប្រាស់ជាធាតុបង្កក។ វាផ្លាស់ប្តូរដោយផ្ទាល់ទៅជាឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាព -78.5°C ដោយកំដៅត្រូវបានស្រូប។</p>
<p>dry point : The temperature at which the last drop of liquid evaporates from the bottom of the flask.</p>	<p>ចំណុចស្ងួត : សីតុណ្ហភាពដែលដំណក់ចុងក្រោយនៃវត្ថុរាវរាយចំហាយពីបាតកែវ។</p>
<p>drying : 1. An operation in which a liquid, usually water, is removed from a wet solid in equipment termed a dryer. 2. A process of oxidation whereby a liquid such as linseed oil changes into a solid film</p>	<p>ការស្ងួត : 1. ដំណើរការដែលក្នុងនោះវត្ថុរាវ ជាធម្មតាទឹកត្រូវបានផ្តាច់ចេញពីវត្ថុរឹងសើមក្នុងឧបករណ៍ឈ្មោះថាឧបករណ៍ស្ងួត។ 2. លំនាំអុកស៊ីតកម្មធ្វើអោយវត្ថុរាវ ដូចជាប្រេងគ្រាប់ឆ្នៃប្តូរទៅជាស្រទាប់ រឹង។</p>
<p>drying agent : Soluble or insoluble chemical substance that has such a great affinity for water that it will abstract water from a great many fluid materials; soluble chemicals are calcium chloride and glycerol, and insoluble chemicals are bauxite and silica gel. Also known as desiccant.</p>	<p>ធាតុស្ងួត : សារធាតុគីមីរលាយ ឬមិនរលាយដែលមានចំណូលទឹកយ៉ាងខ្លាំងដែលវានឹងបន្ថយទឹកពីរូបធាតុរាវជាច្រើន។ ធាតុគីមីរលាយគឺកាល់ស្យូមក្លរួ និងគ្លីសេរ៉ូលនិងធាតុគីមីមិនរលាយគឺបុកស៊ីតនិងដែលស៊ីលីកា។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ធាតុចំហេះ។</p>
<p>dual-function catalyst : See bifunctional catalyst.</p>	<p>កាតាលីកែរមុខងារពីរ : មើល bifunctional catalyst ។</p>
<p>ductile : Metal capable of being drawn into a wire; pliable and easily molded.</p>	<p>ហ្វុតស្វ័យសំណង : លោហៈមានលទ្ធភាពហូតជាស្រទាប់ អាចបត់បែនបាននិងងាយចាក់ពុម្ព។</p>
<p>Duhem's equation : See Gibbs-Duhem equation.</p>	<p>សមីការ Duhem : មើល Gibbs-Duhem equation ។</p>
<p>Dühring's rule : The rule that a plot of the temperature at which a liquid exerts a particular vapour pressure against the temperature at which a similar reference liquid exerts the same vapour pressure produces a straight or nearly straight line.</p>	<p>ច្បាប់ Dühring : វិធានដែលចែងថាក្រាហ្វិកនៃសីតុណ្ហភាពដែលវត្ថុរាវដាក់សំពាធចំហាយដោយឡែកទល់នឹងសីតុណ្ហភាពដែលវត្ថុរាវគោលដាក់សំពាធចំហាយដូចគ្នាបង្កើតបានជាបន្ទាត់ត្រង់ឬជិតត្រង់។</p>
<p>Dumas method : A procedure for the determination of nitrogen in organic substances by combustion of the substance.</p>	<p>វិធីសាស្ត្រ Dumas : លំនាំសំរាប់ការកំណត់រកអាសូតក្នុងសារធាតុសរីរាង្គដោយចំហេះនៃសារធាតុនោះ។</p>
<p>duplicate measurement : An additional measurement made on the same (identical) sample of material to evaluate the variance in the measurement.</p>	<p>ការវាស់ចំលងទ្វេ : ការវាស់បន្ថែមលើភាគសំណាកដូចគ្នានៃរូបធាតុដើម្បីវាយតម្លៃបំប្លែងក្នុងការវាស់។</p>
<p>duplicate sample : A second sample randomly selected from a material being analyzed in order to evaluate sample variance.</p>	<p>ភាគសំណាកចំលងទ្វេ : ភាគសំណាកទីពីរដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយចៃដន្យពីរូបធាតុដែលកំពុងវិភាគដើម្បីវាយតម្លៃបំប្លែងនៃភាគសំណាក។</p>
<p>durable-press resin : See permanent-press resin.</p>	<p>រេស៊ីនហាមប្រឆាំង : មើល permanent-press resin ។</p>

<p>dye : A colored substance which imparts more or less permanent color to other materials. Also known as dyestuff.</p>	<p>លីង : សារធាតុពណ៌ដែលផ្តល់ពណ៌វាតិច ឬច្រើនទៅអោយរូបធាតុដទៃទៀត ។</p>
<p>dyeing assistant : Material such as sodium sulfate added to a dye bath to control or promote the action of a textile dye.</p>	<p>ធាតុជំនួយលីង : រូបធាតុដូចជាសូដ្យូមស៊ុលផាតដែលត្រូវបន្ថែមទៅក្នុងទឹកលីងដើម្បីត្រួតពិនិត្យ ឬបង្កើនសកម្មភាពនៃលីងវាយនភណ្ឌ ។</p>
<p>dynamic allotropy : A phenomenon in which the allotropes of an element exist in dynamic equilibrium.</p>	<p>វិសមរូបឌីណាមិច : បាតុភូតដែលក្នុងនោះវិសមរូបនៃធាតុមួយកើតមានក្នុងលំនឹងឌីណាមិច ។</p>
<p>dynamic allotropy : When all the allotropes of an element exist in dynamic equilibrium.</p>	<p>វិសមរូបឌីណាមិច : វិសមរូបទាំងអស់នៃធាតុកើតមានមានផ្ទុកក្នុងលំនឹងឌីណាមិច ។</p>
<p>dynamic equilibrium : See equilibrium.</p>	<p>លំនឹងឌីណាមិច : មើល equilibrium ។</p>
<p>dynamo : A simple generator, or machine used for transforming mechanical energy into electrical energy.</p>	<p>ឌីណាម៉ូ : ជនិតារីម៉ាស៊ីនងាយប្រើសំរាប់បំប្លែងថាមពលទៅជាថាមពលមេកានិចអគ្គិសនី ។</p>
<p>Dyson notation : A notation system for representing organic chemicals developed by G. Malcolm Dyson; the compound is described on a single line, symbols are used for the chemical elements involved as well as for the functional groups and various ring systems; e.g., methyl alcohol is C.Q and phenol is B6.Q.</p>	<p>ការកំណត់ត្រា Dyson : ប្រព័ន្ធកំណត់ត្រាមួយសំរាប់ការតាងអោយធាតុគីមីសរីរាង្គដែលអភិវឌ្ឍដោយ G. Malcolm Dyson ។ សមាសធាតុត្រូវបានពណ៌នាលើបន្ទាត់តែមួយ ។ និមិត្តសញ្ញាត្រូវបានប្រើសំរាប់ធាតុគីមីដែលពាក់ព័ន្ធក៏ដូចជាសំរាប់ក្រុមនាទីនិងប្រព័ន្ធវង់ផ្សេងៗដែរ ។ ឧទាហរណ៍ មេទីលអាល់កុល C.Q និងផេណុល B6.Q ។</p>
<p>dysprosium : A metallic rare-earth element, symbol Dy, atomic number 66, atomic weight 162.50.</p>	<p>ឌីសប្រូស្យូម : លោហៈកំរលើដីដែលមាននិមិត្តសញ្ញា Dy ចំនួនអាតូម 66 ម៉ាសអាតូម 162,50 ។</p>
<p>dystetic mixture : A mixture of two or more substances that has the highest possible melting point of all mixtures of these substances.</p>	<p>ល្បាយឌីសេទិច : ល្បាយនៃសារធាតុពីរឬច្រើនដែលមានចំណុចរលាយខ្ពស់ជាងគេបំផុតនៃល្បាយសារធាតុទាំងនោះ ។</p>
<h1>E</h1>	
<p>ebullimeter : The instrument used for ebullometry. Also known as ebullioscopy.</p>	<p>វ៉ែត្រូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វាស់វ៉ែត្រូម៉ែត្រ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា វ៉ែត្រូម៉ែត្រ ។</p>
<p>ebullimetry : The precise measurement of the absolute or differential boiling points of solution.</p>	<p>វ៉ែត្រូម៉ែត្រ : រង្វាស់ជាក់លាក់ចំណុចវ៉ែត្រូម៉ែត្រដាច់ខាតឬរូបសម្បូរស្រុង ។</p>
<p>ebullioscopic constant : The ratio of the elevation of the boiling point of a solvent caused by dissolving a solute to the molality of the solution, taken at extremely low concentrations. Also known as molar elevation of the boiling point.</p>	<p>ថេរវ៉ែត្រូ : សមាមាត្រនៃការបង្កើនចំណុចវ៉ែត្រូម៉ែត្រនៃធាតុរលាយដែលបណ្តាលមកពីការរលាយធាតុរលាយទៅជាម៉ូឡាលីតេនៃសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់ទាបបំផុត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ការបង្កើនម៉ូលនៃចំណុចវ៉ែត្រូ ។</p>
<p>ebullioscopy : See ebullimeter.</p>	<p>វ៉ែត្រូម៉ែត្រ : មើល ebullimeter ។</p>

<p>echelette grating : A diffraction grating with coarse groove spacing, designed for the infrared region; has grooves with almost flat sides and concentrates most of the radiation into a small angle by reflection.</p>	<p>ឧបករណ៍ឌីផ្រាក់ស្យុង : បន្ទះឌីប្រាក់ស្យុងមានស្នាមលក់ជាថ្នាក់ដែលធ្វើសំរាប់តំបន់ក្រហមអាំងត្រាមានស្នាមលក់ជាច្រើនដែលមានជ្រុងសំប៉ែត និងប្រមូលការស្ទើរតែទាំងស្រុងទៅក្នុងមុំតូចមួយដោយចំណាំងខ្នាត ។</p>
<p>echelon grating : A diffraction grating with consist of about 20 plane-parallel plates about 1 centimeter thick, cut from 1 sheet, each plate extending beyond the by about 1 millimeter, and which has resolving power on the order of 10^6.</p>	<p>ឧបករណ៍ឌីផ្រាក់ស្យុង : បន្ទះឌីប្រាក់ស្យុងដែលបង្កឡើងដោយបន្ទះសំប៉ែតស្របគ្នាប្រហែល 20 កំរាស់ប្រហែល 1 ស.មកាត់ចេញពីផ្ទាំងមួយហើយបន្ទះនីមួយៗមានបន្ទាបប្រហែល 1 ម.មនិងមានថាមពល 10^6 ។</p>
<p>eclipsed conformation : A particular arrangement of constituent atoms that may rotate about the single bond in a molecule; e.g. for ethane, it is when the hydrogen atoms of one methyl group are exactly in line which those of the other methyl group.</p>	<p>រូងចំន្រាយជាន់ : ការតំរៀបដោយផ្នែកនៃភាគផ្សំអាតូមដែលអាចបង្វិលជុំវិញសម្ព័ន្ធនាមក្នុងម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ អេតាន គឺកាលណាអាតូមអ៊ីដ្រូសែននៃក្រុមមេទីលមួយដែលគឺពិតជានៅក្នុងបន្ទាត់ដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនទាំងនោះនៅក្នុងក្រុមមេទីលផ្សេងទៀត ។</p>
<p>edge-bridging ligand : A ligand that forms a bridge over one edge of the polyhedron of a metal cluster structure.</p>	<p>លីកង់ស្តាន់តែម : លីកង់ដែលបង្កជាស្ថានភាពលើតែមហុមុខនៃទំរង់ក្រុមលោហៈ ។</p>
<p>EELS : See electron energy loss spectroscopy.</p>	<p>EELS : មើល electron energy loss spectroscopy ។</p>
<p>eff : See efficiency.</p>	<p>eff : មើល efficiency ។</p>
<p>effective molecular diameter : The general limit of the electron cloud surrounding a gas molecule.</p>	<p>មន្ទាត់ខ្លឹមម៉ូលេគុលធានការ : ដែនកំណត់ទូទៅនៃពពកអេឡិចត្រុងត្រង់ពីទ្វីជុំវិញម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។</p>
<p>effective permeability : The observed permeability exhibited by a porous medium to one fluid phase when there is physical interaction between this phase and other fluid phases present.</p>	<p>ជម្រាបធានការ : ជម្រាបសង្កេតឃើញបង្ហាញដោយមជ្ឈដ្ឋានមានរន្ធតូចៗសំរាប់ជាសន្ទនីយកាលណាមានអន្តរកម្មរវាងជាសន្ទនីយ និងជាសន្ទនីយផ្សេងទៀតនៅទីនោះ ។</p>
<p>effervescence : The bubbling of a solution of an element or chemical compound as the result of the emission of gas without the application of heat; e.g., the escape of carbon dioxide from carbonated water</p>	<p>ការពុះ : ការចេញពុះនៃសូលុយស្យុងរបស់ធាតុ ឬសមាសធាតុគីមីដែលជាលទ្ធផលនៃការបញ្ចេញឧស្ម័នដោយមិនប្រើកំដៅ ។ ឧទាហរណ៍ ការរំដោះកាបូនឌីអុកស៊ីតពីទឹកកាបូណាត ។</p>
<p>efficiency : In an ion-exchange system, a measurement of the effectiveness of a system expressed as the amount of regenerant required to remove a given unit of adsorbed material. Abbreviated eff.</p>	<p>ប្រសិទ្ធភាព : ក្នុងប្រព័ន្ធបណ្តូរអ៊ីយ៉ុងរង្វាស់ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធប្រាប់ពីចំនួនធាតុកំណើតវិញត្រូវការធ្វើដើម្បីផ្តាច់មួយឯកតារបធាតុសំរូប ។ សរសេរកាត់ eff ។</p>
<p>efflorescence : The loss of water of hydration by crystalline hydrates upon standing in air, forming a powdery residue.</p>	<p>អេផ្លូរេសង់ : ការបាត់បង់ទឹកនៃអ៊ីដ្រាតកម្មពីអ៊ីដ្រាតដាក់ហាលក្នុងខ្យល់ដែលបង្កើតជាកាកសំណល់ម្សៅ ។</p>
<p>effusion : The movement of a gas through an opening which is small as compared with the average distance which the gas molecules travel between collisions.</p>	<p>ការយមេព្យ : ចលនានៃឧស្ម័នតាមរន្ធចំហរតូចបើប្រៀបធៀបនឹងចំងាយមធ្យមដែលម៉ូលេគុលឧស្ម័នឆ្លងកាត់រវាងការទង្គិច ។</p>
<p>EGA : See evolved gas analysis.</p>	<p>EGA : មើល evolved gas analysis ។</p>

<p>Einchluss thermometer : All-glass, liquid-filled thermometer, temperature range -201 to +360°C, used for laboratory test work.</p>	<p>ទែម៉ូម៉ែត្រ Einchluss : ទែម៉ូម៉ែត្រធ្វើពីកែវ និងបំពេញដោយវត្ថុរាវដែល ក្រិតសីតុណ្ហភាពពី -201 ទៅ + 360 °C ប្រើសំរាប់ការងារក្នុងទីពិសោធន៍ ។</p>
<p>Einstein photochemical equivalence law : The law that each molecule taking part in a chemical reaction caused by electromagnetic radiation absorbs one photon of the radiation. Also known as Stark-Einstein law</p>	<p>ច្បាប់សមមូលផ្លុំស្តារីនី Einstein : ច្បាប់ដែលចែងថា ម៉ូលេគុលនីមួយៗ ដែលចូលរួមក្នុងប្រតិកម្មគីមីបង្កឡើងដោយការរាយអេឡិចត្រូម៉ាញេទិចស្រូប ដោយផ្ទុកមួយនៃការរាយចេញនេះ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់ Stark-Einstein ។</p>
<p>Einstein viscosity equation : An equation that gives the viscosity of a sol in terms of the volume of dissolved particles divided by the total volume.</p>	<p>សមីការភាពអន្ទិល Einstein : សមីការដែលផ្តល់ភាពអន្ទិលនៃសូលុយ- ស្យុងកូឡូអ៊ីតជាមាឌភាគល្អិតរលាយចែកនឹងមាឌសរុប ។</p>
<p>elaidin reaction : A test that differentiates nondrying oils such as olein from semidrying oils and drying oils; nitrous acid converts olein into its solid isomer, while semidrying oils in contact with nitrous acid thicken slowly, and drying oils such as tung oil become hard and resinous.</p>	<p>ប្រតិកម្មអេឡែយីន : តេស្តដែលបង្ហាញភាពខុសគ្នានៃប្រេងមិនទាន់ស្ងួត ដូចជាអូលេអ៊ីនពីប្រេងពាក់កណ្តាលស្ងួត និងប្រេងស្ងួត ។ អាស៊ីតនីទ្រីបំបែក អូលេអ៊ីនទៅជាអ៊ីសូមែររឹងរាវ នៅពេលដែលប្រេងពាក់កណ្តាលស្ងួតបានប៉ះ ជាមួយនឹងអាស៊ីតនីទ្រីឡើងខាប់យឺតៗ និងប្រេងស្ងួតដូចជាប្រេង tung ក្លាយ ជារឹង និងរេស៊ីន ។</p>
<p>elaidinization : The process of changing the geometric cis form of an unsaturated fatty acid into the trans form, resulting in an acid that is more resistant to oxidation.</p>	<p>អេឡែយីនកម្ម : សំនាំនៃបណ្តុះបណ្តាលធរណីមាត្រ ស៊ីសនៃអាស៊ីតខ្លាញ់មិន ឆ្អែតទៅជាសណ្ឋានត្រង់ ដែលជាលទ្ធផលនៅក្នុងអាស៊ីតដែលធននឹងអុកស៊ីតកម្ម ខ្លាំងជាង ។</p>
<p>Elbs reaction : The formation of anthracene derivatives by dehydration and cyclization of diaryl ketone compounds which have a methyl group or methylene group; heating to high temperature is usually required.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Elbs : កំណាត្រឡាយអង់ដ្រាសែនដោយដេស៊ីដ្រាតកម្ម និងដុំកម្មនៃ សមាសធាតុឌីអារីលសេតូនដែលមានក្រុមមេទីល ឬក្រុមមេទីលឡែនដែលការ ដុតកំដៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាតំរូវការធម្មតា ។</p>
<p>electric cells : See electrochemical cells</p>	<p>មើល electrochemical cells ។</p>
<p>electric charge : Presence of excess positive or negative particles in or on an object. Objects with opposite electric charge attract each other, whereas objects of the same electric charge repel each other.</p>	<p>បន្ទុកអគ្គីសនី : វត្ថុមាននៃភាគល្អិតវិជ្ជមានឬអវិជ្ជមានលើសនៅក្នុងឬលើ វត្ថុមួយ ។ វត្ថុដែលមានបន្ទុកអគ្គីសនីផ្ទុយគ្នាទាញគ្នាទៅវិញទៅមកចំណែកវត្ថុ ដែលមានបន្ទុកដូចគ្នាច្រានគ្នាចេញ ។</p>
<p>electric double layer : A phenomenon found at a solid – liquid interface e.g. between an electrode and the solution close to it. It is made up of a layer of one charge type, which is fixed to the surface of the solid, and another layer of mobile ions of the opposite charge which surrounds the first layer.</p>	<p>ស្រទាប់អគ្គីសនីទ្វេ : បាតុភូតប្រទះនៅអន្តរមុខរវាងវត្ថុរឹង និងរាវ ។ ឧទាហរណ៍ រវាងអេឡិចត្រូត និងសូលុយស្យុងកែវរាវ ។ វាបង្កឡើងដោយ ស្រទាប់មានបន្ទុកមួយប្រភេទភ្ជាប់ទៅនឹងផ្ទៃវត្ថុរឹង និងស្រទាប់អ៊ីយ៉ុងចល័ត មួយទៀតដែលមានបន្ទុកផ្ទុយគ្នាពីទ្វេជុំវិញស្រទាប់ទីមួយ ។</p>
<p>electric field effect : See Stark effect</p>	<p>ផលដែលអគ្គីសនី : មើល Stark effect ។</p>
<p>electrical calorimeter : Device to measure heat evolved (e.g. from fusion or vaporization); heat is added electrically to the sample, and the temperature rise is noted.</p>	<p>កាឡូរីម៉ែត្រអគ្គីសនី : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់កំដៅដែលវិវត្ត (ឧទាហរណ៍ ពីការរំលាយ ឬរំហួត) ។ កំដៅត្រូវបានបន្ថែមអោយភាគសំណាកដោយចរន្ត អគ្គីសនីហើយត្រូវបានសីតុណ្ហភាពកើនឡើង ។</p>

<p>electrical conductivity : Ability of a material to transfer electric charge. A material that conducts electricity has either mobile electrons or mobile anions and cations.</p>	<p>ភាពចំលងចរន្តអគ្គិសនី : លទ្ធភាពនៃរូបធាតុក្នុងការបញ្ជូនបន្តអគ្គិសនី ។ រូបធាតុដែលចំលងចរន្តអគ្គិសនីមានអេឡិចត្រុង ឬអាញ៉ូន និងកាត្យុងចល័ត ។</p>
<p>electrical equivalent : In conductimetric analyses of electrolyte solutions, an outside, calibrated current source as compared to the current passing through the sample being analyzed. e.g. a Wheatstone bridge balanced reading.</p>	<p>សមមូលអគ្គិសនី : ក្នុងការវិភាគចំលងអគ្គិសនីមាត្រនៃសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតប្រភពចរន្តក្រិតតាមខ្នាតអ៊ុយខ្រាដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងចរន្តឆ្លងកាត់តាមសំណាកដែលត្រូវបានវិភាគ ។ ឧទាហរណ៍ ក្រិតលើស្ថានដេញញី Wheatstone ។</p>
<p>electrically active fluid : A fluid whose properties are altered by either an electric field (electro-rheological fluid) or a magnetic field (Ferro fluid).</p>	<p>សន្ទនីយសកម្មអគ្គិសនី : សន្ទនីយដែលលក្ខណៈត្រូវបានបំប្លែងដោយដែនអគ្គិសនី ឬដែនម៉ាញ៉េទិច ។</p>
<p>electrobalance : Analytical microbalance using electromagnetic weighing; the sample weight is balanced by the force produced by current in a coil in a magnetic field with force proportional to the current.</p>	<p>ជញ្ជីងអេឡិចត្រូនិច : ជញ្ជីងមីក្រូវិភាគប្រើប្រាស់ក្នុងការធ្វើទំងន់អេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច ។ ទំងន់នៃសំណាកត្រូវបានធ្វើដោយកំលាំងបង្កើតឡើងដោយចរន្តក្នុងរង្វង់ក្នុងដែនម៉ាញ៉េទិចដែលកំលាំងសមាមាត្រទៅនឹងចរន្ត ។</p>
<p>electrocatalysis : Any one of the mechanisms which produces a speeding up of half cell reactions at electrode surface.</p>	<p>អេឡិចត្រូកាតាលីស : មេកានិចដែលបង្កើនល្បឿនប្រតិកម្មភាគកណ្តាលពីលើផ្ទៃអេឡិចត្រូត ។</p>
<p>electrochemical cell : Any device that converts chemical energy into electrical energy (See voltaic cell) or electrical energy into chemical energy (See electrolytic cell).</p>	<p>ពិលអេឡិចត្រូគីមី : ឧបករណ៍ដែលបំប្លែងថាមពលគីមីទៅជាថាមពលអគ្គិសនី (មើល voltaic cell) ឬថាមពលអគ្គិសនី ទៅជាថាមពលគីមី (មើល electrolytic cell) ។</p>
<p>electrochemical effect : Conversion of chemical to electric energy as in electrochemical cells or the reverse process used to produce elemental aluminum magnesium and bromine from compounds of these elements</p>	<p>ផលអេឡិចត្រូគីមី : បំប្លែងនៃថាមពលគីមីទៅជាថាមពលអគ្គិសនី ដូចក្នុងផ្ទុពិលអេឡិចត្រូគីមីឬលំដាប់ប្រ្រាសដែលប្រើសំរាប់ផលិតធាតុអាលុយមីញ៉ូម ម៉ាញ៉េស្យូម និងប្រូមីសមាសធាតុនៃធាតុទាំងនេះ ។</p>
<p>electrochemical emf : Electrical force generated by chemical action, in manufactured cells (such as dry batteries)or by natural means (galvanic reaction).</p>	<p>កំលាំងអគ្គិសនីបង្កើតឡើងដោយអំពើគីមីក្នុងផ្ទុពិលផលិត(ដូចជាអាកុយស្តូត) ឬដោយវិធីតាមធម្មជាតិ(ប្រតិកម្មកាល់វ៉ានិច) ។</p>
<p>electrochemical equivalent : The mass of a substance produced or consumed during electrolysis the flow of electricity equal to one unit of charge, which can be 1 coulomb or 1faraday (96.487 ± 1.6 coulombs) of charge.</p>	<p>សមមូលអេឡិចត្រូគីមី : ម៉ាសសារធាតុដែលបង្កើតឡើង ឬប្រើប្រាស់ក្នុងពេលអេឡិចត្រូលីសលំហូរចរន្តអគ្គិសនីស្មើនឹងមួយឯកតានៃបន្ទុកដែលអាចជា 1 គូឡុំ ឬ 1 ផារ៉ាដេ (96,487 ± 1,6 គូឡុំ) នៃបន្ទុក ។</p>
<p>electrochemical potential : The difference in potential (voltage) that exists when two dissimilar electrodes are connected through an external conducting circuit and the two electrodes are placed in a conducting solution so that electrochemical reactions occur.</p>	<p>ម៉ុតង់ស្យែនអេឡិចត្រូគីមី : ភាពខុសគ្នានៅក្នុងប៉ូតង់ស្យែល(វ៉ុល)ដែលមាននៅពេលអេឡិចត្រូតពីរមិនដូចគ្នាត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាតាមរយៈសៀគ្វីចំលងខាងក្រៅ និង អេឡិចត្រូតពីរត្រូវបានដាក់ក្នុងសូលុយស្យុងចំលងអគ្គិសនីដែលប្រតិកម្មអេឡិចត្រូគីមី កើតមានឡើង ។</p>

<p>electrochemical reduction cell : The cathode component of an electrochemical cell, at which chemical reduction occurs (while at the anode, chemical oxidation occurs).</p>	<p>ថ្មីពិលរេដុកម្មអេឡិចត្រូគីមី : សមាសភាគខាងកាតូតនៃថ្មីពិលអេឡិចត្រូគីមីដែលរេដុកម្មគីមីកើតឡើង (ចំណែកនៅអាណូតមានអុកស៊ីតកម្មគីមីកើតឡើង) ។</p>
<p>electrochemical series : Listing of half-reactions in order of increasing tendency to gain electrons. Used to predict whether a given electron-transfer reaction will proceed. Any half-reaction can remove electrons from any half-reaction below it in the series.</p>	<p>ស៊េរីអេឡិចត្រូគីមី : តារាងពាក់កណ្តាលប្រតិកម្មតាមលំដាប់កើនឡើងនៃទំនោរការចាប់យកអេឡិចត្រុង។ តារាងនេះត្រូវបានប្រើដើម្បីប៉ាន់ស្មានថាតើប្រតិកម្មមួយនៃអេឡិចត្រុងនឹងដំណើរការដែរឬទេ។ ពាក់កណ្តាលប្រតិកម្មអាចផ្តាច់អេឡិចត្រុងពីពាក់កណ្តាលប្រតិកម្មដែលនៅក្រោមវាក្នុងស៊េរី។</p>
<p>electrochemiluminescence : Emission of light produced by an electrochemical reaction. Also, known as electrogenerated chemiluminescence.</p>	<p>ចំណវិលនៃអេឡិចត្រូគីមី : ការបញ្ចេញពន្លឺដែលបង្កើតឡើងដោយប្រតិកម្មអេឡិចត្រូគីមី។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាការបញ្ចេញពន្លឺដោយអេឡិចត្រូគីមី។</p>
<p>electrochemistry : The study of chemical properties and reactions involving ions in solution, including electrolysis and voltaic cells.</p>	<p>អេឡិចត្រូគីមី : ការសិក្សាអំពីលក្ខណៈគីមី និងប្រតិកម្មដែលទាក់ទងនឹងអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងរាប់បញ្ចូលទាំងអេឡិចត្រូលីស និងថ្មីពិលវ៉ុលតាផងដែរ។</p>
<p>electrochromatography : Type of chromatography that uses an electric potential. Also, known as electrophoresis.</p>	<p>អេឡិចត្រូក្រូម៉ាតូក្រាម : ប្រភេទក្រូម៉ាតូក្រាមដែលប្រើប្រាស់ស្បែលអគ្គិសនី។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អេឡិចត្រូផេរេស។</p>
<p>electrostatic : Referring to the repulsion exhibited by soap films and other colloids in solutions; this repulsion is largely controlled by electrical forces but also involves osmotic forces.</p>	<p>អេឡិចត្រូស្តាទិក : សំដៅទៅលើចំណរនៃបង្ហាញដោយស្រទាប់សាប៊ូ ហើយនិងកូឡូអ៊ីតផ្សេងទៀតក្នុងសូលុយស្យុង។ ចំណរនេះត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយកំលាំងអគ្គិសនី ប៉ុន្តែទាក់ទងទៅនឹងកំលាំងអូសូសផងដែរ។</p>
<p>electrocyclic reaction : The interconversion of a linear π-system containing n π-electrons and a cyclic molecule containing $(n-2)$ π-electrons which is formed by joining the ends of linear molecule.</p>	<p>ប្រតិកម្មអេឡិចត្រូស៊ីក្លិក : អន្តរប័រលែងនៃប្រព័ន្ធ π លីនេអ៊ែរ n π-អេឡិចត្រុង និងម៉ូលេគុលស៊ីក្លិក $(n-2)$ π អេឡិចត្រុងដែលបង្កើតឡើងដោយការភ្ជាប់ចុងខ្សែនៃម៉ូលេគុលលីនេអ៊ែរ។</p>
<p>electrode : A conductor in a circuit that carries electrons to or from a substance other than a metal. See anode, cathode</p>	<p>អេឡិចត្រូត : អង្គធាតុចំលងក្នុងសៀគ្វីដែលនាំអេឡិចត្រុងទៅឬពីសារធាតុផ្សេងទៀតជាជាងលោហៈ។ មើល anode, cathode ។</p>
<p>electrode efficiency : The ratio of the amount of metal actually deposited in an electrolytic cell to the amount that could theoretically be deposited as a result of electricity passing through the cell.</p>	<p>ប្រសិទ្ធភាពអេឡិចត្រូត : ផលធៀបបរិមាណលោហៈដែលបានកកក្នុងពិលអេឡិចត្រូតត្រូវបានដាក់បរិមាណបានកកតាមទ្រឹស្តី ដែលជាលទ្ធផលនៃការឆ្លងកាត់ពិលដោយចរន្ត។</p>
<p>electrode potential : The voltage existing between an electrode and the solution or electrolyte in which it is immersed; usually electrode potentials are compared with a standard electrode, such as the hydrogen electrode. Also, known as electrode voltage. See standard electrode potential</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូត : ប៉ូតង់ស្យែលកើតមានរវាងអេឡិចត្រូតនិងសូលុយស្យុង ឬអេឡិចត្រូលីតត្រជុំវិញវា។ ជាធម្មតាប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូតត្រូវបានប្រៀបធៀបជាមួយអេឡិចត្រូតស្តង់ដារ ដូចជាអេឡិចត្រូតអ៊ីដ្រូសែន។ មើល standard electrode potential ។</p>
<p>electrode voltage : See electrode potential.</p>	<p>អេឡិចត្រូតប៉ូល : មើល electrode potential ។</p>

<p>electrodecantation : A modification of electro dialysis in which a cell is divided into three sections by two membranes, and electrodes are placed in the end sections; colloidal matter is concentrated at the sides and bottom of the middle section, and the liquid that floats to the top is removed.</p>	<p>អេឡិចត្រូដេកង់តាស្យូន : កំណែប្រែនៃអេឡិចត្រូដ្យាឡីសដែលពិលត្រូវបានចែកជាបីផ្នែកដោយភ្លាសពីរស្រទាប់ ហើយអេឡិចត្រូតត្រូវបានដាក់នៅក្នុងផ្នែកខាងចុង។ រូបធាតុកូឡូអ៊ីតផ្តុំនៅចំហៀងនិងខាងក្រោមនៃផ្នែកកណ្តាល ហើយវត្ថុរាវដែលអណ្តែតនៅខាងលើត្រូវបានយកចេញ។</p>
<p>electrodeposition analysis : An electroanalytical technique in which an element is deposited quantitatively on an electrode.</p>	<p>វិភាគអេឡិចត្រូដេប៉ូស៊ីស្យូន : បច្ចេកទេសវិភាគអគ្គិសនីដែលក្នុងនោះធាតុគីមីកកគរលើអេឡិចត្រូត។</p>
<p>electrodialysis : Dialysis that is conducted with the aid of an electromotive force applied to electrodes adjacent to both sides of the membrane.</p>	<p>រូបដាមអេឡិចត្រូដ្យាឡីស : ដ្យាឡីសដែលដំណើរការដោយមានជំនួយនៃកំលាំងអគ្គិសនីចលករបានអនុវត្តលើអេឡិចត្រូតជាប់ភ្លាសសងខាង។</p>
<p>electrodialyzer : An instrument used to conduct electro dialysis.</p>	<p>អេឡិចត្រូដ្យាឡីស : ឧបករណ៍ដែលប្រើដើម្បីដំណើរការអេឡិចត្រូដ្យាឡីស។</p>
<p>electrofocusing : See isoelectric focusing.</p>	<p>ការប្រមូលផ្តុំអគ្គិសនី : មើល isoelectric focusing ។</p>
<p>electrogenerated chemiluminescence : See electrochemiluminescence.</p>	<p>ចំណាត់ថ្នាក់គីមីកេតិកអេឡិចត្រូ : មើល electrochemiluminescence ។</p>
<p>electrogravimetry : Electro-deposition analysis in which the quantities of metals deposited may be determined by weighting a suitable electrode before and after deposition.</p>	<p>អេឡិចត្រូក្រាវីមេត្រី : វិភាគអេឡិចត្រូដេប៉ូស៊ីស្យូនដែលក្នុងនោះបរិមាណលោហៈកកគរអាចត្រូវបានកំណត់ដោយការធ្វើអេឡិចត្រូតសមស្របមុននិងក្រោយដេប៉ូស៊ីស្យូន។</p>
<p>electrohydraulic effect : Generation of shock waves and highly reactive species in a liquid as the result of application of very brief powerful electrical pulses.</p>	<p>ផលអេឡិចត្រូអ៊ីដ្រូលីក : ការបង្កើតលំព័ររលក និងប្រភេទប្រតិកម្មខ្លាំងក្នុងវត្ថុរាវដែលជាលទ្ធផលនៃការអនុវត្តសន្ទុះថាមពលអគ្គិសនីរយៈពេលខ្លី។</p>
<p>electrohydrodynamic ionization mass spectroscopy : A technique for analysis of nonvolatile molecules in which the nonvolatile material is dissolved in a volatile solvent with a high dielectric constant such as glycerol, and high electric field gradients at the surface of droplets of the liquid solution induce ion emission.</p>	<p>ការសិក្សាស្រាវជ្រាវម៉ាស់អ៊ុយអុងកម្មអេឡិចត្រូអ៊ីដ្រូឌីណាមិក : បច្ចេកទេសសំរាប់ការវិភាគម៉ូលេគុលមិនហើរដែលក្នុងនោះរូបធាតុមិនហើរលាយក្នុងធាតុ រំលាយងាយហើរដែលមានថេរឌីអេឡិចត្រូខ្ពស់ ដូចជាគ្លីសេរ៉ុល និងជំរាលដែនអគ្គិសនីខ្ពស់នៅលើផ្ទៃដំណក់តូចៗរបស់សូលុយស្យុងវត្ថុរាវជាហេតុនាំអោយមានការបញ្ចេញអ៊ុយអុង។</p>
<p>electrokinetic phenomena : The phenomena associated with movement of charged particles through a continuous medium or with the movement of a continuous medium over a charged surface.</p>	<p>ធាតុគុតអេឡិចត្រូស៊ីនេទិក : ធាតុគុតផ្សំជាមួយចលនារបស់អគ្គិសនីភាគល្អិតមានបន្ទុកឆ្លងកាត់មជ្ឈដ្ឋានបន្តបន្ទាប់ ឬជាមួយចលនានៃមជ្ឈដ្ឋានបន្តបន្ទាប់លើផ្ទៃមានបន្ទុកអគ្គិសនី។</p>
<p>electroluminescence : The emission of light by a substance when they return to the ground state after having been excited by an electron.</p>	<p>ចំណាត់ថ្នាក់អេឡិចត្រូ : ការបញ្ចេញពន្លឺដោយសារធាតុនៅពេលវាត្រឡប់មកភាពគ្រឹះវិញបន្ទាប់ត្រូវបានភ្លេចដោយអេឡិចត្រុង។</p>
<p>electrolysis : A method by which chemical reactions are carried out by passing an electric current through a solution of an electrolyte or through a molten salt.</p>	<p>អគ្គិសនីវិភាគ រឺអេឡិចត្រូលីស : វិធីដែលប្រតិកម្មគីមីប្រព្រឹត្តទៅដោយការបញ្ជូនចរន្តអគ្គិសនីឆ្លងកាត់សូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីត ឬតាមរយៈអំបិលរលាយ។</p>

<p>electrolyte : A compound that conducts an electric current in aqueous solution or in the molten state; all ionic compounds are electrolytes, but most covalent compounds are not; a solution that contains ions and conducts electricity.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីត : សមាសធាតុដែលចំលងចរន្តអគ្គិសនីក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ឬក្នុងសណ្ឋានរលាយ ។ គ្រប់សមាសធាតុអ៊ីយ៉ូនិចជាអេឡិចត្រូលីត ប៉ុន្តែភាគច្រើនមិនមែនជាសមាសធាតុកូវ៉ាឡង់ទេ ។ សូលុយស្យុងដែលមានអ៊ីយ៉ុងនិងចំលងចរន្តអគ្គិសនី ។</p>
<p>electrolytic cell : An arrangement of two electrodes in contact with an electrolyte in which a chemical change is produced by passing current from an outside source through the electrolyte.</p>	<p>ពិលអេឡិចត្រូលីត : ការរៀបចំអេឡិចត្រូតពីរអោយប៉ះទៅនឹងអេឡិចត្រូលីតដែលក្នុងនោះមានបណ្តុះមីកើតឡើងដោយការបញ្ជូនចរន្តពីប្រភពខាងក្រៅឆ្លងកាត់អេឡិចត្រូលីត ។</p>
<p>electromagnet : Magnet produced by an electric current in a wire coiled around an iron core.</p>	<p>អេឡិចត្រូម៉ាញេទិច : ម៉ាញេទិចដែលបង្កើតឡើងដោយចរន្តអគ្គិសនីក្នុងខ្សែលូសរាងជារង្វង់ព័ទ្ធជុំវិញស្នូលដែក ។</p>
<p>electromagnetic radiation : Form of wave motion comprising alternating electric and magnetic fields that travels at an extremely high speed (3×10^8 m/s).</p>	<p>រស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញេទិច : សណ្ឋានចលនារលកដែលមានដែនអគ្គិសនីឆ្លាស់និងដែនម៉ាញេទិចដែលរត់ក្នុងល្បឿនលឿនខ្ពស់បំផុត (3×10^8 m/s) ។</p>
<p>electromotive force : (emf) The difference in electric potential between two different electrodes in the same electrolyte.</p>	<p>អំពូលអគ្គិសនីលក់ : ភាពខុសគ្នាក្នុងប៉ូតង់ស្យែលអគ្គិសនីរវាងអេឡិចត្រូតពីរក្នុងអេឡិចត្រូលីតតែមួយ ។</p>
<p>electron : Light, negative particle that can be relatively easily removed from an atom. The charge of an electron is -1 and its mass is $1/1837$ that of a hydrogen atom.</p>	<p>អេឡិចត្រូន : ពន្លឺជាភាគល្អិតអវិជ្ជមានស្រាលដែលអាចផ្តាច់ចេញពីអាតូមបានយ៉ាងងាយ ។ ម៉ាសរបស់អេឡិចត្រូនគឺ $1/1837$ នៃម៉ាសអាតូមអ៊ីដ្រូសែន និងបន្ទុកវ៉ុលតេ -1 ។</p>
<p>electron affinity : Energy change when a neutral atom or molecule gains an electron to form a negative ion.</p>	<p>ចំណូលអេឡិចត្រូន : បណ្តុះថាមពលនៅពេលអាតូម ឬម៉ូលេគុលណឺតមួយ ចំណេញ (កើន) អេឡិចត្រូនមួយដើម្បីបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>electron configuration : The arrangement of electrons around the nucleus of an atom in its ground state.</p>	<p>រូបសណ្ឋានអេឡិចត្រូន : ការតំរៀបអេឡិចត្រូនជុំវិញណ្វៃយ៉ូនៃអាតូមក្នុងភាពគ្រឹះរបស់វា ។</p>
<p>electron dot structure : See Lewis diagram.</p>	<p>រូបអេឡិចត្រូនចំណុច : មើល Lewis diagram ។</p>
<p>electron energy loss spectroscopy : The technique for studying atoms, molecules or solids in which a substance is bombarded with electrons of one energy, and the energies of scattered electrons are measured to determine the distribution of energy loss. Abbreviated EELS.</p>	<p>ការសិក្សាស្ត្រីបាត់បង់ថាមពលអេឡិចត្រូន : វិធីសាស្ត្រសំរាប់ការសិក្សាពីអាតូមម៉ូលេគុល ឬវត្ថុរឹងដែលក្នុងនោះសារធាតុមួយត្រូវបានបាញ់ដោយអេឡិចត្រូន នៃថាមពលមួយហើយនិងថាមពលនៃអេឡិចត្រូនរាយប៉ាយត្រូវបានវាស់ដើម្បី កំណត់របាយថាមពលបាត់បង់ ។ សរសេរកាត់ EELS ។</p>
<p>electron exchanger : See redox polymer.</p>	<p>ធាតុប្តូរអេឡិចត្រូន : មើល redox polymer ។</p>
<p>electron nuclear double resonance : A type of electron paramagnetic resonance[EPR] spectroscopy permitting greatly enhanced resolution in which a material is simultaneously irradiated at one of its EPR frequencies and by a second field whose frequency oscillates over the range of nuclear frequencies. Abbreviated ENDOR.</p>	<p>រេសូណង់ទ្វេនុយក្លេអ៊ែអេឡិចត្រូន : ប្រភេទស្ត្រីបាត់បង់ថាមពលអេឡិចត្រូនប៉ារ៉ាម៉ាញេទិច [EPR] ដែលអាចបង្កើនដំណោះស្រាយយ៉ាងច្រើនដែលក្នុងនោះរូបធាតុមួយត្រូវបានបញ្ជាំងពន្លឺនៅប្រេកង់មួយនៃប្រេកង់ EPR របស់វា និងដោយដែនទីពីរដែលប្រេកង់របស់វាយោលនៅចន្លោះប្រេកង់ណ្វៃយ៉ូ ។ សរសេរកាត់ ENDOR ។</p>

<p>electron pair : A pair of valence electrons which form a nonpolar bond between two neighboring atoms.</p>	<p>គូអេឡិចត្រុង : គូអេឡិចត្រុងរវាងដែលបង្កើតបានជាសម្ព័ន្ធមិនប៉ូលែររវាងអាតូមជិតខាងពីរ ។</p>
<p>electron pair bond : See covalent bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធគូអេឡិចត្រុង : មើល covalent bond ។</p>
<p>electron probe x-ray microanalysis : An analytical technique that uses a narrow electron beam usually with a diameter less than 1 millimeter, focused on a solid specimen to produce an x-ray spectrum that provides qualitative and quantitative information characteristic of the elements in the sample. Abbreviated EPXMA.</p>	<p>វិទ្យុវិភាគកាំរស្មីអិចស្ត្រូមអេឡិចត្រុង : បច្ចេកទេសវិភាគដែលប្រើបាច់ពន្លឺអេឡិចត្រុងចង្អៀត ជាទូទៅមានបន្ទាត់ផ្ចិតតូចជាង 1 មីលីម៉ែត្រសំដៅលើសំណាកវត្ថុ រឹងដើម្បីបង្កើតស្បូនកាំរស្មីអិចដែលផ្តល់ព័ត៌មានពិគុណភាព និងបរិមាណអំពីលក្ខណៈនៃ ធាតុក្នុងសំណាក ។ សរសេរកាត់ EPXMA ។</p>
<p>electron spectroscopy : The study of the energy spectra of photoelectrons or Auger electrons emitted from a substance when bombarded by electromagnetic radiation, electrons or ions; used to investigate atomic molecular or solid-state structure and in chemical analysis.</p>	<p>ការសិក្សាស្បូនអេឡិចត្រុង : ការសិក្សាអំពីស្បូនថាមពលរបស់ផូតូអេឡិចត្រុង ឬអេឡិចត្រុង Auger ដែលត្រូវបានបញ្ចេញពីសារធាតុនៅពេលត្រូវបានដោយកាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញេទិក អេឡិចត្រុង ឬអ៊ីយ៉ុង ។ គេប្រើវាដើម្បីអង្កេតពិនិត្យទំរង់ភាពរឹង រឺទំរង់ម៉ូលេគុលអាតូមនិងប្រើវាក្នុងការវិភាគគីមី ។</p>
<p>electron spectrum : A photograph or dot-graph of the kinetic energy of electrons emitted from a substance bombarded by X- rays or other radiation.</p>	<p>ស្បូនអេឡិចត្រុង : រូបថត ឬចំណុចស្រមោលថាមពលស៊ីនេទិកនៃអេឡិចត្រុងដែលត្រូវបានបញ្ចេញពីសារធាតុដោយកាំរស្មីអិចឬកាំរស្មីផ្សេងទៀត ។</p>
<p>electron transfer reaction : Reactions involving transfer of electrons from one group to another; i.e. reduction and oxidation reactions.</p>	<p>ប្រតិកម្មបន្ថែមអេឡិចត្រុង : ប្រតិកម្មដែលមានបន្ថែមអេឡិចត្រុងពីក្រុមមួយទៅក្រុមមួយផ្សេងទៀត ។ មានន័យថា ប្រតិកម្មអុកស៊ីតកម្មនិងប្រតិកម្មរេដុកម្ម ។</p>
<p>electron volt (eV) : Unit describing the energy of an electron.</p>	<p>អេឡិចត្រុងវ៉ុល (eV) : ឯកតាបញ្ជាក់ពីថាមពលរបស់អេឡិចត្រុង ។</p>
<p>electron-dot formula : See Lewis structure.</p>	<p>ទំរង់អេឡិចត្រុងចំណុច : មើល Lewis structure ។</p>
<p>electron-dot method : Graphic shorthand for writing the outer electron arrangement of an atom. Used principally for showing electron sharing in electron transfer but does not specify the orbitals involved.</p>	<p>វិធីដំណោះចំណុចអេឡិចត្រុង : សំណេរកាត់សំគាល់ការតំរៀបអេឡិចត្រុងខាងក្រៅនៃអាតូម ។ គេប្រើវាជាសំខាន់សំរាប់បង្ហាញពីការដាក់រួមអេឡិចត្រុងក្នុងបន្ថែមអេឡិចត្រុងប៉ុន្តែមិនកំណត់ច្បាស់លើអរ័ប៊ីតាល់ណាមួយទេ ។</p>
<p>electronegative : Describing an atom or group of atoms that tend to attract electrons and form negative ions.</p>	<p>អេឡិចត្រូអេទីវីយ៉ាត : ការពណ៌នាពីអាតូមឬក្រុមនៃអាតូមដែលមានទំនោរទាញយកអេឡិចត្រុងហើយបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>electronegativity : Measure of an atom's ability to attract electrons. The type of chemical bond that forms between two atoms can be predicted by calculating the difference in their electronegativities.</p>	<p>អ៊ីតអេឡិចត្រូអេទីវីយ៉ាត : រង្វាស់លទ្ធភាពរបស់អាតូមក្នុងការទាញយកអេឡិចត្រុង ។ ប្រភេទសម្ព័ន្ធគីមីដែលកើតឡើងរវាងអាតូមពីរអាចប្រមាណបានដោយគណនាភាពខុសគ្នានៃអេឡិចត្រូអេទីវីយ៉ាតភាព ។</p>
<p>electroneutrality principle : The principle that in an electrolytic solution the concentrations of all the ionic species are such that the solution as a whole is neutral.</p>	<p>គោលការណ៍អេឡិចត្រូអេទីវីយ៉ាតស្រប : គោលការណ៍ដែលក្នុងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតកំហាប់ប្រភេទអ៊ីយ៉ុងទាំងអស់ក៏ដូចជាសូលុយស្យុងនោះមាន លក្ខណៈណឺត ។</p>

<p>electron-filling series : System by which orbitals are filled with electrons, beginning with orbitals of lowest energy.</p>	<p>ស៊េរីបំពេញអេឡិចត្រុង : ប្រព័ន្ធដែលអរ័ប៊ីតាល់ត្រូវបានបំពេញអេឡិចត្រុងដោយការចាប់ផ្តើមដោយអរ័ប៊ីតាល់ដែលមានថាមពលទាបបំផុត ។</p>
<p>electronic absorption spectrum : Spectrum resulting from absorption of electromagnetic radiation by atoms ions and molecules due to excitations of their electrons.</p>	<p>ស្ប៉ិចសំរូបអេឡិចត្រុង : ស្ប៉ិចបានមកពីសំរូបរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដោយអ៊ីយ៉ុង អាតូម និងម៉ូលេគុលដោយសារការរក្សាអេឡិចត្រុងរបស់វា ។</p>
<p>electronic band spectrum : Bands of spectral lines associated with a change of electronic state of a molecule; each band corresponds to certain vibrational energies in the initial and final states and consists of numerous rotational lines.</p>	<p>ស្ប៉ិចបន្ទះអេឡិចត្រុង : បង់បន្ទាត់ស្ប៉ិចដែលផ្សំជាមួយបណ្តុរសណ្ឋានអេឡិចត្រុងរបស់ម៉ូលេគុល ។ បង់នីមួយៗត្រូវគ្នាទៅនឹងថាមពលលំញើរខ្លះក្នុងភាពដើមភាពបញ្ចប់ និងផ្សំឡើងដោយបន្ទាត់វិលយ៉ាងច្រើន ។</p>
<p>electronic emission spectrum : Spectrum resulting from emission of electromagnetic radiation by atoms ions and molecules following excitations of their electrons.</p>	<p>ស្ប៉ិចបញ្ចេញដោយអេឡិចត្រុង : ស្ប៉ិចបានមកពីការបញ្ចេញរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដោយអ៊ីយ៉ុង អាតូម និងម៉ូលេគុលបន្ទាប់ការរក្សាអេឡិចត្រុងរបស់វា ។</p>
<p>electronic energy curve : A graph of the energy of a diatomic molecule that shows the distance between the nuclei of the atoms.</p>	<p>ខ្សែកោងថាមពលអេឡិចត្រុង : ក្រាមថាមពលរបស់ម៉ូលេគុលឌីអាតូមដែលបង្ហាញពីចម្ងាយរវាងណ្វៃយ៉ូអាតូម ។</p>
<p>electronic spectrum : Spectrum resulting from emission or absorption of electromagnetic radiation during changes in the electron configuration of atoms ions, molecules. (note: not due to vibrational, rotational fine structure or hyperfine spectra).</p>	<p>ស្ប៉ិចអេឡិចត្រុង : ស្ប៉ិចបានមកពីការបញ្ចេញឬសំរូបនៃរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចនៅពេលបណ្តុររូបសណ្ឋានអេឡិចត្រុងនៃអ៊ីយ៉ុង អាតូម ម៉ូលេគុល ។ (ចំណាំ : មិនមែនដោយសារទំរង់ល្អិតៗឬស្ប៉ិចតូចៗបំផុតនៃលំញើរ រង្វិលទេ) ។</p>
<p>electron-transport chain : Series of electron carriers that transport electrons from the reduced coenzymes NADH and FADH₂ to oxygen. Energy released during this process is used to pump protons.</p>	<p>ខ្សែដឹកនាំអេឡិចត្រុង : ស៊េរីនៃធាតុនាំអេឡិចត្រុងដែលដឹកនាំអេឡិចត្រុងពីកូអង់ស៊ីមរដ្ឋកម្ម NADH និង FADH₂ ទៅដល់អុកស៊ីសែន ។ ថាមពលបញ្ចេញពេលដំណើរការនេះត្រូវបានប្រើសំរាប់ទាញយកប្រូតុង ។</p>
<p>electroosmosis : In an electric field, the separation of liquid from colloidal particles that are trapped in a porous diaphragm or a single capillary tube.</p>	<p>អេឡិចត្រូអូស្នូស : ក្នុងដែនអគ្គិសនី ការព្យាបាលរត្តរវាងភាគល្អិតកូឡូអ៊ីតដែលជាប់លើបន្ទះខ័ណ្ឌ ឬបំពង់ឆ្ការតែមួយ ។</p>
<p>electropherography : See electrophoresis</p>	<p>អេឡិចត្រូផេរូក្រាហ្វី : មើល electrophoresis ។</p>
<p>electrophile : An electron deficient ion or molecule that can accept electrons. Electrophiles are often reducing agents and Lewis acids. They are either positive ions (e.g. NO²⁺) or molecules with an electron deficient atom (e.g. S in SO₃).</p>	<p>អេឡិចត្រូភីល : អ៊ីយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលខ្លះអេឡិចត្រុងដែលអាចទទួលយកអេឡិចត្រុង ។ អេឡិចត្រូភីលច្រើនតែជាភ្នាក់ងាររដ្ឋកម្ម និងជាអាស៊ីតឡឺវីស ។ វាអាចជាអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន (ឧទាហរណ៍ NO²⁺) ឬជាម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមខ្លះអេឡិចត្រុង (ឧទាហរណ៍ S ក្នុង SO₃) ។</p>
<p>electrophilic addition : An addition reaction in which the first step is attack by an electrophile on an electron-rich part of a molecule.</p>	<p>ការបូកអេឡិចត្រូភីល : ប្រតិកម្មបូកដែលក្នុងនោះដំណាក់កាលទីមួយគឺជាការភ្ជាប់ដោយអេឡិចត្រូភីលទៅលើផ្នែកសំបូរអេឡិចត្រុងនៃម៉ូលេគុល ។</p>
<p>electrophilic reagent : A reactant which accepts an electron pair from a molecule with which it forms a covalent bond</p>	<p>ធាតុបូកអេឡិចត្រូភីល : ប្រតិករដែលទទួលកូអេឡិចត្រុងពីម៉ូលេគុលដែលវាបង្កើតជាសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ ។</p>

<p>electrophilic substitution : A substitution reaction in which the first step is attack by an electrophile. e.g. substitution of an H on an aromatic ring by a positive ion.</p>	<p>ការជំនួសអេឡិចត្រូផ្កិល : ប្រតិកម្មជំនួសដែលក្នុងនោះដំណាក់ការទីមួយជាការភ្ជាប់ដោយអេឡិចត្រូផ្កិលមួយ ។ ឧទាហរណ៍ការជំនួសអ៊ីដ្រូសែនទៅលើវង់អារ៉ូម៉ាទិចដោយអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន ។</p>
<p>electrophoresis : Technique that separates charged particles in an electric field; especially useful for detection of amino acids, peptides, or proteins.</p>	<p>អេឡិចត្រូផែរេស : បច្ចេកទេសព្យែកភាគល្អិតមានបន្ទុកអគ្គិសនីក្នុងដែនអគ្គិសនីជាពិសេសសំរាប់រកអាស៊ីតអាមីនេ ប៊ុបទីត ឬប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>electrophoretic effect : Slowing down of an ion in an electrolytic solution which is caused by the motion of ions in the opposite direction.</p>	<p>ផលអេឡិចត្រូផែរេស : ការថយចុះនៃអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតដែលបណ្តាលមកពីចលនានៃអ៊ីយ៉ុងក្នុងទិសផ្ទុយគ្នា ។</p>
<p>electroplating : Deposition of metals upon metallic surfaces by electrolysis for decorative and/or protective purposes.</p>	<p>ការស្រោបអេឡិចត្រូត : ការស្រោបលោហៈលើផ្ទៃលោហៈដោយអគ្គិសនីវិភាគ ក្នុងគោលបំណងតុបតែង(ល្អមើល) និង ឬការពារ ។</p>
<p>electropositive : Describing elements, ions or radicals that tend to give up or lose electrons .e.g. the alkali metals.</p>	<p>អេឡិចត្រូច្នៃវិជ្ជមាន : ការពណ៌នាអំពីធាតុ អ៊ីយ៉ុង ឬរ៉ាឌីកាល់ដែលមានទំនោរផ្តល់អោយ ឬបាត់បង់អេឡិចត្រុង ។ ឧទាហរណ៍ លោហៈអាល់កាឡាំង ។</p>
<p>electropositive potential : Potential of an electrode expressed as positive with respect to the hydrogen electrode.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូច្នៃវិជ្ជមាន : ប៉ូតង់ស្យែលរបស់អេឡិចត្រូតសំដែងដោយតំលៃវិជ្ជមានតាមអេឡិចត្រូតអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>electroreflectance: Eletromodulation in which reflection spectra are studied. Abbreviated ER.</p>	<p>អេឡិចត្រូតធីណាំវិទ្យា : អេឡិចត្រូម៉ូឌុលេស្យុងកម្មដែលក្នុងនោះគេសិក្សាលើស្បៀងចំណាំងត្រឡប់ ។ សរសេរកាត់ ER ។</p>
<p>electrorheological fluid : A colloidal suspension of finely divided particles in a liquid, usually an insulating oil, whose flow characteristics are changed through an increase in resistance when an electric field is applied.</p>	<p>សន្ទនីយអេឡិចត្រូរេអូឡូស៊ី : ការអណ្តែតវិលវល់នៃភាគល្អិតតូចៗក្នុងវត្ថុរាវ ។ ជាធម្មតាប្រេងអ៊ីសូឡង់ដែលលក្ខណៈហូររបស់វាត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរតាមកំណើនភាពធន់នៅពេលស្ថិតនៅក្នុងដែនអគ្គិសនី ។</p>
<p>electrostatic : Describes effects caused by electric charges at rest, such as an electric charge on an object.</p>	<p>អេឡិចត្រូស្តាទិច : ពន្យល់អំពីផលដែលបានបង្កឡើងដោយបន្ទុកអគ្គិសនីនៅនឹង ដូចជាបន្ទុកអគ្គិសនីលើវត្ថុមួយ ។</p>
<p>electrostatic bond : A valence bond in which two atoms are kept together by electrostatic force caused by transferring one or more electrons from one atom to the other.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអេឡិចត្រូស្តាទិច : សម្ព័ន្ធវ៉ាន់ដេរវ៉ាល់ដែលក្នុងនោះអាតូមពីរស្ថិតនៅជាមួយគ្នាដោយកំលាំងអេឡិចត្រូស្តាទិចដែលបង្កឡើងដោយការផ្ទេរអេឡិចត្រុងមួយឬច្រើនពីអាតូមមួយទៅអាតូមមួយទៀត ។</p>
<p>electrostatic valence rule : The proposition that in a stable ionic structure the valence of each anion, with changed sign equals the sum of the strengths of its electrostatic bonds to the adjacent cations.</p>	<p>វិធានវ៉ាន់ដេរវ៉ាល់អេឡិចត្រូស្តាទិច : សំណើដែលចែងថាក្នុងទម្រង់អ៊ីយ៉ុងនិចថេរ វ៉ាន់ដេរវ៉ាល់អេឡិចត្រូស្តាទិចនីមួយៗមានសញ្ញាប្តូរស្មើនឹងផលបូកនៃកំលាំងរបស់សម្ព័ន្ធអេឡិចត្រូស្តាទិចរបស់វាទៅនឹងកាចុងក្បែរនោះ ។</p>
<p>electrosynthesis : A reaction in which synthesis occurs as the result of an electric current.</p>	<p>អេឡិចត្រូស៊ីនេស៊ីស : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះការសំយោគកើតឡើងដោយសារចរន្តអគ្គិសនី ។</p>
<p>electrovalence : The valence of an atom that has formed an ionic bond.</p>	<p>អេឡិចត្រូវ៉ាលង់ : វ៉ាលង់របស់អាតូមដែលបង្កើតសម្ព័ន្ធអ៊ីយ៉ុងនិច ។</p>
<p>electrovalent bond : See ionic bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអេឡិចត្រូវ៉ាលង់ : មើល ionic bond ។</p>

<p>element : Pure substances that cannot be broken down by chemical means to simpler substances. Each element is unique.</p>	<p>ធាតុ ឬធាតុគីមី : សារធាតុសុទ្ធដែលមិនអាចបំបែកបានតាមវិធីគីមីអោយទៅជាសារធាតុដទៃដាច់ខាត ធាតុនីមួយៗមានតែមួយ ។</p>
<p>elementary particle : One of the fundamental particles of which matter is composed. e.g. electrons, proton, neutron.</p>	<p>ភាគល្អិតមូលដ្ឋាន(តូច) : ភាគល្អិតមួយនៃភាគល្អិតមូលដ្ឋានរបស់រូបធាតុមួយ ។ ឧទាហរណ៍អេឡិចត្រុង ប្រូតុង ណឺត្រុង ។</p>
<p>elementary process : In chemical kinetics the particular events at the atoms or molecular level which make up an overall reaction.</p>	<p>លំនាំបឋម : ក្នុងស៊ីនេទិចគីមី ហេតុការណ៍នៅកំរិតអាតូម ឬម៉ូលេគុលដែលបង្កើតជាប្រតិកម្មទាំងស្រុង ។</p>
<p>elementary reaction : A reaction in which reactants are converted into products in a single step.</p>	<p>ប្រតិកម្មមួយ : ប្រតិកម្មដែលប្រតិករត្រូវបានបំប្លែងទៅជាផលិតផលក្នុងមួយដំណាក់កាល ។</p>
<p>elimination reaction : A chemical reaction involving elimination of some part of a reactant compound with the production of a second compound.</p>	<p>ប្រតិកម្មបង្កាច់ : ប្រតិកម្មគីមីដែលចូលរួមក្នុងការផ្តាច់ផ្នែកខ្លះនៃសមាសធាតុប្រតិករ និងបង្កើតបានសមាសធាតុទីពីរ ។</p>
<p>eluant : A solvent used to extract chemicals adsorbed onto a stationary medium, as in chromatography.</p>	<p>អេលូយអង់ : ធាតុរំលាយប្រើសំរាប់ចំរាញ់សារធាតុគីមីដែលត្រូវបានស្រូបលើមជ្ឈដ្ឋាននឹង ដូចជាក្នុងក្រាម៉ាតូក្រាហ្វី ។</p>
<p>eluant gas : See carrier gas.</p>	<p>ខ្សែអេលូយអង់ : មើល carrier gas ។</p>
<p>eluate : The solution that results from the elution process.</p>	<p>អេលូយអរាស : សូលុយស្យុងដែលបានមកពីលំនាំអេលូយស្យុង ។</p>
<p>elution : The removal of adsorbed species from a porous bed or chromatographic column by means of a stream of liquid or gas.</p>	<p>អេលូយស្យុង : ការផ្តាច់ប្រភេទគីមីសំរាប់ពីផ្ទៃស្តោត ឬកូលោនក្រាម៉ាតូក្រាហ្វីដោយវិធីចរន្តរាវ ឬខ្សែអេលូយអង់ ។</p>
<p>emf : See electromotive force.</p>	<p>emf : មើល electromotive force ។</p>
<p>emission : The sending out of radiant heat. Also the giving out of light, sound, radio waves, other kinds of radiation, and electrons.</p>	<p>ការបញ្ចេញ : ការបញ្ចេញកាំរស្មីកំដៅ និងការផ្តល់ពន្លឺ សំលេង រលកវិទ្យុ ប្រភេទកាំរស្មីផ្សេងទៀត និងអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>emission flame photometry : A form of flame photometry in which the sample solution to be analyzed is sprayed into a hydrogen-oxygen or acetylene-oxygen flame; the line emission spectrum is formed and the line or band of the element of interest is isolated with a monochromator. Its intensity is measured photoelectrically and so the concentration of the element can be determined.</p>	<p>ផ្លុំសូមាត្របញ្ចេញអណ្តាតភ្លើង : ទម្រង់នៃផ្លុំសូមាត្រអណ្តាតភ្លើងដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងភាគសំណាកដែលត្រូវវិភាគត្រូវបានបាញ់ទៅក្នុងអណ្តាតភ្លើងអ៊ីដ្រូសែន-អុកស៊ីសែន ឬអាសេទីឡែន-អុកស៊ីសែន ។ ស្បីចេញជាបន្ទាត់បានកើតឡើងហើយ បន្ទាត់ ឬបង់របស់ធាតុចង់បានត្រូវបានព្យាកដោយម៉ូណូក្រូម៉ាទ័រ ។ អាំងតង់ស៊ីតេរបស់វាត្រូវបានវាស់ដោយផ្ទៃអគ្គិសនី ដូចនេះគេអាចកំណត់កំហាប់នៃធាតុនោះបាន ។</p>
<p>emission lines : Spectral lines resulting from emission of electromagnetic radiation by atoms ions or molecules during changes from excited states to states of lower energy.</p>	<p>បន្ទាត់បញ្ចេញពន្លឺ : បន្ទាត់ស្បីចេញដែលបានមកពីការបញ្ចេញស្បីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច អ៊ីយ៉ុងអាតូម ឬម៉ូលេគុលនៅពេលបណ្តូរពីសណ្ឋានខ្ពស់ទៅសណ្ឋានថាមពលទាបជាង ។</p>

<p>emission spectrometer : An instrument that measures percentage concentrations of elements in samples of metals and other materials; when the sample is vaporised by an electric spark the characteristic wavelengths of light emitted by each element are measured with a diffraction grating and an array of photodetectors.</p>	<p>ស្រ្តូបេមីត្រូមពេញពន្លឺ : ឧបករណ៍វាស់កំហាប់ភាគរយរបស់ធាតុក្នុងគំរូលោហៈ និងរូបធាតុផ្សេងទៀត ។ កាលណាសំណាកត្រូវបានរំហូតដោយផ្កាភ្លើងអគ្គិសនី ជំហានលក់នៃពន្លឺដែលបញ្ចេញដោយធាតុនីមួយៗត្រូវបានវាស់ដោយឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្បុង និងផូតូដេតិចទ័រ ។</p>
<p>emission spectrum : The characteristic range of radiation emitted when a substance is heated, bombarded by electrons or ions, or absorbs photons.</p>	<p>ស្រ្តូបេមីត្រូមពេញពន្លឺ : លក្ខណៈចន្លោះការស្នើដែលបានបញ្ចេញនៅពេលសារធាតុត្រូវបានដុតកំដៅ ឬបាញ់ដោយអេឡិចត្រុង អ៊ីយ៉ុង ឬសំរូបផូតុង ។</p>
<p>empirical formula : Simplest ratio of atoms in a compound, usually derived from experimental percentage composition data.</p>	<p>រូបមន្តទាយ : ផលធៀបងាយ (សំរួល) បំផុតនៃអាតូមក្នុងសមាសធាតុជាធម្មតាបានមកពីទិន្នន័យសមាសភាពជាភាគរយតាមពិសោធន៍ ។</p>
<p>emulsification : The process of dispersing one liquid in a second immiscible liquid; the largest group of emulsifying agents are soaps detergent and other compounds whose basic structure is a paraffin chain with a polar end group.</p>	<p>អេមុលស្យុង : លំនាំនៃការពង្រាយវត្ថុរាវមួយនៅក្នុងវត្ថុរាវទីពីរមិនរលាយចូលគ្នា ។ ក្រុមធំជាងគេរបស់ភ្នាក់ងារអេមុលស្យុងគឺសាបូ រោមធាតុជំរះក្រៃល និងសមាសធាតុផ្សេងទៀតដែលទំរង់សំខាន់របស់វាជាខ្សែប៉ារ៉ាហ្វីនដែលមានក្រុមប៉ូលែខាងចុង ។</p>
<p>emulsion : A stable dispersion of one liquid in a second immiscible liquid such as milk.</p>	<p>អេមុលស្យុង : ការពង្រាយថេរនៃវត្ថុរាវមួយក្នុងវត្ថុរាវទីពីរមិនរលាយចូលគ្នា ដូចជាទឹកដោះគោ ។</p>
<p>emulsion breaking : In an emulsion, the combined sedimentation and coalescence of emulsified drops of the dispersed phase so that they will settle out of the carrier liquid.</p>	<p>ការបំបែកអេមុលស្យុង : ក្នុងអេមុលស្យុង កំណករផ្សំគ្នា និងកំណកនៃដំណក់អេមុលស្យុងរបស់ផាសរាយប៉ាយ ដូច្នេះវានឹងរងចុះពីវត្ថុរាវផ្ទុកវា ។</p>
<p>emulsion polymerization : A polymerization reaction that occurs in one phase of an emulsion.</p>	<p>ប្រតិកម្មប្រូលីមែរអេមុលស្យុង : ប្រតិកម្មប្រូលីមែរដែលកើតឡើងក្នុងផាសមួយនៃអេមុលស្យុង ។</p>
<p>enantiomeric excess : In chemical synthesis, a yield that contains more of the desired enantiomer than other products.</p>	<p>អេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : ក្នុងសំយោគគីមី ទិន្នផលដែលផ្ទុកអេណង់ត្យូមែដែលចង់បានច្រើនជាងផលិតផលផ្សេងទៀត ។</p>
<p>enantiomers : Pair of isomers that are mirror images of each other and are not superimposable; a pair of chiral molecules. L-isomer (-), D-isomer(+)</p>	<p>អេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : គូអ៊ីសូមែដែលជារូបភាពឆ្លុះ និងមិនត្រួតលើគ្នា ។ វាជាគូម៉ូលេគុលគីរ៉ាល់ ។</p>
<p>enantiomorph : See enantiomer.</p>	<p>អេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : មើល enantiomer ។</p>
<p>enantiomorphism : A phenomenon of mirror-image relationship shown by right-handed and left-handed crystals or by the molecular structures of two stereo isomers.</p>	<p>អេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : បាតុភូតនៃទំនាក់ទំនងរូបភាព កញ្ចក់ឆ្លុះដែលបានបង្ហាញដោយក្រាមខាងស្តាំដៃនិងខាងឆ្វេងដៃ ឬដោយទំរង់ម៉ូលេគុលស្តេរេអូអ៊ីសូមែពីរ ។</p>
<p>enantioselective reaction : See stereoselective reaction.</p>	<p>ប្រតិកម្មជ្រើសរើសអេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : មើល stereoselective reaction ។</p>
<p>enantiotopic ligand : A ligand whose replacement or addition produces enantiomers.</p>	<p>លីកង់អេនេនេស្តេរីយ៉ូមេន : លីកង់ដែលការជំនួស ការបន្ថែមរបស់វាបង្កើតបានជាអេណង់ត្យូមែ ។</p>

<p>enantiotropy : The relation of crystal forms of the same substance in which one form is stable above the transition-point temperature, and the other form is stable below the transition-point temperature, so that the forms can change from one to the other.</p>	<p>អេណង់ត្យូត្រូពី : ទំនាក់ទំនងនៃទម្រង់ក្រាមរបស់សារធាតុដូចគ្នាដែលក្នុងនោះទម្រង់មួយស្ថិតលើសីតុណ្ហភាពចំណុចឆ្លង និងទម្រង់មួយស្ថិតក្រោមសីតុណ្ហភាពចំណុចឆ្លង ដូច្នេះទម្រង់ទាំងនេះអាចផ្លាស់ប្តូរពីមួយទៅមួយទៀត ។</p>
<p>encounter : A group of collisions, each of which consists of two molecules that collide without reacting and do not separate immediately because of the of surrounding molecules.</p>	<p>ការប៉ះទង្គិច : ក្រុមនៃការប៉ះទង្គិចដែលក្រុមនីមួយៗមានម៉ូលេគុលពីរប៉ះគ្នាដោយគ្មានប្រតិកម្មនិងមិនព្យួរគ្នាភ្លាមៗទេដោយសារម៉ូលេគុលព័ទ្ធជុំវិញ ។</p>
<p>end point : The stage in a titration at which reaction is complete, usually as shown by a color change.</p>	<p>ចំណុចបញ្ចប់ : ដំណាក់កាលក្នុងអត្រាកម្មដែលប្រតិកម្មបានចប់សព្វគ្រប់ជាធម្មតាត្រូវបានបង្ហាញដោយការប្តូរពណ៌ ។</p>
<p>end radiation : See quantum limit.</p>	<p>ការរស្មីបញ្ចប់ : មើល quantum limit ។</p>
<p>endo- : Prefix that denotes inward-directed valence bonds of a six-membered ring in its boat form.</p>	<p>អង់ដូ : បុព្វបទចុងប្រាប់ទិសសម្ព័ន្ធវិញទៅខាងក្នុងនៃវង់មានកាបូនប្រាំមួយក្នុងសណ្ឋានទូករបស់វា ។</p>
<p>endocyclic double bond : In a molecular structure, a double bond that is part of the ring system.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអង់ដូស៊ីគ្លីច : ក្នុងទម្រង់ម៉ូលេគុល សម្ព័ន្ធពីរជាន់ដែលជាផ្នែកនៃប្រព័ន្ធវង់ ។</p>
<p>endoergic : See endothermic.</p>	<p>ថាមពលតូច : មើល endothermic ។</p>
<p>endoplasmic reticulum : Membranous organelle within the eucaryotic cell where some of the cellular synthesis and transport of materials occurs.</p>	<p>រោងកុយឈូរអង់ដូប្លាស្ទ : ធាតុកោសិកាមានភ្លាសនៅក្នុងកោសិកាអ៊ីការី-យូតដែលជាកន្លែងមានការសំយោគកោសិកាមួយចំនួន និងការដឹកនាំរូបធាតុ ។</p>
<p>ENDOR : See electron nuclear double resonance.</p>	<p>មើល electron nuclear double resonance ។</p>
<p>endotherm : A graph of the temperature difference between a sample compound and a thermally inert reference compound (usually aluminum oxide) as the substances are both heated to high temperatures, and the sample compound undergoes endothermal or exothermal processes.</p>	<p>តំរូវការកំដៅ : ក្រាបរបស់ភាពខុសគ្នានៃសីតុណ្ហភាពរវាងសមាសធាតុភាគសំណាក និងសមាសធាតុគោលនិចលក្តៅ (ជាធម្មតាអាឡុយមីញ៉ូមអុកស៊ីត) នៅពេលសារធាតុទាំងពីរត្រូវបានដុតកំដៅនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ហើយសមាសធាតុភាគសំណាករងដំណើរការបញ្ចេញកំដៅ និងស្រូបកំដៅ ។</p>
<p>endothermic : Chemical reaction that requires a continual input of energy to keep going.</p>	<p>ស្រូបកំដៅ : ប្រតិកម្មគីមីដែលត្រូវការថាមពលឥតដាច់ដើម្បីដំណើរការប្រតិកម្ម ។</p>
<p>energy : The capacity for doing work; it exists in several forms including chemical, nuclear, electrical, radiant, mechanical, and thermal energies.</p>	<p>ថាមពល : សមត្ថភាពសំរាប់ដំណើរការកម្មនូវ វាមានអត្ថិភាពក្នុងសណ្ឋានមួយចំនួន ដូចជាថាមពលគីមី នុយក្លេអ៊ែរ អគ្គិសនី រស្មី មេកានិច និងកំដៅ ។</p>
<p>energy level : A region around the nucleus of an atom where an electron is likely to be moving.</p>	<p>កំរិតថាមពល : តំបន់ជុំវិញណ្វៃយ៉ូនៃអាតូមដែលអេឡិចត្រុងត្រូវធ្វើចលនា ។</p>
<p>energy profile : A diagram of the energy changes that take place during a reaction in a chemical system.</p>	<p>គំនូសតារាងថាមពល : ដ្យាក្រាមបណ្តូរថាមពលដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងប្រព័ន្ធប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>energy sublevels : Orbitals in which electrons move around the nucleus.</p>	<p>កំរិតថាមពលខេ : អរប៊ីតាល់ដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រុងធ្វើចលនាជុំវិញណ្វៃយ៉ូន ។</p>

<p>energy value : Another name for calorific value.</p>	<p>តំលៃថាមពល : ឈ្មោះផ្សេងទៀតសំរាប់តំលៃកាឡូរី ។</p>
<p>English degree : A unit of water harness, equal to 1 part calcium carbonate to 70, 000 parts water; Also known as Clark degree.</p>	<p>អង្សាអង់គ្លេស : ឯកតានៃភាពរឹងនៃទឹកស្ទើរទៅនឹង 1 ផ្នែកនៃកាល់ស្យូម-កាបូណាត និង 70,000ផ្នែកទឹក ។ គេហៅម៉្យាងទៀតថា អង្សា Clark ។</p>
<p>English vermilion : Bright red pigment of precipitated mercury sulfide; in paints, it tends to darken when exposed to light.</p>	<p>ពណ៌ក្រហមឆ្មៅអង់គ្លេស : ជាពណ៌ក្រហមឆ្មៅនៃកករធាតុស៊ុលផួរ ។ ក្នុងថ្នាំពណ៌ វាមានទំនោរទៅជាពណ៌ក្រមៅនៅពេលត្រូវពន្លឺ ។</p>
<p>enhanced line : See enhanced spectral line.</p>	<p>បន្ទាត់កើត : មើល enhanced spectral line ។</p>
<p>enhanced spectral line : A spectral line of a very hot source, such as a spark, whose intensity is much greater than that of a line in a flame spectrum. Also known as enhanced line.</p>	<p>បន្ទាត់ស្បូនបង្កើត : បន្ទាត់ស្បូននៃប្រភពក្តៅខ្លាំង ដូចជាផ្កាភ្លើងដែលអាំងតង់ស៊ីតេរបស់វាធំជាងបន្ទាត់ស្បូនក្នុងស្បូនអណ្តាតភ្លើង ។ គេហៅម៉្យាងទៀតថា បន្ទាត់បង្កើត ។</p>
<p>enium ion : A cationic part of an ion in which the valence shell of a positively charged nonmetallic atom has two electrons less than normal, and the charged entity has one covalent bond less than the corresponding uncharged species; used as a suffix with the root name. Also known as ileum ion.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអេនីយ៉ូម : ផ្នែកកាតូដរបស់អ៊ីយ៉ុងដែលក្នុងនោះស្រទាប់វ៉ាន់ដេរបស់អាតូមអណូបៈបន្តកិរិយាមានអេឡិចត្រុងពីរតិចជាងធម្មតា ហើយសរុបបន្តកមានសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់មួយតិចជាងប្រភេទគ្មានបន្តកដែលត្រូវគ្នា ។ គេប្រើជាបច្ច័យបទជាមួយនឹងឈ្មោះដើម ។ គេហៅម៉្យាងទៀតថា អ៊ីយ៉ុងអ៊ីលីយ៉ូម ។</p>
<p>enol : An organic compound with a hydroxide group next to a double bond; varies with a ketone form in the effect known as enol-keto tautomerism; e.g. $CH_3COH=CHCO_2C_2H_5$</p>	<p>អេណុល : សមាសធាតុសរីរាង្គមានក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីតជាប់ទៅនឹងសម្ព័ន្ធពិរជាតិដែលប្រែប្រួលតាមទំរង់សេតូនដោយផលហៅថា អេណុលសេតូមេរីស ។ ឧទាហរណ៍ $CH_3COH=CHCO_2C_2H_5$ ។</p>
<p>enolate anion : The delocalised anion which is left after the removal of a proton from an enol, or of the carbonyl compound in equilibrium with the enol.</p>	<p>អេណូលីយ៉ុងអេណូលាត : អាញ្យុងគ្មានទីតាំងច្បាស់លាស់ដែលបានបន្តបំពិការផ្តាច់ប្រូតុងពីអេណុល ឬសមាសធាតុកាបូនីលមានលំនឹងជាមួយអេណុល ។</p>
<p>enol-keto tautomerism : The movement of a hydrogen atom from a carbon atom next to a carbonyl group of a keto compound to produce the isomeric enol form of the compound; the reverse process of hydrogen atom migration also occurs.</p>	<p>អេណុល-សេតូមេរីស : ចលនារបស់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីអាតូមកាបូនក្បែរក្រុមកាបូនីលរបស់សមាសធាតុសេតូដើម្បីបង្កើតសណ្ឋានអ៊ីសូមេរីសអេណុលនៃសមាសធាតុនោះ ។ លំនាំប្រក្រាសនៃបំលាស់ទីអាតូមអ៊ីដ្រូសែនក៏កើតមានផងដែរ ។</p>
<p>entering group : An atom or group that becomes bonded to the main part of the substrate during a chemical reaction.</p>	<p>ក្រុមចូល : អាតូម ឬក្រុមដែលចងសម្ព័ន្ធនឹងផ្នែកសំខាន់នៃស៊ុប្ត្រាតនៅពេលមានប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>enthalpimetric analysis : General term for thermochemical methods such as thermometric enthalpy titrations, which measure the temperature changes produced in adiabatic calorimeters by heats of reaction occurring in solution.</p>	<p>ការវិភាគអង់តាល់ពីមេទ្រីម : ពាក្យទូទៅសំរាប់វិធីទែម៉ូគីមី ដូចជាអត្រាកម្មអង់តាល់ពីទែម៉ូមេទ្រីមដែលវាស់ការប្តូរសីតុណ្ហភាពក្នុងកាឡូរីម៉ែត្រអាដ្យាបាទិចដោយកំដៅនៃប្រតិកម្មកើតឡើងក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>enthalpy : Symbol H. The heat content of a substance at a given temperature and pressure.</p>	<p>អង់តាល់ពី : និមិត្តសញ្ញា H ។ បរិមាណកំដៅនៃសារធាតុនៅសីតុណ្ហភាពនិងសំពាធជាមួយ ។</p>
<p>enthalpy change : Symbol ΔH. Alternative term for energy of reaction, the heat associated with chemical change.</p>	<p>ម៉ែម៉ូរង់អង់តាល់ពី : និមិត្តសញ្ញា ΔH ។ ពាក្យប្រើជំនួសសំរាប់ថាមពលប្រតិកម្មដែលជាកំដៅកើតមានជាមួយនឹងបណ្តុះគីមី ។</p>

enthalpy of atomization : See heat of atomisation	អង់តាល់ពីអាតូមកម្ម : មើល heat of atomisation ។
enthalpy of combustion : See heat of combustion	អង់តាល់ពីចំហេះ : មើល heat of combustion ។
enthalpy of evaporation : See heat of vaporisation.	អង់តាល់ពីវង្វាស : មើល heat of vaporisation ។
enthalpy of formation : See heat of formation.	អង់តាល់ពីកំណើន : មើល heat of formation ។
enthalpy of fusion : See heat of fusion.	អង់តាល់ពីលាយ : មើល heat of fusion ។
enthalpy of ionisation : See heat of ionisation	អង់តាល់ពីអ៊ុយ៉ុងកម្ម : មើល heat of ionisation ។
enthalpy of neutralization : See heat of neutralisation	អង់តាល់ពីទាក់ទាញ : មើល heat of neutralisation ។
enthalpy of reaction (Symbol ΔH) : The change in enthalpy accompanying a chemical reaction. See enthalpy change.	អង់តាល់ពីប្រតិកម្ម (និមិត្តសញ្ញា ΔH) : បំរែបំរួលអង់តាល់ពីទៅតាមប្រតិកម្មគីមី ។ មើល enthalpy change ។
enthalpy of transition : The change of enthalpy accompanying a phase transition.	អង់តាល់ពីអន្តរភាព : បំរែបំរួលអង់តាល់ពីទៅតាមអន្តរភាពផាស ។
enthalpy titration : See thermometric titration.	អត្រាកម្មអង់តាល់ពី : មើល thermometric titration ។
entrance slit : Narrow slit through which passes the light entering a spectrometer.	ខ្លែប្រកបូល : រង្វង់ចង្កៀតដែលពន្លឺឆ្លងកាត់ចូលទៅក្នុងស្ពិកត្រូម៉ែត ។
entropy : Tendency for the universe to go from more order to less order. Energy must be used to temporarily prevent this tendency in living organism.	អង់ត្រូពី : ទំនោរពីភាពមានសណ្តាប់ធ្នាប់ទៅភាពគ្មានសណ្តាប់ដោយថាមពល ត្រូវបានគេប្រើដើម្បីជួយទំនោរនេះជាបណ្តោះអាសន្ននៅក្នុងសារពាង្គកាយរស់ ។
entropy of activation : The difference in entropy between the activated complex in a chemical reaction and the reactants.	អង់ត្រូពីសកម្មកម្ម : ភាពខុសគ្នាក្នុងអង់ត្រូពីរវាងកុំផ្លិចសកម្មកម្មក្នុងប្រតិកម្មគីមី និងប្រតិករ ។
entropy of mixing : After mixing substances, the difference between the entropy of the mixture and the sum of the entropies of the components of the mixture.	អង់ត្រូពីលាយ : បន្ទាប់ពីការលាយសារធាតុ ភាពខុសគ្នារវាងអង់ត្រូពីនៃលាយ និងផលបូកអង់ត្រូពីនៃសមាសភាគរបស់លាយ ។
entropy of transition : The heat absorbed or liberated in a phase change divided by the absolute temperature at which the change occurs.	អង់ត្រូពីអន្តរភាព : កំដៅស្រូប ឬរំដោះចេញក្នុងបណ្តរផាសចែកអោយសីតុណ្ហភាពដាច់ខាតនៅពេលដែលបណ្តរកើតឡើង ។
enzyme : Protein that has specific catalytic activity.	អង់ស៊ីម : ប្រូតេអ៊ីនដែលមានសកម្មភាពកាតាលីសយថាប្រភេទ ។
epi- : A prefix used in naming compounds to indicate the presence of a bridge or intermolecular connection.	អេពី- : បុព្វបទប្រើក្នុងការហៅឈ្មោះសមាសធាតុដើម្បីបង្ហាញពីវត្តមាននៃការភ្ជាប់ស្ថាន ឬអន្តរម៉ូលេគុល ។
epimer : A type of isomer in which the difference between the two compounds is the relative position of the H (hydrogen) group and OH (hydroxyl) group on the last asymmetric C (carbon) atom of the chain, as in the a sugars D-glucose and D-mannose.	អេពីមែរ : ប្រភេទអ៊ីសូមែដែលក្នុងនោះភាពខុសគ្នារវាងសមាសធាតុពីរគឺជាទីតាំងធៀបនៃក្រុម H (អ៊ីដ្រូសែន) និង ក្រុម OH (អ៊ីដ្រូស៊ីល) នៅលើអាតូមកាបូន C អស៊ីមេទ្រី ចុងក្រោយរបស់ខ្សែ ដូចជានៅក្នុងស្ករ D-គ្លុយកូស និង D-ម៉ាណូស ។

<p>epimerization : In an optically active compound that contains two or more asymmetric centers, a process in which only one of these centers is altered by some reaction to form an epimer.</p>	<p>អេពីមែរកម្ម : ក្នុងសមាសធាតុសកម្មអុបទិចដែលផ្ទុកមណូលអស៊ីមេទ្រីពីរប្រើ ជាលំនាំដែលក្នុងនោះមានមណូលតែមួយកត់ដែលត្រូវបានបំប្លែងដោយប្រតិកម្មមួយចំនួនទៅជាសណ្ឋានអេពីមែរ ។</p>
<p>epoxidation : Reaction yielding an epoxy compound such as the conversion of ethylene to ethylene oxide.</p>	<p>អេប៊ុកស៊ីតកម្ម : ប្រតិកម្មដែលផ្តល់ផលជាសមាសធាតុអេប៊ុកស៊ីត ដូចជាបំប្លែងអេទីឡែនទៅជាអេទីឡែនអុកស៊ីត ។</p>
<p>epoxide : 1. A reactive group in which an oxygen atom is joined to each of two carbon atoms which are already bonded. 2. A three-membered cyclic ether. Also known as oxirane.</p>	<p>អេប៊ុកស៊ីត : 1. ក្រុមប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាតូមអុកស៊ីតសែនបានភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមកាបូនពីរដែលបានចងសម្ព័ន្ធរួមជាស្រេច ។ 2. អេទីឡែនបិទដែលមានបីជ្រុង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អុកស៊ីរ៉ាន ។</p>
<p>epoxide : Three-membered, oxygen-containing ring.</p>	<p>អេប៊ុកស៊ីត : ជុំដែលមានអុកស៊ីតសែនបីជ្រុង ។</p>
<p>epoxy : A prefix indicating presence of an epoxide group in a molecule.</p>	<p>អេប៊ុកស៊ីត : បុព្វបទបង្ហាញពីវត្តមានក្រុមអេប៊ុកស៊ីតក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>epoxy resin : A polyether resin formed originally by the polymerization of bisphenol A and epichlorohydrin, having high strength, and low shrinkage during curing; used as a coating, adhesive, casting, or foam.</p>	<p>អេប៊ុកស៊ីតស្រនី : ប៉ូលីអេទីឡែនកើតឡើងពីភាពដើមដោយប៉ូលីមែរកម្មនៃប៊ីផេណុល A និងអេពីក្លរូអ៊ីឌ្រីនដែលមានកំលាំងខ្លាំង និងការរួញខ្លីតិចនៅពេលដំណើរការត្រូវបានប្រើជាសារធាតុស្រោប ស្អិត ស្អិត ឬពុះ ។</p>
<p>EPXMA : See electron probe x-ray microanalysis.</p>	<p>មើល electron probe x-ray microanalysis ។</p>
<p>equation : Symbols that represent a chemical change; an equation (e.g. $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$) shows: (i) what reactants are used (H_2 and O_2), (ii) what products are formed (H_2O), (iii) the correct formula of each reactant and product, and (iv) satisfies the law of conservation of atoms (the number of atoms reacting equals the number of atoms of products).</p>	<p>សមីការ : និមិត្តសញ្ញាដែលតាងអោយបណ្តូរគីមីសមីការមួយ (ឧទាហរណ៍ $2H_2 + O_2 \rightarrow 2H_2O$) បង្ហាញ: (1) តើប្រតិកម្មអ្វីដែលបានប្រើ (H_2 and O_2); (2) តើផលិតផលអ្វីដែលបានកើតឡើង (H_2O); (3) រូបមន្តត្រឹមត្រូវនៃប្រតិកម្មនិងផលិតផលនីមួយៗ ហើយនិង(4)សមស្របទៅនឹងច្បាប់អភិរក្សអាតូម (ចំនួនអាតូមប្រតិកម្មស្មើនឹងចំនួនអាតូមផលិតផល) ។</p>
<p>equation of state : A mathematical expression which defines the physical state of a substance (gas, liquid, or solid) by the relating volume to pressure and absolute temperature for a given mass of the material. e.g. the ideal gas law $pV = nRT$</p>	<p>សន្មានសមីការ : កន្សោមគណិតវិទ្យាដែលកំណត់សណ្ឋានរូបរបស់សារធាតុ (ឧស្ម័ន រាវ ឬរឹង) ដោយធ្វើប្រមាណទៅនឹងសំពាធ និងសីតុណ្ហភាពដាច់ខាតចំពោះម៉ាស់រូបធាតុណាមួយ ។ ឧទាហរណ៍ ច្បាប់ឧស្ម័នបរសុទ្ធ $pV = nRT$ ។</p>
<p>equidensity technique : Interference microscopy technique using the Sabattier effect in photographic emulsions to measure photographic film emulsion density; lines of equal density in a photographic emulsion (equidensities) are produced by exactly superimposing a positive and a negative of the same picture, and making a copy.</p>	<p>បច្ចេកទេសដង់ស៊ីតេសមរម្យ : បច្ចេកទេសអាំងទែផេរ៉ង់មីក្រូទស្សន៍សិក្សាដោយប្រើប្រាស់ផល Sabattier ក្នុងអេមុលស្យុងថតរូបដើម្បីវាស់ដង់ស៊ីតេអ៊ីមុលស្យុងហ្វីលថតរូប ។ បន្ទាត់ដង់ស៊ីតេស្មើគ្នាក្នុងអេមុលស្យុងថតរូប (ដង់ស៊ីតេសមរម្យ) ត្រូវបានបង្កើតដោយការដាក់ពីលើគ្នានៃហ្វីលមិនទាន់ផ្ដិត និងហ្វីលផ្ដិតរួចនៃរូបភាពដូចគ្នា និងធ្វើការចម្លង ។</p>
<p>equilibrium : Condition in which the rate of a chemical reaction is the same in the forward and reverse directions. Concentrations of substances on the right and left are seldom equal at equilibrium. Also called dynamic equilibrium.</p>	<p>លំនឹង : លក្ខខណ្ឌដែលល្បឿនប្រតិកម្មគីមីតាមទិសដៅទៅនិងមកស្មើគ្នា ។ កំហាប់សារធាតុនៅខាងស្តាំនិងខាងឆ្វេងកំរស្មើគ្នាណាស់ក្នុងស្ថានភាពលំនឹង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា លំនឹងឌីណាមិច ។</p>

<p>equilibrium constant : Mathematical constant K_{eq} that relates to the concentrations of reactants and products at equilibrium. For a reversible reaction $xA + yB \leftrightarrow zC + wD$ $K_{eq} = \frac{[C]^z \cdot [D]^w}{[A]^x \cdot [B]^y}$. It enables the prediction of the main direction of a reaction.</p>	<p>ថេរលំនឹង : ថេរគណិតវិទ្យា K_{eq} ដែលទាក់ទងទៅនឹងកំហាប់ប្រតិករ និងផលិតផលនៅចំណុចលំនឹង។ សំរាប់សមីការទៅមក $xA + yB \leftrightarrow zC + wD$ $K_{eq} = \frac{[C]^z \cdot [D]^w}{[A]^x \cdot [B]^y}$ ។ វាអាចជាការប្រមាណទិសដៅសំខាន់នៃប្រតិកម្ម។</p>
<p>equilibrium diagram : A phase diagram of the equilibrium relationship between temperature, pressure, and composition in any system.</p>	<p>ដ្យាក្រាមលំនឹង : ដ្យាក្រាមជាសនៃទំនាក់ទំនងលំនឹងរវាងសីតុណ្ហភាព សំពាធ និងសមាសភាពក្នុងប្រព័ន្ធណាមួយ។</p>
<p>equilibrium dialysis : A technique used to determine the amount of ion bonding to a protein; the protein solution is placed in a bag which is impermeable to protein but permeable to small ions. The bag is immersed in a solution containing the ion that is being studied; after equilibration of the ion across the membrane, the concentration of ion outside the bag is determined by subtraction; if binding has occurred, the concentration of ion in the protein solution must be greater.</p>	<p>ដ្យាលីសលំនឹង : បច្ចេកទេសប្រើសំរាប់កំណត់បរិមាណនៃការចងសម្ព័ន្ធអ៊ីយ៉ុងទៅនឹងប្រូតេអ៊ីន។ សូលុយស្យុងប្រូតេអ៊ីនត្រូវបានដាក់នៅក្នុងថង់ដែលមិនជ្រាបសំរាប់ប្រូតេអ៊ីន ប៉ុន្តែជ្រាបសំរាប់អ៊ីយ៉ុងតូចៗ។ ថង់នេះត្រូវត្រាំក្នុងសូលុយស្យុងដែលមានអ៊ីយ៉ុងដែលកំពុងសិក្សា។ បន្ទាប់ពីលំនឹងកម្មនៃអ៊ីយ៉ុងឆ្លងកាត់ភ្លាស់កំហាប់នៃអ៊ីយ៉ុងខាងក្រៅថង់ត្រូវបានកំណត់ដោយការយកចេញ។ បើការចងសម្ព័ន្ធបានកើតឡើងនោះកំហាប់របស់អ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងប្រូតេអ៊ីនត្រូវតែធំជាង។</p>
<p>equilibrium film : A liquid film that is stable or metastable at a certain thickness with respect to small changes in the thickness.</p>	<p>ភ្លើងលំនឹង : ភ្លើងនៃវត្ថុរាវដែលថេរ ឬស្ទើរថេរនៅកំរាស់ជាក់លាក់មួយចំពោះការប្រែប្រួលកំរាស់តិចតួច។</p>
<p>equilibrium moisture content : The moisture content in a hygroscopic material when a definite, fixed (equilibrium) moisture content in the solid is reached after being dried by contact with air at constant temperature and humidity.</p>	<p>ចំណុះសំណើមលំនឹង : ចំណុះសំណើមក្នុងរូបធាតុអ៊ីដ្រូស្កូពិច នៅពេលចំណុះសំណើមកំណត់មិនប្រែប្រួល(លំនឹង)នៅក្នុងវត្ថុរឹងដល់កំរិតបន្ទាប់ពីការសំងួតដោយប៉ះជាមួយខ្យល់នៅសីតុណ្ហភាព និងសំណើមថេរ។</p>
<p>equilibrium potential : A point in which forward and reverse reaction rates are equal in an electrolytic solution, thereby establishing the potential of an electrode.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលលំនឹង : ចំណុចដែលក្នុងនោះល្បឿនប្រតិកម្មទៅនិងត្រឡប់ស្មើគ្នាក្នុងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីត ដែលបង្កើតបានជាប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូត។</p>
<p>equilibrium prism : Three-dimensional (solid) diagram for multicomponent mixtures to show the effects of composition changes on some key property, such as freezing point.</p>	<p>ត្រីសែលលំនឹង : ដ្យាក្រាម (វត្ថុរឹង)វិមាត្របីសំរាប់ល្បាយដែលមានសមាសភាគច្រើនដើម្បីបង្ហាញពីផលនៃការផ្លាស់ប្តូរសមាសភាគលើលក្ខណៈសំខាន់ៗមួយចំនួន ដូចជាចំណុចកំណក។</p>
<p>equilibrium ratio : 1. In any system, relation of the proportions of the various components (gas, liquid) at equilibrium conditions. 2. See equilibrium vaporization ratio.</p>	<p>ផលធៀបលំនឹង : 1. ក្នុងប្រព័ន្ធមួយ ទំនាក់ទំនងនៃសមាមាត្ររបស់ភាគផ្សំផ្សេងគ្នា (ឧស្ម័ន វត្ថុរាវ) នៅលក្ខណៈលំនឹង។ 2. មើលផលធៀប រំហួតលំនឹង។</p>
<p>equilibrium solubility : The maximum solubility of one material in another (e.g., water in hydrocarbons) for specified conditions of temperature and pressure.</p>	<p>លំនឹងលក្ខណៈរលាយ : លក្ខណៈរលាយអតិបរមារបស់រូបធាតុមួយក្នុងរូបធាតុមួយផ្សេងទៀត (ឧទាហរណ៍ ទឹកក្នុងអ៊ីដ្រូកាបូ) ចំពោះលក្ខណៈដោយឡែកនៃសីតុណ្ហភាព និងសំពាធ។</p>

<p>equilibrium still : Recirculating distillation apparatus (no product withdrawal) used to determine vapor-liquid equilibrium data.</p>	<p>ឧបករណ៍បំណិតសាយភាយឡើងវិញ : ឧបករណ៍បំណិតសាយភាយឡើងវិញ (គ្មានការយកផលិតផលចេញ) ប្រើសំរាប់កំណត់ទិន្នន័យលំនឹងចំហាយ-វត្ថុរាវ ។</p>
<p>equilibrium vaporization ratio : In a liquid-vapor equilibrium mixture, the ratio of the mole fraction of a component in the vapor phase (y) to the mole fraction of the same component in the liquid phase (x), or $y/x = K$ (the K factor). Also known as equilibrium ratio.</p>	<p>សម្របបំប្លែងលំនឹង : ក្នុងល្បាយលំនឹងចំហាយ-វត្ថុរាវផលធៀបប្រភេទជាមូលនៃសមាសភាគក្នុងផាសចំហាយ (y) ទៅនឹងប្រភេទជាមូលនៃសមាសភាគដូចគ្នាក្នុងផាសរាវ (x), ឬ $y/x = K$ (K ជាមេគុណ) ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ផលធៀបលំនឹង ។</p>
<p>equipartition : 1. In a gas, when the molecules maintain the same average distance between each other. 2. The equal distribution of a compound between two solvents. 3. The distribution of the atoms in an orderly fashion, such as in crystal.</p>	<p>រាយស្មើគ្នា : 1. ក្នុងឧស្ម័ន នៅពេលម៉ូលេគុលរក្សាចម្ងាយមធ្យមដូចគ្នារវាងគ្នាទៅវិញទៅមក ។ 2. របាយស្មើគ្នារបស់សមាសធាតុរវាងធាតុរំលាយពីរ ។ 3. របាយអាតូមក្នុងរបៀបមានលំដាប់លំដោយដូចជាក្នុងក្រាម ។</p>
<p>equivalence point : The point in a titration at which the reaction is complete. See end point.</p>	<p>ចំណុចសមមូល : ចំណុចក្នុងអត្រាកម្ម នៅពេលដែលប្រតិកម្មចប់សព្វគ្រប់ ។ មើល end point.</p>
<p>equivalent conductance : Property of an electrolyte, equal to the specific conductance divided by the number of gram equivalents of solute per cubic centimeter of solvent.</p>	<p>កុងឌុកតង់សមមូល : លក្ខណៈរបស់អេឡិចត្រូលីតដែលស្មើទៅនឹងកុងឌុកតង់ស្មើចំពោះប្រភេទចែកអោយចំនួនសមមូលក្រាមនៃធាតុរំលាយក្នុងមួយសង់ទីម៉ែត្រគូបនៃធាតុរំលាយ ។</p>
<p>equivalent weight : One equivalent is the amount of an element or compound that can combine with or displace one gram of hydrogen (or 8g of oxygen or 35.5g of chlorine) in a chemical reaction.</p>	<p>ម៉ាស់សមមូល : មួយសមមូលជាបរិមាណនៃធាតុឬសមាសធាតុដែលអាចផ្សំជាមួយឬជំនួសមួយក្រាមនៃអ៊ីដ្រូសែន (ឬ 8g នៃអុកស៊ីសែន ឬ 35,5g នៃក្លរ) ក្នុងប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>ER : See electroreflectance.</p>	<p>មើល electroreflectance ។</p>
<p>erbium halide : A compound of erbium and one of the halide elements.</p>	<p>អ៊ែរមីយ៉ូអាល់ហ្គ្រីសេន : សមាសធាតុនៃអ៊ែរមីយ៉ូមនិងធាតុអាល់ហ្គ្រីសេនមួយ ។</p>
<p>ergot : Any of the five optically isomeric pairs of alkaloids obtained from this fungus; only the levorotatory isomers are physiologically active.</p>	<p>អ៊ែរកូ : គូណាមួយនៃគូអ៊ីសូមែរអុបទិចប្រាំរបស់អាណូអ៊ីតបានមកពីផ្សិត ។ មានតែអ៊ីសូមែរលេវូរូតាតូរីតដែលសកម្មសរិរៈ ។</p>
<p>Erlenmeyer flask : A conical glass laboratory flask, with a broad bottom and a narrow neck.</p>	<p>កែវអែរម៉េនឡែន : កែវពិសោធន៍រាងសាជីដែលមានបាតរាប និងកតូច ។</p>
<p>Erlenmeyer Synthesis : Preparation of cyclic ethers by the condensation of an aldehyde with an α-acylamino acid in the presence of acetic anhydride and sodium acetate.</p>	<p>សំយោគអ៊ែរណូឡីនូម៉័យ : ការរៀបចំបង្កើតអេទែរខ្សែបិទដោយកុងដង់សង់ស្យុងនៃអាស់ដេអ៊ីតជាមួយអាស៊ីត α- អាស៊ីឡាមីណូក្នុងវត្តមានអាស៊ីតអ៊ែតិកនិងសូដ្យូមអាសេតាត ។</p>
<p>erosion : The wearing away of soil by wind, ice, water, and gravity.</p>	<p>សំណើក, ម៉ែរោះ : ការសឹកនៃដីដោយខ្យល់ ទឹកកក ទឹក និងទំនាញផែនដី ។</p>
<p>escaping tendency : The tendency of a solute species to escape from solution; related to the chemical potential of the solute.</p>	<p>ទំនោរចាកចេញ : ទំនោរនៃធាតុរំលាយចាកចេញពីសូលុយស្យុងដែលទាក់ទងទៅនឹងប្លូតង់ស្យែលគីមីនៃធាតុរំលាយ ។</p>

<p>Eschka mixture : A mixture of two parts magnesium oxide and one part anhydrous sodium carbonate; used as a fusion mixture for determining sulfur in coal.</p>	<p>ល្បាយ Eschka : ល្បាយនៃពីរផ្នែកនៃម៉ាញ៉េស្យូមអុកស៊ីតនិងមួយផ្នែកនៃសូដ្យូមកាបូណាតអានីឌ្រីត ។ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងល្បាយរំលាយសំរាប់កំណត់ស្ថានីយ៍ក្នុងធ្យូង ។</p>
<p>Eschweiler-Clarke modification : A modification of the Leukart reaction, involving reductive alkylation of ammonia or amines (except tertiary amines) by formaldehyde and formic acid.</p>	<p>កំណែប្រែ Eschweiler-Clarke : កំណែប្រែនៃប្រតិកម្មLeukart ដែលរួមមានអាល់គីលកម្មបន្ថយនៃអាម៉ូញាក់ឬអាមីន (លើកលែងអាមីនថ្នាក់បី) ដោយផ្កាម៉ាល់ដេអ៊ីត និងអាស៊ីតផរមិច ។</p>
<p>essential oil : A natural oil with a distinctive scent produced by some plants. They are used in perfumes, flavourings and medicines, e.g. eucalyptus oil, rose oil.</p>	<p>ប្រេងធម្មជាតិ : ប្រេងធម្មជាតិមានក្លិនចំលែក ដែលផលិតដោយរុក្ខជាតិខ្លះ ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងទឹកអប់ គ្រឿងបន្ថែមរសជាតិ និងថ្នាំពេទ្យ ។ ឧ.ប្រេងរុក្ខជាតិ ប្រេងខ្យល់ ប្រេងផ្កាកូលាប ។</p>
<p>ester : The compound formed by the bonding of an alcohol and an organic acid with the elimination of water.</p>	<p>អេស៊័រ : សមាសធាតុដែលបង្កើតឡើងដោយការចងសម្ព័ន្ធនៃអាល់កុល និងអាស៊ីតសរីរាង្គដោយមានការយកទឹកចេញ ។</p>
<p>ester gum : A compound obtained by forming an ester of a natural resin with a polyhydric alcohol; used in varnishes, paints, and cellulosic lacquers. Also known as rosin ester.</p>	<p>ភាវអេស៊័រ : សមាសធាតុបានមកដោយការបង្កើតអេស៊័រនៃរស្មីធម្មជាតិជាមួយអាល់កុលប្លីអ៊ីត ។ គេប្រើប្រាស់វាក្នុងវែនីស៊ី ថ្នាំពណ៌ និង ប្រៃក្រណាត់ខ្នុកសៃលុយឡូស ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អេស៊័រជ័រស្តិត ។</p>
<p>ester hydrolysis : A reaction in which an ester is converted into its alcohol and acid molecules. Also known as esterolysis.</p>	<p>អ៊ីដ្រូលីសអេស៊័រ : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអេស៊័រត្រូវបានបំបែកទៅជាអាល់កុលរបស់វានិងម៉ូលេគុលអាស៊ីត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ការបំបែកអេស៊័រ ។</p>
<p>esterification : A chemical reaction whereby esters are formed.</p>	<p>អេស៊័រកម្ម : ប្រតិកម្មគីមីដែលបង្កើតបានអេស៊័រ ។</p>
<p>esterolysis : See ester hydrolysis.</p>	<p>ការបំបែកអេស៊័រ : មើល ester hydrolysis ។</p>
<p>Etard reaction : Direct oxidation of an aromatic or heterocyclic bound methyl group to an aldehyde by using chromyl chloride or certain metallic oxides.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Etard : អុកស៊ីតកម្មដោយផ្ទាល់នៃក្រុមមេទីលដែលចងសម្ព័ន្ធអារ៉ូម៉ាទិច ឬអេតេរូស៊ីក្លិចទៅនឹងអាល់ដេអ៊ីតដោយប្រើក្រូមក្លរួ ឬអុកស៊ីតលោហៈខ្លះ ។</p>
<p>ethanal (acetaldehyde) : A colorless highly flammable liquid aldehyde. CH₃CHO</p>	<p>អេតាល់ដេអ៊ីត (អាល់ដេអ៊ីត) : អាល់ដេអ៊ីតរាវងាយនេះ គ្មានពណ៌ ។ មានរូបមន្ត CH₃CHO ។</p>
<p>ethanol (ethyl alcohol) : A colorless water-soluble alcohol. C₂H₅OH</p>	<p>អេតានុល (អេទីលអាល់កុល) : អាល់កុលរលាយក្នុងទឹកគ្មានពណ៌ ។ មានរូបមន្ត C₂H₅OH ។</p>
<p>ether : Family of organic compounds formed when an oxygen atom serves as a bridge between two alkyl groups.</p>	<p>អេទែរ : អំបូរនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលកើតនៅពេលអាតូមអុកស៊ីសែនមួយធ្វើជាស្ថានីយ៍រវាងក្រុមអាល់គីលពីរ ។</p>
<p>etherification : The process of making an ether from an alcohol.</p>	<p>អេទែរកម្ម : លំនាំធ្វើអេទែរពីអាល់កុល ។</p>
<p>ethoxide : A compound formed from ethanol by replacing the hydrogen of the hydroxyl group by a monovalent metal. Also known as ethylate.</p>	<p>អេតុកស៊ីត : សមាសធាតុកើតឡើងពីអេតានុលដោយការជំនួសអ៊ីដ្រូសែននៃក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ីលដោយលោហៈវ៉ាឡង់មួយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អេទីលឡាត ។</p>

<p>ethoxy : The C₂H₅O- radical from ethyl alcohol. Also known as ethoxyl.</p>	<p>អេតុកស៊ី : (រ៉ាឌីកាល់ C₂H₅O-) បានពីអេទីលអាល់កុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អេទីអុកស៊ីល ។</p>
<p>ethyl : 1. The hydrocarbon radical -C₂H₅. 2. Trade name for the tetraethyl lead antiknock compound in gasoline.</p>	<p>អេទីល : 1. រ៉ាឌីកាល់អ៊ីដ្រូកាបូន -C₂H₅ ។ 2. ឈ្មោះក្នុងពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សមាសធាតុអង់ទីណុកសំណេត្រាអេទីលក្នុងប្រេងសាំង ។</p>
<p>ethyl alcohol : See ethanol.</p>	<p>អេទីលអាល់កុល : មើល ethanol ។</p>
<p>ethylic compound : Generic term for ethyl compounds.</p>	<p>សមាសធាតុអេទីលិច : ពាក្យទូទៅសំរាប់សមាសធាតុអេទីល ។</p>
<p>ethynylation : Production of an acetylenic derivative by the condensation of acetylene with a compound such as an aldehyde; e.g., production of butynediol from the union of formaldehyde with acetylene.</p>	<p>អេទីនីលកម្ម : ការផលិតស្រឡាយអាសេទីឡែនដោយកុងដង់សង់កម្មអាសេទីឡែនជាមួយសមាសធាតុដូចជាអាល់ដេអ៊ីត ។ ឧទាហរណ៍ការផលិតប៊ុយទីនដ្យូលពីផ្កាម៉ាល់ដេអ៊ីត ជាមួយអាសេទីឡែន ។</p>
<p>ethoxyl : See ethoxy.</p>	<p>អេទីអុកស៊ីល : មើល ethoxy ។</p>
<p>eutectic mixture : An alloy or solution that has the lowest constant melting point of any possible combination of its components.</p>	<p>ល្បាយអ៊ីតេកទិច : សំណោហ: ឬសូលុយស្យុងដែលមានចំណុចរលាយទាបបំផុតនៃលទ្ធភាពបន្សុំនៃសមាសភាគរបស់វា ។</p>
<p>eutectic point : The lowest melting point of a eutectic mixture.</p>	<p>ចំណុចអ៊ីតេកទិច : ចំណុចរលាយទាបបំផុតរបស់ល្បាយអ៊ីតេកទិច ។</p>
<p>evaporation : The vaporization of a liquid in an open container at a temperature below its boiling point.</p>	<p>វិល្លាត : ការហួតនៃវត្ថុរាវក្នុងគ្រឿងផ្ទុកដែលចំហនៅសីតុណ្ហភាពក្រោមចំណុចរំពុះរបស់វា ។</p>
<p>evolved gas analysis : An analytical technique in which the characteristics or the amount of volatile products released by a substance and its reaction products are determined as a function of temperature while the sample is subjected to a series of controlled temperature changes. Abbreviated EGA.</p>	<p>វិភាគខ្លួនស្ទង់វិវិច្ឆ័យ : បច្ចេកទេសវិភាគដែលក្នុងនោះលក្ខណៈ ឬបរិមាណផលិតផលហើរត្រូវបានបញ្ចេញដោយសារធាតុនិងផលិតផលប្រតិកម្មរបស់វា ត្រូវបានកំណត់ជាអនុគមន៍នៃសីតុណ្ហភាពនៅពេលវាត្រូវបានដាក់ទៅក្នុងស៊េរីនៃបណ្តុរសីតុណ្ហភាពត្រួតពិនិត្យ ។ សរសេរកាត់ EGA ។</p>
<p>exchange broadening : The broadening of a spectral line by some type of chemical or spin exchange process which limits the lifetime of the absorbing or emitting species and produces the broadening via the Heisenberg uncertainty principle.</p>	<p>ការពង្រីកបន្ទាត់ : ការពង្រីកបន្ទាត់ស្បៀងដោយប្រភេទគីមីមួយចំនួនឬលំនាំបណ្តុរស្ថិតដែលកំណត់រយៈពេលជីវិតនៃប្រភេទស្រូបឬបញ្ចេញ និងបង្កើតជាការពង្រីកតាមគោលការណ៍មិនប្រាកដ Heisenberg ។</p>
<p>exchange narrowing : The phenomenon in which, when a spectral line is split and thereby broadened by some variable perturbation, the broadening may be narrowed by a dynamic process that exchanges different values of the perturbation.</p>	<p>ការបង្រួមបន្ទាត់ : បាត់ភាពបង្រួមនៃបន្ទាត់ស្បៀងត្រូវបានបំបែកនិងពង្រីកដោយការរំខាននៃអថេរខ្លះ ការពង្រីកអាចត្រូវបានបង្រួមដោយលំនាំឌីណាមិចដែលប្តូរតំលៃខុសៗគ្នានៃការរំខាន ។</p>
<p>exchange reaction : Reaction in which two atoms or ions exchange places either in two different molecules or in the same molecule.</p>	<p>ប្រតិកម្មប្តូរទី : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងពីរប្តូរទីក្នុងម៉ូលេគុលពីរខុសគ្នា ឬក្នុងម៉ូលេគុលតែមួយ ។</p>
<p>exchange velocity : In an ion-exchange process, the speed with which one ion is displaced by another ion.</p>	<p>ល្បឿនប្តូរទី : ក្នុងលំនាំបណ្តុរអ៊ីយ៉ុង ល្បឿនដែលក្នុងនោះអ៊ីយ៉ុងមួយត្រូវបានជំនួសដោយអ៊ីយ៉ុងមួយផ្សេងទៀត ។</p>

excimer : An transient excited association of two identical atoms.	អិចស៊ីមែរ : ការផ្សំចូលគ្នាមិនបីតថេរដោយភ្លាមនៃអាតូមដូចគ្នាបេះបិតពីរ ។
exciplex : An excited diatomic complex containing two different atoms.	អិចស៊ីផ្លិច : កុំផ្លិចឌីអាតូមភ្លាមដែលផ្ទុកអាតូមពីរខុសគ្នា ។
excitation index : In emission spectroscopy, the ratio of intensities of a pair of extremely different spectra lines; used to provide a sensitive indication of variation in excitation conditions	សន្ទស្សន៍ល្បោម : ក្នុងស្បៀងទស្សន៍សាយ ផលធៀបអាំងតង់ស៊ីតេនៃគូបន្ទាត់ស្បៀងដែលខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំង ។ គេប្រើវាសំរាប់ផ្តល់អោយការបង្ហាញភាពរួសនៃបំរែបំរួលក្នុង លក្ខខណ្ឌល្បោម ។
excited state : Any energy level higher than the ground state.	ភាពភ្លោម : កំរិតថាមពលដែលខ្ពស់ជាងសភាពគ្រឹះ ។
exciting line : The frequency of electromagnetic radiation, (spectral line) which is absorbed.	បន្ទាត់ភ្លោម : ប្រេកង់ការរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញេទិច (បន្ទាត់ស្បៀង) ដែលបានស្រូប ។
exhale : 1. To breath out. 2. To give off vapour.	បញ្ចេញខ្យល់ : 1. ដកដង្ហើមចេញក្រៅ ។ 2. បញ្ចេញចំហាយ ។
exhaustion point : In an ion-exchange process, the state of an adsorbent at which it no longer can produce a useful ion exchange.	ចំណុចអស់ : ក្នុងលំនាំបណ្តូរអ៊ីយ៉ុង សភាពនៃធាតុសំរូបនៅពេលវាមិនអាចបង្កើតបណ្តូរអ៊ីយ៉ុងដែលមានប្រយោជន៍ទៀត ។
exo- : A form of carbon bonds in a six-membered ring such that the molecule is boat-shaped with one or more substituents directed outward from the ring.	អិចសូ : ទំរង់សម្ព័ន្ធកាបូនក្នុងរង្វង់ប្រាំមួយជ្រុង ដូចជាម៉ូលេគុលមានរាងជាទូកដែលមានក្រុមជំនួសមួយ ឬច្រើនដែលមានទិសឆ្ពោះទៅក្រៅដេញពីខ្សែបិទ ។
exocyclic double bond : A double bond that is connected to, and external to a ring structure.	សម្ព័ន្ធពីរវាងអិចសូស៊ីតិច : សម្ព័ន្ធពីរជាងដែលបានភ្ជាប់ទៅខាងក្រៅទំរង់ខ្សែបិទ ។
exothermic : a chemical change in which energy is released in the form of heat; the energy content of the products is less than the energy content of the reactants.	អិចសូទេរមិច ឬបញ្ចេញកំដៅ : បណ្តូរគីមីដែលថាមពលបានបញ្ចេញក្នុងសណ្ឋានជាកំដៅ ។ បរិមាណថាមពលនៃផលិតផលតិចជាងបរិមាណថាមពលនៃប្រតិករ ។
expansion : The increase in size of a constant mass of substance.	ការរីកឡើង : ការកើនឡើងនៃទំហំរបស់ម៉ាស់ថេរនៃសារធាតុ ។
experiment : A carefully controlled, repeatable procedure for gathering data to test a hypothesis.	ការពិសោធន៍ : ការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់លើដំណើរការអាចធ្វើសារចុះឡើងបានសំរាប់ការប្រមូលទិន្នន័យដើម្បីធ្វើតេស្តសម្មតិកម្ម ។
explosion : A chemical reaction or change of state which occurs in a very short time, generates a high temperature and usually a large quantity of gas.	បន្ទុះ : ប្រតិកម្មគីមី ឬបណ្តូរសណ្ឋានដែលកើតឡើងក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លីធ្វើអោយមានសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ និងបរិមាណឧស្ម័នដ៏ច្រើនជាធម្មតា ។
explosion : An extremely rapid combustion or decomposition reaction that produces gas and heat.	ការផ្ទុះ : ចំហេះដ៏ឆាប់រហ័ស ឬប្រតិកម្មបំបែកដែលបង្កើតជាឧស្ម័ន និងកំដៅ ។
explosives : Substances that can be made to produce large amounts of gas very suddenly.	គ្រឿងផ្ទុះ : សារធាតុដែលអាចបង្កើតឡើងបានដើម្បីផលិតបរិមាណឧស្ម័នដ៏ច្រើនភ្លាមៗ ។
extender : An inert material used to dilute or extend or change the properties of resins, ceramics, paints, rubber, and so on.	ធាតុពង្រីក : រូបធាតុនិចលប្រើសំរាប់ពង្រីក ឬពង្រីក ឬបណ្តូរលក្ខណៈរបស់រស្មីស សេរ៉ាមិច ថ្នាំលាប កៅស៊ូ ។ល ។
extensive properties : Properties that change with the amount of material in a system, e.g. volume, mass, total energy.	លក្ខណៈអិចតង់ស៊ីវ : លក្ខណៈដែលផ្លាស់ប្តូរទៅតាមបរិមាណរូបធាតុក្នុងប្រព័ន្ធខុទាហរណ៍ មាឌ ម៉ាស់ និងថាមពលសរុប ។

<p>external circuit : All connecting wires, devices, and current sources outside an electrolytic cell.</p>	<p>សេរីភ្នំភ្នំ : គ្រប់ការភ្ជាប់ខ្សែ ឧបករណ៍ និងប្រភពចរន្តខាងក្រៅពិលអេឡិចត្រូលីត្រ ។</p>
<p>external phase : See continuous phase.</p>	<p>ដំណាក់កាល : មើល continuous phase ។</p>
<p>extinction : See absorbance.</p>	<p>ការរលត់ : មើល absorbance ។</p>
<p>extinction coefficient : See absorptivity.</p>	<p>មេគុណរលត់ : មើល absorptivity ។</p>
<p>extract : Material separated from liquid or solid mixture by a solvent.</p>	<p>ស្រោច : ការព្យាបាលធាតុពីល្បាយរាវ ឬរឹងដោយប្រើធាតុរំលាយ ។</p>
<p>extractant : The liquid solvent used to remove a solute from another liquid.</p>	<p>ធាតុស្រោច : ធាតុរំលាយរាវប្រើសំរាប់ព្យាបាលធាតុរំលាយចេញពីវត្ថុរាវផ្សេងទៀត ។</p>
<p>extracting agent : In a liquid-liquid mixture, the reagent forming a complex that has different solubilities in the two immiscible liquids.</p>	<p>ភ្នាក់ងារស្រោច : ក្នុងល្បាយរាវ-វត្ថុរាវ ធាតុបន្លាស់បង្កើតជាកុំផ្លិចដែលមានលក្ខណៈរលាយខុសគ្នាពីក្នុងវត្ថុរាវមិនរលាយចូលគ្នាពីរ ។</p>
<p>extraction : A method of separation in which a solid or solution is contacted with a liquid solvent to transfer one or more components into the solvent.</p>	<p>យោបត : វិធីព្យាបាល ដែលក្នុងនោះវត្ថុរឹង ឬល្បាយរាវប៉ះជាមួយធាតុរំលាយរាវដើម្បីបំប្លែងធាតុបង្កមួយ ឬច្រើនទៅជាធាតុរំលាយ ។</p>
<p>extraction : The separation of a component from its mixture by selective solubility.</p>	<p>ដំណត់ : ការព្យាបាលធាតុបង្កពីល្បាយរាវរបស់វាតាមលក្ខណៈរលាយជ្រើស ។</p>
<p>extrapolation : Estimation based on existing data.</p>	<p>ការដឹងស្ថានភាពពីទិន្នន័យដែលស្គាល់</p>
<p>extrinsic sol : A colloid whose stability is due to the electric charge on the surface of the colloidal particles.</p>	<p>សូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីត : កូឡូអ៊ីតដែលស្ថិរភាពរបស់វាអាស្រ័យដោយបន្ទុកអគ្គិសនីលើផ្ទៃភាគល្អិតកូឡូអ៊ីត ។</p>
<p>Eyring equation : An equation based on statistical mechanics, which gives the specific reaction rate for a chemical reaction in terms of the heat of activation, entropy of activation, the temperature, and various constants.</p>	<p>សមីការ Eyring : សមីការផ្នែកលើចលនការស្ថិតិដែលផ្តល់អោយល្បឿនប្រតិកម្មជាប្រភេទសំរាប់ប្រតិកម្មគីមីកំដៅនៃសកម្មកម្មអង់ត្រូពីភាពសកម្មកម្ម សីតុណ្ហភាព និងថេរនានា ។</p>
<p>F</p>	
<p>face-bridging ligand : A ligand that forms a bridge over one triangular face of the polyhedron of a metal cluster structure.</p>	<p>លីកង់មុខស្ពាន : លីកង់ដែលបង្កើតជាស្ពានខាងលើមុខត្រីកោណនៃពហុកោណរបស់ទំរង់ក្រុមលោហៈ ។</p>
<p>facilitated diffusion : Transport of substances across the membrane of a cell in which proteins speed up the movement. The substances can only flow down their gradient.</p>	<p>មន្ត្រីយោបាយ : ការបញ្ជូនសារធាតុឆ្លងកាត់ភ្នាសកោសិកាដែលក្នុងនោះប្រូតេអ៊ីនបង្កើនល្បឿនចលនា ។ សារធាតុអាចហូរចុះតែតាមជំរាលកំហាប់របស់វា (ពីកំហាប់ខ្លាំង ទៅកំហាប់ខ្សោយ) ។</p>
<p>Fahrenheit scale : Temperature scale used in the United States in which water freezes at 32⁰F and boils at 212⁰F. °F=(1.8 x °C) + 32.</p>	<p>មាត្រដ្ឋានផារិនហៃ : មាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាពដែលគេប្រើនៅសហរដ្ឋអាមេរិកដែលក្នុងនោះទឹកកកនៅ 32⁰F និងពុះនៅ 212⁰F. ។ °F = (1.80 x °C) + 32 ។</p>
<p>false body : The property of some colloidal substances, of solidifying when left standing. e.g. paints and printing inks.</p>	<p>ធាតុមិនពិត : លក្ខណៈសារធាតុកូឡូអ៊ីតមួយចំនួនដែលឡើងវិញកាលណាគេទុកវាចោល ។ ឧទាហរណ៍ ថ្នាំពណ៌ និងទឹកខ្មៅសំរាប់បោះពុម្ព ។</p>

<p>family : A group of elements whose chemical properties, such as valence, solubility of salts, and behavior toward reagents, are similar.</p>	<p>អ៊ីយុរ : ក្រុមធាតុដែលលក្ខណៈគីមីរបស់វាដូចជាវាឡុង លក្ខណៈរលាយនៃអំបិល និងលក្ខណៈចំពោះធាតុបន្ទាស់ស្រដៀងគ្នា ។</p>
<p>faradaic current : See faradic current.</p>	<p>ចរន្តផារ៉ាដេ : មើល faradic current ។</p>
<p>Faraday constant : Symbol F. The electric charge carried by one mole of electrons or ions with a single charge; equal to the amount of electricity necessary to free one gram atomic weight of a univalent element in electrolysis: equal to 96,485 coulombs.</p>	<p>ថេរវ៉ាល់ : និមិត្តសញ្ញា F ជាបន្ទុកអគ្គិសនីដែលដឹកនាំដោយមួយម៉ូល នៃអេឡិចត្រុង ឬអ៊ីយ៉ុងដែលមានបន្ទុកតែមួយ ។ វាស្មើទៅនឹងបរិមាណអគ្គិសនីចាំបាច់ដើម្បីដោះម៉ាសមួយអាតូមក្រាមនៃធាតុវ៉ាល់ទោលក្នុងអគ្គិសនីវិភាគស្មើនឹង 96,485 គូឡុំ ។</p>
<p>Faraday's laws of electrolysis : 1. The amount of any substance dissolved or deposited in electrolysis is proportional to the total electric charge passed. 2.The amount of different substances dissolved or deposited by the passage of the same electric charge are proportional to their equivalent weights.</p>	<p>ច្បាប់អគ្គិសនីវិភាគផារ៉ាដេ : 1. បរិមាណនៃសារធាតុរលាយ ឬកកត្រង់ក្នុងអគ្គិសនីវិភាគសមាមាត្រទៅនឹងបន្ទុកអគ្គិសនីសរុបដែលបានឆ្លងកាត់ ។ 2. ជាបរិមាណសារធាតុខុសៗគ្នារលាយឬកកត្រង់ដោយការឆ្លងកាត់បន្ទុកអគ្គិសនីដូចគ្នាសមាមាត្រទៅនឹងម៉ាសសមមូលរបស់វា ។</p>
<p>faradic current : An electric current that corresponds to the reduction or oxidation of a chemical species. Also spelled faradaic current.</p>	<p>ចរន្តផារ៉ាដេ : ចរន្តអគ្គិសនីដែលត្រូវទៅនឹងរេដុកម្ម ឬអុកស៊ីតកម្មនៃប្រភេទគីមី ។ សរសេរម្យ៉ាងទៀត faradaic current ។</p>
<p>fast chemical reaction : A reaction with a half-life of milliseconds or less; such reactions occur so rapidly that special experimental techniques are required to observe their rate.</p>	<p>ប្រតិកម្មរហ័ស : ប្រតិកម្មក្នុងរយៈពេលពាក់កណ្តាលជីវិតនាទី ឬតិចជាង ។ ប្រតិកម្មទាំងនោះកើតឡើងយ៉ាងរហ័សដែលគេត្រូវប្រើបច្ចេកទេសពិសោធពិសេសដើម្បីសង្កេតល្បឿនរបស់វា ។</p>
<p>fats : High-energy nutrients consisting of esters of carboxylic acids and glycerol; Triacyl glycerols; Lipids that are solids at room temperature.</p>	<p>ខ្លាញ់ : សារធាតុចិញ្ចឹមដែលមានថាមពលខ្ពស់មាននៅក្នុងអេស្តែអាស៊ីត-កាបូកស៊ីលិច និងគ្លីសេរ៉ុល ។ ទ្រីអាស៊ីតគ្លីសេរ៉ុល ។ លីពីតដែលរឹងនៅសីតុណ្ហភាពបន្តប់ ។</p>
<p>fatty acid : An organic monobasic acid of the general formula $C_nH_{2n+1}COOH$ derived from the saturated series of aliphatic hydrocarbons that generally contain ten or more carbon atoms; examples are palmitic acid; stearic acid; and oleic acid; used as a lubricant in cosmetics and nutrition, and for soaps and detergents.</p>	<p>អាស៊ីតខ្លាញ់ : ម៉ូណូអាស៊ីត-បាសសរីរាង្គដែលមានរូបមន្តទូទៅ $C_nH_{2n+1}COOH$ បានមកពីសេរីអ៊ីដ្រូកាបូអាស៊ីតដាច់ខាត ដែលជាទូទៅមានអាតូមកាបូនដប់ ឬច្រើនជាង ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតប៉ាល់មីទិចអាស៊ីតស្តេអារិច និងអាស៊ីតអូលេអិចដែលប្រើជាប្រេង ឬខ្លាញ់ក្នុងការសំអាត និងសារធាតុចិញ្ចឹម ហើយសំរាប់ជាសាប៊ូ និងសារធាតុជំរះក្តែល ។</p>
<p>fatty alcohol : A high-molecular-weight, straight-chain primary alcohol derived from natural fats and oils; includes lauryl, stearyl, oleyl, and linoleyl alcohols; used in pharmaceuticals, cosmetics, detergents, plastics, and lube oils and in textile manufacture.</p>	<p>អាស៊ីតកុលខ្លាញ់ : អាស៊ីតកុលធ្លាក់បឋមខ្សែត្រង់មានម៉ាសម៉ូលេគុលធំធេងមកពីខ្លាញ់ធម្មជាតិ និងប្រេង រួមមានឡូរីល ស្តេអារីល អូលេអ៊ីល និងអាស៊ីតកុលលីណូលេអ៊ីលដែលប្រើក្នុងឱសថសាស្ត្រ គ្រឿងសំអាត សារធាតុជំរះក្តែល ប្លាស្ទិច ប្រេងរំអិល និងក្នុងការផលិតក្រណាត់ ។</p>
<p>fatty amine RCH_2NH_2 : A normal aliphatic amine from oils and fats; used as a plasticiser, in medicine, as a chemical intermediate, and in rubber manufacture.</p>	<p>អាមីនខ្លាញ់ RCH_2NH_2 : អាមីនអាស៊ីតដាច់ខាតធម្មតាបានមកពីប្រេង និងខ្លាញ់ប្រើជាធាតុបន្ត ក្នុងវេជ្ជសាស្ត្រជាធាតុកណ្តាលគីមី និងក្នុងការផលិតកៅស៊ូ ។</p>

<p>fatty ester RCOOR' : A fatty acid in which the alkyl group (R') of a monohydric alcohol replaces the active hydrogen; e.g., RCOOCH₃ from reaction of RCOOH with methane.</p>	<p>អេស៊ែរខ្លាញ់ RCOOR' : អាស៊ីតខ្លាញ់ដែលក្នុងនោះក្រុមអាត់គីល (R') នៃអាត់កុលម៉ូណូអ៊ីទ្រិចជំនួសអ៊ីដ្រូសែនសកម្ម ។ ឧទាហរណ៍ RCOOCH₃ បានមកពីប្រតិកម្មនៃ RCOOH ជាមួយមេតាន ។</p>
<p>fatty nitrile RCN : An ester of hydrogen cyanide derived from fatty acid; used in lube oil additives and plasticisers, and as a chemical intermediate.</p>	<p>ទីត្រីលខ្លាញ់ RCN : អេស៊ែរនៃអ៊ីដ្រូសែនស្យានូបានមកពីអាស៊ីតខ្លាញ់ ។ គេប្រើវាក្នុងគ្រឿងបន្ថែមប្រេងរ៉ែអិល និងធាតុបន្លំ និងជាធាតុកណ្តាលគីមី ។</p>
<p>Favorskii rearrangement : A reaction in which ∞-halogenated ketones undergo rearrangement in the presence of base, with loss of the halogen and formation of carboxylic acids of their derivatives with the same number of carbon atoms.</p>	<p>ការបណ្តុំតវ៉ា Favorskii : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះ ∞- អាឡូសែណូសេតូនអន្តរការតំរៀបឡើងវិញក្នុងវត្តមានបាស ដោយមានការបាត់បង់អាឡូសែន និងការកើតឡើងអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិចនៃស្រឡាយរបស់វាដែលមានចំនួនអាតូមកាបូនស្មើគ្នា ។</p>
<p>feedback : In a stepwise reaction, the formation of a substance in one step that affects the rate of a previous step.</p>	<p>ឥទ្ធិពលត្រឡប់ : ក្នុងដំណាក់កាលប្រតិកម្ម កំណសារធាតុក្នុងមួយដំណាក់កាលដែលមានឥទ្ធិពលលើល្បឿននៃដំណាល់ការពីមុន ។</p>
<p>Fehling's reagent : A solution of cupric sulfate, sodium potassium tartrate, and sodium hydroxide, used to test for the presence of reducing compounds such as sugars.</p>	<p>ធាតុបន្លាស់ Fehling : សូលុយស្យុងទម្រង់ដងស៊ុលផាត សូដ្យូមប៊ូតាស្យូមតាក់ត្រាត និងសូដ្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីត ។ គេប្រើវាសំរាប់តេស្តចំពោះវត្តមាននៃការធ្វើរេដុកម្មសមាសធាតុមួយចំនួនដូចជាស្ករ ។</p>
<p>fermentation : An anaerobic process whereby organic compounds such as carbohydrates are broken down to form products such as lactic acid or alcohol.</p>	<p>លេប្យីង : ដំណើរគ្មានខ្យល់ដែលសមាសធាតុសរីរាង្គដូចជាកាបូអ៊ីដ្រាតត្រូវបានបំបែកដើម្បីបង្កើតជាផលិតផលផ្សេងទៀត ដូចជាអាស៊ីតឡាក់ទិកឬអាល់កុល ។</p>
<p>Fermi resonance : In a polyatomic molecule, the relationship of two vibrational levels that have nearly the same energy; they repel each other, and the eigen functions of the two states mix.</p>	<p>រេសូណង់ Fermi : ក្នុងម៉ូលេគុលប្លីអាតូម ទំនាក់ទំនងរវាងកម្រិតលំញើពីរដែលមានថាមពលស្មើគ្នា ។ វាប្រធានគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយអនុគមន៍ eigen នៃល្បាយសណ្ឋានពីរ ។</p>
<p>ferrofluid : A colloidal suspension that becomes magnetised in a magnetic field because of a disperse phase consisting of ferromagnetic or ferri-magnetic particles.</p>	<p>សន្ទនីយដែក : កករិលវល់កូឡូអ៊ីតដែលរងម៉ាញ៉េទិកក្នុងដែនម៉ាញ៉េទិចដោយសារផាសពង្រាយដែលមានភាគល្អិតដែកម៉ាញ៉េទិច ។</p>
<p>ferromagnetic : The property of a material that allows it to become and retain its magnetism within a certain temperature range. e.g. Iron, nickel, cobalt.</p>	<p>ដែកម៉ាញ៉េទិច : លក្ខណៈរូបធាតុដែលអាចអោយវាក្លាយនិងរក្សាលក្ខណៈម៉ាញ៉េទិចរបស់វាក្នុងចន្លោះសីតុណ្ហភាពជាក់លាក់ ។ ឧទាហរណ៍ ដែក នីកែល និងកូបាល់ ។</p>
<p>fertiliser : Any substance which is added to the soil to provide nutrients for plants.</p>	<p>ខី : សារធាតុដែលត្រូវបានបន្ថែមទៅលើដីដើម្បីផ្តល់សារធាតុចិញ្ចឹមសំរាប់រុក្ខជាតិ ។</p>
<p>Fery spectrograph : A spectrograph whose only optical element consists of a back-reflecting prism with cylindrically curved faces.</p>	<p>ស្ទ៊ីបត្រូកាម Fery : ស្ទ៊ីបត្រូកាមដែលធាតុអុបទិចរបស់វាបង្កឡើងដោយព្រីស្ទង់កែងត្រឡប់មានមុខកោងរាងស៊ីឡាំង ។</p>

<p>Feulgen reaction : An aldehyde specific reaction based on the formation of a purple-colored compound when aldehydes react with fuchsin-sulfuric acid; deoxyribonucleic acid give this reaction after removal of its purine bases by acid hydrolysis; used as a nuclear stain.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Feulgen : ប្រតិកម្មអាស់ដេអ៊ីតផ្នែកលើកំណែនៃសមាសធាតុពណ៌ស្វាយកាលណាអាស់ដេអ៊ីតប្រតិកម្មជាមួយអាស៊ីតហ្វូស៊ីន-ស៊ុលផួរិច ។ អាស៊ីតដេអ៊ីតប្រតិកម្មនេះបន្ទាប់ពីផ្តាច់បាសពុយរីនរបស់វាដោយអ៊ីដ្រូលីសអាស៊ីត ។ គេប្រើវាជាសំខាន់ដាក់ពណ៌ព្រៃយូ ។</p>
<p>fiber : Indigestible carbohydrates of the human diet; mostly polysaccharides, such as cellulose, and complexes of polysaccharides.</p>	<p>សរសៃ : កាបូអ៊ីដ្រាតមិនអាចរលាយដែលមានក្នុងចំណីអាហារមនុស្សភាគច្រើនជាប៉ូលីសាការីត ដូចជាសែលុយឡូស និងកុំផ្លិចប៉ូលីសាការីត ។</p>
<p>fibrous proteins : Fiber-like proteins that are usually insoluble.</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនសរសៃ : ប្រូតេអ៊ីនមានទម្រង់ជាសរសៃដែលជាទូទៅមិនរលាយ ។</p>
<p>field-desorption mass spectroscopy : A technique for analysis of non volatile molecules in which a sample is deposited on a thin tungsten wire containing sharp micro needles of carbon on the surface; a voltage is applied to the wire and moderate heating then causes desorption from the surface of molecular ions, which are then focused into a mass spectrometer.</p>	<p>ការសិក្សាស្រាវជ្រាវម៉ាស់ដែលដំណកសំរួប : បច្ចេកទេសវិភាគម៉ូលេគុលមិនហើរ ដែលក្នុងនោះភាគសំណាកត្រូវបានស្រោបទៅលើសរសៃតង់ស្តេនស្តើងដុំកម្ពស់ស្រួចតូចៗនៃ កាបូននៅលើផ្ទៃរបស់វា ។ ប្រព័ន្ធស្វ័យត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងខ្សែ និងបន្ទាប់មកការកំដៅមធ្យមបង្កអោយមានដំណកសំរួបពីផ្ទៃរបស់អ៊ីយ៉ុងម៉ូលេគុលដែលបន្ទាប់មកសំដៅទៅរកស្ពិចត្រូម៉ែត្រម៉ាស់ ។</p>
<p>film development chromatography : Liquid-analysis chromatographic technique in which the stationary phase (adsorbent) is a strip or layer, as in paper or thin-layer chromatography.</p>	<p>ក្រដាសត្រួតពិនិត្យចល័ត : បច្ចេកទេសក្រដាសត្រួតពិនិត្យវិភាគអង្គធាតុរាវដែលក្នុងនោះផាសនឹង (សំរួប) ជាបន្ត ឬជាស្រទាប់ដូចក្នុងក្រដាសត្រួតពិនិត្យក្រដាស ឬស្រទាប់ស្តើង ។</p>
<p>film tension : The contractile force per unit length that is exerted by an equilibrium film in contact with a supporting substrate.</p>	<p>តង់ស្យុងចល័ត : កំលាំងរួញក្នុងមួយខ្នាតប្រវែងដែលប្រើដោយហ្វីលលំនឹងក្នុងការប៉ះជាមួយស៊ុបស្ត្រា ។</p>
<p>filter flask : A flask with a side arm to which a vacuum can be applied; usually filter flasks have heavy side walls to withstand high vacuum.</p>	<p>កែវចម្រោះ : កែវមានដៃចំហៀងដែលសុញកាសអាចអនុវត្តបាន ។ ជាធម្មតាកែវចម្រោះមានដៃចំហៀងក្រាស់ និងធន់សុញកាសខ្ពស់ ។</p>
<p>filter photometry : 1. Colorimetric analysis of solution colors with a filter applied to the eyepiece of a conventional colorimeter. 2. Inspection of a pair of Nessler tubes through a filter.</p>	<p>ដុតុបារត្រួតពិនិត្យ (ក្រដាសស្នូចពន្លឺ) : 1. វិភាគពណ៌ស្នូចពន្លឺដោយកាឡូរីម៉ែត្រដោយដាក់តំរងទៅលើបំណែកសំរាប់មើលនៃកាឡូរីម៉ែត្រធម្មតា ។ 2. ការត្រួតពិនិត្យគូបំពង់ Nessler តាមតំរង ។</p>
<p>filter spectrophotometer : Spectrophotographic analyzer of spectral radiations in which a filter is used to isolate narrow portions of the spectrum.</p>	<p>ស្ពិចត្រូដុតុបារត្រួតពិនិត្យ : ធាតុវិភាគស្ពិចត្រូត្រាកិចនៃការស្នើស្នូចដែលក្នុងនោះគេប្រើតំរងសំរាប់ព្យែកផ្នែកចង្អៀតនៃស្ពិចត្រូ ។</p>
<p>filter-press cell : An electrolytic cell consisting of several units in series, as in filter press, in which each electrode acts as an anode on one side and cathode on the other, and the space between electrodes is divided by porous diaphragms.</p>	<p>ពិលតំរង-សន្ទត់ : ពិលអេឡិចត្រូលីតដែលបង្កឡើងឯកតាមួយចំនួនជាសេរីដូចក្នុងតំរងសន្ទត់ដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រូតនីមួយៗដើរតួជាអណូតនៅចំហៀងម្ខាង និងកាតូតនៅចំហៀងម្ខាងទៀត ហើយលំហរវាងអេឡិចត្រូតត្រូវបានខ័ណ្ឌចែកដោយបន្ទះខ័ណ្ឌ ។</p>
<p>filtrate : The clear liquid obtained by filtration.</p>	<p>ផលចម្រោះ : វត្ថុរាវថ្លាបានមកដោយការចម្រោះ ។</p>
<p>filtration : The process of separating solid particles from a liquid or gas using a filter.</p>	<p>ចម្រោះ : លំនាំនៃការព្យែកភាគល្អិតរឹងពីវត្ថុរាវ ឬឧស្ម័នដោយប្រើតំរង ។</p>

<p>fingerprint : Evidence for the presence or the identity of a substance that is obtained by techniques such as spectroscopy, chromatography, or electrophoresis.</p>	<p>តិចគំរូព្រីន : ភស្តុតាងសំរាប់វត្ថុមាន ឬអត្តសញ្ញាណសារធាតុដែលបានដោយបច្ចេកទេសដូចជាស្បៀងសិក្សាក្រាម៉ាតូក្រាហ្វី ឬអេឡិចត្រូផេរេស ។</p>
<p>fire : The appearance of rapid combustion, or combination of materials with oxygen. See flame.</p>	<p>ភ្លើង : ការបង្ហាញអោយឃើញចំហេះរហ័ស ឬបន្ស៊ុរបធាតុជាមួយអុកស៊ីសែន ។ មើល flame ។</p>
<p>fire point : The lowest temperature at which a volatile combustible substance vaporises rapidly enough to form above its surface an air-vapor mixture which burns continuously when igniter by a small flame.</p>	<p>ចំណុចនេះ : សីតុណ្ហភាពទាបបំផុតដែលសារធាតុហើរអាចនេះហូតយ៉ាងរហ័សគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្កើតលើផ្ទៃរបស់វានូវល្បាយចំហាយខ្យល់ដែលនេះជាប់កាលណាអុជដោយអណ្តាតភ្លើងតិច ។</p>
<p>first ionization energy : Energy required to remove one electron from a neutral atom.</p>	<p>ថាមពលអ៊ីយ៉ុងកម្មដំបូង : ថាមពលដែលត្រូវការដើម្បីផ្តាច់អេឡិចត្រុងមួយពីអាតូមណឺត ។</p>
<p>first-order reaction : A chemical reaction in which the rate of decrease of concentration of component A with time is proportional to the concentration of A.</p>	<p>ប្រតិកម្មលំដាប់ទី១ : ប្រតិកម្មគីមីដែលល្បឿនបន្ថយកំហាប់របស់សមាសភាគ A ជាមួយរយៈពេលសមាមាត្រទៅនឹងកំហាប់របស់ A ។</p>
<p>first-order spectrum : A spectrum, produced by a diffraction grating, in which the difference in path length of light from adjacent slits is one wavelength.</p>	<p>ស្បៀងលំដាប់ទី១ : ស្បៀងបង្កើតឡើងដោយឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្បៀងដែលភាពខុសគ្នានៃចំងាយពន្លឺពីរង្វះជិតៗគឺមួយជំហានរលក ។</p>
<p>Fischer indole synthesis : A reaction to form indole derivatives by means of a ring closure of aromatic hydrazones.</p>	<p>សំយោគអាំងដូល Fischer : ប្រតិកម្មដើម្បីបង្កើតជាស្រឡាយអាំងដូលដោយវិធី នៃការបិទរងរបស់អារ៉ូម៉ាទិចអ៊ីដ្រាសូន ។</p>
<p>Fischer polypeptide synthesis : A synthesis of peptides in which α-amino acids or those peptide with a free amino group react with acid halides of α-haloacids, followed by amination with ammonia.</p>	<p>សំយោគប៉ូលីប៉ិបទីត Fischer : សំយោគប៉ិបទីតដែលក្នុងនោះអាស៊ីត α-អាមីណូ ឬប៉ិបទីតផ្សេងទៀតមានក្រុមអាមីណូសេរីប្រតិកម្មជាមួយស្រឡាយអាស៊ីតអាឡូសែននៃអាស៊ីត α-អាឡូបន្តដោយអាមីនកម្មជាមួយអាម៉ូញាក់ ។</p>
<p>Fischer projection : A method for representing the arrangement of groups around chiral carbon atoms; the four bonds to the chiral carbon are represented by a cross, assuming that the horizontal bonds project toward the viewer and the vertical bonds away from the viewer.</p>	<p>ចំណោល Fischer : វិធីតាងការតំរៀបក្រុមជុំវិញអាតូមកាបូនគីរ៉ាល់ ។ សម្ព័ន្ធបួនទៅនឹងកាបូនគីរ៉ាល់ត្រូវបានតាងដោយទំរង់ខ្វែងសន្ទនាថា សម្ព័ន្ធផ្នែកបាញ់ឆ្ពោះទៅរកអ្នកមើល និងសម្ព័ន្ធឈរចេញពីអ្នកមើល ។</p>
<p>Fischer-Hepp rearrangement : A rearrangement of a nitroso derivative of a secondary aromatic amine to a p-nitrosoarylamine; the reaction is brought about by an alcoholic solution of hydrogen chloride.</p>	<p>ការបណ្តុំទីតាំង Fischer-Hepp : ការតំរៀបឡើងវិញរបស់ស្រឡាយនីត្រូសូនៃអាមីនអារ៉ូម៉ាទិចថ្នាក់ទីពីរទៅជា P-នីត្រូសូអរីលឡាមីន ។ ប្រតិកម្មនេះកើតមានឡើងដោយសារសូលុយស្យុងអាស៊ីតក្លរូអាល់កុលនៃអ៊ីដ្រូសែនក្លរូ ។</p>
<p>fisiochemistry : The process of producing chemical change by means of nuclear energy.</p>	<p>បន្ទុះគីមី : សំនាំបង្កើតបណ្តុះគីមីដោយថាមពលនុយក្លេអ៊ែរ ។</p>
<p>fission : The splitting of a heavy nucleus into two or more lighter nuclei in which much energy is released.</p>	<p>ការបំបែក(បន្ទុះ) : ការបំបែកណ្វៃយ៉ូធ្ងន់ទៅជាណ្វៃយ៉ូតិរ ឬច្រើនស្រាលជាងដែលបញ្ចេញថាមពលច្រើន ។</p>

<p>Fittig's synthesis : The synthesis of aromatic hydrocarbons by the condensation of aryl halides with alkyl halides, using sodium as a catalyst.</p>	<p>សំយោគ Fittig : សំយោគនៃអ៊ីដ្រូកាបូអារ៉ូម៉ាទិចដោយប្រតិកម្មកុងដង់កម្មនៃអារីលអាឡុយលីនជាមួយអាត់តិលអាឡុយលីនដោយប្រើសូដ្យូមជាកាតាលីករ ។</p>
<p>fixed carbon : Solid, combustible residue remaining after removal of moisture, ash and volatile materials from coal, coke, and bituminous materials; expressed as a percentage.</p>	<p>ការបូនស្ទីរកាត : សំណល់វត្ថុរឹងអាចឆេះដែលនៅសល់បន្ទាប់ពីដំណកសំណើម ផេះ និងរូបធាតុហើរពីធូលី កំទេចធូលី និងប៊ីទូមដែលគិតជាភាគរយ ។</p>
<p>fixed ion : An ion in the lattice of a solid ion exchanger.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងត្រី : អ៊ីយ៉ុងក្នុងបណ្តាញនៃធាតុបណ្តុះអ៊ីយ៉ុងរឹង ។</p>
<p>flame : A hot, luminous reaction front (or wave) in a gaseous medium in which reactants flow in and products flow out.</p>	<p>អណ្តាតភ្លើង : ប្រតិកម្មភ្លើងក្តៅនៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋានឧស្ម័នដែលក្នុងនោះប្រតិករហូរចូលទៅក្នុងនិងផលិតផលហូរចេញក្រៅ ។</p>
<p>flame emission spectroscopy : A flame photometry technique in which the solution containing the sample to be analyzed is optically excited in a flame.</p>	<p>ការសិក្សាស្ប៉ូមបញ្ចេញអណ្តាតភ្លើង : បច្ចេកទេសផ្តល់ម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង ដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងដែលផ្ទុកសំណាកត្រូវវិភាគត្រូវបានភ្លេចអុបទិចក្នុងអណ្តាតភ្លើង ។</p>
<p>flame excitation : Use of a high-temperature flame (such as oxyacetylene) to excite spectra emission line from alkali and alkaline-earth elements and metals.</p>	<p>វិញ្ញាបអណ្តាតភ្លើង : ការប្រើអណ្តាតភ្លើងសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ (ដូចជាអុកស៊ីអាសេទីឡែន) ដើម្បីភ្លេចការបញ្ចេញបន្ទាត់ស្ប៉ូមពីធាតុអាល់កាលី និងអាល់កាលី-ដីនិងលោហៈ ។</p>
<p>flame ionization detector : A device in which a gas or vapor is detected by the change in conductivity of a standard flame (usually hydrogen) as the vapor is inserted.</p>	<p>ដេតិចទ័រអ៊ីយ៉ុងអុបបញ្ចេញអណ្តាតភ្លើង : ឧបករណ៍ដែលក្នុងនោះ ឧស្ម័ន ឬចំហាយត្រូវបានរកឃើញដោយបណ្តុះភាពចំលងអណ្តាតភ្លើងស្តង់ដារ (ជាទូទៅអ៊ីដ្រូសែន) នៅពេលចំហាយត្រូវបានបញ្ចូល ។</p>
<p>flame photometer : An instrument in which a solution is first vaporised in a flame, then a light source is passed through the vapors. The spectral lines produced enter a monochromator that selects the band or bands of interest. e.g. emission flame photometer and the atomic absorption spectrophotometer,</p>	<p>ដូតូម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង : ឧបករណ៍ដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងត្រូវវិហូតជាដំបូងក្នុងអណ្តាតភ្លើង បន្ទាប់មកដាក់អោយប្រភពពន្លឺឆ្លងកាត់វា ។ បន្ទាត់ស្ប៉ូមដែលកើតឡើងបានចូលទៅក្នុងម៉ូណូក្រូម៉ាទ័រដែលជ្រើសរើសបង់ដែលត្រូវការ ។ ឧទាហរណ៍ ដូតូម៉ែត្របញ្ចេញអណ្តាតភ្លើង និងស្ប៉ូមត្រួតត្រូម៉ែត្រសំរូបអាតូម ។</p>
<p>flame photometry : A branch of spectrochemical analysis in which samples of solution are excited to produce line emission spectra by injection into a flame.</p>	<p>ដូតូម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង : ផ្នែកមួយនៃការវិភាគស្ប៉ូមត្រួតត្រីមីដែលសូលុយស្យុងភាគសំណាកត្រូវបានភ្លេចដើម្បីបង្កើតស្ប៉ូមបន្ទាត់បញ្ចេញដោយការចាក់បញ្ចូលទៅក្នុងអណ្តាតភ្លើង ។</p>
<p>flame propagation : The spread of a flame outward from the point at which the combustion started.</p>	<p>ការរាលដាលអណ្តាតភ្លើង : ការរាលដាលនៃអណ្តាតភ្លើងទៅក្រៅពីចំណុចដែលចំហេះបានចាប់ផ្តើម ។</p>
<p>flame spectrometry : A procedure used to measure the spectra or to determine wavelengths emitted by flame-excited substances.</p>	<p>វិធីស្ប៉ូមត្រួតត្រូម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង : លំនាំប្រើសំរាប់វាស់ស្ប៉ូម ឬកំណត់ជំហាន រលកដែលបញ្ចេញដោយសារធាតុភ្លេចអណ្តាតភ្លើង ។</p>
<p>flame spectrophotometry : A method used to determine the intensity of radiations of various wavelengths in a spectrum emitted by a chemical inserted into a flame.</p>	<p>វិធីស្ប៉ូមត្រួតត្រូម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង : វិធីប្រើសំរាប់កំណត់អាំងតង់ស៊ីតេការស្ប៉ូម នៃជំហានរលកផ្សេងៗក្នុងស្ប៉ូមដែលបញ្ចេញដោយសារធាតុគីមីដែលបញ្ចូល ទៅក្នុងអណ្តាតភ្លើង ។</p>

<p>flocculent : Describing a material that is cloudlike and noncrystalline.</p>	<p>ដុំកក : ពណ៌នាពីរូបធាតុដែលដូចពពក និងគ្មានក្រាម ។</p>
<p>Flood's equation : A relation used to determine the liquidus temperature in a binary fused salt system.</p>	<p>សមីការ Flood : ទំនាក់ទំនងប្រើសំរាប់កំណត់សីតុណ្ហភាពរត្តរវាងក្នុងប្រព័ន្ធអំបិលរលាយទ្រេធាតុ ។</p>
<p>flores : A form of a chemical compound made by the process of sublimation.</p>	<p>ត្លុរេស : សណ្ឋាននៃសមាសធាតុគីមីដែលកកើតឡើងដោយលំនាំរំហើរ ។</p>
<p>flotation agent : A chemical which alters the surface tension of water or which makes it froth easily.</p>	<p>ធាតុផ្គុំសាសន្យូ : ធាតុគីមីដែលកែប្រែតំណឹងផ្ទៃទឹក ឬដែលធ្វើអោយវាឡើងពពុះយ៉ាងងាយ ។</p>
<p>flow birefringence : Orientation of long, thin asymmetric molecules in the direction of flow of a solution forced to flow through a capillary tube.</p>	<p>ការបំបែកទ្វេលំហូរ : ការតំរង់ទិសនៃម៉ូលេគុលអស៊ីមេទ្រីស្តើងវែងក្នុងទិសដៅលំហូររបស់សូលុយស្យុងដែលបង្ខំអោយហូរតាមបំពង់ឆ្មារ ។</p>
<p>flow-programmed chromatography : A chromatographic procedure in which the rate of flow of the mobile phase is periodically changed.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាមលំហូររៀបរយ : លំនាំគ្រូម៉ាតូក្រាមដែលក្នុងនោះល្បឿនលំហូររបស់ផាសចល័តប្រែប្រួលជាខួប ។</p>
<p>fluorescence : Emission of visible light when an object is struck by another form of light that cannot be seen, such as ultraviolet; The release of energy at a longer wavelength than the energy that was absorbed.</p>	<p>ចំណរទន្លឺ : ការបញ្ចេញពន្លឺដែលអាចមើលឃើញ នៅពេលវត្ថុមួយត្រូវប៉ះទៅនឹងពន្លឺរូបវន្តដែលមិនអាចមើលឃើញ ដូចជាស្វាយអ៊ុលត្រា ឬការបញ្ចេញថាមពលក្នុងជំហានរលកមួយវែងជាងថាមពលដែលត្រូវបានស្រូបចូល ។</p>
<p>fluorescence analysis : See fluorometric analysis.</p>	<p>វិភាគចំណរទន្លឺ : មើល fluorometric analysis ។</p>
<p>fluorescence spectra : Emission spectra in which an atom or molecule is excited by absorbing light and then emits light of characteristic frequencies.</p>	<p>ស្ប៉ូចចំណរទន្លឺ : ស្ប៉ូចបន្សាយដែលក្នុងនោះអាតូម ឬម៉ូលេគុលត្រូវបានភ្លោចដោយការស្រូបពន្លឺ ហើយបន្ទាប់មកបញ្ចេញពន្លឺនៃប្រេកង់សំគាល់លក្ខណៈ ។</p>
<p>fluorescent dye : A highly reflective dye that intensifies color and adds to the brilliance of a fabric.</p>	<p>ល័ខរលើប : ល័ខចាំងយ៉ាងខ្លាំងដែលបន្ថែមពណ៌ និងភាពភ្លឺរលោងនៃក្រណាត់ ។</p>
<p>fluorescent pigment : A pigment capable of absorbing both visible and nonvisible electromagnetic radiations and releasing them quickly as energy of desired wavelength; examples are zinc sulfide or cadmium sulfide.</p>	<p>ជាតិរលើប : ជាតិពណ៌ដែលអាចស្រូបកាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចទាំងមើលឃើញទាំងមិនមើលឃើញ និងបញ្ចេញកាំរស្មីទាំងនោះយ៉ាងឆាប់រហ័សជាថាមពលជំហានរលកដែលចង់បាន ។ ឧទាហរណ៍ ស័ង្កស៊ីស៊ុលកីត ឬកាត់មូមស៊ុលកីត ។</p>
<p>fluoride : A salt of hydrofluoric acid, HF, in which the fluorine atom is in the –1 oxidation state.</p>	<p>ត្លុយអ៊ីដ : អំបិលរបស់អាស៊ីតក្លរូអ៊ីដ្រូហ្វ្រូរីក HF ដែលក្នុងនោះអាតូមក្លរូអ៊ីដមានភាពអុកស៊ីតកម្ម -1 ។</p>
<p>fluorination : A chemical reaction in which fluorine is introduced into a chemical compound.</p>	<p>ត្លុយអ៊ីដកម្ម : ប្រតិកម្មគីមីដែល ក្លរូអ៊ីដត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសមាសធាតុគីមី ។</p>
<p>fluoroacetate : Acetate in which carbon-connected hydrogen atoms are replaced by fluorine atoms.</p>	<p>ត្លុយអ៊ីដអាសេតាត : អាសេតាតដែលកាបូនភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមអ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមក្លរូអ៊ីដ ។</p>

<p>fluoroalkane : Straight-chain, saturated hydrocarbon compound (or analog of it) in which some of the hydrogen atoms are replaced by fluorine atoms.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូកាណូ : សមាសធាតុអ៊ុយរ៉ាណូកាណូដែលខ្សែស្របនោះអាចម្យ៉ាង អ៊ុយរ៉ាណូមួយចំនួនត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមក្រូយអរ ។</p>
<p>fluoroborate : 1. Any of a group of compounds related to the borates in which one or more oxygens have been replaced by fluorine atoms. 2. The BF_4^- ion, which is derived from fluoroboric acid, HBF_4. Also known as fluoborate.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : 1. ក្រុមសមាសធាតុដែលទាក់ទងទៅនឹងប្រភេទនោះ អុកស៊ីសែនមួយឬច្រើនត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមក្រូយអរ ។ 2. អ៊ុយរ៉ាណូ BF_4^- ដែលបានមកពីអាស៊ីតក្រូយអរ HBF_4 ។ គេហៅម្យ៉ាង ទៀតថា ក្រុមអរហ្វាត ។</p>
<p>fluorocarbon : A hydrocarbon in which part or all hydrogen atoms have been replaced by fluorine atoms; can be liquid or gas and is nonflammable and heat-stable; used as refrigerant, aerosol propellant, and solvent. Also known as fluorohydrocarbon.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : អ៊ុយរ៉ាណូដែលផ្នែកឬគ្រប់អាតូមអ៊ុយរ៉ាណូត្រូវបានជំនួស ដោយអាតូមក្រូយអរ ។ វាអាចជាវត្ថុរាវ ឬឧស្ម័នដែលមិនឆេះហើយធននឹង កំដៅ ។ គេប្រើវាជាស្រោច អាអេរូសូល និងធាតុរំលាយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀត ថា ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ ។</p>
<p>fluorocarbon fiber : Fiber made from a fluorocarbon resin, such as Teflon [poly(tetrafluoroethylene)].</p>	<p>សរសៃក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : សរសៃដែលបង្កើតឡើងពីរេស៊ីនក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ ដូចជា តេផ្លុង [ប៉ូលីតេត្រាហ្វ្លូរ៉ូអេតឡែន] ។</p>
<p>fluorocarbon resin : Polymeric material made up of carbon and fluorine with or without other halogens (such as chlorine) or hydrogen; the resin is extremely inert and more dense than corresponding fluorocarbons such as poly(tetrafluoroethylene).</p>	<p>រេស៊ីនក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : រូបធាតុប៉ូលីមែរដែលកកើតឡើងពីកាបូននិងក្រូយអរ ដោយមានឬគ្មានអាតូមផ្សេងទៀត (ដូចជា ក្លរីន) ឬអ៊ុយរ៉ាណូ ។ រេស៊ីននេះ មានភាពធនធានខ្លាំង ហើយខាប់ខ្លាំងជាងក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូត្រូវគ្នា ដូចជាប៉ូលីតេត្រា- ក្រូយអ៊ុយរ៉ាណូ ។</p>
<p>fluorochemical : Any chemical compound containing fluorine; usually refers to the fluorocarbons.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : សមាសធាតុគីមីណាមួយដែលមានផ្ទុកក្រូយអរ ។ ជាធម្មតាសំដៅទៅលើ ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ ។</p>
<p>fluorogenic substrate : A nonfluorescent material that is acted upon by an enzyme to produce a fluorescent compound.</p>	<p>ស៊ុបស្ត្រាតក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : រូបធាតុមិនចាំងពន្លឺដែលរងអំពើដោយអង្គស៊ុមដើម្បី បង្កើតសមាសធាតុចាំងពន្លឺ ។</p>
<p>fluorohydrocarbon : See fluorocarbon.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : មើល fluorocarbon ។</p>
<p>fluorometric analysis : A method of chemical analysis in which a sample is exposed to radiation of one wavelength, which is absorbed and reemitted at the same or longer wavelength in about 10^{-9} second; the intensity of reemitted radiation is almost directly proportional to the concentration of the fluorescing material. Also known as fluorescence analysis; fluorometry.</p>	<p>វិភាគក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : វិធីវិភាគគីមីដែលក្នុងនោះភាគសំណាកបានដាក់ អោយត្រូវការស្នូលនៃជំហានរលកមួយដែលត្រូវស្រូបហើយបញ្ចេញទៅវិញនៅ ជំហានរលកវែងជាង ឬស្មើគ្នាក្នុងប្រហែលជា 10^{-9} វិនាទី ។ អាំងតង់ស៊ីតេតនៃស្នូល ដែលបានបញ្ចេញទៅវិញសឹងតែសមាមាត្រទៅនឹងកំហាប់របស់រូបធាតុចាំង ពន្លឺនោះ ។ ហៅម្យ៉ាងទៀតថា វិភាគចំណាំងពន្លឺក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ ។</p>
<p>fluorometry : See fluorometric analysis.</p>	<p>ក្រុមអ៊ុយរ៉ាណូ : មើល fluorometric analysis ។</p>
<p>fluxional compound : Molecules which undergo rearrangements in which the bonds are broken and reformed as component atoms are interchanged. e.g. CIF_3</p>	<p>សមាសធាតុផ្លុយឺន : ម៉ូលេគុលដែលរងការតំរៀបឡើងវិញដែលក្នុងនោះ សមាសធាតុត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរនិងបង្កើតឡើងវិញនៅពេលអាតូម សមាសភាគត្រូវបាន ផ្លាស់ប្តូរគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ឧទាហរណ៍: CIF_3 ។</p>

<p>foam : A dispersion of bubbles in a liquid. Also called lather</p>	<p>ពពុះ : ការពង្រាយពពុះខ្យល់ក្នុងវត្ថុរាវ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា lather (ពពុះ) ។</p>
<p>Folin solution : An aqueous solution of 500 grams of ammonium sulfate, 5 grams of uranium acetate, and 6 grams of acetic acid in a volume of 1 liter; used to test for uric acid.</p>	<p>សូលុយស្យុង Folin : សូលុយស្យុងទឹកដែលមាន 500ក្រាមអាម៉ូញ៉ូមស៊ីលីផាត 5 ក្រាមអ៊ុយរ៉ាញ៉ូមអាសេតាត និង 6ក្រាមអាស៊ីតអាសេទិចក្នុងចំណុះ 1លីត្រ ។ គេប្រើវាដើម្បីធ្វើតេស្តអាស៊ីតអ៊ុយរិច ។</p>
<p>food : Anything eaten by human beings or other animals to sustain life and health.</p>	<p>អាហារ : វត្ថុដែលអាចបរិភោគបានដោយមនុស្សឬសត្វដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវិត និងសុខភាព ។</p>
<p>foot's oil : The oil sweated out of wax; it takes its name from the fact that it goes to the bottom, or foot, of the pan when sweated.</p>	<p>ប្រេងជើង : ប្រេងកើតមកពីញើសនៃក្របូម ។ គេដាក់ឈ្មោះវាតាមហេតុ-ការណ៍ដែលវារងទៅផ្នែកខាងក្រោម ឬបាតក្រោមរបស់ឆ្នាំង ឬខ្លះកាលណាមានញើស ។</p>
<p>force constant : A constant related to the strength of the bond in a diatomic molecule.</p>	<p>ថេរកំលាំង : ថេរដែលទាក់ទងទៅនឹងភាពខ្លាំងនៃសម្ព័ន្ធក្នុងម៉ូលេគុលឌី-អាតូម ។</p>
<p>force field method : See molecular mechanics.</p>	<p>វិធីដែលកំលាំង : មើល molecular mechanics ។</p>
<p>forensic chemistry : The application of chemistry to the study of materials or problems in police cases where the findings may be presented as technical evidence in a court of law.</p>	<p>គីមីវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ : អនុវត្តគីមីក្នុងការសិក្សារូបធាតុ ឬបញ្ហាក្នុងករណីច្បាប់ដែលការរកឃើញអាចបង្ហាញថាជាភស្តុតាងបច្ចេកទេសក្នុងច្បាប់តុលាការ ។</p>
<p>formal charge : The apparent charge of an element in a compound; e.g., magnesium has a formal charge of +2 in MgO and oxygen has a charge of -2.</p>	<p>បន្ទុកជាក់លាក់ : បន្ទុករបស់ធាតុដែលបង្ហាញអោយឃើញក្នុងសមាសធាតុ ។ ឧទាហរណ៍ ម៉ាញ៉េស្យូមមានបន្ទុកជាក់លាក់ +2 ក្នុង MgO និងអុកស៊ីសែនមានបន្ទុក - 2 ។</p>
<p>formality : A concentration scale that gives the number of formula weights of solute per liter of solution; written as F preceded by a number to show solute concentration.</p>	<p>ផ្នែករលាយ : មាត្រដ្ឋានកំហាប់ដែលផ្តល់ចំនួនម៉ាសរូបមន្តធាតុរលាយក្នុង 1លីត្រ សូលុយស្យុង ។ គេសរសេរជា F មានលេខនៅមុខសំរាប់បង្ហាញកំហាប់ធាតុរលាយ ។</p>
<p>formate : A compound containing the HCOO⁻ functional group.</p>	<p>ផ្នែករលាយ : សមាសធាតុផ្ទុកក្រុមនាទី HCOO⁻ ។</p>
<p>formation : The action of bringing a material into being by a chemical change.</p>	<p>កំណត់(ការកើត) : អំពើដែលបង្កើតបានជារូបធាតុដោយការផ្លាស់ប្តូរគីមី ។</p>
<p>formula : Abbreviated notation for a chemical compound that describes its composition in terms of the ratio of one ion to another. E.g., the compound MgCl₂ has two chloride ions for every magnesium ion.</p>	<p>រូបមន្ត : កំណត់សំគាល់ប្រែប្រួលសំរាប់សមាសធាតុគីមីដែលរៀបរាប់ពីសមាសភាគរបស់វាជាផលធៀបនៃអ៊ុយ៉ុងមួយទៅនឹងអ៊ុយ៉ុងមួយផ្សេងទៀត ។ ឧទាហរណ៍ សមាសធាតុ MgCl₂ មានអ៊ុយ៉ុងក្លរីពីរសំរាប់រាល់អ៊ុយ៉ុងម៉ាញ៉េស្យូមនីមួយៗ ។</p>
<p>formula weight : Sum of the atomic weights of the elements constituting the simplest formula of an ionic compound.</p>	<p>ម៉ាសរូបមន្ត : ផលបូកម៉ាសអាតូមនៃធាតុទាំងអស់ដែលបង្កជារូបមន្តងាយបំផុតរបស់សមាសធាតុអ៊ុយ៉ុងនិច ។</p>
<p>formulation : The particular mixture of base chemicals and additives required for a product.</p>	<p>ការបង្កើតរូបមន្ត : ល្បាយណាមួយនៃធាតុគីមីមូលដ្ឋាននិងធាតុគីមីត្រូវការបន្ថែមដើម្បីបង្កើតជាផលិតផល ។</p>

<p>formyl : The formic acid radical, HCOO⁻; it is characteristic of aldehydes.</p>	<p>ផរមីល : រ៉ាឌីកាល់អាស៊ីតផរមីល HCOO⁻ ។ នេះជាលក្ខណៈរបស់អាត់ដេអ៊ីត ។</p>
<p>Fortrat parabola : Graph of wave numbers of lines in a molecular spectral band versus the serial number of the successive lines.</p>	<p>បន្ទាត់ធារិយូល Fortrat : ក្រាបចំនួនរលករបស់បន្ទាត់ក្នុងបង់ស្យូច ម៉ូលេគុលជាមួយនឹងចំនួនសេរីបន្ទាត់បន្តបន្ទាប់ ។</p>
<p>Foulger's test : A test for fructose in which urea, sulfuric acid, and stannous chloride are added to the solution to be tested, the solution is boiled, and in the presence of fructose a blue coloration forms.</p>	<p>ការសាកល្បង Foulger : ការសាកល្បងសំរាប់ក្រូចតូសដែលក្នុងនោះ អ៊ុយរេ អាស៊ីតស៊ុលផ្វិច និងសំណរហ៊ីប៉ូស៊ីត បានបន្ថែមទៅក្នុងសូលុយស្យុង ដើម្បីសាកល្បង ។ សូលុយស្យុងត្រូវបានដាំអោយពុះ ហើយពណ៌ខៀវកើត ឡើងក្នុងវត្តមានក្រូចតូស ។</p>
<p>four-degree calorie : The heat needed to change the temperature of 1 gram of water from 3.5 to 4.5°C.</p>	<p>កាល់ឡូរីមួយដឺក្រេ : កំដៅត្រូវការដើម្បីប្តូរសីតុណ្ហភាពទឹកមួយក្រាមពី 3,5 ទៅ 4,5 អង្សាសេ ។</p>
<p>Fourier transform spectroscopy : A spectroscopic technique in which the absorption spectrum is found by mathematical manipulation using Fourier transformations. This method is very useful for improving the resolution of spectra when the signal to noise ratio is high.</p>	<p>ការសិក្សាស្យូបម៉ែលេង Fourier : បច្ចេកទេសស្យូបសិក្សាដែលក្នុងនោះ ស្យូប សំរាប់ត្រូវបានរកឃើញដោយការគណនាគណិតវិទ្យា ដោយប្រើបំលែង Fourier វិធីនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវ ដំណោះស្រាយ របស់ស្យូបកាលណាផលធៀបនៃសញ្ញានិងសម្លេងខ្ពស់ ។</p>
<p>fp : See freezing point.</p>	<p>fp : មើល freezing point ។</p>
<p>fraction : One of the portions of a volatile liquid within certain boiling point ranges, such as petroleum naphtha fractions or gas-oil fractions.</p>	<p>ប្រភាគ : ចំណែកមួយនៃវត្ថុរាវហើរនៅក្នុងចន្លោះចំណុចរុះរុះដូចជាប្រភាគ ណាប៉េតា ប្រេងកាត ឬប្រភាគប្រេង ឧស្ម័ន ។</p>
<p>fractional condensation : Separation of components of vaporised liquid mixtures by condensing the vapors in stages(partial condensation); highest-boiling-point components condense in the first condenser stages.</p>	<p>កំណត់ប្រភាគ : ការព្យាបាលសមាសភាគរបស់ល្បាយវត្ថុរាវដែលហួតដោយ កំណកចំហាយក្នុងដំណាក់កាលជាច្រើន(កំណកដោយផ្នែក) ។ សមាសភាគ ដែលមានចំណុចរុះរុះខ្ពស់បំផុតក៏ជាញឹកក្នុងដំណាក់កំណកទីមួយ ។</p>
<p>fractional crystallisation : Separation of a mixture of substances into pure components on the basis of different solubilities</p>	<p>កំណត់គ្រោងតាមប្រភាគ : ការបំបែកល្បាយនៃសារធាតុជាច្រើនអោយ ទៅជាសារធាតុសុទ្ធអាស្រ័យទៅលើកំរិតរលាយផ្សេងគ្នា</p>
<p>fractional distillation : A method to separate a mixture of several volatile components of different boiling points; the mixture is distilled at the lowest boiling point, and the distillate is collected as one fraction until the temperature of the vapor rises, showing that the next higher boiling component of the mixture is beginning to distill; this component is then collected as a separate fraction.</p>	<p>បំណិតតាមប្រភាគ : វិធីព្យាបាលសមាសភាគហើរមួយចំនួននៃចំនុច រុះរុះខុសគ្នា ។ ល្បាយត្រូវបានបិតនៅចំនុចរុះរុះទាបបំផុត ហើយផលបំណិតត្រូវ បានប្រមូលជាប្រភាគមួយរហូតដល់សីតុណ្ហភាពចំហាយកើនឡើងបង្ហាញថា សមាសភាគមានចំនុចរុះរុះខ្ពស់ជាងបន្ទាប់នៃល្បាយចាប់ផ្តើមបិត ។ សមាសភាគ នេះបន្ទាប់មកត្រូវបានប្រមូលជាប្រភាគព្យែក ។</p>
<p>fractional precipitation : Method for separating elements or compounds with similar solubilities by a series of analytical precipitation, each one improving the purity of the desired element.</p>	<p>ការបង្កើតកករតាមប្រភាគ : វិធីសំរាប់ព្យាបាលសមាសភាគដែល លក្ខណៈរលាយប្រហែលគ្នាដោយ សេរីបង្កើតកករតាមប្រភាគ ។ បង្កើតកករ តាមប្រភាគនីមួយៗធ្វើអោយ ប្រសើរឡើងនូវភាពសុទ្ធនៃធាតុដែលចង់បាន ។</p>

<p>fractionating column : An apparatus used widely for separation of fluid (gaseous or liquid) components by vapor-liquid fractionation or liquid-liquid extraction or liquid-solid adsorption.</p>	<p>បំពង់បំណែកឧបករណ៍ : ឧបករណ៍ប្រើយ៉ាងទូលំទូលាយសំរាប់ការបំពង់សមាសធាតុសន្លឹយ (ឧស្ម័នឬអង្ករវត្ថុរាវ) ដោយប្រភាគកម្ទេចហាយ-វត្ថុរាវ ឬយោបក វត្ថុរាវ-វត្ថុរាវ ឬសំរូប វត្ថុរាវ-វត្ថុរឹង ។</p>
<p>fractionation : Separation of a mixture in successive stages, each stage removing from the mixture some proportion of one of the substances, as by differential solubility in water-solvent mixtures.</p>	<p>ប្រភាគកម្ទេច : ការបំពង់ឈ្លាយក្នុងដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់ដែលដំណាក់កាលនីមួយៗផ្តាច់ពីឈ្លាយនូវសមាមាត្រមួយចំនួនរបស់សារធាតុមួយក្នុងចំណោមសារធាតុទាំងឡាយដោយលក្ខណៈរលាយខុសគ្នាផ្សេងៗស្បែកក្នុងឈ្លាយធាតុរលាយទឹក ។</p>
<p>frameshift mutation : Mutation resulting from insertion or deletion of a base from a DNA strand. The codon at that point plus all that follow are changed causing the genetic message to be translated incorrectly.</p>	<p>មុយតាស្យុងប្តូរគ្រោង : មុយតាស្យុងដែលបណ្តាលមកពីការបញ្ចូល ឬដំណកបាត់ចេញពីប្រេវ៉ាត់ ADN ។ ក្នុងដំណាក់កាលនោះនិងក្នុងបន្តបន្ទាប់ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរធ្វើអោយសារសេនេទិចបកប្រែខុស ។</p>
<p>Franck-Condon principle : The principle that in any molecular system the transition from one energy state to another is so rapid that the nuclei of the atoms involved can be considered to be stationary during the transition.</p>	<p>គោលការណ៍ Franck-Condon : គោលការណ៍ដែលក្នុងប្រព័ន្ធម៉ូលេគុលណាមួយការផ្លាស់ទីភាពថាមពលមួយទៅភាពថាមពលមួយទៀតអាចបំប្លែងបានដោយលឿនណាស់ដូច្នោះអាតូមនៃណុក្លេអូនីតដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ទីនេះអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាជាស្ថិតនៅក្នុងពេលការផ្លាស់ទី ។</p>
<p>Franck-Rabinowitch hypothesis : The hypothesis that the decreased quantum efficiencies of certain photochemical reactions observed in the dissolved or liquid state are due to the formation of a cage of solvent molecules around the molecule which has been excited by absorption of a photon.</p>	<p>សម្ព័ន្ធភាព Franck-Rabinowitch : សម្ព័ន្ធភាពដែលប្រសិទ្ធភាពកង់ទូមថយចុះរបស់ប្រតិកម្មផ្តុំគីមីខ្លះត្រូវបានសង្កេតក្នុងភាពរលាយ ឬភាពរាវអាស្រ័យទៅនឹងកំលែបណ្តាញម៉ូលេគុលធាតុរលាយជុំវិញម៉ូលេគុលដែលត្រូវបានភ្លេចដោយសំរូបផ្តុំគង់ ។</p>
<p>Frankland's method : Reaction of dialkyl zinc compounds with alkyl halides to form hydrocarbons; may be used to form paraffin containing a quaternary carbon atom.</p>	<p>វិធី Frankland : ប្រតិកម្មរបស់សមាសធាតុឌីអាស៊ីតិលស័ង្កសីជាមួយស្រឡាយអាស៊ីតិលដើម្បីបង្កើតទៅជាអ៊ីដ្រូកាបូ ។ គេអាចប្រើវាដើម្បីបង្កើតប៉ារ៉ាហ្វីនដែលមានផ្ទុកអាតូមកាបូនថ្នាក់ទីបួន ។</p>
<p>Fraunhofer : A unit for measurement of the reduced width of a spectrum line such that a spectrum line's reduced width in fraunhofers equals 10⁶ times its equivalent width divided by its wavelength.</p>	<p>ប្រេងទងហ្វ្រូហ្វេ : ខ្នាតរង្វាស់បន្ទាត់រលាយនៃបន្ទាត់ស្បែកដូចជាបន្ទាត់រលាយចុះបន្ទាត់ស្បែកក្នុងប្រេងទងហ្វ្រូហ្វេស្មើទៅនឹង 10⁶ គុណនឹងបន្ទាត់សមមូលរបស់វាចែកអោយជំហានរលករបស់វា ។</p>
<p>Fraunhofer lines : The dark lines constituting the Fraunhofer spectrum.</p>	<p>បន្ទាត់ប្រេងទងហ្វ្រូហ្វេ : បន្ទាត់ងងឹតបង្កជាស្បែកប្រេងទងហ្វ្រូហ្វេ ។</p>
<p>Fraunhofer spectrum : The absorption lines in sunlight, due to the cooler outer layers of the sun's atmosphere.</p>	<p>ស្បែក Fraunhofer : បន្ទាត់សំរូបក្នុងពន្លឺព្រះអាទិត្យអាស្រ័យទៅនឹងស្រទាប់ខាងក្រៅត្រជាក់របស់បរិយាកាសព្រះអាទិត្យ ។</p>
<p>free cyanide : Cyanide not combined as part of an ionic complex.</p>	<p>ស្បែកសេរី : ស្បែកដែលមិនផ្សំជាផ្នែកណាមួយនៃកុំផ្លិចអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>free ion : An ion, such as found in an ionised gas, whose properties, such as spectrum and magnetic moment (turning force), are not significantly affected by other atoms, ions, or molecules nearby.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងសេរី : អ៊ីយ៉ុង ដូចជាប្រទះឃើញក្នុងឧស្ម័នកម្មអ៊ីយ៉ុង ដែលលក្ខណៈរបស់វាដូច ជាស្បែកនិងម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិច(កំលាំងរបត់) មិនរងឥទ្ធិពលជាខ្លាំងដោយអាតូម អ៊ីយ៉ុង ផ្សេងទៀត ឬម៉ូលេគុលក្បែរៗ ។</p>

<p>free energy G : The energy available to do work. $G = H - TS$, where H is the enthalpy of the system, T is its temperature and S is its entropy.</p>	<p>ថាមពលសេរី G : ជាថាមពលដែលអាចធ្វើកម្មន្ត។ $G = H - TS$ ដែល H ជាអង់តាល់ពី T ជាសីតុណ្ហភាព និង S ជាអង់ត្រូពីនៃប្រព័ន្ធ</p>
<p>free molecule : A molecule, as in a gas, whose properties, such as spectrum and magnetic moment, are not affected by other atoms, ions, and molecules nearby.</p>	<p>ម៉ូលេគុលសេរី : ម៉ូលេគុល ដូចជាក្នុងឧស្ម័នដែលលក្ខណៈរបស់វាដូចជាស្បៀង និង ម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិច(កំលាំងរបត់)មិនរងឥទ្ធិពលជាសំខាន់ដោយអាតូម អ៊ីយ៉ុង ផ្សេងទៀត ឬ ម៉ូលេគុលជិតខាង ។</p>
<p>free radical : An atom or molecule that has an unpaired electron and is therefore highly reactive. Also known as a radical.</p>	<p>រ៉ាឌីកាល់សេរី : អាតូម ឬម៉ូលេគុលដែលមានអេឡិចត្រុងមិនដាក់រួម (សេស) ដូច្នេះវាមានប្រតិកម្មខ្លាំង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា រ៉ាឌីកាល់ ។</p>
<p>free water : The volume of water that is not contained in suspension in a vessel containing both water and a suspension of water and another liquid.</p>	<p>ទឹកសេរី : មាឌនៃទឹកដែលគ្មានតំណក់វិលវល់ក្នុងរាជនីដែលផ្ទុកទាំងទឹកនិង តំណក់វិលវល់នៃទឹកនិងវត្ថុរាវផ្សេងទៀត ។</p>
<p>freeboard : The space provided above the resin bed in an ion-exchange column to allow or expansion of the bed during backwashing.</p>	<p>លំហសេរី : លំហរបានផ្តល់អោយខាងលើថ្នាលរេស៊ីន ក្នុងកូឡោនអ៊ីយ៉ុងបណ្តូរ ដើម្បីលែងទុកសំរាប់ ឬការពង្រីកនៃថ្នាលក្នុងកំឡុងពេលការវិលនៃទឹក ។</p>
<p>free-radical reaction : See homolytic cleavage.</p>	<p>ប្រតិកម្មរ៉ាឌីកាល់សេរី : មើល homolytic cleavage ។</p>
<p>freeze : To solidify a liquid by removal of heat.</p>	<p>ធ្វើអោយកក : ធ្វើអោយវត្ថុរាវទៅជាភាពរឹងដោយយកកំដៅចេញ ។</p>
<p>freezing mixture : A mixture of substances whose freezing point is lower than that of its constituents.</p>	<p>ល្បាយកក : ល្បាយនៃសារធាតុដែលចំណុចកកទាបជាងធាតុបង្ករបស់វា ។</p>
<p>freezing point : The temperature at which a liquid and a solid may be in equilibrium, as when water becomes ice (equal to the melting point of the solid).Abbreviated fp.</p>	<p>ចំណុចកក : សីតុណ្ហភាពដែលវត្ថុរាវ និងវត្ថុរឹងអាចមានលំនឹង ដូចជានៅ ពេលទឹកក្លាយជាទឹកកក (ស្មើទៅនឹងចំណុចរលាយនៃវត្ថុរឹង) ។ សរសេរកាត់ fp ។</p>
<p>freezing point depression : The lowering of the freezing point of a solution compared to the pure solvent; the depression is proportional to the active mass of the solute in a given amount of solvent.</p>	<p>ការបន្ថយចំណុចកក : ការបញ្ចុះចំណុចកកនៃសូលុយស្យុងប្រៀបធៀបទៅនឹងធាតុរលាយសុទ្ធ ។ ការបន្ថយនេះសមាមាត្រទៅនឹងម៉ាសសកម្មនៃធាតុរលាយក្នុងបរិមាណធាតុរលាយណាមួយ ។</p>
<p>frequency : Number of waves that crosses a certain point each second, measured in waves per second, or hertz.</p>	<p>ប្រេកង់ : ចំនួនរលកដែលឆ្លងកាត់ចំណុចណាមួយក្នុងមួយវិនាទី ហើយត្រូវបានវាស់ជាលក់ក្នុងមួយវិនាទី ឬ hertz ។</p>
<p>frequency factor : The constant A (or v) in the Arrhenius equation, which is the relation between reaction rate and absolute temperature T; the equation is $k=Ae^{-(\Delta H_{act}/RT)}$, where k is the specific rate constant, ΔH_{act} is the heat of activation, and R is the gas constant.</p>	<p>មេគុណប្រេកង់ : ថេរ A (ឬ V) ក្នុងសមីការ Arrhenius ដែលជាទំនាក់ទំនងរវាង ល្បឿនប្រតិកម្មនិងសីតុណ្ហភាពដាច់ខាត T ។ សមីការនេះគឺ $k=Ae^{-(\Delta H_{act}/RT)}$ ដែល k ជាថេរល្បឿនណាមួយ ΔH_{act} ជាកំដៅសកម្ម និង R ជាថេរឧស្ម័ន ។</p>
<p>Freund method : A method for preparation of cycloparaffins in which dihalo derivatives of the paraffins are treated with zinc to produce the cycloparaffin.</p>	<p>វិធី Freund : វិធីសំរាប់រៀបចំស៊ីក្លូប៉ារ៉ាហ្វ៊ីនដែលក្នុងនោះស្រឡាយឌីអាលូឡូដេរីវេនៃប៉ារ៉ាហ្វ៊ីនត្រូវរងប្រតិកម្មជាមួយស័ង្កសីដើម្បីបង្កើតស៊ីក្លូប៉ារ៉ាហ្វ៊ីន ។</p>

<p>Friedel-Crafts reaction : A substitution reaction, catalyzed by aluminum chloride in which an alkyl (R-) or an acyl (RCO-) group replaces a hydrogen atom of an aromatic nucleus to produce hydrocarbon or a ketone.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Friedel-Crafts : ប្រតិកម្មជំនួសដែលរកកាតាលីសដោយអាឡុយមីញ៉ូមក្លរួដែលក្នុងនោះ ក្រុមអាស៊ីល (R-) ឬអាស៊ីល (RCO-) ជំនួសអាតូមអ៊ីដ្រូសែនរបស់ណ្វៃយ៉ូអារ៉ូម៉ាទិចដើម្បីបង្កើតអ៊ីដ្រូកាបូន ឬសេតូន ។</p>
<p>Friedlander synthesis : A synthesis of quinolines; the method is usually catalyzed by bases and consists of condensation of an aromatic o-amino-carbonyl derivative with a compound containing a methylene group in the alpha position to the carbonyl.</p>	<p>សំយោគ Friedlander : សំយោគនៃអាគីណូលីន ។ វិធីនេះត្រូវបានកាតាលីសដោយបាសជាធម្មតា និងជាក្នុងដងកម្មស្រឡាយ O-អាមីណូ-កាបូនីលអារ៉ូម៉ាទិចជាមួយសមាសធាតុមួយដែលមានក្រុមមេទិលទៀនក្នុងទីតាំងអាស់ហ្គាទៅនឹងកាបូនីល ។</p>
<p>Fries rearrangement : The conversion of a phenolic ester into the corresponding o- and p-hydroxyketone by treatment with catalysts of the type of aluminum chloride.</p>	<p>ការបណ្តុំទីតាំង Fries : បំលែងអេស្ត័រផេណូលិចទៅជា O-និង p-អ៊ីដ្រូកស៊ីសេតូនត្រូវបានដោយប្រព្រឹត្តកម្មជាមួយកាតាលីកម្មនៃប្រភេទអាឡុយមីញ៉ូមក្លរួ ។</p>
<p>Fries' rule : The rule that the most stable form of the bonds of a polynuclear compound is that arrangement, which has the maximum number of rings in the benzenoid form, that is, three double bonds in each ring.</p>	<p>វិធាន Fries : វិធានដែលសណ្ឋានបីតម្រូវបំផុតនៃសម្ព័ន្ធរបស់សមាសធាតុប៉ូលីណ្វៃយ៉ូតិការតម្រូវដែលមានចំនួនរង់អតិបរិមាក្នុងសណ្ឋានបង់សែណូអ៊ីតដែលជាសម្ព័ន្ធពីរជាន់បីក្នុងរង់នីមួយៗ ។</p>
<p>frontier orbitals : Orbitals of two molecules that are arranged so that a significant amount of overlap occurs between them.</p>	<p>អរមីតាល់ត្រូវដៃ : អរមីតាល់ម៉ូលេគុលពីរដែលត្រូវបានតម្រូវដើម្បីអោយបរិមាណនៃផ្នែកគងលើគ្នាធំកើតឡើងរវាងអរមីតាល់ទាំងពីរនោះ ។</p>
<p>froth promoter : A chemical compound used with a frothing agent.</p>	<p>ប្រូម៉ូទ័រពពុះ : សមាសធាតុគីមីប្រើជាមួយភ្នាក់ងារពពុះ ។</p>
<p>frother : Substance used in flotation processes to make air bubbles sufficiently permanent, mainly by reducing surface tension.</p>	<p>ធាតុគពពុះ : សារធាតុប្រើក្នុងលំនាំបង្កើតពពុះដើម្បីធ្វើអោយមានពពុះខ្យល់គ្រប់គ្រាន់ជាប្រចាំ ភាគច្រើនដោយការបន្ថយតំលៃផ្ទៃ ។</p>
<p>frustrated internal reflectance : See attenuated total reflectance.</p>	<p>ចំណាត់ទ្រុឌរូបបន្តាត : មើល attenuated total reflectance ។</p>
<p>fuel cell : A voltaic cell in which a fuel substance undergoes oxidation to produce electrical energy.</p>	<p>ថ្នាំលីវឥន្ទនៈ : ថ្នាំលីវតាដែលសារធាតុឥន្ទនៈរងអុកស៊ីតកម្មដើម្បីបង្កើតថាមពលអគ្គិសនី ។</p>
<p>fuel-cell catalyst : A substance, such as platinum, silver, or nickel, from which the electrodes of a fuel cell are made, and which speeds the reaction of the cell; it is especially important in a fuel cell which does not operate at high temperatures.</p>	<p>ភាគាស៊ីអថ្នាំលីវឥន្ទនៈ : សារធាតុដូចជាប្លាទីន ប្រាក់ ឬនីកែលសំរាប់ធ្វើអេឡិចត្រូតថ្នាំលីវឥន្ទនៈ និងបង្កើនល្បឿនប្រតិកម្មនៃថ្នាំលីវនោះ ។ ជាពិសេសវាមានសារៈសំខាន់ក្នុងថ្នាំលីវឥន្ទនៈដែលមិនប្រើនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ ។</p>
<p>fuel-cell electrolyte : The substance which conducts electricity between the electrodes of a fuel cell.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីតថ្នាំលីវឥន្ទនៈ : សារធាតុដែលចំលងអគ្គិសនីរវាងអេឡិចត្រូតថ្នាំលីវ ឥន្ទនៈ ។</p>
<p>fuel-cell fuel : A substance, such as hydrogen, carbon monoxide, sodium, alcohol, or a hydrocarbon, which reacts with oxygen to generate energy in a fuel cell.</p>	<p>ឥន្ទនៈថ្នាំលីវឥន្ទនៈ : សារធាតុដូចជាអ៊ីដ្រូសែន កាបូនម៉ូណូអុកស៊ីត សូដ្យូម អាស៊ីត ឬអ៊ីដ្រូកាបូនដែលប្រតិកម្មជាមួយអុកស៊ីសែនដើម្បីបង្កើតបានជាថាមពលក្នុងថ្នាំលីវឥន្ទនៈ ។</p>

<p>fugacity : Symbol f. A thermodynamic function used instead of partial pressure in reactions involving real gases and mixtures. It has the same units as pressure. If the gas is ideal then fugacity is equal to the pressure. The fugacity of a liquid or solid is equal to the fugacity of the vapor in equilibrium with it.</p>	<p>កុយកាស៊ីតេ : និមិត្តសញ្ញា f ។ មុខងារថែម្មីណាមិចដែលត្រូវប្រើជំនួសសំពាចដោយផ្នែកក្នុងប្រតិកម្មដែលទាក់ទងទៅនឹងឧស្ម័នបរិសុទ្ធ និងល្បាយ ។ ប្រសិនបើឧស្ម័នបរិសុទ្ធនោះកុយកាស៊ីតេស្មើទៅនឹងសំពាច ។ កុយកាស៊ីតេវត្ថុរាវឬវត្ថុរឹងស្មើនឹងកុយកាស៊ីតេចំហាយក្នុងលំនឹងជាមួយគ្នា ។</p>
<p>fugitive dye : A dye that is unstable, that is, not 'fast'; used in the textile processing for purposes of identity.</p>	<p>លំខកាប្រសាគណនី : លំខមិនបិតថេរ មិន 'អចិន្ត្រៃយ៍' ដែលប្រើនៅក្នុងដំណើរផលិតវាយនភណ្ឌសំរាប់គោលបំណងអត្តសញ្ញាណ ។</p>
<p>Fulcher bands : A group of bands in the spectrum of molecular hydrogen that are preferentially excited by a low-voltage discharge.</p>	<p>បង់ Fulcher : ក្រុមបង់ក្នុងស្បៀងរបស់ម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែន ដែលត្រូវបានភ្លេចដោយការសាកប្លូតង់ស្បៀងខ្សោយ ។</p>
<p>fullerene : A large molecule composed entirely of carbon, with the chemical formula C_n, where n is any even number from 32 to over 100; believed to have the structure of a hollow spheroidal cage with a surface network of carbon atoms connected in hexagonal and pentagonal rings.</p>	<p>កូលផ្លូរ៉ែន : ម៉ូលេគុលធំធ្យំដោយកាបូនដែលមានរូបមន្តគីមី C_n ដែល n ជាចំនួនគូចាប់ពី 32 រហូតដល់ 100 ។ គេជឿជាក់ថាមានទំរង់ត្រាងស្មើប្រហោងដែលមានបណ្តាញផ្ទៃនៃអាតូមកាបូនភ្ជាប់ទៅនឹងវង់ឆកោណ និងបញ្ចកោណ ។</p>
<p>fume hood : A fume-collection device over an enclosed shelf or table, so that experiments involving poisonous or unpleasant fumes or gases may be conducted away from the experimental area.</p>	<p>ទូស័រូប : ឧបករណ៍ប្រមូលផ្សែងលើធ្នើប្លូ លើតុបិតជិត ។ ដូច្នេះពិសោធន៍នោះទាក់ទងទៅនឹងផ្សែងឬឧស្ម័នមិនល្អប្រសើរដែលអាចនាំចេញពីដំបូលពិសោធន៍ ។</p>
<p>fumes : Particulate matter consisting of the solid particles generated by condensation from the gaseous state, generally after volatilization from melted substances, and often accompanied by a chemical reaction, such as oxidation.</p>	<p>ផ្សែង : រូបធាតុភាគល្អិតដែលមានផ្ទុកភាគល្អិតរឹងបង្កើតឡើងដោយកំណកពីភាពឧស្ម័ន ជាទូទៅបន្ទាប់ពីការហើរពីសារធាតុរលាយ និងច្រើនតែមានប្រតិកម្មគីមីកើតឡើង ដូចជាកុយកាស៊ីតេកម្ម ។</p>
<p>fumigant : A chemical compound which acts in the gaseous state to destroy insects and their larvae and other pests; examples are dichlorethyl ether, p-dichlorobenzene, and ethylene oxide.</p>	<p>កុយមីកង់ : សមាសធាតុគីមីដែលដើរក្នុងសណ្ឋានជាឧស្ម័នដើម្បីបំផ្លាញសត្វល្អិត និងដង្កូវរបស់វា និងសត្វចង្រៃផ្សេងៗទៀត ។ ឧទាហរណ៍ ឌីក្លរូអេត្រ អេត្រ p-ឌីក្លរូបង់សែន និងអេត្រឡែនអុកស៊ីត ។</p>
<p>fuming nitric acid : Concentrated nitric acid containing dissolved nitrogen dioxide; may be prepared by adding formaldehyde to concentrated nitric acid.</p>	<p>អាស៊ីតនីត្រិចហុយ : អាស៊ីតនីត្រិចខាប់ផ្ទុកអាសូតឌីអុកស៊ីតរលាយ ។ គេអាចរៀបចំវាឡើងដោយការបន្ថែមផ្កាម៉ាល់ដេអ៊ីតទៅលើអាស៊ីតនីត្រិចខាប់ ។</p>
<p>fuming sulfuric acid : Concentrated sulfuric acid containing dissolved sulfur trioxide. Also known as oleum.</p>	<p>អាស៊ីតស៊ុលផួរិចហុយ : អាស៊ីតស៊ុលផួរិចខាប់ផ្ទុកស្ថាន់ដ័រទ្រីអុកស៊ីតរលាយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អូលេអូម ។</p>
<p>function : Mathematical relationship between different quantities, e.g. $[I_2] = f(t)$ means, the concentration of iodine is related to time : as t changes $[I_2]$ also changes</p>	<p>អនុគមន៍ : ទំនាក់ទំនងគណិតវិទ្យារវាងបរិមាណខុសៗគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ $[I_2] = f(t)$ មានន័យថាកំហាប់អ៊ីយ៉ូតទាក់ទងទៅនឹងរយៈពេល ។ នៅពេលប្រែប្រួល $[I_2]$ ក៏ប្រែ ប្រួលផងដែរ ។</p>

<p>functional group : An atom or group of atoms, acting as a unit, that has replaced a hydrogen atom in a hydrocarbon molecule and whose presence imparts characteristic properties to this molecule; frequently represented as R . Also known as functionality.</p>	<p>ក្រុមនាទី ឬបង្គុំនាទី: អាតូម ឬក្រុមអាតូមដើរតួជាឯកតាដែលបានជំនួសអាតូមអ៊ីដ្រូសែនក្នុងម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូកាបូ និងវត្ថុមានរបស់វាសំគាល់លក្ខណៈរបស់ម៉ូលេគុលនេះ។ ជាញឹកញាប់ តាងដោយ R ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា បង្គុំនាទី។</p>
<p>functionality : See functional group.</p>	<p>បង្គុំនាទី : មើល functional group ។</p>
<p>fundamental series : A series occurring in the line spectra of many atoms and ions having one, two, or three electrons in the outer shell, in which the total orbital angular momentum quantum number changes from 3 to 2.</p>	<p>ស៊េរីភ្លើង : ស៊េរីកើតឡើងក្នុងស្បៀងបន្ទាត់នៃអាតូម និងអ៊ីយ៉ុងច្រើនមានអេឡិចត្រុងមួយ ពីរឬបីក្នុងស្រទាប់ក្រៅដែលក្នុងនោះចំនួនសរុបនៃអរមីតាល់ម៉ូម៉ង់តូមជាមុំចំនួនកងទូមប្រែប្រួលពី 3 ទៅ 2 ។</p>
<p>fungicide : Chemical used to kill unwanted fungi.</p>	<p>ថ្នាំសម្លាប់ផ្សិត : សារធាតុគីមីដែលប្រើសំរាប់សំលាប់ពពួកផ្សិតដែលមិនត្រូវការ។</p>
<p>funicular distribution : The distribution of a two-phase, immiscible liquid mixture (such as oil and water, one a wetting phase, the other non wetting) in a porous system when the wetting phase is continuous over the surface of the solids.</p>	<p>របាយកុយលីកូលែ : របាយនៃល្បាយវត្ថុរាវមានផាសពីរមិនរលាយចូលគ្នា (ដូចជា ប្រេងនិងទឹកមួយជាផាសសើម និងមួយទៀតមិនសើម) ក្នុងប្រព័ន្ធស្ពោត(រន្ធ) កាលណាផាសសើមចេះតែបន្តលើផ្ទៃវត្ថុរឹង។</p>
<p>funnel : Cone-shaped tube for guiding liquid.</p>	<p>ឡាច(ខ្សែឡាច) : បំពង់រាងកោណសំរាប់បង្ហូរវត្ថុរាវ។</p>
<p>furanose : Five-membered ring form of monosaccharides. The ring resembles the cyclic ether furan.</p>	<p>ផ្សារ៉ានូស : ទម្រង់រឹងប្រាំជ្រុងនៃម៉ូណូសាការីត។ រឹងនេះដូចជាកុយរ៉ានអេទែស៊ីតិស។</p>
<p>furnace black : A carbon black formed by partial combustion of liquid and gaseous hydrocarbons in a closed furnace with a deficiency of oxygen; used as a reinforcing filler for synthetic rubber.</p>	<p>ឡាចខ្មៅ : កាបូនខ្មៅកើតឡើងដោយសារចំហេះមិនសព្វនៃអ៊ីដ្រូកាបូរាវ និងឧស្ម័នក្នុងឡបិទជិតដែលខ្វះអុកស៊ីសែន។ គេប្រើវាជាជំនួយបន្ថែមសំរាប់កៅស៊ូសំយោគ។</p>
<p>fused aromatic ring : A molecule structure in which two or more aromatic rings have two carbon atoms in common.</p>	<p>ចង់អារ៉ូម៉ាទិករលាយ : ទម្រង់ម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះរឹងអារ៉ូម៉ាទិកពីរឬច្រើនមានអាតូមកាបូនពីររួមគ្នា។</p>
<p>fused-salt electrolysis : Electrolysis with use of purified fused salts as raw material and as an electrolyte.</p>	<p>អគ្គិសនីវិភាគអំបិលរលាយ : អគ្គិសនីវិភាគដែលប្រើអំបិលរលាយសុទ្ធជា រូបធាតុដើម និងជាអេឡិចត្រូលីត។</p>
<p>fusion : 1. A change in the state of a substance from the solid phase to the liquid phase. Also known as melting. 2. See nuclear fusion</p>	<p>ការរំលាយ : 1. បណ្តុះបណ្តាលនៃសារធាតុមួយពីផាសរឹងទៅផាសរាវ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាការរំលាយ។ 2. មើល nuclear fusion ។</p>
<p>fusion tube : Device used for the analysis of the elements in a compound by fusing them with another compound, e.g., analysis of nitrogen in organic compounds by fusing the compound with sodium and analyzing for sodium cyanide.</p>	<p>បំពង់រំលាយ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វិភាគធាតុក្នុងសមាសធាតុដោយរំលាយធាតុនោះជាមួយសមាសធាតុដទៃទៀត។ ឧទាហរណ៍ វិភាគអាសូតក្នុងសមាសធាតុសរីរាង្គដោយរំលាយសមាសធាតុជាមួយសូដ្យូម និងធ្វើវិភាគសំរាប់សូដ្យូមស្យាណាត។</p>

G	
Gabriel's synthesis : A synthesis of primary amines by the hydrolysis of N-alkylphthalimides, which are obtained from potassium phthalimide and alkyl halides.	សំយោគរបស់ Gabriel : សំយោគអាមីនបឋមដោយអ៊ីដ្រូលីសនៃ N-អាស់គីលផ្តាលីមីតដែលបានមកពីប៉ូតាស្យូមផ្តាលីមីត និងអាស់គីលអាឡូរែន ។
galvanic cell : See voltaic cell.	ថ្នលិលកាល់វ៉ានិច : មើល voltaic cell ។
galvanic series : See electrochemical series.	ស៊េរីកាល់វ៉ានិច : មើល electrochemical series ។
galvanizing : Process for making iron rustproof, by plunging it into molten zinc (the dipping method), or by electroplating it with zinc.	ការជ្រលក់ស៊ីន : លំនាំសំរាប់ដៃកកុំអោយច្រេះស៊ីដោយការជ្រមុជវាទៅក្នុងស័ង្កសីរលាយ (វិធីជ្រលក់) ឬដោយការជ្រលក់វាដោយអេឡិចត្រូលីសជាមួយស័ង្កសី ។
gamma (γ) radiation : Highly penetrating radiation with zero charge and zero mass that often accompanies the emission of alpha and beta radiation by radioactive materials; electromagnetic rays of shorter wavelength than x-rays, about 10^{-10} to 10^{-14} of a metre.	កាំរស្មីកាម៉ា (γ) : កាំរស្មីជ្រៀតចូលខ្លាំងជាមួយបន្ទុក និងម៉ាស់សូន្យដែលនាំមកជាមួយនូវការបញ្ចេញកាំរស្មីអាស់ហ្វា និងបេតាដោយសារធាតុវិទ្យុសកម្ម ។ កាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចនៃជំហានរលកខ្លីជាងកាំរស្មីអិចប្រមាណជា 10^{-10} ទៅ 10^{-14} ម៉ែត្រ ។
gamma position : The third carbon atom in an aliphatic carbon chain.	ទីតាំងកាម៉ា : អាតូមកាបូនទីបីក្នុងខ្សែកាបូនអាលីផាតិច ។
gamma transition : See glass transition.	អន្តរកាលកាម៉ា : មើល glass transition ។
gammil : A unit of concentration, equal to a concentration of 1 milligram of solute in 1 liter of solvent. Also known as micril; microgammil.	កាមីល : ខ្នាតកំហាប់ដែលស្មើនឹងកំហាប់នៃ 1 មីលីក្រាមធាតុរលាយក្នុង 1 លីត្រធាតុរលាយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា មីត្រីលឬមីក្រូកាមីល ។
gas : Air-like substance, one not liquid or solid at ordinary temperatures. Matter that has no definite shape or volume; it adapts the shape and volume of its container.	ឧស្ម័ន : សារធាតុដូចខ្យល់ដែលមិនមែនជាវត្ថុរាវ ឬរឹងនៅសីតុណ្ហភាពធម្មតា ។ រូបធាតុដែលគ្មានរាងរេប្រមាណជាក់លាក់ ។ វាមានរាងរេប្រមាណនិងមាឌទៅតាមឧបករណ៍ដែលផ្ទុកវា ។
gas adsorption : The concentration of a gas upon the surface of a solid substance by attractive force between the surface and the gas molecules.	សំរូបសើឧស្ម័ន : កំហាប់ឧស្ម័នជាប់នៅលើផ្ទៃអង្គធាតុរឹងដោយកំលាំងទំនាញរវាងផ្ទៃនិងម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។
gas analysis : Analysis of the constituents or properties of a gas (either pure or mixed); composition can be measured by chemical adsorption, combustion, electrochemical cells, indicator papers, chromatography, mass spectroscopy, and so on; properties analyzed for include heating value, molecular weight, density, and viscosity.	ការវិភាគឧស្ម័ន : ការវិភាគធាតុបង្កបង្កើននៃឧស្ម័ន (សុទ្ធ ឬល្អាយ) ។ សមាសភាពអាចត្រូវបានវាស់ដោយសំរូបសើគីមីចំហេះ កោសិកាអេឡិចត្រូគីមី ក្រដាសចង្កុលពណ៌ ក្រូម៉ាតូក្រាភី ស្ព្យូម៉ាស ។ល។ លក្ខណៈទាំងឡាយត្រូវវិភាគរួមមានតំលៃកំដៅ ម៉ាស់ម៉ូលេគុល ដង់ស៊ីតេ និងភាពអន្តិល ។
gas black : Fine particles of carbon formed by partial combustion or thermal decomposition of natural gas; used to reinforce rubber products such as tyres. Also known as carbon black; channel black.	ឧស្ម័នខ្មៅ : ភាគល្អិតតូចៗនៃកាបូនដែលកើតឡើងដោយចំហេះមិនសព្វឬការបំបែកដោយកំដៅនៃឧស្ម័នធម្មជាតិ ហើយត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីពង្រឹងផលិតផលកៅស៊ូ ដូចជាកៅស៊ូកង់រថយន្ត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កាបូនខ្មៅ ។

<p>gas chromatography : A separation technique involving passage of a gaseous moving phase through a column containing a fixed adsorbent phase; It is used mainly as a quantitative analytical technique for volatile compounds.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាភីខ្សែស្ន័ង : បច្ចេកទេសព្យាបាលដែលទាក់ទងទៅនឹងដំណើរនៃផាសចល័តនៃខ្សែស្ន័ងកាត់បំពង់ដែលមានផាសស្រូបស៊ីអេដស័ត។ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់ភាគច្រើនជាបច្ចេកទេសវិភាគបរិមាណសំរាប់សមាសធាតុហើរ ។</p>
<p>gas constant : See universal gas constant</p>	<p>ថេរខ្សែស្ន័ង: មើល universal gas constant ។</p>
<p>gas laws : Laws relating the temperature, pressure and volume of an ideal gas. A combination of Boyle's Law ($pV = \text{constant}$), Charles' Law ($V/T = \text{constant}$) and the pressure law, forms the universal gas equation $pV = nRT$ in which $n =$ amount of gas in moles, and $R =$ the universal gas constant.</p>	<p>ច្បាប់ខ្សែស្ន័ង : ច្បាប់ដែលទាក់ទងទៅនឹងសីតុណ្ហភាព សំពោធនិងមាឌនៃខ្សែស្ន័ងបរិសុទ្ធ ។ បន្សំច្បាប់ Boyle($p.V =$ ថេរ) ច្បាប់ Charle ($V/T =$ ថេរ) និងច្បាប់សំពោធបង្កើត បានជាសមីការខ្សែស្ន័ងបរិសុទ្ធ $p.V = n.R.T$ ដែល n ជាបរិមាណខ្សែស្ន័ងគិតជាម៉ូល និង R ជាថេរខ្សែស្ន័ងបរិសុទ្ធ ។</p>
<p>gas solubility : The amount that a gas dissolves in a liquid.</p>	<p>លក្ខណៈលាយខ្សែស្ន័ង : បរិមាណដែលខ្សែស្ន័ងរលាយក្នុងវត្ថុរាវ ។</p>
<p>gas-condensate liquid : A hydrocarbon, such as propane, butane and pentane, that condenses when wet natural gas is compressed or cooled.</p>	<p>វត្ថុរាវកកខ្សែស្ន័ង : អ៊ីដ្រូកាបូដូចជាប្រូប៉ាន ប៊ូយតាននិងបង់តានដែលកកជាទឹកនៅពេលដែលខ្សែស្ន័ងធម្មជាតិសើមត្រូវបានបណ្តែនឬបញ្ចុះសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>gas-liquid chromatography : A form of gas chromatography in which the fixed phase (column packing) is a liquid solvent coating on an inert solid support. Abbreviated GLC. Also known as gas-liquid partition chromatography.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាភីអង្គធាតុរាវ-ខ្សែស្ន័ង : ទម្រង់គ្រូម៉ាតូក្រាភីខ្សែស្ន័ងដែលក្នុងនោះផាស អេដស័ត(បំពង់)ជាធាតុរលាយរាវកកស្រោបលើទំរុំគ្រឹះនិមន ។ សរសេរកាត់ GLC ។</p>
<p>gas-liquid partition chromatography : See gas-liquid chromatography.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាភីផ្នែកអង្គធាតុរាវ-ខ្សែស្ន័ង : មើល gas-liquid chromatography ។</p>
<p>gas-solid chromatography : A form of gas chromatography in which the moving phase is a gas and the stationary phase is a surface-active sorbent (charcoal, silica gel, or activated alumina). Abbreviated GSC.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាភីអង្គធាតុរាវ-ខ្សែស្ន័ង : ទម្រង់គ្រូម៉ាតូក្រាភីខ្សែស្ន័ងដែលក្នុងនោះផាសចល័តជាខ្សែស្ន័ង និងផាសអេដស័តជាសារធាតុស្រូបផ្ទៃសកម្ម (ធូរក្រវែលស៊ីលីកា ឬអាណូយមីញ៉ូមអុកស៊ីតសកម្ម) ។ សរសេរកាត់ GSC ។</p>
<p>Gatterman reaction : 1. Reaction of a phenol or phenol ester, and hydrogen chloride or hydrogen cyanide, in the presence of a metallic chloride such as aluminum chloride to form, after hydrolysis, an aldehyde. 2. Reaction of an aqueous ethanol solution of diazonium salts with precipitated copper powder or other reducing agent to form diaryl compounds.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Gatterman : 1. ប្រតិកម្មនៃផេណុលឬផេណុលអេស្តែ និងអ៊ីដ្រូសែនក្លរួឬអ៊ីដ្រូសែនស្យានូក្នុងមានវត្ថុមានក្លរួនៃលោហៈដូចជាអាណូយមីញ៉ូម-ក្លរួដើម្បីបង្កើតជាអាសាដេអ៊ីតបន្ទាប់ពីអ៊ីដ្រូលីស ។ 2. ប្រតិកម្មនៃសូលុយស្យុងអេតាណុលនៃអ៊ីដ្រូសែនស្យានូជាមួយកករម្យៅទង់ដែង ឬភ្នាក់ងារកករម្យៅដទៃទៀតដើម្បីបង្កើតជាសមាសធាតុឌីអារីល ។</p>
<p>Gatterman-Koch synthesis : A synthesis of aldehydes; aldehydes form when an aromatic hydrocarbon is heated in the presence of hydrogen chloride, certain metallic chloride catalysts, and either carbon monoxide or hydrogen cyanide.</p>	<p>សំយោគ Gatterman-Koch : សំយោគអាសាដេអ៊ីត ។ អាសាដេអ៊ីតកើតឡើង នៅពេលដែលអ៊ីដ្រូកាបូអារូម៉ាទិចត្រូវបានដុតកំដៅក្នុងវត្ថុមានអ៊ីដ្រូសែន-ក្លរួកាតាលីកក្លរួនៃលោហៈខ្លះ និងកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីតឬអ៊ីដ្រូសែនស្យានូ ។</p>
<p>Gay-Lussac's law of volumes : See combining principle.</p>	<p>ច្បាប់មាឌ Gay-Lussac : មើល combining principle ។</p>

<p>Geiger-Müller counter : An instrument that detects and counts alpha, beta and gamma radiation by recording the ionised gas particles produced as the radiation passes through a gas filled tube.</p>	<p>កូនធុរ Geiger-Müller : ឧបករណ៍សំរាប់ពិនិត្យមើល និងរាប់កាំរស្មីអាណូប្យ បេតា និងកាម៉ាដោយការកត់ត្រាភាគល្អិតឧស្ម័នអ៊ុយ៉ុងកម្មដែលកើតឡើង នៅពេលដែលកាំរស្មីនោះឆ្លងកាត់បំពង់ផ្ទុកឧស្ម័ន ។</p>
<p>gel : A two-phase colloidal substance consisting of a solid and a liquid that coagulates to a jelly-like semi-solid, e.g. silica gel, gelatin, agar</p>	<p>ទែល : សារធាតុកូឡូអ៊ីតផាសពីរដែលផ្សំឡើងដោយវត្ថុរឹង និងវត្ថុរាវដែលកកទៅវត្ថុរឹង ពាក់កណ្តាលកកដូចជាប្លាយ ឧទាហរណ៍ ជេលស៊ីលីកា សេឡាទីនអាកា ។</p>
<p>gel electrophoresis : A technique by which nucleic acids or proteins are separated in a gel that is placed in an electric field.</p>	<p>អេឡិចត្រូផេសទែល : បច្ចេកទេសមួយដែលក្នុងនោះអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ិច ឬប្រូតេអ៊ីនត្រូវបានព្យាបាលដោយវិទ្យុស្ថានក្នុងជេលដែលដាក់នៅក្នុងដែនអគ្គិសនី ។</p>
<p>gel filtration : A type of column chromatography in which a mixture of liquids is separated on the basis of their molecular size by passing down a column containing a gel. Small molecules that can enter pores in the gel move slowly, but large molecules that cannot enter pores in the gel move quickly.</p>	<p>ចំណេះទែល : ប្រភេទគ្រូម៉ាតូក្រាភីបំពង់ដែលក្នុងនោះល្បាយវត្ថុរាវត្រូវបានព្យាបាលតាមទំហំម៉ូលេគុលរបស់វាដោយការឆ្លងកាត់តាមបំពង់ផ្ទុកដែល ម៉ូលេគុលតូចៗដែលអាចចូលតាមរន្ធក្នុងជេលផ្លាស់ទីយឺតៗ ប៉ុន្តែម៉ូលេគុលធំៗដែលមិនអាចចូលតាមរន្ធក្នុងជេលផ្លាស់ទីយ៉ាងរហ័ស ។</p>
<p>gel permeation chromatography : See gel filtration</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាភីទ្រូមទែល : មើល gel filtration ។</p>
<p>gel point : Stage at which a liquid begins to show elastic properties and increased viscosity</p>	<p>ចំណុចទែល : ដំណាក់កាលដែលវត្ថុរាវចាប់ផ្តើមបង្ហាញលក្ខណៈយឺត និងភាពអន្លិលកើនឡើង ។</p>
<p>gelation : 1. The act or process of freezing. 2. Formation of a gel from a sol</p>	<p>ទែលកម្ម : 1. អំពើឬដំណើរនៃការកក ។ 2. ការបង្កើតឡើងនៃជាតិអន្លិលពីសូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីតមួយ ។</p>
<p>geminal : Referring to similar atoms or groups attached to the same atom in a molecule.</p>	<p>សែរមីណាល់ : សំដៅទៅលើអាតូម ឬក្រុមអាតូមដូចគ្នាដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមតែមួយក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>gene : That portion of a DNA molecule that codes for a specific transcript. Since most transcripts become mRNA molecules, a gene can be considered the information in a DNA molecule that codes for one polypeptide chain.</p>	<p>សែន : ផ្នែកនៃម៉ូលេគុល ADN ដែលចំណងក្រុមសំរាប់ក្រុមយថាប្រភេទ ។ ដោយហេតុថាក្រុមភាគច្រើនក្លាយទៅជាម៉ូលេគុល ARNm នោះ សែនអាចត្រូវបានមាត់ទុកថាជាព័ត៌មានក្នុងម៉ូលេគុលADNដែលចំណងក្រុមសំរាប់ខ្សែប៊ូលីប៊ុបទីត ។</p>
<p>general formula : A formula that can apply to a series of related compounds; e.g., C_nH_{2n+2} is the general formula for alkanes.</p>	<p>រូបមន្តទូទៅ : រូបមន្តដែលអាចប្រើចំពោះសេរីសមាសធាតុដែលទាក់ទងគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ C_nH_{2n+2} ជារូបមន្តទូទៅសំរាប់អាល់កាន ។</p>
<p>genetic engineering : The branch of technology that manipulates genetic information to produce biological products, or organisms with permanently altered abilities.</p>	<p>វិស្វកម្មសេនេទិច : ផ្នែកមួយនៃបច្ចេកវិទ្យាដែលប្រើព័ត៌មានសេនេទិចដើម្បីបង្កើតផលិតផលជីវៈសាស្ត្រ ឬសារពាង្គកាយមានលទ្ធភាពផ្លាស់ប្តូរជាអចិន្ត្រៃយ៍ ។</p>
<p>Geneva system : An international system of naming organic compounds; names correspond to the longest straight carbon chain in the molecule.</p>	<p>ប្រព័ន្ធ Geneva : ប្រព័ន្ធអន្តរជាតិមួយនៃការដាក់ឈ្មោះសមាសធាតុសរីរាង្គ ។ ឈ្មោះត្រូវទៅនឹងខ្សែកាបូនលាតវែងជាងគេបំផុតក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>

<p>geometric structure : Geometric form representing a molecule; carbon atoms are assumed to be at each vertex and hydrogens are not shown.</p>	<p>ទំរង់ធរណីមាត្រ : ទំរង់ធរណីមាត្រដែលតាងអោយម៉ូលេគុល។ អាតូមកាបូនត្រូវបានលើកកំពូលម៉ូលេគុលនិងអ៊ីដ្រូសែនមិនត្រូវបានបង្ហាញអោយឃើញទេ។</p>
<p>geometrical isomerism : The phenomenon in which chemical compounds have the same molecular formulae but different molecular structure.</p>	<p>អ៊ីសូមែរធរណីមាត្រ : បាតុភូតដែលក្នុងនោះសមាសធាតុគីមីមានរូបមន្តម៉ូលេគុលដូចគ្នា ប៉ុន្តែមានទំរង់ម៉ូលេគុលខុសគ្នា។</p>
<p>Gerard reagent : The quaternary ammonium compounds, acetylhydrazide-pyridinium chloride and trimethylacetylhydrazide ammonium chloride; used to separate aldehydes and ketone from oily or fatty natural materials and to extract sex hormones from urine.</p>	<p>ធាតុបង្កាច់ Gerard : សមាសធាតុអាម៉ូញ៉ូមផ្ទៃកំទីបួន អាសេទីដ្រាស៊ីដេ-ពីរីឌីញ៉ូមក្លរួន និងទ្រីមេទីលអាសេទីដ្រាស៊ីតអាម៉ូញ៉ូមក្លរួនដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីញែកអាស់ដេអីត និងសេតូនពីរូបធាតុធម្មជាតិប្រេងឬខ្នុរ និងដើម្បីទាញយកអរម៉ូនភេទពីទឹកនោម។</p>
<p>getter : A substance used to remove small amounts of other substances from a system by chemical combination. e.g. a metal such as magnesium may be used to remove the last traces of air when making a high vacuum. Various getters are also used to remove impurities from semiconductors. See also scavenger.</p>	<p>បំបាត់ខ្លួន : សារធាតុដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្តាច់យកបរិមាណតិចតួចនៃ សារធាតុផ្សេងពីប្រព័ន្ធមួយដោយបន្សុំគីមី។ ឧទាហរណ៍ លោហៈដូចជាម៉ាញ៉េស្យូមអាចត្រូវបានប្រើដើម្បីផ្តាច់ចេញបរិមាណខ្យល់តិចតួចក្នុងក្រោយនៅពេលបង្កើតសុញ្ញាកាសខ្ពស់។ កែវផ្សេងៗក៏ត្រូវបានប្រើប្រាស់ផងដែរដើម្បីផ្តាច់ធាតុមិនសុទ្ធពីវត្ថុចម្រងអគ្គិសនីពាក់កណ្តាល។ មើល scavenger។</p>
<p>ghost image : A false image of a spectral line produced by irregularities in the lines of a diffraction grating.</p>	<p>រូបភាពភ្លេច : រូបភាពមិនពិតនៃបន្ទាត់ស្បែកដែលកើតឡើងដោយភាពល្អៀងក្នុងបន្ទាត់នៃឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្បែក។</p>
<p>Gibbs adsorption equation : A formula for a system involving a solvent and a solute, which states; if the solute decreases the surface tension there will be an excess surface concentration of solute, and if the solute increases the surface tension the concentration of solute at the surface will be a deficient.</p>	<p>សមីការសំរូបសេ Gibbs : រូបមន្តសំរាប់ប្រព័ន្ធដែលរួមមានធាតុរំលាយ និងធាតុរលាយ។ ប្រសិនបើធាតុរលាយថយចុះតំណឹងផ្ទៃកំហាប់ផ្ទៃលើសធាតុរលាយ និងប្រសិនបើធាតុរលាយកើនឡើងតំណឹងផ្ទៃកំហាប់នៃធាតុរលាយនៅលើផ្ទៃនោះនឹងមិនគ្រប់គ្រាន់។</p>
<p>Gibbs free energy : See Free energy</p>	<p>ថាមពលសេរី Gibbs : មើល Free energy</p>
<p>Gibbs phase rule : A relationship used to determine the number of state variables F, usually chosen from among temperature, pressure, and species composition in each phase, which must be specified to fix the thermodynamic state of a system in equilibrium: $F = C - P - M + 2$, where C is the number of chemical species presented at equilibrium, P is the number of phase, and M is the number of independent chemical reactions. Also known as Gibbs rule; phase rule.</p>	<p>ច្បាប់ដាស Gibbs : ទំនាក់ទំនងប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់ចំនួនអថេរសណ្ឋាន F ជាធម្មតាត្រូវបានជ្រើសរើសពីចំនោមសីតុណ្ហភាព សំពាធ និងសមាសភាពប្រភេទគីមីក្នុងផាសនីមួយៗដែលត្រូវតែបញ្ជាក់ដើម្បីកំណត់ភាពទៃម៉ូឌីណាមិចនៃប្រព័ន្ធលំនឹង។ $F = C - P - M + 2$ ដែល C ជាចំនួននៃប្រភេទគីមីនៅចំណុចលំនឹង P ជាចំនួនផាស និង M គឺជាចំនួនប្រតិកម្មគីមីដែលឯករាជ្យ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា វិធាន Gibbs; វិធានផាស។</p>
<p>Gibbs rule : See Gibbs phase rule.</p>	<p>ច្បាប់ដាស Gibbs : មើល Gibbs phase rule។</p>
<p>Gibbs-Donnan equilibrium : See Donnan equilibrium.</p>	<p>លំនឹង Gibbs-Donnan : មើល Donnan equilibrium។</p>

<p>Gibbs-Duhem equation : An equation describing the relation between the chemical potentials of the components in a mixture,</p> $\sum_{i=1}^r n_i d\mu_i = 0$ <p>where n_i the number of moles of substance i, and μ_i is the chemical potential of i. The equation shows that the chemical potentials of substances in a mixture do not change independently.</p>	<p>សមីការ Gibbs-Duhem : សមីការមួយដែលពិណនាអំពីទំនាក់ទំនងរវាង ប៉ូតង់ស្យែលគីមីនៃសមាសភាពក្នុងល្បាយ</p> $\sum_{i=1}^r n_i d\mu_i = 0$ <p>ដែល n_i ជាចំនួនម៉ូលនៃសារធាតុ i និង μ_i គឺជាប៉ូតង់ស្យែលគីមីនៃ i ។ សមីការ នេះបង្ហាញថាប៉ូតង់ស្យែលគីមីនៃសារធាតុក្នុងល្បាយមិនផ្លាស់ប្តូរដោយឯករាជ្យ ទេ ។</p>
<p>Gibbs-Helmholtz equation : An expression for the influence of temperature upon the equilibrium constant of a chemical reaction, $(d \ln K^\circ/dT)_p = \Delta H^\circ/RT^2$ where K° is the equilibrium constant, ΔH° the standard heat of the reaction at the absolute temperature T, and R the gas constant.</p>	<p>សមីការ Gibbs-Helmholtz : កន្សោមសំរាប់ឥទ្ធិពលសីតុណ្ហភាពដែល អត្រាស្រ័យទៅនឹងចរន្តនៃប្រតិកម្មគីមី $(d \ln K^\circ/dT)_p = \Delta H^\circ/RT^2$ ដែល K° ជាចរន្តនៃ ΔH° ជាកំដៅស្តង់ដារនៃប្រតិកម្មនៅសីតុណ្ហភាពជាក់លាក់ T និង R ជាចរន្តឌីផ្វុស ។</p>
<p>Gibbs-Poynting equation : An expression relating the effect of the total applied pressure P upon the vapor pressure p of a liquid, $(dp/dP):yT = V_1/V_a$, where V_1 and V_a are molar volumes of the liquid and vapor.</p>	<p>សមីការ Gibbs-Poynting : កន្សោមទាក់ទងផលសំពាធអនុវត្តសរុប P ដែលអត្រាស្រ័យទៅនឹងសំពាធចំហាយ p នៃវត្ថុរាវ $(dp/dP):yT = V_1/V_a$ ដែល V_1 និង V_a ជាមាឌម៉ូលនៃវត្ថុរាវនិងចំហាយ ។</p>
<p>Giemsa stain : A stain for blood and blood protozoa such as the malarial parasite, consisting of a glycerol/methanol solution, basic dyes (azure A, azure B and methylene blue) and acid eosin dye.</p>	<p>ពណ៌ Giemsa : ពណ៌សំរាប់ឈាមនិងប្រូតូសូអ៊ីដូឈាមដូចជាបាសិកគ្រុន- ចាញ់ដែលផ្សំឡើងពីសូលុយស្យុងក្លីសេរ៉ុល/មេតានុល លីម៉ូលដ្យាស(ពណ៌ខៀវ ផ្ទៃមេយ A ពណ៌ខៀវផ្ទៃមេយ B និងមេទីឡែនខៀវ)និងលីម៉ូអេស៊ីនអាស៊ីត ។</p>
<p>Gillespie equilibrium still : A recirculating equilibrium distillation apparatus used to confirm azeotropic properties of liquid mixtures.</p>	<p>គ្រឿងប្រដាប់បំណិតលីមីត Gillespie : ឧបករណ៍បំណិតលីមីតវិលត្រលប់ ដែលប្រើប្រាស់ដើម្បីបញ្ជាក់ពីលក្ខណៈនៃល្បាយរាវដែលចំណុចរំពុះរបស់វាមិន ប្រែប្រួលក្នុងពេលបិត ។</p>
<p>glass transition : The change in an amorphous region of a partially crystalline polymer from a viscous or rubbery condition to a hard and brittle one; usually caused by changing the temperature. Also known as gamma transition; glassy transition.</p>	<p>អន្តរភាពហ្វាស៊ីតេ : ការផ្លាស់ប្តូរក្នុងតំបន់សន្សំនៃស្នូលនៃម៉ូលីមែក្រាមដោយ ផ្នែកពីសន្សំអន្សិល ឬកៅស៊ូទៅជាសន្សំរឹងនិងស្រួល ។ ជាធម្មតាបណ្តាល មកពីការផ្លាស់ប្តូរសីតុណ្ហភាព ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតជាអន្តរភាពកាម៉ា អន្តរភាព កែវ ។</p>
<p>globular proteins : Spheroid, generally soluble proteins.</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនគ្រោង : ប្រូតេអ៊ីនរាងស្វ៊ែរ ជាទូទៅជាប្រូតេអ៊ីនរលាយ ។</p>
<p>glucagon : A hormone secreted by the Islets of Langerhans in the pancreas, that converts glycogen to glucose which is then released into the blood as needed. Its effect is opposite to insulin</p>	<p>គ្លុយកាគុល : អរម៉ូនបញ្ចេញដោយអ៊ីឡូឡង់កេរីងនៃលំពែងដែលបំបែក គ្លីកូសែនអោយទៅជាគ្លុយកូស ហើយបញ្ចេញចូលទៅក្នុងឈាមនៅពេលត្រូវ ការ ។ វាមានឥទ្ធិពលផ្ទុយពីអាំងស៊ុលីន ។</p>
<p>gluconeogenesis : Synthesis of glucose from several small common molecules of metabolism.</p>	<p>កំណត្រួតគ្លុយកូស : ការសំយោគគ្លុយកូសពីម៉ូលេគុលតូចៗនៃមេតាបូលីស ។</p>
<p>glucose : A common monosaccharide whose empirical formula is $C_6H_{12}O_6$ used as fuel in most living things.</p>	<p>គ្លុយកូស : ម៉ូណូសាការីតសាមញ្ញដែលមានរូបមន្ត $C_6H_{12}O_6$ ប្រើជាប្រភព ថាមពលចំពោះការរស់រាននៃជីវិត ។</p>

<p>glycerol (glycerine) : A colorless sweet tasting viscous liquid. HOCH₂CH(OH)C₂OH</p>	<p>ក្លីសេរ៉ូល (ក្លីសេរីន) : វត្ថុរាវអន្លិលមានរសជាតិផ្អែមគ្មានពណ៌មានរូបមន្ត HOCH₂CH(OH)C₂OH ។</p>
<p>glyco- :Chemical prefix indicating sweetness, or relating to sugar or glycine.</p>	<p>ក្លីកូ : បុព្វបទគីមីដែលបញ្ជាក់ថាមានជាតិផ្អែម ឬទាក់ទងទៅនឹងស្ករ ឬក្លីស៊ីន ។</p>
<p>glycogen : Animal equivalent of starch; the polysaccharide that is the storage form of glucose in animals.</p>	<p>ក្លីកូសែន : សមមូលអាមីដុងសត្វ ឬលីសាការីតដែលជាទម្រង់ស្តុកទុកនៃ គ្រុយកូស ចំពោះសត្វ ។</p>
<p>glycogenesis : Synthesis of glycogen within the muscles and liver.</p>	<p>អំណក្លីកូសែន : ការសំយោគក្លីកូសែននៅក្នុងសាច់ដុំ និងថ្លើម ។</p>
<p>glycol : A dihydroxylic alcohol, that is, one with two –OH groups.</p>	<p>ក្លីកូល : អាស់កុលអ៊ីដ្រូកស៊ីលីចដែលមានក្រុម-OHពីរ ។</p>
<p>glycolysis : Cytosolic process that converts glucose to two molecules of pyruvate with the production of two molecules of ATP and two molecules of NADH.</p>	<p>ក្លីកូលីស : លំដាប់ស៊ីតូសុលដែលបំបែកគ្រុយកូសជាម៉ូលេគុលពីររយៗវ៉ាតពីរដោយ មានការផលិតអាដេណូស៊ីនទ្រីផូស្វាត (ATP) ពីរម៉ូលេគុលនិងនីកូទីណាមីត- អាដេនីនឌីឌុយក្លេអូទីត(NADH) ពីរម៉ូលេគុល ។</p>
<p>glycoside : Compound formed when a cyclic sugar is bonded to an alcohol through a glycosidic bond.</p>	<p>ក្លីកូស៊ីត : សមាសធាតុដែលកើតឡើងនៅពេលស្ករស៊ីគ្លីចបានត្រូវភ្ជាប់ទៅនឹង អាស់កុលតាមសម្ព័ន្ធក្លីកូស៊ីត ។</p>
<p>glycosidic bond : Bond between the anomeric carbon of a cyclic sugar and the –OH group of another sugar or an alcohol. This bond links sugars together in oligosaccharides and polysaccharides.</p>	<p>សម្ព័ន្ធក្លីកូស៊ីត : សម្ព័ន្ធរវាងកាបូនអាណូមេរិចនៃស្ករស៊ីគ្លីចជាមួយនឹង ក្រុម-OH នៃស្ករឬអាស់កុលផ្សេងទៀត ។ សម្ព័ន្ធនេះភ្ជាប់ស្ករជាមួយគ្នាក្នុង អូលីកូសាការីត និងប៉ូលីសាការីត ។</p>
<p>gold 'size' : A solution of white and red lead and yellow ocher in linseed oil; used to seal permanently microscopical preparations.</p>	<p>ភាវចន័យស : សូលុយស្យុងសំណពណ៌ប្រាម ស និងថ្នាំក្រហមលឿងក្នុង ប្រេងថ្លៃដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីបោះត្រាក្នុងការរៀបចំមីក្រូទស្សន៍ជា អចិន្ត្រៃយ៍ ។</p>
<p>gold number : A measure of the amount of protective colloid which must be added to a standard red gold sol mixed with sodium chloride solution to prevent the solution from causing the sol to coagulate by a change in color from red to blue.</p>	<p>ចំនួនស : រង្វាស់បរិមាណកូឡូអ៊ីតការពារដែលត្រូវបន្ថែមទៅក្នុងសូលុយ- ស្យុងក្រហមស្តង់ដារជាមួយសូលុយស្យុងសូដ្យូមក្លរួ ដើម្បីការពារ សូលុយស្យុងកុំអោយសូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីតកកដោយការផ្លាស់ប្តូរពណ៌ពីក្រហម ទៅខ្មៅ ។</p>
<p>Gomberg reaction : The production of free radicals by reaction of metals with triarylmethyl halides.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Gomberg : ការបង្កើតរ៉ាឌីកាល់សេរីដោយប្រតិកម្មនៃលោហៈ ជាមួយទ្រីយ៉ារីលមេទីលអាឡូសែន ។</p>
<p>Gomberg-Bachmann-Hey reaction : Production of diaryl compounds by adding alkali to a mixture of a diazonium salt and liquid aromatic hydrocarbon.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Gomberg-Bachmann-Hey : ការផលិតសមាសធាតុឌីអារីល ដោយការបន្ថែមអាស់កាលីទៅក្នុងល្បាយនៃអំបិលឌីអាសូញ៉ូម និងអ៊ីដ្រូកាបូ អារ៉ូម៉ាទិចរាវ ។</p>
<p>Gooch crucible : A ceramic cup with a perforated base; in analysis it is used for filtration through asbestos or glass.</p>	<p>តែងសេរ៉ាមិច Gooch : តែងសេរ៉ាមិចដែលមានបាតធ្លុះ ។ ក្នុងការវិភាគ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់សំរាប់ការច្រោះតាមរូបធាតុដែលមិនអេះ ឬកែវ ។</p>
<p>Gouy : An electrokinetic unit equal to the product of electrokinetic potential and the electric displacement divided by 4π times the polarization of the electrolyte.</p>	<p>ហ្គូយ : ខ្នាតអេឡិចត្រូស៊ីនេទិចដែលស្មើនឹងផលបូកប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូ- ស៊ីនេទិច និងបណ្តុរអគ្គីសនីចែកនឹង 4π គុណនឹងប៉ូលកម្មនៃអេឡិចត្រូលីត ។</p>

<p>Gouy balance : Device for measuring of diamagnetic and paramagnetic susceptibilities of samples (solid, liquid, solution).</p>	<p>ស៊ីលីន្ទ្រូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់ភាពឆាប់ទទួលដេរ៉ូម៉ាញេទិច និងប៉ារ៉ាម៉ាញេទិចនៃភាគសំណាក(រឹង រាវ សូលុយស្យុង) ។</p>
<p>gradient elution analysis : A form of gas-liquid chromatography in which the eluting solvent is slowly changed, either by gradually mixing a second solvent of greater dissolving power; a less powerful solvent; or by a gradual change in pH or other property.</p>	<p>ការវិភាគអេក្លុយស្យុងដេរ៉ូម៉ាញេទិច : ទម្រង់ត្រួតពិនិត្យក្រាមាតូក្រាម-ឧស្ម័នដែលក្នុងនោះធាតុរំលាយសំរាប់ផ្តាច់យកត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរយឺតៗ ដោយការលាយបន្តិចម្តងៗជាមួយធាតុរំលាយទីពីរដែលមានអំណាចរំលាយខ្លាំងជាង ធាតុរំលាយដែលមានថាមពលតិចតួច ឬដោយការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចម្តងៗនៃតំលៃ pH ឬលក្ខណៈដទៃទៀត ។</p>
<p>graduated cylinder : A cylindrical vessel that is marked in milliliters; used to measure the volume of liquids.</p>	<p>ស៊ីឡាំងវ៉ូលុមេត្រ : កែវដែលមានរាងស៊ីឡាំងដែលក្រិតជាមីលីលីត្រត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីវាស់មាឌរាវ ។</p>
<p>Graebe-Ullman reaction : 1. Production of fluorenone by boiling 2-benzoylbenzene-diazonium salts in dilute acid solution. 2. Reaction of 2-amino-diphenylamines with nitrous acid to form a benzotriazole which loses nitrogen to form carbazole when heated.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Graebe-Ullman : 1. ការក្តុយអរេណូនដោយការដាំអំបិល 2-បង់សូអ៊ីល-បង់សែនឌីអាសូញ៉ូមក្នុងសូលុយស្យុងអាស៊ីតរាវ ។ 2. ប្រតិកម្មនៃ 2-អាមីណូឌីផេនីលអាមីនជាមួយអាស៊ីតនីត្រីដើម្បីបង្កើតបង់សូលទ្រីអាសូដែលបាត់បង់អាសូតដើម្បីបង្កើតកាបាសូលនៅពេលដុតកំដៅ ។</p>
<p>graft copolymer : Any high mol. wt. polymer composed of two or more different polymers chemically united.</p>	<p>គូម៉ូលីមែរឌ្រាប : ប៉ូលីមែដែលមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលធំផ្សំឡើងពីប៉ូលីមែខុសគ្នាពីរឬច្រើនបញ្ចូលគ្នាតាមបែបគីមី ។</p>
<p>Graham's law : The rates at which gasses diffuse is inversely proportional to the square roots of their densities. This law is used in the diffusion method of separating isotopes.</p>	<p>ច្បាប់ Graham : ល្បឿនដែលឧស្ម័នសាយសមាមាត្របញ្ជ្រាសទៅនឹងវិសការេនៃដងស៊ីតេរបស់វា ។ ច្បាប់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងវិធីសំណាយពិញកម្សិសូតូប ។</p>
<p>gram : a metric mass unit equal to the mass of 1 cm³ of water at 4°C.</p>	<p>ក្រាម : ខ្នាតរង្វាស់ម៉ាស់ស្មើទៅនឹងម៉ាស់នៃ 1cm³ នៃទឹកនៅ 4°C ។</p>
<p>gram atomic mass : the mass in grams of 6.023 x 10²³ atoms (one mole) of an element.</p>	<p>ម៉ាស់អាតូមក្រាម : ម៉ាស់ជាក្រាមក្រាមនៃ 6,023 x 10²³ អាតូម (មួយម៉ូល) នៃធាតុគីមីមួយ ។</p>
<p>gram formula mass : (gfm) the mass of one mole of an ionic compound, equal to the formula mass expressed in grams; the expression may be used in broader sense to refer to a mole of any element, molecular compound, or ionic compound.</p>	<p>ម៉ាស់រូបមន្តក្រាម(gfm) : ម៉ាស់ក្នុងមួយម៉ូលនៃសមាសធាតុអ៊ីយ៉ូនិចស្មើម៉ាស់រូបមន្តគិតជាក្រាម ។ ការបង្ហាញនេះអាចប្រើក្នុងន័យទូលាយសំដៅលើម៉ូលនៃធាតុណាមួយ សមាសធាតុម៉ូលេគុល ឬសមាសធាតុអ៊ីយ៉ូនិច ។</p>
<p>gram molecular mass : (gmm) the mass of one mole of a molecular substance; it is equal to formula mass expressed in moles. The mass in grams of 6.023 x 10²³ molecules (one mole) of a compound.</p>	<p>ម៉ាស់ម៉ូលេគុលក្រាម(gmm) : ម៉ាស់ក្នុងមួយម៉ូលនៃម៉ូលេគុលសារធាតុដែលស្មើទៅនឹងម៉ាស់រូបមន្តគិតជាមូល ។ ម៉ាស់ជាក្រាមនៃ 6,023 x 10²³ ម៉ូលេគុល (មួយម៉ូល) របស់សមាសធាតុ ។</p>
<p>gram-atomic weight : The atomic weight of an element expressed in grams on a scale on which the atomic weight of carbon-12 isotope is taken as 12 exactly. Equal to 1 mole.</p>	<p>ម៉ាស់អាតូមក្រាម : ម៉ាស់អាតូមនៃធាតុមួយដែលគិតជាក្រាមតាមមាត្រដ្ឋានដែលម៉ាស់អាតូមអ៊ីសូតូបកាបូន 12 យកតំលៃ 12 គត់ ។ ស្មើនឹង 1 ម៉ូល ។</p>

<p>gram-molecular volume : The volume occupied by a gram-molecular weight of a chemical in the gaseous state at 0°C and 760 millimeters of pressure (101.325 pascals), Equal to 1 mole.</p>	<p>មាឌម៉ូលេគុលក្រាម : មាឌផ្ទុកដោយម៉ាស់ម៉ូលេគុលក្រាមនៃធាតុគីមីក្នុង ភាពជាឧស្ម័ននៅ 0 °C និង 760មីលីម៉ែត្រនៃសំពាធ(101,325 ប៉ាស្កាល់) ។ ស្មើនឹង 1 ម៉ូល ។</p>
<p>gram-molecular weight : The molecular weight of a compound expressed in grams, that is, the molecular weight on a scale on which the atomic weight of carbon-12 isotope is taken as 12 exactly, Equal to 1 mole.</p>	<p>ម៉ាស់ម៉ូលេគុលក្រាម : ម៉ាស់ម៉ូលេគុលនៃសមាសធាតុគិតជាក្រាម ដែលជាម៉ាស់ ម៉ូលេគុលតាមមាត្រដ្ឋានដែលម៉ាស់អាតូមនៃអ៊ីសូតូបកាបូន 12 យកតំលៃ 12 គត់ ស្មើ នឹង 1 ម៉ូល ។</p>
<p>granule : Crystals or small masses about the same size as grains of rice.</p>	<p>គ្រាប់តូច : ក្រាម ឬម៉ាស់តូចៗទំហំប្រហាក់ប្រហែលគ្រាប់ស្រូវ ។</p>
<p>graphical formula : A chemical formula that shows the three-dimensional structure of a molecule; chemical bonds above the plane of the paper are shown as broken lines or broken-line wedges.</p>	<p>រូបមន្តក្រាហ្វិក : រូបមន្តគីមីដែលបង្ហាញពីទំរង់វិមាត្របីនៃម៉ូលេគុល ។ សម្ព័ន្ធ គីមីខាងលើបង្កក្រដាសត្រូវបានបង្ហាញជាបន្ទាត់ដាច់ៗ ឬជាដុំត្រីកូណាដាច់ៗ ។</p>
<p>graphite : An allotrope of carbon with atoms arranged in layers. It is a soft black slippery substance used in pencils and in electrical devices.</p>	<p>ក្រាហ្វីត : ទំរង់នៃកាបូនដែលមានអាតូមត្រូវបានរៀបចំក្នុងស្រទាប់ ។ វាជា សារធាតុរាវអិលពិណខ្មៅទន់ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងខ្មៅដៃនិងក្នុង ឧបករណ៍ អគ្គិសនី ។</p>
<p>graphitization : The formation of graphite like material from organic compounds.</p>	<p>ក្រាហ្វីតកម្ម : កំណើនរូបរាងដូចជារូបធាតុដែលបានមកពីសមាសធាតុសរីរាង្គ ។</p>
<p>Grassmann's laws : Seven laws of color identification and mixing that form the basis of modern analytical colorimetry.</p>	<p>ច្បាប់ Grassmann : ច្បាប់ប្រាំពីរនៃអត្តសញ្ញាណកម្មពណ៌ និងការលាយ ដែលបង្កើតជាមូលដ្ឋានកុឡូរីម៉ាត្រិកវិភាគទំនើប ។</p>
<p>grating : See diffraction grating.</p>	<p>ក្រាធីន : មើល diffraction grating ។</p>
<p>grating constant : The distance between consecutive grooves of a diffraction grating.</p>	<p>ចម្ងាយករណីឌីផ្រាក់ស្យុង : ចម្ងាយរវាងស្នាមលកតៗគ្នានៃឧបករណ៍ ឌីប្រាក់ស្យុង ។</p>
<p>grating spectrograph : A grating spectroscope provided with a photographic camera or other device for recording the spectrum.</p>	<p>ស្ពិចត្រូក្រាមក្រាធីន : ស្ពិចត្រូស្កូបក្រាធីនដែលមានម៉ាស៊ីនថត រូបភាពឬឧបករណ៍ដទៃទៀតសំរាប់កត់ត្រាស្ពិច ។</p>
<p>grating spectroscope : A spectroscope which uses a transmission or reflection grating to produce a spectrum. It usually has a slit for light to enter, a mirror or lenses to collimate and focus the light, and an eyepiece for viewing the spectrum.</p>	<p>ស្ពិចត្រូម៉ែត្រក្រាធីន : ស្ពិចត្រូស្កូបដែលប្រើប្រាស់ការបញ្ជូន ឬចំណាំង ត្រឡប់ដើម្បីបង្កើតស្ពិច ។ ជាទូទៅវាមានរង្វង់សំរាប់ពន្លឺចូលមានកញ្ចក់ឆ្លុះ ឬ ឡង់ទីសំរាប់សំរួលពន្លឺនិងប្រមូលផ្តុំពន្លឺ និងជាភ្នែកកែវពង្រីកកែវរក្សាសំរាប់មើល ស្ពិច ។</p>
<p>gravimetric absorption method : A method of measuring the moisture content of a gas in which a known volume of gas is passed through a suitable desiccant, such as phosphorus pentoxide or silica gel and the change in weight of the desiccant is observed.</p>	<p>វិធីសំរួបក្រាវីម៉ាត្រ : វិធីវាស់សំណើមនៃឧស្ម័នដែលគេដឹងចំណុះឆ្លងកាត់ ធាតុកំហែសមស្របដូចជាផូស្វ័រប័ង់អុកស៊ីត ឬដែលស៊ីលីស និងការផ្លាស់ប្តូរ ម៉ាស់នៃធាតុកំហែត្រូវបានសង្កេត ។</p>
<p>gravimetric analysis : A branch of quantitative analytical chemistry that depends on weighing to determine chemical composition.</p>	<p>ការវិភាគក្រាវីម៉ាត្រ : ផ្នែកមួយនៃគីមីវិភាគបរិមាណដែលអាស្រ័យការ ធ្វើដើម្បីកំណត់សមាសភាពគីមី ។</p>

<p>gravity cell : An electrolytic cell in which two ionic solutions are separated by means of gravity.</p>	<p>ពិលប្រជុំទំងន់ : ពិលអេឡិចត្រូលីតដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងអ៊ីយ៉ូនិចពីរត្រូវបានប្រែក្លាយដោយប្រជុំទំងន់ ។</p>
<p>gray : The SI unit of absorbed dose of ionising radiation. Symbol Gy.</p>	<p>ក្រេ : ខ្នាតអន្តរជាតិនៃកំរិតសំរាប់ការស្រូបយកដោយកម្ម ។ និមិត្តសញ្ញា Gy ។</p>
<p>grid spectrometer : A grating spectrometer in which entrance and exit slits are replaced with grids consisting of opaque and transparent areas. A large increase in light intensity is achieved without loss of resolution.</p>	<p>ស្បូមត្រូម៉ែត្រសំណល់រូបស : ស្បូមត្រូម៉ែត្រចំណាងផ្លាតដែលប្រកបដោយនិងរន្ធច្រកចេញត្រូវបានជំនួសដោយសំណាញ់ដែលផ្សំឡើងពីតំបន់ប្លែកនិងតំបន់ថ្លា។ ការកើនឡើងខ្លាំងនៃដង់ស៊ីតេពន្លឺត្រូវបានសំរេចដោយគ្មានការបាត់បង់ភាពច្បាស់ ។</p>
<p>Griess reagent : A reagent used to test for nitrous acid; it is solution of sulfanilic acid, α-naphthyl-amine and acetic acid in water.</p>	<p>ធាតុបន្ទាស់ Griess : ធាតុបន្ទាស់ប្រើសំរាប់វិភាគអាស៊ីតនីត្រី ។ វាជាសូលុយស្យុងអាស៊ីតស៊ុលហ្វានីលិច α-ណាប៊ីលអាមីន និងអាស៊ីតអាសេទិចក្នុងទឹក ។</p>
<p>Grignard synthesis : Use of the Grignard reagent in any one of a vast number of organic syntheses e.g. with methanal they give a primary alcohol; other aldehydes give a secondary alcohol; with alcohols or water, hydrocarbons are formed.</p>	<p>សំយោគត្រីញ័រ : ការប្រើប្រាស់ធាតុបន្ទាស់ត្រីញ័រក្នុងសំយោគណាមួយនៃសំយោគសរីរាង្គជាច្រើន ។ ឧទាហរណ៍ ជាមួយមេតាណាល់វាផ្តល់អាល់កុលថ្នាក់បឋម អាល់ដេអ៊ីតដទៃទៀតផ្តល់អាល់កុលថ្នាក់ទីពីរ ។ ជាមួយអាល់កុលឬទឹកអ៊ីដ្រូកាបូកកើតឡើង ។</p>
<p>Grignard reagent : The organometallic halide with the general formula $RMgX$ where R is an organic group and X is a halogen. Made by reaction between an haloalkane with magnesium metal in ether, in the Grignard reaction; e.g. C_2H_5MgCl; it is useful in organic synthesis.</p>	<p>ធាតុបន្ទាស់ត្រីញ័រ : អាឡូសែនសរីរាង្គលោហៈដែលមានរូបមន្តទូទៅ $RMgX$ ដែល R ជាក្រុមសរីរាង្គ និង X ជាក្រុមអាឡូសែន ។ វាត្រូវបានផលិតដោយប្រតិកម្មរវាងអាឡូអាល់កានជាមួយលោហៈម៉ាញ៉េស្យូមក្នុងអេទ្រែក្នុងប្រតិកម្មត្រីញ័រ ។ ឧទាហរណ៍ C_2H_5MgCl មានប្រយោជន៍ក្នុងសំយោគសរីរាង្គ ។</p>
<p>gross sample : One or more amounts taken from a larger quantity of a material that is to be analyzed. Also known as bulk sample; lot sample.</p>	<p>ភាគសំណាកច្រើន : បរិមាណមួយ ឬច្រើនដែលយកចេញពីបរិមាណច្រើននៃរូបធាតុដែលត្រូវវិភាគ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាភាគសំណាកដុំ ។</p>
<p>ground state : (of a molecule, atom or nucleus) The lowest stable energy level under normal laboratory conditions.</p>	<p>ស្ថានភាពដី : (នៃម៉ូលេគុល អាតូម ឬណ្វៃយ៉ូ) កំរិតថាមពលថេរទាបបំផុតក្រោមលក្ខខណ្ឌធម្មតាក្នុងទីពិសោធន៍ ។</p>
<p>group : 1. A family of elements in the Periodic Table with similar chemical properties. 2. A combination of bonded atoms that behave as a unit under certain conditions, e.g., the sulfate group, SO_4^{2-}.</p>	<p>ក្រុម : 1. អំបូរធាតុទាំងឡាយក្នុងតារាងខួបដែលមានលក្ខណៈគីមីស្រដៀងគ្នា ។ 2. បន្សំអាតូមចងសម្ព័ន្ធដែលមានលក្ខណៈជាឯកតាក្រោមលក្ខខណ្ឌខ្លះ ឧទាហរណ៍ ក្រុមស៊ុលផាត SO_4^{2-} ។</p>
<p>Grove's synthesis : Production of alkyl chlorides by passing hydrochloric acid into an alcohol in the presence of anhydrous zinc chloride.</p>	<p>សំយោគ Grove : ការផលិតអាល់គីលក្លរួដោយការចាក់អាស៊ីតក្លរិចទៅក្នុងអាល់កុលដោយមានវត្តមានសង្កត់ស្លឹកស្លួត ។</p>
<p>GSC : See gas-solid chromatography.</p>	<p>GSC : មើល gas-solid chromatography ។</p>
<p>Guerbet reaction : A condensation of alcohols at high temperatures through the action of sodium alkoxides.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Guerbet : ប្រតិកម្មកុងដង់សង់កម្មអាល់កុលនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ក្រោមអំពើនៃសូដ្យូមអាល់កុលស៊ីត ។</p>

<p>guest molecule : The molecule that is trapped in the host structure of a clathrate compound. Also known as guest substance.</p>	<p>ភ្នំលេក្នុងភ្នំ : ភ្នំលេក្នុងដែលត្រូវជាប់ក្នុងទម្រង់ផ្ទះលំនៅសមាសធាតុគីមីកាត្រាត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សារធាតុភ្ញៀវ ។</p>
<p>guest substance : See guest molecule.</p>	<p>សារធាតុភ្ញៀវ : មើល guest molecule ។</p>
<p>Guldberg and Waage law : See mass action law.</p>	<p>ច្បាប់ Guldberg និង Waage : មើល mass action law ។</p>
<p>Günzberg reagent : A solution used as a test reagent for determining free hydrochloric acid in gastric juice. It contains 2 grams of vanillin and 4 grams of phloroglucinol in 80 milliliters of 95% alcohol.</p>	<p>ធាតុបង្កាប Günzberg : សូលុយស្យុងប្រើប្រាស់ជាធាតុបង្កាបសិក្សាសំរាប់ការកំណត់រកអាស៊ីតក្លរីទ្រីចសេរីក្នុងរសក្រពះ ។ វាមាន 2 ក្រាមវ៉ានីលីន និង 4 ក្រាមភ្លូរូគ្លូស៊ីណុលក្នុង 80 មីលីលីត្រអាស់កុល 95% ។</p>
<p>Gurney-Mott theory : A theory of the photographic process that proposes a two-stage mechanism to explain how light interacts with the silver halide gelatin, to form silver atoms.</p>	<p>ទ្រឹស្តី Gurney-Mott : ទ្រឹស្តីមួយនៃដំណើរថតរូបភាពដែលស្នើអោយមានចលនាការពិរលាកការដើម្បីពន្យល់ពីរបៀបដែលពន្លឺធ្វើអន្តរកម្មជាមួយសេ-ឡាទីតប្រាក់អាឡូសែន ដើម្បីបង្កើតអាតូមប្រាក់ ។</p>
<p>Gutzeit test : A test for arsenic. Zinc and dilute sulfuric acid are added to the substance, which is then covered with a filter paper moistened with mercuric chloride solution; a yellow spot forms on the paper if arsenic is in the sample.</p>	<p>តេស្ត Gutzeit : តេស្តសំរាប់រកអាកសេនិច ។ សង្កត់ និងអាស៊ីតស៊ុលផ្លួរិច រាវត្រូវបានបន្ថែមទៅលើសារធាតុនោះបន្ទាប់មកគ្របជាមួយក្រដាសច្រោះដែលឆ្លើមជាមួយស៊ីងសូលុយស្យុងបារតក្លរួ ។ ចំណុចពណ៌លឿងនឹងកើតឡើងលើក្រដាសប្រសិនបើអាកសេនិចមាននៅក្នុងភាគសំណាក ។</p>
<h1>H</h1>	
<p>Haber process : An industrial process for producing ammonia by reaction of hydrogen with nitrogen over an iron catalyst at 450°C and 250 atm. pressure. $N_2 + 3H_2 \rightleftharpoons 2NH_3$ The process has immense importance in the production of ammonium nitrate fertilisers.</p>	<p>លំនាំហាមែ : លំនាំឧស្សាហកម្មសំរាប់ផលិតអាម៉ូញាក់ដោយប្រតិកម្មអ៊ីដ្រូសែនជាមួយអាសូតលើកាតាលីករដែក នៅ 450°C និង សំពាធ 250 អាតមូស្វែ $N_2 + 3H_2 \rightleftharpoons 2NH_3$ ។ លំនាំនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការផលិតជីអាម៉ូញ៉ូមនីត្រាត ។</p>
<p>haemoglobin : See hemoglobin</p>	<p>អេម៉ូក្លូប៊ីន : មើល hemoglobin ។</p>
<p>Haggenmacher equation : Equation to calculate latent heats of vaporizations of pure compounds by using critical conditions with Antoine constants.</p>	<p>សមីការ Haggenmacher : សមីការសំរាប់គណនាកំដៅស្ងប់នៃរហូតសមាសធាតុសុទ្ធដោយប្រើលក្ខខណ្ឌកំណត់ជាមួយថេរ Antoine ។</p>
<p>half-cell : A single electrode immersed in an electrolyte, that forms part of an electrochemical cell, in which only oxidation or reduction takes place.</p>	<p>ពាក់កណ្តាលលិល : អេឡិចត្រូតទៅលត្រាំក្នុងអេឡិចត្រូលីតដែលបង្កើតជាផ្នែកមួយនៃមូលិលអេឡិចត្រូគីមីដែលកើតមានតែលំនាំអុកស៊ីតកម្ម ឬរេដុកម្មប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>half-cell potential : In electrochemical cells, the electrical potential developed by the overall cell reaction; can be considered, for calculation purposes, as the sum of the potential developed at the anode and the potential developed at the cathode.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលពាក់កណ្តាលលិល : ក្នុងមូលិលអេឡិចត្រូគីមីប៉ូតង់ស្យែលអគ្គិសនីបង្កើតឡើងដោយប្រតិកម្មមូលិលសរុប ។ គេអាចគណនាវាបានតាមរយៈផលបូកប៉ូតង់ស្យែលបានបង្កើតឡើងនៅអាណូត និងប៉ូតង់ស្យែលបានបង្កើតឡើងនៅកាតូត ។</p>

<p>half-life : 1. The time required for one-half of a substance to undergo chemical reaction. 2. Time required for half of the radioactive nuclei present to undergo radioactive decay.</p>	<p>ពាក់កណ្តាលជីវិត : 1. រយៈពេលចាំបាច់សំរាប់ពាក់កណ្តាលសារធាតុរងប្រតិកម្មគីមី ។ 2. រយៈពេលចាំបាច់សំរាប់ពាក់កណ្តាលណ្ឌូយ៉ូទីវិទ្យាសកម្មរងការបំបែកវិទ្យាសកម្ម ។</p>
<p>half-reaction : Oxidation or reduction component of a redox reaction, stated as a separate reaction.</p>	<p>ពាក់កណ្តាលប្រតិកម្ម : សមាសភាគអុកស៊ីតកម្ម ឬរេដុកម្មនៃប្រតិកម្មរេដុកដែលជាប្រតិកម្មដោយឡែកគ្នា ។</p>
<p>halide : A compound of the type MX, where X is fluorine, chlorine, iodine, bromine, or astatine, and M is another element or organic radical.</p>	<p>អាឡូសែន : សមាសធាតុប្រភេទ MX ដែល X ជាក្លរួអ័រ ក្លរី អ៊ីយ៉ូដ ប្រ៊ូមី ឬ អាស្តាទីន និង M ជាធាតុផ្សេងទៀត ឬរ៉ាឌីកាល់សរីរាង្គ ។</p>
<p>haloalkane : Halogenated aliphatic hydrocarbon.</p>	<p>អាឡូអាល់កាណ : អ៊ីដ្រូកាបូអាតិជាទិចដែលមានអាឡូសែន ។</p>
<p>halocarbon : A compound of carbon and a halogen, sometimes with hydrogen.</p>	<p>អាឡូកាបូន : សមាសធាតុកាបូន និងអាឡូសែន ខ្លះជាមួយអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>halocarbon resin : Resin produced by the polymerization of monomers made of halogenated hydrocarbons, such as tetrafluoro-ethylene, C₂F₄ and trifluorochloro-ethylene, C₂F₃Cl.</p>	<p>រេស៊ីនអាឡូកាបូន : រេស៊ីនកើតឡើងដោយប៉ូលីមែរកម្មនៃម៉ូណូមែរច្រើនកើតពីអ៊ីដ្រូកាបូអាឡូសែនកម្មដូចជាតេត្រាហ្វ្លូរូអ័រ C₂F₄ និងទ្រីហ្វ្លូរូអ័រក្លរី C₂F₃Cl ។</p>
<p>haloform CHX₃ : A compound made by reaction of acetaldehyde or methyl ketones with NaOX, where X is a halogen; an example is iodoform, HCl₃, or bromoform, HCB₃ or chloroform, HCCl₃.</p>	<p>អាឡូផង CHX₃ : សមាសធាតុកើតឡើងដោយប្រតិកម្មអាសេតាល់ដេអ៊ីត ឬមេទីលសេតូនជាមួយ NaOX ដែល X ជាអាឡូសែន ។ ឧទាហរណ៍ អ៊ីយ៉ូដ័រ HCl₃ ឬ ប្រូមីដ័រ HCB₃ ឬ ក្លរីដ័រ HCCl₃ ។</p>
<p>haloform reaction : Halogenation of acetaldehyde or methyl ketone in aqueous basis solution; the reaction is characteristic of compounds containing a CH₃CO group linked to a hydrogen or to another carbon.</p>	<p>ប្រតិកម្មអាឡូផង : អាឡូសែនកម្មនៃអាសេតាល់ដេអ៊ីត ឬមេទីលសេតូនក្នុងសូលុយស្យុងទឹកបាស ។ ប្រតិកម្មនេះជាលក្ខណៈសមាសធាតុផ្ទុកក្រុម CH₃CO ភ្ជាប់ទៅអ៊ីដ្រូសែន ឬកាបូនដទៃទៀត ។</p>
<p>halogen : Any of the elements of the halogen family, group 7A of the periodic table, consisting of fluorine, chlorine, bromine, iodine, and astatine.</p>	<p>អាឡូសែន : ធាតុមួយនៃអំបូរអាឡូសែនក្នុងក្រុម 7A នៃតារាងខួបដែលរួមមានក្លរួអ័រ ប្រូមី អ៊ីយ៉ូដ និង អាស្តាទីន ។</p>
<p>halogen acid : A compound composed of hydrogen bonded to a halogen element, e.g. hydrochloric acid.</p>	<p>អាស៊ីតអាឡូសែន : សមាសធាតុដែលផ្សំដោយអ៊ីដ្រូសែនចងសម្ព័ន្ធនឹងធាតុអាឡូសែន ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតក្លរីទ្រិច ។</p>
<p>halogenated hydrocarbon : A group of hydrocarbons containing halogens that includes, monohalogen compounds (alkyl or aryl halides) and polyhalogen compounds that contain the same or different halogen atoms.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូអាឡូសែន : ក្រុមអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានអាឡូសែនរាប់ទាំងសមាសធាតុម៉ូណូអាឡូសែន (អាល់គីល ឬអារីលអាឡូសែន) និងសមាសធាតុប៉ូលីអាឡូសែនដែលមានអាតូមអាឡូសែនដូចគ្នា ឬខុសគ្នា ។</p>
<p>halogenation : A chemical process or reaction in which a halogen element is introduced into a substance; it can be by direct reaction with the halogen, by electrophilic substitution, or by addition with halogenating agents e.g. PCl₃ , SOCl₃</p>	<p>អាឡូសែនកម្ម : លំនាំ ឬប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះធាតុអាឡូសែនត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសារធាតុមួយ ។ វាអាចកើតឡើងដោយប្រតិកម្មផ្ទាល់ជាមួយអាឡូសែនដោយការជំនួសអេឡិចត្រូហ្វីល ឬដោយការបន្ថែមភ្នាក់ងារអាឡូសែនកម្ម ។ ឧទាហរណ៍ PCl₃ , SOCl₃ ។</p>

<p>halohydrin : A compound with the general formula X-R-OH where X is a halide such as Cl⁻; an example is chlorohydrin.</p>	<p>អាត្មូអ៊ីត : សមាសធាតុដែលមានរូបមន្តទៅ X-R-OH ដែល X ជាអាត្មូសែនដូចជា Cl⁻ ។ ឧទាហរណ៍ ក្លរូអ៊ីត ។</p>
<p>halon : A fluorocarbon that has one or more bromine atoms in its molecule.</p>	<p>អាត្មូល : ក្រុមអ៊ីដ្រូកាបូនដែលមានអាត្មូមប្រមូល ឬច្រើនក្នុងម៉ូលេគុលរបស់វា ។</p>
<p>Hammett acidity function : An expression for the acidity of a medium, defined as $h_o = K_{BH^+}[BH^+]/[B]$, where K_{BH^+} is the dissociation constant of the acid form of the indicator, and $[BH^+]$ and $[B]$ are the concentrations of the protonated base and the unprotonated base respectively.</p>	<p>អនុគមន៍អាស៊ីត Hammett : កន្សោមសំរាប់លក្ខណៈអាស៊ីតរបស់មជ្ឈដ្ឋានកំណត់ដោយ $h_o = K_{BH^+}[BH^+]/[B]$ ដែល K_{BH^+} ជាថេរលំហែកទំរង់អាស៊ីតរបស់ធាតុចង្កុលពណ៌ ហើយ $[BH^+]$ និង $[B]$ ជាកំហាប់បាស់ដែលរងប្រតិកម្ម និងបាស់មិនរងប្រតិកម្ម ។</p>
<p>hand sugar refractometer : Portable device to read refractive indices of sugar solutions. Also known as proteinometer.</p>	<p>ចំណាំងបែរមេរេស៊ីត : ឧបករណ៍អាចដាក់តាមខ្លួនបានសំរាប់អានសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរនៃសូលុយស្យុងស្ករ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប្រូតេអ៊ីនណូម៉ែត្រ ។</p>
<p>Hansa yellow : Group of organic azo pigments with strong tinting power, but poor opticity in paints; used where nontoxicity is important.</p>	<p>ពណ៌ល្បឿង Hansa : ក្រុមជាតិពណ៌ស៊ីរ៉ាអាសូដែលមានអំណាចអោយពណ៌ខ្លាំង ប៉ុន្តែភាពអុបទិចខ្សោយក្នុងថ្នាំពណ៌ ។ គេប្រើវានៅទីណាដែលគ្មានពុលជាសំខាន់ ។</p>
<p>Hantzsch synthesis : The reaction whereby a propyl compound is formed when a β-ketoester, chloroacetone, and a primary amine condense.</p>	<p>សំយោគ Hantzsch : ប្រតិកម្មដែលសមាសធាតុប្រូពីលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅពេលដែល β-សេតូអេស្តែ ក្លរូអេសេតូន និងអាមីនថ្នាក់ទី១ មានប្រតិកម្មក្នុងដងកម្ម ។</p>
<p>Hanus solution : Iodine monobromide in glacial acetic acid; used to determine iodine values in oils containing unsaturated organic compounds.</p>	<p>សូលុយស្យុង Hanus : អ៊ីយ៉ូតម៉ូណូប្រូមីតក្នុងអាស៊ីតអាសេទិចខាប់ ។ គេប្រើដើម្បីកំណត់តំលៃអ៊ីយ៉ូតក្នុងប្រេងដែលផ្ទុកនូវសមាសធាតុសរីរាង្គមិនឆ្អែត ។</p>
<p>haphazard : Done by chance, random.</p>	<p>គ្មានមេរ្យូប : កើតឡើងដោយចៃដន្យ ។</p>
<p>hard acid : A Lewis acid of low polarizability, small size, and high positive oxidation state; it does not have easily excitable outer electrons; some examples are H⁺, Li⁺, and Al³⁺.</p>	<p>អាស៊ីតរឹង : អាស៊ីត Lewis ដែលមានកំរិតប្លូលកម្មទាប ទំហំតូច និងភាពអុកស៊ីតកម្មវិជ្ជមានខ្ពស់ ។ វាមិនងាយភ្លេចដោយអេឡិចត្រុងក្រៅទេ ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនដូចជា H⁺ Li⁺ និង Al³⁺ ។</p>
<p>hard base : A Lewis base (electron donor) that has high polarizability and low electronegativity, is easily oxidised, or possesses low lying empty orbitals; some examples are H₂O, HO⁻, OCH₃⁻, and F⁻.</p>	<p>បាស់រឹង : បាស់ Lewis (អ្នកផ្តល់អេឡិចត្រុង) ដែលមានកំរិតប្លូលកម្មខ្ពស់ ហើយនឹងកំរិតអេឡិចត្រូអវិជ្ជមានទាបងាយរងអុកស៊ីតកម្ម ឬមានអរប៊ីតាល់ទំនេរ ។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនដូចជា H₂O HO⁻ OCH₃⁻ និង F⁻ ។</p>
<p>hard detergent : A nonbiodegradable detergent.</p>	<p>ធាតុជីវៈក្តៅរឹង : សារធាតុជីវៈក្តៅមិនអាចដីរបំបែកបាន ។</p>
<p>hard water : Water that contains salts, such as those of calcium or magnesium, which form insoluble precipitates with soap. Does not lather easily.</p>	<p>ទឹករឹង : ទឹកដែលផ្ទុកនូវអំបិល ដូចជាអំបិលកាល់ស្យូម ឬម៉ាញ៉េស្យូមដែលកករមិនរលាយជាមួយសាប៊ូ ។ មិនងាយឡើងពពុះ ។</p>

<p>hardener : Compound reacted with a resin polymer to harden it, such as the amines or anhydrides that react with epoxides to cure or harden them into plastic materials. Also known as curing agent.</p>	<p>ធាតុពង្រឹង : សមាសធាតុប្រតិកម្មជាមួយរេស៊ីនប៉ូលីមែដើម្បីធ្វើអោយវាឡើងវិញដូចជាអាមីន ឬអាស៊ីតដែលប្រតិកម្មជាមួយអ៊ីប៉ូកស៊ីតដើម្បីធ្វើអោយទុកបានយូរឬធ្វើអោយវិញទៅជារូបធាតុធាតុស្និទ្ធ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាភ្នាក់ងារព្យាបាល ។</p>
<p>hardness test : A test to determine the calcium and magnesium content of water.</p>	<p>តេស្តរឹង : តេស្តដើម្បីកំណត់កាល់ស្យូមនិងម៉ាញ៉េស្យូមមាននៅក្នុងទឹក ។</p>
<p>hard-sphere collision theory : A theory for calculating reaction rate constants for biomolecular gas phase reactions in which the molecules are considered to be colliding, hard spheres.</p>	<p>ទ្រឹស្តីស្តីពីស្វ័យស្វ័យ : ទ្រឹស្តីសំរាប់គណនាថេរល្បឿនប្រតិកម្មចំពោះប្រតិកម្មបីម៉ូលេគុលជាស្ថានភាពឧស្ម័នដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាស្វ័យស្វ័យ ។</p>
<p>Hardy-Schulz rule : An increase in the charge of ions results in a large increase in their flocculating power.</p>	<p>ច្បាប់ Hardy-Schulz : ការកើនឡើងនៃបន្ទុកអ៊ីយ៉ុងធ្វើអោយមានការកើនអំណាចបង្កកដុំរបស់វាយ៉ាងខ្លាំង ។</p>
<p>Haring cell : An electrolytic cell with four electrodes used to measure electrolyte resistance and polarization of electrodes.</p>	<p>ពិល Haring : ពិលអេឡិចត្រូលីតដែលមានអេឡិចត្រូតបួនប្រើសំរាប់វាស់ភាពធន់អេឡិចត្រូលីត និងប៉ូលកម្មអេឡិចត្រូត ។</p>
<p>harmonic vibration-rotation band : A vibration-rotation band of a molecule in which the harmonic oscillator approximation holds for the vibrational levels, so that the vibrational levels are equally spaced.</p>	<p>បង់រង្វង់លំដាប់ស្រ្តី : បង់រង្វង់លំដាប់ស្រ្តីម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះការប្រមាណនៃលំដាប់ស្រ្តីគ្រប់កម្រិតលំដាប់ ដូច្នោះកម្រិតលំដាប់ស្រ្តីស្មើគ្នា ។</p>
<p>Hartmann diagram : Comparison device for positive element-identification-readings from emission spectra.</p>	<p>ដ្យាក្រាម Hartmann : ឧបករណ៍ប្រៀបធៀបសំរាប់អំណានអត្តសញ្ញាណកម្មធាតុវិជ្ជមានពីស្បៀងបន្សាយ ។</p>
<p>Hartmann test : A test of spectrometers in which light is passed through different parts of the entrance slit; any resulting changes of the spectrum indicate a fault in the instrument.</p>	<p>តេស្ត Hartmann : តេស្តស្បៀងត្រូម៉ែត្រដែលក្នុងនោះពន្លឺ បានឆ្លងកាត់តាមផ្នែកផ្សេងៗនៃរង្វង់ចូល ។ ការប្រែប្រួលស្បៀងដែលបង្ហាញពីកំហុសក្នុងឧបករណ៍ ។</p>
<p>Hartmann's solution : Solution of thymol, ethyl alcohol, and sulfuric ether; used for selective dentin analysis.</p>	<p>សូលុយស្យុង Hartmann : សូលុយស្យុងទីម៉ូល អេទីលអាល់កុល និងអេទីលស៊ុលផួរិច ។ គេប្រើវាសំរាប់វិភាគភ្នែកច្រើនស្រីស ។</p>
<p>hazardous : Dangerous, exposure to risk.</p>	<p>គ្រោះថ្នាក់ : ដែលគ្រោះថ្នាក់ប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ ។</p>
<p>heat : A form of energy which materials possess from the kinetic energy in their molecules; heat is measured in joules (J).</p>	<p>កំដៅ : សណ្ឋានថាមពលដែលរូបធាតុមានពីថាមពលស៊ីនេទិចក្នុងម៉ូលេគុលរបស់វា ។ កំដៅត្រូវបានវាស់គិតជាស៊ូល ។</p>
<p>heat capacity : The quantity of heat required to change an objects temperature by exactly 1°C.Measured in J/K. See specific heat capacity, molar heat capacity</p>	<p>ម៉ូលុនកំដៅ : បរិមាណកំដៅត្រូវការសំរាប់ប្តូរសីតុណ្ហភាពវត្ថុ 1°C គត់ ។ វាស់ជា J/K ។ មើល specific heat capacity, molar heat capacity ។</p>
<p>heat of activation : The increase in enthalpy when a substance is transformed from a less active to a more reactive form at constant pressure.</p>	<p>កំដៅសកម្ម : កំណើនអង់តាល់ពីកាលណាសារធាតុបានបំប្លែងពីសណ្ឋានសកម្មទៅជាសកម្មខ្លាំងនៅសំពាធចេរ ។</p>

<p>heat of association : Increase in enthalpy accompanying the formation of 1 mole of a coordination compound from its constituent molecules or other particles at constant pressure.</p>	<p>កំដៅបន្ស៊ុំ : កំណើនអង់តាល់ពីដែលនាំអោយកើតមួយម៉ូលសមាសធាតុកូអរឌីណាស្យុងពីម៉ូលេគុលសមាសភាគរូបសំវា ឬភាគល្អិតផ្សេងទៀតនៅសំពាធចើរ ។</p>
<p>heat of atomisation : The enthalpy change when 1 mole of a substance at 298K and 1atm changes into free atoms.</p>	<p>កំដៅរាតូមកម្ម : បំរែបំរួលអង់តាល់ពីនៅពេលដែល 1 ម៉ូលនៃសារធាតុមួយនៅ 298K និង 1atm ផ្លាស់ប្តូរទៅជាអាតូមសេរី ។</p>
<p>heat of combustion : The amount of heat released in the oxidation of 1 mole of a substance at constant pressure, or constant volume. Also known as heat value; heating value.</p>	<p>កំដៅបំបែក : បរិមាណកំដៅដែលបានបញ្ចេញក្នុងអុកស៊ីតកម្ម 1 ម៉ូលនៃសារធាតុនៅសំពាធចើរ ឬមាឌចើរ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា តំលៃកំដៅ តំលៃការកំដៅ ។</p>
<p>heat of decomposition : The change in enthalpy accompanying the decomposition of 1 mole a compound into its element at constant pressure.</p>	<p>កំដៅបំបែកធាតុ : បំរែបំរួលអង់តាល់ពីដែលនាំអោយមានការបំបែក 1 ម៉ូលសមាសធាតុទៅជាធាតុរូបសំវានៅសំពាធចើរ ។</p>
<p>heat of dilution : 1. The increase in enthalpy accompanying the addition of a specified amount of solvent to a solution of constant pressure. Also known as integral heat of dilution; total heat of dilution. 2. The increase in enthalpy when an infinitesimal amount of solvent is added to a solution at constant pressure. Also known as differential of dilution.</p>	<p>កំដៅពង្រាវ : 1. កំណើនអង់តាល់ពីដោយការបន្ថែមបរិមាណជាក់លាក់នៃធាតុរំលាយទៅក្នុងសូលុយស្យុងសំពាធចើរ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាកំដៅពង្រាវទាំងស្រុងកំដៅពង្រាវសរុប ។ 2. កំណើនអង់តាល់ពីកាលណាបរិមាណដ៏តិចតួចនៃធាតុរំលាយត្រូវបានបន្ថែម ទៅក្នុងសូលុយស្យុងនៅសំពាធចើរ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ឌីផេរ៉ង់ស្យែល ពង្រាវ ។</p>
<p>heat of dissociation : The increase in enthalpy at constant pressure, when molecules break apart or valence linkages break.</p>	<p>កំដៅបំបែក : កំណើនអង់តាល់ពីនៅសំពាធចើរ កាលណាម៉ូលេគុលបែកខ្ញែក ឬសម្ព័ន្ធវាឡុងបែកបាក់ ។</p>
<p>heat of formation : Heat consumed or released when one mole of a substance is formed from its elements in their standard states.</p>	<p>កំដៅកំណើន : កំដៅដែលប្រើប្រាស់ ឬបញ្ចេញនៅពេលដែលមួយម៉ូលនៃសារធាតុមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងពីធាតុរូបសំវាក្នុងភាពស្តង់ដារសំវា ។</p>
<p>heat of fusion : Amount of heat that must be added to change from solid to liquid state or the amount that must be removed to change the material from liquid to solid.</p>	<p>កំដៅរំលាយ : បរិមាណកំដៅដែលត្រូវបន្ថែមសំរាប់ប្តូរពីរឹងទៅជាវត្ថុរាវ ឬបរិមាណកំដៅដែលត្រូវដោះចេញសំរាប់ប្តូររូបធាតុពីវត្ថុរាវទៅជាវត្ថុរឹង ។</p>
<p>heat of hydration : The increase in enthalpy accompanying the formation of 1 mole of a hydrate from the anhydrous form of the compound and from water at constant pressure.</p>	<p>កំដៅអ៊ីដ្រាតកម្ម : កំណើនអង់តាល់ពីដែលនាំអោយកើតមួយម៉ូលនៃអ៊ីដ្រាតពីសណ្ឋានគ្មានទឹកនៃសមាសធាតុ និងទឹកនៅសំពាធចើរ ។</p>
<p>heat of ionization : The increase in enthalpy when 1 mole of a substance is completely ionised at constant pressure.</p>	<p>កំដៅអ៊ីយ៉ុងកម្ម : កំណើនអង់តាល់ពីកាលណាមួយម៉ូលនៃសារធាតុបានក្លាយជាអ៊ីយ៉ុងទាំងស្រុងនៅសំពាធចើរ ។</p>
<p>heat of linkage : The bond energy of a particular type of valence linkage between atoms in a molecule, as determined by the energy required to dissociate all bonds of the type in 1 mole of the compound divided by the number of such bonds in a compound.</p>	<p>កំដៅសម្ព័ន្ធ : ថាមពលសម្ព័ន្ធនៃប្រភេទសម្ព័ន្ធវាឡុងណាមួយរវាងអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលដូចបានកំណត់ដោយថាមពលត្រូវការសំរាប់បំបែកគ្រប់ប្រភេទសម្ព័ន្ធក្នុងមួយម៉ូលសមាសធាតុចែកអោយចំនួនសម្ព័ន្ធក្នុងសមាសធាតុមួយ ។</p>

<p>heat of reaction (Symbol ΔH) : Heat consumed or released when a reaction takes place. See enthalpy change</p>	<p>កំដៅប្រតិកម្ម(អង់តាល់ពី) (Symbol ΔH) : កំដៅបានប្រើប្រាស់ ឬបញ្ចេញនៅពេលដែលប្រតិកម្មដំណើរការ ។ មើល enthalpy change ។</p>
<p>heat of solution : Heat consumed or released when one mole of a substance is dissolved in a large volume of solvent.</p>	<p>កំដៅស្រុយសង្ខេប : កំដៅប្រើប្រាស់ ឬបញ្ចេញនៅពេលដែលមួយម៉ូលនៃសារធាតុត្រូវបានរំលាយក្នុងមាឌធំនៃសារធាតុរំលាយយ៉ាងច្រើន ។</p>
<p>heat of vaporization : Amount of heat that must be added to change a liquid to a gas at constant temperature.</p>	<p>កំដៅការបង្កើត : បរិមាណកំដៅដែលត្រូវប្រើដើម្បីបំប្លែងអង្គធាតុរាវទៅជាឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាពថេរ ។</p>
<p>heat transfer : The energy that is transferred from one body to another because of a temperature difference.</p>	<p>បណ្តូកកំដៅ : ថាមពលដែលត្រូវផ្ទេរពីអង្គធាតុមួយទៅអង្គធាតុមួយផ្សេងទៀតដោយសារតែភាពខុសគ្នានៃសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>heat value : See heat of combustion.</p>	<p>តំលៃកំដៅ : មើល heat of combustion ។</p>
<p>heating oil : A product of fractional distillation of crude oil with boiling point range 260-350°C.Used for heating homes and for electricity production.</p>	<p>ប្រេងដុតកំដៅ : ផលិតផលនៃបំណិតប្រភេទនៃប្រេងឆៅដែលមានចំណុចរំពុះពី 260-350°C ។ វាត្រូវបានគេប្រើសំរាប់ដុតកំដៅក្នុងផ្ទះ និងសំរាប់ការផលិតអគ្គិសនី ។</p>
<p>heavy water : A compound of hydrogen and oxygen containing a higher proportion of the hydrogen isotope deuterium than does naturally occurring water. Also known as deuterium oxide.</p>	<p>ទឹកធ្ងន់ : សមាសសធាតុអ៊ីដ្រូសែន និងអុកស៊ីសែនដែលមានសមាមាត្រអ៊ីសូតូបអ៊ីដ្រូសែនដឺធូរីយ៉ូមច្រើនជាងទឹកកើតដោយធម្មជាតិ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ដឺធូរីយ៉ូមអុកស៊ីត ។</p>
<p>Hefner lamp : A flame lamp that burns amyl acetate.</p>	<p>ចង្កៀង Hefner : ចង្កៀងអណ្តាតភ្លើងដែលដុតអាមីលអាសេតាត ។</p>
<p>Hehner number : Weight percent of water-insoluble fatty acids in fats and oils.</p>	<p>ចំនួនHehner : ភាគរយម៉ាស់នៃអាស៊ីតខ្លាញ់ដែលមិនរំលាយក្នុងទឹកនៅក្នុងខ្លាញ់ និងប្រេង ។</p>
<p>Heitler-London covalence theory : A calculation of binding energy and the distance between the atoms of diatomic molecule, which assumes that the two electrons are in atomic orbitals about each of the nuclei, and then combines these orbitals into a symmetric or antisymmetric function.</p>	<p>ទ្រឹស្តីកូវ៉ាឡង់ Heitler-London : ការគណនាថាមពលសម្ព័ន្ធ និងចំងាយរវាងអាតូមរបស់ម៉ូលេគុលឌីអាតូមដែលគិតថាអេឡិចត្រុងពីរស្ថិតនៅក្នុងអរមីតាល់អាតូមជុំវិញណ្វៃយ៉ូនីមួយៗ ហើយបន្តបំប្លែងអរមីតាល់ទាំងនេះចូលគ្នាទៅក្នុងបង្កើតមេទ្រី ឬអស៊ីមេទ្រី ។</p>
<p>helicate : Any number of a group of synthetic, helical arrays of molecules formed by the chemical recognition and organization of metals and organic bases.</p>	<p>អេលីកាត : ចំនួនក្រុមនៃម៉ូលេគុលច្រើនក្នុងគ្រោងសំងាត់ទិចជារង្វលដែលបង្កើតឡើងដោយការទទួលស្គាល់ធាតុគីមី និងការរៀបចំនៃលោហៈ និងបាសសរីរាង្គ ។</p>
<p>helium spectrometer : A small mass spectrometer used to detect the presence of helium in a vacuum system; for leak detection, a jet of helium is applied to suspected leaks in the outer surface of the system.</p>	<p>ស្ទ៊ីម៉ូស្ត្រូមេត្រអេលីយ៉ូម : ឧបករណ៍ស្ទ៊ីម៉ូស្ត្រូមេត្រតូចប្រើសំរាប់មើលរំលឹកមានអេលីយ៉ូមក្នុងប្រព័ន្ធសុញ្ញកាស ។ សំរាប់ការតាមមើលពន្លឺលេចចេញការបញ្ចេញការស្ទ៊ីម៉ូស្ត្រូមេត្របានអនុវត្តទៅលើជម្រាបដែលសង្ស័យលេចចេញលើផ្ទៃក្រៅនៃប្រព័ន្ធ ។</p>

<p>Hell-volhard-Zelinsky reaction : Preparation of an ester or α-halo substituted acid (chloro or bromo) by reacting the halogen on the acid in the presence of phosphorus halide, and then followed by hydrolysis of alcoholysis of the haloacyl halide resulting.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Hell-volhard-Zelinsky : ការរៀបចំអេស្ត័រ ឬ α- អាល់ឡូជីនូសអាស៊ីត (ក្លរូ ឬប្រូមី) ដោយប្រតិកម្មអាឡូសែនលើអាស៊ីតដែលមានវត្តមានផូស្វរអាឡូសែន ហើយបន្ទាប់មកធ្វើប្រតិកម្មអ៊ីដ្រូលីសអាស៊ីតកុលីសនៃអាឡូអាស៊ីតអាឡូសែនដែលទទួលបាន ។</p>
<p>Helmholtz equation : The relationship stating that the emf (electromotive force) of a reversible electrolytic cell equals the work equivalent of the chemical reaction when charge passes through the cell plus the product of the temperature and the derivative of the emf with respect to temperature.</p>	<p>សមីការ Helmholtz : ទំនាក់ទំនងដែលចែងថា emf (កំលាំងអគ្គិសនីចលករ) ពិលអេឡិចត្រូលីត្រទៅមកស្មើទៅនឹងកម្មន្តសមមូលនៃប្រតិកម្ម-គីមីកាលណាបន្តក្នុងកាត់តាមពិលបូកនិងផលគុណនៃសីតុណ្ហភាពនិងដេរីវេ នៃ emf ទៅតាមសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>hemiacetal : A class of compounds that have the grouping C(OH) (OR) and that result from the reaction of an aldehyde and alcohol.</p>	<p>អេមីអាសេតាល់ : ថ្នាក់សមាសធាតុដែលមានក្រុម C(OH) (OR) និងបានមកពីប្រតិកម្មអាល់ដេអ៊ីត និងអាល់កុល ។</p>
<p>hemiketal : A carbonyl compound that results from the addition of an alcohol to the carbonyl group of a ketone, with the general formula R(R')C(OH)(OR).</p>	<p>អេមីសេតាល់ : សមាសធាតុកាបូនីលដែលបានមកពីការបន្ថែមអាល់កុលទៅលើក្រុមកាបូនីលនៃអាសេតូន ដែលមានរូបមន្តទូទៅ R(R')C(OH)(OR)</p>
<p>hemoglobin : Protein in red blood cells that binds oxygen. The presence of hemoglobin in blood greatly increases the capacity of blood for oxygen transport.</p>	<p>អេម៉ូក្លូប៊ីន : ប្រូតេអ៊ីនក្នុងកោសិកាឈាមក្រហមដែលភ្ជាប់ជាមួយអុកស៊ីសែន ។ វត្តមានអេម៉ូក្លូប៊ីនក្នុងឈាមបង្កើតយ៉ាងខ្លាំងនូវលទ្ធភាពដឹកបញ្ជូនអុកស៊ីសែននៅក្នុងឈាម ។</p>
<p>hemolysis : Swelling and rupturing of a cell that occurs when blood cells are placed in a solution of less than isotonic concentration, and water moves in through the cell membrane.</p>	<p>អេម៉ូលីស : ការឡើងបោង និងការផ្ទុះបែកនៃកោសិកាដែលកើតមានឡើងនៅពេលកោសិកាឈាមត្រូវបានដាក់ទៅក្នុងសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់ទាបជាងកំហាប់អ៊ីសូតូនិច និងទឹកជ្រាបចូលតាមភ្នាសកោសិកា ។</p>
<p>Henderson equation for pH : An equation for the pH of an acid during its neutralization: $pH = pKa + \log \frac{[salt]}{[acid]}$, where pKa is the logarithm to base 10 of the reciprocal of the dissociation constant of the acid; the equation is found to useful for the pH range 4-10, providing the solutions are not too dilute.</p>	<p>សមីការ pH Henderson : សមីការ pH របស់អាស៊ីតនៅពេលវាណិត $pH = pKa + \log \frac{[អំបិល]}{[អាស៊ីត]}$ ដែល pKa ជាឡូការីតគោល10 នៃបដិការថេររបស់អាស៊ីត ។ សមីការនេះមានប្រយោជន៍សំរាប់ pH ពី 4 -10 ដែលផ្តល់អោយសូលុយស្យុងមិនរាវពេក ។</p>
<p>Henry's law : The law that sufficiently high dilution in a liquid solution, the fugacity of a nondissociating solute becomes proportional to its concentration.</p>	<p>ច្បាប់ Henry : ច្បាប់ដែលចែងថាការពង្រាវខ្លាំងក្នុងសូលុយស្យុងវត្ថុរាវ កុយកាស៊ីតេនៃធាតុរលាយមិនអាចបំបែកបានទៅជាសមាមាត្រទៅនឹងកំហាប់របស់វា ។</p>
<p>heparin : Polysaccharide that functions as an anticoagulant.</p>	<p>អេបារីន : ប៉ូលីសាការីតដែលដើរតួជាធាតុប្រឆាំងនឹងកំនក ។</p>
<p>heptyl : $CH_3(CH_2)_6$ The functional group from heptane, $CH_3(CH_2)_5CH_3$.</p>	<p>អិបទីល : $CH_3(CH_2)_6$ ក្រុមបង្កនាទីបានពីអិបតាន $CH_3(CH_2)_5CH_3$ ។</p>
<p>herbicide : Chemical used to kill unwanted plants or weeds. e.g. 2,4-D , Paraquat</p>	<p>ថ្នាំសំរាប់រុក្ខជាតិ : ធាតុគីមីដែលប្រើសំរាប់រុក្ខជាតិដែលមិន ត្រូវការ ឬរុក្ខជាតិចង្រៃឧទាហរណ៍ 2,4-D ប៉ារ៉ាគ្វាត ។</p>
<p>Hercules trap : Water-measuring liquid trap used in aquametry when the material collected is heavier than water.</p>	<p>មណ្ឌាញ Hercules : មណ្ឌាញសំរាប់វាស់ទឹកដែលត្រូវបានប្រើក្នុង អាត្មាម៉ាត្រ (ឧបករណ៍វាស់ទឹក) កាលណារូបធាតុប្រមូលផ្តុំធ្ងន់ជាងទឹក ។</p>

<p>Hess's law : The law that the heat evolved or absorbed in a chemical reaction is the same whether the reaction takes one step or several steps. Also known as the law of constant heat summation.</p>	<p>ច្បាប់ Hess : ច្បាប់ដែលថែមថាកំដៅដែលដំណើរការប្រតិបត្តិកម្មគីមីគឺស្មើគ្នាទោះបីប្រតិបត្តិកម្មកើតឡើងមួយដំណាក់កាលឬច្រើនដំណាក់កាលក៏ដោយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ច្បាប់កំដៅសរុបថេរ ។</p>
<p>hetero- : Prefix meaning different; e.g., a heterocyclic compound is one in which the ring is made of more than one kind of atom.</p>	<p>អេតេរ៉ូ- : បុព្វបទមានន័យថាខុសគ្នា ។ ឧទាហរណ៍សមាសធាតុអេតេរ៉ូដែលក្នុងនោះវង់មួយកើតឡើងពីអាតូមច្រើនប្រភេទ ។</p>
<p>heteroatom : In an organic compound, any atom other than carbon or hydrogen.</p>	<p>អេតេរ៉ូអាតូម : ក្នុងសមាសធាតុសរីរាង្គ អាតូមណាមួយក្រៅពីកាបូននិងអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>heterocyclic compound : Compound in which the ring structure is a combination of more than one kind of atom; e.g., pyridine, C₅H₅N.</p>	<p>សមាសធាតុអេតេរ៉ូស៊ីក្លិច : សមាសធាតុដែលក្នុងនោះទម្រង់វង់ផ្សំដោយអាតូមច្រើនប្រភេទ ។ ឧទាហរណ៍ ពីរឌីន C₅H₅N ។</p>
<p>heterogeneous : Related to a mixture of phases such as liquid-vapor, or liquid-vapor-solid.</p>	<p>អេតេរ៉ូសែន រីឯស្មើសាច់ : ដែលទាក់ទងទៅនឹងល្បាយនៃផាសទាំងឡាយ ដូចជាចំហាយវត្ថុរាវ ឬវត្ថុរាវ-ចំហាយ-វត្ថុរឹង ។</p>
<p>heterogeneous catalysis : Catalysis occurring at a phase boundary, usually a solid-fluid interface.</p>	<p>កាតាលីសអេតេរ៉ូសែន : កាតាលីសដែលកើតឡើងនៅលើព្រំដែនផាសជាទូទៅផ្ទៃអន្តរមុខវត្ថុរឹង-រាវ ។</p>
<p>heterogeneous chemical reaction : Chemical reaction system in which the reactants are of different phases; e.g., gas with liquid, liquid with solid, or a solid catalyst with liquid or gaseous reactants.</p>	<p>ប្រតិបត្តិកម្មគីមីអេតេរ៉ូសែន : ប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះប្រតិករមានផាសផ្សេងគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ឧស្ម័នជាមួយវត្ថុរាវ វត្ថុរាវជាមួយវត្ថុរឹង ឬកាតាលីករវត្ថុរឹងជាមួយវត្ថុរាវ ឬប្រតិករឧស្ម័ន ។</p>
<p>heterogeneous mixture : A mixture that is not uniform in composition; its components are readily distinguished.</p>	<p>ល្បាយអេតេរ៉ូសែន : ល្បាយដែលសមាសភាពមិនឯកសណ្ឋានសមាសភាគរបស់វាខុសគ្នាខ្លាំង ។</p>
<p>heterolysis : See heterolytic cleavage.</p>	<p>អេតេរ៉ូលីស : មើល heterolytic cleavage ។</p>
<p>heterolytic bond dissociation energy : The change in enthalpy that occurs when a chemical bond undergoes heterolytic cleavage.</p>	<p>ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធអេតេរ៉ូសែន : បំរែបំរួលអង់តាលពីដែលកើតឡើងកាលណាសម្ព័ន្ធគីមីបំបែកចំណែកមិនស្មើភាគ ។</p>
<p>heterolytic cleavage : The breaking of a single (two-electron) chemical bond in which both electrons remain on one of the atoms. Also known as heterolysis.</p>	<p>បណ្តាច់អេតេរ៉ូសែន ឬបណ្តាច់អេតេរ៉ូលីស : ការបំបែកសម្ព័ន្ធគីមីទោល(ពីរអេឡិចត្រុង) ដែល ក្នុងនោះអេឡិចត្រុងទាំងពីរស្ថិតនៅលើអាតូមមួយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អេតេរ៉ូលីស ។</p>
<p>heterolytic fission : The breaking of a bond in a compound in which the two fragments are oppositely charged ions. e.g. HCl→H⁺ + Cl⁻</p>	<p>បំបែកអេតេរ៉ូសែន ឬបំបែកអេតេរ៉ូលីស: ការផ្តាច់សម្ព័ន្ធក្នុងសមាសធាតុមួយដែលក្នុងនោះបំណែកពីរគឺជាអ៊ីយ៉ុងដែលមានបន្ទុកផ្ទុយគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ HCl→H⁺ + Cl⁻ ។</p>
<p>heteronuclear molecule : A diatomic molecule having atoms of different elements.</p>	<p>ម៉ូលេគុលអេតេរ៉ូណូយ៉ូ : ម៉ូលេគុលឌីអាតូមដែលមានអាតូមនៃធាតុខុសគ្នា ។</p>
<p>heteropolar bond : A covalent bond whose total dipole moment is not 0.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអេតេរ៉ូម៉ូលែ : សម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ដែលម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលសរុបមិនស្មើសូន្យ ។</p>

<p>heteropoly acid : Complex acids of metals, whose specific gravity is greater than 4, with phosphoric acid; e.g. phosphomolybdic acid.</p>	<p>អាស៊ីតអេតេរ៉ូម៉ូលីប៊ី : អាស៊ីតសំណុំនៃលោហៈដែលដង់ស៊ីតេធៀបរបស់វាធំជាង 4 ជាមួយអាស៊ីតផូស្វ័រិច ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតផូស្វ័រម៉ូលីប៊ីបឌីម ។</p>
<p>heteropoly compound : Polymeric compounds of molybdates with anhydrides of other elements such as phosphorus; e.g. the yellow precipitate $(NH_4)_3P(Mo_3O_{10})_4$</p>	<p>សមាសធាតុអេតេរ៉ូម៉ូលីប៊ី : សមាសធាតុម៉ូលីប៊ីមរបស់ម៉ូលីបដាតជាមួយអាស៊ីតផូស្វ័រផ្សេងទៀត ដូចជា ផូស្វ័រ ។ ឧទាហរណ៍ កករពណ៌លឿង $(NH_4)_3P(Mo_3O_{10})_4$ ។</p>
<p>heterotopic faces : On molecules, faces of double bonds where addition gives rise to isomeric structures.</p>	<p>មុខអេតេរ៉ូតូពិច : លើម៉ូលេគុលមុខនៃសម្ព័ន្ធពិជ័យដែលការបន្ថែមបណ្តាលអោយមានទម្រង់អ៊ីសូមែរ ។</p>
<p>heterotopic ligands : Constitutionally identical ligands whose separate replacement by a different ligand gives rise to isomeric structures.</p>	<p>លីកង់អេតេរ៉ូតូពិច : លីកង់ដែលមានសណ្តានរូបដូចគ្នាបេះចិទីដែលព្យាករជំនួសដោយលីកង់ខុសគ្នាបណ្តាលអោយមានទម្រង់អ៊ីសូមែរ ។</p>
<p>heterotrophic organism : Organism that must consume organic matter to obtain energy and carbon atoms.</p>	<p>តារាសំបរសីត : សារពាង្គកាយដែលត្រូវតែប្រើប្រាស់រូបធាតុសរីរាង្គដើម្បីទទួលបានថាមពលនិងអាតូមកាបូន ។</p>
<p>heterozeotrope : Liquid mixture that is not completely miscible in all proportions in the liquid phase, yet does not form an azeotrope. Also known as heterogeneous zeotrope.</p>	<p>អេតេរ៉ូសេអូត្រូប : ល្បាយរាវដែលមិនរលាយទាំងស្រុងក្នុងគ្រប់សមាមាត្រក្នុងផាសរាវ និងមិនបង្កើតជាអាសេអូត្រូប ។ គេហៅម៉្យាងទៀតថា សេអូត្រូបមិនស្មើសាច់ ។</p>
<p>hexadentate ligand : A chelating agent having six groups capable of attachment to a metal ion. Also known as sexadentate ligand.</p>	<p>លីកង់ឆ្នេញឆ្នាំងមួយ : ភ្នាក់ងារដង្ហៀបមានប្រាំមួយក្រុមមានលទ្ធភាពភ្ជាប់ទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។ គេហៅម៉្យាងទៀតថា លីកង់ sexadentate ។</p>
<p>hfs : See hyperfine structure.</p>	<p>hfs : មើល hyperfine structure ។</p>
<p>high polymer : A large molecule (of molecular weight greater than 10,000) usually composed of repeat units of low-molecular-weight species; e.g., ethylene or propylene.</p>	<p>ម៉ូលីមែរធំ : ម៉ូលេគុលធំ (ដែលមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលធំជាង 10.000) ជាធម្មតាផ្សំឡើងដោយបណ្តុំដូចគ្នានៃប្រភេទម៉ាស់ម៉ូលេគុលតូច ។ ឧទាហរណ៍ អេទីឡែន ឬប្រូពីឡែន ។</p>
<p>high-density polyethylene : A thermoplastic polyolefin with a density of 0.941-0.960 gram per cubic centimeter (0.543-0.555 ounce per cubic inch). Abbreviated HDPE.</p>	<p>ម៉ូលីអេនឌីឡែនដង់ស៊ីតេធំ : ប៉ូលីអូលេភីនទែម៉ូប្លាស្ទិចដែលមានដង់ស៊ីតេពី 0,941-0,960 ក្រាមក្នុងមួយសង្កីម៉ែត្រគូប (0,543-0,555 អោនក្នុងមួយអ៊ីងគូប) ។ សរសេរកាត់ HDPE ។</p>
<p>high-energy bond : Any chemical bond yielding a decrease in free energy of at least 5 kilocalories per mole.</p>	<p>សម្ព័ន្ធនាវាលខ្ពស់ : សម្ព័ន្ធគីមីដែលធ្វើអោយមានតំហាយថាមពលសេរីយ៉ាងតិចបំផុត 5 គីឡូកាឡូរីក្នុងមួយម៉ូល ។</p>
<p>high-frequency titration : A conductimetric titration in which two electrodes are mounted on the outside of the beaker or vessel containing the solution to be analyzed and an alternating current source in the megahertz range is used to measure the course of a titration.</p>	<p>អត្រាកម្មប្រេងកង់ខ្ពស់ : អត្រាកម្មធាតុចម្រងធាតុដែលអេឡិចត្រូតទាំងពីរដាក់នៅផ្នែកខាងក្រៅកែវបែរ៉ែស៊ី ឬភាជីនីផុកសូលុយស្យុងដែលត្រូវវិភាគហើយប្រភពចរន្តឆ្លាស់ រាប់បេកាអ៊ែកត្រូវបានប្រើដើម្បីវាស់ល្បឿនអត្រាកម្ម ។</p>
<p>high-performance liquid chromatography : A type of column chromatography in which the solvent is conveyed through the column under pressure. Abbreviated HPLC.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាហ្វីតតុរាវអ៊ីតខ្ពស់ : ប្រភេទគ្រូម៉ាតូក្រាហ្វីតតុរាវដែលក្នុងនោះធាតុរំលាយត្រូវបាននាំតាមកូលោនក្រោមសំពាធ ។ សរសេរកាត់ HPLC ។</p>

<p>high-resolution electron energy loss spectroscopy : A type of electron energy loss spectroscopy in which electron scattering is performed by using a monoenergy beam and electron energy analyzers to achieve a resolution of 5 to 10 millielectronvolts. Abbreviated HREELS.</p>	<p>ការសិក្សាស្ត្រអេឡិចត្រុងថាមពលអេឡិចត្រុងច្បាស់ខ្លាំង : ប្រភេទស្ត្រីសិក្សាការបាត់បង់ថាមពលអេឡិចត្រុងដែលក្នុងនោះការពង្រាយអេឡិចត្រុងកើតឡើងដោយការប្រើប្រាស់បង្កម៉ូណូថាមពល និងឧបករណ៍វិភាគថាមពលអេឡិចត្រុងដើម្បីអោយ ឃើញច្បាស់ពី 5 ទៅ 10 មីលីអេឡិចត្រុងវ៉ុល ។ សរសេរតាត់ HREELS ។</p>
<p>high-temperature chemistry : The study of chemical phenomena occurring above about 500 K.</p>	<p>គីមីសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ : ការសិក្សាអំពីបាតុភូតគីមីដែលកើតឡើងនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាង 500 K ។</p>
<p>Hill reaction : Production of substituted phenylacetic acids by the oxidation of the corresponding alkylbenzene by potassium permanganate in the presence of acetic acid.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Hill : ការផលិតអាស៊ីតផេនីលអាសេទិចជំនួសដោយអុកស៊ីតកម្មអាល់គីលបង់សែនដែលត្រូវគ្នាដោយប៊ូតាស្យូមម៉ង់កាណាតក្នុងវត្តមានអាស៊ីតអាសេទិច ។</p>
<p>Hinsberg test : A test to distinguish between primary and secondary amines; it involves reaction of an amine with benzene disulfonyl chloride in alkaline solution; secondary amines give insoluble derivatives; tertiary amines do not react with the reagent.</p>	<p>ការសាកល្បង Hinsberg : ការសាកល្បងបែងចែករវាងអាមីនថ្នាក់ទីមួយនិងអាមីនថ្នាក់ទីពីរ ។ វារួមមានប្រតិកម្មនៃអាមីនជាមួយបង់សែនឌីស៊ុលផ្យូរីល ក្នុងសូលុយស្យុងអាល់កាឡាំង ។ អាមីនថ្នាក់ទីពីរផ្តល់ស្រទាយមិនរលាយ ។ អាមីនថ្នាក់ទីបីមិនប្រតិកម្មជាមួយធាតុបន្ទាត់ទេ ។</p>
<p>Hittorf method : A procedure for determining transference numbers in which one measures changes in the composition of the solution near the cathode and near the anode of an electrolytic cell, due to passage of a known amount of electricity.</p>	<p>វិធី Hittorf : លំនាំសំរាប់កំណត់ចំនួនបន្ថែមដែលក្នុងនោះរង្វាស់មួយផ្លាស់ប្តូរក្នុងសមាសភាពសូលុយស្យុងក្បែរកាតូតនិងក្បែរអាណូតនៃពិលអេឡិចត្រូលីតដោយសារការឆ្លងកាត់នៃបរិមាណស្តាល់នៃអគ្គីសនី ។</p>
<p>Hofmann exhaustive methylation reaction : A reaction in which amides are degraded by treatment with bromine and alkali (caustic soda) to amines containing one less carbon; used commercially in the production of nylon.</p>	<p>ប្រតិកម្មមេដិលកម្ម Hofmann : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះអាមីតត្រូវបានបំបែកដោយព្រីតកម្មជាមួយប្រ៊ូមនិងអាល់កាលី (សូដាកាត់) ទៅជាអាមីនដែលមានកាបូនតិចជាងមួយ ។ គេប្រើវាក្នុងផលិតកម្មនីឡុងបែបពាណិជ្ជកម្ម ។</p>
<p>Hofmann amine separation : A technique to separate a mixture of primary, secondary, and tertiary amines; they are heated with ethyl oxalate; there is no reaction with tertiary amines, primary amines form a diamide, and the secondary amines form a monoamide; when the reaction mixture is distilled, the mixture is separated into components.</p>	<p>ការព្យាគរអាមីន Hofmann : បច្ចេកទេសសំរាប់ព្យាគរលាយអាមីនថ្នាក់ទីមួយ ទីពីរ និងទីបី ។ គេកំដៅវាជាមួយអេទីលអុកសាឡាត ។ គ្មានប្រតិកម្មជាមួយអាមីនទីបី តែអាមីនទីមួយក៏ជាឱអាមីត ហើយអាមីនទីពីរក៏ជាម៉ូណូអាមីត ។ នៅពេលលាយប្រតិកម្ម នេះរងបំណិតលាយត្រូវបានព្យាគរទៅជាសមាសភាគ ។</p>
<p>Hofmann degradation : The action of bromine and an alkali on an amide so that it is converted into a primary amine with one less carbon atom.</p>	<p>គំហុយគុណភាព Hofmann : អំពើនៃប្រូម និងអាល់កាលីទៅលើអាមីតដែលបណ្តាលអោយវាបំបែកទៅជាអាមីនទីមួយមានអាតូមកាបូនតិចមួយ ។</p>
<p>Hofmann rearrangement : A chemical rearrangement of the hydrohalides of N-alkylanilines upon heating to give aminoalkyl benzenes.</p>	<p>បណ្តុំតំរូវ Hofmann : តំរូវបង្កើតវិញនៃសារធាតុគីមីអ៊ីដ្រូអាឡូសែននៃ N- អាល់គីលអាស៊ីលីនដោយការដុតកំដៅដើម្បីផ្តល់ជាអាមីណូអាល់គីលបង់សែន ។</p>

<p>Hofmeister series : An arrangement of anions or cations in order of decreasing ability to produce coagulation when their salts are added to lyophilic sols. Also known as lyotropic series, aminoalkyl benzenes.</p>	<p>ស៊េរី Hofmeister : តំរូវបន្ថែមអាញីងឬកាតូងតាមលំដាប់ថយចុះនៃសមត្ថភាពបង្កើតកំណកកាលណាអំបិលរបស់ត្រូវបានបន្ថែមទៅលើសូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីតលីអូភីល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ស៊េរីលីអូតូពិច. អាមីណូអាត់គីលបង់សែន ។</p>
<p>Hole-burning spectroscopy : A method of observing extremely narrow line widths in certain ions and molecules embedded in crystalline solids, in which broadening produced by crystal-site-dependent statistical field variations is overcome by having a monochromatic laser temporarily remove ions or molecules at selected crystal sites from their absorption levels, and observing the resulting dip in the absorption profile with a second laser beam.</p>	<p>ការសិក្សាស្វ័យចំហេះរន្ធ : វិធីអង្កេតបន្ទាបបន្ថាត់ដ៏តូចចង្អៀតបំផុតនៃអ៊ីយ៉ុងនិងម៉ូលេគុលខ្លះកប់នៅក្នុងក្រាមរឹងដែលក្នុងនោះការពង្រីកកើតឡើងដោយបំបែបរូលដែលស្ថិតិអាស្រ័យមុខក្រាមទទួលបានជ័យជំនះដោយមានឡាស៊ែរម៉ូណូក្រូម៉ាទិចផ្តាច់យកអ៊ីយ៉ុងឬម៉ូលេគុលចេញជាបណ្តោះអាសន្ននៅមុខក្រាម ជ្រើសរើសពីកំរិតសំរូបរបស់វានិងសង្កេតជំរាលទំរង់សំរូបទទួលបានជាមួយបង្កំពន្លឺឡាស៊ែរទីពីរ ។</p>
<p>homeostasis : Maintenance of a constant internal environment.</p>	<p>អូមេអូស្តាស៊ីស រីលីទីប៊េ : ការថែទាំមជ្ឈដ្ឋានខាងក្នុងអោយនៅថេរដដែល ។</p>
<p>homo- : 1. Indicating the homolog of a compound differing in formula from the latter by an increase of one CH₂ group. 2. Indicating a homopolymer made up of a single type of monomer, such as polyethelene from ethylene. 3. Indicating that a skeletal atom has been added to a well-known structure.</p>	<p>អូម៉ូ : 1. ការបង្ហាញពីភាពដូចគ្នានៃសមាសធាតុដែលរូបមន្តខុសគ្នាពីសមាសធាតុដើមដោយកំណើនក្រុម CH₂ មួយ ។ 2. ការបង្ហាញពីប៉ូលីមែរដូចគ្នាដែលកើតឡើងពី ប្រភេទម៉ូណូមែរទោល ។ 3. ការបង្ហាញថាគ្រោងអាតូមត្រូវបានបន្ថែមទៅលើទំរង់ ច្បាស់លាស់ ។</p>
<p>homogeneous : Relating to a substance having uniform composition or structure.</p>	<p>ស្មើសាច់ : ដែលទាក់ទងទៅនឹងសារធាតុផាសតែមួយ ។ សមាសភាព ឬទំរង់ឯកសណ្ឋាន ។</p>
<p>homogeneous : Relating to only one phase.</p>	<p>ស្មើសាច់ : ដែលទាក់ទងទៅនឹងសារធាតុមានផាសតែមួយ ។</p>
<p>homogeneous catalysis : occurring within a single phase, usually a gas or liquid.</p>	<p>អាតាលីសស្មើសាច់ : ការកើតឡើងនៅក្នុងផាសតែមួយ ជាធម្មតាជាឧស្ម័ន ឬរាវ ។</p>
<p>homogeneous chemical reaction : Chemical reaction system in which all constituents (reactants and catalyst) are of the same phase.</p>	<p>ប្រតិកម្មគីមីស្មើសាច់ : ប្រព័ន្ធប្រតិកម្មគីមី ដែលក្នុងនោះធាតុបង្កទាំងអស់ (ប្រតិករ និង កាតាលីករ) ស្ថិតក្នុងផាសតែមួយ ។</p>
<p>homogeneous mixture : A mixture that is uniform in composition; its components are readily distinguished.</p>	<p>ល្បាយស្មើសាច់ : ល្បាយដែលសមាសភាពឯកសណ្ឋាន ។</p>
<p>homologation : A type of hydroformylation in which carbon monoxide reacts with certain saturated alcohols to yield either aldehydes or alcohols (or a mixture of both)containing one more carbon atom than the parent.</p>	<p>អូម៉ូឡូកកម្ម : ប្រភេទអ៊ីដ្រូរមីលកម្មដែលក្នុងនោះកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីតប្រតិកម្មជាមួយអាត់កុលអ៊ីដ្រូតមួយចំនួនអោយផលជាអាត់ដេអ៊ីត ឬអាត់កុល (ឬល្បាយទាំងពីរ) ដែលផ្ទុកអាតូមកាបូនមួយច្រើនជាងធាតុដើម ។</p>
<p>homologous series : Family of compounds differing only by the number of -CH₂ groups in the formula. The alkane series is represented by the general formula C_nH_{2n+2}</p>	<p>ស៊េរីអូម៉ូឡូក : អំបូរសមាសធាតុដែលខុសគ្នាតែចំនួនក្រុម-CH₂ក្នុងរូបមន្ត ។ ស៊េរីអាត់កាតាងដោយរូបមន្តទូទៅ C_nH_{2n+2} ។</p>

<p>homology : The relation among elements of the same group, or family, in the periodic table. A series of related organic compounds that show gradual change in their properties. e.g. Alkanes.</p>	<p>អូម៉ូឡូស៊ី : ទំនាក់ទំនងរវាងធាតុទាំងឡាយក្នុងក្រុមឬអំបូរតែមួយក្នុងតារាងខួប ។ សេរីសមាសធាតុសរីរាង្គទាក់ទងគ្នាដែលបង្ហាញពីលក្ខណៈផ្លាស់ប្តូរជាលំដាប់ ។ ឧទាហរណ៍ អាល់កាន ។</p>
<p>homolysis : See homolytic cleavage.</p>	<p>អូម៉ូលីស : មើល homolytic cleavage ។</p>
<p>homolytic cleavage : The breaking of a single (two-electron) bond in which one electron remains on each of the atoms. Also known as free-radical reaction, homolysis, homolytic fission. e.g. $Cl_2 \rightarrow Cl \cdot + Cl \cdot$</p>	<p>ការបំបែកស្មើភាគ : ការបំបែកសម្ព័ន្ធនាទោល (អេឡិចត្រុងពីរ) ដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រុងមួយនៅតែស្ថិតនៅលើអាតូមនីមួយៗ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ប្រតិកម្មរ៉ាឌីកាល់សេរីអូម៉ូលីសបណ្តាច់ស្មើភាគ ។ ឧទាហរណ៍ $Cl_2 \rightarrow Cl \cdot + Cl \cdot$ ។</p>
<p>homomorphs : Chemical molecules that are similar in size and shape, but not necessarily having any other characteristics in common.</p>	<p>អូម៉ូម៉ូហ្វ : ម៉ូលេគុលគីមីដែលស្រដៀងគ្នាទាំងទំហំ និងទ្រង់ទ្រាយ ប៉ុន្តែមិនចាំបាច់មានលក្ខណៈផ្សេងទៀតដូចគ្នាទេ ។</p>
<p>homonuclear molecule : A diatomic molecule, both of whose atoms are of the same element.</p>	<p>ម៉ូលេគុលអូម៉ូណូយ៉ូ : ម៉ូលេគុលឌីអាតូមដែលអាតូមទាំងពីរនោះជាធាតុតែមួយ ។</p>
<p>homopolar bond : A covalent bond whose total dipole moment is zero.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអូម៉ូប៉ូលែរ : សម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ដែលម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលសរុបរបស់វាស្មើសូន្យ ។</p>
<p>homopolymer : A polymer formed from a single monomer. e.g. polyethylene, formed by polymerization of ethylene.</p>	<p>អូម៉ូប៉ូលីមែរ : ប៉ូលីមែរកើតឡើងពីម៉ូណូមែរតែមួយប្រភេទ ។ ឧទាហរណ៍ ប៉ូលីអេទីឡែនកើតឡើងដោយប៉ូលីមែរកម្មអេទីឡែន ។</p>
<p>homoeotrope : Mixture in which the liquid components are miscible in all proportions in the liquid phase. and may be separated by ordinary distillation.</p>	<p>អូម៉ូសេអូត្រូប : ល្បាយដែលក្នុងនោះសមាសភាគរាវអាចរលាយចូលគ្នាបានក្នុងគ្រប់សមាមាត្រនៅក្នុងដាសរាវ ហើយអាចព្យាបាលដោយបំណិតធម្មតា ។</p>
<p>Hopkins-Cole reaction : The appearance of a violet ring when concentrated sulfuric acid is added to a mixture that includes a protein and glyoxylic acid, however, gelatin and zein do not show the reaction.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Hopkins-Cole : ការបង្ហាញរងពណ៌ស្វាយកាលណាអាស៊ីតស៊ុលផ្លុរិចខាប់ត្រូវបានបន្ថែមទៅក្នុងល្បាយដែលរាប់បញ្ចូលទាំងប្រូតេអ៊ីននិងអាស៊ីតគ្លីកូអ៊ីកស៊ីលិច ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយសេឡាទីន និងសេអ៊ីនមិនបង្ហាញប្រតិកម្មនេះទេ ។</p>
<p>horizontal chromatography : Paper chromatography in which the chromatogram is horizontal instead of vertical.</p>	<p>ត្រួម៉ាតូក្រាមគីដេក : ត្រួម៉ាតូក្រាមក្រដាសដែលត្រួម៉ាតូក្រាមដេកជាជំនួសត្រួម៉ាតូក្រាមឈរ ។</p>
<p>hormone : Messenger molecule produced in one part of the body that is transported throughout the body in blood and that binds to target cells, triggering events that alter the metabolism of the cell.</p>	<p>អេរ៉ូន : ម៉ូលេគុលនាំសារដែលត្រូវបានផលិតនៅក្នុងផ្នែកមួយនៃសារពាង្គកាយនិងត្រូវបានដឹកនាំតាមឈាមទៅពាសពេញសារពាង្គកាយរួចភ្ជាប់ទៅនឹងកោសិកាគោលដៅបណ្តាលអោយមានហេតុការណ៍ផ្លាស់ប្តូរមេតាបូលីសកោសិកា ។</p>
<p>Hortvet sublimator : Device for the determination of the condensation temperature (sublimation point) of sublimed solids.</p>	<p>ស៊ីបលីម៉ាទ័រ Hortvet : ឧបករណ៍សំរាប់កំណត់សីតុណ្ហភាពក្នុងដងកម្ម (ចំណុចរំហើរ) របស់វត្ថុរឹងបំលែងជាឧស្ម័ន ។</p>
<p>host structure : The crystal structure that forms the cage in which the guest molecule is trapped in a clathrate compound. Also known as host substance.</p>	<p>ទំរង់ផ្ទូល : ទំរង់ក្រាមដែលបង្កើតជាទ្រង់ដែលម៉ូលេគុលធាតុស្នាក់អាស្រ័យត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងសមាសធាតុប្រទាន ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សារធាតុផ្ទូល ។</p>

<p>host substance : See host structure.</p>	<p>សារធាតុដ្ឋាន : មើល host structure ។</p>
<p>host-guest complexation chemistry : The design, synthesis and study of highly structured organic molecular complexes that mimic biological complexes.</p>	<p>គីមីកុំផ្លិចភ្នាក់ងារ-ភ្នាក់ស្នាក់ភ្នាក់ងារ : គំរោងសំយោគ និងការសិក្សានៃកុំផ្លិចម៉ូលេគុលសរីរាង្គកំរិតខ្ពស់ដែលធ្វើតាមកុំផ្លិចជីវសាស្ត្រ ។</p>
<p>Houben-Hoesch synthesis : Condensation of cyanides with polyhydric phenols in the presence of hydrogen chloride and zinc chloride to yield phenolic ketones.</p>	<p>សំយោគ Houben-Hoesch : ប្រតិកម្មក្នុងដងកម្មស្យាស្តជាមួយផេណុលប៊ូលីអ៊ីដ្រូក្រូក្នុងវត្ថុមានអ៊ីដ្រូសែនក្នុង និងស័ង្កសីក្នុងអោយផលជាសេតូនផេណូលិច ។</p>
<p>HPLC : See high-performance liquid chromatography.</p>	<p>HPLC : មើល high-performance liquid chromatography ។</p>
<p>Hund's rule : Electrons do not pair (occupy the same orbital) until all orbitals of that energy have at least one electron. Electrons are negative and stay as far apart as possible as long as possible.</p>	<p>វិធាន Hund : អេឡិចត្រុងមិនស្ថិតនៅជាគូ(ស្ថិតនៅលើអរប៊ីតាល់តែមួយ) រហូតទាល់តែអរប៊ីតាល់ទាំងអស់នៃថាមពលនោះមានអេឡិចត្រុងមួយយ៉ាងតិច ។ អេឡិចត្រុងមានបន្ទុកអវិជ្ជមាន ហើយស្ថិតនៅឆ្ងាយពីគ្នាបំផុត ។</p>
<p>hyaluronic acid : Complex polysaccharide found in connective tissue and in bone.</p>	<p>អាស៊ីតអ៊ុយរ៉ូណិច : ប៉ូលីសាការីតសំពៅដែលមាននៅក្នុងជាលិកាសន្ធាន និងក្នុងឆ្អឹង ។</p>
<p>hybridization : Rearrangement of bonding and nonbonding electrons around an atom that occurs during bonding.</p>	<p>អ៊ីប្រីតកម្ម : តំរៀបឡើងវិញនៃអេឡិចត្រុងចងសម្ព័ន្ធ និងមិនចងសម្ព័ន្ធនៅជុំវិញអាតូមដែលកើតមានក្នុងពេលចងសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>hydrate : A substance formed by a combination of a compound with water.</p>	<p>អ៊ីដ្រាត : សារធាតុកើតឡើងដោយបន្សំសមាសធាតុជាមួយទឹក ។</p>
<p>hydrated ion : Ion surrounded by water molecules.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រាត : អ៊ីយ៉ុងដែលព័ទ្ធជុំវិញដោយម៉ូលេគុលទឹក ។</p>
<p>hydration : Addition of water to an alkene or alkyne. An H is added to one of the carbon atoms of the double or triple bond, and an -OH is added to the other carbon atom. A pi bond is lost.</p>	<p>អ៊ីដ្រាតកម្ម : ការបូកបន្ថែមទឹកទៅលើអាតូមសែន ឬអាតូមស៊ីន ។ អ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានបូកបន្ថែមលើអាតូមកាបូនមួយនៃសម្ព័ន្ធពិជាន់ឬបីជាន់ ហើយក្រុម-OH ត្រូវបានបូក បន្ថែមទៅលើអាតូមកាបូនផ្សេងទៀត ។ សម្ព័ន្ធ π ត្រូវបាត់ ។</p>
<p>hydrocarbon : Compound consisting only of the elements hydrogen and carbon. Hydrocarbons are almost always nonpolar.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូ : សមាសធាតុដែលមានតែធាតុអ៊ីដ្រូសែននិងកាបូន ។ អ៊ីដ្រូកាបូភាគច្រើនជានិច្ចកាលមានលក្ខណៈមិនប៉ូលែ ។</p>
<p>hydrogen bond : A relatively weak intermolecular force in which a hydrogen atom that is covalently bonded to a very electronegative atom (F, N, O) is also weakly bonded to an unshared electron pair of electronegative atom or one nearby.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែន : កំលាំងអន្តរម៉ូលេគុលខ្សោយដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែនចងសម្ព័ន្ធក្នុងទៅនឹងអាតូមដែលមានកំរិតអេឡិចត្រូអវិជ្ជមានខ្លាំង (F, N, O) ហើយចងសម្ព័ន្ធខ្សោយផងដែរទៅនឹងទ្រេតាអេឡិចត្រុងមិនដាក់រួមនៃអាតូមដែលមានកំរិតអេឡិចត្រូអវិជ្ជមានអាតូមនៅក្បែរនោះ ។</p>
<p>hydrogen electrode : (hydrogen half cell) A type of half cell in which a noble-metal (i.e. platinum) foil is immersed in a solution of hydrogen ions and hydrogen gas is bubbled over the foil.</p>	<p>អេឡិចត្រូតអ៊ីដ្រូសែន : (ពាក់កណ្តាលពិលអ៊ីដ្រូសែន) ប្រភេទពាក់កណ្តាលពិលដែលបន្ថែមលោហៈមានតំលៃ (ឧទាហរណ៍ ប្លាទីន) ត្រូវបានត្រាំក្នុងសូលុយស្យុងនៃអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែននិងមានពពុះឧស្ម័នអ៊ីដ្រូសែននៅលើបន្ទះនោះ ។</p>

<p>hydrogenation : Addition of hydrogen to an alkene or alkyne. An H is added to both carbon atoms of the double or triple bond, and a pi bond is lost.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនកម្ម : ការបូកអ៊ីដ្រូសែនទៅលើអាត់សែនឬអាត់ស៊ីន ។ អ៊ីដ្រូសែនត្រូវបូកទៅលើអាត់មកាបូនទាំងពីរនៃសម្ព័ន្ធពីរជាន់ឬបីជាន់ហើយសម្ព័ន្ធ π ត្រូវបាត់ ។</p>
<p>hydrolysis : A chemical reaction of a compound with water.</p>	<p>អ៊ីដ្រូលីស : ប្រតិកម្មគីមីនៃសមាសធាតុជាមួយទឹក ។</p>
<p>hydronium ion : The ion H_3O^+ that exists in water solutions because the hydrogen ion (H^+) is not stable by itself. Water (H_2O) + proton (H^+).</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូម : អ៊ីយ៉ុង H_3O^+ ដែលមានក្នុងសូលុយស្យុងទឹកពីព្រោះអ៊ីយ៉ុង H^+ គ្មានស្ថិរភាព ។ ទឹក (H_2O) + ប្រូតុង (H^+) ។</p>
<p>hydrophilic : Having an affinity (chemical attraction) for water.</p>	<p>ចំណូលទឹក : ដែលមានទំនោរ (ទំនាញគីមី) ទៅរកទឹក ។</p>
<p>hydroquinone : Common name for p-hydroxyphenol, an effective antioxidant.</p>	<p>អ៊ីដ្រូគីណូន : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់ប៉ារ៉ាអ៊ីដ្រូក្លូប៉េនុយត្រូលដែលជាអង្គទីអុកស៊ីដង់មានប្រសិទ្ធភាព ។</p>
<p>hydrotrope : Compound with the ability to increase the solubility of certain slightly soluble organic compounds.</p>	<p>អ៊ីដ្រូត្រូប : សមាសធាតុដែលមានលទ្ធភាពបង្កើនលក្ខណៈរលាយរបស់សមាសធាតុសរីរាង្គរលាយតិចតួចមួយចំនួន ។</p>
<p>hydroxide ion : (OH^-) The negative ion formed when a water molecule loses a hydrogen ion.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីត : (OH^-) អ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមានបានកើតឡើងនៅពេលដែលម៉ូលេគុលទឹកបាត់បង់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>hydroxyl group : The group $-OH$ in a chemical compound.</p>	<p>ក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីល : ក្រុម $-OH$ នៅក្នុងសមាសធាតុ ។</p>
<p>hygroscopic : A term describing salts and other compounds that remove moisture from the air.</p>	<p>ត្រូបសំណើម : ពាក្យពណ៌នាអំពីលទ្ធភាពសមាសធាតុផ្សេងទៀតដែលចាប់យកសំណើមពីខ្យល់ ។</p>
<p>hypertonic solution : A solution that has a higher osmotic pressure than some other solution.</p>	<p>សូលុយស្យុងអ៊ីប៉ែតូនិក : សូលុយស្យុងដែលមានសំពាធអូស្នូទិចធំជាងសូលុយស្យុងផ្សេងទៀត ។</p>
<p>hypothermia : Condition of lowered body temperature that causes a decrease in the chemical reactions that support body functions and life. The chemical reactions in the human body operate properly only in a narrow range of temperatures centered on $98.6^{\circ}F$ ($37^{\circ}C$)</p>	<p>អ៊ីប៉ូទែមី : លក្ខខណ្ឌថយចុះនៃសីតុណ្ហភាពក្នុងសារពាង្គកាយដែលបណ្តាលអោយប្រតិកម្មគីមីសំរាប់ទ្រទ្រង់មុខងាររបស់សារពាង្គកាយនិងជីវិតថយចុះ ។ ប្រតិកម្មគីមីក្នុងសារពាង្គកាយមនុស្សប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងត្រឹមត្រូវតែនៅសីតុណ្ហភាព $98,6^{\circ}F$ ($37^{\circ}C$) ។</p>
<p>hypotheses : A hypothesis is a theory or law that may not be universally true, e.g. Avogadro's hypothesis.</p>	<p>សម្មតិកម្ម : សម្មតិកម្មជាទ្រឹស្តី ឬច្បាប់ដែលមិនអាចពិតជាសកល ។ ឧទាហរណ៍ សម្មតិកម្មអាវ៉ូកាដ្រូ ។</p>
<p>hypothesis : A descriptive model used to explain observations.</p>	<p>សម្មតិកម្ម : គំរូពណ៌នាប្រើសំរាប់ពន្យល់ការសង្កេត ។</p>
<p>hypotonic solution : A solution that has a lower osmotic pressure than some other solution.</p>	<p>សូលុយស្យុងអ៊ីប៉ូតូនិក : សូលុយស្យុងដែលមានសំពាធអូស្នូទិចទាបជាងសូលុយស្យុងដទៃទៀត ។</p>
<p>I</p>	
<p>-ic : Suffix indicating the higher of two possible oxidation states. E.g., in ferric nitrate the iron is + 3.</p>	<p>~អ៊ិច : បច្ច័យដែលបញ្ជាក់ពីលទ្ធភាពខ្ពស់ជាងនៃភាពអុកស៊ីតកម្មពីរ ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងដែកនីត្រាតមានដែក + 3 ។</p>

<p>ice : Solid formed by freezing of water, with a melting point of 0°C. It has an open structure made of rings containing six water molecules. Its density is less than liquid water at 0°C, causing it to float.</p>	<p>ទឹកកក : វត្ថុរឹងដែលកើតឡើងដោយការកកនៃទឹក ដែលមានចំណុចរលាយ 0°C ។ វាមានទម្ងន់បើកដែលបានកើតឡើងពីខ្សែបិទជុំក្រុមមួយមួយម៉ូលេគុល ទឹក ។ ដង់ស៊ីតេរបស់វាតិចជាងទឹករាវនៅ 0°C ដែលធ្វើអោយវាអណ្តែត ។</p>
<p>ice point : The temperature at which there is equilibrium between ice and water at standard atmospheric pressure (i.e. the freezing or melting point under standard conditions). It was used as a fixed point (0°C) on the Celsius scale, but the Kelvin and the International Practical Temperature Scale are based on the triple point of water.</p>	<p>ចំណុចទឹកកក : សីតុណ្ហភាពដែលមានលំនឹងរវាងទឹកកកនិងទឹកនៅសំពាធ បរិយាកាសស្តង់ដារ (ឧទាហរណ៍ ចំណុចកំណកឬចំណុចរលាយក្រោមចំនុចស្តង់ដារ) ។ វាត្រូវបានប្រើជាចំណុចកំណត់ (0°C) លើមាត្រដ្ឋានសែលស៊ុស ប៉ុន្តែចំពោះមាត្រដ្ឋានកែលវិន និងមាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាពអនុវត្តជាអន្តរជាតិ ផ្អែកលើចំណុចបីនៃទឹក ។</p>
<p>icosahedron : A polyhedron having 20 triangular faces with five edges meeting at each vertex. Icosahedral symmetry occurs in certain quasicrystals, such as alloys of aluminium and manganese.</p>	<p>ទ្វេណសមុខ : ប៉ូលីអេដ្រែងដែលមានមុខត្រីកោណ 20 និងមានប្រាំប្រាំប្រួល ប្រសព្វគ្នានៅលើកំពូលនីមួយៗ ។ ភាពស៊ីមេទ្រីនៃអ៊ីកូសាអេដ្រាល់កើតឡើង នៅក្នុងក្រាហ្វីត្រីស្តាល់មួយចំនួន ដូចជាសំណោហៈនៃអាលុយមីញ៉ូមនិងម៉ង់កាណែស ។</p>
<p>ideal crystal : A single crystal with a perfectly regular lattice that contains no impurities, imperfections, or other defects.</p>	<p>ក្រាមសុទ្ធ : ក្រាមទោលមានប្រទានគីមីទៀងទាត់ឥតខ្ចោះដែលគ្មានជុំក ធាតុដទៃអសុក្រិតភាពផ្សេងទៀតឡើយ ។</p>
<p>ideal gas : Theoretical gas composed of infinitely small molecules that behave exactly as predicted by kinetic molecular theory.</p>	<p>ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ : ឧស្ម័នតាមទ្រឹស្តីម៉ាសម៉ូលេគុលតូចបំផុតដែលមានលក្ខណៈ ត្រឹមត្រូវដូចការប៉ាន់ស្មានតាមទ្រឹស្តីម៉ូលេគុលស៊ីនេទិច ។</p>
<p>ideal gas law : Equation relating gas volume to number of moles of gas present, temperature, and pressure: $PV = nRT$</p>	<p>ច្បាប់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ : សមីការដែលមានទំនាក់ទំនងរវាងមាឌឧស្ម័នទៅនឹង ចំនួនម៉ូលឧស្ម័ន សីតុណ្ហភាព និងសំពាធ $PV = nRT$ ។</p>
<p>ideal solution : See Raoult's law.</p>	<p>សូលុយស្យុងសុទ្ធ : មើល Raoult's law ។</p>
<p>ignition point : The temperature at which a flammable material will ignite in air.</p>	<p>ចំណុចចំហេះ : សីតុណ្ហភាពដែលរូបធាតុងាយរងនឹងរងក្នុងខ្យល់ ។</p>
<p>Ilkovic equation : A relation used in polarography relating the diffusion current i_a and the concentration c. The Ilkovic equation has the form $i_a = kc$, where k is a constant.</p>	<p>សមីការ Ilkovic : ទំនាក់ទំនងប្រើក្នុងប៉ូឡូក្រាហ្វីដែលទាក់ទងទៅនឹងចរន្ត សំណាយ i_a និងកំហាប់ C ។ សមីការ Ilkovic មានទម្ងន់ $i_a = kc$ ដែល k ជាថេរ ។</p>
<p>imides : Organic compounds containing the group $-CO.NH.CO-$ (the imido group).</p>	<p>អ៊ីមីដ : សមាសធាតុសរីរាង្គមានជុំកក្រុម $-CO.NH.CO-$ (ក្រុមអ៊ីមីដ) ។</p>
<p>imido group : See imides.</p>	<p>ក្រុមអ៊ីមីដ : មើល imides ។</p>
<p>imine : Compound formed from the reaction of a carbonyl containing compound and a primary amine.</p>	<p>អ៊ីមីន : សមាសធាតុកើតចេញពីប្រតិកម្មសមាសធាតុដែលមានកាបូនីល និងអាមីនផ្នែកមួយ ។</p>

<p>imines : Compounds containing the group –NH- in which the nitrogen atom is part of a ring structure, or the group =NH, in which the nitrogen atom is linked to a carbon atom by a double bond. In either case, the group is referred to as an imino group.</p>	<p>អ៊ីមីន : សមាសធាតុដែលមានផ្ទុកក្រុម –NH- ដែលក្នុងនោះអាតូមអាសូត ជាផ្នែកនៃទម្រង់រង ឬក្រុម =NH ដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែនបានភ្ជាប់ទៅ អាតូមកាបូនដោយសម្ព័ន្ធពីរជាន់ ។ ក្នុងករណីទាំងពីរក្រុមនាទីសំដៅទៅលើ ក្រុមអ៊ីមីណូ ។</p>
<p>imino group : See imines.</p>	<p>ក្រុមអ៊ីមីណូ : មើល imines ។</p>
<p>immiscible : Liquids that are insoluble in one another; i.e. oil and water are immiscible.</p>	<p>មិនលាយចូលគ្នាបាន : វត្ថុរាវដែលមិនអាចរលាយក្នុងវត្ថុរាវមួយផ្សេង ទៀត ឧទាហរណ៍ ទឹកនិងប្រេងមិនអាចរលាយចូលគ្នាបានទេ ។</p>
<p>Imperial units : The British system of units based on the pound and the yard, still used in the US. For all scientific purposes SI units are now used.</p>	<p>ខ្នាត Imperial : ប្រព័ន្ធខ្នាតអង់គ្លេសផ្អែកលើផោននិងយ៉ាតនៅតែប្រើ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ។ សំរាប់គ្រប់គោលបំណងវិទ្យាសាស្ត្រប្រព័ន្ធ SI ឥឡូវនេះ ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ ។</p>
<p>implosion : An inward collapse of a vessel due to a sudden reduction in internal pressure.</p>	<p>ការរលំចូល : ការបាក់ស្រុតចូលក្នុងនៃភាវជនដោយសាររេដុកម្ពក្រាមៗនៃ សំពោធាខាងក្នុង ។</p>
<p>impurity : A small amount of a foreign substance in a large amount of another substance.</p>	<p>ភាពមិនសុទ្ធ : បរិមាណតិចតួចនៃសារធាតុផ្សេងដែលមាននៅក្នុងបរិមាណដ៏ ច្រើនសារធាតុផ្សេងទៀត ។</p>
<p>incandescence : The emission of light by a substance as a result of raising it to a high temperature.</p>	<p>ចំហេះខ្លាំង : ការបញ្ចេញពន្លឺដោយសារធាតុដែលដាក់ទៅក្នុងស៊ីណូភាពខ្ពស់ ។</p>
<p>incineration : Complete combustion so that maximum oxidation occurs.</p>	<p>ចំហេះសព្វ : ចំហេះសព្វដែលអុកស៊ីតកម្មអតិបរិមាណកើតមានឡើង ។</p>
<p>incomplete combustion : Burning of fuels in a limited supply of oxygen, producing carbon (soot) and carbon dioxide.</p>	<p>ចំហេះមិនសព្វ : ការដុតឥន្ធនៈដោយការផ្តល់អុកស៊ីសែនកំណត់ដែលបង្កើត អោយមានកាបូន (ម្រូងភ្លើង) និងមាបូនឌីអុកស៊ីត ។</p>
<p>indeterminacy : See uncertainty principle.</p>	<p>ភាពមិនច្បាស់លាស់ : មើល uncertainty principle ។</p>
<p>indicator : A substance used to show the presence of a chemical substance or ion by its color.</p>	<p>ធាតុចង្អុលពណ៌ : សារធាតុប្រើសំរាប់បង្ហាញវត្តមានសារធាតុគីមីឬអ៊ីយ៉ុង ដោយពណ៌របស់វា ។</p>
<p>indigo : A blue dye, C₁₆H₁₀N₂O₂ It occurs as the glucoside indican in the leaves of plants of the genus Indigofera, from which it was formerly extracted. It is now made synthetically.</p>	<p>ទៀចក្រហម : ស័ក្តពណ៌ខ្មៅ C₁₆H₁₀N₂O₂ ។ វាកើតឡើង ដូចជាធាតុចង្អុល ពណ៌ក្នុងកូស៊ីតក្នុងស្លឹករុក្ខជាតិពួក Indigofera ដែលវាត្រូវបានចំរាញ់យកពី មុន ។ ឥឡូវនេះ វាត្រូវបានបង្កើតឡើងតាមវិធីសំយោគ ។</p>
<p>induced emission : (stimulated emission) The emission of a photon by an excited atom or molecule induced by an incident photon of suitable energy. The process of induced emission is essential for the operation of lasers and masers.</p>	<p>បន្ទាយភ្លេច : (បន្ទាយជំរុញ) ការបញ្ចេញផូតុងដោយអាតូមឬម៉ូលេគុល ភ្លេចបង្កដោយផូតុងចាំប៉ះថាមពលសមស្រប ។ សំនាំនៃបន្ទាយភ្លេចមាន សារៈសំខាន់សំរាប់ដំណើរការឡាស៊ែ និងម៉ាស៊ែ ។</p>
<p>induced-fit model : Model for substrate-enzyme interaction that states that the binding of substrate to enzyme causes a change in the shapes of one or both of the molecules. When bound to each other, the two are complementary.</p>	<p>គំរូបស៊ីត្រា : គំរូសំរាប់អន្តរកម្មរវាងស៊ីបស្ត្រាអង់ស៊ីម ដែលចែងថាការភ្ជាប់ ស៊ីបស្ត្រាទៅនឹងអង់ស៊ីមបណ្តាលអោយមានការផ្លាស់ប្តូរទម្រង់ម៉ូលេគុលមួយឬ ទាំងពីរ ។ ម៉ូលេគុលទាំងពីរបំពេញគ្នាទៅវិញទៅមកនៅពេលភ្ជាប់គ្នា ។</p>

<p>induction : Regulation of gene expression involving the turning on of genes by the presence of a compound.</p>	<p>អាំងដុចស្យុង : កំណែតម្រូវនៃការសម្រេចសែនដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រែប្រួលសែនដោយវត្ថុមានរបស់សមាសធាតុមួយ ។</p>
<p>inductive effect : The effect of a group or atom of a compound in pulling electrons towards itself or in pushing them away. e.g. groups, such as -NO₂, -CN, -CHO, -COOH and the halogens, are electron-withdrawing (electrophilic). Groups, such as -CH, -NH₂, -OCH₃ and -CH₃ are electron-releasing and so have the opposite effect.</p>	<p>ផលអាំងដុចស្យុង : ផលនៃក្រុមឬអាតូមរបស់សមាសធាតុក្នុងការទាញយកអេឡិចត្រុងក្នុងការច្រានអេឡិចត្រុង ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមដូចជា -NO₂, CN, -CHO, -COOH និងអាតូមសែនគឺមានការទាញអេឡិចត្រុង (ចំណូលអេឡិចត្រុង) ។ ក្រុមដូចជា -CH, -NH₂, -OCH₃ និង -CH₃ មានការច្រានអេឡិចត្រុងដូច្នោះវាមានផលផ្ទុយគ្នា ។</p>
<p>industrial : Engaged or connected to the manufacture, processing of goods.</p>	<p>ឧស្សាហកម្ម : ទាក់ទងទៅនឹងការផលិត លំនាំនៃការបង្កើតទំនិញ ។</p>
<p>industrial fermenter : See bioreactor.</p>	<p>ធាតុល្បើងឧស្សាហកម្ម : មើល bioreactor ។</p>
<p>inelastic neutron scattering : A technique for investigating the motion of molecules by scattering neutrons. The neutrons pick up or lose energy as they move through a sample of a liquid enabling information to be obtained about the liquid.</p>	<p>ការពង្រាយណឺត្រុងដ៏តិច : បច្ចេកទេសសំរាប់ធ្វើការអង្កេតពិនិត្យទៅលើចលនាម៉ូលេគុលដោយការពង្រាយណឺត្រុង ។ អេឡិចត្រុងចាប់យក ឬបាត់បង់ថាមពលនៅពេលដែលវាកិលតាមភាគសំណាកនៃវត្ថុរាវអាចផ្តល់ព័ត៌មានពីវត្ថុរាវនោះដែលគេចង់បាន ។</p>
<p>inert : Describes a substance that does not react, except under extreme conditions.</p>	<p>និមល : ពណ៌នាអំពីសារធាតុដែលមិនមានប្រតិកម្ម លើកលែងតែក្រោមស័ក្តិខ័ណ្ឌខ្លាំងបំផុត ។</p>
<p>inert gases : Family of gases that are stable as individual atoms, all having a full complement of outer group s and p electrons. They are called the noble gases.</p>	<p>ឧស្ម័ននិមល : អំបូរឧស្ម័នដែលមានស្ថិរភាពក្នុងភាពជាអាតូមទោល គឺឧស្ម័នទាំងអស់នោះមានការបំពេញពេញលេញនៃអេឡិចត្រុងក្រុមស្រទាប់ s និង p ។ គេហៅវាថា ឧស្ម័នកំរ ។</p>
<p>inert-pair effect : An effect seen especially in groups 13 and 14 of the periodic table, in which the heavier elements in the group tend to form compounds with a valency two lower than the expected group valency. In forming compounds, elements in these groups promote an electron from a filled s-level state to an empty p-level. The energy required for this is more than compensated for by the extra energy gain in forming two more bonds.</p>	<p>ផលគូនិមល : ផលប្រទះឃើញជាពិសេសក្នុងក្រុម 13 និង 14 នៃតារាងខួបដែលក្នុងនោះធាតុធ្ងន់ជាងក្នុងក្រុមទំនេរបង្កើតជាសមាសធាតុមានវ៉ាឡង់ពីរទាបជាងវ៉ាឡង់ក្រុមរំពឹងទុក ។ ក្នុងការបង្កើតសមាសធាតុ ធាតុទាំងឡាយក្នុងក្រុមទាំងនេះដើរឡើងអេឡិចត្រុងពីកំរិតបំពេញនៅស្រទាប់ s ទៅកំរិតទទេ p ។ ថាមពលត្រូវការសំរាប់ដើរឡើងកំរិតនេះគឺច្រើនជាងការទូទាត់ដោយថាមពលលើសទទួលបានពីការបង្កើតសម្ព័ន្ធពីរឡើង ។</p>
<p>infrared (IR) spectrometer : An instrument which has a source of IR light, covering the whole IR frequency range, which is split into two beams of equal intensity. One beam is passed through the sample and the other is used as a reference against which the first is then compared. The spectrum is usually obtained as a chart showing absorption peaks, plotted against wavelength or frequency. The sample can be a gas, liquid, or solid.</p>	<p>ស្ពិចត្រូម៉ែត្រអ៊ីន្វារេដ (IR) : ឧបករណ៍ដែលមានប្រភពពន្លឺ IR គ្របដណ្តប់ពេញចន្លោះប្រេកង់ IR ដែលត្រូវបំបែកទៅជាបាច់ពន្លឺពីរដែលមានអាំងតង់ស៊ីតេស្មើគ្នា ។ បាច់ពន្លឺមួយឆ្លងកាត់តាមភាគសំណាក និងបាច់ពន្លឺមួយទៀតប្រើជាបាច់ពន្លឺគោលដើម្បីប្រៀបធៀប ។ ស្ពិចត្រូនេះជាទូទៅបានមកពីតារាងបង្ហាញពិចសំរូបតូរទល់នឹងជំហានរលក ឬប្រេកង់ ។ ភាគសំណាកអាចជាឧស្ម័នវត្ថុរាវឬវត្ថុរឹង ។</p>

<p>infrared (IR) spectroscopy : A technique for chemical analysis and the determination of structure based on the principles that molecular vibrations occur in the infrared region of the electromagnetic spectrum and functional groups have characteristic absorption frequencies. Examples of typical IR vibrations are; C-H stretching in alkanes, N-H stretching in amino groups, and C=C stretching in alkynes.</p>	<p>ការសិក្សាស្បូនក្រហមអ៊ីនហ្វ្រេដ (IR) : បច្ចេកទេសសំរាប់វិភាគគីមី និងកំណត់ ទំរង់ផ្នែកលើគោលការណ៍ដែលលំញើរម៉ូលេគុលកើតឡើងក្នុងដំបង់ក្រហមអ៊ីនហ្វ្រេដនៃស្បូនអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច និងក្រុមនាទីមានប្រេកង់សំរាប់ជាលក្ខណៈ សំគាល់ ។ ឧទាហរណ៍ នៃលំញើរ IR តួយ៉ាងគឺ C-H លាតសន្ធឹងក្នុងអាល់កាន N-H លាតសន្ធឹងក្នុងក្រុមអាមីណូ និង C=C លាតសន្ធឹងក្នុងអាល់ស៊ីន ។</p>
<p>infrared radiation (IR) : Electromagnetic radiation with wavelengths longer than that of red light but shorter than radio waves, i.e. radiation in the wavelength range 0.7μm to 1 mm. The natural vibrational frequencies of atoms and molecules and the rotational frequencies of some gaseous molecules fall in the infrared region of the electromagnetic spectrum. The infrared absorption spectrum of a molecule is highly characteristic of it and the spectrum can therefore be used for molecular identification.</p>	<p>ការស្បែក្រហមអ៊ីនហ្វ្រេដ : ការស្បែកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដែលមានជំហានរលកវែងជាងពន្លឺក្រហម ប៉ុន្តែខ្លីជាងវិទ្យុរលក ។ ឧទាហរណ៍ ការស្បែកក្នុងជំហានរលកពី 0,7μm ទៅ 1mm ។ ប្រេកង់លំញើរធម្មជាតិនៃអាតូមនិងម៉ូលេគុលនិងប្រេកង់រង្វិលម៉ូលេគុលឧស្ម័នមួយចំនួនធ្លាក់ទៅក្នុងដំបង់ក្រហមអ៊ីនហ្វ្រេដនៃស្បូនអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច ។ ស្បែកសំរាប់ក្រហមអ៊ីនហ្វ្រេដម៉ូលេគុលមានលក្ខណៈសំគាល់ខ្លាំងជាបស់វាដូច្នោះស្បែកអាចប្រើសំរាប់ធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មម៉ូលេគុល ។</p>
<p>ingredient : Component part of a mixture.</p>	<p>ធាតុផ្សំ (គ្រឿងផ្សំ) : សមាសភាគជាផ្នែកនៃល្បាយ ។</p>
<p>inhale : To breathe in.</p>	<p>ស្រូបចូលតាមម្ជុះ : ដកដង្ហើមចូល ។</p>
<p>inhibitor : A substance that interferes with catalysis.</p>	<p>ធាតុបង្ការ : សារធាតុដែលច្រៀតជ្រៀកដោយកាតាលីស ។</p>
<p>inner : Describing a chemical compound formed by reaction of one part of a molecule with another part of the same molecule. Thus, a lactam is an inner amide; a lactone is an inner ester.</p>	<p>ខាងក្នុង : ការពណ៌នាអំពីសមាធាតុគីមីដែលកើតដោយប្រតិកម្មមួយផ្នែកនៃម៉ូលេគុលជាមួយផ្នែកផ្សេងទៀតនៃម៉ូលេគុលដូចគ្នា ។ ដូច្នោះឡាក់តាមជាអាមីតខាងក្នុងក្នុងឡាក់តាមអេស្តែរខាងក្នុង ។</p>
<p>inner transition metals : Those elements in which the last electron assigned is placed in an f-orbital; the lanthanides and actinides.</p>	<p>លោហៈឆ្លងខាងក្នុង : ធាតុដែលអេឡិចត្រុងចុងក្រោយតាំងនៅក្នុងអរ-ប៊ីតាល់f ។ ឡង់តានីត និងអាក់ទីនីត ។</p>
<p>inner transition series : See transition elements.</p>	<p>ស៊េរីឆ្លងខាងក្នុង : មើល transition elements ។</p>
<p>inorganic chemistry : The study of substances that do not contain carbon.</p>	<p>គីមីអសរីរាង្គ : ការសិក្សាអំពីសារធាតុដែលមិនផ្ទុកកាបូន ។</p>
<p>insecticide : Chemical used to kill insect pests. e.g. pyrethrum.</p>	<p>ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិត : ធាតុគីមីដែលប្រើប្រាស់សំរាប់សំលាប់សត្វល្អិតចង្រៃ ។ ឧទាហរណ៍ ពីរ៉េត្រូម ។</p>
<p>instrument : Measuring device.</p>	<p>ឧបករណ៍ : ឧបករណ៍វង្វាស់ ។</p>
<p>insulator : Material or object which prevents the flow of an electric current or heat.</p>	<p>អង្គធាតុអ៊ីសូឡង់ : រូបធាតុឬវត្ថុដែលការពារកុំអោយមានការឆ្លងកាត់ (មិនចំលង) នៃចរន្តអគ្គិសនី ឬកំដៅ ។</p>

<p>insulin : A protein hormone that signals that nutrients are abundant and stimulates anabolic activity in target cells. It is secreted by the cells of the islets of Langerhans in the pancreas, that promotes the uptake of glucose by body cells, particularly in the liver and muscles, and thereby controls its concentration in the blood. Underproduction of insulin results in the accumulation of large amounts of glucose in the blood and its subsequent excretion in the urine. This condition, known as diabetes mellitus, can be treated successfully by insulin injections.</p>	<p>អាំងស៊ុយលីន : អរម៉ូនប្រូតេអ៊ីនដែលអោយសញ្ញាទៅលើភាពសំបូរនៃសារធាតុចិញ្ចឹម និងធ្វើអោយមានកំណើនសកម្មភាពអាណាបូលីសក្នុងកោសិកាមួយកំណត់ ។ គឺជាបញ្ចេញដោយកោសិកានៃអ៊ីឡូឡង់កេរ៉ង់ក្នុងលំពែងដែលជំរុញការទទួលយកក្នុងក្រុមសរុបដោយកោសិកាសារពាង្គកាយជាពិសេសក្នុងថ្លើមនិងសាច់ដុំ ដូច្នេះវាត្រួតពិនិត្យកំហាប់ក្នុងក្រុមសរុបឈាម ។ ការផលិតអាំងស៊ុយលីនខ្លះធ្វើអោយមានបរិមាណដ៏ច្រើននៃក្រុមសរុបឈាមហើយ និងបន្ទាប់មកក្នុងការបញ្ចេញចោលនៃទឹកនោម ។ លក្ខខណ្ឌនេះបានស្គាល់ ជាភោគទឹកនោមផ្អែមអាចព្យាបាលបានប្រកបដោយជោគជ័យដោយការចាក់បញ្ចូលអាំងស៊ុយលីន ។</p>
<p>intensive properties : Properties independent of the quantity or shape of the substance under consideration; such as temperature, pressure or composition.</p>	<p>លក្ខណៈអាំងតង់ស៊ីតេ : លក្ខណៈឯករាជ្យនៃបរិមាណ ឬទម្រង់សារធាតុក្រោមលក្ខខណ្ឌសិក្សាដូចជាសីតុណ្ហភាព សំពៅ ឬសមាសភាព ។</p>
<p>interaction : Action on each other.</p>	<p>អន្តរកម្ម : អំពើទៅវិញទៅមក ។</p>
<p>intercalation cell : A type of secondary cell in which layered electrodes, usually made of metal oxides or graphite, store positive ions between the crystal layers of an electrode. Such cells have the advantage that only minor physical changes occur to the electrodes during the charging and discharging processes and the electrolyte is not decomposed but simply serves as a conductor of ions. Consequently, such cells can be recharged many more times than, say, a lead-acid accumulator.</p>	<p>ពិលចន្លោះ : ប្រភេទថ្នាំពិលទីពីរដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រូតស្រទាប់ជាទូទៅបង្កើតដោយលោហៈអុកស៊ីតឬក្រាភីតផ្ទុកអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានរវាងស្រទាប់ក្រាមនៃអេឡិចត្រូត ។ ដូចជាពិលមានសារៈសំខាន់ដែលបំប្លែងរូបតិចតួចកើតឡើងនៅលើអេឡិចត្រូតក្នុងកំឡុងពេលនាំសាកឬបន្ថែម ហើយអេឡិចត្រូលីតមិនត្រូវបានបំបែក ប៉ុន្តែគ្រាន់តែជាធាតុចម្រងអ៊ីយ៉ុង ។ ហេតុដូច្នេះហើយថ្នាំពិលបែបនេះអាចសាកឡើងវិញច្រើនសារជាងដែលគេថា អាគុយសំណុំអាស៊ីត ។</p>
<p>intercalation compound : A type of compound in which atoms, ions, or molecules are trapped between layers in a crystal lattice. There is no formal chemical bonding between the host crystal and the trapped molecules (see also clathrate). Such compounds are formed by lamellar solids and are often nonstoichiometric; examples are graphitic oxide (graphite-oxygen) and the mineral muscovite.</p>	<p>សមាសធាតុចន្លោះ : ប្រភេទសមាសធាតុដែលក្នុងនោះអាតូម អ៊ីយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលត្រូវជាប់នៅចន្លោះស្រទាប់ក្នុងប្រទាសក្រាម ។ គ្មានសម្ព័ន្ធគីមីជាក់លាក់រវាងក្រាមធ្នូល និងម៉ូលេគុលត្រូវជាប់ទេ (មើលក្លាត្រាត) ។ សមាសធាតុនេះកើតឡើងដោយបន្ថែមវត្ថុរឹង ហើយជួនកាលមិនស្មុំអ្វីមេទ្រីម ។ ឧទាហរណ៍ កាបូនអុកស៊ីត (ក្រាភីត-អុកស៊ីសែន) និងមុស្ស៊ីតខនីដ ។</p>
<p>interferons : Proteins produced by virally infected cells. They bind to other cells and stimulate an antiviral state in them.</p>	<p>អាំងទែរផេរ៉ូន : ប្រូតេអ៊ីនដែលផលិតឡើងដោយកោសិកាបង្កជំងឺដោយវីរុស ។ វាក្លាប់ទៅនឹងកោសិកាផ្សេងទៀតនិងជំរុញភាពអង់ទីវីរុសក្នុងកោសិកាទាំងនោះ ។</p>
<p>intermediate bond : See chemical bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធចន្លោះ : មើល chemical bond ។</p>
<p>intermediate coupling : See j-j coupling.</p>	<p>ការតភ្ជាប់ចន្លោះ : មើល j-j coupling ។</p>
<p>intermetallic compound : A compound consisting of two or more metallic elements present in definite proportions in an alloy.</p>	<p>សមាសធាតុអន្តរលោហៈ : សមាសធាតុបង្កើតដោយធាតុលោហៈពីរឬច្រើននៅក្នុងសមាមាត្រជាក់លាក់ក្នុងសំលោហៈ ។</p>

<p>intermolecular forces : Weak forces occurring between molecules. See van der Waal's forces, hydrogen bond.</p>	<p>កំលាំងអន្តរម៉ូលេគុល : កំលាំងខ្សោយកើតឡើងរវាងម៉ូលេគុល ។ មើល van der Waal's forces, hydrogen bond ។</p>
<p>internal conversion : A process in which an excited atomic nucleus decays to the ground state and the energy released is transferred to one of the bonded electrons of that atom rather than being released as a photon. This conversion electron is then ejected from the atom.</p>	<p>បំលែងខាងក្នុង : លំនាំដែលណ្វៃយ៉ូអាតូមភ្លេចបំលែងទៅជាភាពមជ្ឈដ្ឋាន និងថាមពលបញ្ចេញត្រូវបានផ្ទេរទៅអេឡិចត្រុងមួយនៃអាតូមត្រង់ចុងសម្ព័ន្ធ របស់អាតូមទោះជាជាងត្រូវបានបញ្ចេញជាប្រូតុង ។ អេឡិចត្រុងបំលែងនេះ បន្ទាប់មកត្រូវបានផ្តាច់ចេញពីអាតូម ។</p>
<p>internal energy : Symbol U. The total of the kinetic energies of the atoms and molecules in a system and the potential energies associated with their mutual interactions. It does not include the kinetic and potential energies of the system as a whole nor their nuclear energies or other intra-atomic energies. The value of U in any particular state cannot be measured; more important is the change in internal energy, $\Delta U = Q - W$, where (Q) is the heat absorbed by the system from its surroundings, (W) is the work done by the system on its surroundings.</p>	<p>ថាមពលខាងក្នុង : និមិត្តសញ្ញា U ។ ថាមពលស៊ីនេទិចសរុបនៃអាតូមនិង ម៉ូលេគុលក្នុងប្រព័ន្ធ និងថាមពលប្លូតុងស្បែងផ្សំជាមួយអន្តរកម្មរវាងម៉ូលេគុលទៅ វិញទៅមក ។ វាមិនរាប់បញ្ចូលទាំងថាមពលស៊ីនេទិចនិងប្លូតុងស្បែងនៃប្រព័ន្ធ ជាសរុបទេទោះបីថាមពលនុយក្លេអ៊ែររបស់វា ឬថាមពលក្នុងអាតូមផ្សេងទៀត ក៏ដោយ ។ តំលៃនៃ U ក្នុងសណ្ឋានដោយឡែកណាក៏ដោយក៏មិនអាចវាស់បាន ដែរសំខាន់ថែមទៀតគឺបំរែបំរួលថាមពលខាងក្នុង $\Delta U = Q - W$ ដែល (Q) ជាកំដៅបានស្រូបដោយប្រព័ន្ធពីមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញវា (W) ជាកម្មន្តផ្តល់ដោយ ប្រព័ន្ធទៅមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញវា ។</p>
<p>interstitial : See Defect.</p>	<p>ប្រូលេរ៉ា : មើល Defect ។</p>
<p>interstitial compound : A compound in which ions or atoms of a nonmetal occupy positions between metal atoms in a metallic lattice. Such compounds often have metallic properties. Examples are found in the carbides, borides, and silicides.</p>	<p>សមាសធាតុប្រូលេរ៉ា : សមាសធាតុដែលក្នុងនោះអ៊ីយ៉ុងឬអាតូមនៃ អលោហៈស្ថិតនៅចន្លោះអាតូមលោហៈក្នុងប្រទានលោហៈ ។ សមាសធាតុបែប នេះជារឿយៗមានលក្ខណៈលោហៈ ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងកាប៊ីត ប៊រីត និងស៊ីលី- ស៊ីត ។</p>
<p>intrinsic factor : A glycoprotein in the gut that is necessary for the absorption of Vitamin B₁₂ . Lack of this factor or deficiency of B₁₂ results in pernicious anaemia.</p>	<p>កត្តាខាងក្នុង : ក្លីកូប្រូតេអ៊ីនក្នុងពោះវៀនដែលចាំបាច់សំរាប់ការស្រូបវីតាមីនប៊េ-12 ។ គ្មានកត្តានេះឬកង្វះប៊េ-12 បណ្តាលអោយកង្វះឈាមក្រហម មានគ្រោះថ្នាក់ ។</p>
<p>Invar : A trade name for an alloy of iron (63.8%), nickel (36%), and carbon (0.2%) that has a very low expansively over a restricted temperature range. It is used in watches and other instruments to reduce their sensitivity to changes in temperature.</p>	<p>អ៊ុនវ៉ា : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សំលោហៈដែក(63,8%) នីកែល (36%) និងកាបូន (0,2%) ដែលរីកមាឌតិចណាស់នៅចន្លោះសីតុណ្ហភាពចង្អៀត ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងនាឡិកានិងឧបករណ៍ផ្សេងទៀតដើម្បីបន្ថយភាពរូសទៅនឹង ការប្តូរសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>inverse Compton effect : The gain in energy of low-energy photons when they are scattered by free electrons of much higher energy. As a consequence, the electrons lose energy. See also Compton effect.</p>	<p>ផលបិទស Compton : ការកើនថាមពលនៃប្រូតុងថាមពលទាបកាលណាវាត្រូវបានពង្រាយដោយអេឡិចត្រុងសេរីថាមពលខ្ពស់ជាងច្រើន ។ ជាផល គឺអេឡិចត្រុងបាត់បង់ថាមពល ។ មើល Compton leffect ។</p>

<p>inversion : A chemical reaction involving a change from one optically active configuration to the opposite configuration. The Walden inversion is an example. See nucleophilic substitution.</p>	<p>ចំរាស់ : ប្រតិកម្មគីមីដែលរួចចំណែកការផ្លាស់ប្តូរពីរូបសណ្ឋានសកម្មអុបទិចមួយទៅរូបសណ្ឋានផ្ទុយគ្នា។ ចំរាស់ Walden ជាឧទាហរណ៍។ មើល nucleophilic substitution ។</p>
<p>iodide : See halide.</p>	<p>អ៊ីយ៉ូត : មើល halide ។</p>
<p>iodine number : Index used to indicate the degree of unsaturation present in a fat or oil.</p>	<p>សន្ទស្សន៍អ៊ីយ៉ូត : សន្ទស្សន៍ដែលប្រើសំរាប់បញ្ជាក់ពីកំរិតមិនឆ្អែតនៅក្នុងខ្លាញ់ឬ ប្រេង។</p>
<p>iodine value : A measure of the amount of unsaturation in a fat or vegetable oil (i.e. the number of double bonds). It is obtained by finding the percentage by weight of iodine absorbed by the sample in a given time under standard conditions.</p>	<p>តំលៃអ៊ីយ៉ូត : រង្វាស់បរិមាណនៃភាពមិនឆ្អែតក្នុងខ្លាញ់ឬប្រេងបន្លែ (ឧទាហរណ៍ ចំនួនសម្ព័ន្ធពីរជាតិ) ។ តំលៃនេះបានមកពីការរកឃើញភាគរយជាម៉ាស់អ៊ីយ៉ូតដែលត្រូវបានស្រូបដោយភាគសំណាកក្នុងរយៈពេលណាមួយក្រោមលក្ខណៈស្តង់ដារ។</p>
<p>iodoform test : See haloform reaction.</p>	<p>តេស្តអ៊ីយ៉ូដូរម : មើល haloform reaction ។</p>
<p>ion : An atom or group of atoms that has a positive or negative charge; an atom that has lost or gained electrons and no longer has the same number of electrons as the number of protons in its nucleus. Positive ions are called cations, and negative ions are called anions.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុង : អាតូមឬក្រុមនៃអាតូមដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានឬអវិជ្ជមាន។ អាតូមដែលខាតប្រូតុងណេយូត្រុងឬអេឡិចត្រុងត្រូវបានហៅថាមានបន្ទុកវិជ្ជមានឬអវិជ្ជមាន។ អាតូមដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានត្រូវបានហៅថាអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន និងអាតូមដែលមានបន្ទុកអវិជ្ជមានត្រូវបានហៅថាអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន។</p>
<p>ion exchange : The exchange of ions of the same charge between a solution (usually aqueous) and a solid in contact with it. The process occurs widely in nature, especially in the absorption and retention of water-soluble fertilisers by soil. E.g., potassium ions are absorbed by the soil and sodium and calcium ions are released from it. Synthetic ion-exchange resins consist of various copolymers having a cross-linked three-dimensional structure to which ionic groups have been attached. An anionic resin has negative ions built into its structure and therefore exchanges positive ions. A cationic resin has positive ions built in and exchanges negative ions.</p>	<p>បណ្តុរអ៊ីយ៉ុង : បណ្តុរអ៊ីយ៉ុងបន្ទុកដូចគ្នារវាងសូលុយស្យុង (ជាទូទៅសូលុយស្យុងទឹក) និងវត្ថុរឹងប៉ះ។ លំនាំនេះកើតឡើងយ៉ាងទូលំទូលាយក្នុងធម្មជាតិជាពិសេសក្នុងការស្រូប និងការរក្សាជីវលាយក្នុងទឹកដោយដី ឧទាហរណ៍ អ៊ីយ៉ុងប្រូតាស្យូមត្រូវបានស្រូបដោយដីអ៊ីយ៉ុងសូដ្យូមនិងកាល់ស្យូមត្រូវបានបញ្ចេញពីវារីព្យា។ វេស៊ីនបណ្តុរអ៊ីយ៉ុងសំយោគផ្សំឡើងដោយកូប៉ូលីមែរផ្សេងៗគ្នាដែលមានបណ្តាញទំរង់វិមាត្របីបន្តកាត់គ្នាទៅនឹងក្រុមអ៊ីយ៉ុងដែលបានប្រទាញ។ វេស៊ីនអាញីយ៉ុងអវិជ្ជមានបង្កើតឡើងទៅក្នុងទំរង់របស់វាហើយ ដូច្នេះមានបណ្តុរអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានកើតឡើង។ វេស៊ីនកាតុងមានអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានបង្កើតឡើងនៅខាងក្នុង ហើយក៏មានបណ្តុរអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន។</p>
<p>ion pair : A pair of oppositely charged ions produced as a result of a single ionization; e.g. HCl → H⁺ + Cl⁻. Sometimes a positive ion and an electron are referred to as an ion pair, as in A → A⁺ + e⁻.</p>	<p>គូអ៊ីយ៉ុង : គូអ៊ីយ៉ុងដែលមានបន្ទុកផ្ទុយគ្នាកើតឡើងដោយ អ៊ីយ៉ុងកម្មទោល។ ឧទាហរណ៍ HCl → H⁺ + Cl⁻ ។ ពេលខ្លះអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាននិង អេឡិចត្រុងក៏សំដៅទៅលើគូអ៊ីយ៉ុងដែរ ដូចជា A → A⁺ + e⁻ ។</p>

<p>ion pump : A type of vacuum pump that can reduce the pressure in a container to about 1 nanopascal by passing a beam of electrons through the residual gas. The gas is ionised and the positive ions formed are attracted to a cathode within the container where they remain trapped. The pump is only useful at very low pressures, i.e. below about 1 micropascal.</p>	<p>ស្នប់អ៊ីយ៉ុង : ប្រភេទស្នប់សុញ្ញកាសដែលអាចបន្ថយសំពាធក្នុងប្រដាប់ដុំកប្រហែល 1 ណាណូប៉ាស្កាល់ ដោយឆ្លងកាត់បាច់អេឡិចត្រុងតាមសំណល់ឧស្ម័ន ។ ឧស្ម័នបំបែកទៅជាអ៊ីយ៉ុង ហើយអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានកើតឡើងត្រូវបានប្រទាញទៅរកកាតូតខាងក្នុងប្រដាប់ ដុំកដែលវាត្រូវជាប់នៅទីនោះ ។ ស្នប់នេះមានសារៈប្រយោជន៍តែនៅសំពាធទាបខ្លាំងប៉ុណ្ណោះ ឧទាហរណ៍ ទាបជាង 1 មីក្រូប៉ាស្កាល់ ។</p>
<p>ionic bond : Attractive force between two oppositely charged ions.</p>	<p>សម្ព័ន្ធអ៊ីយ៉ុង : កំលាំងទំនាញរវាងអ៊ីយ៉ុងពីរដែលមានបន្ទុកផ្ទុយគ្នា ។</p>
<p>ionic compound : A compound composed of positive and negative ions.</p>	<p>សមាសធាតុអ៊ីយ៉ុង : សមាសធាតុដែលបង្កឡើងដោយអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>ionic crystals : Group of positive and negative ions stacked in a regular manner.</p>	<p>ក្រុមអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាននិងអវិជ្ជមាន ដែលជាប់គ្នាតាមរបៀបទៀងទាត់ ។</p>
<p>ionic product : The product of the concentrations of ions present in a given solution taking the stoichiometry into account. For a sodium chloride solution the ionic product is $[Na^+][Cl^-]$; for a calcium chloride solution it is $[Ca^{2+}][Cl^-]^2$. See also solubility product.</p>	<p>ផលិតផលអ៊ីយ៉ុង : ផលិតផលកំហាប់របស់អ៊ីយ៉ុងមាននៅក្នុងសូលុយស្យុងណាមួយនៃស្តូក្រីមីម៉ាត្រី ។ ចំពោះសូលុយស្យុងសូដ្យូមក្លរួលីត $[Na^+][Cl^-]$ ចំពោះសូលុយស្យុងកាល់ស្យូមក្លរួលីត $[Ca^{2+}][Cl^-]^2$ ។ មើល solubility product ។</p>
<p>ionic radius : Effective radius of an ion.</p>	<p>កាំអ៊ីយ៉ុង : កាំមានប្រសិទ្ធភាពនៃអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>ionic strength : Symbol I. A function expressing the effect of the charge of the ions in a solution, equal to the sum of the molality of each type of ion present multiplied by the square of its charge. $I = \frac{1}{2} \sum m_i z_i^2$.</p>	<p>កំលាំងអ៊ីយ៉ុង : និមិត្តសញ្ញា I ។ អនុគមន៍បង្ហាញថាផលបន្តកអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងស្មើនឹងផលបូកម៉ូឡារីតេនៃប្រភេទអ៊ីយ៉ុងនីមួយៗនៅទីនោះគុណនឹងការេនៃបន្ទុករបស់វា ។ $I = \frac{1}{2} \sum m_i z_i^2$ ។</p>
<p>ionization : The formation of ions by the gain or loss of electrons.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងកម្ម : ការកើតនៃអ៊ីយ៉ុងដោយការចំណេញឬបាត់បង់អេឡិចត្រុង ។</p>
<p>ionization energy : The energy required to remove an electron from a gaseous atom.</p>	<p>ថាមពលអ៊ីយ៉ុងកម្ម : ថាមពលត្រូវការដើម្បីផ្តាច់យកអេឡិចត្រុងពីអាតូមឧស្ម័ន ។</p>
<p>ionization gauge : A vacuum gauge capable of measuring very low pressures, in which electrodes are inserted into the container and an electric current is used to ionise molecules of gas. The current produced is proportional to the number of molecules present and so can be used as a measure of the pressure.</p>	<p>ប្រដាប់វាស់សំពាធអ៊ីយ៉ុងកម្ម : ប្រដាប់វាស់ដោយសុញ្ញកាសដែលអាចវាស់សំពាធទាបខ្លាំងដែលអេឡិចត្រូតត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងឧបករណ៍ដុំកហើយចរន្តអគ្គិសនីត្រូវបានប្រើសំរាប់ធ្វើអ៊ីយ៉ុងកម្មម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។ ចរន្តកើតឡើងសមាមាត្រទៅនឹងចំនួនម៉ូលេគុល នៅទីនោះ ដូច្នេះអាចប្រើប្រាស់សំរាប់វាស់សំពាធបាន ។</p>
<p>ionization potential : See ionization energy.</p>	<p>ម៉ូតង់ស្បែរអ៊ីយ៉ុងកម្ម : មើល ionization energy ។</p>

<p>ionizing radiation : High energy radiation that causes ionization in the medium through which it passes. It may consist of high-energy particles (e.g. electrons, protons, alpha-particles) or short-wavelength electromagnetic radiation (ultraviolet, X-rays, gamma-rays). This type of radiation can cause damage to the molecular structure of a substance either as a result of the direct transfer of energy to its atoms or molecules or as a result of the secondary electrons released by ionization.</p>	<p>ការស្នើអ៊ីយ៉ុងកម្ម : ការស្នើថាមពលខ្ពស់ដែលបង្កអោយមានអ៊ីយ៉ុងកម្មក្នុងមជ្ឈដ្ឋានដែលវាបានឆ្លងកាត់ ។ វាអាចបង្កឡើងដោយភាគល្អិតថាមពលខ្ពស់ (ឧទាហរណ៍ អេឡិចត្រុង ប្រូតុង ភាគល្អិតអាល់ហ្វា) ឬការស្នើអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចជំហានរលកខ្លី (ស្វាយអុលត្រាវីការស្នើអ៊ុច ការស្នើកាម៉ា) ។ ប្រភេទការស្នើនេះ អាចបណ្តាលអោយខូចខាតដល់ទម្រង់ម៉ូលេគុលនៃសារធាតុដែលអាចជាលទ្ធផលនៃបន្ថែមថាមពលផ្ទាល់ទៅអាតូមឬម៉ូលេគុលរបស់វា ឬជាលទ្ធផលនៃអេឡិចត្រុងទីពីរដែលត្រូវបានបញ្ចេញដោយអ៊ីយ៉ុងកម្ម ។</p>
<p>ion-microprobe analysis : A technique for analysing the surface composition of solids. The sample is bombarded with a narrow beam (as small as 2 μm diameter) of high-energy ions. Ions ejected from the surface are detected by mass spectrometry.</p>	<p>ការវិភាគវិភ្នាប្រូបអ៊ីយ៉ុង : បច្ចេកទេសសំរាប់វិភាគសមាសភាពផ្ទៃនៃវត្ថុរឹង ។ ភាគសំណាកត្រូវបានបាញ់ដោយបាច់ចង្កៀត (ដែលមានអង្កត់ផ្ចិត 2 μm) នៃអ៊ីយ៉ុង ថាមពលខ្ពស់ ។ អ៊ីយ៉ុងបញ្ចេញពីផ្ទៃត្រូវបានតាមដានដោយស្ប៊ិចម៉ាត្រូម៉ាស ។</p>
<p>ionophore : A small hydrophobic molecule that facilitates the transport of ions across lipid membranes. Most ionophores are produced by, microorganisms. There are two types of ionophore: channel formers, which combine to form a channel in the membrane through which ions can flow; and mobile ion carriers, which transport ions across a membrane by forming a complex with the ion.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងធុនរ : ម៉ូលេគុលច្រានទឹកតូចដែលសំរួលការដឹកបញ្ជូនអ៊ីយ៉ុងឆ្លងកាត់ភ្នាសលីពីត ។ អ៊ីយ៉ុងធុនរភាគច្រើនត្រូវបានផលិតដោយមីក្រូសារពាង្គកាយ ។ មានអ៊ីយ៉ុងធុនរ ពីរប្រភេទ : អ្នកបង្កើតបណ្តាញដែលផ្សំទៅជាបណ្តាញក្នុងភ្នាសដែលអ៊ីយ៉ុងអាចហូរឆ្លងកាត់និងអ្នកដឹកនាំអ៊ីយ៉ុងចល័តដែលដឹកនាំអ៊ីយ៉ុងឆ្លងកាត់ភ្នាសដោយការបង្កើតជាកុំផ្លិចជាមួយអ៊ីយ៉ុងនោះ ។</p>
<p>IP : See ionization potential.</p>	<p>IP : មើល ionization potential ។</p>
<p>IR : See infrared radiation.</p>	<p>IR : មើល infrared radiation ។</p>
<p>IR spectroscopy : See infrared spectroscopy.</p>	<p>ការវិភាគរូបស្ប៊ិច IR : មើល infrared spectroscopy ។</p>
<p>irreversibility : Irreversibility occurs in the transition from an ordered arrangement to a disordered arrangement, which is a natural trend, since changes in a closed system occur in the direction of increasing entropy. The process of cooking an egg is an example.</p>	<p>ភាពទៅមិនមក : ភាពទៅមិនមកដែលកើតឡើងក្នុងការឆ្លងកាត់ពីការតំរៀបមានលំដាប់ដោយទៅជាការតំរៀបរំលាយដោយដែលជាទំនោររបបធម្មជាតិដោយហេតុថាការប្តូរក្នុងប្រព័ន្ធបិទជិតកើតឡើងក្នុងទិសនៃកំណើនអង់ត្រូពី ។ ឧទាហរណ៍លំនាំនៃការចំអិនស៊ុត ។</p>
<p>irreversible inhibitor : Molecule that binds tightly to an enzyme and reduces or eliminates the activity of the enzyme.</p>	<p>ធាតុបង្ការកំទេចមិនមក : ម៉ូលេគុលដែលភ្ជាប់យ៉ាងជាប់ទៅនឹងអង់ស៊ីមហើយបន្ថយ ឬបំបាត់សកម្មភាពអង់ស៊ីម ។</p>
<p>irreversible process : See irreversibility; reversible process.</p>	<p>លំនាំទៅមិនមក : មើល irreversibility; reversible process ។</p>
<p>isentropic process : Any process that takes place without a change of entropy.</p>	<p>លំនាំអ៊ីសង់ត្រូពិច : លំនាំដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយគ្មានការប្រែប្រួលអង់ត្រូពី ។</p>

<p>Ising model : A model for magnetic systems in which atomic spins have to be aligned either parallel or antiparallel to a given direction. In one dimension, in the absence of an external magnetic field, there is no spontaneous magnetization at any temperature above absolute zero. The study of phase transitions in the Ising model in dimensions greater than one has been very important to the general understanding of phase transitions.</p>	<p>គំរូអ៊ីស៊ីង : គំរូសំរាប់ប្រព័ន្ធម៉ាញ៉េទិចដែលក្នុងនោះស្ថានភាពអាតូមត្រូវបានតំរូវឱ្យជាប់គ្នាតាមប្របូមិស្របទៅនឹងទិសណាមួយ។ ក្នុងវិមាត្រមួយក្នុងអវកាសដែលម៉ាញ៉េទិចខាងក្រៅគ្មានម៉ាញ៉េទិចកម្មកើតឡើងអែងនៅសីតុណ្ហភាពលើតំលៃសូន្យដាច់ខាត។ ការសិក្សាអំពីផែនដ្ឋានកាត់ក្នុងគំរូអ៊ីស៊ីងនៅវិមាត្រធំជាងមួយមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ការស្វែងយល់ទូទៅពីផែនដ្ឋានកាត់។</p>
<p>iso- : Prefix showing that a compound is an isomer. e.g. isopentane (CH₃CH(CH₃)C₂H₅, 2-methylbutane) is an isomer of pentane.</p>	<p>អ៊ីសូ : បុព្វបទបង្ហាញថាសមាសធាតុជាអ៊ីសូមែរ។ ឧទាហរណ៍ អ៊ីសូប៉ង់តាន (CH₃CH(CH₃)C₂H₅, 2-មេទីលប៉ូយតាន) ជាអ៊ីសូមែរនៃប៉ូយតាន។</p>
<p>isobar : 1. A curve on a graph indicating readings taken at constant pressure. 2. One of two or more nuclides that have the same number of nucleons but different atomic numbers. Radium-88, actinium-89, and thorium-90 are isobars as each has a nucleon number of 228.</p>	<p>អ៊ីសូបារ : 1-ខ្សែកោងលើក្រាបបង្ហាញពីអំណានទទួលបាននៅសំពាធចេរ។ 2- នុយក្លីតមួយក្នុងចំណោមនុយក្លីតពីរប្រើនដែលមានចំនួននុយក្លេអុងដូចគ្នាប៉ុន្តែចំនួនអាតូមខុសគ្នា។ រ៉ាដ្យូម-88 អាក់ទីញ៉ូម-89 ហើយនិង ថូរ៉ូម-90 ជាអ៊ីសូបារដោយធាតុនីមួយៗ មានចំនួននុយក្លេអុង 228 ។</p>
<p>isocyanide test : A test for primary amines by reaction with an alcoholic solution of potassium hydroxide and trichloromethane. RNH₂ + 3KOH + CHCl₃ → RNC + 3KCl + 3H₂O The isocyanide RNC is recognised by its unpleasant smell. This reaction of primary amines is called the carbylamine reaction.</p>	<p>ការសាកល្បងអ៊ីសូស្យានូ : ការសាកល្បងសំរាប់អាមីនថ្នាក់ទីមួយដោយប្រតិកម្មជាមួយសូលុយស្យុងអាល់កុលនៃបូតាស្យូមអ៊ីដ្រូក្លរីតនិងទ្រីក្លរ៉ូមេតាន។ RNH₂ + 3KOH + CHCl₃ → RNC + 3KCl + 3H₂O ។ អ៊ីសូស្យានូ RNC ត្រូវបានដឹងដោយក្លិនមិនល្អរបស់វា។ ប្រតិកម្មអាមីនថ្នាក់មួយនេះហៅថាប្រតិកម្មកាប៊ីឡាមីន។</p>
<p>isoelectric point (pI) : pH at which an amphoteric molecule, such as an amino acid or protein, has no net charge.</p>	<p>ចំណុចអ៊ីសូអេឡិចត្រូនិច (pI) : pH ដែលម៉ូលេគុលអំផូតែរដូចជាអាមីណូអាស៊ីតឬប្រូតេអ៊ីនគ្មានបន្ទុកពិត។</p>
<p>isoelectronic : Denoting different molecules that have the same number of electrons. E.g. N₂ and CO are isoelectronic. The energy level diagrams of isoelectronic molecules are therefore similar.</p>	<p>អ៊ីសូអេឡិចត្រូនិច : ការចង្អុលបង្ហាញនូវម៉ូលេគុលខុសៗគ្នាដែលមានចំនួនអេឡិចត្រុងដូចគ្នា។ ឧទាហរណ៍ N₂ និង CO ជាអ៊ីសូអេឡិចត្រូនិច។ ដូច្នេះដ្យាក្រាមកំរិតថាមពលនៃម៉ូលេគុលអ៊ីសូអេឡិចត្រូនិចមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា។</p>
<p>isoenzyme : See isozyme.</p>	<p>អ៊ីសូអែនស៊ីម : មើល isozyme ។</p>
<p>isomer : Variations of a particular compound having the same molecular formula but different arrangements of atoms and bonds.</p>	<p>អ៊ីសូមែរ : ការប្រែប្រួលនៃសមាសធាតុណាមួយដែលមានរូបមន្តម៉ូលេគុលដូចគ្នាប៉ុន្តែការតំរូវអាតូមនិងសម្ព័ន្ធខុសគ្នា។</p>
<p>isometric : 1. (in crystallography) Denoting a system in which the axes are perpendicular to each other, as in cubic crystals. 2. Denoting a line on a graph illustrating the way in which temperature and pressure are interrelated at constant volume.</p>	<p>អ៊ីសូមេទ្រិច : 1- (ក្នុងកំណកក្រាម) ការចង្អុលបង្ហាញប្រព័ន្ធដែលក្នុងនោះអ័ក្សកែងគ្នាទៅវិញទៅមកដូចក្នុងក្រាមគូប។ 2- ការចង្អុលបង្ហាញជាបន្ទាត់លើក្រាបបង្ហាញពីរបៀបដែលសីតុណ្ហភាពនិងសំពាធទាក់ទងទៅវិញទៅមកនៅមាឌថេរ។</p>
<p>isomorphism : The existence of two or more substances (isomorphs) that have the same crystal structure, so that they are able to form solid solutions.</p>	<p>អ៊ីសូម៉ូរ្វីស្វ : អត្ថិភាពនៃសារធាតុពីរប្រើន (អ៊ីសូម៉ែត) ដែលមានទម្រង់ក្រាមដូចគ្នា ដូច្នេះវាអាចបង្កើតជាសូលុយស្យុងរឹង។</p>

<p>isopleth : A vertical line in a liquid-vapour phase diagram consisting of a line of constant composition of the whole system as the pressure is changed. See also tie line.</p>	<p>អ៊ីសូផ្លែត : បន្ទាត់បញ្ឈរក្នុងដ្យាក្រាមផាសវត្ថុរាវ-ចំហាយបង្កឡើងដោយបន្ទាត់នៃសមាសភាពថេរនៃប្រព័ន្ធទាំងមូលនៅពេលដែលសំពាច់ប្រែប្រួល ។ មើល tie line ។</p>
<p>isopoly compound : See cluster compound.</p>	<p>សមាសធាតុអ៊ីសូប៉ូលី : មើល cluster compound ។</p>
<p>isotactic polymer : A type of polymer with a regular arrangement of side groups arranged on one side of the chain.</p>	<p>ប៉ូលីមែរអ៊ីសូតាក់ទិក : ប្រភេទប៉ូលីមែរដែលមានការតំរៀបចំទៀងទាត់នៃក្រុមចំហៀងដែលត្រូវបានតំរៀបចំលើមួយចំហៀងនៃច្រវាក់ ។</p>
<p>isothermal process : Any process that takes place at constant temperature. In such a process heat is, if necessary, supplied or removed from the system at just the right rate to maintain constant temperature. Compare adiabatic process.</p>	<p>លំនាំអ៊ីសូទែរម៉ាល់ : លំនាំដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅសីតុណ្ហភាពថេរ ។ ក្នុងលំនាំនេះបើចាំបាច់ត្រូវផ្តល់កំដៅអោយវាឬផ្តាច់ចេញពីប្រព័ន្ធក្នុងល្បឿនសមស្របដើម្បីរក្សាសីតុណ្ហភាពថេរ ។ ប្រៀបធៀប adiabatic process ។</p>
<p>isotonic : As applied to blood, a solution that has an ionic concentration equal to that of blood; solutions that have the same osmotic pressure.</p>	<p>អ៊ីសូតូនិក : អនុវត្តចំពោះឈាម សូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់អ៊ីយ៉ុងស្មើនឹងកំហាប់ឈាម ។ សូលុយស្យុងដែលមានសំពាច់អូស្នូទិចដូចគ្នា ។</p>
<p>isotope : Term used to designate an atom of a specific mass number. Atoms of a given element all have the same number of protons in their nuclei (atomic number) but may have different numbers of neutrons.</p>	<p>អ៊ីសូតូប : ពាក្យប្រើសំរាប់កំណត់អាតូមដែលមានចំនួនម៉ាសណាមួយ ។ គ្រប់អាតូមនៃធាតុណាមួយដែលមានចំនួនប្រូតុងស្មើគ្នានៅក្នុងណ្វៃយ៉ូ(លេខអាតូម) ប៉ុន្តែមានចំនួនណឺត្រុងខុសគ្នា ។</p>
<p>isotope separation : The separation of the isotopes of an element from each other on the basis of slight differences in their physical properties. For laboratory quantities the most suitable device is often the mass spectrometer. On a larger scale the methods used include gaseous diffusion (widely used for separating isotopes of uranium in the form of the gas uranium hexafluoride), distillation (formerly used to produce heavy water), electrolysis (requiring cheap electrical power), thermal diffusion (formerly used to separate uranium isotopes, but now considered uneconomic), centrifuging, and laser methods (involving the excitation of one isotope and its subsequent separation by electromagnetic means).</p>	<p>ការព្យាបាលអ៊ីសូតូប : ការព្យាបាលអ៊ីសូតូបនៃធាតុចេញពីគ្នាផ្អែកលើមូលដ្ឋានខុសគ្នាបន្តិចបន្តួចនៃលក្ខណៈរូបរបស់វា ។ សំរាប់ទីពេលវិទ្យាធាតុបរិមាណ ឧបករណ៍សមរម្យបំផុតច្រើនតែជាស្ពិចត្រូម៉ែត្រម៉ាស ។ លើមាត្រដ្ឋានធំ វិធីប្រើរួមមាន បន្សាយឧស្ម័ន(ប្រើយ៉ាងទូលំទូលាយសំរាប់ព្យាបាលអ៊ីសូតូបនៃអ៊ុយរ៉ានីញ៉ូមក្នុងសណ្ឋានជាឧស្ម័នអ៊ុយរ៉ានីញ៉ូមសាតូយអ្វ) បំណិត(ពីមុនប្រើសំរាប់ផលិតទឹកធ្ងន់) អគ្គិសនីវិភាគ (ត្រូវការថាមពលអគ្គិសនីថោក) បន្សាយកំដៅ (ពីមុនប្រើសំរាប់ព្យាបាលអ៊ីសូតូបអ៊ុយរ៉ានីញ៉ូម ប៉ុន្តែឥឡូវនេះគេចាត់ទុកថា ជាការខ្លះខ្លាយ) រង្វិលមាតិកា និងវិធីឡាស៊ែ(ជាប់ទាក់ទងទៅនឹងការរក្សាអ៊ីសូតូបមួយហើយ និងការព្យាបាលបន្តបន្ទាប់ដោយមធ្យោបាយអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច) ។</p>
<p>isotopic number (neutron excess) : The difference between the number of neutrons in an isotope and the number of protons.</p>	<p>ចំនួនអ៊ីសូតូប (ការលើសណឺត្រុង) : ភាពខុសគ្នារវាងចំនួនណឺត្រុងក្នុងអ៊ីសូតូបនិងចំនួនប្រូតុង ។</p>
<p>isotopomers : Species of a material that differ only in their isotopic composition. The energy levels of different isotopomers are slightly different, enabling them to be detected spectroscopically if the resolution is sufficiently high. Laser spectroscopy provides a suitable level of resolution for use in isotope separation.</p>	<p>អ៊ីសូតូបប្លែក : ប្រភេទរូបធាតុដែលខុសគ្នាតែសមាសភាពអ៊ីសូតូបរបស់វា ។ កំរិតថាមពលនៃអ៊ីសូតូបប្លែកខុសគ្នាតែបន្តិចបន្តួចដែលអាចត្រូវបានតាមដានដោយស្ពិចត្រូស្កូបប្រសិនបើភាពច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ ។ ស្ពិចត្រូស្កូបឡាស៊ែផ្តល់អោយកំរិតសមរម្យនៃភាពច្បាស់លាស់សំរាប់ប្រើក្នុងការព្យាបាលអ៊ីសូតូប ។</p>

<p>isotropic : Denoting a medium whose physical properties are independent of direction. Compare anisotropic.</p>	<p>អ៊ីសូត្រូពិច : ការចង្កុលបង្ហាញពីមជ្ឈដ្ឋានដែលលក្ខណៈរូបធាតុរាជ្យពីទិសរបស់វា។ ប្រៀបធៀប anisotropic ។</p>
<p>isozyme : Structurally similar enzymes with similar catalytic activity and different metabolic roles.</p>	<p>អ៊ីសូស៊ីម : អង់ស៊ីមដែលមានទម្រង់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា និងមានសកម្មភាពកាតាលីទិចស្រដៀងគ្នា ប៉ុន្តែមាននាទីមេតាបូលីសខុសគ្នា ។</p>
<h1>J</h1>	
<p>Jablonski diagram : A diagram that represents the electronic energy levels (and their relative positions) of a molecule.</p>	<p>ដ្យាក្រាម Jablonski : ដ្យាក្រាមដែលតាងអោយកំរិតថាមពលអេឡិចត្រូនិច (និងទីតាំងធៀបរបស់វា) នៃម៉ូលេគុល ។</p>
<p>jade : A hard semiprecious stone consisting either of jadeite or nephrite. Jadeite is a sodium aluminium pyroxene, NaAlSi₂O₆ It is valued for its intense translucent green color but white, green, brown, and orange varieties also occur.</p>	<p>ច្រូយក់ : ថ្មរឹងតំលៃមធ្យមបង្កើតឡើងដោយថាដេអ៊ីត ឬស៊ីត្រីត ។ ថាដេអ៊ីតជាសូដ្យូមអាលុយមីញ៉ូមពីកស៊ីន NaAlSi₂O₆ ។ វាមានតំលៃដោយពណ៌បៃតងស្រអាប់ខ្លាំងរបស់វា ប៉ុន្តែពណ៌ស បៃតង ក្រហម និងទឹកក្រូចខុសៗគ្នាក៏កើតឡើងផងដែរ ។</p>
<p>jadeite : See jade.</p>	<p>ថាដេអ៊ីត : មើល jade ។</p>
<p>Jahn-Teller effect : In a nonlinear molecule or ion, if two possible molecular orbitals have the same energy levels (degenerate orbitals), then the actual structure of the molecule or ion is distorted so as to split the energy levels ('raise' the degeneracy).</p>	<p>ឥរិយ Jahn-Teller : ក្នុងម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងមិនលីនេអ៊ែរ ប្រសិនបើអរមីតាល់ម៉ូលេគុលពីរអាចមានកំរិតថាមពលដូចគ្នា (អរមីតាល់ចុះកំរិត) បន្ទាប់មកទម្រង់ពិតនៃម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងត្រូវបានធ្វើអោយរមួលនៅពេលដែលបំបែកកំរិតថាមពល(កើនការចុះកំរិត) ។</p>
<p>jasper : An impure variety of chalcedony. It is associated with iron ores and as a result contains iron oxide impurities that give the mineral its characteristic red or reddish-brown color. Jasper is used as a gemstone.</p>	<p>ឆ្នើមថ្ម : ប្រភេទមិនសុទ្ធនៃកាល់សេដូនី ។ វាផ្សំជាមួយរ៉ែដែកនិងលទ្ធផលទទួលបានមានដែកអុកស៊ីតមិនសុទ្ធ ដែលធ្វើអោយរ៉ែនេះមានពណ៌ក្រហម ឬពណ៌ក្រហម-ក្រហម ។ ថ្មដែកត្រូវបានប្រើជាតូងថ្ម ។</p>
<p>jet : A variety of coal that can be cut and polished and is used for jewelry, ornaments, etc.</p>	<p>និល : ប្រភេទនៃឆ្នុងថ្មដែលអាចកាត់និងខ្នាតអោយរលោងនិងត្រូវបានប្រើជាគ្រឿងអលង្ការ គ្រឿងតុបតែង ។ល ។</p>
<p>jeweler's rouge : Red powdered hematite, iron(III) oxide, Fe₂O₃ It is a mild abrasive used in metal cleaners and polishes.</p>	<p>ថ្មរំក្រោមសំរាប់ដាប : អេម៉ាទ៊ីតម្សៅពណ៌ក្រហម ដែក (III) អុកស៊ីត Fe₂O₃ ។ វាជាវត្ថុគ្រឹមមធ្យមដែលប្រើក្នុងធាតុសំអាតនិងរំលោងលោហៈ ។</p>
<p>j-j coupling : A type of coupling occurring between electrons in atoms and nucleons in nuclei, in which the energies associated with the spin orbital interactions are much higher than the energies associated with electrostatic repulsion.</p>	<p>បង្គុំគូ j-j : ប្រភេទនៃការតភ្ជាប់ឡើងរវាងអេឡិចត្រុងក្នុងអាតូម និងនុយក្លេអុកក្នុងណ្លេយ៉ូដែលក្នុងនោះថាមពលផ្សំជាមួយអន្តរកម្មស្ត្រីនអរមីតាល់គឺខ្ពស់ជាងថាមពលផ្សំ ជាមួយចំរាសអេឡិចត្រូស្តាទិច ។</p>
<p>Joule : Symbol J. The SI unit of work and energy equal to the work done when the point of application of a force of one newton moves, in the direction of the force, a distance of one metre. 1 joule = 10⁷ ergs = 0.2388 calorie.</p>	<p>ស៊ូល : និមិត្តសញ្ញា J ។ ខ្នាតប្រព័ន្ធអន្តរជាតិនៃកម្មន្តនិងថាមពលស្មើនឹងកម្មន្តបានដំណើរការនៅពេលដែលចំណុចអនុវត្តន៍កំលាំងរបស់ចលនាមួយព្យួតតាមទិសកំលាំងចំងាយមួយម៉ែត្រ ។ 1 ស៊ូល = 10⁷ អែក = 0,2388 កាឡូរី ។</p>

<p>Joule's law : The internal energy of a given mass of gas is independent of its volume and pressure, being a function of temperature alone. This law applies only to ideal gases, as in a real gas intermolecular forces would cause changes in the internal energy should a change of volume occur. See also Joule-Thomson effect.</p>	<p>ច្បាប់ស៊ូល : ថាមពលខាងក្នុងនៃម៉ាស់ឧស្ម័នណាមួយមិនអាស្រ័យមាឌនិងសំពៅរបស់វាជាអនុគមន៍នៃសីតុណ្ហភាពតែមួយគត់។ ច្បាប់នេះអនុវត្តតែទៅលើឧស្ម័នបរិសុទ្ធដូចជាក្នុងកំលាំងអន្តរម៉ូលេគុលឧស្ម័នសុទ្ធចេញអោយប្រែប្រួលថាមពលខាងក្នុងដែលការប្រែប្រួលមាឌកើតឡើង។ មើល Joule-Thomson effect ។</p>
<p>Joule-Thomson effect : (Joule-Kelvin effect) The change in temperature that occurs when a gas expands through a porous plug into a region of lower pressure. For most real gases under these circumstances the temperature falls, as the gas has to do internal work in overcoming the intermolecular forces to enable the expansion to take place. This is a deviation from Joule's law.</p>	<p>ផល Joule-Thomson : (ផល ស៊ូល-កែលវិន) បំរែបំរួលសីតុណ្ហភាពដែលកើតឡើងនៅពេលឧស្ម័នរីកសាយតាមឆ្នុកមានរន្ធនៅក្នុងដំបងសំពៅទាបជាង។ សំរាប់ឧស្ម័នសុទ្ធភាគច្រើនក្រោមករណីទាំងនេះ សីតុណ្ហភាពធ្លាក់ចុះដោយឧស្ម័នត្រូវដំណើរការកម្មខាងក្នុងក្នុងការជំនះកំលាំងអន្តរម៉ូលេគុលដើម្បីអាចអោយការរីកដាលប្រព្រឹត្តទៅបាន។ នេះជាលំដាប់ច្បាប់ស៊ូល។</p>
<h1>K</h1>	
<p>kaolin : (china clay) A soft white clay that is composed mainly of the mineral kaolinite. It is formed during the weathering and hydrothermal alteration of other clays or feldspar. It is used in the ceramics industry and also as filler in the manufacture of rubber, paper, paint, and textiles, and as a constituent of medicines.</p>	<p>កៅលីនីត : (ដីឥដ្ឋចិន) ដីឥដ្ឋពណ៌សទន់ដែលបង្កឡើងជាសំខាន់ដោយឧស្ម័នកៅលីនីត។ វាកើតឡើងនៅពេលសំណឹកនិងកំណែប្រែដោយកំដៅនៃដីឥដ្ឋផ្សេងទៀតឬផែលស្ប៉ាត។ គេប្រើវាក្នុងឧស្សាហកម្មសេរ៉ាមិកនិងជាធាតុបំពេញបន្ថែមផងដែរក្នុងការផលិតកៅស៊ូ ក្រដាស ថ្នាំពណ៌ និងវាយនភណ្ឌ និងជាធាតុបង្កនៃឱសថ។</p>
<p>katharometer : An instrument for comparing the thermal conductivities of two gases by comparing the rate of loss of heat from two heating coils surrounded by the gases. The instrument can be used to detect the presence of a small amount of an impurity in air and is also used as a detector in gas chromatography.</p>	<p>កាថារ៉ូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍សំរាប់ធ្វើការប្រៀបធៀបភាពចំលងកំដៅនៃឧស្ម័នពីរដោយប្រៀបធៀបល្បឿនដែលបាត់បង់កំដៅពីរង្វេលដុតកំដៅពីរទៀតដោយឧស្ម័នទាំងនោះ។ ឧបករណ៍នេះអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់រកវត្ថុមានបរិមាណដីតិចតួចនៃភាពមិនសុទ្ធក្នុងខ្យល់ និងក៏អាចប្រើជាដេតិចទ័រក្នុងក្រាម៉ាតូក្រាភីឧស្ម័ន។</p>
<p>Kekule structure : A proposed structure of benzene in which the molecule has a hexagonal ring of carbon atoms linked by alternating double and single bonds. Kekule structures contribute to the resonance hybrid of benzene.</p>	<p>គីរ៉ូ Kekule : ទម្រង់ដាក់ស្នើឡើងនៃបង់សែនដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលមានវង់ឆរកោណនៃអាតូមកាបូនភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធភ្ជាប់ពីរជាន់ និងមួយជាន់។ ទម្រង់Kekuleផ្តល់អ៊ីប្រឹតិវិស្វកម្មនៃបង់សែន។</p>
<p>Kelvin effect : See Thomson effect.</p>	<p>ផលកែលវិន : មើល Thomson effect ។</p>
<p>Kelvin scale : Temperature scale based on measurement of molecular motion. At zero Kelvin (absolute zero), all molecular motion theoretically ceases. Kelvin degrees are the same size as Celsius degrees, and the conversion is $K = ^\circ C + 273$</p>	<p>មាត្រដ្ឋានកែលវិន : មាត្រដ្ឋានសីតុណ្ហភាពផ្អែកលើរង្វាស់ចលនាម៉ូលេគុល។ តាមទ្រឹស្តីចលនាម៉ូលេគុលទាំងអស់ឈប់នៅកែលវិនសូន្យ (តំលៃដាច់ខាតសូន្យ)។ អង្សាកែលវិនមានទំហំដូចអង្សាសែលស៊ីស្យូស ដែល $K = ^\circ C + 273$ ។</p>

<p>keratin : Any of a group of fibrous proteins occurring in hair, feathers, hooves, and horns. Keratins have coiled polypeptide chains that combine to form supercoils of several polypeptides linked by disulphide bonds between adjacent cysteine amino acids.</p>	<p>កេរ៉ាទីន : ក្រុមប្រូតេអ៊ីនសរសៃដែលកើតមាននៅក្នុងសក់ រោម ក្រចក និងស្នែង។ កេរ៉ាទីនមានខ្សែប្រូលីប៊ុបទីតរមូរដែលគូបផ្សំគ្នាបង្កើតជាប្រមូរមូរនៃប្រូលីប៊ុបទីតមួយចំនួនភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធស្ថាន់ធ័រពីររវាងអាស៊ីតអាមីនេស៊ីស្តេ-អ៊ីននៅក្បែរគ្នា។</p>
<p>kerosine : A mixture of hydrocarbons having 11 or 12 carbon atoms, boiling in the range 160-250°C. It is used as a jet fuel and 'cracked' to produce smaller hydrocarbons for use in motor fuels.</p>	<p>កេរ៉ូស៊ីន : ល្បាយអ៊ីដ្រូកាបូនអាតូមកាបូ 11 ឬ 12 និងពុះនៅចន្លោះ 160 - 250°C ។ គេប្រើវាជាឥន្ធនៈខ្មៅ និងជា "ធាតុបំបែក" ដើម្បីផលិតអ៊ីដ្រូកាបូតូចជាងសំរាប់ប្រើក្នុងឥន្ធនៈម៉ូទ័រ។</p>
<p>Kerr effect : The ability of certain substances when placed in an electric field, to refract differently, light waves whose vibrations are in two directions. The effect is caused by the fact that certain molecules have electric dipoles, which tend to be orientated by the applied field; the normal random motions of the molecules tends to destroy this orientation and the balance is struck by the relative magnitudes of the field strength, the temperature, and the magnitudes of the dipole moments.</p>	<p>ឥរិយាបថ Kerr : លទ្ធភាពសារធាតុខ្លះ នៅពេលត្រូវបានដាក់ក្នុងដែនអគ្គិសនីដើម្បីចាំបែរខុសគ្នានៃរលកពន្លឺដែលលំញ័ររបស់វាមានទិសពីរ។ ផលនេះបង្កឡើងដោយហេតុការណ៍ ដែលម៉ូលេគុលខ្លះមានឌីប៉ូលអគ្គិសនីដែលមានទំនោរតំរង់ទិសដោយដែនអគ្គិសនីដែលបានអនុវត្ត។ ចលនាចៃដន្យធម្មតានៃម៉ូលេគុលច្រើនតែបំផ្លាញការតំរង់ទិសនេះនិងលំនឹងត្រូវបានប៉ះទង្គិចដោយទំហំធៀបនៃភាពខ្លាំងរបស់ដែនអគ្គិសនី សីតុណ្ហភាព និងទំហំម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូល។</p>
<p>ketals : Organic compounds, similar to acetals, formed by addition of an alcohol to a ketone.</p>	<p>សេតាល់ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលស្រដៀងគ្នាទៅនឹងអាសេតាល់ដែលកើតឡើងដោយការបន្ថែមអាល់កុលទៅលើសេតូន។</p>
<p>keto acids : Organic acids that also contain a carbonyl functional group.</p>	<p>សេតូអាស៊ីត : អាស៊ីតសរីរាង្គដែលមានបង្កុំនាទីកាបូនីល។</p>
<p>keto form : See keto-enol tautomerism.</p>	<p>ទម្រង់សេតូ : មើល keto-enol tautomerism ។</p>
<p>keto-enol tautomerism : A form of tautomerism in which a compound containing a -CH₂-CO- group (the keto form of the molecule) is in equilibrium with one containing the -CH=C(OH)-group (the enol). It occurs by migration of a hydrogen atom between a carbon atom and the oxygen on an adjacent carbon.</p>	<p>សេតូ-អេណុលតូតូមេរីស : សណ្ឋានតូតូមេរីសដែលសមាសធាតុផ្ទុកក្រុម -CH₂-CO- (សណ្ឋានសេតូនៃម៉ូលេគុល) មានលំនឹងជាមួយសមាសធាតុមួយដែលមានក្រុម -CH=C(OH)- (អេណុល) ។ វាកើតឡើងដោយការបំបាត់ទីអាតូមអ៊ីដ្រូសែនចន្លោះអាតូមកាបូននិងអាតូមអុកស៊ីសែននៅក្បែរអាតូមកាបូន។</p>
<p>ketone : Family of organic compounds formed when an alkyl group is connected to each of the two remaining carbon bonds of the carbonyl group (>C=O). The carbonyl group is not on a terminal carbon atom.</p>	<p>សេតូន : អំបូរសមាសធាតុសរីរាង្គដែលកើតឡើងនៅពេលក្រុមអាល់គីលត្រូវភ្ជាប់ទៅនឹងសម្ព័ន្ធកាបូននីមួយៗនៃក្រុមកាបូនីល (>C=O) នៅសល់ពីរ។ ក្រុមកាបូនីលនេះមិនចិតនៅលើអាតូមកាបូនខាងចុងទេ។</p>
<p>ketone body : Any of three compounds, acetoacetic acid (3-oxobutanoic acid, CH₃COCH₂COOH), β-hydroxybutyric acid (3-hydroxybutanoic acid, CH₃CH(OH)CH₂COOH), and acetone or (propanone, CH₃COCH₃), produced by the liver as a result of the metabolism of body fat deposits. Ketone bodies are normally used as energy sources by peripheral tissues.</p>	<p>អង្គសេតូន : សមាសធាតុមួយក្នុងចំណោមសមាសធាតុបីគឺអាស៊ីតអាសេតូអាសេទិច (អាស៊ីត 3-អុកសូប៊ុយតាណូអ៊ីច CH₃COCH₂COOH) អាស៊ីត β-អ៊ីដ្រូក-ស៊ីប៊ុយទិច (អាស៊ីត 3-អ៊ីដ្រូកស៊ីប៊ុយតាណូអ៊ីច CH₃CH(OH)-CH₂-COOH) និងអាសេតូន ឬ (ប្រូប៉ាណូន CH₃COCH₃) ដែលផលិតដោយថ្លើមដោយសារមេតាបូលីសនៃកំណកខ្លាញ់។ អង្គសេតូនជាធម្មតាត្រូវបានប្រើជាប្រភពថាមពលដោយជាលិកាបរិមណូល។</p>

<p>ketose : Monosaccharide containing a ketone group. Note the prefix keto- and the suffix -ose.</p>	<p>សេតូស : ម៉ូណូសាការីតដែលមានក្រុមសេតូន និងសំគាល់ដោយបុព្វបទ-សេតូ និងបស្ចិមបទ-អូស ។</p>
<p>kieselguhr : A soft fine-grained powder consisting of the siliceous skeletal remains of diatoms, formed in lakes and ponds. Kieselguhr is used as an absorbent, filtering material, filler, and insulator.</p>	<p>គីសែលហ្គួរ ឬ គីមីអាតូម: ម្សៅគ្រាប់ទន់ល្អិតដែលផ្ទុកគ្រោងឆ្អឹងស៊ីលីស្យូមសេសសល់នៃឱអាតូមដែលកកើតឡើងនៅក្នុងបឹងនិងស្រះត្រពាំង ។ គីសែលហ្គួរត្រូវបានប្រើជាធាតុសំរូបធាតុចំរោះធាតុបំពេញបន្ថែម និងធាតុអ៊ីសូឡង់ ។</p>
<p>kilo- : Symbol k. A prefix used in the metric system meaning 1000 times.</p>	<p>គីឡូ : និមិត្តសញ្ញា K ។ បុព្វបទប្រើក្នុងប្រព័ន្ធខ្នាតរង្វាស់មានន័យថា 1000 ដង ។</p>
<p>kilocalorie (kcal) : Unit of heat measurement equal to 1000 cal. In nutrition, the large Calorie is used instead of kilocalories.</p>	<p>គីឡូកាឡូរី : ខ្នាតរង្វាស់កំដៅស្មើនឹង 1000 កាឡូរី ។ នៅក្នុងចំណីអាហារ កាឡូរីធំ (Calorie) ត្រូវបានគេប្រើជំនួសគីឡូកាឡូរី ។</p>
<p>kilogram (kg) : Basic SI unit of mass; 1000 mL of water has a mass of 1 kg.</p>	<p>គីឡូក្រាម : ខ្នាតគ្រឹះតាមប្រព័ន្ធអន្តរជាតិនៃម៉ាស់ទឹក 1000 mL មានម៉ាស់ 1 kg ។</p>
<p>kilometer (km) : Metric unit of length equal to 1000 m (decimal prefix kilo-means times 1000).</p>	<p>គីឡូម៉ែត្រ : ខ្នាតប្រវែងជាម៉ែត្រស្មើនឹង 1000 m (ទសភាគដែលបុព្វបទគីឡូ-មានន័យថាគុណនឹង 1000) ។</p>
<p>kindling temperature : See ignition point</p>	<p>សីតុណ្ហាតម្រើង : មើល ignition point ។</p>
<p>kinematic viscosity : Symbol ν. The ratio of the viscosity of a liquid to its density. The SI unit is m^2s^{-1}.</p>	<p>ភាពអន្លិលសីនេលាវ៉ានិច : និមិត្តសញ្ញា ν ។ ផលធៀបភាពអន្លិលវិស្វករទៅនឹងដង់ស៊ីតេរបស់វា ។ ខ្នាត SI គឺ m^2s^{-1} ។</p>
<p>kinetic effect : A chemical effect that depends on reaction rate rather than on thermodynamics. e.g., diamond is thermodynamically less stable than graphite; its apparent stability depends on the extremely slow rate at which it is converted.</p>	<p>ផលស៊ីនេទិច : ផលគីមីដែលអាស្រ័យលើល្បឿនប្រតិកម្មជាជាងលើទែម៉ូឌីណាមិច ។ ឧទាហរណ៍ តាមបែបទែម៉ូឌីណាមិចពេជ្រថេរតិចជាងក្រាហ្វីត ។ ស្ថេរភាពលើពេញច្បាស់របស់វាអាស្រ័យលើល្បឿនដ៏យឺតយ៉ាវបំផុតនៅពេលវាផ្លាស់ប្តូរ ។</p>
<p>kinetic energy : The energy of an object because of its motion.</p>	<p>ថាមពលស៊ីនេទិច : ថាមពលនៃវត្ថុដែលកើតឡើងដោយសារចលនារបស់វា</p>
<p>kinetic isotope effect : Changes in reaction rates produced by isotope substitution. E.g., if the slow step in a chemical reaction is the breaking of a C-H bond, the rate for the deuterated compound would be slightly lower because of the lower vibrational frequency of the C-D bond. The effect can be used to investigate the mechanisms of chemical reactions.</p>	<p>ផលអ៊ីសូតូបស៊ីនេទិច : បំពាន់ប្តូរល្បឿនប្រតិកម្មដែលកើតឡើងដោយការជំនួសអ៊ីសូតូប ។ ឧទាហរណ៍ បើដំណើរយឺតក្នុងប្រតិកម្មគីមីគឺការបំបែកសម្ព័ន្ធ C-H ល្បឿនសំរាប់សមាសធាតុដឺតេរ៉ូមត្រូវតែយឺតជាងតែបន្តិចបន្តួចដោយសារប្រកង់លំញ័រសម្ព័ន្ធ C-D ទាបជាង ។ ផលនេះអាចប្រើសំរាប់ត្រួតពិនិត្យមើលចលនការប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>kinetic molecular theory : See kinetic theory</p>	<p>ទ្រឹស្តីម៉ូលេគុលស៊ីនេទិច : មើល kinetic theory ។</p>
<p>kinetic theory : A theory explaining the states of matter, based on the concept that particles in all forms of matter are in constant motion. e.g. the pressure of gases is due to the impact of its molecules on the walls of the container.</p>	<p>ទ្រឹស្តីស៊ីនេទិច : ទ្រឹស្តីពន្យល់ពីសណ្ឋានរូបធាតុផ្អែកទៅលើបញ្ហាដែលភាគល្អិតក្នុងគ្រប់សណ្ឋានរូបធាតុស្ថិតក្នុងចលនាថេរ ។ ឧទាហរណ៍សំពាធខ្យល់អាស្រ័យទៅនឹងការទង្គិចនៃម៉ូលេគុលទៅនឹងផ្ទៃខាងក្រៅផ្ទុក ។</p>

<p>kinetics : The branch of physical chemistry concerned with measuring and studying the rates of chemical reactions. The main aim of chemical kinetics is to determine the mechanism of reactions by studying the rate under different conditions (temperature, pressure, etc.).</p>	<p>ស៊ីនេទិច : (ស៊ីនេទិចប្រតិកម្ម) ផ្នែកមួយនៃគីមីរូបដែលសិក្សាពីលទ្ធភាពនៃការ និងល្បឿនប្រតិកម្មគីមី ។ គោលបំណងសំខាន់នៃស៊ីនេទិចគីមីគឺកំណត់លទ្ធភាពនៃប្រតិកម្មដោយការសិក្សាល្បឿនប្រតិកម្មក្រោមលក្ខខណ្ឌផ្សេងៗ (សីតុណ្ហភាព សំពាធាន ។ល ។)</p>
<p>Kipp's apparatus : A laboratory apparatus for making a gas by the reaction of a solid with a liquid (e.g. the reaction of hydrochloric acid with iron sulphide to give hydrogen sulphide). It consists of three interconnected glass globes arranged vertically, with the solid chemical in the middle globe.</p>	<p>ឧបករណ៍ Kipp : ឧបករណ៍ទីតាំងសាងសង់ដើម្បីឧស្ម័នដោយប្រតិកម្មរុក្ខិក្ខជាមួយវត្ថុរាវ (ឧទាហរណ៍ ប្រតិកម្មអាស៊ីតក្លរីត្រីក្លរីតជាមួយដែកស៊ុលផួអោយផលជាអ៊ីដ្រូសែនស៊ុលផួ) ។ វាជាកែវមូលប្រទាក់គ្នាបីតំរូវបំបាញ់រយៈកាលជាមួយធាតុគីមីរឹងក្នុងកែវមូលកណ្តាល ។</p>
<p>Kjeldahl's method : A method for measuring the percentage of nitrogen in an organic compound. The compound is boiled with concentrated sulfuric acid and copper(II) sulphate catalyst to convert any nitrogen to ammonium sulphate. Alkali is added and the mixture heated to distil off ammonia. This is passed into a standard acid solution and the amount of ammonia can then be found by estimating the amount of unreacted acid by titration. The amount of nitrogen in the original specimen can then be calculated.</p>	<p>វិធី Kjeldahl : វិធីសំរាប់វាស់ភាគរយអាសូតក្នុងសមាសធាតុសរីរាង្គ ។ សមាសធាតុនេះត្រូវបានដាំអោយពុះជាមួយអាស៊ីតស៊ុលផួរីកខាប់ និងទង់ដែង (II) ស៊ុលផាតជាកាតាលីករសំរាប់បំបែកអាសូតទៅជាអាម៉ូញ៉ូមស៊ុលផាតអាសូតអាស៊ីតត្រូវបានបន្ថែម និងល្បាយត្រូវបានកំដៅរហូតដល់ទទួលបានចំហាយអាម៉ូញ៉ាក់ ។ ដំណើរការនេះឆ្លងកាត់ទៅក្នុងសូលុយស្យុងអាស៊ីតស្តង់ដារ ហើយបន្ទាប់មកបរិមាណអាម៉ូញ៉ាក់ត្រូវទទួលបានដោយការប៉ាន់ស្មានបរិមាណអាស៊ីតមិនចូលរួមប្រតិកម្មដោយអត្រាកម្ម ។ បន្ទាប់មកបរិមាណអាសូតក្នុងភាគសំណាកដើមអាចគណនាបាន ។</p>
<p>knocking : The sound produced inside a spark-ignition petrol engine caused by rapid combustion of the unburnt explosive mixture in the combustion chambers. The result is overheating, possible damage to the plugs, an undesirable noise, and loss of power. The most effective method of preventing knocking is by the addition of an antiknock agent, such as lead (IV) tetraethyl, to the fuel, which retards the combustion reactions. However, lead-free petrol is now preferred to petrol containing lead tetraethyl owing to environmental dangers arising from lead in the atmosphere.</p>	<p>ការទង្គិច : សំលេងលឺនៅខាងក្នុងចំហេះផ្កាភ្លើងបណ្តាលមកពីចំហេះលឿននៃម៉ាស៊ីនសំរាប់ល្បាយផ្ទុះមិនឆេះក្នុងបន្ទប់ចំហេះ ។ លទ្ធផលនេះគឺការឡើងកំដៅហួសកំរិតការខូចខាតអាចកើតមានចំពោះឆ្នុកស្នូរសំលេងរំខាននិងការបាត់បង់ថាមពល ។ វិធីដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុតសំរាប់បង្ការការទង្គិចគឺដោយការបន្ថែមភ្នាក់ងារប្រឆាំងការទង្គិច ដូចជាសំណល់(IV) តេត្រាអេទីល ទៅក្នុងឥន្ធនៈដែលពន្លឺតប្រតិកម្មចំហេះ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយសំរាប់ដែលគ្មានសំណល់ឥន្ធនៈត្រូវបាននិយមចូលចិត្តជាងសំរាប់ដែលផ្ទុកសំណល់តេត្រាអេទីលដោយសារមានគ្រោះថ្នាក់ដល់បរិស្ថានពិកំណើនសំណក្នុងបរិយាកាស ។</p>
<p>knot theory : A branch of mathematics used to classify knots and entanglements. Knot theory has applications to the study of the properties of polymers and the statistical mechanics of certain models of phase transitions.</p>	<p>ទ្រឹស្តីចំណង : ផ្នែកមួយនៃគណិតវិទ្យាប្រើដើម្បីធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ចំណង និងការជំពាក់ជំពិត ។ ទ្រឹស្តីចំណងមានអនុវត្តសំរាប់ការសិក្សាលក្ខណៈប្លូលីមែ និងលទ្ធភាពនៃគំរូខ្លះរបស់ផាសឆ្លងកាត់ ។</p>
<p>Knudsen flow : See molecular flow.</p>	<p>លំហូរ Knudsen : មើល molecular flow ។</p>

<p>Kohlrausch's law : If a salt is dissolved in water, the conductivity of the (dilute) solution is the sum of two values – one depending on the positive ions and the other on the negative ions. The law depends on the independent migration of ions.</p>	<p>ច្បាប់ Kohlrausch : បើអំបិលរលាយក្នុងទឹក កំរិតចំលង់នៃសូលុយស្យុង (ធាតុរលាយ) គឺជាផលបូកនៃតំលៃពីរ មួយអាស្រ័យលើអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន និងមួយទៀតអាស្រ័យលើអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន។ ច្បាប់នេះអាស្រ័យលើបំណាស់ទីឯករាជ្យនៃអ៊ីយ៉ុង។</p>
<p>Kolbe's method : A method of making alkanes by electrolysis of a solution of a carboxylic acid salt. The method can only be used for hydrocarbons with an even number of carbon atoms, although mixtures of two salts can be electrolysed to give a mixture of three products.</p>	<p>វិធី Kolbe : វិធីផលិតអាត់កានដោយអគ្គិសនីវិភាគសូលុយស្យុងអំបិលអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិច។ វិធីនេះអាចប្រើបានតែជាមួយអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានអាតូមកាបូនជាចំនួនគូ ទោះបីជាល្បាយអំបិលពីរក៏អាចត្រូវបានធ្វើអគ្គិសនីវិភាគដែរ ដើម្បីផ្តល់ជាល្បាយមួយនៃផលិតផលបី។</p>
<p>Kovar : A trade-name for an alloy of iron, cobalt, and nickel with an expansively similar to that of glass. It is therefore used in making glass- to-metal seals, especially in circumstances in which a temperature variation can be expected.</p>	<p>គូវ៉ារ : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សំលោហៈដែក កូបាល់ និងនីកែលដែលស្រដៀងគ្នាជាខ្លាំងទៅនឹងកែវ។ អាស្រ័យហេតុនេះ វាត្រូវបានប្រើក្នុងទង្វើការបិទកែវលើសំលោហៈ ជាពិសេសក្នុងកាលៈទេសៈដែលក្នុងនោះបំរែបំរួលសីតុណ្ហភាពអាចប៉ាន់ស្មានបាន។</p>
<p>kroll process : A process for producing certain metals by reducing the chloride with magnesium metal. e.g. $TiCl_4 + 2Mg \rightarrow Ti + 2MgCl_2$</p>	<p>លំនាំ Kroll : លំនាំសំរាប់ការផលិតសំលោហៈមួយចំនួនដោយធ្វើរេដុកម្យក្លរ ជាមួយសំលោហៈម៉ាញ៉េស្យូម។ ឧទាហរណ៍ $TiCl_4 + 2Mg \rightarrow Ti + 2MgCl_2$ ។</p>
<h1>L</h1>	
<p>labelling : The process of replacing a stable atom in a compound with a radioisotope of the same element to enable its path through a biological or mechanical system to be traced by the radiation it emits. In some cases a different stable isotope is used and the path is detected by means of a mass spectrometer. A radioactive labelled compound can easily be detected using a Geiger counter.</p>	<p>ការដាក់ស្លាកសញ្ញា : លំនាំជំនួសអាតូមថេរក្នុងសមាសធាតុជាមួយនឹងវិទ្យុអ៊ីសូតូបនៃ ធាតុដូចគ្នាដើម្បីអោយគន្លងរបស់វាអាចឆ្លងកាត់ប្រព័ន្ធដីវសាស្ត្រ រឺប្រព័ន្ធមេកានិចដើម្បីតាមដានដោយការស្ទង់ដែលវាបញ្ចេញ។ ក្នុងករណីខ្លះអ៊ីសូតូបថេរមួយផ្សេងទៀតត្រូវបានប្រើ ហើយគន្លងរបស់វាត្រូវបានរកឃើញដោយមធ្យោបាយស្បៀងត្រូវម៉ែតម៉ាស។ សមាសធាតុដេវីទ្យុសកម្មអាចងាយតាមដានដោយការប្រើប្រាស់កុងទ័រ Geiger ។</p>
<p>labile : Describing a chemical compound in which certain atoms or groups can easily be replaced by other atoms or groups. The term is applied to coordination complexes in which ligands can easily be replaced by other ligands in an equilibrium reaction.</p>	<p>ខ្វាយបល័ត : ការពិពណ៌នាពីសមាសធាតុគីមីដែលក្នុងនោះអាតូម ឬក្រុមមួយចំនួនអាចងាយជំនួសដោយអាតូមឬក្រុមផ្សេងទៀត។ ពាក្យនេះត្រូវបានអនុវត្តចំពោះកុំផ្លិចកូអរឌីណាស្យុងដែលក្នុងនោះលីកង់អាចងាយជំនួសដោយលីកង់ផ្សេងទៀតក្នុងប្រតិកម្មលំនឹង។</p>
<p>laboratory : Place for scientific experimentation, research, or chemical manufacture.</p>	<p>ទីពិសោធន៍ : កន្លែងសំរាប់ធ្វើពិសោធន៍វិទ្យាសាស្ត្រស្រាវជ្រាវឬការផលិតគីមី។</p>

<p>lactam : Organic compound containing a ring of atoms in which the group -NH.CO.- forms part of the ring. Lactams can be formed by reaction of an -NH₂ group in one part of a molecule with a -COOH group in the other to give a cyclic amide. The pyrimidine base uracil is an example of a lactam.</p>	<p>ឡាក់តាម : សមាសធាតុសរីរាង្គមានរង់អាតូមដែលក្នុងនោះមានក្រុម -NH.CO. ជាផ្នែកមួយរបស់រង់នោះ ។ ឡាក់តាមអាចកើតឡើងដោយប្រតិកម្មក្រុម-NH₂ ក្នុងផ្នែកមួយនៃម៉ូលេគុលជាមួយក្រុម-COOH ក្នុងម៉ូលេគុលផ្សេងទៀតដើម្បីផ្តល់ជាអាមីតស៊ីគ្លីច ។ ពីរីប៊ីឌីនបានអុយរ៉ាស៊ីលជាឧទាហរណ៍នៃឡាក់តាម ។</p>
<p>lactate : A salt or ester of lactic acid (i.e. a 2-hydroxypropanoate).</p>	<p>ឡាក់តាត : អំបិល ឬអេស៊ែរនៃអាស៊ីតឡាក់ទិច (2-អ៊ីដ្រូកស៊ីប្រូប៉ាណូអាត) ។</p>
<p>lactim : An alternative tautomeric form of a lactam, in which the hydrogen atom on the nitrogen has migrated to the oxygen of the carbonyl to give -N=C(OH)-.</p>	<p>ឡាក់ទីម : សណ្ឋានតូតូមេរិចនៃឡាក់តាម ដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែនលើ អាសូតបានផ្លាស់ទីទៅអុកស៊ីសែននៃកាបូនីលអោយជា N=C(OH)- ។</p>
<p>lactones : Organic compounds containing a ring of atoms in which the group -CO.O- forms part of the ring. Lactones can be formed by reaction of an -OH group in one part of a molecule with a -COOH group in the other to give a cyclic ester.</p>	<p>ឡាក់តូន : សមាសធាតុសរីរាង្គមានរង់អាតូមដែលក្នុងនោះក្រុម -CO.O- បង្កើតជាដោយផ្នែកមួយនៃរង់ ។ ឡាក់តូនអាចកើតឡើងដោយប្រតិកម្មក្រុម -OH ក្នុងផ្នែកមួយនៃម៉ូលេគុលជាមួយក្រុម -COOH ក្នុងម៉ូលេគុលផ្សេងទៀតអោយជាអេស៊ែរស៊ីគ្លីច ។</p>
<p>lactose : (milk sugar) A sugar comprising one glucose molecule linked to a galactose molecule. Lactose is manufactured by the mammary gland and occurs only in milk. e.g. cows' milk contains about 4.7% lactose. It is less sweet than sucrose (cane sugar).</p>	<p>ឡាក់តូស : (ស្ករទឹកដោះ) ស្ករដែលមានមួយម៉ូលេគុលក្នុងកូសភ្ជាប់ទៅនឹងម៉ូលេគុលកាឡាក់តូស ។ ឡាក់តូសត្រូវបានផលិតដោយក្រពេញទឹកដោះ និងមានតែក្នុងទឹកដោះ ។ ឧទាហរណ៍ ទឹកដោះគោមានឡាក់តូសប្រមាណ 4,7% ។ វាផ្អែមតិចជាងស៊ុក្រូស(ស្ករអំពៅ) ។</p>
<p>laevorotatory : A chemical compound that rotates the plane of plane-polarised light to the left (anticlockwise for someone facing the oncoming radiation).</p>	<p>ឡេវូរ៉ូតាតូរី : សមាសធាតុគីមីដែលរង្វិលប្លង់នៃពន្លឺប្លង់ប៉ូលែរទៅខាងឆ្វេង (ប្រាសទិសទ្រនិចនាឡិកាចំពោះអ្នកបែរទៅរកកាំរស្មី) ។</p>
<p>laevulose : See fructose.</p>	<p>លេវូលឡូស : មើល fructose ។</p>
<p>lake : A pigment made by combining an organic dye with an inorganic compound (usually an oxide, hydroxide, or salt). Absorption of the organic compound on the inorganic substrate yields a colored complex, as in the combination of a dye with a mordant. Lakes are used in paints and printing inks.</p>	<p>ពណ៌ឡូ : ជាពណ៌កើតឡើងដោយបន្សុំលំដាប់សរីរាង្គជាមួយសមាសធាតុអសរីរាង្គ (ជាទូទៅ អុកស៊ីត អ៊ីដ្រូកស៊ីត និងអំបិល) ។ ការស្រូបសមាសធាតុសរីរាង្គទៅលើស៊ុបស្ត្រាអសរីរាង្គបង្កើតបានជាកុំផ្លិចពណ៌ ដូចនៅក្នុងបន្សុំលំដាប់ជាមួយធាតុភ្ជាប់ពណ៌ ។ ពណ៌ឡូត្រូវបានប្រើក្នុងថ្នាំលាបពណ៌ និងទឹកខ្មៅបោះពុម្ព ។</p>
<p>lamb shift : A small energy difference between two levels (²S_{1/2} and ²P_{1/2}) in the hydrogen spectrum. The shift results from the quantum interaction between the atomic electron and the electromagnetic radiation.</p>	<p>រំកិល Lamb : ភាពខុសគ្នានៃថាមពលតិចតួចរវាងស៊ីរីពីរ (²S_{1/2} និង ²P_{1/2}) ក្នុងស្ប៉ិចអ៊ីដ្រូសែន ។ បំលាស់ប្តូរលទ្ធផលពីអន្តរកម្មរវាងអេឡិចត្រុងអាតូមនិងកាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច ។</p>
<p>lambda point : The temperature at which superfluidity occurs.</p>	<p>ចំណុចឡាវ៉ា : សីតុណ្ហភាពនៅពេលសន្ទនីយភាពហ្សេរូកើតឡើង ។</p>

<p>Lamb-dip spectroscopy : A spectroscopic technique enabling the centres of absorption lines to be determined very precisely by making use of the Doppler shift associated with very rapidly moving molecules. An intense, monochromatic beam of radiofrequency electromagnetic radiation is passed through a sample of a gas with the frequency being slightly higher than that of maximum absorption. The beam is then reflected back through the sample. Since molecules being excited in the initial path leave fewer molecules to be excited in the return path this causes a less intense absorption to be observed. As a result a dip appears in the curve, thus enabling the absorption peak to be found very accurately.</p>	<p>ការសិក្សាស្ប៉ិច Lamb-dip : បច្ចេកទេសស្ប៉ិចសិក្សាដែលអាចអោយចំណុច កណ្តាលនៃបន្ទាត់សំរូបត្រូវបានកំណត់យ៉ាងជាក់លាក់ដោយការប្រើបំណាស់ប្តូរ Doppler ជាមួយម៉ូលេគុលមានលំហូរយ៉ាងលឿន។ បាចពន្លឺម៉ូណូក្រូម៉ាទិច ខ្លាំងនៃការស៊ីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចរបបកងវិទ្យុត្រូវបានបញ្ចាំងឆ្លងកាត់ភាគសំណាកឧស្ម័នដែលមានប្រេកង់ខ្ពស់ជាងតិចតួចប្រេកង់នៃសំរូបអតិបរមា។ បន្ទាប់ មកពន្លឺបានជះត្រឡប់កាត់តាមភាគសំណាក។ ដោយហេតុថា ម៉ូលេគុលរង រំញោចក្នុងគន្លងចេញដំណើរដំបូងតិចជាងម៉ូលេគុលរងរំញោចក្នុងគន្លងត្រឡប់ វិញទើបវាបណ្តាលអោយសំរូបខ្លាំងតិចនឹងត្រូវបានសង្កេត។ ជាលទ្ធផលជំរាល ចុះមាននៅលើខ្សែកោង ដូច្នេះអាចអោយពិចសំរូបត្រូវរកឃើញយ៉ាងសុក្រិត។</p>
<p>lamellar solids : Solid substances in which the crystal structure has distinct layers (i.e. has a layer lattice). e.g. mica, graphite.</p>	<p>វត្ថុរឹងបន្ទះ : សារធាតុរឹងដែលទំរង់ក្រាមមានស្រទាប់ខុសគ្នា (ឧទា.មានបណ្តាញស្រទាប់)។ ឧទាហរណ៍ មីកា ; ក្រាភីត។</p>
<p>lamp black : A finely divided (microcrystalline) form of carbon made by burning organic compounds in insufficient oxygen. It is used as a black pigment and filler.</p>	<p>ផ្សែងភ្លើង : ភាគល្អិតតូចៗ (ក្រាមតូចៗដែលជាសណ្ឋាននៃជាកាបូនកើតឡើងដោយចំហេះសមាធាតុសរីរាង្គក្នុងកង្វះអុកស៊ីសែន។ វាត្រូវបានប្រើជាជាតិពណ៌ខ្មៅ និងធាតុបំពេញបន្ថែម។</p>
<p>Landau levels : The energy levels of free electrons in a uniform magnetic field found by quantum mechanics.</p>	<p>កំរិត Landau : កំរិតថាមពលនៃអេឡិចត្រុងសេរីក្នុងដែនម៉ាញ៉េទិចឯកសណ្ឋានដែលរកឃើញដោយមេកានិចកង់ទូម។</p>
<p>Langevin equation : A type of random equation of motion used to study Brownian movement. It is necessary to use statistical methods and the theory of probability to solve the Langevin equation.</p>	<p>សមីការ Langevin : ប្រភេទសមីការចៃដន្យនៃចលនាប្រើសំរាប់សិក្សាចលនា Brown។ វាចាំបាច់ត្រូវប្រើវិធីស្ថិតិ និងទ្រឹស្តីប្រូបាប៊ីលីតេសំរាប់ដោះស្រាយសមីការ Langevin។</p>
<p>Langmuir adsorption isotherm: An equation used to describe the amount of gas adsorbed on a plane surface, as a function of the pressure of the gas in equilibrium with the surface.</p>	<p>អ៊ីសូទ្រេមសំរួម Langmuir : សមីការប្រើសំរាប់ពិពណ៌នាបរិមាណនៃឧស្ម័នត្រូវបានស្រូបសើលើផ្ទៃរាប ដូចជាអនុគមន៍នៃសំពាធឧស្ម័នមានលំនឹងជាមួយផ្ទៃលើ។</p>
<p>Langmuir-Blodgett film : A film of molecules on a surface that can contain multiple layers. Langmuir-Blodgett films have many potential practical applications, including insulation for optical and semiconductor devices and selective membranes in biotechnology.</p>	<p>ស្រទាប់ Langmuir-Blodgett : ស្រទាប់នៃម៉ូលេគុលលើផ្ទៃក្រៅដែលអាចមានស្រទាប់ច្រើន។ ស្រទាប់ Langmuir-Blodgett មានការអនុវត្តជាក់ស្តែងមានប្តូរតង់ស្យែរជាច្រើន ដែលរួមមានអ៊ីសូឡង់សំរាប់សំភារៈអុបទិច និងឧបករណ៍សីមីកុងឌុចទ័រ និងភ្នាសជំរើសក្នុងជីវបច្ចេកវិទ្យា។</p>
<p>lanolin : An emulsion of purified wool fat in water, containing cholesterol and certain terpene alcohols and esters. It is used in cosmetics.</p>	<p>ឡានលូលីន : អេមុលស្យុងនៃខ្លាញ់សរសៃរាវបន្សុទ្ធក្នុងទឹកមានកូឡេស្តេរ៉ូល ទែប៉ែនអាល់កុលខ្លះ និងអេស្តែរ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងគ្រឿងសំអាង។</p>
<p>lanthanides : Rare-earth elements from atomic numbers 57 through to 71; their chemical properties are similar to those of lanthanum (atomic number 57).</p>	<p>ឡង់តានីត : ធាតុកំរលើផែនដីចំនួនអាតូម 57 ដល់ 71 ដែលលក្ខណៈគីមីរបស់គេប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងឡង់តាន (ចំនួនអាតូម 57) ។</p>

<p>law of chemical equilibrium : In a chemical reaction at equilibrium, the rate of the forward reaction (k_f) and the rate of the back reaction (k_b) are equal. The ratio of the two rates is therefore a constant. $K_c = k_f/k_b$</p>	<p>ច្បាប់លីទីតេ : ក្នុងប្រតិកម្មគីមីមានលំនឹង ល្បឿនប្រតិកម្មទៅ (K_f) និង ល្បឿនប្រតិកម្មបញ្ជ្រាស (K_b) គឺស្មើគ្នា ដូច្នេះផលធៀបល្បឿនទាំងពីរគឺថេរ ។ $K_c = k_f/k_b$ ។</p>
<p>law of conservation of energy : See conservation law.</p>	<p>ច្បាប់អន្តរាគមន៍ថាមពល : មើល conservation law ។</p>
<p>law of conservation of mass : See conservation law.</p>	<p>ច្បាប់អន្តរាគមន៍ម៉ាស់ : មើល conservation law ។</p>
<p>law of conservation of matter : Matter (atoms) cannot be created or destroyed by ordinary means.</p>	<p>ច្បាប់អន្តរាគមន៍ធាតុ : រូបធាតុ(អាតូម) មិនអាចត្រូវបានបង្កើតឬបំផ្លាញតាម វិធីធម្មតាបានទេ ។</p>
<p>law of constant composition : See law of definite proportion.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពថេរ : មើល law of definite proportion ។</p>
<p>law of constant heat summation : See Hess's law.</p>	<p>ច្បាប់កំដៅសរុបថេរ : មើល Hess's law ។</p>
<p>law of definite composition : See law of definite proportion.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពកំណត់ : មើល law of definite proportion ។</p>
<p>law of definite proportions: Compound always contains the same elements combined in the same proportions by weight.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពកំណត់ : សមាសធាតុតែងតែមានធាតុដូចគ្នាដែលផ្សំគ្នា ក្នុងសមាមាត្រម៉ាស់ដូចគ្នា ។</p>
<p>law of equivalent proportions : If two elements A and B each for a compound with a third element X, then A and B will combine to form a compound in the same ratio that they react with X. e.g. Sulfur and carbon both form compounds with hydrogen – H_2S and CH_4. The ratio of masses of C and S that combine with 4g H is 12:64. Carbon and sulfur form the compound CS_2, in which the ratio of C:S is also 12:64.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពសមមូល : បើធាតុពីរ A និង B ធាតុនីមួយៗសំរាប់ សមាសធាតុជាមួយធាតុទីបី X បន្ទាប់មក A និង B នឹងផ្សំជាមួយដើម្បីបង្កើត ជាសមាសធាតុក្នុងផលធៀបដូចគ្នាដែលវាមានប្រតិកម្មជាមួយ X ។ ឧទាហរណ៍ ទាំងស្ពាន់ផ័រនិងកាបូនកើតជាសមាសធាតុជាមួយអ៊ីដ្រូសែនដូចជា H_2S និង CH_4 ។ ផលធៀបម៉ាស់ C និង S ដែលផ្សំជាមួយ H 4g គឺ 12: 64 ។ កាបូន និងស្ពាន់ផ័រក៏បង្កើតសមាសធាតុ CS_2 ក្នុងផលធៀប C : S គឺ 12:64ដែរ ។</p>
<p>law of mass action : The rate at which a chemical reaction takes place at a given temperature, is proportional to the molar concentration of the reactants. e.g. for a reaction $xA + yB \rightarrow$ products, the rate is given by $R = k[A]^x[B]^y$ where k is the rate constant.</p>	<p>ច្បាប់អំពើវ៉ិស : ល្បឿនដែលប្រតិកម្មគីមីប្រព្រឹត្តទៅនៅសីតុណ្ហភាពណា មួយសមាមាត្រទៅនឹងកំហាប់ជាម៉ូលនៃប្រតិករ ។ ឧទាហរណ៍ ចំពោះប្រតិកម្ម $xA + yB \rightarrow$ ផលិតផល ល្បឿនប្រតិកម្មនេះគឺ $R = k[A]^x[B]^y$ ដែល k ជាថេរល្បឿន ។</p>
<p>law of multiple proportions : When two elements A and B combine to form more than one compound, then the masses of B that combine with a fixed mass of A is a simple ratio. e.g. Carbon and Oxygen can form CO or CO_2. The ratio of masses of oxygen in CO and CO_2 is 16:32 or, 1:2.</p>	<p>ច្បាប់សមាសភាពត្រួតព្រឹត្តិ : កាលណាធាតុពីរ A និង B ផ្សំគ្នាបង្កើត សមាសធាតុច្រើន បន្ទាប់មកម៉ាស់នៃ B ដែលផ្សំជាមួយនឹងម៉ាស់កំណត់នៃ A គឺ ជាផលធៀបងាយ ។ ឧទាហរណ៍ កាបូននិងអុកស៊ីសែនអាចបង្កើតបានជា CO ឬ CO_2 ។ ផលធៀបម៉ាស់អុកស៊ីសែនក្នុង CO និង CO_2 គឺ 16:32 ឬ 1:2 ។</p>
<p>laws : In science, a law is a descriptive principle of nature that is true in all circumstances covered by the wording of the law. There are no exceptions in the laws of nature and any event that did not comply with the law would require the existing law to be discarded or would have to be described as a miracle. (e.g. Boyle's law, the law of conservation of mass, Newton's law of gravitation).</p>	<p>ច្បាប់ : ក្នុងវិទ្យាសាស្ត្រ ច្បាប់គឺជាគោលការណ៍ពណ៌នាធម្មជាតិដែលពិតក្នុង គ្រប់ករណីទាំងអស់ដោយការប្រើពាក្យច្បាប់ ។ គ្មានករណីលើកលែងទេក្នុង ច្បាប់ធម្មជាតិហើយហេតុការណ៍ណាដែលមិនគោរពតាមច្បាប់នោះគេត្រូវតែ លុបច្បាប់ដែលមាននោះចោល ឬត្រូវតែពណ៌នាថាជាអព្វកហេតុ ។ ឧទាហរណ៍ ច្បាប់ Boyle ច្បាប់រក្សាម៉ាស់ ច្បាប់ទំនាញព្យុតស ។</p>

<p>layer lattice : A crystal structure in which the atoms are chemically bonded in plane layers, with relatively weak forces between atoms in adjacent layers. Graphite and micas are examples of substances having layer lattices (i.e. they are lamellar solids).</p>	<p>បណ្តាញស្រទាប់ : ទំរង់ក្រាមដែលក្នុងនោះ អាតូមចងសម្ព័ន្ធគឺមីជាស្រទាប់ផ្ទៃរាបជាមួយនិងកំលាំងយ៉ាងខ្សោយរវាងអាតូមក្នុងស្រទាប់ជុំវិញ ។ ក្រាភីត និងមីកាជាឧទាហរណ៍សារធាតុដែលមានប្រទានគីមី ស្រទាប់(មានន័យថា វាជារត្នីរឹងបន្ទះស្តើង) ។</p>
<p>LCP : See liquid-crystal polymer.</p>	<p>LCP : មើល liquid-crystal polymer ។</p>
<p>L-D process : See basic-oxygen process.</p>	<p>លំនាំ L-D : មើល basic-oxygen process ។</p>
<p>LD50 : Radiation dose that is lethal to 50 percent of the population being tested. The term LD50 is also used for toxic chemicals and drugs.</p>	<p>LD50 : កំរិតការស្លាប់ដែលបណ្តាលអោយស្លាប់ 50 % នៃប្រជាជនមួយក្រុមដែលត្រូវធ្វើតេស្ត ។ ពាក្យ LD50 ត្រូវបានប្រើសំរាប់ធាតុគីមីពុលនិងថ្នាំពេទ្យ ។</p>
<p>le Chatelier's principle : Method for easily predicting the effect of changes in reaction conditions on the equilibrium concentration of reactants and products. If a system is in equilibrium, and a change is imposed, the system will cause the equilibrium to shift in order to oppose the change.</p>	<p>គោលការណ៍ឆាត្លីយេ : វិធីសំរាប់ការប្រមាណយ៉ាងងាយស្រួលនូវផលនៃការផ្លាស់ប្តូរលក្ខខណ្ឌប្រតិកម្មក្នុងកំហាប់មានលំនឹងរបស់ប្រតិករនិងផលិតផល ។ ប្រសិនបើប្រព័ន្ធមានលំនឹងនិងការផ្លាស់ប្តូរត្រូវអោយមានប្រព័ន្ធនោះនឹងបណ្តាលអោយមានលំនឹងរំកិលដើម្បីប្រឆាំងនឹងការផ្លាស់ប្តូរនោះ ។</p>
<p>leaching : Extraction of soluble components of a solid mixture by percolating a solvent through it.</p>	<p>ការបង្ហូរចេញ : យោបកធាតុបង្ករលាយនៃល្បាយរត្នីរឹងដោយបង្ហូរធាតុរំលាយឆ្លងកាត់ល្បាយ ។</p>
<p>lead-acid accumulator : An secondary cell in which the electrodes are made of lead and the electrolyte consists of dilute sulfuric acid. The positive electrode is coated with a layer of lead(II) oxide (PbO) which is converted to lead(IV) oxide (PbO₂) during charging. The equation for the overall reaction during discharge is: $PbO_2 + 2H_2SO_4 + Pb \rightleftharpoons 2PbSO_4 + 2H_2O$ The reaction is reversed during charging. Each cell gives an e.m.f. of about 2 volts and in motor vehicles a 12-volt battery of six cells is usually used. Compare nickel-iron accumulator.</p>	<p>អាកុយអាល់ត្រីស៊ីន : ធុពិលទីពីរដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រូតធ្វើពីសំណល់និងអេឡិចត្រូលីតជាអាស៊ីតស៊ុលផួរិចរាវ ។ អេឡិចត្រូតវិជ្ជមានស្រោបដោយស្រទាប់សំណល់ (II) អុកស៊ីត (PbO) ដែលត្រូវបានបំប្លែងទៅជាសំណល់ (IV) អុកស៊ីត (PbO₂) ក្នុងពេលកំពុងសាក ។ សមីការសំរាប់ប្រតិកម្មសរុបក្នុងពេលបន្ថែមគឺ: $PbO_2 + 2H_2SO_4 + Pb \rightleftharpoons 2PbSO_4 + 2H_2O$ ប្រតិកម្មនេះត្រឡប់វិញពេលសាក ។ ពិលនីមួយៗផ្តល់អោយ e.m.f (កំលាំងអគ្គិសនីចលករ) ប្រហែល 2 វ៉ុលហើយចំពោះយានយន្តប្រើម៉ាស៊ីន អាកុយ 12 វ៉ុល មានកោសិកាប្រាំមួយត្រូវបានប្រើជាទូទៅ ។ ប្រៀបធៀប nickel-iron accumulator ។</p>
<p>lead-chamber process : An obsolete method of making sulfuric acid by the catalytic oxidation of sulfur dioxide with air using a potassium nitrate catalyst in water. The process was carried out in lead containers (which was expensive) and only produced dilute acid. It was replaced in 1876 by the contact process.</p>	<p>លំនាំបង្កប់សំណល់ : វិធីដែលលែងនិយមនៃការធ្វើអាស៊ីតស៊ុលផួរិច ដោយអុកស៊ីតកម្មវិភាគស្ថាន់ដេរឌីអុកស៊ីតក្នុងខ្យល់ដោយប្រើកាតាលីករប៉ូតាស្យូម-នីត្រាតក្នុងទឹក ។ លំនាំនេះត្រូវបានដំណើរការក្នុងវត្ថុផុសំណល់(ដែលមានតម្លៃថ្លៃ)ហើយផលិតតែអាស៊ីតរាវប៉ុណ្ណោះ ។ វាត្រូវបានជំនួសក្នុងឆ្នាំ 1896ដោយលំនាំប៉ះ ។</p>

<p>Leblanc process : An obsolete process for manufacturing sodium carbonate. The raw materials were sodium chloride, sulfuric acid, coke (carbon), and limestone (calcium carbonate), and the process involved two stages. $(1) 2NaCl(s) + H_2SO_4(l) \rightarrow 7 Na_2SO_4(s) + 2HCl(g)$ $(2) Na_2SO_4 + 2C + CaCO_3 \rightarrow 7Na_2CO_3 + CaS + 2CO_2$ By the end of the 19th century the process had been largely replaced by the Solvay process.</p>	<p>លំនាំ Leblanc : លំនាំដែលគេឈប់ប្រើសំរាប់ផលិតសូដ្យូមកាបូណាត ។ រូបធាតុដើមគឺសូដ្យូមក្លរួ អាស៊ីតស៊ុលផួរិច ធុរុងថ្ម (កាបូន) និងថ្មកំបោរ(កាល់ស្យូមកាបូណាត) និងលំនាំនេះរួមមានពីរដំណាក់កាល : $(1) 2NaCl(s) + H_2SO_4(l) \rightarrow 7 Na_2SO_4(s) + 2HCl(g)$ $(2) Na_2SO_4 + 2C + CaCO_3 \rightarrow 7 Na_2CO_3 + CaS + 2CO_2$ នៅចុងសតវត្សទី 19 លំនាំនេះត្រូវបានជំនួសយ៉ាងទូលំទូលាយដោយលំនាំស៊ុលវ៉ាយ Solvay ។</p>
<p>Leclanché cell : A primary voltaic cell consisting of a carbon rod (the anode) and a zinc rod (the cathode) dipping into an electrolyte of a 10-20% solution of ammonium chloride. Polarization is prevented by using a mixture of manganese dioxide mixed with crushed carbon, held in contact with the anode by means of a porous bag or pot; this reacts with the hydrogen produced. This wet form of the cell, devised in 1867 by Georges Leclanche (1839-82), has an e.m.f. of about 1.5 volts. The modern dry cell based on it is widely used in torches, radios, and calculators.</p>	<p>ថ្នាំលស្ម័យភ្នំក្លង់សេ : ពិលវ៉ុលតាបឋមបង្កើតដោយបង្គោលកាបូន(អាណូត) និង បង្គោលស័ង្កសី (កាតូត) ត្រាំក្នុងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតអាម៉ូញ៉ូមក្លរួ 10-20% ។ ប៉ូលកម្មត្រូវបានការពារដោយប្រើល្បាយម៉ង់កាណែសឌីអុកស៊ីតលាយជាមួយ កំទេចកាបូនដាក់អោយប៉ះជាមួយអាណូតដោយថង់ប្លូរីងដើមមានរន្ធដែលប្រតិកម្មជាមួយអ៊ីដ្រូស៊ីសែនផលិត ។ ថ្នាំលស្ម័យនេះជាសណ្ឋានសើមនៃពិលបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ 1867 ដោយ Georges Leclanche (1839-82) មានកំលាំងអគ្គិសនីចលករប្រមាណ 1,5 វ៉ុល ។ ថ្នាំលស្ម័យទំនើបផលិតតាមរបៀបនេះត្រូវបានប្រើ យ៉ាងទូលំទូលាយក្នុងពិលវិទ្យុ និងម៉ាស៊ីនគិតលេខ ។</p>
<p>lectin : Any of a group of proteins, derived from plants, that can bind to specific oligosaccharides on the surface of cells, causing the cells to clump together. Lectins can be used to identify mutant cells in cell cultures and to determine blood groups as they can cause the agglutination of red blood cells. Lectins are found in seeds of legumes and in other tissues, in which they are thought to act as a toxin.</p>	<p>ឡិបត្រីន : ក្រុមនៃប្រូតេអ៊ីនបានមកពីរុក្ខជាតិដែលអាចភ្ជាប់ទៅនឹងអូលីកូសាការីតយថាប្រភេទលើផ្ទៃកោសិកាធ្វើអោយកោសិកាផ្គុំគ្នា ។ ឡិបត្រីនអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់កំណត់កោសិកាមួយតង់ក្នុងការបណ្តុះកោសិកា និងកំណត់កោសិកាឈាមក្រហម ។ ឡិបត្រីនត្រូវបានរកឃើញក្នុងគ្រាប់រុក្ខជាតិអំបូរសណ្តែក និងជាលិកាផ្សេងទៀតដែលក្នុងនោះត្រូវបានគេគិតថាវាមានអំពើដូចតុកស៊ីន ។</p>
<p>LEED : (low-energy electron diffraction) A technique used to study the structure of crystal surfaces and processes taking place on these surfaces. The surface is bombarded with a narrow, monochromatic electron beam. The electrons are diffracted by the surface atoms and then collected on a fluorescent screen. Both the surface structure and changes that occur after chemisorptions and surface reactions can be investigated in this way. See also electron diffraction.</p>	<p>LEED : (ឡីប្រាក់ស្បុងអេឡិចត្រុងថាមពលទាប) បច្ចេកទេសប្រើសំរាប់សិក្សាទំរង់ផ្ទៃក្រាមនិងដំណើរប្រព្រឹត្តទៅនៅលើផ្ទៃទាំងនេះ ។ ផ្ទៃនេះត្រូវបានបាញ់ដោយបាច់ពន្លឺអេឡិចត្រុងម៉ូណូក្រូម៉ាទិចចង្អៀត ។ អេឡិចត្រុងត្រូវបានចាំផ្ទៃផ្តាតដោយអាតូមផ្ទៃ និងបន្ទាប់មកត្រូវបានប្រមូលនៅលើអេក្រង់ចំណាំងពន្លឺ ។ ទាំងទំរង់ផ្ទៃនិងការផ្លាស់ប្តូរដែលកើតឡើងបន្ទាប់ពីសំរូបគីមីនិងប្រតិកម្មផ្ទៃអាចត្រូវបានសង្កេតតាមរបៀបនេះ ។ មើល electron diffraction ។</p>
<p>leukotrienes : Lipids derived from arachidonic acid that are implicated in allergic responses.</p>	<p>ឡីកូត្រីណែន : លីពីតបានមកពីអាស៊ីតអាវ៉ាស៊ីដូនិចដែលទាក់ទងទៅនឹងការឆ្លើយតបនៃប្រតិកម្មមិនត្រូវធាតុ ។</p>
<p>lewis acid : Molecule or ion that can form a coordinate covalent bond with another species by accepting a pair of electrons.</p>	<p>អាស៊ីតឡីវីស : ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលអាចបង្កើតសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់កូអរ-ឌីណាស្យុងជាមួយនឹងប្រភេទគីមីផ្សេងទៀតដោយការទទួលទ្រព្យអេឡិចត្រុង ។</p>

<p>lewis base : Molecule or ion that can form a coordinate covalent bond with another species by donating a pair of electrons.</p>	<p>ធានឡីវីស : ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលអាចបង្កើតសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់កូអរឌីណេស្យុងជាមួយនឹងប្រភេទគីមីផ្សេងទៀតដោយការផ្តល់ទ្រេតាអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>Lewis structure : A notation that shows valence electrons as dots around the atomic symbol of the element; the symbol represents the inner electrons and atomic nucleus. Two dots between atoms represent a covalent bond.</p>	<p>ទំរង់អេឡិចត្រុងឡីវីស : ការកំណត់ដែលពិពណ៌នាអេឡិចត្រុងក្នុងកូរ៉ាឡង់ជាចំណុចជុំវិញនិមិត្តសញ្ញាអាតូមនៃធាតុ ។ និមិត្តសញ្ញាតាងអោយអេឡិចត្រុងខាងក្នុង និងណ្លេយ៉ូអាតូម ។ ចំណុចពីរនៅចន្លោះអាតូមតាងអោយ សម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់មួយ ។</p>
<p>lewis theory : See lewis acid and lewis base</p>	<p>ទ្រឹស្តីឡីវីស : មើល lewis acid និង lewis base ។</p>
<p>Liebig condenser: A laboratory condenser having a straight glass tube surrounded by another glass tube through which cooling water is passed.</p>	<p>សីតករត្រង់ Liebig : កុងដង់ក្នុងទីពិសោធដែលមានបំពង់កែវត្រង់ព័ទ្ធជុំវិញដោយបំពង់កែវមួយផ្សេងទៀតដែលទឹកត្រជាក់ឆ្លងកាត់តាមនោះ ។</p>
<p>ligand : An atom, group, ion, radical, or molecule that forms a coordination complex with a central atom or ion by donating a pair of electrons. Ligands act as lewis bases.</p>	<p>លីកង់ : អាតូម ក្រុម អ៊ីយ៉ុង រ៉ាឌីកាល់ ឬម៉ូលេគុលដែលបង្កើតជាកុំផ្លិចកូអរឌីណេស្យុងជាមួយអាតូមឬអ៊ីយ៉ុងកណ្តាលដោយការផ្តល់ទ្រេតាអេឡិចត្រុង ។ លីកង់មានអំពើដូចជាធានឡីវីស ។</p>
<p>ligand-field theory : A theory describing the properties of compounds of transition-metal ions or rare-earth ions which considers the covalent bonding between the surrounding molecules (ligands) and the transition-metal ions. Ligand-field theory indicates that energy levels of the transition-metal ions are split by the surrounding ligands. The theory has been very successful in explaining the optical, spectroscopic, and magnetic properties of the compounds of transition-metal and rare-earth ions.</p>	<p>ទ្រឹស្តីដែនលីកង់ : ទ្រឹស្តីដែលពិពណ៌នាអំពីលក្ខណៈសមាសធាតុរបស់អ៊ីយ៉ុងលោហៈឆ្នង ឬអ៊ីយ៉ុងកែវលើដែនដីដែលគិតពីសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់រវាងម៉ូលេគុលព័ទ្ធជុំវិញ (លីកង់) ទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងលោហៈឆ្នង ។ ទ្រឹស្តីដែនលីកង់បង្ហាញថាកំរិតថាមពលនៃអ៊ីយ៉ុងលោហៈឆ្នងត្រូវបំបែកដោយលីកង់ជុំវិញ ។ ទ្រឹស្តីនេះបានទទួលជោគជ័យក្នុងការពន្យល់លក្ខណៈអុបទិច ស្បៀងត្រួសត្រូច និងម៉ាញេទិចរបស់សមាសធាតុអ៊ីយ៉ុងលោហៈឆ្នង និងអ៊ីយ៉ុងកែវលើដែនដី ។</p>
<p>ligase : Enzymes that catalyse the formation of covalent bonds using the energy released by the cleavage of ATP. Ligases are important in the synthesis and repair of many biological molecules, including DNA, and are used in genetic engineering to insert foreign DNA into cloning vectors.</p>	<p>លីកាស : អង់ស៊ីមដែលធ្វើការតាមលីកាសកម្មកុំណសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ដោយប្រើថាមពលដែលបញ្ចេញដោយការបំបែក ATP ។ លីកាសមានសារៈសំខាន់ក្នុងសំយោគ និង ការជួសជុលម៉ូលេគុលជីវសាស្ត្រជាច្រើន រាប់បញ្ចូលទាំង DNA ហើយនិងត្រូវបានប្រើក្នុងវិស្វកម្មសេនេទិចដើម្បីបញ្ចូល DNA ពីក្រៅទៅក្នុងវិទ្យុសរ ។</p>
<p>light reactions : The first stage of photosynthesis in which energy from the sun is captured as chemical energy to make ATP and NADPH.</p>	<p>ប្រតិកម្មធូត្តិ : ដំណាក់កាលដំបូងនៃរស្មីសំយោគដែលថាមពលពិពន្ធិព្រះអាទិត្យត្រូវបានចាប់យកធ្វើជាថាមពលគីមីដើម្បីបង្កើតអាដេលូស៊ីនទ្រីផូស្វាត (ATP) និងនីកូទីណាមីតឌីផូស្វាត (NADPH) ។</p>
<p>lignin : A complex organic polymer that is deposited within the cellulose of plant cell walls during secondary thickening. Lignification makes the walls woody and therefore rigid.</p>	<p>លីក្លិន : ប៉ូលីមែសរីរាង្គកុំផ្លិចដែលកកត្រជាក់ក្នុងសែលុយឡូសនៃភ្នាសគ្រោងសំបកកោសិកាក្នុងពេលឡើងកំរាស់បន្ទាប់ ។ លីក្លិនកម្មធ្វើអោយភ្នាសគ្រោងមានជាតិឈើនិងរឹងមាំ ។</p>
<p>lignite : A soft brown form of coal which has a high moisture content..</p>	<p>លីក្លីត : សណ្ឋានទន់ពណ៌ត្នោតនៃធូរដែលមានផ្ទុកសំណើមខ្ពស់ ។</p>
<p>lilac : Pale pinkish-violet color.</p>	<p>ពណ៌ក្រាបមរ៉ាងប្រាង្គ : ពណ៌ស្វាយ-ផ្កាឈូកព្រៃលែត ។</p>

<p>limestone : A sedimentary rock that is composed largely of carbonate minerals, especially carbonates of calcium and magnesium. There are many varieties of limestones but most are deposited in shallow water.</p>	<p>ថ្មកំបោរ : សិលាកំបោរកំណែដែលបង្កឡើងដោយវិកាបូណាតយ៉ាងច្រើនជាពិសេសកាល់ស្យូមកាបូណាត និងម៉ាញ៉េស្យូមកាបូណាត ។ មានប្រភេទថ្មកំបោរខុសៗគ្នាជាច្រើន ប៉ុន្តែភាគច្រើនកកត្រង់ទឹកភ្នំ ។</p>
<p>limewater : A saturated solution of calcium hydroxide in water.</p>	<p>ទឹកកំបោរ : សូលុយស្យុងឆ្អែតនៃកាល់ស្យូមអ៊ីដ្រកស៊ីតក្នុងទឹក ។</p>
<p>Lindemann-Hinshelwood mechanism : A mechanism for unimolecular chemical reactions that suggests, that a molecule of A colliding with another molecule of A, can acquire enough activation energy for unimolecular decay. If the process is sufficiently slow, the reaction has a first-order rate law, but if the concentration of A is reduced, the reaction kinetics become second order.</p>	<p>ចលនការ Lindemann-Hinshelwood : ចលនការសំរាប់ប្រតិកម្មគីមីឯកម៉ូលេគុលគីមីដែលម៉ូលេគុលនៃ A ទង្គិចជាមួយម៉ូលេគុលផ្សេងទៀតនៃ A អាចត្រូវការថាមពលសកម្មកម្រិតគ្រាន់សំរាប់បំបែកម៉ូលេគុលតែមួយ ។ បើលំនាំនេះយឺតខ្លាំង ប្រតិកម្មមានច្បាប់ល្បឿនលំដាប់ទីមួយ ប៉ុន្តែបើកំហាប់នៃ A ថយស៊ីនេទិចប្រតិកម្មក្លាយទៅជាលំដាប់ទីពីរ ។</p>
<p>line formula : Simplified representation of a structural formula in which many of the C-H bonds are not shown. An example is CH₃-CH₃</p>	<p>រូបបន្តស្នើលាត : ការតាងងាយនៃរូបបន្តគ្រោងដែលសម្ព័ន្ធC-Hជាច្រើនមិនត្រូវបានបង្ហាញ ។ ឧទាហរណ៍ CH₃-CH₃ ។</p>
<p>line spectrum : Set of distinct spectral lines emitted by a hot gas sample.</p>	<p>ស្បូមបន្ទាត់ : បណ្តុំបន្ទាត់ស្បូមផ្សេងៗគ្នាដែលត្រូវបានបញ្ចេញដោយភាគសំណាកឧស្ម័នក្តៅ ។</p>
<p>linear molecule : A molecule in which the atoms are in a straight line, as in carbon dioxide, O=C=O.</p>	<p>ម៉ូលេគុលលីនេអ៊ែរ : ម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះអាតូមស្ថិតនៅជាបន្ទាត់ត្រង់ដូចជាកាបូនឌីអុកស៊ីត O=C=O ។</p>
<p>linseed oil : A pale yellow oil pressed from flax seed. It contains a mixture of glycerides of fatty acids, including linoleic acid and linolenic acid. It is a drying oil, used in oil paints, varnishes, etc.</p>	<p>ប្រេងគ្រាប់ផ្លែ : ប្រេងពណ៌លឿងព្រៃលតដែលបានពីគ្រាប់ផ្លែ ។ វាផ្ទុកល្បាយគ្លីសេរីតនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ ដែលរួមមានអាស៊ីតលីណូលេអ៊ិច និងអាស៊ីតលីណូលេនិច ។ នេះជាប្រេងស្ងួតប្រើក្នុងផ្ទាំពណ៌ប្រេងរំនី ។ល។</p>
<p>Linz-Donawitz process : See basic-oxygen process.</p>	<p>លីនដូនាវីត : មើល basic-oxygen process ។</p>
<p>lipases : Enzymes that catalyze the hydrolysis of ester bonds in fats, oils, and similar lipids.</p>	<p>លីប៉ាស : អង់ស៊ីមដែលកាតាលីសអ៊ីដ្រូលីសនៃសម្ព័ន្ធអេស្តែរក្នុងខ្លាញ់ ប្រេង និងលីពីតប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ។</p>
<p>lipid : Class of biomolecules characterised by insolubility in water and solubility in organic solvents.</p>	<p>លីពីត : ថ្នាក់នៃម៉ូលេគុលជីវៈដែលសំគាល់លក្ខណៈដោយភាពមិនរលាយក្នុងទឹកនិងភាពរលាយក្នុងធាតុរំលាយសរីរាង្គ ។ ខ្លាញ់ ប្រេង ក្រមួន ។</p>
<p>lipid bilayer : The arrangement of lipid molecules in biological membranes, which takes the form of a double sheet. Each lipid molecule is made of a hydrophilic 'head' (having a high affinity for water) and a hydrophobic 'tail' (having a low affinity for water). In the lipid bilayer the molecules are aligned so that their hydrophilic heads face outwards, forming the outer and inner surfaces of the membrane, while the hydrophobic tails face inwards, away from the external aqueous environment.</p>	<p>លីពីតទ្វេស្រទាប់ : ការតំរៀបម៉ូលេគុលលីពីតក្នុងភ្នាសជីវសាស្ត្រដែលមានស្រទាប់ពីរជាន់ ។ ម៉ូលេគុលលីពីតនីមួយៗត្រូវបង្កឡើងដោយ 'ក្បាល' អ៊ីដ្រូភីលិច (មានចំណូលម៉ូលេគុលទឹកខ្លាំង) ហើយនិង 'កន្ទុយ' អ៊ីដ្រូផូបិច (មានចំណូលម៉ូលេគុលទឹកខ្សោយ) ។ ក្នុងលីពីតទ្វេស្រទាប់ម៉ូលេគុលត្រូវបានតំរៀបជាជួរដោយក្បាលអ៊ីដ្រូភីលិចបែរទៅខាងក្រៅបង្កើតជាផ្ទៃខាងក្រៅនិងផ្ទៃខាងក្នុងនៃភ្នាសចំណែកឯកន្ទុយអ៊ីដ្រូផូបិចបែរទៅខាងក្នុងផ្ទៃមជ្ឈដ្ឋានទឹកខាងក្រៅ ។</p>
<p>lipogenesis : Biosynthesis of fatty acids.</p>	<p>សំយោគលីពីត : សំយោគជីវៈនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ ។</p>

<p>lipoic acid : A vitamin of the vitamin B complex. It is one of the coenzymes involved in the decarboxylation of pyruvate by the enzyme pyruvate dehydrogenase. Good sources of lipoic acid include liver and yeast.</p>	<p>អាស៊ីតលីប៊ូអ៊ីក : វីតាមីននៃវីតាមីន B កុំផ្លិច ។ កូអង់ស៊ីមមួយដែលចូលរួមដេកាបូស៊ីលកម្មនៃពីរុយវ៉ាតដោយអង់ស៊ីមពីរុយវ៉ាតដេអ៊ីដ្រូសែនណាស ។ ប្រភពដ៏ល្អនៃអាស៊ីតលីប៊ូអ៊ីកមានច្រើន និងមេនប៉ុង ។</p>
<p>lipolysis : The breakdown of storage lipids in living organisms. Most long-term energy reserves are in the form of triglycerides in fats and oils. When these are needed, e.g. during starvation, lipase enzymes convert the triglycerides into glycerol and the component fatty acids. These are then transported to tissues and oxidised to provide energy.</p>	<p>លីបូលីស : ការបំបែកលីពីតដែលផ្ទុកក្នុងការរស់ ។ បំរុងថាមពលវិលវិលយៈពេលយូរបំផុតគឺមាននៅក្នុងសណ្ឋានទ្រីក្លីសេរីតក្នុងខ្លាញ់និងប្រេង ។ នៅពេលត្រូវការ ឧទាហរណ៍នៅពេលអត់អាហារអង់ស៊ីមលីប៉ាសបំបែកទ្រីក្លីសេរីតទៅជាគ្លីសេរ៉ុល និងសមាសភាគអាស៊ីតខ្លាញ់ ។ បន្ទាប់មកត្រូវបានបញ្ជូនទៅជាលីកា និងរងអុកស៊ីតកម្មដើម្បីផ្តល់ថាមពល ។</p>
<p>lipoproteins : Macromolecules composed of protein and lipid that transport lipids in blood.</p>	<p>លីបូប្រូតេអ៊ីន : ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលបង្កើតដោយប្រូតេអ៊ីននិងលីពីតដែលដឹកជញ្ជូនលីពីតក្នុងឈាម ។</p>
<p>liposome : Structure consisting of an aqueous core separated from the external environment by a bilayer of amphipathic molecules.</p>	<p>លីបូសូម : ទំរង់បង្កើតពីចំណុចទឹកដែលព្យួរចេញពីបរិស្ថានខាងក្រៅដោយស្រទាប់ទ្រេរបស់ម៉ូលេគុលអំពីប៉ាទិច ។</p>
<p>liquation : The separation of mixtures of solids by heating to a temperature at which lower-melting components liquefy.</p>	<p>ការរលាយ : ការព្យួរលាយវត្ថុរឹងដោយការដុតកំដៅរហូតដល់សីតុណ្ហភាពដែលសមាសភាគមានចំណុចរលាយទាបជាងរលាយ ។</p>
<p>liquefaction : The process of producing a liquid from a gas or solid.</p>	<p>ការព្យួរ : លំនាំផលិតវត្ថុរាវពីឧស្ម័ន ឬវត្ថុរឹង ។</p>
<p>liquefied natural gas (LNG) : Consists mainly of methane. It cannot be liquefied simply by pressure and must therefore be cooled to below this temperature before it will liquefy. It provides a convenient form in which to ship natural gas in bulk from oil or gas wells to users. It is also used as an engine fuel.</p>	<p>ឧស្ម័នធម្មជាតិរាវ (LNG) : បង្កើតដោយខាងដោយមេតាន ។ វាមិនអាចរលាយដោយងាយដោយសំពោធនៃ ដូច្នេះត្រូវតែធ្វើអោយត្រជាក់រហូតដល់ក្រោមសីតុណ្ហភាពមុនវានឹងរលាយ ។ វាផ្តល់អោយនូវសណ្ឋានសមស្របសំរាប់ការដឹកជញ្ជូនធម្មជាតិតាមនាវាជាដុំពីអណ្តូងប្រេងឬឧស្ម័នទៅដល់អ្នកប្រើប្រាស់ ។ គេប្រើវាជាឥន្ធនៈម៉ាស៊ីនផងដែរ ។</p>
<p>liquefied petroleum gas (LPG) : Various petroleum gases, mainly propane and butane, stored as a liquid under pressure. It is used as an engine fuel and has the advantage of causing very little cylinder-head deposits.</p>	<p>ឧស្ម័នប្រេងកាតរាវ (LPG) : ឧស្ម័នប្រេងកាតផ្សេងៗសំខាន់ជាប្រូប៉ាននិងប៊ុយតានដែលរក្សាទុកជាវត្ថុរាវក្រោមសំពោធនៃ ។ គេប្រើវាជាឥន្ធនៈម៉ាស៊ីន និងមានផលល្អដោយធ្វើអោយមានស្និមក្បាលស៊ីឡាំងតិចតួច ។</p>
<p>liquid : State of matter in which the material has a definite volume but assumes the shape of its container; a fluid, not solid or gas, a form of matter that flows like water or oil.</p>	<p>វត្ថុរាវ : សណ្ឋានរូបធាតុដែលមានមាឌជាក់លាក់ ប៉ុន្តែគេសន្មតរូបរាងគ្រឿងផ្ទុកវា ។ សន្មតិយមិនមែនវត្ថុរឹងឬឧស្ម័នតែជាសណ្ឋានរូបធាតុដែលហូរដូចទឹកឬប្រេង ។</p>
<p>liquid crystal : A substance that flows like a liquid but has some order in its arrangement of molecules.</p>	<p>ក្រាមរាវ : សារធាតុដែលហូរដូចវត្ថុរាវ ប៉ុន្តែមានលំដាប់ខ្លះក្នុងការតំរៀបម៉ូលេគុលរបស់វា ។</p>
<p>liquid-crystal polymer : A polymer with a liquid-crystal structure which contain long rigid chains and combine strength with lightness.</p>	<p>ប៉ូលីមែក្រាមរាវ : ប៉ូលីមែមានទំរង់ក្រាមរាវដែលមានខ្សែរឹងមិនអាចបត់បាននិងគួបផ្សំភាពរឹងមាំជាមួយភាពភ្លឺ ។</p>

<p>L-isomer : (laevo-isomer) One of the optically active isomers that can rotate the plane of polarised light to the left. Also noted as (-). See enantiomer</p>	<p>អ៊ីសូមែរ-L : អ៊ីសូមែមួយនៃអ៊ីសូមែសកម្មអុបទិចដែលអាចរង្វិលលីនេអ៊ែរនៃពន្លឺប៉ូលែរកម្មទៅខាងឆ្វេង។ គេសំគាល់ម្យ៉ាងទៀតដោយសញ្ញា (-) ។</p>
<p>litmus : A water-soluble dye extracted from lichen, that turns red under acidic conditions and blue under alkaline conditions, over the pH range 4.5-8.3 (at 25°C).</p>	<p>តូណីស្តុស : លំខណាយក្នុងទឹក ចំរាញ់ចេញពីកែវដែលប្រែជាពណ៌ក្រហមក្នុងមជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីត និងពណ៌ខៀវក្នុងមជ្ឈដ្ឋានបាសអាស់កាឡាំងក្រៅចន្លោះ pH ពី 4,5 – 8,3 នៅ 25 °C ។</p>
<p>litmus paper : Absorbent paper soaked in litmus solution used as an indicator of acidity (red) or alkalinity (blue).</p>	<p>ក្រដាសតូណីស្តុស : ក្រដាសស្រូបដែលត្រូវក្នុងសូលុយស្យុងតូណីស្តុសប្រើជាចង្កុលពណ៌ភាពអាស៊ីត (ក្រហម) និងភាពអាស់កាឡាំង (ខៀវ) ។</p>
<p>litre or liter (l) : The volume of a cube measuring 10 cm. on each edge (1000 cm³); it is the common unit of volume in the metric system.</p>	<p>លីត្រ (l) : រង្វាស់មាឌគូប 10 cm គ្រប់ជ្រុង (1000cm³) ។ វាជាខ្នាតមាឌដែលគេនិយមប្រើនៅក្នុងប្រព័ន្ធរង្វាស់រង្វាស់ ។</p>
<p>lixiviation : The separation of mixtures by dissolving soluble components in water.</p>	<p>ការហូរថ្លោះ : ការព្រែកល្បាយដោយការរំលាយសមាសភាគដែលរលាយក្នុងទឹក ។</p>
<p>LNG : See liquefied natural gas.</p>	<p>LNG : មើល liquefied natural gas ។</p>
<p>localised bond : A chemical bond in which the electrons forming the bond remain between (or close to) the linked atoms. Compare delocalization.</p>	<p>សម្ព័ន្ធដេកាត្រី : សម្ព័ន្ធគីមីដែលក្នុងនោះអេឡិចត្រុងដែលបង្កើតសម្ព័ន្ធស្ថិតនៅចន្លោះ (ឬជិតទៅ) អាតូមដែលជាប់គ្នា ។ ប្រៀបធៀបទៅនឹង delocalization ។</p>
<p>localization : The confinement of electrons to a particular atom in a molecule or to a particular chemical bond.</p>	<p>ការដេកាត្រី : ការបង្ខាំងអេឡិចត្រុងសំរាប់អាតូមណាមួយក្នុងម៉ូលេគុល ឬសំរាប់សម្ព័ន្ធគីមីណាមួយ ។</p>
<p>lock-and-key model : Model for substrate-enzyme interaction that states that the two molecules are complementary to each other before binding and fit together like a lock and key.</p>	<p>គំរូសោនិងកូនសោ : គំរូសំរាប់អន្តរកម្មរវាងស៊ុបស្ត្រាតនិងអង់ស៊ីមដែលចែងថាម៉ូលេគុលពីរបំពេញគ្នាទៅវិញទៅមកមុននឹងភ្ជាប់គ្នា និងត្រូវគ្នាទៅវិញទៅមកដូចជាមេសោនិងកូនសោ ។</p>
<p>logarithmic scale : 1. A scale of measurement in which an increase or decrease of one unit represents a tenfold increase or decrease in the quantity measured. e.g. Decibels and pH measurements. 2. A scale on the axis of a graph in which an increase of one unit represents a tenfold increase in the variable quantity.</p>	<p>មាត្រដ្ឋានលូការីត : 1.មាត្រដ្ឋាននៃការវាស់ដែលក្នុងនោះ ការកើនឡើងនិងការថយចុះមួយឯកតាតាងអោយការកើនឡើង និងការថយចុះក្នុងបរិមាណចំនួនដប់ដង។ ឧទាហរណ៍ រង្វាស់ដេស៊ីបែលនិងរង្វាស់ pH ។ 2.មាត្រដ្ឋានលើ អ័ក្សនៃក្រាបដែលក្នុងនោះការកើនឡើងនៃមួយឯកតាតាងអោយការកើនដប់ដងក្នុងបរិមាណប្រែប្រួល ។</p>
<p>London formula : A formula giving the interaction energy for the induced-dipole-induced-dipole interaction between molecules (called the dispersion interaction or London interaction). The interaction described by the London formula is usually the dominant term in intermolecular forces (unless hydrogen bonds are present).</p>	<p>រូបមន្តឡុងដុង : រូបមន្តផ្តល់អោយថាមពលអន្តរកម្មសំរាប់អន្តរកម្មចន្លោះម៉ូលេគុល (ហៅអន្តរកម្មពង្រាយ ឬអន្តរកម្មឡុងដុង) ។ អន្តរកម្មនេះពណ៌នាដោយរូបមន្តឡុងដុងច្រើនតែជាពាក្យសំខាន់ជាងគេក្នុងកំលាំងអន្តរម៉ូលេគុល (លើកលែងតែមានសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែន) ។</p>

<p>lone pair : A pair of electrons having opposite spin in an orbital of an atom. e.g., in ammonia the nitrogen atom has five electrons, three of which are used in forming single bonds with hydrogen atoms. The other two occupy a filled atomic orbital and constitute a lone pair. In the water molecule, there are two lone pairs on the oxygen atom. Lone pairs are important when considering the shapes of molecules.</p>	<p>ទ្រព្យសេរី : គូអេឡិចត្រុងដែលមានស្ថិតិផ្ទុយគ្នាក្នុងអរ័ប៊ីតាល់អាតូម ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងអាម៉ូញាក់ អាតូមអាសូតមានអេឡិចត្រុងប្រាំដែលអេឡិចត្រុងបីក្នុងចំណោមអេឡិចត្រុងប្រាំបានប្រើក្នុងការបង្កើតសម្ព័ន្ធនាម (មួយជាន់) ជាមួយអាតូមអ៊ីដ្រូសែន ។ ចំណែកអេឡិចត្រុងអាសូតដែលនៅសល់ពីរតាំងនៅក្នុងអរ័ប៊ីតាល់អាតូមត្រូវបំពេញ និងបង្កជាទ្រព្យសេរី ។ ក្នុងម៉ូលេគុលទឹកមានទ្រព្យសេរីអេឡិចត្រុងពីរលើអាតូមអុកស៊ីសែន ។ ទ្រព្យសេរីសំខាន់ណាស់នៅពេលពិនិត្យទ្រង់ទ្រាយម៉ូលេគុល ។</p>
<p>Lorentz-Lorenz equation : A relation between the polarizability, (α) of a molecule and the refractive index (n) of a substance. The equation provides a link between a microscopic quantity (the polarizability) and a macroscopic quantity (the refractive index). Compare Clausius-Mossotti equation.</p>	<p>សមីការ Lorentz-Lorenz : ទំនាក់ទំនងរវាងភាពប្លែកកម្ម (α) របស់ម៉ូលេគុល និងចង្កូលចំណាំងបែរ (n) នៃសារធាតុ ។ សមីការនេះផ្តល់អោយនូវទំនាក់ទំនងរវាងបរិមាណមីក្រូទស្សន៍ (ភាពប្លែកកម្ម) និងបរិមាណម៉ាក្រូទស្សន៍ (ចង្កូលចំណាំងបែរ) ។ ប្រៀបធៀបសមីការ Clausius-Mossotti ។</p>
<p>Loschmidt's constant : (Loschmidt number) The number of particles per unit volume of an ideal gas at STP. It has the value $2.686763(23) \times 10^{25} \text{ m}^{-3}$.</p>	<p>ថេរ loschmidt : (ចំនួន loschmidt) ចំនួនភាគល្អិតក្នុងមួយខ្នាតមាឌុនៃឧស្ម័នបរិសុទ្ធនៅ STP ។ វាមានតំលៃ $2,686763(23) \times 10^{25} \text{ m}^{-3}$ ។</p>
<p>Lotka-Volterra mechanism : A simple chemical reaction mechanism proposed as a possible mechanism of oscillating reactions, where the reaction is in a steady state but not in chemical equilibrium. This type of process is also found in fields other than chemistry; e.g. predator-prey relationships.</p>	<p>ចលនការ Lotka-Volterra : ចលនការសមីការគីមីងាយស្នើឡើងជាចលនការដែលអាចមាននៃប្រតិកម្មប្រែប្រួលដែលប្រតិកម្មស្ថិតក្នុងសណ្ឋានមិនប្រែប្រួលប៉ុន្តែមិនស្ថិតក្នុងលំនឹងគីមីទេ ។ លំនាំរបៀបនេះត្រូវបានប្រទះឃើញផងដែរនៅក្នុងមុខវិជ្ជាផ្សេងទៀតក្រៅពីគីមី ។ ឧទាហរណ៍ ទំនាក់ទំនងសត្វរំពារ-រំពា ។</p>
<p>low-energy electron diffraction : See LEED.</p>	<p>ឱវិទ្យាស្រាវជ្រាវអេឡិចត្រុងថ្លាថ្លា : មើល LEED ។</p>
<p>lowering of vapour pressure : A reduction in the saturated vapour pressure of a pure liquid when a solute is introduced. If the solute is a solid of low vapour pressure, the decrease in vapour pressure of the liquid is proportional to the concentration of particles of solute; i.e. to the number of dissolved molecules or ions per unit volume. It does not depend on the nature of the particles. See colligative property; Raoult's law.</p>	<p>ការបន្ថយសំពៅចំហាយ : ការបន្ថយសំពៅចំហាយផ្អែកនៃវត្ថុរាវសុទ្ធកាលណាធាតុរលាយត្រូវបានបញ្ចូល ។ បើធាតុរលាយជាវត្ថុរឹងនៃសំពៅចំហាយទាប ការថយចុះសំពៅចំហាយវត្ថុរាវសមាមាត្រទៅនឹងកំហាប់ភាគល្អិតនៃធាតុរលាយ មានន័យថា សំរាប់បរិមាណម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលបានរលាយក្នុងមួយខ្នាតមាឌុ ។ វាមិនអាស្រ័យលើប្រភេទភាគល្អិតទេ ។ មើល colligative property; Raoult's law ។</p>
<p>lowest unoccupied molecular orbital (LUMO) : The orbital in a molecule that has the lowest unoccupied energy level at the absolute zero of temperature. The lowest unoccupied molecular orbital and the highest occupied molecular orbital (HOMO) are the two most important orbitals in determining chemical and spectroscopic properties of the molecule.</p>	<p>អេមីតាល់ម៉ូលេគុលមិនបំពេញទាបបំផុត (LUMO) : អរ័ប៊ីតាល់ក្នុងម៉ូលេគុលដែលមានកំរិតថាពលអរ័ប៊ីតាល់មិនបំពេញទាបបំផុតនៅតំលៃសីតុណ្ហភាពសូន្យ ។ អរ័ប៊ីតាល់ម៉ូលេគុលមិនបំពេញទាបបំផុត និងអរ័ប៊ីតាល់ម៉ូលេគុលបំពេញខ្ពស់បំផុត (HOMO) ជាអរ័ប៊ីតាល់ពីរដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតក្នុងការកំណត់លក្ខណៈគីមី និងលក្ខណៈស្បៀងស្បុន៍របស់ម៉ូលេគុល ។</p>
<p>Lowry-Brønsted Theory: See Brønsted-Lowry Theory</p>	<p>ទ្រឹស្តី Lowry-Brønsted : មើល Brønsted-Lowry Theory ។</p>
<p>lubricant : Substance used to reduce friction in machinery, etc.</p>	<p>ម្រេងរំលិល : សារធាតុប្រើសំរាប់បន្ថយសំណឹកនៃគ្រឿងម៉ាស៊ីន ។ល ។</p>

lubricate : To make slippery.	ជាក់ប្រេងអិល : ធ្វើអោយរអិល ។
Lucas test : Test for identifying whether an alcohol is primary, secondary, or tertiary by its rate of conversion to a chloroalkane.	តេស្ត Lucas : តេស្តសំរាប់រកអត្តសញ្ញាណថា តើ អាល់កុលមួយជា អាល់កុលថ្នាក់មួយ ឬថ្នាក់ពីរ ឬថ្នាក់បីតាមល្បឿនបំប្លែងទៅជា ក្លរូអាល់កាន ។
lumen : Symbol lm. The SI unit of emitted light equal to the light emitted by a uniform point source of 1 candela in a solid angle of 1 steradian.	លុយមែន : និមិត្តសញ្ញា lm ។ ប្រព័ន្ធខ្នាត SI នៃពន្លឺបញ្ចេញទៅនឹងពន្លឺបញ្ចេញដោយប្រភពចំណុចឯកសណ្ឋាននៃការដីឡាក្នុងមុំជាប់នៃស្តេរ៉ាឌីយ៉ានមួយ ។
luminescence : The emission of light by a substance for any reason other than a rise in its temperature. In general, atoms of substances emit photons of electromagnetic energy when they return to the ground state after having been in an excited state. See electroluminescence, chemiluminescence, phosphorescence, fluorescence.	ការបញ្ចេញពន្លឺត្រូវគ្នា : ការបញ្ចេញពន្លឺដោយសារធាតុសំរាប់ហេតុផលលើសពីការកើនសីតុណ្ហភាពរបស់វា ។ ជាទូទៅអាតូមនៃសារធាតុទាំងឡាយបញ្ចេញពន្លឺក្នុងនៃថាមពលអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិច កាលណាវាត្រឡប់ទៅជាសណ្ឋានគ្រឹះបន្ទាប់ពីទៅជាសណ្ឋានភ្លោច ។ មើល electroluminescence, chemiluminescence, phosphorescence, fluorescence ។
luminous : Bright, glowing, emitting light, visible in darkness.	ភ្លឺ : ភ្លឺ, ពន្លឺសន្លៅ, ការបញ្ចេញពន្លឺ ដែលអាចមើលឃើញក្នុងទីងងឹត ។
LUMO : See lowest unoccupied molecular orbital.	LUMO : មើល lowest unoccupied molecular orbital ។
lux : Symbol lx. The SI unit of luminance equal to the illumination produced by a luminous flux of 1 lumen distributed uniformly over an area of 1 square metre.	លុឡូ : និមិត្តសញ្ញា lx ។ ប្រព័ន្ធ SI នៃការបំភ្លឺស្មើទៅនឹងការបំភ្លឺកើតឡើងដោយក្នុងពន្លឺមួយលុយមែនដែលបែងចែកស្មើក្នុងតំបន់មួយម៉ែត្រការេ ។
Lyman series : The lines in the atomic spectrum of hydrogen that are in the ultraviolet. In the law describing wavelengths in the hydrogen spectrum, $1/\lambda = R(1/n_1^2 + 1/n_2^2)$, the Lyman series is produced when $n_1 = 1$.	ស៊េរី Lyman : បន្ទាត់ក្នុងស្បៀងអាតូមអ៊ីដ្រូសែនដែលស្ថិតក្នុងដំបូងអ៊ុលត្រាវីយ៉ូលេ ។ ក្នុងច្បាប់អធិប្បាយពីរលកក្នុងស្បៀងអ៊ីដ្រូសែន $1/\lambda = R(1/n_1^2 + 1/n_2^2)$ ស៊េរី Lyman បានបង្កើតឡើង កាលណា $n_1 = 1$ ។
lymph : Body fluid similar to blood but lacking red blood cells.	ទឹកដៃ : សន្ទនីយនៃសារពាង្គកាយដែលប្រហាក់ប្រហែលនឹងឈាមតែគ្មានកោសិកាឈាមក្រហម ។
lyophilic : ('solvent-loving'). Having an affinity for a solvent. If the solvent is water the term hydrophilic is used.	លីហ្វីលីក : (ចូលចិត្តធាតុរំលាយ) មានចំនួនចិត្តធាតុរំលាយ ។ បើធាតុរំលាយជាទឹកគេប្រើពាក្យអ៊ីដ្រូភីលីក ។
lyophobic : ('solvent-hating'). Lacking any affinity for a solvent. If the solvent is water the term hydrophobic is used.	លីហ្វូបីក : (ស្អប់ធាតុរំលាយ) គ្មានចំនួនចិត្តធាតុរំលាយ ។ បើធាតុរំលាយជាទឹកគេប្រើពាក្យអ៊ីដ្រូផូបីក ។
lyotropic mesomorph : An arrangement taken by micelles formed from surfactant molecules in concentrated solutions. A lyotropic mesomorph consists of long cylinders in a fairly close-packed hexagonal arrangement. Lyotropic mesomorphs are sometimes called liquid crystalline phases for micelles.	មីសូម៉ូរលីហ្វូត្រូពិក : ការតំរៀបនៃមីសែលកកើតពីម៉ូលេគុលធាតុលើផ្ទៃក្នុងសូលុយស្យុងខាប់ ។ មីសូម៉ូរលីហ្វូត្រូពិកមានស៊ីឡាំងវែងនៃការតំរៀបអរកោណហាប់លួម ។ មីសូម៉ូរលីហ្វូត្រូពិកជូនកាលហៅជាសក្រាមវត្តុរវាស់រាប់មីសែល ។
M	

<p>m.k.s. units : A metric system of units based on the metre, kilogram and second which grew from the earlier c.g.s. units. This system formed the basis of SI units now used in all scientific work.</p>	<p>ខ្នាតអ៊ី.កា.វ៉ែស : ប្រព័ន្ធខ្នាតដែលផ្អែកលើម៉ែត្រ គីឡូក្រាម និងទីពីរដែលបានពីខ្នាត c.g.s. មុន។ សព្វថ្ងៃប្រព័ន្ធនេះបង្កើតប្រព័ន្ធនេះជាមូលដ្ឋាននៃខ្នាត SI ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការងារវិទ្យាសាស្ត្រ។</p>
<p>m.p. See melting point.</p>	<p>m.p : មើល melting point ។</p>
<p>macromolecular crystal : (giant-molecular) A crystalline solid in which the atoms are all linked together by covalent bonds, which accounts for the hardness and high melting point of such materials, e.g. Carbon (in diamond), boron nitride, and silicon carbide.</p>	<p>ក្រាមម៉ាក្រូម៉ូលេគុល : (ម៉ូលេគុលធំ) ក្រាមវត្ថុរឹងដែលក្នុងនោះអាតូមទាំងអស់ត្រូវបានចងភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ដែលផ្តល់នូវភាពរឹងនិងចំណុះរលាយខ្ពស់នៃរូបធាតុជាច្រើន ឧទាហរណ៍ កាបូន(ក្នុងពេជ្រ) បរិនីត្រី និងស៊ីលីស្យូមកាបូ។</p>
<p>macromolecule : A very large molecule. Natural and synthetic polymers have macromolecules, as do such substances as haemoglobin. See also colloids.</p>	<p>ម៉ាក្រូម៉ូលេគុល : ម៉ូលេគុលធំណាស់។ ប៉ូលីមែរធម្មជាតិនិងសំយោគមានម៉ាក្រូម៉ូលេគុលនៃសារធាតុជាច្រើនដូចជាអេម៉ូគ្លូប៊ីន។ មើល colloids ផងដែរ។</p>
<p>macroscopic : Describing a size scale very much larger than that of atoms and molecules. Macroscopic objects and systems are described by classical physics although quantum mechanics can have macroscopic consequences. Compare mesoscopic, microscopic.</p>	<p>ម៉ាក្រូទស្សន៍ : ការពណ៌នាអំពីមាត្រដ្ឋានទំហំដែលធំជាងទំហំរបស់អាតូមនិងម៉ូលេគុលច្រើន។ ឧបករណ៍និងប្រព័ន្ធម៉ាក្រូទស្សន៍ត្រូវបានពណ៌នាដោយរូបវិទ្យាបុរាណទោះបីជាមេកានិចកង់តូមអាចមានវិបាកម៉ាក្រូទស្សន៍ក៏ដោយ។ ប្រៀបធៀប mesoscopic, microscopic ។</p>
<p>Magnadur : Trade name for a ceramic material used to make permanent magnets. It consists of sintered iron oxide and barium oxide.</p>	<p>ម៉ាញ៉ាឌួរ : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់រូបធាតុសេរ៉ាមិចដែលត្រូវបានប្រើសំរាប់បង្កើតម៉ាញ៉េទិចអចិន្ត្រៃយ៍។ វាបង្កឡើងដោយល្បាយរលាយចូលគ្នានៃដែកអុកស៊ីតនិងបារីយ៉ូមអុកស៊ីត។</p>
<p>Magnalium : Trade name for an aluminium-based alloy of high reflectivity for light and ultraviolet radiation that contains 1-2% of copper and 5% to 30% of magnesium.</p>	<p>ម៉ាញ៉ាលីយ៉ូម : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សំលោហៈ អាឡុយមីញ៉ូមមានចំណាត់ផ្តាច់ខ្ពស់ចំពោះពន្លឺនិងការស្ទើរស្វាយអ៊ុលត្រាដែលមាន 1-2% នៃទង់ដែកនិង 5%-30% នៃម៉ាញ៉េស្យូម។</p>
<p>magnetic moment : The ratio between the maximum torque (T max) exerted on a magnet, current-carrying coil, or moving charge situated in a magnetic field and the strength of that field. It is thus a measure of the strength of a magnet or current-carrying coil. An orbital electron has an orbital magnetic moment. If the electron is spinning there is also a spin magnetic moment (see spin); atomic nuclei also have magnetic moments (see nuclear moment).</p>	<p>ម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិច : ផលធៀបរបរវាងកំលាំងរង្វិលអតិបរមា (T ម៉ាក) ដែលបានដាក់លើម៉ូប៊ីននាំចរន្តលើមេដែក ឬផ្លាស់ប្តូរបន្តកនៅក្នុងដែនម៉ាញ៉េទិចនិងកំលាំងនៃដែននោះ។ ដូច្នេះវាគឺជារង្វាស់នៃកំលាំងមេដែកម៉ូប៊ីននាំចរន្ត។ អរប៊ីតាល់អេឡិចត្រុងមានម៉ូម៉ង់អរប៊ីតាល់ម៉ាញ៉េទិច។ ប្រសិនបើអេឡិចត្រុងកំពុងតែវិលវាមានម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិចស្តីនផងដែរ។ (មើល spin) ។ ណ្វៃយ៉ូអាតូមក៏មានម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិចផងដែរ។ (មើល nuclear moment) ។</p>
<p>magnetism : A group of phenomena associated with magnetic force fields and their effects on other substances. Magnetic fields are produced by moving charged particles. There are four main types of magnetic behaviour: See diamagnetism, paramagnetism, ferromagnetism, antiferromagnetism.</p>	<p>ម៉ាញ៉េទិចបិទ្យា : ក្រុមបាតុភូតផ្សំជាមួយដែនកំលាំងម៉ាញ៉េទិចនិងផលរបស់វាលើសារធាតុដទៃទៀត។ ដែនម៉ាញ៉េទិចត្រូវបានផលិតដោយចលនាភាគល្អិតដែលមានបន្ទុក។ លក្ខណៈម៉ាញ៉េទិចមានបួនប្រភេទសំខាន់ៗ: មើល diamagnetism, paramagnetism, ferromagnetism, antiferromagnetism ។</p>

<p>magnetochemistry : The branch of physical chemistry concerned with measuring and investigating the magnetic properties of compounds. It is used particularly for studying transition-metal complexes, many of which are paramagnetic because they have unpaired electrons. Measurement of the magnetic susceptibility allows the magnetic moment of the metal atom to be calculated, and this gives information about the bonding in the complex.</p>	<p>វិទ្យាមេតាម៉ាញេទិច : ផ្នែកមួយនៃគីមីរូបដែលសិក្សាការវាស់ និងការសង្កេតពិនិត្យលក្ខណៈម៉ាញេទិចសមាសធាតុ។ វាត្រូវបានប្រើជាពិសេសសំរាប់ការសិក្សាអំពីកំន្លិចលោហៈឆ្លងដែលភាគច្រើនជាប្រាក់ម៉ាញេទិចពីព្រោះវាមានអេឡិចត្រុងគ្មានគូ។ រង្វាស់នៃភាពរូសម៉ាញេទិចអនុញ្ញាតិអោយម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិចអាតូមលោហៈត្រូវបានវាស់ ហើយនឹងផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសម្ព័ន្ធក្នុងកុំផ្លិច។</p>
<p>magneton : A unit for measuring magnetic moments of nuclear, atomic, or molecular magnets.</p>	<p>ម៉ាញេតុង : ខ្នាតសំរាប់វាស់ម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិចនៃមេដៃណូយ៉ូ អាតូម ឬម៉ូលេគុល។</p>
<p>main group elements : Elements in the eight A groups of the periodic table whose valence electrons are in s- and p-type orbitals.</p>	<p>ធាតុក្រុមមេ : ធាតុនៅក្នុងក្រុម 8 A នៃតារាងខួបដែលអេឡិចត្រុងត្រូវបានរៀបចំសំរាប់ស្ថិតក្នុងប្រភេទអរប៊ីតាល់ s និង p ។</p>
<p>malleable : A substance that can be beaten or rolled into thin sheets.</p>	<p>ផែងធាន : សារធាតុដែលអាចដំ ឬមូរជាបន្តស្តើងៗបាន។</p>
<p>manometer : A device for measuring pressure differences. The simplest type is the U-tube manometer, which consists of a glass tube bent into the shape of a U containing a liquid, usually mercury. If a pressure to be measured is fed to one side of the U-tube and the other is open to the atmosphere, the difference in level of the liquid in the two sides gives a measure of the unknown pressure.</p>	<p>វ៉ានូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់ភាពខុសគ្នានៃសំពោធ។ ប្រភេទសាមញ្ញបំផុតគឺម៉ាណូម៉ែត្របំពង់រាងអក្សរអ៊ុយដែលផ្សំឡើងពីបំពង់កែវពត់ទៅជារាងអក្សរអ៊ុយដែលមានវត្ថុរាវជាធម្មតាជាធាតុរាវ។ ប្រសិនបើសំពោធដែលត្រូវវាស់ត្រូវបានដំឡើងទៅផ្នែកម្ខាងនៃបំពង់អ៊ុយ និងម្ខាងទៀតចំហទៅបរិយាកាសភាពខុសគ្នាក្នុងកំរិតនៃវត្ថុរាវក្នុងផ្នែកទាំងពីរផ្តល់នូវរង្វាស់មួយនៃសំពោធដែលមិនស្គាល់។</p>
<p>many-body problem : A type of problem involving interactions between more than two bodies, for which it is very difficult to obtain exact solutions using either classical mechanics or quantum mechanics.</p>	<p>បញ្ហាអន្តរម៉ូលេគុល : ប្រភេទបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងអន្តរកម្មរវាងអង្គច្រើនជាងពីរដែលវាពិបាកទទួលបានដំណោះស្រាយជាក់លាក់ដោយប្រើមេកានិចបែបបុរាណ ឬមេកានិចកង់តូម។</p>
<p>Markoffian process : (Markov process) A random process in which the rate of change of a quantity depends on the instantaneous value of the quantity but not on its previous history. Problems involving Markov processes are solved using statistical methods and the theory of probability.</p>	<p>លំនាំ Markoffian : (លំនាំម៉ាកូវ) លំនាំចៃដន្តដែលក្នុងនោះល្បឿនផ្លាស់ប្តូររបស់បរិមាណអាស្រ័យលើតំលៃភ្លាមៗនៃបរិមាណ ប៉ុន្តែមិនមែនប្រវត្តិដើមរបស់វាទេ។ បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងលំនាំម៉ាកូវត្រូវបានដោះស្រាយដោយប្រើវិធីសាស្ត្រស្ថិតិ និងទ្រឹស្តីប្រូបាប៊ីលីតេ។</p>
<p>Markovnikov's rule : Generalization used to account for the way an unsymmetrical reagent adds to an unsymmetrical alkene. The positively charged reagent (often W) adds to the carbon atom directly attached to the greater number of hydrogens.</p>	<p>ទិដ្ឋាន Markovnikov : ទូទៅកម្មប្រើសំរាប់កំណត់របៀបបូកធាតុបន្តាស់មិនស៊ីមេទ្រីទៅលើអាតូមស៊ីមេទ្រី។ ធាតុបន្តាស់ដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានបូកបន្ថែមទៅលើអាតូមកាបូនដែលភ្ជាប់ដោយផ្ទាល់ទៅនឹងចំនួនអ៊ីដ្រូសែនច្រើន។</p>
<p>marsh gas : Methane formed by rotting vegetation in marshes.</p>	<p>ខ្នង្គន់ធារាសក់ : ឧស្ម័នមេតានដែលកើតឡើងដោយរុក្ខជាតិរលួយក្នុងវាលភក់។</p>

<p>Marsh's test : A chemical test for arsenic in which hydrochloric acid and zinc are added to the sample, arsine gas (AsH₃) being produced by the hydrogen generated. Gas from the sample is led through a heated glass tube and, if arsine is present, it decomposes to give a brown deposit of arsenic metal.</p>	<p>តេស្ត Marsh : តេស្តគីមីសំរាប់អាសេនិចដែលក្នុងនោះអាស៊ីតក្លរីឌ្រីក និងស័ង្កសីត្រូវបានបន្ថែមទៅលើភាគសំណាក ឧស្ម័នអាស៊ីន(AsH₃)ត្រូវបានផលិតដោយអ៊ីដ្រូសែនកើតឡើង។ ឧស្ម័នដែលរាយចេញពីភាគសំណាកឆ្លងកាត់បំពង់កែវដែលដុតកំដៅ ហើយប្រសិនបើមានអាស៊ីនវាបំបែកជាកំណាកពណ៌ត្នោតនៃលោហៈអាសេនិច ។</p>
<p>maser : (microwave amplification by stimulated emission of radiation) A device for amplifying or generating microwaves by means of stimulated emission.</p>	<p>ម៉ាស៊ែរ : (microwave amplification by stimulated emission of radiation) ឧបករណ៍សំរាប់ពង្រីកឬបង្កើតមីក្រូរ៉ឺវដោយមធ្យោបាយជំរុញការបញ្ចេញ។</p>
<p>mass : The amount of matter that an object contains independent of gravitational field strength; the SI base unit of mass is the kilogram.</p>	<p>ម៉ាស់ : បរិមាណរូបធាតុដែលមិនទាក់ទងទៅនឹងដែនកំលាំងទំនាញ។ ឯកតាប្រព័ន្ធអន្តរជាតិមូលដ្ឋាននៃម៉ាស់គឺគីឡូក្រាម ។</p>
<p>mass action : See law of mass action.</p>	<p>អំពើម៉ាស់ : មើល law of mass action ។</p>
<p>mass defect: The difference between the mass of an atom and the sum of the masses of its protons, neutrons and electrons. It represents the mass converted to energy and released when the nuclear is formed.</p>	<p>ម៉ាស់បាត់បង់: ភាពខុសគ្នារវាងម៉ាស់នៃអាតូមមួយនិងផលបូកនៃម៉ាស់របស់ប្រូតុង ណឺត្រុង និងអេឡិចត្រុងរបស់វា។ វាតាងអោយម៉ាស់បំបែកទៅជាថាមពល និងត្រូវបានដោះនៅពេលណ្វៃយ៉ូកកើតឡើង។</p>
<p>mass number (A) : The total number of protons and neutrons in the nucleus of an atom.</p>	<p>ចំនួនម៉ាស់ (A) : ចំនួនសរុបនៃប្រូតុង និងណឺត្រុងក្នុងណ្វៃយ៉ូអាតូម ។</p>
<p>mass spectrometry : Analytical technique for identification of relative atomic masses and relative abundance of isotopes, and for chemical analysis and the study of ion reactions; based on the mass and charge of particles.</p>	<p>ស្នូមសិក្សាម៉ាស់ : បច្ចេកទេសវិភាគសំរាប់អត្តសញ្ញាណកម្មនៃម៉ាស់អាតូមធៀបនិងភាពសំបូរក្រុមនៃអ៊ីសូតូបនិងសំរាប់ការវិភាគគីមី និងការសិក្សានៃប្រតិកម្មអ៊ីយ៉ុងដោយផ្អែកលើការព្យាករណ៍ភាគល្អិតក្នុងដែនម៉ាញេទិចអាស្រ័យលើភាពខុសគ្នានៃម៉ាស់ និងបន្ទុករបស់វា ។</p>
<p>material : Matter, substance from which a thing is made.</p>	<p>សម្ភារៈ : រូបធាតុ សារធាតុដែលបង្កើតវត្ថុ ។</p>
<p>matrix : (pl. matrices) 1. (in chemistry) A continuous solid phase in which particles (atoms, ions, etc.) are embedded. 2. (in geology) The fine-grained material of rock in which the coarser-grained material is embedded. 3. (in mathematics) A set of quantities in a rectangular array, used in certain mathematical operations.</p>	<p>ម៉ាទ្រីស: (pl. matrices) 1-(ក្នុងគីមី) ផាសរឹងជាប់ដែលក្នុងនោះភាគល្អិត (អាតូម អ៊ីយ៉ុង ។ល ។) ត្រូវបានបង្កប់ ។ 2-(ក្នុងធរណីវិទ្យា) រូបធាតុគ្រាប់តូចៗនៃថ្មដែលក្នុងនោះរូបធាតុដែលគ្រាប់តូចត្រឹមជាងត្រូវបានបង្កប់ ។ 3-(ក្នុងគណិតវិទ្យា) ល្អិតនៃបរិមាណក្នុងការតំរូវប្រែជាតារាងតុកោណកែងដែលត្រូវប្រើក្នុងការគណនាបែបគណិតវិទ្យាខ្លះ ។</p>
<p>matrix mechanics : A formulation of quantum mechanics using matrices to represent states and operators. Matrix mechanics was the first formulation of quantum mechanics. It was shown by Erwin Schrodinger in 1926 to be equivalent to the wave mechanics formulation of quantum mechanics.</p>	<p>មេកានិចម៉ាទ្រីស : ការបង្កើតរូបមន្តនៃមេកានិចកង់តូមដែលប្រើប្រាស់ម៉ាទ្រីសដើម្បីតាងភាពនិងការិ មេកានិចម៉ាទ្រីសគឺជាការបង្កើតរូបមន្តដំបូងនៃមេកានិចកង់តូម។ វាត្រូវបានបង្ហាញដោយអេរីនស្រូឌឺនឌ័រក្នុងឆ្នាំ 1926 ដើម្បីអោយសមមូលទៅនឹងការបង្កើតរូបមន្តនៃមេកានិចរលករបស់មេកានិចកង់តូម ។</p>
<p>matter : Anything that has mass and occupies space.</p>	<p>រូបធាតុ : អ្វីៗដែលមានម៉ាស់និងមានទីតាំងក្នុងលំហ ។</p>

<p>Maxwell-Boltzmann distribution : A law describing the distribution of speeds among the molecules of a gas.</p>	<p>រចនាសម្ព័ន្ធ Maxwell-Boltzmann : ច្បាប់ពណ៌នាអំពីរបាយនៃល្បឿនក្នុងចំណោមម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ។</p>
<p>McLeod gauge : A vacuum pressure gauge in which a large volume of gas is compressed in a glass apparatus causing the pressure to rise sufficiently to support a column of fluid high enough to read. This simple device, which relies on Boyle's law, is suitable for measuring pressures low-pressures in the range 10^3 to 10^{-3} pascal.</p>	<p>ឧបករណ៍វាស់សំពាធសុញ្ញាកាស McLeod : ឧបករណ៍វាស់សំពាធសុញ្ញាកាសដែលក្នុងនោះមាឌធំនៃឧស្ម័នត្រូវបានបណ្តុះក្នុងឧបករណ៍កែវដែលបណ្តាលអោយសំពាធកើនឡើងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទ្រប់ពង់សន្ទនីខ្លាំងល្មមដើម្បីអាន ។ ឧបករណ៍សាមញ្ញនេះ ដែលផ្អែកលើច្បាប់ Boyle សមស្របសំរាប់ការវាស់សំពាធទាបក្នុងចន្លោះ 10^3 ទៅ 10^{-3} ប៉ាស្កាល់ ។</p>
<p>McMillan-Mayer theory : A theory of solutions of nonelectrolytes that showed that there is a correspondence between the pressure of a gas and the osmotic pressure of a solution.</p>	<p>ទ្រឹស្តី McMillan-Mayer : ទ្រឹស្តីសូលុយស្យុងដែលគ្មានអេឡិចត្រូលីតដែលបង្ហាញថាមានភាពត្រូវគ្នារវាងសំពាធឧស្ម័ន និងសំពាធអូស្នូទិចនៃសូលុយស្យុង ។</p>
<p>mean free path : In kinetic theory, the average distance travelled between collisions by the molecules in a gas, the electrons in a metallic crystal, the neutrons in a moderator, etc. In gases the mean free path is inversely proportional to the pressure.</p>	<p>លំនាំសេរីមធ្យម : ក្នុងទ្រឹស្តីស៊ីនេទិច ចំងាយមធ្យមដែលបានចររវាងការទង្គិចដោយម៉ូលេគុលក្នុងឧស្ម័ន អេឡិចត្រុងក្នុងក្រាមលោហៈណីត្រុងក្នុងម៉ូដេរ៉ាទ័រ ។ល។ ក្នុងឧស្ម័នលំនាំសេរីមធ្យមគឺប្រាសសមាមាត្រទៅនឹងសំពាធ ។</p>
<p>mean free time : The average time that elapses between the collisions of the molecules in a gas, the electrons in a crystal, the neutrons in a moderator, etc.</p>	<p>រយៈពេលសេរីមធ្យម : រយៈពេលមធ្យមដែលកន្លងផុតទៅរវាងការទង្គិចនៃម៉ូលេគុលក្នុងឧស្ម័ន អេឡិចត្រុងក្នុងក្រាម ណីត្រុងក្នុងម៉ូដេរ៉ាទ័រ ។ល។</p>
<p>measurement : Size or quantity found by measuring. Also see qualitative measurement and quantitative measurement.</p>	<p>ទ្វេសំទ្វេសំ : ទំហំប្រមាណរកឃើញដោយការវាស់ ។ មើល qualitative measurement និង quantitative measurement ។</p>
<p>mechanism : (reaction path) A detailed description of the course of a chemical reaction as it proceeds from the reactants to the products.</p>	<p>មេកានីស្ទ : (លំនាំប្រតិកម្ម) ការពិពណ៌នាលម្អិតអំពីមេកានីស្ត្រីប្រតិកម្មគីមីដូចជាលំនាំប្រតិកម្មទៅផលិតផល ។</p>
<p>medicinal : Medicine having healing properties.</p>	<p>ឱសថ : ឱសថដែលមានលក្ខណៈសំរាប់ធ្វើអោយជាសះស្បើយ ។</p>
<p>medium frequency : (MF) A radio frequency in the range 0.3-3 megahertz; i.e. having a wavelength in the range 100-1000 metres.</p>	<p>ប្រេកង់មធ្យម : (MF) ប្រេកង់វិទ្យុក្នុងចន្លោះ 0,3 -3 មេកាអ៊ែក ។ មានន័យថាមានប្រវែងរលកក្នុងចន្លោះ100-1000ម៉ែត្រ ។</p>
<p>mega-: Symbol M. A prefix used in the metric system to denote one million times. E.g., 106 volts = 1 megavolt (MV).</p>	<p>មេកា- : និមិត្តសញ្ញា M បុព្វបទប្រើក្នុងប្រព័ន្ធអ្វាស់សំរាប់បង្ហាញថាមួយលានដង ។ ឧទាហរណ៍ 106វ៉ុលស្ទើនឹង 1 មេកាវ៉ុលស្ទើ (MV) ។</p>
<p>melt : Change in state from solid to liquid.</p>	<p>រលាយ : ផ្លាស់ប្តូរពីភាពរឹងទៅជាវាវ ។</p>
<p>melting point : Temperature at which a substance in the solid state is converted to the liquid state. The freezing point is the same temperature, with the change in the opposite direction. e.g. the melting point of water is 0°C.</p>	<p>ចំណុចរលាយ : សីតុណ្ហភាពដែលសារធាតុជាភាពរឹងត្រូវបំប្លែងជាភាពវាវ ។ ចំណុចកំណកមានសីតុណ្ហភាពដូចគ្នា តែមានបំប្លែងក្នុងទិសផ្ទុយគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ ចំណុចរលាយនៃទឹកគឺ 0°C ។</p>
<p>membranes : Sheet like structures in cells that separate the cell interior from the external environment and divide the cell interior into compartments.</p>	<p>ភ្លាស់ : ទំរង់ជាស្រទាប់នៃកោសិកា ដែលព្រែកខាងក្រៅកោសិកាខាងក្នុងពីមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅនិងចែកខាងក្នុងកោសិកាជាច្រើនថត ។</p>

<p>Mendeleev's law : See periodic law.</p>	<p>ច្បាប់ Mendeleev : មើល periodic law ។</p>
<p>Mendius reaction : A reaction in which an organic nitrile is reduced by hydrogen to a primary amine: $RCN + 2H_2 \rightarrow RCH_2NH_2$</p>	<p>ប្រតិកម្ម Mendius : ប្រតិកម្មមួយដែលក្នុងនោះនីត្រីលសរីរាង្គត្រូវបាន រេដុកមួយដោយអ៊ីដ្រូសែនទៅជាអាមីនបឋម $RCN + 2H_2 \rightarrow RCH_2NH_2$</p>
<p>meniscus : The curved surface of a liquid.</p>	<p>ផ្ទៃលើចតុរាង : ផ្ទៃខ្សែកោងនៃវត្ថុរាវ ។</p>
<p>mercury cell : A primary voltaic cell consisting of a zinc anode and a cathode of mercury(II) oxide (HgO) mixed with graphite. The electrolyte is potassium hydroxide (KOH) saturated with zinc oxide, the overall reaction being: $Zn + HgO \rightarrow ZnO + Hg$ The e.m.f. is 1.35 volts and the cell will deliver about 0.3 ampere-hour per cm^3.</p>	<p>ថ្នាំពិលធារត : ថ្នាំពិលវ៉ុលតាបឋមដែលផ្សំឡើងពីអាណូតស័ង្កសី និងកាតូត បារត(II)អុកស៊ីត(HgO)លាយជាមួយក្រាហ្វីត ។ អេឡិចត្រូលីតជាប៊ូតាស្យូមអ៊ី ដ្រូកស៊ីត(KOH)ផ្អែកជាមួយស័ង្កសីអុកស៊ីតដែលប្រតិកម្មទាំងស្រុងគឺ $Zn + HgO \rightarrow ZnO + Hg$ ។ e.m.f គឺ 1,35 វ៉ុល ហើយថ្នាំពិលនឹងបញ្ចេញ ប្រហែល 0,3 អំពែ-ម៉ោងក្នុង cm^3 ។</p>
<p>meso compound : Compound with chiral centers that is nonchiral because of molecular symmetry.</p>	<p>សមាសធាតុមេសូ : សមាសធាតុមានមជ្ឈមណ្ឌលគីរ៉ាល់តែមិនមែនជា គីរ៉ាល់ដោយមកពីស៊ីមេទ្រីម៉ូលេគុល ។</p>
<p>meso-isomer : Isomers in which one part of the molecule is a mirror image of the other, but the molecule is not optically active.</p>	<p>មេសូអ៊ីសូមែរ : អ៊ីសូមែរដែលក្នុងនោះផ្នែកមួយនៃម៉ូលេគុលគឺជារូបភាពពាក់ រមបន្តិចម៉ូលេគុលមួយទៀត ប៉ុន្តែម៉ូលេគុលនោះមិនមានសកម្មភាព អុបទិចទេ ។</p>
<p>mesomerism : A former name for resonance in molecules.</p>	<p>មេសូមេរីស : ឈ្មោះដើមសំរាប់រេសូណង់ក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>mesomorph : See lyotropic mesomorph.</p>	<p>មេសូម៉ូរ៍ : មើល lyotropic mesomorph ។</p>
<p>mesoscopic : Describing a size scale between those of the microscopic and the macroscopic states. Mesoscopic objects and systems require quantum mechanics to describe them.</p>	<p>មេសូស្កូពិច : ការពណ៌នាអំពីមាត្រដ្ឋានទំហំរវាងមាត្រដ្ឋានទំហំរបស់សណ្ឋាន មីក្រូស្កូពិច និងសណ្ឋានម៉ាក្រូស្កូពិច ។ ឧបករណ៍ និងប្រព័ន្ធមេសូស្កូពិចត្រូវការ មេកានិចកង់តូមដើម្បីពណ៌នាអំពីវា ។</p>
<p>messenger RNA (mRNA) : Ribonucleic acid that carries genetic information from the nucleus to the rest of the cell. The information is used to direct protein synthesis.</p>	<p>អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីតនាំសារ : អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីតដែលនាំយកព័ត៌មាន សេនេទិចពីណ្វៃយ៉ូទៅផ្នែកផ្សេងទៀតនៃកោសិកា ។ ព័ត៌មាននេះត្រូវប្រើដើម្បី ដឹកនាំសំយោគប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>meta- (m)- : Prefix used to designate substituent position on a benzene ring. The meta position is second from the parent substituent.</p>	<p>មេតា : បុព្វបទប្រើសំរាប់កំណត់ទីតាំងក្រុមជំនួសលើស៊ីនបង់សែន ។ ទីតាំង មេតានៅត្រង់ទីតាំងទីពីរចាប់ពីក្រុមជំនួសមេ ។</p>
<p>metabolic pathway : Series of chemical reactions in the body that converts one substance to another distinctly different substance.</p>	<p>លំនាំមេតាបូលីស : សេរីប្រតិកម្មគីមីក្នុងសារពាង្គកាយដែលបំប្លែងសារ- ធាតុមួយអោយទៅជាសារធាតុផ្សេងទៀតខុសគ្នា ។</p>
<p>metabolism : A group of processes that includes nutrition, production of energy (respiration), and synthesis of more protoplasm; the sum of the constructive (anabolism) and destructive (catabolism) processes in organisms that collectively sustain life.</p>	<p>មេតាបូលីស : លំនាំនានាដែលរួមមានការចិញ្ចឹម ការផលិតថាមពល(ដំណក ដង្ហើម)និងការសំយោគប្រូតូប្លាស្ទិចមេតាបូលីស ។ ការគូបផ្សំនៃដំណើរការសំយោគ (សមណកម្ម) និងដំណើរការបំបែក(អសមណកម្ម) ក្នុងសារពាង្គកាយដែលរួម គ្នាដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវិត ។</p>
<p>metal fatigue : A cumulative effect causing a metal to break after repeated applications of stress.</p>	<p>ការអស់ធន់លោហៈ : ផលនៃការត្រួតប្រែដែលបណ្តាលអោយលោហៈបាក់ បន្ទាប់ពីការសង្កត់ច្រើនដងដដែលៗ ។</p>

<p>metallic bond : Type of chemical bond in which atoms share electrons by each contributing to a 'sea' of mobile electrons that surround all of the atoms. This property allows metals to conduct electricity when in the solid state.</p>	<p>សម្ព័ន្ធលោហៈ : ប្រភេទសម្ព័ន្ធគីមីដែលអាតូមជាច្រើនដាក់ហ៊ុនអេឡិចត្រុងដោយការផ្តល់អេឡិចត្រុងនិមួយៗជាមួយនឹងក្រុមអេឡិចត្រុងដែលចល័តនៅជុំវិញអាតូម។ លក្ខណៈនេះនាំអោយលោហៈអាចចំលងអគ្គិសនីកាលណាវាស្ថិតជាសណ្ឋានវត្ថុរឹង។</p>
<p>metallic crystal : A crystalline solid in which the atoms are held together by metallic bonds. Metallic crystals are found in some interstitial compounds as well as in metals and alloys.</p>	<p>ក្រាមលោហៈ : ក្រាមរឹងដែលក្នុងនោះអាតូមត្រូវបានភ្ជាប់គ្នាដោយសម្ព័ន្ធលោហៈ។ ក្រាមលោហៈត្រូវបានប្រទះឃើញក្នុងសមាសធាតុប្រលោះខ្លះៗក៏ដូចជាក្នុងលោហៈ និងសំលោហៈផងដែរ។</p>
<p>metallography : The microscopic study of the structure of metals and their alloys. Both optical microscopes and electron microscopes are used in this work.</p>	<p>លោហសិក្សា : ការសិក្សាមីក្រូស្ត្រុចទីមីនៃរូបរាងលោហៈនិងសំលោហៈរបស់វា។ ទាំងមីក្រូទស្សន៍អុបទិច និងមីក្រូទស្សន៍អេឡិចត្រុងត្រូវបានប្រើក្នុងការងារនេះ។</p>
<p>metalloids : Elements that share the properties of metals and nonmetals.</p>	<p>លោហៈអំដូនៃ : ធាតុដែល មានទាំងលក្ខណៈជាលោហៈ និងអលោហៈ។</p>
<p>metallurgy : The branch of applied science concerned with the production of metals from their ores, the purification of metals, the manufacture of alloys, and the use and performance of metals in engineering practice.</p>	<p>លោហវិទ្យា : ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រអនុវត្តដែលសិក្សាពីការផលិតលោហៈពីរ៉ែរបស់វា ការបន្សុទ្ធលោហៈ ការផលិតសំលោហៈ និងការប្រើប្រាស់ និងការផ្ទៃលោហៈក្នុងការអនុវត្តខាងវិស្វកម្ម។</p>
<p>metals : Group of elements that are good electric conductors and are malleable.</p>	<p>លោហៈ : ក្រុមធាតុគីមីដែលជាអង្គធាតុចំលងអគ្គិសនីបានល្អនិងរោងផែបាន។</p>
<p>metamict state : The amorphous state of a substance that has lost its crystalline structure as a result of the radioactivity of uranium or thorium. Metamict minerals are minerals whose structure has been disrupted by this process. The metamictization is caused by alpha-particles and the recoil nuclei from radioactive disintegration.</p>	<p>ភាពមេតាមិច : ភាពនិសណ្ឋាននៃសារធាតុដែលបានបាត់បង់ទម្រង់ក្រាមរបស់វាជាលទ្ធផលនៃសកម្មភាពវិទ្យុសកម្មនៃអ៊ុយរ៉ាញ៉ូម ឬតូរ៉ូម។ ខនិមេតាមិចជាខនិមដែលទម្រង់របស់វាត្រូវបានខានដោយលំនាំនេះ។ មេតាមិចកម្មបណ្តាលមកពីភាគល្អិតអាស់ហ្វា និងណេយ៉ូយ៉ូរ៉ាតិចពីការបំបែកវិទ្យុសកម្ម។</p>
<p>metastable state : A condition of a system in which it has limited stability that can easily be disturbed and fall to a lower energy level. A book lying on a table is in a state of stable equilibrium; e.g. Supercooled liquid water below 0°C; an excited state of an atom or nucleus.</p>	<p>ភាពមេតាស្តេប៌ : លក្ខខណ្ឌនៃប្រព័ន្ធដែលក្នុងនោះមានស្ថិរភាពកំណត់ដែលអាចត្រូវបានខានដោយងាយ និងអាចធ្លាក់ទៅកំរិតថាមពលទាបជាង។ សៀវភៅដាក់លើតុជាភាពលំនឹងស្ថិរ។ ឧទាហរណ៍ ទឹកដែលត្រជាក់ខ្លាំងក្រោម 0°C; ភាពភ្លោចនៃអាតូម ឬណេយ៉ូយ៉ូ។</p>
<p>meter, metre : (m) Basic unit of length in the metric and SI measurement systems, originally defined as one ten-millionth of the distance from the earth's equator to the North Pole. It is now defined as the distance traveled by light in a vacuum during an interval of 1/299,792,458 s.</p>	<p>ម៉ែត្រ : ខ្នាតគ្រឹះនៃប្រវែងជាម៉ែត្រ និងជារង្វាស់តាមប្រព័ន្ធអន្តរជាតិដែលពីដំបូងត្រូវបានកំណត់ជាមួយលើដប់លាននៃចម្ងាយពីអេក្វាទ័រនៃផែនដីទៅប៉ូលខាងជើង។ ឥឡូវនេះត្រូវបានកំណត់ជាចម្ងាយដែលពន្លឺឆ្លងកាត់ក្នុងសុញ្ញកាសក្នុងចន្លោះនៃ 1/299,792,458 s ។</p>
<p>methoxy group : The organic group CH₃O-.</p>	<p>ក្រុមមេតុកស៊ី : ក្រុមសរីរាង្គ CH₃O- ។</p>

<p>methylation : A chemical reaction in which a methyl group (CH₃-) is introduced in a molecule. e.g. the replacement of a hydrogen atom by a methyl group, as in a Friedel-Crafts reaction.</p>	<p>មេត្រីលកម្ម : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះក្រុមមេទីល (CH₃-) ត្រូវបានដាក់ចូលទៅក្នុងម៉ូលេគុលមួយ ។ ឧទាហរណ៍ការជំនួសអាតូមអ៊ីដ្រូសែនដោយក្រុមមេទីលនៅក្នុងប្រតិកម្ម Friedel-Crafts ។</p>
<p>metric system : French measurement system from which evolved the SI.</p>	<p>ប្រព័ន្ធនៃម៉ែត្រ : ប្រព័ន្ធរង្វាស់បារាំងដែលវិវត្តជាប្រព័ន្ធអន្តរជាតិ ។</p>
<p>micelle : Aggregation of hydrocarbon materials having polar ends outside in the water phase and non-polar ends on the inside.</p>	<p>មីសែល : បណ្តុំសារធាតុអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានចុងប៉ូលែខាងក្រៅនៅក្នុងផាសទឹក និងចុងមិនប៉ូលែនៅក្នុងខាងក្នុង ។</p>
<p>Michaelis-Menten curve : A graph that shows the relationship between the concentration of a substrate and the rate of the corresponding enzyme-controlled reaction. The curve only applies to enzyme reactions involving a single substrate.</p>	<p>ខ្សែកោង Michaelis-Menten : ក្រាបដែលបង្ហាញពីទំនាក់ទំនងរវាងកំហាប់របស់ស៊ុបស្ត្រា និងល្បឿននៃប្រតិកម្មដែលត្រួតពិនិត្យដោយអង់ស៊ីម ។ ខ្សែកោងនេះអនុវត្តបានតែជាមួយប្រតិកម្មអង់ស៊ីមសំរាប់ស៊ុបស្ត្រាតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>micro- : A metric prefix meaning 1/1,000,000.</p>	<p>មីក្រូ : បុព្វបទខ្នាតរង្វាស់មានន័យថា 1/1,000,000 ។</p>
<p>microbalance : A sensitive balance capable of weighing masses of the order 10⁻⁶ to 10⁻⁹ kg.</p>	<p>មីក្រូឡង់ : ជញ្ជីងរូស្រវល់ដែលអាចធ្វើម៉ាស់ពី 10⁻⁶ ទៅ 10⁻⁹ kg បាន ។</p>
<p>microscopic : Describing a size scale comparable to the subatomic particles, atoms, and molecules. Microscopic objects and systems are described by quantum mechanics. Compare macroscopic, mesoscopic.</p>	<p>មីក្រូសង្ខេប : ការពណ៌នាអំពីមាត្រដ្ឋានទំហំប្រៀបទៅនឹងភាគល្អិតអាតូមរង អាតូម និងម៉ូលេគុល ។ ឧបករណ៍ និងប្រព័ន្ធមីក្រូស្កូបត្រូវបានពណ៌នាដោយមេកានិចកង់ទូម៉ាស់គាល់លក្ខណៈ ។ ប្រៀបធៀបជាមួយ macroscopic, mesoscopic ។</p>
<p>microwave spectroscopy : A sensitive technique for chemical analysis and the determination of molecular structure (bond lengths, bond angles, and dipole moments), and also relative atomic masses. It is based on the principle that microwave radiation causes changes in the rotational energy levels of molecules and absorption consequently occurs at characteristic frequencies.</p>	<p>ការសិក្សាស្វ័យមីក្រូរលក : បច្ចេកទេសរូស្រវល់វិភាគគីមី និងកំណត់ទំរង់ម៉ូលេគុល (ប្រវែងសម្ព័ន្ធ មុំសម្ព័ន្ធ និងម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូល) និងម៉ាស់អាតូមធៀបផងដែរ ។ វាផ្អែកទៅលើគោលការណ៍ ដែលការស្វ័យមីក្រូរលកបណ្តាលអោយមានការផ្លាស់ប្តូរកំរិតថាមពលរង្វិលនៃម៉ូលេគុល និងសំរូបកើតឡើងជាបន្ទាប់នៅលក្ខណៈប្រេកង់សំគាល់លក្ខណៈ ។</p>
<p>microwaves : Electromagnetic waves with wavelengths in the range 10⁻³ to 0.03m.</p>	<p>មីក្រូរលក : រលកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដែលមានជំហានរលកក្នុងចន្លោះពី 10⁻³ ទៅ 0,03m ។</p>
<p>migration : 1. The movement of a group, atom, or double bond from one part of a molecule to another. 2. The movement of ions under the influence of an electric field.</p>	<p>មីលាន់ទី : 1. ចលនាក្រុមនាទី អាតូម ឬសម្ព័ន្ធពីរជាន់ពីផ្នែកមួយនៃម៉ូលេគុលមួយទៅផ្នែកមួយទៀត ។ 2. ចលនាអ៊ីយ៉ុងក្រោមឥទ្ធិពលនៃដែនអគ្គិសនី ។</p>
<p>milli- : a metric prefix meaning 1/1,000.</p>	<p>មីលី : បុព្វបទខ្នាតរង្វាស់មានន័យថា 1/1,000 ។</p>
<p>milliliter (ml) : Common unit of volume used in science and medicine because of its convenient small size = 1/1000 L.</p>	<p>មីលីលីត្រ (ml) : ខ្នាតមាឌដែលប្រើក្នុងវិទ្យាសាស្ត្រ និងវេជ្ជសាស្ត្រដោយសារតែទំហំតូចសមស្របរបស់វាដែលស្មើនឹង 1/1000 L ។</p>
<p>millimeter(mm) : Metric unit of length equal to 1/1000 m</p>	<p>មីលីម៉ែត្រ : ខ្នាតប្រវែងជាម៉ែត្រស្មើនឹង 1/1000m ។</p>

<p>Millon's reagent : A solution of mercury(II) nitrate and nitrous acid used to test for proteins. The sample is added to the reagent and heated for two minutes at 95°C; the formation of a red precipitate indicates the presence of protein in the sample.</p>	<p>ធាតុមធាន្ត Millon : សូលុយស្យុងប្រូតេអ៊ីន(II)នីត្រាត និងអាស៊ីតនីទ្រីច ដែលប្រើប្រាស់សំរាប់ធ្វើតេស្តប្រូតេអ៊ីន។ ភាគសំណាកត្រូវបានដក់ដោយរយៈពេលពីរនាទីនៅសីតុណ្ហភាព 95°C ។ កករណីក្រហម កើតឡើងបញ្ជាក់ពីវត្តមានប្រូតេអ៊ីនក្នុងភាគសំណាកនោះ ។</p>
<p>mineral : A naturally occurring substance that has a characteristic chemical composition and, in general, a crystalline structure. Rocks are composed of mixtures of minerals. Many names of minerals end in -ite. eg Pyrite</p>	<p>ខនិជ : សារធាតុដែលកើតឡើងក្នុងធម្មជាតិដែលមានសមាសភាពគីមីនិង ជាទូទៅមានទំរង់ជាក្រាម ។ ថ្មត្រូវបានផ្សំឡើងដោយល្បាយខនិជ ។ ឈ្មោះ របស់ខនិជជាច្រើនបញ្ចប់ដោយ -អ៊ីត ឧទាហរណ៍ ពីរីត FeS₂ ។</p>
<p>mineral acid : A common inorganic acid, such as hydrochloric acid, sulphuric acid or nitric acid.</p>	<p>អាស៊ីតរ៉ែ : អាស៊ីតអសរីរាង្គ(រ៉ែ) ដូចជាអាស៊ីតក្លរីទ្រីច អាស៊ីតស៊ុល-ផ្វ្រិច ឬអាស៊ីតនីទ្រីច ។</p>
<p>misch metal : An alloy of cerium (50%), lanthanum (25%), neodymium (18%), praseodymium (5%) and other rare earths. It is used alloyed with iron (up to 30%) in cigarette lighter flints, and in small quantities to improve the malleability of iron.</p>	<p>លោហៈមីស : សំលោហៈនៃសេរ៉ូម(50%) ឡង់តាត (25%) នេអូឌីម៉ូម (18%) ប្រាសេអូឌីម៉ូម (5%) និងលោហៈដីកំរង់ទៃទៀត ។ វាត្រូវបានប្រើធ្វើ ជាសំលោហៈជាមួយដែក(រហូតដល់ទៅ 30%) ក្នុងថ្មដែកកេះ និងក្នុងបរិមាណ តិចតួចដើម្បីបង្កើនភាពផែនដៃរបស់ដែក ។</p>
<p>miscible : Liquids that will dissolve into each other.</p>	<p>លាយមូលគ្នាបាន : វត្ថុរាវដែលនឹងរលាយចូលក្នុងគ្នាទៅវិញទៅមក ។</p>
<p>mitochondrion (plural mitochondria) : An organelle in the cytoplasm of eucaryotic cells in which energy production, the Krebs' cycle and oxidative phosphorylation occurs. They contain DNA and are self-replicating.</p>	<p>មីតូកុងដ្រី : ធាតុកោសិកាស្ថិតនៅក្នុងស៊ីតូប្លាស្តរបស់កោសិកាការីយ៉ូត ដែល ការផលិតថាមពល វដ្តក្រែប និងអុកស៊ីតកម្មផ្លូស្តូរកើតមាន ។ មីតូកុងដ្រី មាន ADN និងធ្វើការស្វ័យដើរឡើងទ្រោដោយខ្លួនឯង ។</p>
<p>Mitscherlich's law : (law of isomorphism) Substances that have the same crystal structure have similar chemical formulae. The law can be used to determine the formula of an unknown compound if it is isomorphous with a compound of known formula.</p>	<p>ច្បាប់ Mitscherlich : (ច្បាប់អ៊ីសូម៉ូរីស្ម) សារធាតុដែលមានទំរង់ក្រាម ដូចគ្នាមានរូបមន្តគីមីស្រដៀងគ្នា ។ ច្បាប់នេះអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់កំណត់ រូបមន្តសមាសធាតុដែលមិនស្គាល់ ប្រសិនបើវាអ៊ីសូម៉ូរីកជាមួយសមាសធាតុ ដែលស្គាល់រូបមន្ត ។</p>
<p>mixture : A combination of two or more substances that are not chemically combined. Material that has no set proportion of its component substances and can be separated into its components relatively easily. See heterogeneous mixture, homogeneous mixture.</p>	<p>ល្បាយ : បន្សំនៃសារធាតុពីរបីច្រើនដែលមិនផ្សំគ្នាជាមួយគ្នាគីមីទេ ។ រូបធាតុដែលគ្មានសមាមាត្រសមាសភាពនៃសារធាតុរបស់វា ហើយអាចត្រូវ បានញែកចេញជាសមាសភាគរបស់វាដោយងាយ ។ មើល heterogeneous mixture, homogeneous mixture ។</p>
<p>mmHg : A unit of pressure equal to that exerted under standard gravity by a column of mercury of height one millimetre; equal to 133.322 pascals.</p>	<p>មីលីម៉ែត្រទាមាស : ខ្នាតសំពាធដែលស្មើនឹងសំពាធក្រោមទំនាញស្តង់ដារក្នុង បំពង់បារតកំពស់មួយមីលីម៉ែត្រ ស្មើនឹង 133,322 ប៉ាស្កាល់ ។</p>
<p>mobility : (of an ion) Symbol u. The terminal speed of an ion in an electric field divided by the field strength.</p>	<p>ចលនភាព : (របស់អ៊ីយ៉ុង) និមិត្តសញ្ញា U ។ ល្បឿនចុងក្រោយនៃអ៊ីយ៉ុងក្នុង ដែនអគ្គិសនីដែលបែងចែកដោយកំលាំងដែន ។</p>
<p>mode : The pattern of motion in a vibrating body. If the body has several component particles, such as a molecule consisting of several atoms, the modes of vibration are the different types of molecular vibrations possible.</p>	<p>ម៉ូត : គំរូនៃចលនាក្នុងអង្គធាតុញ័រ ។ ប្រសិនបើអង្គធាតុនោះមានភាពល្អិតជា សមាសភាគមួយចំនួនដូចជាម៉ូលេគុលផ្សំឡើងពីអាតូមមួយចំនួន គំរូនៃលំញ័រ គឺជាប្រភេទនានានៃលំញ័រម៉ូលេគុលដែលអាចមាន ។</p>

<p>model system : A description or analogy used to explain something that cannot be observed directly.</p>	<p>ប្រព័ន្ធគំរុំ : ការពិណនា ឬភាពស្រដៀងគ្នាប្រើសំរាប់ពន្យល់អ្វីៗដែលមិនអាចធ្វើការសង្កេតដោយផ្ទាល់បាន ។</p>
<p>moderator : Material that slows neutrons. Slow neutrons are more readily captured by fissionable nuclei than are fast neutrons.</p>	<p>ម៉ូដេរ៉ាទ័រ : សារធាតុដែលពន្យឺតល្បឿនណឺត្រុង ។ ណឺត្រុងយឺតត្រូវបានចាប់យកដោយណឺយ៉ូតូប្រភេទធាតុរាវជាងណឺត្រុងលឿន ។</p>
<p>molality : The concentration of solute in solution expressed as the number of moles of solute dissolved in 1 kilogram of solvent. Compare molarity of solvent. Compare molarity</p>	<p>ម៉ូលាលីតេ : កំហាប់ធាតុរលាយក្នុងសូលុយស្យុងដែលសំដែងដោយចំនួនម៉ូលធាតុរលាយដែលបានរលាយក្នុងមួយគីឡូក្រាមនៃធាតុរលាយ ។ ប្រៀបធៀប molarity ។</p>
<p>molar conductivity : Symbol Λ. The conductivity of that volume of an electrolyte that contains one mole of solution between electrodes placed one metre apart.</p>	<p>ភាពចំលងម៉ូលែ : និមិត្តសញ្ញា Λ ។ ភាពចំលងក្នុងមាឌនៃអេឡិចត្រូលីតដែលមានសូលុយស្យុងមួយម៉ូលស្ថិតនៅចន្លោះអេឡិចត្រូតដែលដាក់ចំងាយមួយម៉ែត្រពីគ្នា ។</p>
<p>molar heat capacity (C_m): The ratio of the heat supplied to one mole of a substance to its rise in temperature. Measured in J/K/mol.</p>	<p>ចំណុះកំដៅម៉ូលែ (C_m) : ផលធៀបកំដៅផ្តល់ទៅអោយមួយម៉ូលនៃសារធាតុទៅនឹងកំណើនសីតុណ្ហភាពរបស់វា ។ វាស់ជា J/K/mol ។</p>
<p>molar mass : An expression sometimes used in place of gram formula mass to refer to the mass of a mole of any element or compound.</p>	<p>ម៉ាស់ម៉ូលែ : កន្សោមជួនកាលត្រូវបានប្រើជំនួសរូបមន្តម៉ាស់ជាក្រាមទៅនឹងម៉ាស់ម៉ូលែនៃធាតុ ឬសមាសធាតុណាមួយ ។</p>
<p>molar volume : the volume occupied by one mole of a gas at a standard temperature and pressure (STP); 22.4L.</p>	<p>មាឌម៉ូលែ : មាឌផ្ទុកមួយម៉ូលឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាពនិង សំពាធស្តង់ដារ (STD) 22.4 លីត្រ ។</p>
<p>molarity : Concentration of a solution in moles of solute per liter of solution. The preferred unit of concentration in chemistry.</p>	<p>ម៉ូលារីតេ : កំហាប់សូលុយស្យុងក្នុងមួយម៉ូលធាតុរលាយក្នុងសូលុយស្យុងមួយលីត្រ ។ ខ្នាតកំហាប់ដែលគេចូលចិត្តប្រើក្នុងគីមី ។</p>
<p>mole (mol) : 6.02252×10^{23} atoms or molecules. One mole of atoms or molecules has the same mass in grams as the atomic mass of an individual atom or molecule in atomic mass units; a gram formula mass of any substance.</p>	<p>ម៉ូល : $6,02252 \times 10^{23}$ អាតូមឬម៉ូលេគុល ។ មួយម៉ូលនៃអាតូមឬម៉ូលេគុលមានម៉ាស់ដូចគ្នាជាម៉ាស់អាតូម ឬម៉ូលេគុលនីមួយៗក្នុងខ្នាតម៉ាស់អាតូម ។ រូបមន្តម៉ាស់ជាក្រាមនៃរាល់សារធាតុ ។</p>
<p>mole method : Use of the mole concept to calculate masses of reactants and products involved in chemical reactions.</p>	<p>វិធីម៉ូល : ការប្រើប្រាស់បញ្ញត្តិម៉ូលដើម្បីគណនាម៉ាស់ប្រតិករនិងផលិតផលដែលចូលរួមក្នុងប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>molecular beam: A beam of atoms, ions or molecules at low pressure, in which all the particles are travelling in the same direction and there are few collisions between them. Molecular beams are used in studies of surfaces and chemical reactions and in spectroscopy.</p>	<p>បាច់ពន្លឺម៉ូលេគុល : បាច់ពន្លឺអាតូម អ៊ុយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលនៅសំពាធចាបដែលក្នុងនោះភាគល្អិតទាំងអស់ចរតាមទិសដូចគ្នា និងមានការទង្គិចគ្នាតិចតួច ។ បាច់ពន្លឺម៉ូលេគុលត្រូវ បានប្រើក្នុងការសិក្សាអំពីផែនដីប្រតិកម្មគីមី និងក្នុងស្ស៊ិចសិក្សា ។</p>
<p>molecular collision theory : Idea that for a chemical reaction to occur, molecules must (a) collide and (b) collide with sufficient energy to break chemical bonds. Changes in reaction rate occur if a change is made in any factor that determines collision rate or collision energy.</p>	<p>ទ្រឹស្តីទង្គិចម៉ូលេគុល : ទស្សនៈដែលចែងថាប្រតិកម្មគីមីកើតឡើងដោយម៉ូលេគុលត្រូវ (ក) ទង្គិចគ្នានិង (ខ) ប៉ះជាមួយថាមពលគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបំបែកសម្ព័ន្ធគីមី ។ បំរែបំរួលល្បឿនក្នុងប្រតិកម្មកើតមាន បើសិនជាការប្រែប្រួលប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងកត្តាណាមួយដែលកំណត់ល្បឿននៃការប៉ះទង្គិច ឬថាមពលនៃការប៉ះទង្គិច ។</p>

<p>molecular configuration : Arrangement of atoms in a molecule; molecular shape.</p>	<p>រូបសណ្ឋានម៉ូលេគុល : ការតំរៀបអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល ។ ទ្រង់ទ្រាយម៉ូលេគុល ។</p>
<p>molecular dipole : Unbalanced distribution of electric charge across a molecule, giving one side a more negative charge and the other side a more positive charge.</p>	<p>ឌីប៉ូលម៉ូលេគុល : ការពង្រាយបន្តកអគ្គិសនីមិនស្មើគ្នានៅលើម៉ូលេគុលដោយនៅផ្នែកម្ខាងមានបន្តកអវិជ្ជមានច្រើន និងផ្នែកម្ខាងទៀតមានបន្តកវិជ្ជមានច្រើន ។</p>
<p>molecular distillation : Distillation in high vacuum (about 0.1 pascal) with the condensing surface so close to the surface of the evaporating liquid that the molecules of the liquid travel to the condensing surface without collisions. This technique enables very much lower temperatures to be used than are used with distillation at atmospheric pressure and therefore heat-sensitive substances can be distilled. Oxidation of the distillate is also eliminated as there is no oxygen present.</p>	<p>បំណិតម៉ូលេគុល : បំណិតក្នុងសុញ្ញកាសខ្ពស់ (ប្រហែល 0,1 ប៉ាស្កាល់) ជាមួយនឹងការបញ្ចុះសីតុណ្ហភាពផ្ទៃជិតផ្ទៃនៃវត្ថុរាវហូតដល់ម៉ូលេគុលវត្ថុរាវទៅផ្ទៃកំណកដោយគ្មានការទង្គិច ។ បច្ចេកទេសនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅនៅសីតុណ្ហភាពទាបជាងបច្ចេកទេសដែលប្រើសំពោធបរិយាកាស និងដូច្នោះសារធាតុដែលរួសនឹងកំដៅអាចត្រូវបានបិទ ។ អុកស៊ីតកម្មដែលបំណិតត្រូវផ្តាច់ចេញផងដែរនៅពេលគ្មានវត្ថុមានអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>molecular flow : (Knudsen flow) At low pressures, the flow of a gas through a pipe in which the mean free path of gas molecules is large compared to the dimensions of the pipe. The flow characteristics depend on the relative molecular mass of the gas rather than its viscosity, because most collisions are with the walls of the pipe rather than other gas molecules.</p>	<p>លំហូរម៉ូលេគុល : (លំហូរ Knudsen) នៅសំពាធាប លំហូរនៃឧស្ម័នតាមបំពង់មួយដែលក្នុងនោះផ្លូវលំហូរសេរីមធ្យមនៃម៉ូលេគុលឧស្ម័នធំប្រៀបធៀបទៅនឹងវិមាឌរបស់បំពង់ ។ លក្ខណៈលំហូរអាស្រ័យលើម៉ាស់ម៉ូលេគុលធៀបនៃឧស្ម័នជាជាងភាពអន្តិលរបស់វាពីព្រោះការទង្គិចភាគច្រើនគឺទង្គិចជាមួយផ្ទៃបំពង់ជាជាងជាមួយម៉ូលេគុលឧស្ម័នផ្សេងទៀត ។</p>
<p>molecular formula : Formula of a covalent compound, which gives the identity and number of each atom in the molecule.</p>	<p>រូបមន្តម៉ូលេគុល : រូបមន្តសមាសធាតុកូរ៉ាឡង់ដែលផ្តល់អត្តសញ្ញាណនិងចំនួននៃអាតូមនីមួយៗក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>molecular orbital : In molecules, electrons are influenced by more than one nucleus. Bonding within molecules can be considered as an overlap of atomic orbitals to form molecular orbitals. e.g. overlap of two s orbitals will form a sigma bond, overlap of two p orbitals will form a pi-bond.</p>	<p>អរមីតាល់ម៉ូលេគុល : ក្នុងម៉ូលេគុល អេឡិចត្រុងរងឥទ្ធិពលពីណ្វៃយ៉ូលីសពីមួយ ។ ការចងសម្ព័ន្ធនៅក្នុងម៉ូលេគុលអាចចាត់ទុកជាការគងលើគ្នារបស់អរមីតាល់អាតូមដើម្បីបង្កើតអរមីតាល់ម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ ការគងលើគ្នានៃអរមីតាល់ s ពីរនឹងបង្កើតបានជាសម្ព័ន្ធស៊ីម៉ាមួយការគងលើគ្នានៃអរមីតាល់ p ពីរនឹងបង្កើតបានជាសម្ព័ន្ធពីមួយ ។</p>
<p>molecular sieve : Porous crystalline substances, especially aluminosilicates (see zeolite), with regularly spaced cavities that provide a high surface area for the adsorption of smaller molecules. Molecular sieves can thus be used as cation exchange mediums and as catalysts and catalyst supports. They are also used as the stationary phase in molecular-sieve chromatography.</p>	<p>កន្រ្តម៉ូលេគុល : សារធាតុក្រាមដែលមានរន្ធតូចៗ ជាពិសេសអាឡុយមីណូស៊ីលីកាត(មើល zeolite) មានប្រហោងចន្លោះស្មើៗផ្តល់ក្រឡាផ្ទៃធំសំរាប់សំរូបម៉ូលេគុលតូចជាង ។ ដូច្នោះកន្រ្តម៉ូលេគុលអាចត្រូវបានប្រើជាមជ្ឈដ្ឋានបណ្តុះកាតាឡីស៊ីតនិងជាកាតាឡីស៊ីត និងជាទំរកាតាឡីស៊ីត ។ វាត្រូវបានគេប្រើជាផាសនឹងក្នុងក្រមាតូក្រាហ្វិកកន្រ្តម៉ូលេគុល ។</p>
<p>molecular weight : Sum of the atomic weights of the elements constituting one molecule of a covalent compound.</p>	<p>ទំនស់ម៉ូលេគុល : ផលបូកនៃទំនស់អាតូមរបស់ធាតុដែលជាធាតុបង្កក្នុងម៉ូលេគុលមួយនៃសមាសធាតុកូរ៉ាឡង់ ។</p>

<p>molecularity : The number of molecules involved in forming the activated complex in a step of a chemical reaction. Reactions are said to be unimolecular, bimolecular, or trimolecular according to whether 1, 2, or 3 molecules are involved.</p>	<p>ម៉ូលេគុលភាព : ចំនួនម៉ូលេគុលដែលចូលរួមក្នុងការបង្កើតកុំផ្លិចសកម្មកម្មក្នុងដំណាក់កាលមួយនៃប្រតិកម្មគីមី ។ ប្រតិកម្មត្រូវបានហៅថាជាប្រតិកម្មឯកម៉ូលេគុល ឌីម៉ូលេគុល ត្រីម៉ូលេគុលអាស្រ័យថាតើ 1, 2, ឬ 3 ម៉ូលេគុលចូលរួម ។</p>
<p>molecule : Group of atoms bonded together in fixed proportions to constitute a compound. E.g., two hydrogen atoms and one oxygen atom make a water molecule; two oxygen atoms make an oxygen molecule.</p>	<p>ម៉ូលេគុល : ក្រុមអាតូមដែលចងសម្ព័ន្ធជាមួយគ្នាក្នុងសមាមាត្រកំណត់ដើម្បីបង្កើតជាសមាសធាតុ ។ ឧទាហរណ៍អ៊ីដ្រូសែនពីរអាតូម និងអុកស៊ីសែនមួយអាតូមបង្កើតបានជាម៉ូលេគុលទឹក អុកស៊ីសែនពីរអាតូមបង្កើតបានជាម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែន ។</p>
<p>Molisch's test : A test for carbohydrates in solution also called the alpha-naphthol test. A small amount of alpha-naphthol is mixed with the test solution and concentrated sulfuric acid is poured slowly down the side of the test tube so that two layers are formed. The formation of a violet ring between the layers indicates carbohydrate.</p>	<p>តេស្ត Molisch : តេស្តសំរាប់រកកាបូអ៊ីដ្រាត (គ្រុយស៊ីត) ក្នុងសូលុយស្យុងត្រូវបានគេហៅផងដែរ ជាតេស្តអាណាប្តា-ណាប្តុល ។ បរិមាណតិចតួចរបស់អាណាប្តា-ណាប្តុលត្រូវបាន លាយជាមួយសូលុយស្យុងតេស្ត និងអាស៊ីតស៊ុល-ផ្លូរិចខាងលើត្រូវបានចាក់យឺតៗ ចូលតាមជ្រុងខាងបំពង់តេស្ត ដូច្នេះមានស្រទាប់ស្ទើរពីរកកើតឡើង ។ កំណែវង់ពណ៌ស្វាយរវាងស្រទាប់ទាំងនេះបញ្ជាក់ពីវត្តមានរបស់កាបូអ៊ីដ្រាត ។</p>
<p>molten : State of a solid that has been heated until it melts.</p>	<p>រំលាយ : សណ្ឋាននៃវត្ថុរឹងដែលត្រូវបានដុតកំដៅរហូតដល់វារលាយ ។</p>
<p>monatomic molecule : A 'molecule' consisting of only one atom.</p>	<p>ម៉ូលេគុលម៉ូណូអាតូម : ម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមតែមួយគត់ ។</p>
<p>Mond process : A method of obtaining pure nickel by heating the impure metal in a stream of carbon monoxide at 50-60°C. Volatile nickel carbonyl (Ni(CO)₄) is formed, and this can be decomposed at higher temperatures (180°C) to give pure nickel.</p>	<p>លំនាំ Mond : វិធីដើម្បីនីកែលសុទ្ធជោយការដុតកំដៅលោហៈមិនសុទ្ធក្នុងចរន្តកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីតនៅ 50-60 °C ។ នីកែលកាបូនីលប៊េរី (Ni(CO)₄) កកើតឡើង និងវាអាចត្រូវបានបំបែកនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់(180°C)ជានីកែលសុទ្ធ ។</p>
<p>Monel metal : An alloy of nickel (60-70%), copper (25-35%), and small quantities of iron, manganese, silicon, and carbon. It is used to make acid-resisting equipment in the chemical industry.</p>	<p>លោហៈ Monel : សំលោហៈនីកែល (60-70%) ទងដែង(25-35%) និងបរិមាណតិចតួចនៃដែក ម៉ង់កាណែស ស៊ីលីស្យូម និងកាបូន ។ វាត្រូវបានប្រើសំរាប់ធ្វើជាឧបករណ៍ទប់ទល់នឹងអាស៊ីតក្នុងឧស្សាហកម្មគីមី ។</p>
<p>monobasic acid : An acid that has only one acidic hydrogen atom in its molecules. e.g. Hydrochloric (HCl) and nitric (HNO₃) acids.</p>	<p>អាស៊ីតម៉ូណូបាស : អាស៊ីតដែលមានអាតូមអ៊ីដ្រូសែនអាស៊ីតតែមួយគត់ក្នុងម៉ូលេគុលរបស់វា ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតក្លរីឌ្រិច (HCl) និងអាស៊ីតនីត្រិច (HNO₃) ។</p>
<p>monoclinic : One of the seven crystal systems into which substances can be classified based on the structure of their unit cell. In monoclinic crystals the sides a ≠ b ≠ c and the angles α = γ = 90° ≠ β</p>	<p>ម៉ូណូគ្លីនិច : ប្រព័ន្ធក្រាមមួយក្នុងចំណោមប្រាំពីរដែលនៅក្នុងនោះសារធាតុអាចត្រូវបានធ្វើចំណែកថ្នាក់ដោយផ្អែកលើទំរង់នៃឯកតារបស់វា ។ ក្នុងក្រាមម៉ូណូគ្លីនិចជ្រុង a ≠ b ≠ c និងមុំ α = γ = 90° ≠ β ។</p>
<p>monodentate ligand : A ligand that contains only one coordinately active lone pair of electrons that interact through a single atom.</p>	<p>លីកង់ឆ្នេញមួយ : លីកង់ដែលផ្ទុកអ៊ីលេកត្រូនសកម្មតែមួយគូគត់នៃអេឡិចត្រុងដែលអន្តរកម្មតាមរយៈអាតូមតែមួយ ។</p>

<p>monohydrate : A crystalline compound having one mole of water per mole of compound.</p>	<p>ម៉ូណូអ៊ីដ្រេត : សមាសធាតុក្រាមដែលមានមួយម៉ូលទឹកក្នុងមួយម៉ូលសមាសធាតុ ។</p>
<p>monomer : Smallest repeating unit from which polymers are made.</p>	<p>ម៉ូណូមែរ : ឯកតាដដែលៗតូចបំផុតសំរាប់បង្កើតប៉ូលីមែរ ។</p>
<p>monosaccharides : Simple sugars, such as glucose; the smallest compounds that are carbohydrates. These are the basic units from which larger carbohydrates are made.</p>	<p>ម៉ូណូសាការីត : ស្ករងាយដូចជាគ្រុយកូសដែលជាសមាសធាតុតូចបំផុតនៃកាបូអ៊ីដ្រាត ។ វាជាឯកតាគ្រឹះសំរាប់បង្កើតកាបូអ៊ីដ្រាតធំៗ ។</p>
<p>monovalent : (univalent) Having a valency of one.</p>	<p>ម៉ូណូវ៉ាល្យង់ : ដែលមានវ៉ាល្យង់មួយ ។</p>
<p>mordant : An agent such as alum, phenol or aniline, that fixes dyes to a substrate by combining with the dye to form an insoluble compound. See also lake.</p>	<p>ធាតុត្រាប់ពណ៌ : ភ្នាក់ងារដូចជាអាឡុម ផេណុល ឬអាសិនីនដែលភ្ជាប់លំដាប់ទៅនឹងស៊ុបស្ត្រាដោយបន្សុំជាមួយលំដាប់ដើម្បីបង្កើតជាសមាសធាតុមិនរលាយ ។ មើល lake ផង ។</p>
<p>morphine : An alkaloid present in opium. It is an analgesic and narcotic, used medically for the relief of severe pain.</p>	<p>ម៉ូរ្វីន: អាសារីតមាននៅក្នុងអាភៀន ។ វាជាថ្នាំបំបាត់ការឈឺចាប់ និងជាធាតុទឹកប្រើក្នុងវេជ្ជសាស្ត្រសំរាប់បំបាត់ការឈឺចាប់ធ្ងន់ធ្ងរ ។</p>
<p>Morse potential : An approximate potential related to the distance r, between the nuclei of a diatomic molecule in a given electronic state. $V_{\infty} = D\{1 - \exp[-a(r - r_e)]\}^2$ where, D is the dissociation energy, r_e is the equilibrium distance and a, is a constant.</p>	<p>ម៉ូតង់ស្បែរ Morse : ប៉ូតង់ស្បែរបានប្រមាណដែលទាក់ទងទៅនឹងចម្ងាយ r រវាងណ្វៃយ៉ូនៃម៉ូលេគុលដែលមានពីរអាតូមក្នុងភាពអេឡិចត្រូនិចផ្តល់អោយ $V_{\infty} = D\{1 - \exp[-a(r - r_e)]\}^2$ ដែល D គឺជាថាមពលបំបែក r_e ជាចម្ងាយមានលំនឹង និង a ជាថេរ ។</p>
<p>Moseley's law : The frequencies of the lines in the X-ray spectra of the elements are related to the atomic numbers of the elements. If the square roots of the frequencies of corresponding lines of a set of elements are plotted against the atomic numbers a straight line is obtained.</p>	<p>ច្បាប់ Moseley : ប្រេកង់បន្ទាត់ក្នុងស្បៀងការស្នើអ៊ិចនៃធាតុដែលទាក់ទងទៅនឹងចំនួនអាតូមនៃធាតុ ។ ប្រសិនបើវិសការនៃប្រេកង់បន្ទាត់ត្រូវគ្នានៃធាតុមួយស៊េរីត្រូវបានគូសជាក្រាមទល់នឹងចំនួនអាតូមគេនឹងទទួលបានបន្ទាត់ត្រង់ ។</p>
<p>Mössbauer spectroscopy : The study of Mössbauer spectra, to determine nuclear hyperfine structure, chemical shifts, and chemical analysis.</p>	<p>ការសិក្សាស្បៀង Mössbauer : ការសិក្សាអំពីស្បៀង Mössbauer ដើម្បីកំណត់ទំរង់នុយក្លេអ៊ីតិក រំកិលគីមី និងការវិភាគគីមី ។</p>
<p>Mössbauer spectrum : A graph of the absorption, by nuclei bound in a crystal lattice, of gamma rays emitted by similar nuclei in a second crystal as a function of the relative velocity of the two crystals.</p>	<p>ស្បៀង Mössbauer : ក្រាបនៃសំរូបដោយណ្វៃយ៉ូភ្ជាប់ក្នុងប្រទានក្រាមនៃការស្នើកាម៉ាដែលបានបញ្ចេញដោយណ្វៃយ៉ូប្រហាក់ប្រហែលគ្នាក្នុងក្រាមទីពីរដែលជាមុខងារនៃល្បឿនធៀបរបស់ក្រាមទាំងពីរ ។</p>
<p>mull technique : A method for obtaining infrared spectra of materials in the solid state; the material to be scanned is first ground together with mineral oil.</p>	<p>បច្ចេកទេស mull : វិធីដើម្បីទទួលបានស្បៀងក្រហមអាំងហ្វ្រារេដនៃរូបធាតុជាសណ្ឋានរឹង ។ រូបធាតុដែលត្រូវយកមកស្តែងនោះដំបូងត្រូវកិនជាមួយប្រេងខនីជ ។</p>
<p>multicentre bond : A bond formed between three, and sometimes more atoms that contains only a single pair of electrons. The structure of boranes can be explained by considering them to be electron-deficient compounds containing multicentre bonds.</p>	<p>សម្ព័ន្ធពហុមណ្ឌល : សម្ព័ន្ធកើតឡើងរវាងអាតូមបី និងពេលខ្លះលើសពីបីដែលមានគូអេឡិចត្រុងតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។ ទំរង់ប៊ូរ៉ានអាចត្រូវបានយកមកពន្យល់ដោយការចាត់ទុកថាវាជាសមាសធាតុខ្លះអេឡិចត្រុងដែលមានសម្ព័ន្ធពហុមណ្ឌល ។</p>

<p>multiple bond : A bond between two atoms that contains more than one pair of electrons; i.e. a double or triple bond.</p>	<p>សម្ព័ន្ធពហុគុណ : សម្ព័ន្ធរវាងអាតូមពីរដែលមានអេឡិចត្រុងច្រើនជាងមួយគូ ។ ឧទាហរណ៍ សម្ព័ន្ធពីរជាន់ ឬបីជាន់ ។</p>
<p>multiple proportions : See law of multiple proportions</p>	<p>សមាមាត្រពហុគុណ : មើល law of multiple proportions ។</p>
<p>multiplet : 1. A spectral line formed by more than two closely spaced lines. 2. A group of elementary particles that are identical in all respects except that of electric charge.</p>	<p>ពហុភាវ : 1. បន្ទាត់ស្បៀងកើតឡើងដោយបន្ទាត់ជិតគ្នាច្រើនជាងពីរ ។ 2. ក្រុមភាគល្អិតដំបូងដែលដូចគ្នាគ្រប់លក្ខណៈទាំងអស់លើកលែងតែបន្ទុកអគ្គិសនី ។</p>
<p>Mumetal : The original trade name for a ferromagnetic alloy, containing 78% nickel, 17% iron, and 5% copper, used in some transformer cores and for shielding various devices from external magnetic fields.</p>	<p>មុយមេតាល់ : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មដើមដំបូងសំរាប់សំលោហៈដែកម៉ាញេទិចដែលមាននិកែល 78% ដែក 17% និងទងដែង 5% ដែលប្រើជាស្នូលត្រង់ស៊ី-ម៉ាទ័រខ្លះៗ និងសំរាប់ការពារឧបករណ៍ផ្សេងៗពីដែនម៉ាញេទិចខាងក្រៅ ។</p>
<p>Muntz metal : A form of brass containing 60% copper, 39% zinc, and small amounts of lead and iron. Stronger than alpha-brass, it is used for hot forgings, brazing rods, and large nuts and bolts.</p>	<p>លោហៈ Muntz : ទម្រង់ស្ពាន់ដែលមានទងដែង 60% ស័ង្កសី 39% និងបរិមាណតិចតួចនៃសំណលដែក ។ ដោយវាខ្លាំងជាង(ធន់) ស្ពាន់អាល់ហ្សា វាត្រូវបានប្រើសំរាប់ការដៃកញ្ជា ការផ្សារដែកសរសៃ និងក្បាលឡោស៊ី និងប៊ូឡុងធំៗ ។</p>
<p>mutagens : Agents that cause mutations.</p>	<p>មុយតាសែន : ភ្នាក់ងារដែលបណ្តាលអោយមានមុយតាស្យុង ។</p>
<p>mutarotation : Change in specific rotation seen in sugar solutions that results from equilibrium between anomeric forms.</p>	<p>មុយតារ៉ូតាស្យុង : ការប្រែប្រួលនៃមុលយថាប្រភេទក្នុងសូលុយស្យុងស្ករដែលបណ្តាលមកពីលំនឹងរវាងទម្រង់អាណូមែរទាំងឡាយ ។</p>
<p>mutation : Damage to the genetic mechanism of a cell, causing it to reproduce in a different form. A permanent change in the base sequence of DNA that changes genetic information.</p>	<p>មុយតាស្យុង : ការប៉ះពាល់ចលនការសេនេទិចនៃកោសិកា ដែលបណ្តាលអោយការបន្តពូជកើតមានក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗ ។ បំរែបំរួលនិរន្តរ៍ក្នុងតំណល់ដាប់ បាសនៃអាស៊ីតដេអុកស៊ីបូនុយក្លេអ៊ីតធ្វើអោយមានការប្រែប្រួលព័ត៌មានសេនេទិច ។</p>
<p>myoglobin : A globular protein occurring widely in muscle tissue as an oxygen carrier. It comprises a single polypeptide chain and a haemoglobin group, which reversibly binds a molecule of oxygen. Myoglobin thus acts as an emergency oxygen store.</p>	<p>មីយ៉ូក្លូប៊ីន : ប្រូតេអ៊ីនគ្រាប់ដែលមានយ៉ាងច្រើនក្នុងជាលិកាសាច់ដុំជាធាតុដឹកនាំអុកស៊ីសែន ។ វាមានខ្សែប៉ូលីប៊ីបទីតតែមួយនិងក្រុមអេម៉ូក្លូប៊ីនដែលចងភ្ជាប់ម៉ូលេគុលអុកស៊ីសែនអាចត្រឡប់វិញ ។ ដូច្នេះមីយ៉ូក្លូប៊ីនដើរតួជាកន្លែងផ្ទុកអុកស៊ីសែនសំរាប់សង្គ្រោះបន្ទាន់ ។</p>
<p>N</p>	
<p>N. T .P. (Normal Temperature and Pressure) : An old term for S.T.P. See Standard Temperature and Pressure.</p>	<p>អិល.តេ.ប៊េ (សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធម្មតា) : ពាក្យចាស់សំរាប់អិស.តេ. ប៊េ ។ មើល Standard Temperature and Pressure ។</p>
<p>NAD : See nicotinamide adenine dinucleotide.</p>	<p>NAD : មើល nicotinamide adenine dinucleotide ។</p>
<p>nano- : Metric prefix meaning 10⁻⁹ (1/1,000,000,000).</p>	<p>ណានូ : បុព្វបទរង្វាស់ប្រវែងដែលមានន័យថា 10⁻⁹ (1/1,000,000,000) ។</p>
<p>nanotechnology : The development and use of devices that have a size of only a few nanometres.</p>	<p>បច្ចេកវិទ្យាណានូ : ការអភិវឌ្ឍន៍និងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ដែលមានទំហំតែពីរបីណាណូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ។</p>

<p>nanotube (buckytubes) : An unusual form of carbon in which atoms are linked in a cylindrical framework with a diameter of only a few nanometers.</p>	<p>បំពង់ណាណូ (បំពង់បាក់ម៉ង់) : ទំរង់មិនធម្មតារបស់កាបូនដែលក្នុងនោះអាតូមត្រូវបានចងភ្ជាប់ក្នុងគ្រោងរាងស៊ីឡាំងដែលមានបន្ទាត់ផ្ចិតតែពីរបីណាណូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>napalm : A substance used in incendiary bombs and flame throwers, made by forming a gel of petrol with aluminium soaps (aluminium salts of long-chain carboxylic acids, such as palmitic acid).</p>	<p>ណាណាម៉ង់ : សារធាតុដែលប្រើក្នុងគ្រាប់បែកនេះនិងគ្រាប់បែកគប់ដែលមានអណ្តាតភ្លើងដែលធ្វើឡើងពីផលនៃប្រេងសាំងជាមួយសាបូអាលុយមីញ៉ូម (អំបិលអាលុយមីញ៉ូមនៃអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិចខ្សែវែងដូចជាអាស៊ីតប៉ាល់មីទិច)</p>
<p>naphthyl group : The group C₁₀H₇- obtained by removing a hydrogen atom from naphthalene. There are two forms depending on whether the hydrogen is removed from the 1- or 2-position.</p>	<p>ក្រុមណាប៊ីល : ក្រុម C₁₀H₇- ដែលទទួលបានពីបណ្តាច់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនពីណាប៉្លាឡែន ។ មានទំរង់ពីរអាស្រ័យថាតើអាតូមអ៊ីដ្រូសែនត្រូវផ្តាច់ចេញពីទីតាំង 1- ឬ 2- ។</p>
<p>nascent hydrogen : A reactive form of hydrogen generated within the reaction mixture (e.g. by the action of acid on zinc). Probably hydrogen molecules are formed in an excited state and react before they revert to the ground state. Nascent hydrogen can reduce elements and compounds that do not readily react with 'normal' hydrogen.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនកំពុងកើត : ទំរង់សកម្មរបស់អ៊ីដ្រូសែនដែលកើតឡើងនៅក្នុងល្បាយប្រតិកម្ម (ឧទាហរណ៍ ដោយអំពើនៃអាស៊ីតលើស័ង្កសី) ។ ប្រហែលជាម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងភាពភ្លោច និងប្រតិកម្មមុនពេលដែលវាផ្លាស់ទៅភាពដើម ។ អ៊ីដ្រូសែនកំពុងកើតអាចបំប្លែងធាតុនិងសមាសធាតុដែលមិនងាយមានប្រតិកម្មជាមួយអ៊ីដ្រូសែនធម្មតា ។</p>
<p>native conformation : Normal shape or conformation that a protein has in its biological setting performing its normal biological activity.</p>	<p>ក្នុងរូបសម្រួលដើម : ទ្រង់ទ្រាយឬក្នុងរូបសម្រួលធម្មតាដែលប្រូតេអ៊ីនស្ថិតនៅក្នុងទីតាំងជីវសាស្ត្រនិងដំណើរការសកម្មភាពជីវសាស្ត្ររបស់វា ។</p>
<p>Natta process : An improvement on the Ziegler process for producing high density polythene, that enabled the production of stereospecific polymers of propene.</p>	<p>លំនាំ Natta : ការកែកំអលំនាំ Ziegler សំរាប់ការផលិតប៉ូលីតែនដងស៊ីតេខ្ពស់ដែលអាចមានការផលិតប៉ូលីមែរស្តេរ៉េអូស្តេរ៉េស៊ីភិចរបស់ប្រូប៉ែន ។</p>
<p>natural gas : Volatile hydrocarbons, mostly methane, obtained from porous sedimentary rocks in the earth's crust, usually associated with petroleum; used for fuel.</p>	<p>ឧស្ម័នធម្មជាតិ : អ៊ីដ្រូកាបូហ្គែរ ភាគច្រើនមេតាន ដែលបានមកពីសិលាភ័ក់ទេចកំណក្នុងសំបកផែនដី ច្រើនតែលាយឡំជាមួយនិងប្រេងកាត (មិនទាន់ស្ល) ដែលប្រើប្រាស់ជាឥន្ធនៈ ។</p>
<p>natural radioactivity : Spontaneous emission of nuclear particles and penetrating radiation by naturally occurring unstable atoms. The radioactive atoms are changed to new elements during the process.</p>	<p>ភាពវិទ្យុសកម្មធម្មជាតិ : ការបញ្ចេញនៃភាគល្អិតណ្វៃយ៉ូនិងការប្រៀតប្រូលនៃការស្នើដោយឯកឯងដោយមានការកើតអាតូមគ្មានស្ថិរភាពក្នុងធម្មជាតិ ។ អាតូមវិទ្យុសកម្មទាំងឡាយត្រូវបានបំប្លែងទៅជាធាតុគីមីថ្មីក្នុងលំនាំ នេះ ។</p>
<p>Neel temperature : The temperature above which an antiferromagnetic substance becomes paramagnetic.</p>	<p>សីតុណ្ហភាព Neel : សីតុណ្ហភាពដែលខ្ពស់ជាងនេះសារធាតុអង់ទីផ្សែរម៉ាញេទិកក្លាយជាប៉ារ៉ាម៉ាញេទិក ។</p>
<p>negative effector : Small molecule whose binding to an allosteric enzyme decreases the activity of the enzyme.</p>	<p>អេដិចទ័រអេនីម៉ូរ : ម៉ូលេគុលតូចដែលភ្ជាប់ទៅនឹង អង់ស៊ីមអាឡូស្តេរិចសំរាយសកម្មភាពអង់ស៊ីមថយចុះ ។</p>
<p>nematic crystal : A liquid crystal in which long molecules are aligned in the same direction but are otherwise randomly arranged.</p>	<p>គ្រោងទេវ៉ាទិច : ក្រាមរាវដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលវែងត្រូវបានតំរៀបជាជួរតាមទិសតែមួយ ប៉ុន្តែបើមិនដូច្នោះទេវាត្រូវបានតំរៀបដោយចៃដន្យ ។</p>

<p>neoprene : A synthetic rubber made by polymerizing the compound 2-chlorobuta-1,2-diene. Neoprene is often used in place of natural rubber in applications requiring resistance to chemical attack.</p>	<p>នេអូប្រេន : កៅស៊ូសំយោគផលិតឡើងដោយប្រតិកម្មប៉ូលីមែរកម្មសមាស-ធាតុ 2-ក្លរូប៊ូយតា-1,2ឌីអែន ។ នេអូប្រេនជាធាតុរាវត្រូវបានប្រើជំនួសកៅស៊ូធម្មជាតិក្នុងការអនុវត្តសំរាប់តំរូវការទៅនឹងការវាយអុកនៃធាតុគីមី ។</p>
<p>nephrite : A type of jade which is a hard semiprecious stone. Nephrite is a mineral of the amphibole group.</p>	<p>នេហ្វ្រីត : ប្រភេទថ្មយក់ដែលជាថ្មរឹងមិនសូវមានតំលៃ ។ នេហ្វ្រីតជាថ្មនៃក្រុមអំប៊ីបូល ។</p>
<p>neptunium series : A series of radioactive nuclides in which each member is formed by the decay of the nuclide before it. The neptunium series starts with the artificial isotope plutonium-241, which decays to neptunium-237, and ends with bismuth-209.</p>	<p>ស៊េរីនេប៊ុយញ៉ូម : ស៊េរីនៃនុយក្លីតវិទ្យុសកម្មដែលក្នុងនោះសមាជិកនីមួយៗកើតឡើងដោយការរលាយនៃនុយក្លីតមុនវា ។ ស៊េរីនេប៊ុយញ៉ូមចាប់ផ្តើមជាមួយអ៊ីសូតូបញ្ចុយតូញ៉ូម-241និមិតដែលរលាយទៅជាណិបតុញ៉ូម-237 និងបញ្ចប់ដោយប៊ីស្មុត-209 ។</p>
<p>Nernst equation : The relationship showing that the electromotive force developed by a dry cell is determined by the activities of the reacting species, the temperature of the reaction, and the standard free-energy change of the overall reaction.</p>	<p>សមីការ Nernst : ទំនាក់ទំនងបង្ហាញថាកំលាំងអគ្គិសនីដែលកំណើតដោយថ្មពិសស្តូតត្រូវបានកំណត់ដោយសកម្មភាពនៃប្រភេទប្រតិកម្ម សីតុណ្ហភាពប្រតិកម្ម និងស្តង់ដារថាមពលបណ្តូរសេរីនៃប្រតិកម្មទាំងមូល ។</p>
<p>Nernst heat theorem : A statement of the third law of thermodynamics in a restricted form: if a chemical change takes place between pure crystalline solids at absolute zero there is no change of entropy.</p>	<p>ទ្រឹស្តីបទអំដេវ Nernst : សេចក្តីនៃច្បាប់ទីបីអំពីទែម៉ូឌីណាមិកក្នុងទម្រង់កំណត់ : ប្រសិនបើមានបំលាស់ប្តូរគីមីកើតឡើងរវាងវត្ថុរឹងក្រោមសូទ្រីនៅតំលៃសូន្យដាច់ខាតនោះគ្មានបំលាស់ប្តូរអង់ត្រូពីទេ ។</p>
<p>Nernst-Einstein equation : An equation relating the limiting molar conductivity Λ_m^0 to the ionic diffusion coefficients.</p>	<p>សមីការ Nernst Einstein : សមីការដែលការកំណត់កំរិតចំលងម្តូល Λ_m^0 ទាក់ទងទៅនឹងមេត្រូឌីផេស៊ីវេន ។</p>
<p>Nessler's reagent : A solution of mercury(II) iodide (HgI₂) in potassium iodide and potassium hydroxide. It is used in testing for ammonia, with which it forms a brown coloration or precipitate.</p>	<p>ធាតុបន្ទាស់ Nessler : សូលុយស្យុងបារត(II)អ៊ីយ៉ូឌីត(HgI₂)ក្នុងប៊ូតាស្យូមអ៊ីយ៉ូឌីត និងប៊ូតាស្យូមអ៊ីដ្រូកស៊ីត ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងការធ្វើតេស្តសំរាប់អាម៉ូនីញ៉ាក់ដែលជាមួយនោះវាបង្កើតបានជាពណ៌ត្នោត ឬកករ ។</p>
<p>net ionic equation : Chemical equation describing an ionic reaction that is written to identify those ions that leave the reaction via precipitation, formation of a gas, or formation of nonreactive covalent substance.</p>	<p>សមីការអ៊ីយ៉ូនសុទ្ធសំរួល : សមីការគីមីពណ៌នាពីប្រតិកម្មអ៊ីយ៉ូនដែលត្រូវបានសរសេរដើម្បីកំណត់អ៊ីយ៉ូនទាំងនោះដែលផ្តាច់ចេញពីប្រតិកម្មតាមរយៈកំណត់កករ និងកំណត់ឧស្ម័ន ឬកំណត់សារធាតុកូរ៉ាឡង់មិនប្រតិកម្ម ។</p>
<p>neutral complex : (neutral molecule) A molecule in which the number of electrons surrounding the nuclei is the same as the total number of protons in the nuclei, so there is no net electrical charge.</p>	<p>អំប៊ីមណ៍ត : (ម៉ូលេគុលពណ៌ត) ម៉ូលេគុលដែលចំនួនអេឡិចត្រុងជុំវិញណ្វៃយ៉ូស្មើគ្នាទៅនឹងចំនួនសរុបនៃប្រូតុងក្នុងណ្វៃយ៉ូ ដូច្នេះវាគ្មានបន្ទុកអគ្គិសនី ។</p>
<p>neutral solution : An aqueous solution in which the concentrations of hydrogen and hydroxide ions are 1.0×10^{-7} mol/L; it has a pH of 7.0 and is neither acidic nor basic.</p>	<p>សូលុយស្យុងនេយ្យត : សូលុយស្យុងទឹកដែលកំហាប់អ៊ីយ៉ូនអ៊ីដ្រូសែន និងអ៊ីដ្រូកស៊ីតគឺ $1,0 \times 10^{-7}$ ម៉ូល/លីត្រ និងមាន pH ស្មើនឹង 7,0 ហើយមិនមែនជាអាស៊ីត និងមែនជាបាស ។</p>

<p>neutralization reaction : A reaction in which an acid and a base react in an aqueous solution to produce salt and water.</p>	<p>ប្រតិកម្មបន្ថយ : ប្រតិកម្មដែលអាស៊ីតនិងបាសមានប្រតិកម្មក្នុងសូលុយ-ស្យុងទឹកដើម្បីផលិតអំបិលនិងទឹក ។</p>
<p>neutron : Nuclear particle with a mass of 1 amu and an electric charge of zero, found in the nucleus of the atom</p>	<p>ណឺត្រុង : ភាគល្អិតនៃណឺយ៉ូដែលមានម៉ាស់ 1 amu និងបន្ទុកអគ្គិសនីសូន្យ ដែលប្រទះឃើញនៅក្នុងណឺយ៉ូអាតូម ។</p>
<p>neutron diffraction : The scattering of neutrons by atoms in solids, liquids, or gases. There are two types of interaction: one is between the neutrons and the atomic nucleus, the other is between the magnetic moments of the neutrons and the spin and orbital magnetic moments of the atoms. The latter interaction has provided valuable information on antiferromagnetic and ferrimagnetic materials. Interaction with the atomic nucleus gives diffraction patterns that complement those from X-rays.</p>	<p>ឪវិទ្យាស្រាវជ្រាវណឺត្រុង : ការព្រាចនៃណឺត្រុងដោយអាតូមក្នុងរូបរាងរឹង រាវ ឬឧស្ម័ន ។ មានប្រភេទអន្តរកម្មពីរកើតឡើង : មួយគឺរវាងណឺត្រុង និងណឺយ៉ូអាតូម និងមួយទៀតគឺរវាងម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិចនៃណឺត្រុង និងម៉ូម៉ង់ម៉ាញ៉េទិចស្តីន និងអរិប៊ីតាល់របស់អាតូម ។ អន្តរកម្មបន្ទាប់មកទៀតបានផ្តល់ព័ត៌មានមានតំលៃពីរូបធាតុអង់ទីម៉ាញ៉េទិច និងដែរីម៉ាញ៉េទិច ។ អន្តរកម្មជាមួយណឺយ៉ូអាតូមផ្តល់លំនាំចំណាងផ្លាតដែលបំពេញចំណាងផ្លាតពីការស្និទ្ធិ ។</p>
<p>neutron number : Symbol N. The number of neutrons in an atomic nucleus of a particular nuclide. It is equal to the difference between the nucleon number and the atomic number.</p>	<p>ចំនួនណឺត្រុង : និមិត្តសញ្ញា N ។ ចំនួនណឺត្រុងដែលមានក្នុងណឺយ៉ូរបស់សុយត្តិណូមួយ ។ វាស្មើនឹងផលដករវាងចំនួនសុយក្រូអុងនិងលេខអាតូម ។</p>
<p>Newman projection : A diagram showing the conformation of a molecule in which the viewer's eye looks along the carbon chain. The front carbon is shown as a point and the back carbon is shown as a circle. See eclipsed conformation, staggered conformation</p>	<p>ចំណោលញូម៉ាន់ : ដ្យាក្រាមមួយបង្ហាញពីទ្រង់ទ្រាយម៉ូលេគុលមួយដែលក្នុងនោះភ្នែករបស់អ្នកសង្កេតមើលតាមបណ្តោយខ្សែកាបូន ។ កាបូនផ្នែកខាងមុខត្រូវបានតាងដោយចំនុចមួយ ហើយកាបូនខាងក្រោយត្រូវបានតាងដោយរង្វង់ ។ មើល eclipsed conformation, staggered conformation</p>
<p>newton : Symbol N. The SI unit of force, being the force required to give a mass of one kilogram an acceleration of 1 ms⁻².</p>	<p>ញូតុន : និមិត្តសញ្ញា N ។ ខ្នាតប្រព័ន្ធអន្តរជាតិនៃកំលាំងការមានកំលាំងកើតឡើងទាមទារផ្តល់នូវម៉ាស់នៃមួយគីឡូក្រាមក្នុងការពន្លឿននៃ 1 ms⁻² ។</p>
<p>Newtonian fluid : A fluid in which the velocity gradient is directly proportional to the shear stress</p>	<p>សន្ទនិយញូតុន : សន្ទនិយដែលក្នុងនោះជម្រាលល្បឿនសមាមាត្រដោយផ្ទាល់ជាមួយកំលាំងសង្កត់ ។</p>
<p>Nichrome : Trade name for nickel-chromium alloys used for wire in heating elements as they possess good resistance to oxidation and have a high resistivity.</p>	<p>នីក្រូម : ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្មសំរាប់សំលោហៈណិកែល-ក្រូមដែលប្រើសំរាប់ខ្សែលូសក្នុងការដុតកំដៅធាតុដោយវាមានភាពធនទៅនឹងអុកស៊ីតកម្ម និងមានរេស៊ីស្ទីវីតេខ្ពស់ ។</p>
<p>nickel-cadmium cell : A secondary cell having a positive plate of nickel oxide and a negative plate of cadmium with an electrolyte of potassium hydroxide; often used as a dry cell.</p>	<p>ថ្នាំពិលនីកែល-កាត់ដ្យូម : ថ្នាំពិលមធ្យមដែលមានប្លាក(បន្ទុក)វិជ្ជមានជា នីកែលអុកស៊ីត និងប្លាកអវិជ្ជមានជាកាត់ដ្យូមជាមួយអេឡិចត្រូលីតប៉ូតាស្យូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។ ជាញឹកញយត្រូវបានប្រើជាថ្នាំពិលស្ងួត ។</p>

<p>nickel-iron accumulator : (Edison cell; NIFE cell) A secondary cell having a positive plate of nickel oxide and a negative plate of iron both immersed in an electrolyte of potassium hydroxide. The reaction on discharge is $2\text{NiOOH}\cdot\text{H}_2\text{O} + \text{Fe} \rightarrow 2\text{Ni}(\text{OH})_2 + \text{Fe}(\text{OH})_2$ the reverse reaction occurs during charging. Each cell gives an e.m.f. of about 1.2 volts.</p>	<p>និកែល-ដែក : (ថ្មីពិល Edison ឬថ្មីពិល NIFE) ថ្មីពិលមធ្យមដែលមាន ប្លាក(បន្ទះ)វិជ្ជមានជាស៊ីកែលអុកស៊ីត និងផ្នាកអវិជ្ជមានជាដែកដែលប្លាកទាំង ពីរត្រូវបានត្រាំក្នុងអេឡិចត្រូលីតជាប៉ូតាស្យូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត ។ ប្រតិកម្មបង្កប់ កំលាំងអគ្គិសនីគឺ $2\text{NiOOH}\cdot\text{H}_2\text{O} + \text{Fe} \rightarrow 2\text{Ni}(\text{OH})_2 + \text{Fe}(\text{OH})_2$ ប្រតិកម្មបញ្ជ្រាសកើតឡើងក្នុងពេលកំពុងសាក(បញ្ចូលភ្លើង) ។ ថ្មីពិលនីមួយៗ ផ្តល់ e.m.f ប្រហែល 1,2 វ៉ុល ។</p>
<p>nickelous compounds : Compounds of nickel in its +2 oxidation state; e.g. nickelous oxide is nickel (II) oxide (NiO).</p>	<p>សមាសធាតុនិកែល : សមាសធាតុនិកែលក្នុងភាពអុកស៊ីតកម្ម +2 របស់វា ឧទាហរណ៍ និកែលអុកស៊ីតគឺជាស៊ីកែល (II) អុកស៊ីត (NiO) ។</p>
<p>Nicol prism : A device for producing plane-polarized light, consisting of two pieces of calcite cut with a 68° angle and stuck together with Canada balsam.</p>	<p>ត្រីសនិក្ខុ : ឧបករណ៍សំរាប់ពន្លឺប៉ូលកម្មរាប ដែលផ្សំឡើងពីកាល់ស៊ីតពីរ ដុំកាត់ជាមុំ 68° និងបិទភ្ជាប់គ្នាដោយជ័រកាណាដា ។</p>
<p>Nicotinamide adenine dinucleotide (NAD⁺/NADH) : Nucleotide that serves as an acceptor (NAD⁺) and donor (NADH) of electrons in cellular reactions.</p>	<p>និកូទីណាមីតអាដេនីនឌីណុយគ្លេអូទីត : នុយក្លេអូទីតដែលជាអ្នកទទួល (NAD⁺) និងជាអ្នកផ្តល់ (NADH) អេឡិចត្រុងនៅក្នុងប្រតិកម្មកោសិកា ។</p>
<p>Nicotinamide adenine dinucleotide phosphate (NADPH) : Coenzyme involved in reduction reactions in anabolism.</p>	<p>និកូទីណាមីតអាដេនីនឌីណុយគ្លេអូទីតផូស្វាត : កូអង់ស៊ីមចូលរួមក្នុង ប្រតិកម្មរដុកក្នុងអាណាបូលីស ។</p>
<p>NIFE cell : See nickel-iron accumulator.</p>	<p>ថ្មីពិល NIFE : មើល nickel-iron accumulator ។</p>
<p>ninhydrin : $\text{C}_9\text{H}_4\text{O}_3\cdot\text{H}_2\text{O}$ A compound that reacts with amino acids to give a blue colour. Ninhydrin is commonly used in chromatography to analyse the amino-acid content of proteins.</p>	<p>នីនឌ្រីន : $\text{C}_9\text{H}_4\text{O}_3\cdot\text{H}_2\text{O}$ សមាសធាតុដែលមានប្រតិកម្មជាមួយអាស៊ីត អាមីនេដោយជាពណ៌ខៀវ ។ នីនឌ្រីនត្រូវបានប្រើជាទូទៅក្នុងក្រុមហ៊ុនក្រាហ្វិ ដើម្បីវិភាគបរិមាណអាស៊ីតអាមីនេរបស់ប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>nitrate : A salt or ester of nitric acid.</p>	<p>នីត្រាត : អំបិល ឬអេស្តែរនៃអាស៊ីតនីទ្រិច ។</p>
<p>nitration : A type of chemical reaction in which a nitro group ($-\text{NO}_2$) is added to or substituted in a molecule. Nitration can be carried out by a mixture of concentrated nitric and sulphuric acids. e.g. electrophilic substitution of benzene (and benzene compounds), where the electrophile is the nitril ion NO_2^+.</p>	<p>នីត្រូកម្ម : ប្រភេទប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះក្រុមនីត្រូ ($-\text{NO}_2$) ត្រូវបាន បន្ថែមទៅលើ ឬជំនួសក្នុងម៉ូលេគុលមួយ ។ នីត្រាតកម្មអាចដំណើរការដោយ ល្បាយនៃអាស៊ីតនីទ្រិចនិងអាស៊ីតស៊ុលផួរិចខាប់ ។ ឧទាហរណ៍ ការជំនួសអេឡិចត្រូ ត្រូភីលនៃបង់សែន (និងសមាសធាតុបង់សែន) ដែលភ្នាក់ងារអេឡិចត្រូភីល ជាអ៊ីយ៉ុងនីទ្រីល NO_2^+ ។</p>
<p>nitric acid : A colorless corrosive poisonous liquid. HNO_3</p>	<p>អាស៊ីតនីទ្រិច : វត្ថុរាវពុល គ្មានពណ៌ កាត់ មានរូបមន្ត HNO_3 ។</p>
<p>nitrides : Compounds of nitrogen with a more electropositive element. Boron nitride is a covalent compound having macromolecular crystals. Certain electropositive elements, such as lithium, magnesium and calcium, react directly with nitrogen to form ionic nitrides containing the N^{3-} ion. Transition elements form a range of interstitial nitrides (e.g. Mn_4N, W_2N), which can be produced by heating the metal in ammonia.</p>	<p>នីទ្រូ : សមាសធាតុអាសូតមានធាតុអេឡិចត្រូវិជ្ជមានខ្ពស់ជាង ។ បរិនីទ្រូជា សមាសធាតុកូវ៉ាឡង់ដែលមានក្រាមម៉ាត្រូម៉ូលេគុល ។ ធាតុដែលមានអេឡិចត្រូ វិជ្ជមានមួយចំនួនដូចជាលីទ្យូម ម៉ាញ៉េស្យូម និងកាល់ស្យូមប្រតិកម្មដោយផ្ទាល់ ជាមួយអាសូតដើម្បីបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងនីទ្រូដែលមានអ៊ីយ៉ុង N^{3-} ។ ធាតុលោហៈ ឆ្លងបង្កើតជាចន្លោះនៃនីទ្រូប្រលោះ(ឧទាហរណ៍ Mn_4N, W_2N) ដែលអាចត្រូវ បានបង្កើតឡើងដោយការដុតកំដៅលោហៈនោះក្នុងអាម៉ូញាក់ ។</p>

<p>nitriding : The process of hardening the surface of steel by producing a layer of iron nitride. One technique is to heat the metal in ammonia gas. Another is to dip the hot metal in a bath of molten sodium cyanide.</p>	<p>នីត្រូកម្ម : ដំណើរធ្វើអោយផ្ទៃដែកថែបរឹងដោយការបង្កើតស្រទាប់ដែកនីត្រូ ។ បច្ចេកទេសមួយគឺដុតកំដៅដែកក្នុងឧស្ម័នអាម៉ូញាក់ ។ បច្ចេកទេសមួយទៀតគឺជ្រលកដែកក្តៅក្នុងសូដ្យូមស្យានួរលាយ ។</p>
<p>nitrification : The oxidation of ammonium ions or ammonia to nitrate, by certain free-living bacteria in the soil</p>	<p>នីត្រូតកម្ម : ដំណើរអុកស៊ីតកម្មនៃអ៊ីយ៉ុងអាម៉ូញ៉ូម ឬអាម៉ូញាក់ទៅជានីត្រាតដោយបាក់តេរីរស់នៅសេរីក្នុងដី ។</p>
<p>nitrile rubber : A copolymer of buta-1,3-diene and propenitrile. It is a commercially important synthetic rubber because of its resistance to oil and many solvents.</p>	<p>កៅស៊ូនីត្រីល : ប៉ូលីមែប៊ុយតា-1,3-ឌីអែន និងប្រូប៊ែណូនីត្រីល ។ វាជាកៅស៊ូសំយោគបែបពាណិជ្ជកម្មយ៉ាងសំខាន់ដោយសារភាពធន់របស់វាទៅនឹងប្រេងនិងធាតុរំលាយជាច្រើន ។</p>
<p>nitriles (cyanides) : Organic compounds containing the group -CN bound to an organic group. e.g. CH₃CN.</p>	<p>នីត្រីល(ស្យាណួ) : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានក្រុម-CN ចងភ្ជាប់ទៅនឹងក្រុមសរីរាង្គ ។ ឧទាហរណ៍ CH₃CN ។</p>
<p>nitrite : A salt or ester of nitrous acid. The salts contain the NO₂⁻ ion.</p>	<p>នីត្រីត : អំបិលឬអេស្ត័រអាស៊ីតនីត្រី ។ អំបិលដែលមានផ្ទុកអ៊ីយ៉ុង NO₂⁻ ។</p>
<p>nitro compounds : Organic compounds containing the nitro group -NO₂ bound to a carbon atom. Nitro compounds are made by nitration reactions. They can be reduced to aromatic amines (e.g. nitrobenzene can be reduced to phenylamine).</p>	<p>សមាសធាតុនីត្រូ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានផ្ទុកក្រុម -NO₂ ដែលចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងអាតូមកាបូន ។ សមាសធាតុនីត្រូត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រតិកម្មនីត្រូកម្ម ។ វាអាចបង្កើតទៅជាអាមីនអារ៉ូម៉ាទិច (ឧទាហរណ៍ នីត្រូបង់សែនអាចបង្កើតទៅជាផេនីឡាមីន) ។</p>
<p>nitro group : See nitro compounds.</p>	<p>ក្រុមនីត្រូ : មើល nitro compounds ។</p>
<p>nitrogen cycle : A description of how the element nitrogen moves through the environment. Nitrogen in the atmosphere is not directly available to most organisms. Nitrogen fixing bacteria can convert it into nitrogen compounds, e.g. nitrates in the soil, which can be taken up by plant roots and may then pass along food chains into animals. Decomposing bacteria convert nitrogen-containing compounds (especially ammonia) in plant and animal wastes and dead remains back into nitrates, which are released into the soil and can again be taken up by plants (see nitrification). Some nitrogen is returned from the soil to the atmosphere by denitrifying bacteria (see denitrification).</p>	<p>វដ្តនៃអាសូត : ការពណ៌នាអំពីរបៀបដែលធាតុអាសូតផ្លាស់ទីចូលទៅក្នុងបរិស្ថាន ។ អាសូតក្នុងបរិយាកាសគឺមិនអាចរកបានដោយផ្ទាល់ទេចំពោះភារ័វសំភាគច្រើន ។ បាក់តេរីភ្ជាប់អាសូតអាចបំប្លែងវាអោយទៅជាសមាសធាតុអាសូតឧទាហរណ៍ នីត្រាតក្នុងដីដែលអាចត្រូវបានស្រូបយកដោយរឹសរុក្ខជាតិ និងក្រោយមកអាចឆ្លងកាត់តាមច្រវាក់អាហារទៅក្នុងខ្លួនសត្វ ។ បាក់តេរីបំបែកធាតុបំប្លែងសមាសធាតុដែលមានផ្ទុកអាសូត (ជាពិសេសអាម៉ូញាក់) ក្នុងកាកសំណល់ រុក្ខជាតិ និងសាកសពសត្វអោយវិលត្រលប់ទៅជានីត្រាតដែលទៅស្ថិតនៅក្នុងដីហើយអាចត្រូវបានស្រូបយកមកប្រើប្រាស់ដោយរុក្ខជាតិជាថ្មីម្តងទៀត (មើល nitrification) ។ បរិមាណអាសូតខ្លះត្រូវបានវិលត្រលប់ពីដីទៅក្នុងបរិយាកាសដោយសារបាក់តេរីដេនីត្រីកម្ម (មើល denitrification) ។</p>
<p>nitrogen fixation : The conversion of atmospheric nitrogen gas into nitrogen compounds. The process occurs naturally by the action of bacteria in the roots of leguminous plants.</p>	<p>ការភ្ជាប់អាសូត : ការបំប្លែងឧស្ម័នអាសូតបរិយាកាសអោយទៅជាសមាសធាតុអាសូត ។ ដំណើរនេះកើតឡើងក្នុងធម្មជាតិដោយអំពើនៃបាក់តេរីក្នុងរឹសរុក្ខជាតិលេតុយមីណី ។</p>
<p>nitrogenous base : Basic, nitrogen-containing heterocyclic compound, the most common ones being adenine, guanine, cytosine, thymine, and uracil.</p>	<p>ធានអាសូត : សមាសធាតុអេតេរូស៊ីក្លិចដែលអាសូតជាមូលដ្ឋានដែលសំខាន់ជាងគេគឺអាដេនីន ធានីន ស៊ីតូសីន ទីមីន និងអ៊ុយរ៉ាសីល ។</p>

<p>nitroglycerine : Explosive yellow liquid made by reacting glycerol with a mixture of concentrated sulfuric and nitric acids. $C_3H_5(ONO_2)_3$</p>	<p>ទីត្រូក្លីសេរីន : វត្ថុរាវពណ៌លឿងមានជាតិផ្ទះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រតិកម្មក្លីសេរីនជាមួយនិងល្បាយអាស៊ីតស៊ុលផ្ទៀរនិងអាស៊ីតនីត្រិចខាប់មាសរូបមន្ត $C_3H_5(ONO_2)_3$ ។</p>
<p>nitrosamines : A group of cancer-forming compounds with the general formula $RR'NNO$, where R and R' are side groups with a variety of possible structures. Nitrosamines, which are a component of cigarette smoke, cause cancer in a number of organs, particularly in the liver, kidneys, and lungs. An example of a nitrosamine is dimethylnitrosamine, which has two methyl side groups (CH₃-).</p>	<p>ទីត្រូសាមីន : ក្រុមសមាសធាតុបង្កជំងឺមហារីកដែលមានរូបមន្តទូទៅ $RR'NNO$ ដែល R និង R' ជាក្រុមខ្សែខ្លីដែលអាចមានទំរង់ខុសៗគ្នា។ នីត្រូសាមីនដែលជាសមាសភាគនៃផ្សែងបារីបណ្តាលអោយកើតជំងឺមហារីកដល់សរីរាង្គជាច្រើនជាពិសេសក្នុងថ្លើម តំរងនោម និងសួត។ ឧទាហរណ៍ឌីមេទីល នីត្រូសាមីនដែលមានក្រុមខ្សែខ្លីមេទីលពីរ (CH₃-) ។</p>
<p>nitrosyl ion : The ion NO^+.</p>	<p>អ៊ុយ៉ុងទីត្រូស៊ីល : អ៊ុយ៉ុង NO^+ ។</p>
<p>nitrous acid : A weak acid, HNO_2, known only in solution and in the gas phase.</p>	<p>អាស៊ីតទីត្រូ : អាស៊ីតខ្សោយ HNO_2 ដឹងបានតែនៅក្នុងសូលុយស្យុងនិងក្នុងផាសឧស្ម័នប៉ុណ្ណោះ។</p>
<p>nitryl ion : (nitronium ion) The ion NO_2^+, found in mixtures of nitric acid and sulphuric acid and solutions of nitrogen oxides in nitric acid.</p>	<p>អ៊ុយ៉ុងទីត្រូញីល : (អ៊ុយ៉ុងទីត្រូញីម) អ៊ុយ៉ុង NO_2^+ ប្រទះឃើញក្នុងល្បាយអាស៊ីតនីត្រិចនិងអាស៊ីតស៊ុលផ្ទៀរ និងក្នុងសូលុយស្យុងអាសូតអុកស៊ីតក្នុងអាស៊ីតនីត្រិច។</p>
<p>NMR : See nuclear magnetic resonance.</p>	<p>NMR : មើល nuclear magnetic resonance ។</p>
<p>noble gas : Any member of a group of gaseous elements in Group 18 of the periodic table. Also called inert gas, rare gas.</p>	<p>ឧស្ម័នកំរ : សមាជិកនៃក្រុមធាតុឧស្ម័នណាមួយក្នុងក្រុម 18 នៃតារាងខួប។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ឧស្ម័ននិចល ឬឧស្ម័នកំរ។</p>
<p>NOE : See nuclear Overhauser effect.</p>	<p>NOE : មើល nuclear Overhauser effect ។</p>
<p>nonhydrate : A crystalline compound that has nine moles of water per mole of compound.</p>	<p>ឧស្ម័នអ៊ីដ្រាត : សមាសធាតុក្រាមដែលមានប្រាំបួនម៉ូលទឹកក្នុងមួយម៉ូលសមាសធាតុ។</p>
<p>nonbenzenoid aromatics : Aromatic compounds that have rings other than benzene rings. Examples are the cyclopenta-dienyl anion, $C_5H_5^-$, and the tropylium cation, $C_7H_7^+$. See also annulene.</p>	<p>អារ៉ូម៉ាតិចមិនមែនបង់សែនណូអ៊ីត : សមាសធាតុអារ៉ូម៉ាតិចដែលមានរង្វង់ផ្សេងទៀតក្រៅពីរង្វង់បង់សែន។ ឧទាហរណ៍ អាញីយ៉ុងស៊ីក្លូបង់តាឌីអែនីល $C_5H_5^-$ និងកាចុងប្រូពីល្យូម $C_7H_7^+$ ។ មើល annulene ។</p>
<p>non-bonding electrons: Valence electrons that are not involved covalent bond formation.</p>	<p>អេឡិចត្រុងមិនសម្ព័ន្ធ : អេឡិចត្រុងវ៉ាលែនដែលមិនបានចូលរួមកំណសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់។</p>
<p>noncompetitive inhibitor : Reversible inhibitor that binds to an enzyme at a location other than the active site and thus does not compete with the substrate.</p>	<p>ធាតុបង្កាត់មិនប្រជែង : ធាតុបង្កាត់ត្រឡប់បានដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអង់ស៊ីមនៅកន្លែងផ្សេងពីមណូលសកម្ម និងដូច្នេះមិនប្រជែងជាមួយស៊ុបស្ត្រាត។</p>
<p>non-electrolytes : Substances whose aqueous solutions will not conduct an electric current.</p>	<p>មិនមែនអេឡិចត្រូលីត : សារធាតុដែលក្នុងសូលុយស្យុងទឹកនឹងមិនចម្រងចរន្តអគ្គីសនី។</p>

<p>nonequilibrium statistical mechanics : The statistical mechanics of systems not in thermal equilibrium. One of the main purposes of nonequilibrium statistical mechanics is to calculate transport coefficients and inverse transport coefficients, such as conductivity and viscosity, from first principles and to provide a basis for transport theory.</p>	<p>មេកានិចស្ថិតិគ្មានលំនឹង : ប្រព័ន្ធមេកានិចស្ថិតិដែលគ្មានលំនឹងកំដៅ ។ គោលបំណងសំខាន់មួយនៃមេកានិចស្ថិតិគ្មានលំនឹងគឺដើម្បីគណនាមេគុណដឹកនាំនិងមេគុណដឹកនាំច្រាសដូចជាភាពចំបងនិងភាពអន្តិលពីគោលការណ៍ដំបូង និងផ្តល់មូលដ្ឋានសំរាប់ទ្រឹស្តីដឹកនាំ ។</p>
<p>nonequilibrium thermodynamics : The thermodynamics of systems not in thermal equilibrium.</p>	<p>ទែម៉ូឌីណាមិចគ្មានលំនឹង : ប្រព័ន្ធទែម៉ូឌីណាមិចដែលគ្មានលំនឹងកំដៅ ។</p>
<p>nonmetals : All elements that are not metals; that is, do not conduct heat or electricity as well, are electronegative and form negative ions or covalent bonds in compounds, and form neutral or acidic oxides.</p>	<p>អលោហៈ : ធាតុទាំងអស់ដែលមិនមែនជាលោហៈ មិនចំលងកំដៅឬចរន្តអគ្គិសនីផងដែរ ។ វាមានអេឡិចត្រូអវិជ្ជមាន និងបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន ឬសម្ព័ន្ធកូរ៉ាងក្នុងសមាសធាតុ និងបង្កើតអុកស៊ីតណីតឬអុកស៊ីតអាស៊ីត ។</p>
<p>non-Newtonian fluids : In such fluids there is a departure from the simple Newtonian relationships. E.g., in some liquids the viscosity increases as the velocity gradient increases, i.e. the faster the liquid moves the more viscous it becomes.</p>	<p>សន្ទនីយ៍មិនមែនញូតុន : ក្នុងសន្ទនីយ៍បែបនេះមានការប្រាសចាកពីទំនាក់ទំនងញូតុនធម្មតា ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងវត្ថុរាវខ្លះភាពអន្តិលកើនឡើងនៅពេលជំរាលលឿនលំហូរកើន មានន័យថា វត្ថុរាវផ្លាស់ទីកាន់តែរហ័សវាក៏កាន់តែឆាប់ក្លាយទៅជាស្ថិតអន្តិលដែរ ។</p>
<p>nonpolar molecule : Symmetrical molecule with no unbalanced electric charge. e.g. methane and benzene</p>	<p>ម៉ូលេគុលមិនម៉ូលែ : ម៉ូលេគុលស៊ីមេទ្រីដែលមានបន្ទុកអគ្គិសនីមិនស្មើគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ មេតាន និងបង់សែន ។</p>
<p>nonpolar solvent : Compounds that do not have a permanent dipole moment. e.g. ethoxyethane and benzene.</p>	<p>ធាតុរំលាយមិនម៉ូលែ : សមាសធាតុដែលមិនមានម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលអចិន្ត្រៃយ៍ ។ ឧទាហរណ៍ អេតុកស៊ីអេតាន និងបង់សែន ។</p>
<p>nonreducing sugar : A sugar that cannot donate electrons to other molecules and therefore cannot act as a reducing agent. e.g. Sucrose.</p>	<p>ស្ករមិនធ្វើដេដុកម្នូ : ស្ករដែលមិនអាចផ្តល់អេឡិចត្រុងទៅអោយម៉ូលេគុលដទៃ ដូច្នេះវាមិនអាចដើរតួជាភ្នាក់ងាររដុកម្នូបានទេ ។ ឧទាហរណ៍សាការ៉ូស ។</p>
<p>nonrelativistic quantum theory : An application of quantum theory in which it is assumed that particles; cannot be created or destroyed, move slowly compared to the speed of light, and have mass that does not change with velocity. This theory applies mostly to atomic and molecular phenomena.</p>	<p>ទ្រឹស្តីកង់តូមិចការ៉េនុំគ្នា : ការអនុវត្តទ្រឹស្តីកង់តូមិចដែលក្នុងនោះវាត្រូវបានសន្មតថាភាគល្អិតមិនអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងឬបំផ្លាញ ហើយវាធ្វើចលនាយ៉ាងយឺតប្រៀបធៀបទៅនឹងល្បឿនពន្លឺ និងមានម៉ាស់មិនផ្លាស់ប្តូរជាមួយល្បឿន ។ ទ្រឹស្តីនេះអនុវត្តភាគច្រើនចំពោះបាតុភូតអាតូម និងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>nonrenewable energy sources : Sources of energy that cannot be replaced naturally. e.g. fossil fuels (oil, coal, gas), and nuclear fission fuels.</p>	<p>ប្រភពថាមពលមិនកើតឡើងវិញ : ប្រភពថាមពលដែលមិនអាចជំនួសបានដូចធម្មជាតិ ។ ឧទាហរណ៍ ឥន្ធនៈផូស៊ីល (ប្រេង ធុរុងថ្ម ឧស្ម័ន) និងឥន្ធនៈបន្ទុះបរមាណូ ។</p>
<p>nonsoaponifiable lipid : Lipid that does not contain fatty acids and therefore cannot be saponified by base.</p>	<p>លីពីតមិនទេសាប៊ូកម្នូ : លីពីតដែលគ្មានអាស៊ីតខ្លាញ់ ហេតុនេះហើយវាមិនអាចរងសាប៊ូកម្នូជាមួយបាសទេ ។</p>
<p>nonstoichiometric compound : (Berthollide compound) A chemical compound in which the elements do not combine in simple ratios. e.g. rutile (titanium(IV) oxide) has the formula TiO_{1.8}.</p>	<p>សមាសធាតុមិនស្មើសរុប : (សមាសធាតុប៊ែតូលីត) សមាសធាតុគីមីដែលធាតុមិនផ្សំក្នុងរ៉ាស្យូងាយ ។ ឧទាហរណ៍ រុយទីល(ទីតាញ៉ូម(IV) អុកស៊ីត) មានរូបមន្ត TiO_{1.8} ។</p>

<p>noradrenaline (norepinephrine) : A hormone produced by the adrenal glands and also secreted from nerve endings in the sympathetic nervous system as a chemical transmitter of nerve impulses. Many of its general actions are similar to those of adrenaline, but it is more concerned with maintaining normal body activity than with preparing the body for emergencies.</p>	<p>នរាដ្រេណាលីន(នរេពីនេហ្វ្រីន) : អរម៉ូនដែលផលិតដោយក្រពេញកន្សោមលើតំរងនោមនិងត្រូវបានបញ្ចេញដោយចុងសរសៃប្រសាទក្នុងប្រព័ន្ធសរសៃប្រសាទសំប៉ាទិចដែលជាធាតុបញ្ជូនសារធិមីនៃចរន្តប្រសាទ ។ សកម្មភាពទូទៅជាច្រើនរបស់វាស្រដៀងគ្នាទៅនឹងសកម្មភាពរបស់អាដ្រេណាលីន ប៉ុន្តែវាសំរាប់ការថែរក្សាសកម្មភាពសព្វកាយជាធម្មតាច្រើនជាងសំរាប់ការត្រៀមសព្វកាយសំរាប់ពេលមានអាសន្ន ។</p>
<p>norepinephrine : See noradrenaline.</p>	<p>នរេពីនេហ្វ្រីន : មើល noradrenaline ។</p>
<p>normality : For an acid, the concentration of a solution in moles per liter of reactable hydrogen ion. E.g., a 1.0 M solution of HCl is 1.0 N, and a 1.0 M solution of the strong H₂SO₄ is 2.0 N.</p>	<p>ណរម៉ាលីតេ : សំរាប់អាស៊ីតគឺកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនដែលអាចមានប្រតិកម្មហើយគិតជាម៉ូលក្នុងមួយលីត្រសូលុយស្យុង ។ ឧទាហរណ៍ សូលុយស្យុងអាស៊ីត-ក្លរីឌ្រីច 1 M គឺជា 1N និងសូលុយស្យុងអាស៊ីតស៊ុលផួរិចខ្លាំង 1 M គឺជា 2N ។</p>
<p>nuclear binding energy: The energy required to break up a nucleus into its component protons and neutrons.</p>	<p>ថាមពលខ្លាំងនៃឆ្នុយ : ថាមពលត្រូវការសំរាប់បំបែកណ្វៃយ៉ូទៅជាប្រូតុងនិងណឺត្រុងធាតុបង្ករបស់វា ។</p>
<p>nuclear charge : Number of protons in the nucleus, expressed as the atomic number of the element.</p>	<p>បន្ទុកនៃឆ្នុយ : ចំនួនប្រូតុងក្នុងណ្វៃយ៉ូដែលសំដែងជាលេខអាតូមធាតុ ។</p>
<p>nuclear fission : Splitting of a heavy nucleus to produce two lighter “fission fragment” nuclei, a number of free neutrons, and a large amount of energy. Fission is triggered when an unstable nucleus absorbs a neutron.</p>	<p>ការបំបែកនៃឆ្នុយ : ការបំបែកណ្វៃយ៉ូធ្ងន់ដើម្បីផលិតណ្វៃយ៉ូពីរ ស្រាលជាង (ការបំបែកជាបំណែក) ចំនួនណឺត្រុងសេរី និងបរិមាណថាមពលច្រើន ។ ការបំបែកកើតឡើងនៅពេលដែលណ្វៃយ៉ូមិនថែរស្រូបយកណឺត្រុង ។</p>
<p>nuclear fusion : Fusing of two light nuclei together to form a heavier nucleus. When very light nuclei are fused together, the product nucleus has less energy than the two “reactant” nuclei; considerable energy is released in the fusion reaction.</p>	<p>ការរលាយចូលគ្នានៃឆ្នុយ : ការរលាយចូលគ្នានៃណ្វៃយ៉ូស្រាលពីរជាមួយគ្នាដើម្បីបង្កើតបានជាណ្វៃយ៉ូ ធ្ងន់មួយ ។ នៅពេលដែលណ្វៃយ៉ូស្រាលខ្លាំងរលាយចូលគ្នាណ្វៃយ៉ូដែលកើតឡើងមានថាមពលតិចជាងណ្វៃយ៉ូ ប្រតិករពីរ ។ ថាមពលយ៉ាងច្រើនត្រូវបានបញ្ចេញក្នុងប្រតិកម្មរលាយចូលគ្នានេះ ។</p>
<p>nuclear magnetic resonance (NMR) : The absorption of electromagnetic radiation by a nucleus in an external magnetic field. The phenomenon occurs if the nucleus has nonzero spin, in which case it behaves as a small magnet. NMR can be used for the accurate determination of nuclear moments. It can also be used in a sensitive form of magnetometer to measure magnetic fields. The main application of NMR is as a technique for chemical analysis and structure determination known as NMR spectroscopy.</p>	<p>វេស្តន្តនៃម៉ាញេទិចនុយក្លេអ៊ែរ : សំរូបការស្ទើរអេឡិចត្រូម៉ាញេទិចដោយណ្វៃយ៉ូក្នុងដែនម៉ាញេទិចខាងក្រៅ ។ បាតុភូតនេះកើតឡើងប្រសិនបើណ្វៃយ៉ូមានស្ពីនមិនសូន្យដែលក្នុងករណីនេះវាដើរតួជាមេដៃកតូច ។ NMR អាចត្រូវបានប្រើសំរាប់ការកំណត់ជាក់លាក់នៃម៉ូម៉ង់នុយក្លេអ៊ែរ ។ វាអាចត្រូវបានគេប្រើផងដែរក្នុងទម្រង់រូបនៃម៉ាញេទិចម៉ែត្រដើម្បីវាស់ដែនម៉ាញេទិច ។ ការអនុវត្តសំខាន់នៃ NMR ជាបច្ចេកទេសមួយសំរាប់វិភាគគីមីនិងការកំណត់ទម្រង់ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាស្ពិចត្រូស្កូប NMR ។</p>
<p>nuclear Overhauser effect (NOE) : An effect in nuclear magnetic resonance (NMR) used to increase the intensities of resonance lines.</p>	<p>ផលនុយក្លេអ៊ែរ Overhauser (NOE) : ផលក្នុងវេស្តន្តនៃម៉ាញេទិចនុយក្លេអ៊ែរ (NMR) ដែលប្រើសំរាប់បង្កើនអាំងតង់ស៊ីតេបន្ទាត់រេសូណង់ ។</p>

<p>nuclear waste : Fission fragment nuclei are highly radioactive and extremely dangerous. They are referred to as “nuclear waste,” or in the case of a weapons explosion, as “fall-out.”</p>	<p>សំណល់នៃឆ្នុយ : ណឺយូត្រីននៃការបំបែកជាបំណែកគឺជាធាតុវិទ្យុសកម្មខ្លាំង និងមាន គ្រោះថ្នាក់បំផុត។ វាត្រូវបានសំដៅទៅលើ “សំណល់ណឺយូត្រី” ឬក្នុងករណីការផ្ទុះអាវុធ ជាការធ្លាក់វិទ្យុសកម្មមកដីវិញ។</p>
<p>nucleon : A proton or a neutron.</p>	<p>នុយក្លេអុន : ប្រូតុង ឬណឺត្រុង។</p>
<p>nucleon number (mass number) : Symbol A. The number of nucleons in an atomic nucleus of a particular nuclide.</p>	<p>ចំនួននុយក្លេអុន(ចំនួនម៉ាស់) : និមិត្តសញ្ញា A ។ ចំនួននុយក្លេអុនក្នុងណឺយូត្រីអត្តសញ្ញាណនៃស្ថានភាពណាមួយ។</p>
<p>nucleophile : An ion or molecule that can donate electrons. Nucleophiles are often oxidizing agents and Lewis bases. They are either negative ions (e.g. O⁻) or molecules that have electron pairs (e.g. NH₃). In organic reactions they tend to attack positively charged parts of a molecule. Compare electrophile.</p>	<p>នុយក្លេអុតីល : អ៊ីយ៉ុង ឬម៉ូលេគុលដែលអាចផ្តល់អេឡិចត្រុង។ នុយក្លេអុតីលច្រើនតែជាភ្នាក់ងារអុកស៊ីតកម្ម និងជាបាសឡឺវីស។ វាអាចជាអ៊ីយ៉ុងអវិជ្ជមាន(ឧទាហរណ៍ O⁻) ឬជាម៉ូលេគុលដែលមានគូអេឡិចត្រុង (ឧទាហរណ៍ NH₃)។ ក្នុងប្រតិកម្មសរីរាង្គវាច្រើនតែភ្ជាប់ជាមួយផ្នែកដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមាននៃម៉ូលេគុល។ ប្រៀបធៀបនឹង electrophile ។</p>
<p>nucleophilic addition : A type of addition reaction in which the first step is attachment of a nucleophile to a positive (electron-deficient) part of the molecule. Aldehydes and ketones undergo reactions of this type because of polarization of the carbonyl group (carbon positive).</p>	<p>ការបូកនុយក្លេអុតីល : ប្រភេទប្រតិកម្មបូកដែលក្នុងនោះដំណាក់កាលទីមួយជាការភ្ជាប់នៃនុយក្លេអុតីលទៅនឹងផ្នែកវិជ្ជមាន(ខ្វះអេឡិចត្រុង) នៃម៉ូលេគុល។ អាចដើរតួនាទីសេតូនរងប្រតិកម្មបែបនេះដោយសារប៉ូលកម្មនៃក្រុមកាបូនីល(កាបូនវិជ្ជមាន)។</p>
<p>nucleophilic substitution : A type of substitution reaction in which a nucleophile displaces another group or atom from a compound.</p>	<p>ការជំនួសនុយក្លេអុតីល : ប្រភេទប្រតិកម្មជំនួសដែលក្នុងនោះនុយក្លេអុតីលជំនួសកន្លែងក្រុមមួយផ្សេងទៀត ឬអាតូមចេញពីម៉ូលេគុល។</p>
<p>nucleoside : Compound consisting of a nitrogenous base and a sugar.</p>	<p>នុយក្លេអុស៊ីត : សមាសធាតុដែលមានបាសអាសូតនិងស្ករ។</p>
<p>nucleosynthesis : The synthesis of chemical elements by nuclear processes. Stellar nucleosynthesis, which takes place in the centre of stars at very high temperatures, is now the main form of nucleosynthesis. The exact process occurring in stellar nucleosynthesis depends on the temperature, density, and chemical composition of the star.</p>	<p>នុយក្លេអុស៊ីនេសេស : ការសំយោគនៃធាតុគីមីដោយដំណើរការនុយក្លេអុតីល។ នុយក្លេអុស៊ីនេសេសផ្ទាល់ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងមណ្ឌលនៃផ្កាយនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ខ្លាំងបច្ចុប្បន្ននេះជាទំរង់សំខាន់នៃនុយក្លេអុស៊ីនេសេស។ ដំណើរការជាក់ស្តែងដែលកើតមានក្នុងនុយក្លេអុស៊ីនេសេសអាស្រ័យលើសីតុណ្ហភាព ដង់ស៊ីតេ និងសមាសភាពគីមីនៃផ្កាយ។</p>
<p>nucleotide : Compound consisting of a nitrogenous base, a sugar, and one or more phosphate groups.</p>	<p>នុយក្លេអុទីត : សមាសធាតុដែលមានបាសអាសូត ស្ករ និងក្រុមផូស្វាតមួយ ឬច្រើន។</p>
<p>nucleus : 1. The dense central portion of an atom, composed of protons and neutrons. 2. Eucaryotic organelle that contains most of the DNA of the cell and directs cell division, growth, and maintenance of the cell.</p>	<p>នៃឆ្នុយ : 1. ផ្នែកកណ្តាលរបស់អាតូមដែលមានប្រូតុង និង ណឺត្រុង។ 2. ធាតុកោសិកានៃអ៊ីការីយ៉ូតដែលផ្ទុកអាស៊ីតដេអុកស៊ីរីបូសុយក្លេអុតិកច្រើននៃកោសិកា ហើយជាធាតុដឹកនាំចំណែកកោសិកា ការលូតលាស់ និងការថែរក្សាកោសិកា។</p>

<p>nuclide : A term that refers only to a particular nuclear species. The term is used for the type of atom as characterized by its atomic number and its neutron number (e.g. the nuclides uranium-235 and plutonium-239 are fissile).</p>	<p>នុយក្លីត : ពាក្យដែលសំដៅតែទៅលើប្រភេទណូយ៉ូដោយឡែក ។ ពាក្យនេះត្រូវបានប្រើសំរាប់ប្រភេទអាតូមដែលអាចសំគាល់បានដោយចំនួនអាតូម និងចំនួនណឺត្រុងរបស់វា(ឧទាហរណ៍ នុយក្លីតអ៊ុយរ៉ាញ៉ូម-235 និងពុយតូញ៉ូម-239 ដែលជាធាតុផ្ទុះបរមាណូ ។</p>
<p>nutrients : Substances required by the body that are provided by food.</p>	<p>សារធាតុចិញ្ចឹម : សារធាតុសារពាង្គកាយត្រូវការដែលត្រូវបានផ្តល់ដោយចំណីអាហារ ។</p>
<p>nutrition : Branch of science that deals with the composition, preparation, consumption, and processing of food.</p>	<p>ការចិញ្ចឹម : ផ្នែកនៃវិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាពីសមាសភាពការរៀបចំការប្រើប្រាស់និងសំនាំនៃការផលិតអាហារ ។</p>
<p>nylon : Any of various synthetic polyamide fibres having a protein-like structure formed by the condensation between an amino group of one molecule and a carboxylic acid group of another.</p>	<p>នីឡុង : សរសៃប្រូលីអាមីតសំយោគដែលមានទម្រង់ដូចប្រូតេអ៊ីនកកើតឡើងដោយកុងដង់សង់កម្មរវាងក្រុមអាមីណូមួយម៉ូលេគុលនិងក្រុមអាស៊ីតកាបូកស៊ីលិចមួយម៉ូលេគុលផ្សេងទៀត ។</p>
<p>O</p>	
<p>observation : The noting and recording of facts and events.</p>	<p>ការសង្កេត : កំណត់សំគាល់ និងកំណត់ត្រាហេតុការណ៍ និងព្រឹត្តិការណ៍ ។</p>
<p>occlusion : 1. The trapping of small pockets of liquid in a crystal during crystallization. 2. The absorption of a gas by a solid such that atoms or molecules of the gas occupy spaces in the solid lattice. Palladium, e.g., can occlude hydrogen.</p>	<p>ការស្តុះ : 1. ការចាប់យកនៃថង់ តូចៗនូវវត្ថុរាវក្នុងក្រាមនៅពេលកំណកក្រាម ។ 2. សំរូបឧស្ម័នដោយវត្ថុរឹងដែលអាតូមឬម៉ូលេគុលនៃឧស្ម័នស្ថិតនៅកន្លែងទំនេរ ក្នុងប្រទាសវត្ថុរឹង ។ ប៉ាឡាឌីយ៉ូម ជាឧទាហរណ៍ អាចស្តុះយកអ៊ីដ្រូសែនបាន ។</p>
<p>ochre : A yellow or red mineral form of iron(III) oxide, Fe₂O₃ used as a pigment.</p>	<p>ជាតិពណ៌ក្រហម : សណ្ឋានរំពណ៍លឿងឬក្រហមនៃដែក (III) , Fe₂O₃ ប្រើជាជាតិពណ៌ ។</p>
<p>octahedron : A rectangular eight sided figure with rectangular faces.</p>	<p>អង្គមុខ : រូបដែលមានប្រាំបីជ្រុងរាងចតុកោណកែងដែលមានមុខជាចតុកោណកែង ។</p>
<p>octahydrate : A crystalline hydrate that has eight moles of water per mole of compound.</p>	<p>អុកតាអ៊ីដ្រាត : អ៊ីដ្រាតក្រាមដែលមានប្រាំបីម៉ូលេគុលទឹកក្នុងមួយម៉ូលនៃសមាសធាតុ ។</p>
<p>octane number : A number that provides a measure of the ability of a fuel to resist 'knocking' (see knocking) when it is burnt in a spark-ignition engine. It is the percentage by volume of iso-octane (C₈H₁₈; 2,2,4-trimethylpentane) in a blend with normal heptane (C₇H₁₆) that matches the knocking behaviour of the fuel being tested. Compare cetane number.</p>	<p>ចំនួនអុកតាន : ចំនួនដែលផ្តល់អោយរង្វាស់នៃលទ្ធភាពរបស់ឥន្ធនៈក្នុងការទប់ទល់ 'ការទង្គិច' (មើល knocking) នៅពេលវាឆេះក្នុងម៉ាស៊ីនចំហេះផ្កាក្លើង ។ នេះជាកាតរយជាមាឌនៃអ៊ីសូ-អុកតាន (C₈H₁₈; 2,2,4- ទ្រីមេទីលប៊ង់តាន) ក្នុងការលាយគ្នាជាមួយអ៊ីបតានធម្មតា (C₇H₁₆) ដែលត្រូវគ្នាទៅនឹងលក្ខណៈនៃការទង្គិចរបស់ឥន្ធនៈដែលត្រូវសាកល្បង(តេស្ត) ។ ប្រៀបធៀប cetane number ។</p>
<p>octavalent : Having a valency of eight.</p>	<p>អុកតាវ៉ាល្យង់ : មានវ៉ាល្យង់ប្រាំបី ។</p>
<p>octet : A stable group of eight electrons in the outer shell of an atom (as in an atom of a noble gas).</p>	<p>អង្គតា : ក្រុមថេរដែលមានអេឡិចត្រុងប្រាំបីនៅស្រទាប់ក្រៅនៃអាតូម (ដូចជានៅក្នុងអាតូមនៃឧស្ម័នកំរ) ។</p>

<p>octet rule : Chemical stability is implied if an atom has a set of eight outer electrons (sp electrons). Note that hydrogen does not obey this rule.)</p>	<p>វិធានអង្គតា : ស្ថិរភាពគីមីត្រូវបានបញ្ជាក់បើសិនជាអាតូមមួយមានអេឡិចត្រុងត្រង់ប្រាំបីនៅស្រទាប់ក្រៅបង្អស់ (អេឡិចត្រុងនៅស្រទាប់ sp) ។ កត់សំគាល់ថាអ៊ីដ្រូសែនមិនគោរពតាមវិធាននេះទេ ។</p>
<p>octupole : A set of eight point charges that has zero net charge and does not have either a dipole moment or a quadrupole moment. An example of an octupole is a methane molecule (CH₄). Octupole interactions are much smaller than quadrupole interactions and very much smaller than dipole interactions.</p>	<p>អង្គប៉ូល : តំរៀបនៃចំណុចបន្ទុកប្រាំបីដែលមានបន្ទុកសុទ្ធសូន្យ និងគ្មានម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលឬម៉ូម៉ង់តេត្រាប៉ូលទេ ។ ឧទាហរណ៍ នៃអង្គប៉ូលគឺម៉ូលេគុលមេតាន (CH₄) ។ អន្តរកម្មអង្គប៉ូលតូចជាងអន្តរកម្មតេត្រាប៉ូលច្រើន និងតូចជាងអន្តរកម្មឌីប៉ូលយ៉ាងច្រើន ។</p>
<p>odor : Smell or fragrance.</p>	<p>ក្លិន : ក្លិន ឬក្លិនក្រអូប ។</p>
<p>ohm : Symbol Ω. The SI unit of electrical resistance, being the resistance between two points on a conductor when a constant potential difference of one volt, applied between these points, produces a current of one ampere in the conductor.</p>	<p>អូម : និមិត្តសញ្ញា Ω ។ ខ្នាត SI នៃរស្មីស្តង់អគ្គិសនី ដែលជាវ៉ុលត្យែងរវាងចំណុចពីរលើអង្គធាតុចំលង កាលណាផលសងប៉ូតង់ស្យែលថេរមួយវ៉ុលនៅចន្លោះចំណុចទាំងនេះបង្កើតចរន្តមួយអំពែក្នុងអង្គធាតុចំលងនោះ ។</p>
<p>oil of vitriol : Sulphuric acid.</p>	<p>ប្រេងទឹកស្រូវ : អាស៊ីតស៊ុលផួរិច ។</p>
<p>oil sand : (tar sand; bituminous sand) A sandstone or porous carbonate rock that contains hydrocarbons.</p>	<p>ខ្សាច់ប្រេង : (ខ្សាច់ដីខ្សាច់ប៊ីទូម) ថ្មខ្សាច់ ឬថ្ម កាបូណាតមានរន្ធដែលផ្ទុកអ៊ីដ្រូកាបូ ។</p>
<p>oil shale : A fine-grained carbonaceous sedimentary rock from which oil can be extracted. The rock contains organic matter -kerogen -which decomposes to yield oil when heated.</p>	<p>ថ្មប្រេង : សិលាកំទេចកំណត្រាប់តូចៗផ្ទុកកាបូនដែលអាចចំរាញ់យកប្រេង ។ ថ្មនេះផ្ទុករូបធាតុសរីរាង្គ កេរ៉ូសែន ដែលបំបែកអោយផលជាប្រេង នៅពេលបានដុតកំដៅ ។</p>
<p>oiling : To lubricate.</p>	<p>ដាក់ប្រេង : ដាក់ប្រេង ។</p>
<p>oils : Various viscous liquids that are immiscible with water. Natural plant and animal oils are triacylglycerols, mixtures of terpenes or simple esters. Mineral oils are mixtures of hydrocarbons.</p>	<p>ប្រេង : វត្ថុរាវស្អិតអន្លិលនានាដែលមិនរលាយក្នុងទឹក ។ ប្រេងរុក្ខជាតិ និងប្រេងសត្វគឺជាទ្រីអាស៊ីលគ្លីសេរ៉ូលដែលជាល្បាយនៃទីប៊ែន ឬអេស្តែរងាយ ។ ប្រេងរ៉ែគឺជាល្បាយនៃអ៊ីដ្រូកាបូ ។</p>
<p>oleaginous : (adj) Producing or containing oil or lipids. Oleaginous microorganisms, which normally contain 20-25% oil, are of interest in biotechnology as alternative sources of conventional oils or as possible sources for novel oils.</p>	<p>ប្រេង : (គុណនាម) ដែលផលិត ឬផ្ទុកប្រេង ឬលីពីត ។ មីក្រូសារពាង្គកាយផ្ទុកប្រេងដែលជាធម្មតាផ្ទុកប្រេងពី 20-25% មានផលប្រយោជន៍ក្នុងជីវបច្ចេកវិទ្យាជាប្រភពឆ្នាស់នៃប្រេងធម្មតា ឬដូចជាប្រភពប្រេងថ្មី ប្លែកៗ ។</p>
<p>oleate : A salt or ester of oleic acid.</p>	<p>អូលេអាត : អំបិលរ៉ែអេស្តែនៃអាស៊ីតអូលេអិច ។</p>
<p>olefine : See alkene</p>	<p>អូលេផីន : មើល alkene ។</p>
<p>oligonucleotide : A short polymer of nucleotides.</p>	<p>អូលីកូនុយក្លេអូទីត : ប៉ូលីមែរខ្លីនៃនុយក្លេអូទីត ។</p>
<p>oligopeptide : A peptide containing up to 10 amino acids.</p>	<p>អូលីកូប៊ីបទីត : ប៊ីបទីតផ្ទុកអាស៊ីតអាមីនេរហូតដល់ដប់ ។</p>
<p>oligosaccharides : Carbohydrates that contain two to ten monosaccharides, such as table sugar and milk sugar (disaccharides).</p>	<p>អូលីកូសាការីត : កាបូអ៊ីដ្រាតដែលមានម៉ូណូសាការីតពីរទៅដប់ ដូចជាស្ករតុល្យសិងស្ករទឹកដោះ (ឌីសាការីត) ។</p>

<p>one-pot synthesis : A method of synthesizing organic compounds in which the materials used are mixed together in a single vessel and allowed to react, rather than conducting the reaction in a sequence of separate stages.</p>	<p>សំយោគក្នុងកាស៍តែមួយ : វិធីសំយោគសមាសធាតុសរីរាង្គ ដែលក្នុងនោះរូបធាតុប្រើត្រូវបានលាយជាមួយគ្នាក្នុងអាជីវតែមួយ ហើយទុកអោយប្រតិកម្មជាជាងដំណើរការប្រតិកម្មក្នុងលំដាប់នៃដំណាក់កាលខុសៗគ្នា ។</p>
<p>onium ion : An ion formed by adding a proton to a neutral molecule. e.g. the hydroxonium ion (H_3O^+) or the ammonium ion (NH_4^+).</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអ៊ូណ្យូន : អ៊ីយ៉ុងកើតឡើងដោយការបន្ថែមប្រូតុងទៅក្នុងម៉ូលេគុលណឺត ។ ឧទាហរណ៍ អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូស៊ីយ៉ូម (H_3O^+) ឬអ៊ីយ៉ុងអាម៉ូញ៉ូម (NH_4^+) ។</p>
<p>opal : A hydrous amorphous form of silica. Some are prized as gemstones.</p>	<p>អូបាល : ទំរង់និសណ្ឋានមានទឹកនៃស៊ីលីស ។ ខ្លះមានតម្លៃដូចតូប្យា ។</p>
<p>open chain : A line of atoms of the same type which do not form a ring.</p>	<p>ខ្សែប្រើក : ខ្សែនៃអាតូមប្រភេទដូចគ្នាដែលមិនបង្កើតជារង ។</p>
<p>open-hearth process : A traditional method for manufacturing steel by heating together scrap iron, etc. in a shallow open furnace lined with heat-proof bricks, heated by burning a mixture of carbon monoxide and hydrogen (See producer gas) in air. It has been replaced by the basic-oxygen process.</p>	<p>លំនាំឡូប៉េង : វិធីបុរាណ សំរាប់ផលិតដែកថែបដោយការដុតកំដៅកំទេចដែកជាមួយគ្នា ។ល។ នៅក្នុងឡូប៉េង ជាមួយឥដ្ឋធនកំដៅ ដុតកំដៅដោយការដុតល្បាយកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីត និងអ៊ីដ្រូសែន (មើល producer gas) ក្នុងខ្យល់ ។ វាត្រូវបានជំនួសដោយលំនាំអុកស៊ីសែនជាមូលដ្ឋាន ។</p>
<p>operon : Set of genes in bacteria that work together. Genes within the operon are either turned on or off collectively.</p>	<p>អូបេរ៉ូន : ក្រុមសែនបាក់តេរីដែលធ្វើការរួមគ្នា ។ សែនអូបេរ៉ូនអាចត្រូវបានផ្តាច់ចេញ ឬភ្ជាប់គ្នាទាំងអស់ ។</p>
<p>opiate : One of a group of drugs derived from opium, an extract of the poppy plant <i>Papaver somniferum</i> that depresses brain function (a narcotic action). Opiates include morphine and its synthetic derivatives, such as heroin and codeine. They are used in medicine mainly to relieve pain.</p>	<p>អូប៊ីយ៉ាត : ក្រុមមួយនៃឱសថបានមកពីអាភៀនដែលចំរាញ់ចេញពីដើមអាភៀន ប៉ាប៉ាវេ សូមនីហ្វេរូម ដែលធ្វើអោយនាទីខួរក្បាលមានវិបត្តិ (អំពើណាភូមិ) ។ អូប៊ីយ៉ាតមានម៉ូរហ្វីន និងស្រឡាយសំយោគរបស់វាដូចជាហេរ៉ូអ៊ីន និងកូដេអ៊ីន ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងវេជ្ជសាស្ត្រជាសំខាន់សំរាប់បន្ថយការឈឺចាប់ ។</p>
<p>opioid : Anyone of a group of substances that produce pharmacological and physiological effects similar to those of morphine. Opioids are not necessarily structurally similar to morphine.</p>	<p>អូប៊ីយ៉ាត : សារធាតុមួយនៃក្រុមសារធាតុដែលមានផលឧសថសាស្ត្រ និងសរីរសាស្ត្រស្រដៀងគ្នាទៅនឹងផលនៃម៉ូរហ្វីនដែរ ។ អូប៊ីយ៉ាតមិនចាំបាច់មានទំរង់ដូចម៉ូរហ្វីនទេ ។</p>
<p>optical activity : The ability of certain substances to rotate the plane of plane-polarized light as it passes through a crystal, liquid or solution. It occurs when the molecules of the substance are asymmetric, so that they can exist in two different structural forms each being a mirror image of the other. The two forms are optical isomers or enantiomers. The two possible forms are described as dextrorotatory (d-, or +) or laevorotatory (l-, or -) An equimolar mixture of the two forms is not optically active and is called a racemic mixture (dl-, or ±). Also see meso isomer, chiral centre</p>	<p>សកម្មភាពអុបទិច : លទ្ធភាពនៃសារធាតុខ្លះក្នុងការម្លិលប្លង់នៃពន្លឺប្លង់ប៉ូលែរដែលវាឆ្លងកាត់តាមក្រាមវត្ថុរាវ ឬសូលុយស្យុង ។ វាកើតឡើងកាលណាម៉ូលេគុលនៃសារធាតុអស៊ីមេទ្រីក្តា ដូច្នេះវាអាចស្ថិតនៅជាទំរង់ពីរខុសគ្នាដោយទំរង់នីមួយៗជារូបភាពឆ្លុះនៃទំរង់មួយទៀត ។ ទំរង់ទាំងពីរជាអ៊ីសូមែរអុបទិច ឬអេណង់ត្យូមែរអុបទិច ។ ទំរង់ពីរដែលអាចមានត្រូវបានពណ៌នាជា រង្វិលស្តាំ (d-, ឬ +) ឬរង្វិលឆ្វេង (l- ឬ -) ។ ល្បាយសមមូលនៃទំរង់ពីរមិនមែនជាសកម្មអុបទិចទេ និងហៅថា ល្បាយរ៉ាសេមិច (dl-, ឬ ±) ។ មើល meso isomer, chiral centre ។</p>

<p>optical brightener : Substances added to detergents and washing powders and used to enhance the whiteness of textiles and paper. e.g. blueing agents are used in laundries to prevent yellowing of white materials; fluorescent brighteners absorb UV and 'glow' with visible light.</p>	<p>ធាតុបន្សុររុបទិប : សារធាតុដែលបានបន្ថែមទៅលើ សារធាតុជំរះក្អែក និង ម្សៅសំរាប់ជំរះក្អែក (ម្សៅសាប៊ូ) និងប្រើសំរាប់បង្កើនភាពសនៃក្រណាត់ ឬ ក្រដាស ។ ឧទាហរណ៍ ម៉ែត្រូឡូឡូហ្វូរូលីនប្រើនៅក្នុងការបោកកំដៅឱ្យបង្ហាញការ ឡើងលើរូបធាតុស ។ ធាតុបន្សុរលើបន្ទាប UV និង 'បញ្ចេញពន្លឺ' ក្នុង ពន្លឺមើលឃើញ ។</p>
<p>optical glass : Special highly refractive glass used in the manufacture of lenses, prisms, and other optical parts. It may contain potassium or barium in place of the sodium of ordinary crown glass and has a refractive index in the range 1.51 to 1.54. Flint glass contains lead oxide and has a refractive index between 1.58 and 1.72. Higher refractive indexes are obtained by adding lanthanoid oxides to glasses.</p>	<p>កែវអុបទិប : កែវចំរាងពន្លឺពិសេសប្រើក្នុងការផលិតកែវ (ដូចជាឡឡើងទី) ព្រីស និងផ្នែកអុបទិបផ្សេងទៀត ។ វាអាចផ្ទុកប្រូតាស្យូមឬបារីយ៉ូមជាជំនួសសូដ្យូម កែវធម្មតា និងមានសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរចន្លោះពី 1,51 ដល់ 1,54 ។ កែវផ្ទុក សំណរុកស៊ីត និងមានសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែររវាងពី 1,58 ទៅ 1,72 ។ សន្ទស្សន៍ ចំណាំងបែរខ្ពស់ជាងនេះបានមកដោយការបន្ថែមឡឡើងតាណូអ៊ីត អុកស៊ីតទៅ ក្នុងកែវ ។</p>
<p>optical isomers : See optical activity, enantiomers.</p>	<p>អ៊ីសូមែរអុបទិប : មើល optical activity, enantiomers ។</p>
<p>optical maser : Alternative name for laser.</p>	<p>ម៉ែស៊ែរអុបទិប : ឈ្មោះផ្លាស់នៃឡឡើង ។</p>
<p>optical rotary dispersion (ORD) : The effect in which the amount of rotation of plane-polarized light by an optically active compound depends on the wavelength. A graph of rotation against wavelength has a characteristic shape showing peaks or troughs.</p>	<p>រង្វិលរង្វិលអុបទិប(ORD) : ផលដែលក្នុងនោះចំនួនរង្វិលនៃពន្លឺប្លង់ប៉ូលែរ ដោយសមាសធាតុសកម្មអុបទិបអាស្រ័យលើប្រវែងរលក ។ ក្រាបនៃការបង្វិល ទល់នឹងប្រវែងរលកមានរាងសំគាល់លក្ខណៈដែលបង្ហាញពីព្យុលស្រូប (ពិច) ឬរាងស្តុក ។</p>
<p>optical rotation : Rotation of plane-polarized light.</p>	<p>រង្វិលអុបទិប : រង្វិលនៃពន្លឺប្លង់ប៉ូលែរ ។</p>
<p>optoacoustic spectroscopy : A spectroscopic technique in which electromagnetic radiation is absorbed by materials and converted into motion that generate sound waves. This technique has been used particularly in gases.</p>	<p>ការសិក្សាស្បូមអុបតូអាកូស្ទិក : បច្ចេកទេសស្បូមសិក្សាដែលក្នុងនោះ ការស្រូបអេឡិចត្រូម៉ាញេទិចត្រូវបានប្រែប្រួលដោយរូបធាតុនិងបំលែងទៅជាចលនា ដែលបង្កើតបានជាលក់សំលេង ។ បច្ចេកទេសនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយឡែក ចំពោះឧស្ម័ន ។</p>
<p>orbit : A definite path in which an object travels.</p>	<p>គន្លង : ផ្លូវជាក់លាក់ដែលវត្ថុមួយធ្វើដំណើរ (ចរ) ។</p>
<p>orbital : Region in the space of an atom occupied by as many as two electrons.</p>	<p>អរមីតាល់ : តំបន់ក្នុងលំហនៃអាតូមដែលមានអេឡិចត្រុងពីរយ៉ាងច្រើន ។</p>
<p>orbital notation : Shorthand for indicating the orbital "addresses" of electrons. An atom with two 1s electrons, two 2s electrons, and a 2p electron could have its orbital population expressed as 1s² 2s² 2p¹.</p>	<p>គំនូសតាងអរមីតាល់ : និមិត្តសញ្ញាសំរាប់បង្ហាញទីតាំងអរមីតាល់នៃ អេឡិចត្រុង ។ អាតូមមួយដែលមានអេឡិចត្រុង 1s ពីរនិងអេឡិចត្រុង 2s ពីរនិងអេឡិចត្រុង 2p មួយត្រូវមានប្រូបាប៊ីលីតេស្បូមអរមីតាល់របស់វា បង្ហាញជា 1s²2s²2p¹ ។</p>
<p>orbital quantum number : See quantum number.</p>	<p>ចំនួនកង់អរមីតាល់ : មើល quantum number ។</p>
<p>ORD : See optical rotary dispersion.</p>	<p>ORD : មើល optical rotary dispersion ។</p>

<p>order : In the expression for the rate of a chemical reaction, the sum of the powers of the concentrations is the overall order of the reaction. e.g. in a reaction; $A+B \rightarrow C$ the rate equation may have the form $R = k[A][B]^2$ This reaction would be described as first order in A and second order in B. The overall order is three. The order of a reaction depends on the mechanism and it is possible for the rate to be independent of concentration (zero order) or for the order to be a fraction. See also molecularity; pseudo order.</p>	<p>លំដាប់ : ក្នុងកន្សោមសម្រាប់ល្បឿនប្រតិកម្មគីមី ផលបូកអំណាចនៃកំហាប់គីមីជា លំដាប់សរុបនៃប្រតិកម្ម ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងប្រតិកម្ម $A+B \rightarrow C$ សមីការល្បឿនអាចមានទម្រង់ $R = k[A][B]^2$ ។ ប្រតិកម្មនេះនឹងត្រូវបានពណ៌នាថា លំដាប់ទី១ក្នុង A និងលំដាប់ទី២ ក្នុង B ។ លំដាប់ជាសរុបគឺបី ។ លំដាប់ក្នុងប្រតិកម្មអាស្រ័យលើចលនការ និង ជាសំរាប់លទ្ធភាពល្បឿនដែលនឹងមិនអាស្រ័យក៏ហាប់ (លំដាប់សូន្យ) ឬលំដាប់សំរាប់ដែលនឹងជាប្រភាគ ។ មើល molecularity; pseudo order ។</p>
<p>ore : A naturally occurring mineral used for commercial production of a metal.</p>	<p>ថ្ម : ឧសិជកើតឡើងក្នុងធម្មជាតិដែលប្រើសំរាប់ការផលិតលោហៈបែបពាណិជ្ជកម្ម ។</p>
<p>ore dressing : Separation of an ore into the valuable components and the waste material by processes including crushing, grinding, magnetic separation, froth floatation etc. Also called beneficiation.</p>	<p>ការផ្តែមថ្ម : ការញែករ៉ែទៅជាសមាសភាពមានតំលៃ និងរូបធាតុសំណល់ដោយការបំបែក ការកិន ការញែកម៉ាញេទិច ការអណ្តែតពុះជាដើម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា គុណប្រយោជន៍កម្ម ។</p>
<p>oregonator : A type of chemical reaction mechanism that causes an oscillating reaction. It involves five steps of the form: (i) $A+Y \rightarrow X$ (ii) $X+Y \rightarrow C$ (iii) $A + X \rightarrow 2X + Z$ (iv) $2X \rightarrow D$ (v) $Z \rightarrow Y$</p>	<p>អូរេកូណាទ័រ : ប្រភេទនៃចលនការប្រតិកម្មគីមីដែលបង្កប្រតិកម្មយោល ។ វាមានប្រាំជំហាននៃទម្រង់: (i) $A+Y \rightarrow X$ (ii) $X+Y \rightarrow C$ (iii) $A + X \rightarrow 2X + Z$ (iv) $2X \rightarrow D$ (v) $Z \rightarrow Y$ ។</p>
<p>organelle : Structure within a cell that carries out one or more functions of the cell.</p>	<p>ធាតុកោសិកា : ទំរង់នៅក្នុងកោសិកាដែលដំណើរការមុខងារមួយឬច្រើននៃកោសិកា ។</p>
<p>organic chemistry : The study of compounds that contain the element carbon.</p>	<p>គីមីសរីរាង្គ : ការសិក្សាអំពីសមាសធាតុដែលផ្ទុកកាបូន ។</p>
<p>organo- : Prefix used before the name of an element to indicate compounds of the elements containing organic groups (with the element bound to carbon atoms). E.g., lead(IV)tetraethyl is an organo-lead compound.</p>	<p>អរេកាណូ : បុព្វបទប្រើខាងមុខឈ្មោះនៃធាតុដើម្បីបង្ហាញសមាសធាតុនៃធាតុដែលផ្ទុកក្រុមសរីរាង្គ (ជាមួយធាតុចងសម្ព័ន្ធនឹងអាតូមកាបូន) ។ ឧទាហរណ៍ សំណ (IV) តេត្រាអេទីលគឺជាសមាសធាតុអរកាណូសំណ ។</p>
<p>organohalogen : Organic compound in which a halogen (fluorine, chlorine, bromine, or iodine) has replaced one or more hydrocarbon hydrogens.</p>	<p>អាណូសែនសរីរាង្គ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលក្នុងនោះអាណូសែន (ភ្នុយអរ ក្លរ ប្រិម ឬអ៊ីយ៉ូត) បានជំនួសអ៊ីដ្រូសែនមួយឬច្រើននៃអ៊ីដ្រូកាបូ ។</p>
<p>Orgel diagram : A diagram showing how the energy levels of a transition-metal atom split when it is placed in a ligand field. The vertical axis shows the energy and the horizontal axis shows the strength of the ligand field, with zero ligand field strength at the centre of the horizontal axis.</p>	<p>ដ្យាក្រាម Orgel : ដ្យាក្រាមបង្ហាញថាតើកំរិតថាមពលនៃអាតូមលោហៈឆ្លងបំបែកយ៉ាងដូចម្តេចកាលណាវាត្រូវបានដាក់ក្នុងដែនលីកង់ ។ អ័ក្សឈរ (អ័ក្សអរដេនេ) បង្ហាញថាមពល និងអ័ក្សដេក (អ័ក្សអាប់ស៊ីស) បង្ហាញកំលាំងនៃដែនលីកង់ដោយកំលាំងដែនលីកង់សូន្យនៅកណ្តាលអ័ក្សដេក ។</p>
<p>ornithine (Orn) : An amino acid that is not a constituent of proteins but is important in living organisms as an intermediate in the reactions of the urea cycle and in arginine synthesis.</p>	<p>អរេនីន (Orn) : អាស៊ីតអាមីនេដែលមិនមែនជាធាតុបង្កនៃប្រូតេអ៊ីន ប៉ុន្តែសំខាន់ចំពោះការវិវត្តដោយវាជាធាតុកណ្តាលក្នុងប្រតិកម្មដ្យូអុយរេហើយ និងក្នុងសំយោគអាស៊ីនីន ។</p>

<p>orpiment : A natural yellow mineral form of arsenic(III) sulphide, As₂S₃. The name is also used for the synthetic compound, which is used as a pigment.</p>	<p>អរពីរីម៉ង់ : ខនិជធម្មជាតិពណ៌លឿងកើតឡើងពីអាសេនិច(III)ស៊ុលហ្វួ As₂S₃ ។ ឈ្មោះនេះក៏ប្រើផងដែរសំរាប់សមាសធាតុសំយោគដែលប្រើជាជាតិពណ៌ ។</p>
<p>ortho- (o-) : 1. Prefix used to designate substituent position on a benzene ring. The ortho position is immediately adjacent to the parent substituent. 2. Prefix formerly used to indicate the most hydrated form of an acid. E.g., phosphoric(V)acid, H₃PO₄ was called orthophosphoric acid to distinguish it from the lower metaphosphoric acid, HPO₃ 3. Prefix denoting the form of diatomic molecules in which nuclei have parallel spins. e.g. orthohydrogen.</p>	<p>អរតូ- (O-) : 1. បុព្វបទដែលប្រើសំរាប់បញ្ជាក់ទីតាំងក្រុមជំនួសនៅលើស៊ុប្រង់សែន ។ ទីតាំងអរតូត្រូវទៅជាប់នឹងក្រុមជំនួសមេ ។ 2. បុព្វបទពីមុនប្រើសំរាប់បង្ហាញទំរង់មានទឹកច្រើនបំផុតនៃអាស៊ីត ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតផូស្វ័រិច (V) H₃PO₄ ត្រូវបានហៅថាអាស៊ីតអរតូផូស្វ័រិចដើម្បីបែងចែកពី អាស៊ីតមេតាផូស្វ័រិចទាបជាង HPO₃ ។ 3. បុព្វបទសំគាល់ទំរង់ម៉ូលេគុលឌីអាតូម ដែលក្នុងនោះណ្វៃយ៉ូស្របនឹងស្ពីន ។ ឧទាហរណ៍ អរតូអ៊ីដ្រូសែន ។</p>
<p>orthorhombic : See rhombic</p>	<p>អរតូរ៉ូមប៊ិច : មើល rhombic ។</p>
<p>oscillating reaction : (clock reaction) A type of chemical reaction in which the concentrations of the products and reactants change regularly either with time or with position in the reacting medium. e.g. in regulating the rhythm of the heartbeat. Most have highly complex reaction mechanisms. See oregonator.</p>	<p>ប្រតិកម្មយោល : (ប្រតិកម្មអាស្រ័យរំពេល) ជាប្រភេទនៃប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះកំហាប់ផលិតផល និងប្រតិករ ប្រែប្រួលទៀតទាត់ទាំងពីរជាមួយនឹងរយៈពេល ឬជាមួយនឹងស្ថានភាពក្នុងមជ្ឈដ្ឋានប្រតិកម្ម ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងការកំណត់ចង្វាក់នៃចលនាបេះដូង ។ ភាគច្រើនមានចលនា: ការប្រតិកម្មកម្រិតសំប្រាប់ច្រើន ។ មើល oregonator ។</p>
<p>osmometer : A device used to measure osmotic pressure.</p>	<p>អូស្នូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វាស់សំពាធអូស្នូស ។</p>
<p>osmosis : Process in which two solutions separated by a semipermeable membrane attempt to equalise their concentrations by passing small molecules through the membrane. Biological systems use osmosis to pass water and some nutrients between cells.</p>	<p>អូស្នូស : លំនាំដែលសូលុយស្យុងពីរបានព្យួរចេញពីគ្នាដោយក្លាស់អឌ្ឍជ្រាបធ្វើអោយកំហាប់របស់វាស្មើគ្នាដោយការឆ្លងកាត់នៃម៉ូលេគុលតូចៗតាមក្លាស់ ។ ប្រព័ន្ធដីវសាស្ត្រប្រើអូស្នូសដើម្បីអោយទឹកនិងសារធាតុចិញ្ចឹមឆ្លងកាត់ក្លាស់កោសិកា ។</p>
<p>osmotic pressure : Measure of the pressure driving the transfer of solvent molecules across a membrane from a solution of low solute concentration to a solution of high solute concentration. Osmotic pressure is the pressure that must be applied to the solution on the more concentrated side of the membrane to equalise the flow of solvent molecules in both directions.</p>	<p>សំពាធអូស្នូស : រង្វាស់សំពាធដែលបណ្តាលមកពីបន្ថែមម៉ូលេគុលនៃធាតុរំលាយឆ្លងកាត់ក្លាស់ពីសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់ធាតុរំលាយទាបទៅសូលុយស្យុងដែលមានកំហាប់ធាតុរំលាយខ្ពស់ ។ សំពាធអូស្នូសគឺជាសំពាធដែលត្រូវបានអនុវត្តចំពោះសូលុយស្យុងនៅផ្នែកខាងខ្លាំងនៃក្លាស់ ធ្វើអោយស្មើគ្នាដោយការហូររបស់ម៉ូលេគុលធាតុរំលាយក្នុងទិសទាំងពីរ ។</p>
<p>Ostwald ripening : A process used in crystal growth in which a mixture of large and small crystals are both in contact with a solvent. The large crystals grow and the small crystals disappear.</p>	<p>ការមន្តី Ostwald : លំនាំប្រើក្នុងការបណ្តុះក្រាមដែលល្បាយក្រាមតូចនិងធំប៉ះជាមួយធាតុរំលាយ ។ ក្រាមធំៗកើនឡើង ហើយក្រាមតូចៗបាត់អស់ទៅ ។</p>

<p>Ostwald's dilution law : An expression for the degree of dissociation of a weak electrolyte. e.g. if a weak acid dissociates in water $HA \rightleftharpoons H + A^-$ the dissociation constant K_a is given by $K_a = \frac{\alpha^2 n}{(1 - \alpha)V}$ where α is the degree of dissociation, n the initial amount of substance (before dissociation), and V the volume.</p>	<p>ច្បាប់ពង្រាវ Ostwald : កន្សោមសំរាប់កំរិតនៃការបំបែករបស់អេឡិចត្រូលីតខ្សោយ ។ ឧទាហរណ៍ បើអាស៊ីតខ្សោយបំបែកក្នុងទឹក: $HA \rightleftharpoons H + A^-$ ថេរចំបែក K_a ត្រូវបានផ្តល់អោយដោយ $K_a = \frac{\alpha^2 n}{(1 - \alpha)V}$ ដែល α ជាកំរិតបំបែក n ជាបរិមាណដើមនៃសារធាតុ (មុនការបំបែក) និង V ជាមាឌ ។</p>
<p>-ous : Suffix indicating the lower of two possible oxidation states. E.g., in ferrous sulfate the iron is + 2.</p>	<p>ស៊ុស : បច្ច័យបញ្ជាក់ពីកំរិតទាបនៃភាពអុកស៊ីតកម្មពីរ ។ ឧទាហរណ៍ ក្នុងដែកស៊ុលផាត ដែកមានចំនួនអុកស៊ីតកម្មបូកពីរ(2+) ។</p>
<p>outer transition metals : Those elements in which the last electron assigned is in the d-orbital.</p>	<p>លោហៈឆ្លងខាងក្រៅ : លោហៈដែលអេឡិចត្រុងចុងក្រោយត្រូវបានដាក់ក្នុងអរប៊ីតាល់ d ។</p>
<p>overpotential : (overvoltage) A potential that must be applied in an electrolytic cell in addition to the theoretical potential required to liberate a given substance at an electrode. The value depends on the electrode material and on the current density.</p>	<p>ម៉ូតង់ស្បែកលើស : (វ៉ុលតាស៊ីតេ) ម៉ូតង់ស្បែកដែលត្រូវបានអនុវត្តក្នុងពិលអេឡិចត្រូលីតក្នុងការបន្ថែមទៅលើម៉ូតង់ស្បែកតាមទ្រឹស្តីដែលត្រូវការចាំបាច់សំរាប់ដោះសារធាតុណាមួយនៅអេឡិចត្រូត ។ តំលៃនេះអាស្រ័យលើរូបធាតុអេឡិចត្រូត និងលើដង់ស៊ីតេចរន្ត ។</p>
<p>ox fuel : A liquid fuel containing added alcohols or ethers to act as an additional source of oxygen during combustion of the fuel. These additives may help to lower the concentration of carbon monoxide in engine emissions.</p>	<p>ឥន្ធនៈអុក : ឥន្ធនៈរាវមធ្យកអាល់កុលឬអេទែដែលបានបន្ថែមជាប្រភពអុកស៊ីសែនបន្ថែមក្នុងពេលចំហេះឥន្ធនៈ ។ សារធាតុបន្ថែមនេះអាចជួយធ្វើអោយកំហាប់នៃកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីតថយចុះក្នុងការបញ្ចេញពីម៉ាស៊ីន ។</p>
<p>oxidant : See oxidizing agent.</p>	<p>អុកស៊ីតករ : មើល oxidizing agent ។</p>
<p>oxidation : A process that involves a complete or partial loss of electrons or a gain of oxygen; it results in an increase in the oxidation number of an atom. e.g. When iron rusts it changes its oxidation state from 0 to + 3 by giving up three electrons in a two-step process, thus it is oxidised.</p>	<p>អុកស៊ីតកម្ម : លំនាំដែលរួមមានការបាត់បង់ដោយផ្នែកទីទាំងស្រុងនៃអេឡិចត្រុង ឬការចំណេញអុកស៊ីសែន ។ វាបណ្តាលអោយមានការកើនឡើងចំនួនអុកស៊ីតកម្មនៃអាតូម ។ ឧទាហរណ៍ នៅពេលដែកច្រេះវាប្តូរភាពអុកស៊ីតកម្មរបស់វាពី 0 ទៅ+3ដោយការអោយអេឡិចត្រុងបីក្នុងដំណាក់កាលពីរនៃលំនាំនេះ ។ ដូច្នេះវារងអុកស៊ីតកម្ម ។</p>
<p>oxidation number : Charge predicted for an atom by the electron-transfer bonding theory, even if the molecule is covalent; or the number of electrons shared by the atom in a covalent or polar covalent molecule.</p>	<p>ចំនួនអុកស៊ីតកម្ម : បន្ទុកដែលត្រូវបានសន្មតទុកសំរាប់អាតូមមួយតាមទ្រឹស្តីបន្ថែមអេឡិចត្រុងសម្ព័ន្ធ សូម្បីជាម៉ូលេគុលជាកូរ៉ាឡង់ ឬចំនួនអេឡិចត្រុងត្រូវបានដាក់រួម(ប៊ុន) ដោយអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល កូរ៉ាឡង់ ឬកូរ៉ាឡង់ប្តូរលៃ ។</p>
<p>oxidation-reduction reaction : A reaction that involves the transfer of electrons between reactants during a chemical change.</p>	<p>ប្រតិកម្មអុកស៊ីដ្យុ-រេដុកម្ម : ប្រតិកម្មដែលរួមមានបន្ថែមអេឡិចត្រុងរវាងប្រតិករក្នុងពេលបណ្តូរគីមី ។</p>
<p>oxidative deamination : A reaction involved in the catabolism of amino acids that assists their excretion from the body. e.g. the conversion of glutamate to α-ketoglutarate, a reaction catalysed by the enzyme glutamate dehydrogenase.</p>	<p>ដេអាមីនូកម្មដោយអុកស៊ីតកម្ម : ប្រតិកម្មចូលរួមក្នុងកាតាបូលីសនៃអាស៊ីតអាមីនូដែលជួយការបញ្ចេញចោលរបស់វាពីសារពាង្គកាយ ។ ឧទាហរណ៍ បំលែងនៃក្លុយតាម៉ាតទៅជា α-កេតូក្លុយតាម៉ាត ប្រតិកម្មដោយកាតាលីសអង់ស៊ីមក្លុយតាម៉ាតដេអ៊ីដ្រូសែនណាស ។</p>

<p>oxidative decarboxylation : The reaction in the Krebs cycle in which oxygen, derived from two water molecules, is used to oxidize two carbon atoms to two molecules of carbon dioxide. The two carbon atoms result from the decarboxylation reactions that occur during the Krebs cycle as the six-carbon compound citrate is converted to the four-carbon compound oxaloacetate.</p>	<p>ដេកាបូកស៊ីលកម្មដោយអុកស៊ីតកម្ម : ប្រតិកម្មក្នុងស៊ីវីតេ Krebs ដែលក្នុងនោះអុកស៊ីសែនបានមកពីពីរម៉ូលេគុលទឹក ត្រូវបានប្រើសំរាប់ធ្វើអុកស៊ីតកម្មអាតូមកាបូនពីរទៅជាកាបូនឌីអុកស៊ីតពីរម៉ូលេគុល។ អាតូមកាបូនពីរបានមកពីប្រតិកម្មដេកាបូកស៊ីលកម្មដែលកើតឡើងនៅពេលស៊ីវីតេ Krebs ជាសមាសធាតុស៊ីត្រាតមានកាបូនប្រាំមួយត្រូវបានបំប្លែងជាសមាសធាតុអុកសេតាតមានកាបូនបួន។</p>
<p>oxidative phosphorylation : Process that synthesises ATP from ADP and inorganic phosphate using energy stored in a proton gradient.</p>	<p>ផ្លុំស៊ីលកម្មដោយអុកស៊ីតកម្ម : ដំណើរសំយោគ ATP ពី ADP និងផូស្វាតអសរីរាង្គដោយការប្រើថាមពលដែលស្តុកក្នុងជំរាលប្រូតុង។</p>
<p>oxide : The product of the reaction of oxygen with another element.</p>	<p>អុកស៊ីត : ផលិតផលនៃប្រតិកម្មរវាងអុកស៊ីសែនជាមួយធាតុមួយទៀត។</p>
<p>oxidizing acid : An add that can act as a strong oxidizing agent as well as an acid. Nitric acid is a common example. It is able to attack metals, such as copper, that are below hydrogen in the electromotive series, by oxidizing the metal.</p>	<p>អាស៊ីតអុកស៊ីតកម្ម : សារធាតុបន្ថែមដែលអាចមានអំពើជាអុកស៊ីតករខ្លាំងដូចជាអាស៊ីត។ អាស៊ីតនីត្រិកជាឧទាហរណ៍ដែលច្រើនជួបប្រទះ។ វាអាចភ្ជាប់ទៅនឹងលោហៈដូចជាទងដែងដែលនៅខាងក្រោមអ៊ីដ្រូសែនក្នុងស៊េរីអគ្គិសនីចលករដោយធ្វើអុកស៊ីតកម្មលោហៈ។</p>
<p>oxidizing agent : A substance in a redox reaction that accepts electrons or that removes electrons from another substance; in the reaction, the oxidizing agent is reduced.</p>	<p>អុកស៊ីតករ : សារធាតុក្នុងប្រតិកម្មរេដុកដុកដែលទទួលអេឡិចត្រុង ឬផ្តាច់អេឡិចត្រុងពីសារធាតុមួយទៀត។ ក្នុងប្រតិកម្ម អុកស៊ីតកររងរេដុកម្ម។</p>
<p>oximes : Compounds containing the group C:NOH, formed by reaction of an aldehyde or ketone with hydroxylamine (H₂NOH). e.g. Ethanal (CH₃CHO) forms the oxime CH₃CH:NOH.</p>	<p>អុកស៊ីម : សមាសធាតុផ្ទុកក្រុម C:NOH ដែលកើតឡើងដោយប្រតិកម្មនៃអាល់ដេអ៊ីត ឬសេតូនជាមួយអ៊ីដ្រូស៊ីឡាមីន (H₂NOH)។ ឧទាហរណ៍ អេតាល់ (CH₃CHO) កើតឡើងពីអុកស៊ីម CH₃CH:NOH ។</p>
<p>oxo- : Prefix indicating the presence of oxygen in a chemical compound.</p>	<p>អុកស៊ី : បុព្វបទដែលបង្ហាញពីវត្តមានអុកស៊ីសែនក្នុងសមាសធាតុគីមី។</p>
<p>oxo acid : An acid in which the acidic hydrogen atom(s) are bound to oxygen atoms. e.g. Sulphuric acid.</p>	<p>អុកស៊ីអាស៊ីត ឬអាស៊ីតអុកស៊ី : អាស៊ីតដែលក្នុងនោះអាតូមអ៊ីដ្រូសែននៃអាស៊ីតចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងអាតូមអុកស៊ីសែន។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតស៊ុលផួរិច។</p>
<p>oxo process : An industrial process for making aldehydes by reaction between alkanes, carbon monoxide, and hydrogen (cobalt catalyst using high pressure and temperature).</p>	<p>លំនាំអុកស៊ី : លំនាំក្នុងឧស្សាហកម្មសំរាប់ការផលិតអាល់ដេអ៊ីតដោយប្រតិកម្មរវាងអាល់កាន កាបូនម៉ូណូអុកស៊ីត និងអ៊ីដ្រូសែន (កូបាល់ជាកាតាលីករ ប្រើក្នុងសំពាធនិង សីតុណ្ហភាពខ្ពស់) ។</p>
<p>oxonium ion : An ion of the type R₃O⁺, in which R indicates hydrogen or an organic group. The hydroxonium ion, H₃O⁺, is formed when acids dissociate in water.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងអុកស៊ីញ៉ូម : អ៊ីយ៉ុងប្រភេទ R₃O⁺ ដែលក្នុងនោះ R ជាអាតូមអ៊ីដ្រូសែន ឬក្រុមសរីរាង្គ។ អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូស៊ីញ៉ូម H₃O⁺ កើតឡើងនៅពេលអាស៊ីតរលាយក្នុងទឹក។</p>

<p>oxyacetylene burner : A welding or cutting torch that burns a mixture of oxygen and acetylene (ethyne) in a specially designed jet. The flame temperature of about 3300°C enables all ferrous metals to be welded. For cutting, the point at which the steel is to be cut is preheated with the oxyacetylene flame and a powerful jet of oxygen is then directed onto the steel. The oxygen reacts with the hot steel to form iron oxide and the heat of this reaction melts more iron, which is blown away by the force of the jet.</p>	<p>ក្បាលផ្សារអុកស៊ីអាសេទីឡែន : ក្បាលផ្សារសំរាប់ការផ្សារបូការកាត់ដែលដុតល្បាយ នៃអុកស៊ីសែននិងអាសេទីឡែន (អេទីន) ដោយក្បាលបញ្ចេញទំរង់ពិសេស។ សីតុណ្ហភាពអណ្តាតភ្លើងប្រហែល 3300°C អាចធ្វើអោយលោហៈដែកទាំងអស់ផ្សារភ្ជាប់គ្នា។ សំរាប់ការកាត់ចំណុចដែលដែកថែបនឹងត្រូវកាត់ត្រូវបាន ដុតកំដៅជាមុនជាមួយអណ្តាតភ្លើងអុកស៊ីអាសេទីឡែននិងក្បាលដែលមាន ថាមពលនៃឧស្ម័នស៊ីសែន និងបន្ទាប់មកទៅដោយផ្ទាល់ទៅក្នុងដែកថែប។ អុកស៊ីសែនប្រតិកម្មជាមួយដែកថែបក្តៅទៅជាដែកអុកស៊ីតនិងកំដៅនៃ ប្រតិកម្មនេះរលាយដែកបានច្រើនដែលបំបែកដោយកំលាំងនៃឧស្ម័នដែលបាញ់ចេញ។</p>
<p>oxyhaemoglobin : Hemoglobin in red blood cells that has bound to oxygen.</p>	<p>អុកស៊ីអេម៉ូភ្លូប៊ីន : អេម៉ូភ្លូប៊ីននៅក្នុងកោសិកាឈាមក្រហមដែលចងសម្ព័ន្ធជាមួយអុកស៊ីសែន។</p>
<p>ozone : The formation of ozone (O₃) in the earth's upper atmosphere, about 20-50 km above the surface (stratosphere), under the influence of ultraviolet light. Ozone is also formed in the lower atmosphere from nitrogen oxides and other pollutants by photochemical reactions.</p>	<p>អូសូនកម្ម : កំណើនអូសូន (O₃) ក្នុងបរិយាកាសខាងលើផែនដី ប្រហែល 20-50 គីឡូម៉ែត្រខាងលើផ្ទៃផែនដី (ត្រាតូស្វែ) ក្រោមឥទ្ធិពលនៃពន្លឺស្វាយអ៊ុលត្រា។ អូសូនក៏អាចកើតឡើងផងដែរក្នុងបរិយាកាសទាបពីអាសូតអុកស៊ីតនិងធាតុក្រខក់ផ្សេងទៀត ដោយប្រតិកម្មផ្ទៃតូតីមី។</p>
<p>ozone hole : See ozone layer.</p>	<p>ប្រហោងអូសូន : មើល ozone layer ។</p>
<p>ozone layer : (ozonosphere) A layer of the earth's atmosphere in which most of the atmosphere's ozone is concentrated. It occurs 15-50 km above the earth's surface. In this layer most of the sun's ultraviolet radiation is absorbed by the ozone molecules, protecting living organisms on earth.</p>	<p>ស្រទាប់អូសូន : (អូសូណូស្វែ) ស្រទាប់នៃបរិយាកាសផែនដីដែលក្នុងនោះអូសូនបរិយាកាសភាគច្រើនត្រូវបានប្រមូលផ្តុំ។ វាកើតឡើងនៅ 15-50 គីឡូម៉ែត្រខាងលើ ផ្ទៃផែនដី។ ក្នុងស្រទាប់នេះការស្ថិតស្ថេរអ៊ុលត្រាព្រះអាទិត្យភាគច្រើនត្រូវបានស្រូបដោយម៉ូលេគុលអូសូន ដែលការពារសរីរាង្គមានជីវិតលើផែនដី។</p>
<p>ozonides : 1. A group of compounds formed by reaction of ozone with alkali metal hydroxides and formally containing the ion O₃⁻, 2. Unstable compounds formed by the addition of ozone to the C=C double bond in alkenes. See ozonolysis.</p>	<p>អូសូនីត : 1. ក្រុមនៃសមាសធាតុកើតឡើងដោយប្រតិកម្មនៃអូសូនជាមួយលោហៈ អាល់កាឡាំងអ៊ីដ្រូកស៊ីត និងផ្ទុកអ៊ុយ៉ុង O₃⁻ ។ 2. សមាសធាតុមិនថេរ កើតឡើងដោយការបន្ថែមអូសូនទៅសម្ព័ន្ធពិជាន់ C=C ក្នុងអាល់សែន។ មើល ozonolysis ។</p>
<p>ozonolysis : A reaction of alkenes with ozone to form an ozonide. It was once used to investigate the structure of alkenes by hydrolysing the ozonide to give aldehydes or ketones. For instance R₂C:CHR' → R₂CO + R'CHO These could be identified, and the structure of the original alkene determined.</p>	<p>វិភាគអូសូន : ប្រតិកម្មអាល់សែនជាមួយអូសូនដើម្បីបង្កើតអូសូនីត។ ពីមុនវាត្រូវបានប្រើដើម្បីអង្កេតទំរង់នៃអាល់សែនដោយអ៊ីដ្រូលីសអូសូនីតដែលអោយជាអាល់ដេអ៊ីត ឬសេតូន។ ឧទាហរណ៍ R₂C:CHR' → R₂CO + R'CHO ។ សារធាតុទាំងនោះអាចត្រូវបានស្គាល់ហើយនិងទំរង់អាល់សែនដើមអាចត្រូវបានកំណត់។</p>

<p>P</p>	
<p>paired electron : One of two electrons that form a valence bond between two atoms.</p>	<p>អេឡិចត្រុង : អេឡិចត្រុងមួយនៃអេឡិចត្រុងពីរដែលបង្កើតសម្ព័ន្ធវាឡង់រវាងអាតូមពីរ។</p>
<p>para- (p-) : Prefix used to designate substituent position on a benzene ring. The para position is across from the parent substituent.</p>	<p>ប៉ារ៉ា (P-) : បុព្វបទដែលប្រើសំរាប់កំណត់ទីតាំងក្រុមជំនួសលើស៊ីនបង់-សែន។ ទីតាំងប៉ារ៉ានៅខាងមុខក្រុមជំនួសមេ។</p>
<p>paramagnetic : A term used to describe a substance that shows relatively strong attraction to an external magnetic field; these substances have molecules containing one or more unpaired electrons.</p>	<p>ប៉ារ៉ាម៉ាញេទិច : ពាក្យប្រើសំរាប់ពណ៌នាសារធាតុដែលបង្ហាញទំនាញខ្លាំងធៀបទៅដៃនៃម៉ាញេទិចខាងក្រៅ។ សារធាតុទាំងនេះមានម៉ូលេគុលមួយក្នុងមួយម៉ូលេគុលមានអាតូមមួយឬច្រើន។</p>
<p>parent nucleus (or isotope) : Unstable atom prior to radioactive decay.</p>	<p>ផែនយុវមេ (អ៊ីសូតូប) : អាតូមមិនស្ថិតថេរមុននឹងរងការបំបែកដោយវិទ្យុសកម្ម។</p>
<p>partial pressure : Pressure, in torr or in millimeters of mercury (mm Hg), exerted by each component of a mixture of gases. The total of the partial pressures of all gases equals the total pressure of the gas.</p>	<p>សំពាធតាមផ្នែក : សំពាធគិតជា torr ឬជាមីលីម៉ែត្របារាត (mmHg) ដែលបង្កើតឡើងដោយសមាសភាគនីមួយៗនៃល្បាយឧស្ម័ន។ សំពាធតាមផ្នែកសរុបនៃឧស្ម័នទាំងអស់ស្មើនឹងផលបូកសរុបរបស់សំពាធសរុបនៃឧស្ម័ននោះ។</p>
<p>partition chromatography : Chromatographic procedure in which the stationary phase is a high-boiling liquid spread as a thin film on an inert support, and the mobile phase is a vaporous mixture of the components to be separated in an inert carrier gas.</p>	<p>ត្រួតវាតូក្រាមផ្នែក : លំនាំត្រួតវាតូក្រាមដែលក្នុងនោះជាសន្លឹកដីជាំវាតូរដែលពុះខ្លាំងលាតជាស្រទាប់ស្តើងលើទំរនិចលនិងជាសមល្មមគឺជាល្បាយចំហាយសមាសភាគដែលត្រូវព្រែកក្នុងឧស្ម័នដឹកនាំនិចល។</p>
<p>partition coefficient (K) : In the equilibrium distribution of a solute between two liquid phases, the constant ratio of the solute's concentration in the upper phase to its concentration in the lower phase.</p>	<p>មេគុណបំបែក (K) : ក្នុងរបាយលំនឹងនៃធាតុរលាយរវាងផាសរាវពីរ ផលធៀបចេរនៃកំហាប់ធាតុរលាយក្នុងផាសខាងលើទៅនឹងកំហាប់របស់វាក្នុងផាសខាងក្រោម។</p>
<p>pascal : A metric unit of pressure equal to a force of 1 newton per square metre.</p>	<p>ប៉ាស្កាល់ : ខ្នាតរង្វាស់នៃសំពាធដែលស្មើនឹងកំលាំងមួយញូតុនក្នុងមួយម៉ែត្រការ៉េ។</p>
<p>Paschen series : A series of lines in the infrared spectrum of atomic hydrogen whose wave numbers are given by $R_H[(1/9)-(1/n^2)]$ where R_H is the Rydberg constant for hydrogen, and n is any integer greater than 3.</p>	<p>ស៊េរី Paschen : ស៊េរីបន្ទាត់ក្នុងស្ពិចត្រូក្រហមអាំងហ្វ្រារែដអេឡិចត្រូមីដ្រូសែនដែលចំនួនរលករបស់វាត្រូវបានផ្តល់អោយដោយ $R_H[(1/9)-(1/n^2)]$ ដែល R_H គឺជាថេរ Rydberg សំរាប់អ៊ីដ្រូសែន និង n គឺជាចំនួនសរុបធំជាង 3 ។</p>
<p>Paschen-Back effect : A splitting effect on spectral lines obtained when the light source is placed in a very strong magnetic field.</p>	<p>ផលបំបែក Paschen-Back : ផលបំបែកលើបន្ទាត់ស្ពិចត្រូដែលទទួលបាននៅពេលប្រភពពន្លឺត្រូវបានដាក់ក្នុងដែនម៉ាញេទិចខ្លាំង។</p>
<p>p-block elements : Elements of the main groups III, VII and O in the periodic table whose outer electronic configurations have occupied p levels.</p>	<p>ធាតុប្រភេទ p : ធាតុក្រុមមេ III, VII, និង O ក្នុងតារាងខួបដែលរូបសណ្ឋានអេឡិចត្រុងស្រទាប់ក្រៅរបស់វាស្ថិតនៅកំរិតស្រទាប់ p ។</p>

<p>pentabasic : A description of a molecule that has five hydrogen atoms that may be replaced by metals or bases.</p>	<p>បីចំនាតាស : ការពណ៌នានៃម៉ូលេគុលដែលប្រាំអាតូមអ៊ីដ្រូសែនអាចត្រូវបានជំនួសដោយលោហៈ ឬបាស ។</p>
<p>pentavalent : An atom or radical that exhibits a valency of 5.</p>	<p>បីចំនាតាវ៉ាល័ង : អាតូមឬរ៉ាឌីកាល់ដែលមានវ៉ាល័ងប្រាំ ។</p>
<p>pentose phosphate pathway : Series of reactions that effectively converts glucose to pentoses and NADPH.</p>	<p>ចលនការបីចំនាតាស្ក្រូស្យាត : សេរីប្រតិកម្មដែលបំប្លែងក្រូសជាបីចំនាតាស និង NADPH យ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព ។</p>
<p>peptidases : Enzymes that catalyze the hydrolysis of peptide bonds in peptides. The distinction between a protease and a peptidase is not clear-cut.</p>	<p>ប៊ុបទីតាស : អង់ស៊ីមដែលជួយសំរួលដល់អ៊ីដ្រូលីសសម្ព័ន្ធប៊ុបទីតក្នុងប៊ុបទីត ។ ភាពខុសប្លែកគ្នារវាងប្រូតេអាសនិងប៊ុបទីតជាសមិទ្ធភាពសាស្ត្រ ។</p>
<p>peptide : Compound consisting of amino acids linked by peptide bonds. Often the number of amino acids is indicated by prefixes, such as di-, tri-, or oligo-.</p>	<p>ប៊ុបទីត : សមាសធាតុដែលមានអាស៊ីតអាមីនេចងសម្ព័ន្ធជាមួយគ្នាដោយសម្ព័ន្ធប៊ុបទីត ។ ចំនួនអាស៊ីតអាមីនេជានិច្ចកាលត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយបុព្វបទដូចជា ឌី- ត្រី- ឬអូលីកូ- ។</p>
<p>peptide bond : Amide bond between the amino group of an amino acid and the carboxylic acid group of another amino acid.</p>	<p>សម្ព័ន្ធប៊ុបទីត : សម្ព័ន្ធអាមីតរវាងក្រុមអាមីនរបស់អាស៊ីតអាមីនមួយជាមួយ និងក្រុមអាស៊ីតការបុកស៊ីលីចរបស់អាស៊ីតអាមីនមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>per- : Prefix meaning 1. Complete, as in hydrogen peroxide. 2. Extreme, or the presence of the peroxy (-O-O-) group. 3. Complete substitution, as in perchloroethylene.</p>	<p>ពែ : បុព្វបទមានន័យថា : 1. ពេញលេញ ដូចជាក្នុងអ៊ីដ្រូសែនពែអុកស៊ីត ។ 2. ខ្លាំងបំផុត ឬវត្តមាននៃក្រុមពែអុកស៊ីត (-O-O-) ។ 3. ការជំនួសពេញលេញដូចជាក្នុងពែក្លរូអេទីឡែន ។</p>
<p>percent yield : The ratio of the actual yield to the theoretical yield for a chemical reaction expressed as a percentage; a measure of the efficiency of a reaction.</p>	<p>ទិន្នផលភាគរយ : ផលធៀបនៃទិន្នផលជាក់ស្តែងទៅនឹងទិន្នផលតាមទ្រឹស្តីសំរាប់ប្រតិកម្មគីមីបង្ហាញជាភាគរយ ។ រង្វាស់សមត្ថភាពនៃប្រតិកម្ម ។</p>
<p>percentage : Parts per 100.</p>	<p>ភាគរយ : ផ្នែកក្នុង 100 ។</p>
<p>percentage composition : Percentage by weight of each element in a compound, calculated from formula or molecular weights. It is equal to the number of atomic mass units of the element in question present in the formula, divided by the total formula or molecular weight.</p>	<p>សមាសភាពភាគរយ : ភាគរយជាម៉ាស់នៃធាតុនីមួយៗក្នុងសមាសធាតុដែលត្រូវបានគណនាចេញពីរូបមន្តឬទំងន់ម៉ូលេគុល ។ វាស្មើនឹងចំនួនខ្នាតម៉ាស់អាតូមនៃធាតុដែលមាននៅក្នុងរូបមន្តចែកនឹងទំងន់ម៉ូលេគុល ឬរូបមន្តសរុប ។</p>
<p>periodic law : When the elements are arranged in order of increasing atomic number, there is a periodic repetition of their physical and chemical properties.</p>	<p>ច្បាប់ខួប : កាលណាធាតុត្រូវបានតំរៀបតាមលំដាប់កើនៃលេខអាតូម (លេខលំដាប់) នឹងមានការកើតឡើងដដែលខួបនៃលក្ខណៈរូបនិងគីមីរបស់វា ។</p>
<p>periodic table: Table in which elements are arranged generally in order of increasing atomic number. The elements of each row form one period or cycle of chemical and physical properties, and the columns comprise elemental families of similar chemical behavior.</p>	<p>តារាងខួប : តារាងដែលក្នុងនោះធាតុទាំងឡាយត្រូវបាន រៀបតាមលំដាប់កំណើនលេខអាតូម ។ ធាតុទាំងអស់នៃជួរដេកនីមួយៗ បង្កើតបានជាខួបមួយ ឬរដ្ឋមួយនៃលក្ខណៈរូបនិងលក្ខណៈគីមីហើយជួរឈរមានក្រុមធាតុគីមីដែលមានលក្ខណៈគីមីប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ។</p>

<p>permeable membrane : A thin sheet or membrane of material through which selected liquid or gas molecules or ions will pass, either through capillary pores in the membrane or by ion exchange: used in dialysis, electro dialysis, and reverse osmosis.</p>	<p>គ្លាសថ្លាបធីត : បន្ទះឬគ្លាសស្តើងនៃរូបធាតុដែលវត្តរាវ ឬម៉ូលេគុលឧស្ម័ន ឬអ៊ីយ៉ុងជម្រើសនឹងឆ្លងកាត់តាមរន្ធតូចៗឬដោយបន្ទុះអ៊ីយ៉ុង។ វាត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ក្នុងដ្យាលីសអេឡិចត្រូដ្យាលីស និងអូស្មូសត្រឡប់។</p>
<p>permeation : The movement of atoms, molecules, or ions into or through a porous or permeable substance (such as zeolite or a membrane).</p>	<p>ការថ្លាប : ចលនានៃអាតូម ម៉ូលេគុល ឬអ៊ីយ៉ុងទៅក្នុង ឬឆ្លងកាត់សារធាតុជ្រាប ឬដែលមានរន្ធតូចៗ (ដូចជា សេអូលីត ឬគ្លាស) ។</p>
<p>peroxide : A compound containing the peroxy (-O-O-) group, as in hydrogen peroxide H₂O₂.</p>	<p>ពែរអុកស៊ីត : សមាសធាតុដែលមានក្រុមពែរអុកស៊ី (-O-O-) ដូចជាក្នុងអ៊ីដ្រូសែនពែរអុកស៊ីត H₂O₂ ។</p>
<p>perspective formula : Representation of a chemical structure that shows the three dimensions of a ball-and-stick model and has some of the simplicity of the structural formula.</p>	<p>គំនូសតារាងរូបមន្ត : តំណាងទំរង់គីមីដែលបង្ហាញពីទំរង់វិមាត្របីនៃគំនូរដុំមូលនិងអង្កត់ហើយមានភាពងាយស្រួលក្នុងការតាងរូបមន្ត។</p>
<p>pervaporation : A chemical separation technique in which a solution is placed in contact with a heated semipermeable membrane that selectively retains one of the components of a solution</p>	<p>ពែរវ៉ាប៊ីរ៉ាស្យូន : បច្ចេកទេសពែរវ៉ាប៊ីរ៉ាស្យូនដែលក្នុងនោះសូលុយស្យុងមួយត្រូវបានដាក់អោយប៉ះទៅនឹងគ្លាសអឌ្ឍជ្រាបត្រូវដុកកំដៅដែលរក្សាទុកដោយជ្រើសរើសនៃសមាសភាគមួយនៃសូលុយស្យុង។</p>
<p>pesticides : Any chemical used for destroying pests. See herbicide, insecticide, fungicide, rodenticide.</p>	<p>ថ្នាំសំលាប់សត្វបង្កង : សារធាតុគីមីប្រើសំរាប់បំផ្លាញសត្វបង្កង។ មើល herbicide, insecticide, fungicide, rodenticide ។</p>
<p>petrochemicals : Chemicals derived from petroleum.</p>	<p>ធាតុគីមីប្រេងកាត : ធាតុគីមីបានមកពីប្រេងកាត។</p>
<p>petrochemistry : The chemistry and reactions of materials derived from petroleum, natural gas, or asphalt deposits.</p>	<p>គីមីប្រេងកាត : គីមី និងប្រតិកម្មនៃរូបធាតុដែលបានមកពីប្រេងកាត (មិនទាន់ស្អុយ) ឧស្ម័នធម្មជាតិ ឬកំណកកៅស៊ូក្រាសផ្តល់។</p>
<p>petroleum (crude oil) : Naturally occurring oil that consists mainly of hydrocarbons with some other elements such as sulfur, oxygen and nitrogen.</p>	<p>ប្រេងកាតឆៅ : ប្រេងដែលកើតឡើងក្នុងធម្មជាតិបង្កឡើងជាសំខាន់ដោយអ៊ីដ្រូកាបូណូមួយធាតុមួយចំនួនទៀត ដូចជា ស្ថាន់ផែរ អុកស៊ីសែន និងអាសូត។</p>
<p>Pfund series : A series of lines in the infrared spectrum of atomic hydrogen whose wave numbers are given by $R_H[(1/25)-(1/n^2)]$. where R_H is the Rydberg constant for hydrogen. and n is any integer greater than 5.</p>	<p>ស៊េរី Pfund : ស៊េរីនៃបន្ទាត់ក្នុងស្បៀងក្រហមអាំងហ្រាណៃអាតូមអ៊ីដ្រូសែនដែលចំនួនរលករបស់វាត្រូវផ្តល់ដោយ $R_H[(1/25)-(1/n^2)]$ ដែល R_H គឺជាថេរ Rydberg សំរាប់អ៊ីដ្រូសែន និង n គឺជាចំនួនគត់ធំជាង 5 ។</p>
<p>pH : A number used to denote the hydrogen-ion concentration, or acidity, of a solution; it is the negative logarithm of the hydrogen ion concentration of a solution.</p>	<p>pH : ចំនួនប្រើសំរាប់បង្ហាញកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនឬកំរិតអាស៊ីតនៃសូលុយស្យុង ជា $-\log$ នៃកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែននៃសូលុយស្យុង។</p>
<p>pharmaceutical : Drugs with medical purpose.</p>	<p>ឱសថ : ថ្នាំពេទ្យដែលជាឧសថសំរាប់ព្យាបាលជំងឺ។</p>
<p>pharmacology : The science of properties and actions of drugs on the body.</p>	<p>ឱសថវិទ្យា : វិទ្យាសាស្ត្រនៃលក្ខណៈនិងអំពើនៃឧសថទៅលើសារពាង្គកាយ។</p>

<p>phase : Part of a physical system (liquid, gas, solid) that is homogeneous throughout, has definable boundaries, and can be separated physically from other phases.</p>	<p>ដំរាង : ផ្នែកនៃប្រព័ន្ធរូប (អង្គធាតុរាវ ឧស្ម័ន អង្គធាតុរឹង) ដែលជាអូម៉ូសែន ដែលមានព្រំដែនកំណត់ច្បាស់លាស់ និងអាចព្រែកជាលក្ខណៈរូបពីផាសដទៃបាន ។ ឧទាហរណ៍ វត្ថុរាវ ឧស្ម័ន វត្ថុរឹង ។</p>
<p>phenol : Any aromatic ring with an -OH group is classified as a phenol. Phenol is also the name for the simplest member of this class, also called carbolic acid.</p>	<p>ផេណុល : គ្រប់ស៊ីនអារ៉ូម៉ាទិចដែលមានក្រុម-OH ត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាផេណុល ។ ផេណុលក៏ជាឈ្មោះរបស់ធាតុដែលងាយជាងគេនៅក្នុងថ្នាក់នេះ គេក៏ហៅវាថា អាស៊ីតកាបូលិចផងដែរ ។</p>
<p>phenyl : Benzene ring when used as an alkyl group attached to a larger molecule.</p>	<p>ផេនីល : ស៊ីនបង់សែននៅពេលដែលប្រើជាក្រុមអាស៊ីតភ្ជាប់ទៅនឹងម៉ូលេគុលធំជាង ។</p>
<p>pheromone : Naturally occurring compound produced by an organism for the purpose of chemical communication.</p>	<p>ផេរ៉ូម៉ូន : សមាសធាតុដែលកើតឡើងដោយធម្មជាតិ និងត្រូវបានផលិតដោយភារីវស់សំរាប់គោលបំណងទំនាក់ទំនងគីមី ។</p>
<p>phosphate buffer : Laboratory pH reference solution made of KH_2PO_4 and Na_2HPO_4; when 0.025 molar (equimolar of the potassium and sodium salts) the pH is 6.865 at 25°C.</p>	<p>ស៊ីប៉ូដូស្តាត : សូលុយស្យុង pH យោងទីពិសោធន៍ដែលកើតឡើងពីប៊ូតាស្យូម ផូស្វាត និងសូដ្យូមផូស្វាតអាស៊ីត ។ នៅពេល 0,025 ម៉ូឡារីតេ (ម៉ូឡារីតេស្មើគ្នា នៃអំបិលប៊ូតាស្យូម និងសូដ្យូម) pH សូលុយស្យុងស្មើនឹង 6,865 នៅ 25°C ។</p>
<p>phosphoacylglycerols : Amphipathic molecules similar to triacylglycerols in structure, but with a substituted phosphoric acid in place of the fatty acid on the third hydroxyl group of glycerol.</p>	<p>ផូស្វូអាស៊ីលគ្លីសេរ៉ូល : ម៉ូលេគុលអំបីផាទិចដែលមានទំរង់ប្រហាក់ប្រហែលនឹងទ្រីអាស៊ីលគ្លីសេរ៉ូល ប៉ុន្តែអាស៊ីតខ្លាញ់នៅលើក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីលទីបីនៃគ្លីសេរ៉ូល ត្រូវបានជំនួសដោយអាស៊ីតផូស្វ័រិច ។</p>
<p>phosphorescence : Is emission of light resulting from a chemical reaction when the luminescence persists significantly after the exciting cause is removed.</p>	<p>ពន្លឺផូស្វ័រ : ការបញ្ចេញពន្លឺដែលបណ្តាលមកពីប្រតិកម្មគីមី នៅពេលការបញ្ចេញពន្លឺនៅតែបន្តយ៉ាងសំខាន់បន្ទាប់ពីការបង្កើនពន្លឺបានបញ្ចប់ ។</p>
<p>photoacoustic spectroscopy (PAS) : Spectroscopic technique for investigating solid and semisolid materials like powders, in which the sample is illuminated with light modulated at some suitable acoustic frequency; absorption of radiation results in sound that can be related to the U.V. or I.R. absorption coefficient.</p>	<p>ការសិក្សាស្ទូឌីយ៉ូស្កូស៍លេង (PAS) : បច្ចេកទេសស្ទូឌីយ៉ូស្កូស៍សំរាប់ការអង្កេតពិនិត្យមើលវត្ថុរឹង និងរូបធាតុរឹងពាក់កណ្តាល ដូចម្សៅ ដែលភាគសំណាកត្រូវបានបញ្ចាំងពន្លឺដែលសំរួលមាមាត្រនៅប្រេកង់សំលេងសមស្រប ។ សំរួបការស្ទើនាំ អោយសំលេងអាចទាក់ទងទៅនឹងមេគុណសំរួប U.V. ឬ I.R. ។</p>
<p>photochemistry : The study of the effects of light on chemical reactions.</p>	<p>ផូតូគីមី : ការសិក្សាអំពីផលនៃពន្លឺលើប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>photochromic reaction : A chemical reaction that produces a color change.</p>	<p>ប្រតិកម្មផូតូក្រូម : ប្រតិកម្មគីមីមួយដែលបង្កើតអោយមានការផ្លាស់ប្តូរពណ៌ ។</p>
<p>photochromism : The ability of a chemically treated plastic or other transparent material to darken reversibly in strong light.</p>	<p>ផូតូក្រូម : លទ្ធភាពនៃប្លាស្ទិចដែលប្រព្រឹត្តិកម្មគីមី ឬរូបធាតុផ្លាដ៍ទៀត ធ្វើអោយងងឹតត្រឡប់មកវិញក្នុងពន្លឺខ្លាំង ។</p>
<p>photocurrent : An electric current induced at an electrode by radiant energy.</p>	<p>ផូតូចរន្ត : ចរន្តអគ្គិសនីដែលនាំទៅអេឡិចត្រូតដោយថាមពលការស្ទើ ។</p>
<p>photodegradation : Decomposition of a compound by radiant energy.</p>	<p>ផូតូសំយាមគុណភាព : ការបំបែកសមាសធាតុដោយថាមពលការស្ទើ ។</p>

<p>photoluminescence: The emission of light by a substance when they return to the ground state after having been excited by a photon.</p>	<p>ការបញ្ចេញពន្លឺ : ការបញ្ចេញពន្លឺដោយសារធាតុនៅពេលដែលវាត្រឡប់ទៅភាពដើមបន្ទាប់ពីត្រូវបានភ្លេចដោយផូតុង ។</p>
<p>photon : 'Packet' of light waves, sometimes called a quantum.</p>	<p>ផូតុង : សំណុំរលកពន្លឺដែលជូនកាលគេហៅថាកង់ទូម ។</p>
<p>photosynthesis : Process by which plants and algae make organic molecules from carbon dioxide using light as the energy source.</p>	<p>រស្មីសំយោគ : លំនាំដែលរុក្ខជាតិនិងសារាយបង្កើតម៉ូលេគុលសរីរាង្គចេញពីកាបូនឌីអុកស៊ីតដោយការប្រើពន្លឺជាប្រភពថាមពល ។</p>
<p>phthalate buffer : Laboratory pH reference solution made of potassium hydrogen phthalate, $\text{KHC}_8\text{H}_4\text{O}_4$; at 0.05 molar, the pH is 4.008 at 25°C</p>	<p>តំប៉ងផ្កាឆ្មាត : សូលុយស្យុង pH យោងក្នុងទីពិសោធន៍ដែលទម្ងន់ឡើងពីប៊ូតាស្យូម អ៊ីដ្រូសែនផ្កាឆ្មាត និង $\text{KHC}_8\text{H}_4\text{O}_4$ ។ នៅ 0,05 ម៉ូឡារីតេ pH ស្មើនឹង 4,008 នៅ 25 °C ។</p>
<p>physical change : Change that usually requires only moderate amounts of energy, is reversible, and results in no change in the chemical identity of the substance.</p>	<p>បណ្តុំរូប : បំរែបំរួលដែលជាធម្មតាត្រូវការតែបរិមាណថាមពលល្មមអាចត្រឡប់វិញ និងបានមកដោយគ្មានការផ្លាស់ប្តូរអត្តសញ្ញាណគីមីនៃសារធាតុ ។</p>
<p>physical chemistry : The study of the theoretical basis of chemical behavior, relying on mathematics and physics.</p>	<p>គីមីរូប : ការសិក្សាមូលដ្ឋានទ្រឹស្តីនៃលក្ខណៈគីមីដោយពឹងផ្អែកលើគណិតវិទ្យានិងរូបវិទ្យា ។</p>
<p>physical property : A quality of a substance that can be observed or measured without changing the substance's chemical composition.</p>	<p>លក្ខណៈរូប : គុណភាពសារធាតុដែលអាចអង្កេតឬវាស់បានដោយគ្មានបំរែបំរួលសមាសភាពគីមីនៃសារធាតុនោះទេ ។</p>
<p>pi bond (π-bond) : Bond formed by overlap of unhybridised p orbitals of two adjacent atoms. No more than two pi bonds can exist between two adjacent atoms.</p>	<p>សម្ព័ន្ធព្រ : សម្ព័ន្ធដែលកើតឡើងដោយការត្រួតលើគ្នានៃអរ័ប៊ីតាល់មិនអ៊ីប្រីត p របស់អាតូមពីរនៅក្បែរគ្នា ។ សម្ព័ន្ធព្រ រវាងអាតូមពីរជាប់គ្នាមិនអាចមានលើសពីពីរទេ ។</p>
<p>pi-(π)-acid : An acid that readily forms stable complexes with aromatic systems.</p>	<p>អាស៊ីត ព្រ : អាស៊ីតដែលងាយបង្កើតកុំផ្លិចប៊ីតថេរជាមួយប្រព័ន្ធអរូម៉ាទិច ។</p>
<p>piezochemistry : The field of chemical reactions under high pressures.</p>	<p>ពិស្វគីមី : ផ្នែកនៃប្រតិកម្មគីមីក្រោមសំពាធខ្ពស់ ។</p>
<p>pipette : Graduated tube which may have a center bulb; used to transfer known volumes of liquids from one vessel to another.</p>	<p>បំពង់ប៊ីត : បំពង់ក្រិតបោងកណ្តាលដែលប្រើសំរាប់ផ្ទេរវត្ថុរាវដឹងមាឌពីកែវមួយទៅកែវមួយទៀត ។</p>
<p>pk_a : Logarithm of the acid ionization constant. The pk is the solution pH at which the acid transfers a hydrogen ion and is often used to compare the strength of different acids.</p>	<p>ថេរអាស៊ីត (pk_a) : ឡូការីតនៃថេរអ៊ីយ៉ុងកម្មអាស៊ីត ។ ថេរអាស៊ីត pk ជា pH សូលុយស្យុង ដែលអាស៊ីតផ្ទេរអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែន និងច្រើនត្រូវបានប្រើសំរាប់ប្រៀបធៀបកំលាំង(កំរិត) អាស៊ីតខុសៗគ្នា ។</p>
<p>Planck's law : Mathematical statement relating energy and frequency of electromagnetic radiation; the greater the frequency (and the bluer the color of light), the greater the energy $E = h \nu$.</p>	<p>ច្បាប់ Planck : ពំនោលគណិតវិទ្យាដែលទាក់ទងទៅនឹងថាមពលនិងប្រេកង់នៃការស្ទើរអេឡិចត្រូម៉ាញេទិច ។ ប្រេកង់កាន់តែធំ (និងពណ៌នៃពន្លឺកាន់តែខៀវ) ថាមពល $E = h \nu$ កាន់តែធំដែរ ។</p>
<p>plasmid : Small pieces of DNA found in some bacteria; a common vehicle for introducing new genes into bacteria.</p>	<p>ប្លាស្មីត : ផ្នែកតូចនៃអាស៊ីតដេអុកស៊ីរីបូសុយក្លេអ៊ិច (DNA) ដែលប្រទះឃើញ ក្នុងបាក់តេរីមួយចំនួន ។ យានទូទៅសំរាប់បញ្ជូលសែនឌីក្នុងបាក់តេរី ។</p>

<p>plaster of paris : White powder consisting essentially of calcium sulfate ($\text{CaSO}_4 \cdot 1/2\text{H}_2\text{O}$), which forms a paste with water that quickly sets hard; used for casts and molds, building materials, and surgical bandages.</p>	<p>ប្លាស្ត័រនៃប៉ារីស : ម្សៅពណ៌សដែលបង្កើតជាសំខាន់ដោយកាល់ស្យូមស៊ុលផាត ($\text{CaSO}_4 \cdot 1/2\text{H}_2\text{O}$), ដៃកបង្កើតជាម្សៅទន់ជាមួយទឹកដែលរហ័សរឹង។ វាត្រូវបានប្រើសំរាប់ចាក់ធ្វើពុម្ព រូបធាតុសំណង់ និងបង្ហាញរូបបួសក្រោយពេលវះកាត់។</p>
<p>plate theory : In gas chromatography, the theory that the column operates similarly to a distillation column; e.g. chromatographic columns are considered as consisting of a number of theoretical plates, each performing a partial separation of components.</p>	<p>ទ្រឹស្តីបន្ទះ : ក្នុងក្រាម៉ាតូក្រាភីខ្សែស្តើងដែលបំពង់ដំណើរការស្រដៀងគ្នាទៅនឹង បំពង់បំពង់។ ឧទាហរណ៍ បំពង់ក្រាម៉ាតូក្រាភីត្រូវបានចាត់ទុកជាការផ្សំឡើងបន្ទះទ្រឹស្តីមួយចំនួនដែលនិមួយៗសំដែងនូវការបំបែកតាមផ្នែកនៃសមាសភាគ។</p>
<p>plum pudding model : An old model of the atom that described the arrangement of electrons .They thought electrons were evenly scattered inside the atom like the pieces of fruit inside a cake (or the black seeds inside dragon fruit).</p>	<p>គំរូប៊ូឡីដូ : គំរូប៊ូឡីដូនៃអាតូមដែលពណ៌នាអំពីការតំរៀបរៀងអេឡិចត្រុង។ គេគិតថាអេឡិចត្រុងត្រូវបានពង្រាយស្មើគ្នានៅក្នុងអាតូមដូចជាបំណែកផ្លែឈើក្នុងនំ(ឬដូចជា គ្រាប់ខ្មៅនៅក្នុងផ្លែស្រកានាត) ។</p>
<p>plumbum : Latin name for lead; source of the element symbol, Pb.</p>	<p>ស៊ីណ : ឈ្មោះឡាតាំងសំរាប់សំណ ដែលមាននិមិត្តសញ្ញាធាតុ Pb ។</p>
<p>pOH : Measure of hydroxide ion concentration. $\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-]$.</p>	<p>pOH : រង្វាស់កំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីត។ $\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-]$ ។</p>
<p>poison : 1. any substance that is harmful to the health of a living organism. 2. any substance that prevents the activity of a catalyst. 3. A substance that absorbs neutrons in a nuclear reactor and therefore slows down the reaction.</p>	<p>ខ្លួនពុល : 1. សារធាតុដែលអោយទុក្ខទោសដល់សុខភាពនៃការរស់។ 2. សារធាតុដែលរារាំងសកម្មភាពនៃកាតាលីស។ 3. សារធាតុដែលស្រូបណឺត្រុងក្នុងរេអាក់ទ័រនុយក្លេអ៊ែ ដូច្នេះពន្លឺតប្រតិកម្ម។</p>
<p>polar bond : See polar covalent bond</p>	<p>សម្ព័ន្ធប្ល័ង្ក : មើល polar covalent bond ។</p>
<p>polar covalent bond : Shared or covalent bond in which electrons are shared unevenly. For purposes of definition, bonds are considered to have polar properties when the electronegativity difference is equal to 0.5 or greater.</p>	<p>សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ប្ល័ង្ក : សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ដែលអេឡិចត្រុងត្រូវបានចែករំលែកមិនស្មើគ្នា។ ក្នុងន័យនេះសម្ព័ន្ធត្រូវមានលក្ខណៈប្ល័ង្កនៅពេលដែលផលសងកំរិតអេឡិចត្រូអវិជ្ជមានស្មើនឹង 0,5 ឬធំជាង។</p>
<p>polar molecule : Molecule with a molecular dipole.</p>	<p>ម៉ូលេគុលប្ល័ង្ក : ម៉ូលេគុលដែលមានឌីប៉ូលនៃម៉ូលេគុល។</p>
<p>polar solvent : Compounds that have dipole moments and dissolve ionic compounds; i.e. water, liquid ammonia. See dipole.</p>	<p>ធាតុរំលាយប្ល័ង្ក : សមាសធាតុដែលមានម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូលនិងរំលាយសមាសធាតុអ៊ីយ៉ូនិច។ ឧទាហរណ៍ ទឹក អាម៉ូញាក់រាវ។ មើល dipole ។</p>
<p>polarimeter : An instrument used to determine the angle through which the plane of polarisation of polarised light is rotated when passing through an optically active substance. The instrument consists of a light source, a polariser, a transparent cell containing the sample and an analyser.</p>	<p>ម៉ូឡុរីម៉ែត្រ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់កំណត់មុំដែលប្លង់នៃចំលកម្មនៃពន្លឺរាវត្រូវបានប្តូរនៅពេលឆ្លងកាត់សារធាតុសកម្មអុបទិច។ ឧបករណ៍ផ្តុំឡើងដោយប្រភពពន្លឺ វត្ថុចំលកម្ម ថតថ្នាំផ្ទុកភាគសំណាក និងធាតុវិភាគ។</p>

<p>polarization : 1. An effect produced when a simple primary cell produces electric current. Bubbles of hydrogen form on the copper or positive plate and the electric current quickly falls to a small value. Effects all primary cells. 2. The separation of charge in a polar chemical bond. Polarization of light: The process of confining the electric field component of light waves into one direction.</p>	<p>ប៉ូលកម្ម : 1. ផលដែលកើតឡើងនៅពេលដែលថ្មីពិលងាយបឋមបានបង្កើតចរន្តអគ្គិសនី។ ពពុះនៃទំរង់អ៊ីដ្រូសែនកើតឡើងនៅលើទម្រង់ដែកឬប្រភេទវិជ្ជមាន និងចរន្តអគ្គិសនី ធ្លាក់ចុះភ្លាមទៅជាតំលៃតូច។ ផលថ្មីពិលបឋមទាំងអស់។ 2. ការញែកបន្តកកុងសម្ព័ន្ធគីមីប៉ូលែ។ ប៉ូលកម្មនៃពន្លឺ: ដំណើរនៃការបង្វែរសមាសភាគដែលអគ្គិសនីនៃលកពន្លឺទៅតាមទិសមួយ។</p>
<p>polarography : An electro-analytical technique in which the current through an electrolysis cell is measured as a function of the applied potential; the apparatus consists of a cell which contains two electrodes, a reference electrode whose potential is constant and an indicator electrode which is commonly the dropping mercury electrode. Also known as polarography.</p>	<p>ប៉ូលរូបវិទ្យាគី : បច្ចេកទេសអេឡិចត្រូវិភាគដែលក្នុងនោះចរន្តដែលឆ្លងកាត់ពិលអេឡិចត្រូលីតត្រូវបានវាស់ទុកដូចជាមុខងារប៉ូតង់ស្យែលអនុវត្ត។ ឧបករណ៍នេះរួមមានពិលមានអេឡិចត្រូតពីរ អេឡិចត្រូតគោលដែលប៉ូតង់ស្យែលរបស់វាថេរ និងអេឡិចត្រូតចង្កូលដែលជាទូទៅគឺជាអេឡិចត្រូតសំរក់បារត។</p>
<p>pollute : To contaminate.</p>	<p>បង្កកខ្វះ : ធ្វើអោយកង្វក់។</p>
<p>pollution : the harmful effect on the environment of by-products of human activity.</p>	<p>កខ្វះ : ផលអាក្រក់លើបរិស្ថានដោយផលិតផលនៃ សកម្មភាពមនុស្ស។</p>
<p>poly- : A chemical prefix meaning many.</p>	<p>ប៉ូលី : បុព្វបទគីមីមួយដែលមានន័យថា ច្រើន។</p>
<p>polyatomic ion : Charged, covalently bound group of atoms that together act as an ion. e.g. the hydroxide group (OH⁻), the ammonium ion (NH₄⁺), and the nitrate group (NO₃⁻).</p>	<p>អ៊ុយ៉ុនប៉ូលីអាតូម : ក្រុមអាតូមចងសម្ព័ន្ធក្នុងខ្លួនដែលដើរតួរួមគ្នាជាអ៊ុយ៉ុនមួយ។ ឧទាហរណ៍ ក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ីត (OH⁻) និងអ៊ុយ៉ុនអាម៉ូញ៉ូម (NH₄⁺) និងក្រុមនីត្រាត (NO₃⁻)។</p>
<p>polyatomic molecule : A molecule formed from several atoms.</p>	<p>ម៉ូលេគុលប៉ូលីអាតូម: ម៉ូលេគុលបានកើតឡើងពីអាតូមមួយចំនួន(ច្រើន) ។</p>
<p>polybasic : A chemical compound in solution that yields two or more H⁺ ions per molecule, such as sulfuric acid. H₂SO₄</p>	<p>ប៉ូលីបាស : សមាសធាតុគីមីក្នុងសូលុយស្យុងដែលផ្តល់អ៊ុយ៉ុនអ៊ីដ្រូសែនពីរបី ឬច្រើនក្នុងមួយម៉ូលេគុល ដូចជាអាស៊ីតស៊ុលផួរិច H₂SO₄ ។</p>
<p>polydentate ligand (multidentate ligand) : a ligand with two or more sites at which it can coordinate; i.e. H₂NCH₂CH₂NH₂</p>	<p>លីកង់ដ្យូឡង់ច្រើន : លីកង់ដែលមានកន្លែងសំរួលរួលពីរបី ឬច្រើន។ មានន័យថា H₂NCH₂CH₂NH₂ ។</p>
<p>polyhedron : A solid figure with many faces; usually more than six.</p>	<p>ពហុមុខ : រូបវត្ថុរឹងដែលមានមុខច្រើន ធម្មតាច្រើនជាង ៦ ។</p>
<p>polymer : Substance made of giant molecules formed by the union of simple molecules (monomers); e.g. polymerization of ethylene forms a polyethylene chain, or condensation of phenol and formaldehyde (with production of water) forms phenol-formaldehyde resins.</p>	<p>ប៉ូលីមែរ : សារធាតុដែលបង្កឡើងពីម៉ូលេគុលធំៗកើតឡើងដោយការផ្គុំគ្នានៃម៉ូលេគុលងាយ(ម៉ូណូមែរ) ។ ឧទាហរណ៍ ប៉ូលីមែកម៉ូនៃអេទីឡែនបង្កើតបានជាខ្សែប៉ូលីអេទីឡែនឬប្រតិកម្មកុងដង់សង់ស្យែននៃផេណុលនិងផេរម៉ាល់ដេអ៊ីត(ជាមួយការផលិតទឹក)បង្កើតបានជាប៉ូលីមែរផេណុលផេរម៉ាល់ដេអ៊ីត។</p>
<p>polymerization : 1. The bonding of two or more monomers to produce a polymer. 2. Any chemical reaction that produces such a bonding.</p>	<p>ប៉ូលីមែរកម្ម : 1. ការចងសម្ព័ន្ធរវាងម៉ូណូមែរពីរបី ឬច្រើនដើម្បីបង្កើតជាប៉ូលីមែរមួយ។ 2. ប្រតិកម្មគីមីដែលបង្កើតជាការចងសម្ព័ន្ធ។</p>

<p>polynuclear hydrocarbon : Hydrocarbon molecule with two or more closed rings. Also known as polycyclic hydrocarbon. e.g. naphthalene.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូប៉ូលីនុយក្លេអ៊ែរ : ម៉ូលេគុលអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានខ្សែរង្វង់បិទជិតពីរឬច្រើន ។ វាត្រូវបានស្គាល់ជាអ៊ីដ្រូកាបូប៉ូលីស៊ីក្លិចផងដែរ ឧទាហរណ៍ណាប៉ាតាលីន ។</p>
<p>polypeptide : Macromolecule containing many (ten or more) amino acids. This term is sometimes used to mean the chain in a protein.</p>	<p>ប៉ូលីប៊ីប៊ីត : ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលដែលមានអាស៊ីតអាមីនច្រើន (ដប់ ឬច្រើន) ។ ពាក្យនេះជូនកាលត្រូវបានប្រើក្នុងន័យជាច្រវាក់ប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>polysaccharides : Carbohydrates that contain many monosaccharide units, such as starch and cellulose.</p>	<p>ប៉ូលីសាការីត : កាបូអ៊ីដ្រាតដែលមានឯកតាម៉ូណូសាការីតច្រើន ដូចជាអាមីដុង និងសែលុយឡូស ។</p>
<p>polyunsaturated : Molecules having more than one double or triple bond.</p>	<p>ប៉ូលីមិនឆ្លុត : ម៉ូលេគុលដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាតំបូបីជាងច្រើនជាងមួយ ។</p>
<p>polyunsaturated acid : A fatty acid with two or more double bonds per molecule.</p>	<p>ប៉ូលីអេស៊ីតមិនឆ្លុត : អាស៊ីតខ្លាញ់ដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាតំបូបី ឬច្រើនក្នុងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>polyvalent : An ion with more than one valency, such as the sulfate ion. SO_4^{2-} Also known as multivalent.</p>	<p>ប៉ូលីវ៉ាល្យង់ : អ៊ីយ៉ុងដែលមានវ៉ាល្យង់ច្រើន ដូចជាអ៊ីយ៉ុងស៊ុលផាត SO_4^{2-} ។ វាមានន័យថាវ៉ាល្យង់ច្រើនផងដែរ ។</p>
<p>positional isomer : One of a set of structural isomers which differ only in the point at which a side-chain group is attached.</p>	<p>អ៊ីសូមែរទីតាំង : អ៊ីសូមែរមួយនៃក្រុមអ៊ីសូមែរដែលខុសគ្នាតែចំណុចដែលក្រុមខ្សែខ្លោងភ្ជាប់តែប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>positive effector : Small molecule whose binding to an allosteric enzyme causes an increase in enzymic activity.</p>	<p>អេដិចទ័រវិជ្ជមាន : ម៉ូលេគុលតូចដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអង់ស៊ីមអាឡូស្តេរិច ធ្វើអោយមានកំណើនសកម្មភាពអង់ស៊ីម ។</p>
<p>positive ion : An atom or group of atoms which has acquired a positive electric charge by loss of one or more electrons.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន : អាតូម ឬក្រុមអាតូមដែលទទួលបានបន្ទុកអគ្គិសនីវិជ្ជមានដោយការបាត់បង់អេឡិចត្រុងមួយឬច្រើន ។</p>
<p>positron emission spectroscopy : A technique in which a solid surface is bombarded with a low-energy monoenergetic positron beam and the energies of positrons emitted from the surface are measured to determine the amounts of energy lost to molecules adsorbed on the surface.</p>	<p>ការសិក្សាស្ទូបេមនុយប៉ូស៊ីត្រូន : បច្ចេកទេសដែលក្នុងនោះផ្ទៃនៃវត្ថុរឹងត្រូវបានបាញ់ដោយបាច់ពន្លឺប៉ូស៊ីត្រូនម៉ូណូម៉ាញេទិចថាមពលទាប និងថាមពលប៉ូស៊ីត្រូនបញ្ចេញពីផ្ទៃនោះត្រូវបានវាស់ដើម្បីកំណត់រកបរិមាណថាមពលបាត់បង់ក្នុងម៉ូលេគុលដែលត្រូវស្រូបលើផ្ទៃនោះ ។</p>
<p>positron emission: See beta decay</p>	<p>ការបញ្ចេញប៉ូស៊ីត្រូន : មើល beta decay ។</p>
<p>potash : Potassium carbonate.</p>	<p>ប៉ូតាសៈ : ប៉ូតាស្យូមកាបូណាត ។</p>
<p>potassium chlorate : A colorless crystalline compound soluble in water and moderately soluble in ethanol. $KClO_3$</p>	<p>ប៉ូតាស្យូមក្លរ៉ាត : សមាសធាតុក្រាមគ្លានពណ៌ រលាយក្នុងទឹក និងរលាយជាមធ្យមក្នុងអេតាណុល ។ មានរូបមន្ត $KClO_3$ ។</p>
<p>potential energy : Stored energy.</p>	<p>ថាមពលប៉ូតង់ស្យែល : ថាមពលស្តុកទុក ។</p>
<p>potentiometric titration : A titration in which the end point is found by measuring the potential on an electrode immersed in the solution.</p>	<p>អត្រាកម្មប៉ូតង់ស្យែមេត្រិច : អត្រាកម្មដែលក្នុងនោះចំណុចបញ្ចប់ត្រូវបានរកឃើញដោយការវាស់ប៉ូតង់ស្យែលលើអេឡិចត្រូតត្រាំក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>powder : Solid matter in fine dry particles.</p>	<p>ធូវ : រូបធាតុរឹងក្នុងភាគល្អិតស្លុតតូចៗ ។</p>
<p>ppb : Parts per billion.</p>	<p>ផ្នែកក្នុងមួយកោដិ ។</p>

ppm : Parts per million.	ផ្នែកក្នុងមួយលាន ។
ppt : Parts per thousand, or precipitate.	ផ្នែកក្នុងមួយពាន់ ឬកករ ។
precipitate : 1.(n) A substance separating in solid particles from a liquid as the result of a chemical or physical change; 2.(v) To form a precipitate.	កករ : 1. (នាម) សារធាតុព្យុកជាភាគល្អិតរឹងពីរត្រូវ ដែលជាលទ្ធផលនៃបណ្តុំរូប ឬបណ្តុំគីមី ។ 2.(កិរិយាសព្ទ) កកជា ។
precipitation : 1. The process of producing a separate solid phase within a liquid medium. 2. All forms of water that fall from the atmosphere e.g. rain, snow, hail, dew, frost.	ការបង្កើតកករ : 1. ដំណើរការបង្កើតជាសរីរដោយឡែកនៅក្នុងមជ្ឈដ្ឋានរាវ ។ 2. គ្រប់ទម្រង់នៃទឹកដែលធ្លាក់មកពីបរិយាកាស ឧទាហរណ៍ ភ្លៀង ទឹកកក ព្រិល ទឹកសន្លើម កំណកសន្លើម ។
precision : How close a set of measured values are to each other. The reproducibility, under the same conditions of a measurement. Compare accuracy.	ភាពជាក់លាក់ : តំលៃរង្វាស់ជិតគ្នា ។ ភាពដូចគ្នាក្រោមដេញចោលនៃដូចគ្នានៃការវាស់ ។ ប្រៀបធៀប accuracy ។
predissociation : The dissociation of a molecule that has absorbed energy before it can lose energy by radiation.	ការបំបែកមុន : ការបំបែកម៉ូលេគុលដែលស្រូបថាមពលមុនពេលវាអាចបាត់បង់ថាមពលដោយការរស្មី ។
Pregl procedure : Microanalysis technique in which the sample is decomposed thermally, with subsequent oxidation of decomposition product.	លំនាំ Pregl : បច្ចេកទេសម៉ាត្រីភាគដែលក្នុងនោះភាគសំណាកត្រូវបានបំបែកដោយកំដៅជាមួយការរងអុកស៊ីតកម្មបន្តបន្ទាប់នៃផលិតផលបំបែក ។
pressure (P) : Force acting on a surface per unit area. $P = \text{Force}/\text{Area}$. SI unit, pascal	សំពាធន (P) : នៃកំលាំងសង្កត់ទៅលើផ្ទៃក្នុងមួយឯកតាផ្ទៃ $P = \text{កំលាំង} / \text{ដំបង់}$ ។ ខ្នាតប្រព័ន្ធអន្តរជាតិគឺប៉ាស្កាល់ ។
prevention : To protect against, to stop from happening.	ការបង្ការ : ការពារប្រឆាំង បញ្ឈប់កុំអោយកើតឡើង ។
primary carbon : Carbon atom that is bonded to only one other carbon.	កាបូនថ្នាក់មួយ : អាតូមកាបូនដែលត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងកាបូនផ្សេងទៀតតែមួយគត់ ។
primary cell : See voltaic cell	ឌូលីលដំបូង : មើល voltaic cell ។
primary structure : Amino acid sequence in a protein or peptide.	រចនាសម្ព័ន្ធដំបូង : លំដាប់អាស៊ីតអាមីនេក្នុងប្រូតេអ៊ីនឬប៊ីប៊ុត ។
primary transcript : First product of transcription. In higher cells it is modified to yield functional RNA molecules.	គ្រូមប័រលដំបូង : ផលិតផលដំបូងនៃការចម្លងក្រុម ។ ក្នុងកោសិកាថ្នាក់ខ្ពស់ វាត្រូវកែប្រែដើម្បីអោយជាម៉ូលេគុលអាស៊ីតអុកស៊ីតបូន្មានយុត្តិធម៌ដំណើរការ ។
principal quantum number : Quantum number used to designate an electron's major electron group; its distance from the nucleus.	ចំនួនកង់ទូមប្រើសំរាប់កំណត់អេឡិចត្រុងស្រទាប់ : ចំនួនកង់ទូមប្រើសំរាប់កំណត់អេឡិចត្រុងស្រទាប់ក្រៅនិងចំងាយរបស់វាពីណ្វៃយ៉ូ ។
prokaryote : Simplest and smallest cell type characterised by the absence of a true nucleus and other membranous organelles. Bacteria and blue-green algae are prokaryotic organisms.	ប្រូការីយ៉ូត : ប្រភេទកោសិកាងាយនិងតូចបំផុតសំគាល់ដោយវត្តមានណ្វៃយ៉ូពិតប្រាកដនិងធាតុកោសិកាមានភ្លាសទៀត ។ បាក់តេរីនិងវារីជាតិខៀវ-បៃតងគឺជាសរីរាង្គប្រូការីយ៉ូត ។
procedure : Mode of conducting experiment, series of actions.	លំនាំ : វិធីនៃកិច្ចដំណើរការពិសោធន៍ សេរីនៃអំពើ ។

<p>prochirality : The property displayed by a molecule or atom which contains (or is bonded to) two identical ligands. Also known as prostereoisomerism.</p>	<p>ប្រូតិរ៉ាស៊ីតេ : លក្ខណៈបង្ហាញដោយម៉ូលេគុលមួយឬអាតូមដែលមាន (ឬត្រូវបានសម្របទៅ) លីកង់ពីរដែលដូចគ្នាបេះបិទ ។ គេស្គាល់វាជាប្រូស្តេរ៉េ-អូអ៊ីសូមែរីស្វែរ ។</p>
<p>producer gas: a mixture of carbon monoxide, hydrogen and nitrogen, made by passing air and steam over very hot carbon. It's used as a fuel in some industrial processes. (See open-hearth process).</p>	<p>ឧស្ម័នផលិតករ: ល្បាយនៃកាបូនម៉ូណូអុកស៊ីត អ៊ីដ្រូសែន និងអាសូតដែលផលិតឡើងដោយការបញ្ជូនខ្យល់និងចំហាយលើកាបូនក្តៅខ្លាំង ។ វាត្រូវបានប្រើជាឥន្ធនៈក្នុងសំណុំឧស្សាហកម្មខ្លះ (មើល open-hearth process) ។</p>
<p>product : A substance formed as a result of a chemical reaction.</p>	<p>ផលិតផល : សារធាតុកើតឡើងពីប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>promoter : A chemical which itself is a feeble catalyst, but greatly increases the activity of a given catalyst.</p>	<p>ប្រូម៉ូទ័រ : ធាតុគីមីដែលខ្លួនរបស់វាជាកាតាលីករខ្សោយ ប៉ុន្តែបង្កើនសកម្មភាពខ្លាំងនៃកាតាលីករណាមួយ ។</p>
<p>propagation rate : The speed at which a flame front progresses through the body of a flammable fuel-oxidiser mixture, such as gas and air.</p>	<p>ល្បឿនរាលដាល : ល្បឿនដែលអណ្តាតភ្លើងខាងមុខបន្តឆ្លងកាត់តួនៃល្បាយធ្វើអុកស៊ីតកម្មប្រេងឥន្ធនៈដែលងាយរងដូចជាឧស្ម័ន និងខ្យល់ ។</p>
<p>propagation step : In a chain reaction, one of the fundamental steps that take place repeatedly until the reaction is complete.</p>	<p>ដំណាក់កាលរាលដាល : ក្នុងប្រតិកម្មចង្វាក់ដំណាក់កាលគ្រឹះមួយដែលកើតឡើងដដែលៗរហូតទាល់តែប្រតិកម្មត្រូវបញ្ចប់ ។</p>
<p>propanone : See acetone.</p>	<p>ប្រូប៉ានូន : មើល acetone ។</p>
<p>Propenyl group : Systematic name for allyl group -CH=CH-CH₂-</p>	<p>ក្រុមប្រូប៊ែនីល : ឈ្មោះប្រព័ន្ធអន្តរជាតិសំរាប់ក្រុម-CH=CH-CH₂- ។</p>
<p>prostaglandins : Regulatory lipids derived from unsaturated fatty acids. Prostaglandins often have a cyclic portion based on cyclopentane.</p>	<p>ប្រូស្តាភ្លាញ់ : លីពីតកំណែតម្រូវដែលបានមកពីអាស៊ីតខ្លាញ់មិនឆ្អែត ។ ប្រូស្តាភ្លាញ់មានផ្នែកស៊ីចក្លិចដោយសារស៊ីក្លូប៉ង់តាន ។</p>
<p>prosthetic group : Group in a protein that is not an amino acid and that plays a major role in the activity of conjugated proteins.</p>	<p>ក្រុមប្រូស្តេទិច : ក្រុមក្នុងប្រូតេអ៊ីនដែលមិនមែនជាអាស៊ីតអាមីនេ ហើយមាននាទីសំខាន់ក្នុងសកម្មភាពនៃប្រូតេអ៊ីនឆ្លាស់ ។</p>
<p>proteases : Enzymes that catalyze the hydrolysis of peptide bonds in proteins and polypeptides.</p>	<p>ប្រូតេអាស : អង់ស៊ីមដែលកាតាលីសអ៊ីដ្រូលីសសម្ព័ន្ធប៊ុបទីតក្នុងប្រូតេអ៊ីន និងប៊ុបទីត ។</p>
<p>protective colloid : A colloidal substance that protects other colloids from the coagulative effect of electrolytes and other agents.</p>	<p>គូឡូអ៊ីតការពារ : សារធាតុគូឡូអ៊ីតដែលការពារគូឡូអ៊ីតដទៃទៀតពីផលបង្កកនៃអេឡិចត្រូលីត និងភ្នាក់ងារដទៃទៀត ។</p>
<p>proteinometer : See hand sugar refractometer.</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនូម៉ែត : មើល hand sugar refractometer ។</p>
<p>protogenic : Strongly acidic</p>	<p>ប្រូតូសែនទិច : ដែលជាអាស៊ីតខ្លាំង ។</p>
<p>proton : A positively charged subatomic particle found in the nucleus of an atom.</p>	<p>ប្រូតុង : ភាគល្អិតនៃអាតូមដែលមានបន្ទុកវិជ្ជមានប្រទះឃើញនៅក្នុងណ្វៃយ៉ូនៃអាតូម ។</p>

<p>proton resonance : A phenomenon in which protons absorb energy from an alternating magnetic field at certain characteristic frequencies when they are also subjected to a static magnetic field; this phenomenon is used in nuclear magnetic resonance quantitative analysis technique.</p>	<p>វេស្តូណង់ប្រូតុង : បាតុភូតដែលក្នុងនោះប្រូតុងស្រូបថាមពលពីដែនម៉ាញេទិចឆ្លាស់នៅប្រេកង់សំគាល់លក្ខណៈខ្លះ នៅពេលវាត្រូវបានដាក់អោយរងដែនម៉ាញេទិចអគ្គិសនីអាកាស ។ បាតុភូតនេះត្រូវបានប្រើក្នុងបច្ចេកទេសវិភាគបរិមាណវេស្តូណង់ម៉ាញេទិចនុយក្លេអ៊ែរ ។</p>
<p>proton stability constant : The reciprocal of the dissociation constant of a weak base in solution.</p>	<p>ថេរលំនឹងប្រូតុង : ការត្រឡប់ទៅវិញទៅមកនៃថេរលំនឹងបំបែកនៃធាតុរាវខ្សោយក្នុងសូលុយស្យុង ។</p>
<p>protonate : To add protons to a base by a proton source.</p>	<p>ប្រូតុងភ័យ : បន្ថែមប្រូតុងទៅក្នុងធាតុមួយដោយប្រភពប្រូតុង ។</p>
<p>proton-induced x-ray emission : A method of elemental analysis in which the energy of the characteristic x-rays emitted when a sample is bombarded with a beam of energetic protons, is used to identify the elements present in the sample. Abbreviated PIXE.</p>	<p>បទប្បាយការស្តីអ៊ុចភ្លេចប្រូតុង : វិធីវិភាគធាតុដែលក្នុងនោះ ថាមពលការស្តីអ៊ុចត្រូវបានបញ្ចេញនៅពេលភាគសំណាកត្រូវបានបាញ់ដោយបាញ់ព័ន្ធនៃប្រូតុងមានថាមពល ។ វាត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ដើម្បីកំណត់ធាតុក្នុងភាគសំណាក ។ សរសេរកាត់ PIXE ។</p>
<p>protophilic : Strongly basic.</p>	<p>ប្រូតូភីលីច : ដែលជាធាតុខ្លាំង ។</p>
<p>prototropy : A reversible inter-conversion of structural isomers that involves the transfer of a proton.</p>	<p>ប្រូតូត្រូពី : អន្តរបំប្លែងដែលអាចត្រឡប់បាននៃអ៊ុចមួយដែលមានបន្ថែមប្រូតុង ។</p>
<p>protropic : Chemical reactions that are influenced by protons.</p>	<p>ប្រូតូត្រូពីច : ប្រតិកម្មគីមីដែលមានឥទ្ធិពលដោយសារប្រូតុង ។</p>
<p>pseudohalogen : Any one of a group of molecules that exhibit significant similarity to the halogens, e.g. cyanogen (NCCN).</p>	<p>អាឡូសែនប៊ិចតិច : ម៉ូលេគុលនៃក្រុមម៉ូលេគុលដែលបង្ហាញពីភាពស្រដៀងគ្នាជាសំខាន់ទៅនឹងអាឡូសែន ឧទាហរណ៍ ស្យាណូសែន (NCCN) ។</p>
<p>pulse radiolysis : A method of studying fast chemical reactions in which a sample is subjected to a pulse of ionizing radiation, and the products formed by the resulting reactions are studied spectroscopically.</p>	<p>ការស្តីវិភាគរងស : វិធីសិក្សាប្រតិកម្មគីមីរហ័ស ដែលក្នុងនោះភាគសំណាកត្រូវបានដាក់អោយរងសន្ទុះនៃការស្តីអ៊ុចយ៉ុងកម្ម និងផលិតផលកើតឡើងដោយលទ្ធផលប្រតិកម្មត្រូវបានសិក្សាតាមស្ថិតិវិទ្យាស្នូល ។</p>
<p>pure : Unmixed, uncontaminated.</p>	<p>សុទ្ធ : មិនលាយ មិនក្រខ្វក់ ។</p>
<p>pure substance : A sample of matter, either an element or a compound that consists of only one component with definite physical and chemical properties, and a definite composition.</p>	<p>សារធាតុសុទ្ធ : ភាគសំណាកនៃរូបធាតុ ដែលអាចជាធាតុឬជាសមាសធាតុដែលផ្សំឡើងពីសមាសភាគតែមួយគត់ដែលមានលក្ខណៈរូប និងលក្ខណៈគីមីជាក់លាក់ និងសមាសភាពជាក់លាក់ ។</p>
<p>purify (purification) : To remove impurities.</p>	<p>ជ្រុះ (សុទ្ធិភ័យ) : យកចេញនូវភាពមិនសុទ្ធ ។</p>
<p>purity : The degree to which the content of impurity can be detected by an analytical procedure in a sample of matter that is classified as a pure substance; the grade of purity is in inverse proportion to the amount of impurity present. Also known as chemical purity.</p>	<p>ភាពសុទ្ធ : កំរិតដែលភាពមិនសុទ្ធអាចត្រូវបានរកឃើញដោយលំនាំវិភាគក្នុងភាគសំណាកនៃរូបធាតុដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាសារធាតុសុទ្ធ ។ កំរិតនៃភាពសុទ្ធគឺប្រាសសមាមាត្រទៅនឹងបរិមាណនៃវត្ថុមានភាពមិនសុទ្ធ ។ គេស្គាល់ផងដែរជាភាពសុទ្ធគីមី ។</p>

<p>pyramidal molecule : A molecular structure in the shape of a pyramid in which the central atom at the peak possesses either three or four valence bonds that are directed to the other atoms, which form the base of the pyramid.</p>	<p>ម៉ូលេគុលពីរ៉ាមីត : ទំរង់ម៉ូលេគុលមានរូបរាងជាពីរ៉ាមីតដែលក្នុងនោះអាតូមកណ្តាលនៅកំពូលមានសម្ព័ន្ធវាញ់បីឬបួនភ្ជាប់ទៅនឹងអាតូមដទៃទៀត ដែលបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃពីរ៉ាមីតនោះ ។</p>
<p>pyranose : Six-membered ring form of monosaccharides. The ring resembles the cyclic ether pyran.</p>	<p>ពីរ៉ាណូស : សណ្ឋានរង់ប្រាំមួយជ្រុងនៃម៉ូណូសាការីត ។ រង់នេះដូចជា ពីរ៉ាណូអេទែរស៊ីក្លិច ។</p>
<p>pyrazolone dye : An acid dye, such as tartrazine, containing both -N=N- and =C=C= chromophore groups; used for silk and wool.</p>	<p>លំខពីរ៉ាសូនូន : លំខអាស៊ីតដូចជាតាត្រាស៊ីន ដែលមានក្រុមនាទីក្រូម៉ូផែរ-N=N- ផង និង =C=C= ។ វាត្រូវបានប្រើសំរាប់សរសៃសូត្រនិងឡែន ។</p>
<p>pyro- : A chemical prefix for compounds formed by heat.</p>	<p>ពីរ៉ូ : បុព្វបទគីមីសំរាប់សមាសធាតុដែលកើតឡើងដោយកំដៅ ។</p>
<p>pyrocellulose : Highly nitrated cellulose; used to make explosives; originally called guncotton in the United States, cordite in England.</p>	<p>ពីរ៉ូសែលូសូនូស : សែលូលូស៊ីត្រាតកម្ពុខ្ពស់ ។ ដែលវាត្រូវបានសំរាប់ធ្វើគ្រឿងផ្ទុះ ។ កាលពីដំបូងវាត្រូវបានគេហៅថា សំឡីកាំភ្លើងនៅសហរដ្ឋអាមេរិច ធាតុផ្ទុះគ្មានផ្សែងនៅប្រទេសអង់គ្លេស ។</p>
<p>pyrolysate : Any product of pyrolysis.</p>	<p>ពីរ៉ូលីសាត : ផលិតផលណាមួយនៃពីរ៉ូលីស ។</p>
<p>pyrolysis : The breaking apart of complex molecules into simpler units by the use of heat, as in the pyrolysis of heavy oil to make gasoline.</p>	<p>ពីរ៉ូលីស៊ីស : ការបំបែកជាផ្នែកនៃម៉ូលេគុលសំបូរទៅជាឯកតាងាយជាងដោយការប្រើកំដៅ ដូចជាក្នុងពីរ៉ូលីសនៃប្រេងកាតនៅដើម្បីផលិតជាប្រេងសាំង ។</p>
<p>Q</p>	
<p>Q branch : A series of lines in molecular spectra that correspond to changes in the vibration quantum number with no change in the rotational quantum number.</p>	<p>ខ្លែង Q : សេរីនៃបន្ទាត់ក្នុងស្បៀងម៉ូលេគុលដែលត្រូវគ្នាទៅនឹងបំរែបំរួលចំនួនកង់តូមលំដាប់ដោយគ្មានបំរែបំរួលចំនួនកង់តូមរង្វិល ។</p>
<p>quadridentate ligand : A group which forms a chelate and has four points of attachment.</p>	<p>លីកង់ឌ្រេន្តាប្យូន : ក្រុមដែលបង្កើតកេឡាត និងមានចំណុចភ្ជាប់បួន ។</p>
<p>quadruple point : Temperature at which four phases are in equilibrium such as a saturated solution containing an excess of solute.</p>	<p>ចំណុចបួនកុណ : សីតុណ្ហភាពដែលជាសទាំងបួនស្ថិតក្នុងភាពលំនឹងដូចជាសូលុយស្យុងផ្អែកដែលមានធាតុរំលាយលើស ។</p>
<p>quadrupole spectrometer : A type of mass spectroscope in which ions pass along a line of symmetry between four parallel cylindrical rods; an alternating potential superimposed on a steady potential between pairs of rods filters out all ions except those of a predetermined mass. Also known as Massenfilter.</p>	<p>ស្បៀងត្រួបត្រួបត្រួបត្រួប : ប្រភេទស្បៀងទស្សន៍ម៉ាស់ដែលក្នុងនោះ អ៊ុយ៉ុងឆ្លងកាត់តាមបន្ទាត់ស៊ីមេទ្រីរវាងខ្សែស៊ីឡាំងវែងបួនស្របគ្នា ។ ប៉ូតង់ស្យែលឆ្លាស់ពីលើប៊ូលតង់ស្យែលនឹងរវាងគូនៃខ្សែស៊ីឡាំងដែលច្រោះយកអ៊ុយ៉ុងចេញលើកលែងតែអ៊ុយ៉ុងរបស់ម៉ាស់ដែលបានកំណត់ទុកមុន ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាMassenfilter ។</p>
<p>qualitative analysis : The analysis of a gas, liquid or solid sample or mixture to identify the elements, radicals or compounds composing the sample.</p>	<p>ការវិភាគគុណភាព : ការវិភាគគុណភាពសំណាកឬល្បាយនៃឧស្ម័ន វត្ថុរាវ ឬរឹងដើម្បីរកធាតុរ៉ាឌីកាល់ ឬសមាសធាតុក្នុងភាគសំណាក ។</p>
<p>qualitative measurement : A measurement which gives results in a descriptive nonnumeric form.</p>	<p>ទ្វេសង់គុណភាព : រង្វាស់ដែលផ្តល់លទ្ធផលជាទំរង់ពណ៌នាមិនមែនលេខ ។</p>

<p>quantitative analysis :The analysis of a gas, liquid or solid sample or mixture to determine the precise percentage composition of the sample in terms of elements, radicals, or compounds.</p>	<p>ការវិភាគភាគបរិមាណ : ការវិភាគភាគសំណាកឬល្បាយនៃឧស្ម័ន រ៉ាតុរាវ ឬរឹងដើម្បីកំណត់រកសមាសភាពជាភាគរយជាក់លាក់របស់ភាគសំណាកដែលជាធាតុរ៉ាឌីកាល់ ឬសមាសធាតុ ។</p>
<p>quantitative measurement : A measurement which gives definite, usually numeric results.</p>	<p>វង្វាស់បរិមាណ : វង្វាស់ដែលផ្តល់លទ្ធផលជាលេខច្បាស់លាស់ ។</p>
<p>quantum chemistry : A branch of physical chemistry concerned with the explanation of chemical phenomena by means of the laws of quantum mechanics.</p>	<p>គីមីកង់ទិច : ផ្នែកនៃគីមីរូបដែលពន្យល់អំពីបាតុភូតគីមីតាមច្បាប់មេកានិចកង់ទិច ។</p>
<p>quantum limit : The shortest wave length present in a continuous x-ray spectrum. Also known as boundary wavelength; end radiation.</p>	<p>លីមីតកង់ទិច : ប្រវែងរលកខ្លីបំផុតនៅក្នុងស្បូចជាប់នៃការស្លឹម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាប្រវែងរលកដែនកំណត់ការស្លឹមច្បាប់ ។</p>
<p>quantum mechanics : A theory by which the behaviour of electrons in atoms is described by treating them as waves.</p>	<p>មេកានិចកង់ទិច : ទ្រឹស្តីដែលបង្ហាញលក្ខណៈនៃអេឡិចត្រុងក្នុងអាតូមត្រូវបានពណ៌នាដោយការចាត់ទុកវាជារលក ។</p>
<p>quantum numbers : Set of numbers used to designate an electron's major electron group, its orbital shape, and its orbital orientation.</p>	<p>ចំនួនកង់ទិច : លេខប្រើសំរាប់សំគាល់ក្រុមអេឡិចត្រុងចំបង ទ្រង់ទ្រាយអរមូលីតាល់និងដំណើរទិសអរមូលីតាល់របស់វា ។</p>
<p>quantum theory of valence : The theory of valence based on quantum mechanics; it accounts for many experimental facts, explains the stability of a chemical bond, and allows the correlation and prediction of many different properties of molecules not possible in earlier theories.</p>	<p>ទ្រឹស្តីកង់ទិចវ៉ាលែន : ទ្រឹស្តីវ៉ាលែនដែលផ្អែកលើមេកានិចកង់ទិច ។ ទ្រឹស្តីនេះបង្ហាញហេតុការណ៍ពិសោធន៍ជាច្រើន និងពន្យល់ពីស្ថេរភាពនៃសម្ព័ន្ធគីមីនិងអាចមានការពាក់ព័ន្ធគ្នានិង ការប្រមាណនៃលក្ខណៈខុសគ្នាជាច្រើនរបស់ម៉ូលេគុលដែលមិនអាចមាននៅក្នុងទ្រឹស្តីមុនៗ ។</p>
<p>quantum yield: For a photochemical reaction, the number of moles of a stated reactant disappearing, or the number of moles of a stated product produced, per Einstein of light of the stated wavelength absorbed.</p>	<p>ទិន្នផលកង់ទិច : ចំនួនម៉ូលនៃការបាត់បង់ក្នុងភាពជាប្រតិករ ឬចំនួនម៉ូលនៃផលិតផលក្នុងសណ្ឋានផលិតក្នុងមួយអាំងស្តង់នៃពន្លឺក្នុងសណ្ឋានជំហានរលកស្រូបពន្លឺនៅក្នុងប្រតិកម្មផ្ទុកគីមី ។</p>
<p>quart : One quarter of a gallon in liquid measure. 1 quart = 0.9464 liter.</p>	<p>ក្វាត : មួយភាគបួននៃកាឡុងក្នុងរង្វាស់រ៉ាតុរាវ ។ មួយក្វាត = 0.9464 លីត្រ ។</p>
<p>quarter polymer : A polymer in which the repeating groups comprise four species of monomer.</p>	<p>បតុម៉ូលីមែ : ប៉ូលីមែដែលក្រុមស្ថានភាពមានប្រភេទម៉ូណូមែម ។</p>
<p>quaternary ammonium base : Ammonium hydroxide (NH₄OH) with the ammonium hydrogen replaced by organic radicals, such as (CH₃)₄NOH</p>	<p>ធាសរោម្យុញ្ញូមថ្នាំកម្ម : អាម៉ូញ៉ូមអ៊ីដ្រុកស៊ីត(NH₄OH)ដែលអ៊ីដ្រុសែននៃអាម៉ូញ៉ូមត្រូវបានជំនួសដោយរ៉ាឌីកាល់សរីរាង្គ ដូចជា (CH₃)₄NOH ។</p>
<p>quaternary ammonium salt : A nitrogen compound in which a central nitrogen atom is joined to four organic radicals and one acid radical .e.g. hexamethonium chloride; used as an emulsifying agent, corrosion inhibitor and antiseptic.</p>	<p>អំបិលរោម្យុញ្ញូមថ្នាំកម្ម : សមាសធាតុអាសូតដែលអាតូមអាសូតនៅកណ្តាលត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងរ៉ាឌីកាល់សរីរាង្គបួន និងរ៉ាឌីកាល់អាស៊ីតមួយ ។ ឧទាហរណ៍ អ៊ុចសារមេតូញ៉ូមក្លរួដែលត្រូវបានប្រើជាភ្នាក់ងារអេមុលស្យុងជាធាតុបង្កាក់សំណឹក និងជាថ្នាំសម្លាប់មីក្រូម ។</p>
<p>quaternary carbon : A carbon atom bonded to four other carbon atoms with single bonds.</p>	<p>កាបូនថ្នាំកម្ម : អាតូមកាបូនដែលចងសម្ព័ន្ធនឹងអាតូមកាបូនបួនផ្សេងទៀតដោយសម្ព័ន្ធមួយជាន់ ។</p>

<p>quaternary phase equilibrium : The solubility relationships in any liquid system with four non reactive components with varying degrees of mutual solubility.</p>	<p>លំនឹងដាសថ្នាំកំបូល : ទំនាក់ទំនងកំរិតរលាយនៅក្នុងប្រព័ន្ធរាវដែលមានធាតុបង្កអសកម្មបួនមានកំរិតរលាយខុសគ្នា រលាយទៅវិញទៅមកប្រែប្រួល ។</p>
<p>quaternary structure : Structure of an oligomeric protein resulting from specific interactions among the subunits.</p>	<p>ទម្រង់ប្រូតេអ៊ីន : ទម្រង់ប្រូតេអ៊ីនអូលីកូមេទ្រិចដែលបានពីអន្តរកម្មរវាងឯកតារងរបស់ប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>quaternary system : An equilibrium relationship between a mixture of four (four phases, four components, and so on).</p>	<p>ប្រព័ន្ធថ្នាំកំបូល : ទំនាក់ទំនងលំនឹងរវាងល្បាយបួន ដូចជាផាសបួន និងធាតុបង្កបួនជាដើម ។</p>
<p>Quevenne scale : Arbitrary scale used with hydrometers or lactometers in the determination of the specific gravity of milk; degrees Ouevenne = 1000 (specific gravity -1).</p>	<p>មាត្រដ្ឋាន Quevenne : មាត្រដ្ឋានប្រើជាមួយអ៊ីដ្រូម៉ាត្រ ឬឡាក់តូម៉ាត្រ ក្នុងការកំណត់រកប្រជុំទំងន់ថាប្រភេទរបស់ទឹកដោះ ដូចជាដីក្រេ Quevenne និង 1000 គឺប្រជុំទំងន់ថាប្រភេទស្ទើរនឹង -1 ។</p>
<p>quinhydrone electrode: A platinum wire in a saturated solution of quinhydrone; used as a reversible electrode standard in pH determinations.</p>	<p>អេឡិចត្រូតត្រីស្តង់ដារ : ខ្សែប្រាក់ក្នុងសូលុយស្យុងស្រែកនៃគីនីដ្រូនដែលត្រូវបានប្រើជាអេឡិចត្រូតស្តង់ដារសម្រាប់ការកំណត់រក pH ។</p>
<p>quinone : Common name for the 2,5-cyclohexadiene-1,4-dione, the oxidation product of hydroquinone.</p>	<p>គីណូន : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់ 2,5-ស៊ីក្លូអិចសាឌីអែន-1,4-ឌីអ៊ីដ្រូន ដែលជាផលិតផលអុកស៊ីតកម្មនៃអ៊ីដ្រូគីណូន ។</p>
<p>R</p>	
<p>racemate : A compound whose individual crystals contain equal numbers of dextrorotatory and levorotatory molecules.</p>	<p>រ៉ាសេមីត : សមាសធាតុដែលក្រាមនីមួយៗមានចំនួនស្មើគ្នានៃម៉ូលេគុលវិលទៅស្តាំ និងម៉ូលេគុលវិលទៅឆ្វេង ។</p>
<p>racemic mixture : Mixture that contains equal amounts of a pair of enantiomers and thus does not rotate plane-polarised light.</p>	<p>ល្បាយរ៉ាសេមីច : ល្បាយដែលមានបរិមាណគូអេណង់តូមែរស្មើគ្នា និងមិនបង្វែរប្លង់ពន្លឺប៉ូលែរ ។</p>
<p>racemic modification : See racemic mixture.</p>	<p>កំណែប្រែរ៉ាសេមីច : មើល racemic mixture ។</p>
<p>racemization : A process by which an optically active form of a substance is converted into a racemic mixture.</p>	<p>រ៉ាសេមីចកម្ម : លំនាំដែលទម្រង់សកម្មអុបទិចនៃសារធាតុត្រូវបំប្លែងជាល្បាយរ៉ាសេមីច ។</p>
<p>radial chromatography : A circular disk of absorbent paper which has a strip (wick) cut from edge to center to dip into a solvent: the solvent climbs the wick touches the sample and resolves it into concentric rings (the chromatogram). Also known as circular chromatography; radial paper chromatography.</p>	<p>ត្រួងរ៉ាត្រូក្រាតិក : បន្ទះក្រដាសសំរូបរាងរង ថាសមូលដែលត្រូវកាត់ពីគែមរហូតដល់ផ្នែកកណ្តាលចូលទៅក្នុងធាតុរំលាយ ។ ធាតុរំលាយឡើងតាមបន្ទះក្រដាសទៅប៉ះនឹងភាគសំណាក ហើយរំលាយវាជាវង់មូល (ក្រូម៉ាតូក្រាម) ។ គេអាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា ក្រូម៉ាតូក្រាភីរង្វង់ ក្រូម៉ាតូក្រាភីក្រដាសកាំ ។</p>
<p>radial distribution function : A function $f(r)$ equal to the average over all directions of the number density of molecules at distance r from a given molecule in a liquid.</p>	<p>អនុគមន៍បំណែងចែករ៉ាត្រូ : អនុគមន៍ $f(r)$ ស្មើនឹងតំលៃមធ្យមនៃដង់ស៊ីតេរបស់ម៉ូលេគុលគ្រប់ទិសទីនៅចំងាយ r ពីម៉ូលេគុលណាមួយ ។</p>
<p>radial paper chromatography : See radial chromatography.</p>	<p>ត្រួងរ៉ាត្រូក្រាតិករ៉ាសេមីច : មើល radial chromatography ។</p>

<p>radiation : Emission of energy by electromagnetic waves, such as; light, radiant heat, x-rays, radio and gamma rays.</p>	<p>ការវិវត្តិ ការរាយចេញ : ការបញ្ចេញនៃថាមពលដោយរលកអេឡិចត្រូម៉ាញេទិច ដូចជាពន្លឺ កំដៅ រលកកាំរស្មីអ៊ិចទ្រី រលកវិទ្យុ និងកាំរស្មីហ្គាម៉ា ។</p>
<p>radiation absorbed dose (Rad) : Unit roughly equivalent to the roentgen, which describes the amount of energy deposited in tissue by x-rays or gamma radiation. A whole-body dose of 450 rad is fatal to 50 percent of the population.</p>	<p>អត្រាស្រូបរស្មី (Rad) : ខ្នាតសមមូលទៅនឹង roentgen ដែលរៀបរាប់ពីបរិមាណថាមពលក្នុងជាលិកាផ្តល់ដោយកាំរស្មីអ៊ិចទ្រីឬរលកវិទ្យុ ។ អត្រាស្រូបរស្មី 450 rad ក្នុងខ្លួនទាំងមូលបណ្តាលអោយប៉ុពុយឡាស្យុងស្លាប់អស់ 50 ភាគរយ ។</p>
<p>radiation catalysis : The use of radiation (such as gamma, neutron, proton, electron, or x-ray) to activate or speed up a chemical or physical change; e.g., radiation alone can initiate polymerization without heat, pressure, or chemical catalysts.</p>	<p>កាតាលីសកាំរស្មី : ការប្រើកាំរស្មី ដូចជាហ្គាម៉ា ណឺត្រុង ប្រូតុង អេឡិចត្រុង ឬកាំរស្មីអ៊ិចទ្រីដើម្បីធ្វើអោយសកម្មឬបង្កើនល្បឿននៃបំរែបំរួលគីមីនិងរូប ។ ឧទាហរណ៍ កាំរស្មីតែឯងអាចចាប់ផ្តើមប៉ូលីមែរដោយគ្មានកំដៅ សម្ពាធ ឬកាតាលីករគីមី ។</p>
<p>radical : 1. A charged group of covalently bonded atoms. 2. An atom or grouping with unpaired atoms.</p>	<p>រ៉ាឌីកាល់ : 1. ក្រុមមានបន្ទុកនៃអាតូមដែលចងសម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ ។ 2. អាតូម ឬក្រុមដែលមានអាតូមគ្មានទ្រូតារូម ។</p>
<p>radical : See free radical.</p>	<p>រ៉ាឌីកាល់ : មើល free radical ។</p>
<p>radical scavenger : One of a group of molecules that combines with free radicals in a chemical or biochemical system to render them less active chemically.</p>	<p>ស្មារតីស្រាវជ្រាវរ៉ាឌីកាល់ : ម៉ូលេគុលមួយនៃក្រុមម៉ូលេគុលដែលភ្ជាប់ទៅនឹងរ៉ាឌីកាល់សេរីនៅក្នុងប្រព័ន្ធគីមីឬគីមីជីវៈដើម្បីធ្វើអោយវាមានសកម្មភាពគីមីខ្សោយ ។</p>
<p>radicofunctional name : A name for an organic compound that uses two key words: the first word corresponds to the group or groups involved and the second word indicates the functional group, e.g. alkyl halide.</p>	<p>ឈ្មោះនាឌីរ៉ាឌីកាល់ : ឈ្មោះសមាសធាតុសរីរាង្គដែលប្រើពាក្យគន្លឹះពីរគឺពាក្យទីមួយត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងក្រុមមួយឬក្រុមច្រើនដែលរួមចំណែក និងពាក្យទីពីរបញ្ជាក់ពីបង្កំនាឌី ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីលអាល់កុល ។</p>
<p>radio recombination line : A radio frequency spectral line that results from an electron, transition between energy levels in an atom or ion having a large principal quantum number n greater than 50.</p>	<p>បន្ទាត់បន្តិចនៃវិទ្យុ : ប្រេកង់វិទ្យុនៃបន្ទាត់ស្បូនដែលបានមកពីអន្តរកាលអេឡិចត្រុងរវាងកំរិតថាមពលក្នុងភាពជាអាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងដែលមានចំនួនកង់-ទូមមេ n ធំជាង 50 ។</p>
<p>radioactive decay : Process by which an unstable nucleus emits alpha or beta and gamma radiation. This often changes its atomic number, changing one element into another, and is accompanied by the emission of radiation.</p>	<p>ការបំបែកវិទ្យុសកម្ម : លំនាំដែលណឺយ៉ូមីនបិទបញ្ចេញកាំរស្មីអាស់ហ្គាម៉ា បេតា និងហ្គាម៉ា ។ លំនាំនេះច្រើនតែផ្លាស់ប្តូរចំនួនអាតូមរបស់វាដែលជាការផ្លាស់ប្តូរពីធាតុមួយទៅធាតុមួយផ្សេងទៀត ហើយនិងត្រូវបាននាំមកដោយការបញ្ចេញកាំរស្មី ។</p>
<p>radioactivity : The natural emission of radiation from the nucleus of an atom.</p>	<p>វិទ្យុសកម្ម : ការបញ្ចេញពិសេសនៃកាំរស្មីពីណឺយ៉ូមីនរបស់អាតូម ។</p>
<p>radioassay : An assay procedure involving the measurement of the radiation intensity of a radioactive sample.</p>	<p>សំណាកវិទ្យុសកម្ម : លំនាំសាកល្បងដែលរួមមានរង្វាស់អាំងតង់ស៊ីតេកាំរស្មីរបស់ភាគសំណាកវិទ្យុសកម្ម ។</p>

<p>radiocarbon dating : Determination of the age of an object by measuring the amount of radio-active carbon present relative to the amount in a similar living sample. Nuclear dating can also be based on other isotopes, such as thorium or uranium and lead.</p>	<p>ការកំណត់អាយុកាបូនវិទ្យុសកម្ម : ការកំណត់អាយុរបស់វត្ថុមួយដោយការវាស់បរិមាណកាបូនវិទ្យុសកម្មដែលធៀបទៅនឹងបរិមាណក្នុងភាគសំណាករបស់ប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។ ការកំណត់អាយុណៃយូប្រភេទផ្សេងទៀតដូចជាតូរ៉ូម ឬអ៊ុយរ៉ាញ៉ូម និងសំណាម។</p>
<p>radiochemical laboratory : A specially equipped and shielded chemical laboratory designed for conducting radiochemical studies without danger to the laboratory personnel.</p>	<p>ទីពិសោធន៍វិទ្យុសកម្ម : ទីពិសោធន៍ដែលមានឧបករណ៍ការពារជាពិសេសសំរាប់ការសិក្សាគីមីវិទ្យុសកម្មដោយគ្មានគ្រោះថ្នាក់ដល់បុគ្គលិកទីពិសោធន៍។</p>
<p>radiochemistry : That area of chemistry concerned with the study of radioactive substances.</p>	<p>គីមីវិទ្យុសកម្ម : ផ្នែកនៃគីមីដែលសិក្សាសារធាតុវិទ្យុសកម្ម។</p>
<p>radio-chromatography : An analytic process for quantitative or qualitative determination of radioactive substances in a mixture by measuring the radioactivity of various zones in the chromatogram.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាមវិទ្យុសកម្ម : លំនាំវិភាគបរិមាណនិងគុណភាពសំរាប់ការកំណត់រកសារធាតុវិទ្យុសកម្មនៅក្នុងល្បាយដោយការវាស់វិទ្យុសកម្មនៃតំបន់ខុសគ្នាក្នុងក្រូម៉ាតូក្រាម។</p>
<p>radiocolloid : A colloid having a component that consists of radioactive atoms.</p>	<p>កូឡូអ៊ីតវិទ្យុសកម្ម : កូឡូអ៊ីតដែលធាតុបង្ករបស់វាមានអាតូមវិទ្យុសកម្ម។</p>
<p>radio-frequency spectroscopy : The branch of spectroscopy concerned with the measurement of the intervals between atomic or molecular energy levels that are separated by frequencies from about 10^5 to 10^9 hertz as compared to the frequencies that separate optical energy levels of about 6×10^{14} hertz.</p>	<p>ការសិក្សាស្បៀងប្រេកង់វិទ្យុ : ផ្នែកនៃស្បៀងសិក្សាដែលយកចិត្តទុកដាក់រវាងចន្លោះរវាងកំរិតថាមពលនៃអាតូមឬម៉ូលេគុលដែលខុសគ្នាដោយប្រេកង់ប្រហែលពី 10^5 ទៅ 10^9 អ៊ែកប៊េរ៉ែប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រេកង់ដែលបែងចែកកំរិតអុបទិចដែលខុសគ្នារវាងប្រហែល 6×10^{14} អ៊ែក។</p>
<p>radius ratio : The ratio of the radius of a cation to the radius of an ion; relative ionic radii are important to crystal lattice structure, particularly the determination of coordination number.</p>	<p>ផលធៀបកាំ : ផលធៀបនៃកាំរបស់កាត្យុងទៅនឹងកាំរបស់អ៊ីយ៉ុង។ កាំអ៊ីយ៉ុងនីមួយៗមានសារៈសំខាន់ចំពោះទំរង់ប្រទេសក្រាមជាពិសេសការកំណត់រកចំនួនកូអរដោណេស្យុង។</p>
<p>Raman scattering : A type of scattering of electromagnetic radiation in which the frequency and phase of light changes as it passes through a substance. The intensity of Raman scattering is only $1/1000^{\text{th}}$ of that in Rayleigh scattering.</p>	<p>ការពង្រាយ Raman : ប្រភេទនៃការពង្រាយកាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចដែលប្រេកង់និងផាសពន្លឺផ្លាស់ប្តូរដូចវាឆ្លងកាត់សារធាតុមួយ។ អាំងតង់ស៊ីតេនៃការពង្រាយ Raman គឺ $1/1000^{\text{th}}$ នៃការពង្រាយ Rayleigh ។</p>
<p>Raman spectroscopy : Analysis of the intensity of Raman scattering of monochromatic laser light.</p>	<p>ការសិក្សាស្បៀង Raman : ការវិភាគអាំងតង់ស៊ីតេនៃការពង្រាយ Raman នៃពន្លឺឡាស៊ែរម៉ូណូក្រូម៉ាទិច។</p>
<p>Raman spectrum : A spectrum of scattered light that is characteristic for a substance, and is used in determination of molecular structure and chemical analysis.</p>	<p>ស្បៀង Raman : ស្បៀងនៃពន្លឺសាយដែលជាលក្ខណៈសំគាល់សំរាប់សារធាតុនិងត្រូវបានប្រើក្នុងការកំណត់ទំរង់ម៉ូលេគុល និងការវិភាគគីមី។</p>
<p>rancid : Term used to indicate that a fat or oil is foul-smelling and bad-tasting due to the presence of volatile acids and aldehydes.</p>	<p>ខរ : ពាក្យប្រើសំរាប់បញ្ជាក់ពីខ្លាញ់ឬប្រេងដែលមានក្លិនអាក្រក់ និងមានរសជាតិមិនល្អដែលបណ្តាលមកពីវត្ថុមានរបស់អាស៊ីតនិងអាល់ដេអ៊ីតហ៊ែរ។</p>

<p>random coil : Any of various irregularly coiled polymers that can occur in solution. Also known as cyclic coil.</p>	<p>រង្វង់ចៃដន្យ : ប៉ូលីមែរជាង្វង់ប្លែកៗមិនទៀងទាត់ដែលអាចកើតមានក្នុងសូលុយស្យុង។ អាចហៅម្យ៉ាងទៀតថា រង្វង់ស៊ីគ្លីច (ខ្សែបិទ) ។</p>
<p>random copolymer : Resin copolymer in which the molecules of each monomer are randomly arranged in the polymer backbone.</p>	<p>ភូមិវិមែចៃដន្យ : ជីវភូមិវិមែដែលម៉ូលេគុលរបស់ម៉ូណូមែរនីមួយៗត្រូវបានតំរៀបដោយចៃដន្យនៅក្នុងគ្រោងនៃប៉ូលីមែរ ។</p>
<p>random error : (haphazard) mistake.</p>	<p>ល្មើចៃដន្យ : (ដោយចៃដន្យ) កំហុស ។</p>
<p>Raoult's law : The law that states, the vapor pressure of a solution equals the product of the vapor pressure of the pure solvent and the mole fraction of solvent.</p>	<p>ច្បាប់រ៉ាវ៉ូល : ច្បាប់ដែលចែងថា សំពាធចំហាយរបស់សូលុយស្យុងស្មើនឹងសំពាធចំហាយរបស់ផលិតផលនៃធាតុរំលាយសុទ្ធ និងប្រភាគជាម៉ូលរបស់ធាតុរំលាយ ។</p>
<p>rare earths : See lanthanides.</p>	<p>ដីកំរ : មើល lanthanides ។</p>
<p>rare gas : See noble gas.</p>	<p>មើលឧស្ម័នកំរ ។</p>
<p>rare-earth element : The name given to any of the group of chemical elements with atomic numbers 58 to 71; the name is misleading since they are neither rare nor earths: examples are cerium, erbium, and gadolinium.</p>	<p>ធាតុដីកំរ : ឈ្មោះផ្តល់អោយសំរាប់ក្រុមធាតុគីមីដែលមានលេខអាតូមពី 58 ទៅ 71 ។ ឈ្មោះនេះជាការយល់ខុសដោយសារវាមិនមែនជាធាតុកំរនិងមិនមែនជាធាតុក្នុងដី ។ ឧទាហរណ៍ សេរ៉ូម អេប៊ូម និងហ្គាដូលីញ៉ូម ។</p>
<p>rare-earth salts : Salts derived from rare earths in similar proportions as in monazite: contains La, Ce, Pr, Nd, Sn, Gd, and Y as acetates, carbonates, chlorides, fluorides, nitrates, sulfates etc.</p>	<p>អំបិលដីកំរ : អំបិលដែលបានមកពីដីកំរក្នុងសមាមាត្រ ប្រហែលគ្នានឹងម៉ូណាស៊ីតដែលមាន La, Ce, Pr, Nd, Sn, Gd, និង Y ដូចជា អាសេតាត កាបូណាត ក្លរួ ក្លរួអ៊ូរីត ណីត្រាត ស៊ុលផាតជាដើម ។ល ។</p>
<p>Rast method : The melting-point depression method often used for the determination of the molecular weight of organic compounds.</p>	<p>វិធី Rast : វិធីបន្ថយចំណុចរលាយដែលតែងតែប្រើក្នុងការកំណត់រកទំងន់ម៉ូលេគុលរបស់សមាសធាតុសរីរាង្គ ។</p>
<p>rate constant : Numerical constant in a rate of reaction equation, e.g., $r_A = kC_A^a C_B^b C_C^c$, where C_A, C_B, and C_C are reactant concentrations, k is the rate constant, and a, b, and c are empirical constants.</p>	<p>ថេរល្បឿន : ថេរជាលេខនៅក្នុងល្បឿននៃសមីការប្រតិកម្ម ។ ឧទាហរណ៍ $r_A = kC_A^a C_B^b C_C^c$, ដែល C_A, C_B, និង C_C ជាកំហាប់របស់ប្រតិករ k ជាថេរល្បឿន និង a, b, c ជាថេរពិសោធន៍ ។</p>
<p>rate of reaction : A measurement based on the mass of reactant consumed in a chemical reaction during a given period of time.</p>	<p>ល្បឿនប្រតិកម្ម : ជារង្វាស់ដែលផ្អែកលើម៉ាស់របស់ប្រតិករប្រើក្នុងប្រតិកម្មគីមីក្នុងរយៈពេលមួយកំណត់ ។</p>
<p>rate-determining step : In a multi-step chemical reaction, the step with the lowest speed, which determines the rate of the overall reaction and limits the rate at which products are formed.</p>	<p>ដំណាក់កាលកំណត់ល្បឿន : នៅក្នុងប្រតិកម្មគីមីច្រើនដំណាក់ ដំណាក់មានល្បឿនយឺតបំផុតដែលកំណត់ល្បឿននៃប្រតិកម្មទាំងអស់ និងកំណត់ល្បឿននៅពេលដែលផលិតផលត្រូវបានបង្កើតឡើង ។</p>
<p>ratio of specific heats : The ratio of specific heat at constant pressure, to specific heat at constant volume, $\gamma = C_p/C_v$.</p>	<p>ផលធៀបកំដៅសម្រាប់ប្រភេទ : ផលធៀបនៃកំដៅសម្រាប់ប្រភេទនៅសំពាធច្រើនជាមួយនឹងកំដៅសម្រាប់ប្រភេទនៅមាឌច្រើន $\gamma = C_p/C_v$ ។</p>
<p>rational synthesis : The production of a compound using a sequence of strategically chosen chemical reaction steps.</p>	<p>ការសំយោគសមហេតុផល : ការផលិតសមាសធាតុដោយប្រើលំដាប់ជំហានប្រតិកម្មគីមីជ្រើសរើសជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។</p>

<p>Rayleigh line : Spectrum line in scattered radiation which has the same frequency as the corresponding incident radiation.</p>	<p>មជ្ឈត៍ Rayleigh : ខ្សែស្បៀងនៅក្នុងការស្រាយដែលមានប្រេកង់ដូចគ្នាទៅនឹងការស្រាយដែលកើតមានឡើង ។</p>
<p>R-branch : A series of lines in molecular absorption spectra that correspond to a unit increase in the rotational quantum number I.</p>	<p>ខ្លែង R : សេរីនៃខ្សែស្បៀងសំរាប់ម៉ូលេគុលដែលត្រូវគ្នាទៅនឹងកំណើនឯកតាចំនួន I នៃកងតូមរង្វិល ។</p>
<p>reactant : A starting substance in a chemical reaction. A substance that reacts with another one to produce a new set of substances (products).</p>	<p>ប្រតិកម្ម : សារធាតុចាប់ផ្តើមក្នុងប្រតិកម្មគីមី ។ សារធាតុដែលប្រតិកម្មជាមួយសារធាតុមួយផ្សេងទៀតដើម្បីបង្កើតបានជាសារធាតុថ្មីៗផ្សេងទៀត (ផលិតផល) ។</p>
<p>reaction boundary : See reaction line .</p>	<p>ព្រំដែនប្រតិកម្ម : មើល reaction line ។</p>
<p>reaction kinetics : See chemical kinetics.</p>	<p>ស៊ីនេទិចប្រតិកម្ម : មើល chemical kinetics ។</p>
<p>reaction line : In a ternary system, a special case of the boundary line along which one of the two crystalline phases reacts with the liquid, as the temperature is decreased, to form the other crystalline phase. Also known as reaction boundary; reaction curve.</p>	<p>ខ្សែប្រតិកម្ម : ករណីពិសេសនៃខ្សែព្រំដែនក្នុងប្រព័ន្ធច្រាបី ដែលតាមខ្សែនោះជាសក្រាមមួយនៃជាសក្រាមពីរ ប្រតិកម្មជាមួយវត្ថុរាវនៅពេលសីតុណ្ហភាពថយចុះដើម្បីបង្កើតជាសក្រាមផ្សេងទៀត ។ គេអាចហៅឱ្យវាទៀតថា ព្រំដែនប្រតិកម្ម ឬខ្សែកោងប្រតិកម្ម ។</p>
<p>reaction mechanism : The sequence of steps during which a chemical reaction occurs, including the transition state during which the reactants are converted into products.</p>	<p>ចលនការប្រតិកម្ម : លំដាប់នៃដំណាក់កាលក្នុងពេលដែលប្រតិកម្មគីមីកើតឡើងដោយរាប់បញ្ចូលទាំងអន្តរភាពនៅពេលដែលប្រតិកម្មត្រូវបានបំបែកជាផលិតផល ។</p>
<p>reaction path : See mechanism, reaction mechanism</p>	<p>ដំណើរប្រតិកម្ម : មើល mechanism, reaction mechanism ។</p>
<p>reaction rate (velocity) : Rate at which a reaction occurs, usually expressed in terms of substrate consumed per unit time or product formed per unit time.</p>	<p>ល្បឿនប្រតិកម្ម : ល្បឿនដែលប្រតិកម្មកើតមាន ជាធម្មតាត្រូវបានបង្ហាញក្នុងន័យដែលស៊ីស្ត្រាត្រូវបានប្រើក្នុងមួយខ្នាតរយៈពេល ឬផលិតផលកើតក្នុងមួយខ្នាតរយៈពេល ។</p>
<p>reactive bond : A bond between atoms that combines easily with another atom or radical; e.g., the double bond in CH₂=CH₂ (ethylene) is highly reactive to other ethylene molecules in the reaction known as polymerization to form polyethylene.</p>	<p>សម្ព័ន្ធប្រតិកម្ម : សម្ព័ន្ធរវាងអាតូមដែលងាយរៀបជាមួយអាតូម ឬរ៉ាឌីកាល់មួយទៀត ។ ឧទាហរណ៍ សម្ព័ន្ធពីរជាន់ក្នុងអេទីឡែន CH₂=CH₂ ប្រតិកម្មខ្លាំងជាមួយម៉ូលេគុលអេទីឡែនផ្សេងទៀតនៅក្នុងប្រតិកម្មដូចជាប៉ូលីមែរកម្មដើម្បីបង្កើតជាប៉ូលីអេទីឡែន ។</p>
<p>reactivity : The relative capacity of an atom, molecule or radical to combine chemically with another atom, molecule, or radical.</p>	<p>ប្រតិកម្មភាព : ជាសមត្ថភាពធៀបនៃអាតូម ម៉ូលេគុល ឬរ៉ាឌីកាល់ក្នុងបន្ទុកគីមីជាមួយអាតូម ម៉ូលេគុល ឬរ៉ាឌីកាល់មួយទៀត ។</p>
<p>reagent : A substance reacting with another substance. Laboratory reagents are compounds (i.e.: NaOH, HCl) used in chemical analysis or experiments.</p>	<p>ធាតុបន្ទាស់ ឬវ៉ែរ៉េន់ទីប : សារធាតុមានប្រតិកម្មជាមួយសារធាតុមួយទៀត ។ ធាតុ បន្ទាស់ក្នុងទីពិសោធន៍ជាសមាសធាតុ (ឧទាហរណ៍ NaOH, HCl) ប្រើក្នុងវិភាគគីមី ឬក្នុងពិសោធន៍ ។</p>

<p>reagent chemicals : High-purity chemicals used for analytical reactions, for testing of new reactions where the effect of impurities are unknown, and, in general, for chemical work where impurities must either be absent or at a known concentration.</p>	<p>ធាតុគីមីបន្ទាត់ : ធាតុគីមីមានលក្ខណៈសុទ្ធជាងងងឹតដែលត្រូវបានប្រើសំរាប់ប្រតិកម្មវិភាគនិងសំរាប់ការសាកល្បងប្រតិកម្មគីមីថ្មីដែលផលនៃធាតុមិនសុទ្ធមិនត្រូវបានស្គាល់និងជាទូទៅសំរាប់ការងារគីមីដែលធាតុមិនសុទ្ធអត់មាន ឬត្រូវបានស្គាល់កំហាប់ ។</p>
<p>rearrangement reaction : A chemical reaction involving a change in the bonding sequence within a molecule. Also known as molecular rearrangement</p>	<p>ប្រតិកម្មប្តូរទីតាំង : ប្រតិកម្មគីមីដែលមានការប្តូរលំដាប់សម្ព័ន្ធគីមីក្នុងម៉ូលេគុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាការតំរៀបម៉ូលេគុលឡើងវិញ ។</p>
<p>recording balance : An analytical balance that can record weight results by printing or digital display.</p>	<p>ជំល្លីងកត់ត្រា : ជំល្លីងវិភាគដែលអាចកត់ត្រាលទ្ធផលទំងន់ដោយការបោះពុម្ព ឬជាខ្ទង់លេខ ។</p>
<p>recrystallization : Repeated crystallization of a material from fresh solvent to obtain an increasingly pure product.</p>	<p>កំណក្រាមឡើងវិញ : កំណក្រាមដដែលនៃរូបធាតុពីធាតុរំលាយថ្មីដើម្បីទទួលបានផលិតផលកាន់តែសុទ្ធ ។</p>
<p>red litmus : see litmus.</p>	<p>ត្រីណីស្ករលក្រហម : មើល litmus ។</p>
<p>redox polymer : A polymer whose structure contains functional groups that can be reversibly reduced or oxidised. Also known as electron exchanger.</p>	<p>ប៉ូលីមែរដេក្រូ : ប៉ូលីមែរដែលទំរង់របស់វាមានបង្កុំនាទីដែលអាចទទួលបានរងរេដុកម្ម ឬអុកស៊ីតកម្មត្រឡប់ ។ គេអាចហៅផងដែរថាធាតុប្តូរអេឡិចត្រុង ។</p>
<p>redox potential : Voltage difference at an inert electrode immersed in a reversible oxidation-reduction system; measurement of the state of oxidation of the system. Also known as oxidation-reduction potential.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលដេក្រូ : ផលសងប៉ូតង់ស្យែលនៅលើអេឡិចត្រូតនិចលជ្រលក់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធរេដុកម្ម-អុកស៊ីតកម្មត្រឡប់បាន ។ ការវាស់រកភាពអុកស៊ីតកម្មនៃប្រព័ន្ធរេដុកម្ម-អុកស៊ីតកម្ម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាប៉ូតង់ស្យែលរេដុកម្ម-អុកស៊ីតកម្ម ។</p>
<p>redox potentiometry : Use of neutral electrode probes to measure the solution potential developed as the result of an oxidation or reduction reaction.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលស្វ័យស្យុងដេក្រូ : ការប្រើប្រដាប់ស្វ័យស្យុងជាអេឡិចត្រូតពិភពដើម្បីវាស់ប៉ូតង់ស្យែលស្វ័យស្យុងដែលបានអភិវឌ្ឍជាលទ្ធផលនៃប្រតិកម្មអុកស៊ីតកម្មឬរេដុកម្ម ។</p>
<p>redox reaction : Reaction that involves both oxidation and reduction.</p>	<p>ប្រតិកម្មដេក្រូ : ប្រតិកម្មដែលរួមមានទាំងអុកស៊ីតកម្មនិងរេដុកម្ម ។</p>
<p>redox system : A chemical system in which reduction and oxidation reactions occur.</p>	<p>ប្រព័ន្ធដេក្រូ : ប្រព័ន្ធគីមីដែលប្រតិកម្មរេដុកម្ម និងអុកស៊ីតកម្ម កើតមាន ។</p>
<p>redox titration : A titration characterised by the transfer of electrons from one substance to another (from reductant to oxidant) with the end point determined by a color change (colorimetrically) or electrode potential (potentiometrically).</p>	<p>អត្រាកម្មដេក្រូ : អត្រាកម្មដែលសំគាល់ដោយបន្ថែមអេឡិចត្រូតពីសារធាតុមួយ ទៅសារធាតុមួយទៀត(ពីរេដុកម្មទៅអោយអុកស៊ីតកម្ម) ដែលមានចំណុចបញ្ចប់ កំណត់ដោយការប្រែពណ៌(ដោយប្រើឧបករណ៍កំណត់ពណ៌) ឬប៉ូតង់ស្យែល អេឡិចត្រូត(ដោយប្រើឧបករណ៍វាស់ប៉ូតង់ស្យែល) ។</p>
<p>reducer : See reducing agent.</p>	<p>ដេក្រូ : មើល reducing agent ។</p>
<p>reducing agent : (reducer) 1. A material that adds hydrogen to an element or compound. 2. A material that adds an electron to an element or compound, that is, decreases the positiveness of its valence. In the reaction, the reducing agent is oxidised.</p>	<p>ភ្នាក់ងារដេក្រូ : (រេដុកម្ម) 1. រូបធាតុដែលបន្ថែមអ៊ីដ្រូសែនអោយទៅធាតុឬសមាសធាតុមួយ ។ 2. រូបធាតុដែលថែមអេឡិចត្រុងអោយទៅធាតុឬសមាសធាតុមួយដែលបន្ថយ ភាពវិជ្ជមាននៃវាឡើងរបស់វា ។ ក្នុងប្រតិកម្មភ្នាក់ងាររេដុកម្ម រងអុកស៊ីតកម្ម ។</p>

<p>reducing atmosphere : An atmosphere of hydrogen (or other substance that readily provides electrons) surrounding a chemical reaction or physical device; the effect is the opposite to that of an oxidizing atmosphere.</p>	<p>បរិយាកាសជ្រុះស៊ុន : បរិយាកាសអ៊ីដ្រូសែន(ឬសារធាតុដទៃទៀតដែលផ្តល់អេឡិចត្រុង) ដែលនៅជុំវិញប្រតិកម្មគីមី ឬ ឧបករណ៍រូប ។ ផលនេះគឺផ្ទុយទៅនឹងបរិយាកាសអុកស៊ីតកម្ម ។</p>
<p>reducing flame : A flame having excess fuel and being capable of chemical reduction, such as extracting oxygen from a metallic oxide.</p>	<p>អណ្តាតភ្លើងជ្រុះស៊ុន : អណ្តាតភ្លើងដែលមានចំហេះលើស និងអាចជាប្រតិកម្មរេដុកម្មគីមី ដូចជាការព្យែកអុកស៊ីសែនពីអុកស៊ីតលោហៈ ។</p>
<p>reducing sugar : Any of the sugars that can reduce alkaline solutions of metallic salts such as copper, silver or bismuth, because of their free aldehyde or ketone groups. e.g. monosaccharides and most of the disaccharides, including maltose and lactose.</p>	<p>ស្ករជ្រុះស៊ុន : ស្ករដែលអាចធ្វើរេដុកម្មសូលុយស្យុងអាល់កាឡាំងនៃអំបិលលោហៈ ដូចជាទម្រង់ដៃង ប្រាក់ ឬប៊ីស្មុត ដោយហេតុថា ក្រុមអាល់ដេអ៊ីតឬសេតូនសើររបស់វា ។ ឧទាហរណ៍ ម៉ូណូសាការីត និងឌីសាការីតភាគច្រើនរួមមានម៉ាល់តូស និងឡាក់តូស ។</p>
<p>reduction : 1. Reaction of hydrogen with another substance. 2. Chemical reaction in which an element gains an electron (has a decrease in positive valence) or the loss of oxygen. It results in the decrease in the oxidation number of an atom. e.g. When heated with carbon (coke), the iron Fe³⁺ in the iron ore hematite (Fe₂O₃) gains electrons and is reduced to metallic iron, Fe⁰.</p>	<p>ជ្រុះស៊ុន : 1. ប្រតិកម្មនៃអ៊ីដ្រូសែនជាមួយសារធាតុផ្សេងទៀត ។ 2. ប្រតិកម្មគីមីដែលធាតុមួយចំណេញអេឡិចត្រុង(មានការថយចុះនៃរ៉ាឡង់វិជ្ជមាន) ឬបាត់បង់អុកស៊ីសែន ។ វាបណ្តាលអោយថយចុះចំនួនអុកស៊ីតកម្មនៃអាតូម ។ ឧ នៅពេលកំដៅជាមួយកាបូន(កូក) ដែកFe³⁺ ក្នុងរ៉ែដែកអេម៉ាទីត(Fe₂O₃)ចំណេញ អេឡិចត្រុង និងត្រូវបានរេដុកម្មជាដែកលោហៈ Fe⁰ ។</p>
<p>reduction cell : A vessel in which aqueous solutions of salts or fused salts are reduced electrolytically.</p>	<p>ពិលជ្រុះស៊ុន : ធ្នើងដែលមានសូលុយស្យុងរាវនៃអំបិល ឬអំបិលរលាយ ចូលគ្នាដែលរេដុកម្មដោយអេឡិចត្រូលីត ។</p>
<p>reduction potential : The potential difference involved in the reduction of a positively charged ion to a neutral form or to a less highly charged ion, or of a neutral atom to a negatively charged ion.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលជ្រុះស៊ុន : ផលសងប៉ូតង់ស្យែលដែលបានចូលរួមក្នុងការបន្ថយអ៊ីយ៉ុងបន្តកវិជ្ជមានទៅជាទម្រង់ណឺត ឬទៅជាអ៊ីយ៉ុងបន្តកទាបជាង ឬការបន្ថយនៃអាតូមណឺតទៅជាអ៊ីយ៉ុងបន្តក អវិជ្ជមាន ។</p>
<p>reference electrode : A nonpolarizable electrode that has highly reproducible potentials; used for pH measurements and polarographic analyses; e.g. the calomel electrode, silver-silver chloride electrode, and mercury pool.</p>	<p>អេឡិចត្រូតគោល : អេឡិចត្រូតមិនអាចធ្វើប៉ូលកម្មបានដែលមានប៉ូតង់ស្យែលផលិតខ្ពស់ និងត្រូវបានប្រើសំរាប់ការវាស់ pH និងការវិភាគប៉ូឡូក្រាម ។ ឧទាហរណ៍ អេឡិចត្រូតកាឡូមែល អេឡិចត្រូតប្រាក់-ប្រាក់ក្លរួ និងក្រុមបារីត ។</p>
<p>reference material : A material or substance whose properties are well known and can be used for comparison in calibrating apparatus, assessing a measurement method or giving values to other materials.</p>	<p>រូបធាតុគោល : រូបធាតុ ឬសារធាតុដែលលក្ខណៈរបស់វាត្រូវបានគេស្គាល់ច្បាស់ ហើយអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់ការប្រៀបធៀបក្នុងការក្រិតខ្នាតឧបករណ៍ និងការប្រមាណវិធីវាស់ ឬការវាយតម្លៃរូបធាតុផ្សេងទៀត ។</p>
<p>reflectance spectrophotometry : Measurement of the ratio of radiation reflected from a light-diffusing specimen to that reflected from a light-diffusing standard specimen.</p>	<p>ចំរើស្ត្រូបត្រូផូតូមេត្រីយ៉ាត្រីមេត្រី : រង្វាស់ផលធៀបការស្លឹមរាំងត្រឡប់ ពីបដិរូបសាយពន្លឺទៅនឹងការស្លឹមរាំងត្រឡប់មកពីបដិរូបស្តង់ដារសាយពន្លឺ ។</p>

<p>Reformatsky reaction : A condensation type reaction between ketones and α-bromoaliphatic acids in the presence of zinc or magnesium. e.g. $R_2CO + BrCH_2.COOR + Zn \rightarrow (ZnO .HBr) + R_2C(OH)CH_2COOR$.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Reformatsky : ប្រភេទប្រតិកម្មកុងដង់សង់កម្មរវាងសេតូន និងអាស៊ីត អាល់ហ្គាប្រ៊ីម៉ូអាស៊ីតជាទីកុងដង់សង់កម្មនៃស័ង្កសី ឬម៉ាញ៉េស្យូមដូចជា $R_2CO+BrCH_2.COOR+Zn \rightarrow(ZnO .HBr)+R_2C(OH)CH_2COOR$ ។</p>
<p>refractory hard metals : True chemical compounds composed of two or more metals in the crystalline form, and having a very high melting point and high hardness.</p>	<p>លោហៈធ្ងន់បំផុត : សមាសធាតុគីមីពិតដែលបង្កឡើងដោយលោហៈពីរប្រើសក្នុងសណ្ឋានក្រាម និងមានចំណុចរលាយខ្ពស់ខ្លាំង ។</p>
<p>regenerant : A solution whose purpose is to restore the activity of an ion-exchange bed.</p>	<p>សារធាតុកំណនឡើងវិញ : សូលុយស្យុងដែលសំរាប់បង្កើតឡើងវិញនូវសកម្មភាពនៃកន្លែងបណ្តុះអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>regeneration : Restoration of the activity of a deactivated catalyst.</p>	<p>ការបង្កើតឡើងវិញ : ការកើតឡើងវិញនៃសកម្មភាពរបស់កាតាលីករអសកម្មកម្ម ។</p>
<p>regioselective : A chemical reaction in which the yield of one isomer, is greater than that of the other products in the reaction, Also known as regiospecific.</p>	<p>ជ្រើសតំបន់ : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះទិន្នផលអ៊ីសូមែមួយធំជាងទិន្នផលនៃផលិតផលដទៃទៀតនៅក្នុងប្រតិកម្ម ។ ហៅម្យ៉ាងទៀតថា តំបន់យថាប្រភេទ ។</p>
<p>regiospecific : See regioselective.</p>	<p>តំបន់យថាប្រភេទ : មើល regioselective ។</p>
<p>regular polymer : A polymer whose molecules possess only one kind of unit in a sequence.</p>	<p>ប៉ូលីមែរទ្រទ្រង់ : ប៉ូលីមែរដែលលំដាប់ម៉ូលេគុលរបស់វាមានប្រភេទឯកតាតែមួយគត់ ។</p>
<p>Reichert-Meissl number : An indicator of the measure of volatile soluble fatty acids.</p>	<p>ចំនួន Reichert-Meissl : អាំងឌីកាទ័ររង្វាស់អាស៊ីតខ្លាញ់រលាយហើរ ។</p>
<p>Reimer-Tiemann reaction : Formation of phenolic aldehydes by reaction of phenol with chloroform in the presence of an alkali.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Reimer-Tiemann : អាស់ដេអ៊ីតផេណូលិចដោយប្រតិកម្មផេណូលជាមួយនិងក្លរូផរមក្នុងវត្តមាននៃអាស៊ីតកាឡ្យ៉ាង ។</p>
<p>Reinsch test : A test for detecting small amounts of arsenic, silver, bismuth, and mercury.</p>	<p>តេស្ត Reinsch : តេស្តសំរាប់រកបរិមាណតិចតួចនៃអាសេនិច ប្រាក់ ប៊ីស្មីត និងព្រាត ។</p>
<p>relative atomic mass (A_r) : Average mass of a sample of atoms of an element, as compared with 1/12 of the mass of a carbon-12 atom.</p>	<p>ម៉ាសមធ្យមនៃអាតូមភាគសំណាករបស់ធាតុ (A_r) : ម៉ាសមធ្យមនៃអាតូមភាគសំណាករបស់ធាតុមួយដោយប្រៀបធៀបជាមួយនឹង 1/12 នៃម៉ាសអាតូម កាបូន 12 ។</p>
<p>relative density (specific gravity) : The ratio of the density of a substance to the density of a standard substance (usually water).</p>	<p>ដង់ស៊ីតេធៀប : ផលធៀបនៃដង់ស៊ីតេសារធាតុមួយទៅនឹងដង់ស៊ីតេសារធាតុស្តង់ដា (ជាធម្មតាគីទឹក) ។</p>
<p>relative fugacity : See activity</p>	<p>កម្រិតស៊ីតេធៀប : មើល activity ។</p>
<p>relative molecular mass : See molecular weight.</p>	<p>ម៉ាសម៉ូលេគុល : មើល molecular weight ។</p>
<p>relative stability test : A color test using methylene blue that indicates when the oxygen present in a sewage plant's effluent or polluted water is used up.</p>	<p>តេស្តស្ថានភាពស្ថេរីតេធៀប : តេស្តពណ៌ដែលប្រើខៀវមេទីឡែនដើម្បីបញ្ជាក់ពីវត្តមានអុកស៊ីសែននៅក្នុងច្រកបង្ហូរចេញនៃលូទឹកស្អុយ ឬទឹកកខ្វក់ប្រើប្រាស់ ។</p>
<p>relative volatility : The volatility of a standard material whose relative volatility is by definition equal to one.</p>	<p>ភាពហើរធៀប : ភាពហើររបស់រូបធាតុស្តង់ដាដែលភាពហើរធៀបស្មើមួយតាមនិយមន័យ ។</p>

<p>relaxation kinetics : A branch of kinetics that studies chemical systems by disturbing their states of equilibrium and making observations as they return to equilibrium.</p>	<p>ស៊ីនេតិចបន្តិច : ផ្នែកនៃស៊ីនេតិចដែលសិក្សាអំពីប្រព័ន្ធគីមីដោយការរារាំងភាពលំនឹងរបស់វា និងការសង្កេតនៅពេលវាត្រឡប់ទៅរកភាពលំនឹងវិញ ។</p>
<p>renal threshold : Maximum concentration of a substance that can be effectively reabsorbed by the kidneys. If the concentration exceeds this threshold, the substance will appear in the urine.</p>	<p>កំរិតព្រំខ័ណ្ឌកំរិតទោស : កំហាប់អតិបរមានៃសារធាតុដែលអាចត្រូវបានស្រូបយកយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពដោយតំរងនោម ។ បើសិនកំហាប់លើសពីព្រំខ័ណ្ឌនេះ សារធាតុនោះនឹងឃើញមានក្នុងទឹកនោម ។</p>
<p>repeating unit : The group of atoms that is derived from a monomer and repeats throughout a polymer. Also known as monomeric unit.</p>	<p>ឯកតាដ្ឋាន : ក្រុមអាតូមច្រើនដែលបានមកពីម៉ូណូមែហើយម៉ូណូមែរផ្គុំគ្នាដដែលៗបង្កើតបានជាប៉ូលីមែរ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាឯកតាម៉ូណូមែរ ។</p>
<p>repellency : Ability to repel water, or being hydrophobic; opposite to water wettability.</p>	<p>ភាពបំបែកទឹក : លទ្ធភាពច្រានទឹក ឬមិនចំណូលទឹកដែលផ្ទុយទៅនឹងលទ្ធភាពជ្រាបទឹក និងសើម ។</p>
<p>replication : The formation of an exact mold of a solid that is thin enough for penetration by an electron microscope beam; can use plastic (such as collodion) or vacuum deposition (such as of carbon or metals) to make the mold.</p>	<p>ស្នូលកំណ្រៃទ្រូ : ការបង្កើតពុម្ពនៃវត្ថុរឹងអោយបានត្រឹមត្រូវនិងស្តើងល្អសំរាប់ការជ្រៀតចូលដោយបាច់ពន្លឺមីក្រូស្កុបអេឡិចត្រូនិច និងអាចប្រើប្រាស់ស្នូល (ដូចជា កូឡូឌីដ្យុង) ឬការបញ្ចូលសុញ្ញាកាស (ដូចជាកាបូន ឬលោហៈ) ដើម្បីធ្វើពុម្ព ។</p>
<p>repression : Regulation of gene expression involving the turning off of genes by the presence of a compound.</p>	<p>ការធានា : កំណែតម្រូវនៃការសំដែងសែនដែលចូលរួមបញ្ចូលសែនដោយវត្ថុមាននៃសមាសធាតុ ។</p>
<p>residual intensity : The intensity of radiation at some wavelength in a spectral line divided by the intensity in the adjacent radiation.</p>	<p>អាំងតង់ស៊ីតេសំណល់ : អាំងតង់ស៊ីតេនៃការស្នើនៅប្រវែងរលកខ្លះក្នុងបន្ទាត់ស្នើដែលត្រូវបានបែងចែកដោយអាំងតង់ស៊ីតេដែលមាននៅក្នុងការស្នើក្បែរនោះ ។</p>
<p>residue (residual) : What is left over, remainder.</p>	<p>សំណល់ : អ្វីៗដែលនៅសល់ សំណល់ ។</p>
<p>resin : Any of a class of solid or semisolid organic products of natural or synthetic origin, that have no definite melting point and generally high molecular weight; most resins are polymers.</p>	<p>រេស៊ីន ឬឥដ្ឋ : ថ្នាំកំរិតរលាយលើសពីរាងកាយរឹងពាក់កណ្តាលរឹងដែលមានក្នុងធម្មជាតិឬមានប្រភពមកពីការសំយោគដែលមានចំណុចរលាយមិនកំណត់ និងជាទូទៅមានម៉ាស់ម៉ូលេគុលខ្ពស់ ។ រេស៊ីនភាគច្រើនជាប៉ូលីមែរ ។</p>
<p>resin matrix : The molecular network of an ion exchange material that carries the ionogenic groups.</p>	<p>រេស៊ីនម៉ាទ្រីស : បណ្តាញម៉ូលេគុលនៃរូបធាតុបណ្តុះអ៊ីយ៉ុងដែលដឹកនាំក្រុមអ៊ីយ៉ូណូសែន ។</p>
<p>resinography : Science of resins, polymers, plastics, and their products; includes study of morphology, structure, and other characteristics relatable to composition or treatment.</p>	<p>រេស៊ីនូក្រាហ្វី : វិទ្យាសាស្ត្រនៃរេស៊ីន ប៉ូលីមែរ ប្លាស្ទិច និងផលិតផលរបស់វាដែលរួមមានការសិក្សាពីរូបសាស្ត្រ ទំរង់ និងលក្ខណៈផ្សេងទៀតដែលទាក់ទងទៅនឹងសមាសភាព ឬប្រព្រឹត្តកម្ម ។</p>
<p>resinoid : A thermosetting synthetic resin either in its initial (temporarily fusible) or in its final (infusible) state.</p>	<p>រេស៊ីនូអ៊ីត : រេស៊ីនសំយោគដោយកំដៅដែលអាចនៅក្នុងភាពដើម (រលាយបណ្តោះអាសន្ន) ឬក្នុងភាពបញ្ចប់របស់វា (មិនរលាយ) ។</p>
<p>resite : See C stage.</p>	<p>រេស៊ីត : មើល C stage ។</p>

<p>resolution : The process of separating a racemic mixture into the two component optical isomers. See resolving power.</p>	<p>ការព្រែក : លំនាំនៃការព្រែកល្បាយរ៉ាសេមិចអោយទៅជាអ៊ីសូមែរអុបទិចពីរនៃធាតុបង្ក។ មើល resolving power ។</p>
<p>resolving power : A measure of the ability of a spectroscope or interferometer to separate spectral lines of nearly equal wavelength, equal to the average wave-length of two equally strong spectral lines whose images can barely be separated, divided by the difference in wavelengths; Also known as resolution.</p>	<p>អំណាចព្រែក : រង្វាស់នៃលទ្ធភាពស្រ្តីចម្បង ឬអាំងទែរ៉ូម៉ាត្រដើម្បីព្រែកបន្ទាត់ស្រ្តីដែលជំហានរលកមានប្រវែងជិតស្មើគ្នា និងស្នើទៅនឹងប្រវែងមធ្យមនៃជំហានរលករបស់បន្ទាត់ស្រ្តីខ្លាំងពីរស្មើគ្នាដែលរូបភាពរបស់វាអាចត្រូវបានព្រែក និងចែកចេញតាមភាពខុសគ្នានៃជំហានរលក។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ការព្រែក។</p>
<p>resonance : Representation of the structure of a molecule with two or more similar formulae, so that the actual structure is a hybrid. Also known as mesomerism.</p>	<p>រេសូណង់ : ការតាងទំរង់នៃម៉ូលេគុលដែលមានរូបមន្តដូចគ្នាពីរប្រើនដើម្បីអោយទំរង់ពិតមានលក្ខណៈអ៊ីប្រីត។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាមេសូមេរីស។</p>
<p>resonance hybrid : A molecule that may be considered an intermediate between two or more possible structures.</p>	<p>អ៊ីប្រីតរេសូណង់ : ម៉ូលេគុលដែលអាចចាត់ទុកថាជាធាតុកណ្តាលរវាងទំរង់ពីរប្រើនដែលអាចមាន។</p>
<p>resonance ionization spectroscopy : A spectroscopic technique in which single atoms in a gas are detected by a laser which ionises them. Abbreviated RIS.</p>	<p>ការសិក្សាស្រ្តីចម្បងរេសូណង់អ៊ីយ៉ុងកម្ម : បច្ចេកទេសស្រ្តីចម្បង ដែលក្នុងនោះ អាតូមមានជាច្រើនក្នុងខ្សែត្រូវបានរកឃើញដោយឡាស៊ែរដែលបំបែកវាជាអ៊ីយ៉ុង។ គេហៅពាក្យកាត់ខ្លីថា RIS ។</p>
<p>resonance line : The line of longest wavelength associated with a transition between the ground state and an excited state.</p>	<p>បន្ទាត់រេសូណង់ : បន្ទាត់នៃជំហានរលកវែងបំផុតដែលរួមជាមួយអន្តរភាពរវាងភាពដើមនិងភាពភ្លោច។</p>
<p>resonance spectrum : An emission spectrum resulting from illumination of a substance (usually a molecular gas) by radiation of a definite frequency.</p>	<p>ស្រ្តីចម្បងរេសូណង់ : ការបញ្ចេញស្រ្តីចម្បងពីការបញ្ចេញពន្លឺនៃសារធាតុ (ជាធម្មតាជាម៉ូលេគុលឧស្ម័ន) ដោយស្តីដែលមានប្រេកង់កំណត់។</p>
<p>resonance structure : See resonance</p>	<p>ទំរង់រេសូណង់ : មើល resonance ។</p>
<p>respiration : Oxidation of a compound with transfer of electrons to an inorganic substance. Respiration using oxygen is the principal source of energy in the body.</p>	<p>ការដកដង្ហើម : អុកស៊ីតកម្មនៃសមាសធាតុមួយដែលមានការផ្ទេរអេឡិចត្រុងទៅអោយសារធាតុអសរីរាង្គ។ ការដកដង្ហើមដោយប្រើអុកស៊ីសែនគឺជាប្រភពសំខាន់នៃថាមពលក្នុងសារពាង្គកាយ។</p>
<p>restricted internal rotation : Restrictions on the rotational motion of molecules or parts of molecules in some substances, such as solid methane, at certain temperatures.</p>	<p>រង្វិលខាងក្នុងកំរិត : កំរិតចលនារង្វិលរបស់ម៉ូលេគុល ឬផ្នែកនៃម៉ូលេគុលក្នុងសារធាតុខ្លះដូចជាមេតានរឹងនៅសីតុណ្ហភាពមួយចំនួន។</p>
<p>ret : The reduction or digestion of fibers (usually linen) by enzymes.</p>	<p>រ៉ែត : ការបន្ថយ ឬការរំលាយសរសៃ (ជាធម្មតាគឺលីនេន) ដោយអង់ស៊ីម។</p>
<p>retention time : In gas chromatography, the time at which the center, or maximum of a symmetrical peak occurs on a gas chromatogram.</p>	<p>រយៈពេលរក្សាទុកស្រ្តីចម្បង : រយៈពេលដែលផ្ចិត ឬចំនុចស៊ីមេទ្រីអតិបរមាកើតមានលើក្រម៉ាតូក្រាមឧស្ម័ននៅក្នុងក្រម៉ាតូក្រាមឧស្ម័ន។</p>
<p>rethrolone : A generic name for the five-member ring portion of a pyrethrin.</p>	<p>រេត្រូឡូន : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់ផ្នែកនៃរង្វាស់ប្រាំជ្រុងរបស់ពីរេទ្រីន។</p>

<p>retrogradation : 1. Generally, a process of deterioration; a reversal or retrogression to a simpler physical form, 2. A chemical reaction involving vegetable adhesives, which revert to a simpler molecular structure.</p>	<p>ការត្រឡប់ថយក្រោយ : 1. ជាទូទៅ គឺជាលំនាំនៃការថយចុះ ឬការត្រឡប់ថយក្រោយទៅជាសណ្ឋានរូបងាយផង ។ 2. ប្រតិកម្មគីមីដែលទាក់ទងទៅនឹងជីវស្ថិតក្នុងជាតិដែលបំបែកទៅជាទំរង់ ម៉ូលេគុលងាយជាង ។</p>
<p>retrograde condensation : When the vapor phase in contact with a liquid may be condensed at constant temperature by a decrease in pressure; or the vapor is condensed at constant pressure, by an increase in temperature.</p>	<p>កុដង់សង់ត្រឡប់ : នៅពេលផាសចំហាយប៉ះជាមួយវត្ថុរាវវាអាចរងក្នុងដងកម្មនៅសីតុណ្ហភាពថេរដោយការថយចុះនៃសំពាធឬចំហាយរងក្នុងដងកម្មនៅសំពាធថេរដោយការកើនឡើងនៃសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>retrograde evaporation : When the liquid phase in contact with the vapor may be vaporised at constant temperature, by an increase in pressure; or the liquid is evaporated at constant pressure, by a decrease in temperature.</p>	<p>វិប្បតត្រឡប់ : នៅពេលផាសរាវប៉ះជាមួយចំហាយ វាអាចហួតនៅសីតុណ្ហភាពថេរដោយការកើនឡើងនៃសំពាធ ឬវត្ថុរាវហួតនៅសំពាធថេរដោយការថយចុះនៃសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>retrosynthetic analysis : A method for planning an organic chemical synthesis in which the desired product molecule is considered first, and then steps are considered that lead back to the appropriate starting materials.</p>	<p>ការវិភាគសំយោគត្រឡប់ : វិធីធ្វើផែនការសំយោគគីមីសរីរាង្គដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលនៃផលិតផលចុងបានត្រូវបានគិតពិចារណាជាមុន ហើយដំណាក់ការបន្ទាប់មកត្រូវបានគិតត្រឡប់ទៅរករូបធាតុដែលចាប់ផ្តើមយ៉ាងសមស្រប ។</p>
<p>reversal spectrum : A spectrum produced when bright white light passes through a burning gas. The spectrum has dark lines instead of the bright lines in the emission spectrum of the gas.</p>	<p>ស្ស៊ីចម្រង : ស្ស៊ីចដែលកើតឡើងនៅពេលពន្លឺភ្លឺពណ៌សឆ្លងកាត់ខ្សែស្លឹកពុម្ពដុតកំដៅ ។ ស្ស៊ីចមានបន្ទាត់ងងឹតជំនួសអោយបន្ទាត់ភ្លឺនៅក្នុងស្ស៊ីចសាយចេញនៃខ្សែស្លឹក ។</p>
<p>reversal temperature : The temperature of a source of radiation, when light from this source is passed through a burning gas and a given spectral line of the gas disappears. Whereas at lower temperatures it appears as a bright line and at higher temperatures it appears as a dark line</p>	<p>សីតុណ្ហភាពចម្រង : សីតុណ្ហភាពនៃប្រភពរស្មីនៅពេលដែលពន្លឺចេញពីប្រភពនេះឆ្លងកាត់ខ្សែស្លឹកពុម្ពដុតកំដៅ និងបន្ទាត់ស្ស៊ីចខ្សែស្លឹកនោះបាត់បង់ ។ ចំនែកនៅសីតុណ្ហភាពទាបជាងវាលេចចេញជាបន្ទាត់ភ្លឺ និងនៅសីតុណ្ហភាពខ្ពស់ជាងវាលេចចេញជាបន្ទាត់ងងឹត ។</p>
<p>reverse bonded-phase chromatography : A technique of bonded-phase chromatography in which the stationary phase is nonpolar and the mobile phase is polar.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាមីផាសសម្ព័ន្ធប្រឡប់ : បច្ចេកទេសនៃក្រូម៉ាតូក្រាមីផាសសម្ព័ន្ធដែលក្នុងនោះផាសនឹងមានលក្ខណៈមិនប៉ូលែ និងផាសចល័តមានលក្ខណៈប៉ូលែ ។</p>
<p>reverse deionization : A process in which anion-exchange unit and a cation exchange unit are used in sequence to remove all ions from a solution.</p>	<p>ដេអ៊ីយ៉ុងកម្រិតចម្រង : លំនាំដែលឯកតាបណ្ណរអាញីង និងឯកតាបណ្ណរកាចុងត្រូវបានប្រើបន្តបន្ទាប់គ្នាដើម្បីផ្តាច់យកអ៊ីយ៉ុងទាំងអស់ចេញពីសូលុយស្យុង ។</p>
<p>reversed-phase partition chromatography : Paper chromatography in which the low-polarity phase (such as paraffin, paraffin jelly or grease) is put onto the support (paper) and the high-polarity phase (such as water, acids or organic solvents) is allowed to flow over it.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាមីបែងចែកផាសប្រឡប់ : ក្រូម៉ាតូក្រាមីប្រដាសដែលក្នុងនោះផាសប៉ូលែខ្សោយ (ដូចជាបារ៉ាហ្វីន បារ៉ាហ្វីនហ្សេលី ឬឧស្ម័ន) ត្រូវបានដាក់លើទំរង់ (ក្រដាស) និងផាសប៉ូលែខ្លាំង (ដូចជាទឹក អាស៊ីត ឬធាតុរំលាយសរីរាង្គ) អាចហូរលើវាបាន ។</p>
<p>reversible electrode : An electrode whose potential depends on charges that can reverse, in contrast to electrodes used in electroplating and destroyed during their use.</p>	<p>អេឡិចត្រូតត្រឡប់បាន : អេឡិចត្រូតដែលប្តូរស្វ័យប្រវត្តិរបស់វាអាស្រ័យទៅនឹងបន្ទុកដែលអាចត្រឡប់បាន ផ្ទុយទៅនឹងអេឡិចត្រូតប្រើក្នុងការស្រោបអេឡិចត្រូត និងត្រូវបានបំផ្លាញក្នុងកំឡុងពេលប្រើប្រាស់វា ។</p>

<p>reversible inhibitor : Molecule that binds temporarily to an enzyme and, while bound, reduces or eliminates the activity of the enzyme.</p>	<p>ធាតុបង្ការកំចាត់ប្រក្រតី : ម៉ូលេគុលដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអង់ស៊ីមជាបណ្តោះអាសន្ន និងនៅពេលភ្ជាប់វាបន្ថយឬបំបាត់សកម្មភាពអង់ស៊ីម ។</p>
<p>reversible reaction : A chemical reaction that can be made to proceed in either direction by variations in the temperature, volume, pressure or quantities of reactants or products.</p>	<p>ប្រតិកម្មឆ្លើយទៅវិញទៅមក : ប្រតិកម្មគីមីដែលអាចកើតមានឡើងនៅក្នុងទិសណាមួយក៏បានដោយបំប្លែងលក្ខណៈ មាឌ សំពៅ ឬបរិមាណរបស់ប្រតិករ ឬផលិតផល ។</p>
<p>R_F value : In chromatography, the distance traveled by the solvent front divided by the distance traveled by a substance. It is a characteristic property of the substance.</p>	<p>តម្លៃ R_F : ចំងាយផ្លាស់ទីដោយធាតុរំលាយជួរមុខចែកនឹងចំងាយផ្លាស់ទីដោយសារធាតុនៅក្នុងក្រុមប្រតិកម្ម ។ វាជាលក្ខណៈសំគាល់របស់សារធាតុ ។</p>
<p>rheopexy : A property of some sols, having particles shaped like rods or plates, which set to form a gel more quickly when vibration is used to speed up the orientation of the particles.</p>	<p>រេអូប៉ិចស៊ី : លក្ខណៈរបស់ដីខ្លះដែលមានភាគល្អិតដូចរាងដំបង ឬសំប៉ែត ដែលអាចបង្កើតជាជែលយ៉ាងឆាប់រហ័សជាង នៅពេលលំព័រត្រូវបានប្រើដើម្បីបង្កើនល្បឿននៃការតំរង់ទិសរបស់ភាគល្អិត ។</p>
<p>rhombic : One of the seven crystal systems into which substances can be classified based on the structure of their unit cell. In rhombic crystals the sides $a \neq b \neq c$ and the angles $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$</p>	<p>រ៉ូមប៊ីក : ប្រព័ន្ធមួយក្នុងចំណោមប្រព័ន្ធគ្រាមប្រាំពីរដែលក្នុងនោះសារធាតុទាំងឡាយអាចត្រូវបានចែកជាថ្នាក់ដោយផ្អែកលើទំរង់នៃឯកតាមុខរបស់វា ។ ក្នុងក្រាមរ៉ូមប៊ីកជ្រុង $a \neq b \neq c$ ហើយមុំ $\alpha = \beta = \gamma = 90^\circ$ ។</p>
<p>ribonucleic acid (RNA) : Several kinds of acidic macromolecules found in the nucleus and other parts of the cell.</p>	<p>អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីត : ប្រភេទមួយចំនួននៃម៉ាក្រូម៉ូលេគុលអាស៊ីតនៅក្នុងណ្វៃយ៉ូ និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតនៃកោសិកា ។</p>
<p>ribosomal RNA (rRNA) : Ribonucleic acid molecules found in ribosomes, the site of protein synthesis.</p>	<p>អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីតរីបូសូម : ម៉ូលេគុលអាស៊ីតនុយក្លេអ៊ីតនៅក្នុងរីបូសូមជាកន្លែងសំយោគប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>ribosome : Small organelle that is the site of protein synthesis.</p>	<p>រីបូសូម : ធាតុកោសិកាតូចដែលជាកន្លែងសំយោគប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>Rice's bromine solution : Analytical reagent for the quantitative analysis of urea; has 12.5% bromine and sodium bromide in aqueous solution.</p>	<p>សូលុយស្យុងប្រូម រីស : ធាតុបន្ទាសវិភាគសំរាប់ការវិភាគបរិមាណនៃអ៊ុយរេ ដែលមានប្រូម 12,5% និងសូដ្យូមប្រូមក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ។</p>
<p>rich mixture : An air-fuel mixture that has a high concentration of fuel.</p>	<p>ល្បាយសំបូរ : ល្បាយខ្យល់ឥន្ធនៈដែលមានកំហាប់ឥន្ធនៈខ្ពស់ ។</p>
<p>Riegler's test : Analytical test for nitrous acid; uses sodium naphthionate and β-naphthol.</p>	<p>តេស្ត Riegler : តេស្តវិភាគសំរាប់អាស៊ីតនីត្រិកដោយប្រើសូដ្យូមណាត្យូណាត និង β-ណាផ្តូល ។</p>
<p>ring : A closed loop of bonded atoms in a chemical structure, e.g., benzene or cyclohexane.</p>	<p>ចង : រង្វង់បិទនៃអាតូមចងសម្ព័ន្ធក្នុងទំរង់គីមី ។ ឧទាហរណ៍ បង់សែន ឬស៊ីក្លូអិចសាន ។</p>
<p>ring closure : A chemical reaction in which one part of an open chain of a molecule reacts with another part to form a ring.</p>	<p>ការបិទចង : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះផ្នែកមួយនៃខ្សែបើករបស់ម៉ូលេគុលមានប្រតិកម្មជាមួយផ្នែកមួយផ្សេងទៀតដើម្បីបង្កើតរង ។</p>
<p>ring isomerism : A type of geometric isomerism in a ring which contains less than eight atoms, in which bond lengths and bond angles prevent the existence of the trans structure if substituents are attached to double-bonded carbons; e.g. 1,2-dichlorocyclohexene.</p>	<p>អ៊ីសូមែរចង : ប្រភេទអ៊ីសូមែរធរណីមាត្រក្នុងរងដែលមានអាតូមតិចជាង ៨ ហើយក្នុងនោះប្រវែងសម្ព័ន្ធនិងមុំសម្ព័ន្ធការពារអត្ថិភាពនៃទំរង់ត្រង់បើសិនជាធាតុជំនួសត្រូវបានភ្ជាប់ទៅនឹងសម្ព័ន្ធពីរជាន់នៃកាបូន ។ ឧទាហរណ៍ 1,2-ឌីក្លរូស៊ីក្លូអិចសាន ។</p>

<p>ring whizzer : A molecule in which rapid rearrangements occur by migrations around unsaturated organic rings.</p>	<p>ឆាតុវិលវង់ : ម៉ូលេគុលដែលក្នុងនោះការតំរៀបយ៉ាងរហ័សកើតមានដោយការរំកិលនៅជុំវិញរង្វង់ឆាតុសរិរាងមិនឆ្អែត ។</p>
<p>Ringer's solution : A solution of 0.86 gram sodium chloride 0.03 gram potassium chloride, and 0.033 gram calcium chloride in boiled purified water, used as a physiological salt solution.</p>	<p>សូលុយស្យុង Ringer : សូលុយស្យុងដែលមានសូដ្យូមក្លរួ 0,86 ក្រាម ប៉ូតាស្យូមក្លរួ 0,03 ក្រាម និងកាល់ស្យូមក្លរួ 0,033 ក្រាមនៅក្នុងទឹកផ្សំទុះហើយត្រូវបានប្រើជាសូលុយស្យុងអំបិលសរិរ ។</p>
<p>RIS : See resonance ionization spectroscopy.</p>	<p>RIS : មើល resonance ionization spectroscopy ។</p>
<p>risk : Chance of exposure to injury, danger or hazard.</p>	<p>គ្រោះថ្នាក់ : ឱកាសទទួលរងរបួស គ្រោះថ្នាក់ ឬអន្តរាយ ។</p>
<p>Ritter reaction : A procedure for the preparation of amides by reacting alkenes or tertiary alcohols with nitriles in an acidic medium.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Ritter : លំនាំសំរាប់ទង្វើអាមីតដោយប្រតិកម្មអាល់សែនប្លូអាស់-កុលថ្នាក់បីជាមួយនីទ្រីលក្នុងមជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីត ។</p>
<p>Ritz's combination principle : The empirical rule that states; the sums and differences of the frequencies of spectral lines often equal other observed frequencies. Also known as combination principle.</p>	<p>គោលការណ៍របស់ Ritz : វិធានពិសោធន៍ដែលពោលថាផលបូក និងផលសងនៃប្រេកង់របស់បន្ទាត់ស្បែកច្រើនតែស្មើនឹងប្រេកង់សង្កេតផ្សេងៗទៀត ។ គេស្គាល់ផងដែរថាជាគោលការណ៍របស់ Ritz ។</p>
<p>rock : Hard solid mass of mineral particles that have become cemented together.</p>	<p>ថ្ម : ម៉ាសវត្ថុរឹងដែលរឹងនៃភាគល្អិតរើដែលផ្សាជាប់គ្នាយ៉ាងរឹង ។</p>
<p>rodenticide : Chemical used to kill rodents (rats and mice). e.g. warfarin.</p>	<p>ថ្នាំសំលាប់សត្វកកេរ : សារធាតុគីមីដែលប្រើសំរាប់សំលាប់សត្វកកេរ (កណ្តុរ ប្រែង និងកណ្តុរប្រមេម) ឧទាហរណ៍ វ៉ាហ្វារីន ។</p>
<p>Roentgen : Unit used to describe the amount of energy deposited in 1 g of air by x-rays or gamma radiation.</p>	<p>រេនសែន : ឯកតាប្រើសំរាប់ពណ៌នាបរិមាណថាមពលដែលបញ្ចេញដោយការស្ទីអ៊ីថ ឬការស្ទីហ្គាម៉ាទៅលើខ្យល់មួយក្រាម ។</p>
<p>Roentgen equivalent man (Rem) : Unit that equates radiation damage caused by alpha, beta, and gamma radiation. We are exposed to about 10 mrem/month from natural sources of radiation.</p>	<p>សមមូលរេនសែនមនុស្ស (Rem) : ឯកតាដែលស្មើនឹងការខូចខាតដោយការស្ទីបង្កដោយការស្ទីអាល់ហ្វា បេតា និងហ្គាម៉ា ។ យើងទទួលប្រហែល 10mrem ក្នុងមួយខែពីប្រភពការស្ទីធម្មជាតិ ។</p>
<p>Roentgen spectrometry : See x-ray spectrometry.</p>	<p>ការសិក្សាស្ទីបរេនសែន : មើល x-ray spectrum ។</p>
<p>Roese-Gottlieb method : A solvent extraction method used to obtain an accurate determination of the fat content of milk.</p>	<p>វិធី Roese-Gottlieb : វិធីរំលាយធាតុរំលាយដែលត្រូវបានប្រើដើម្បីទទួលបានការកំណត់ជាក់លាក់នៃបរិមាណខ្លាញ់នៃទឹកដោះ ។</p>
<p>Rosenmund reaction : Catalytic hydrogenation of an acid chloride to form an aldehyde, in the presence of sulfur to prevent the further hydrogenation of the aldehyde.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Rosenmund : អ៊ីដ្រូសែនកម្មវិភាគនៃអាស៊ីតក្លរីឌ្រីដដើម្បីបង្កើតជាអាល់ដេអ៊ីតក្នុងវត្តមាននៃស្ពាន់ផែរដើម្បីការពារកុំអោយមានអ៊ីដ្រូសែនកម្មនៃអាល់ដេអ៊ីតបន្តទៀត ។</p>
<p>rosin ester : See ester gum.</p>	<p>អេស្ត្រឺនឺរស្ត្រីត : មើល ester gum ។</p>
<p>rotating platinum electrode : Platinum wire sealed in a soft glass tubing and rotated constantly by a motor; used as the electrode in amperometric titrations. Abbreviated RPE.</p>	<p>អេឡិចត្រូតប្លាតីនរង្វិល : ខ្សែប្លាតីនដែលបិទបំពង់កែវទន់ ហើយវិលជាប់ដោយម៉ូទ័រ និងត្រូវបានប្រើជាអេឡិចត្រូតនៅក្នុងអត្រាកម្មអំពែរ៉ូម៉ែត្រ ។ សរសេរកាត់ជា RPE ។</p>

<p>rotational constant : A constant inversely proportional to the moment of inertia of a linear molecule; used in calculations of microwave spectroscopy quanta.</p>	<p>ថេរអង្វិល : ថេរច្រាសសមាមាត្រទៅនឹងម៉ូម៉ង់និចលនៃម៉ូលេគុលលីនេអ៊ែរ ដែលប្រើនៅក្នុងការគណនានៃកង់ទូមស្ត្រូស៊ីកូឡាមីត្រូរលក ។</p>
<p>rotational energy : For a diatomic molecule, the difference between the energy of the actual molecule and that of an idealised molecule.</p>	<p>ថាមពលអង្វិល : សំរាប់ម៉ូលេគុលឌីអាតូមជាផលសងរវាងថាមពលនៃម៉ូលេគុលពិតនិងថាមពលនៃម៉ូលេគុលស៊ីដេរ៉ាល ។</p>
<p>rotational quantum number : A quantum number J characterizing the angular momentum associated with the motion of the nuclei of a molecule.</p>	<p>ចំនួនកង់ទូមអង្វិល : ចំនួនកង់ទូម J ដែលសំគាល់លក្ខណៈកំលាំងម៉ូដែលចូលរួមជាមួយនិងចលនានៃណ្វៃយ៉ូរបស់ម៉ូលេគុល ។</p>
<p>rotational spectrum: The molecular spectrum resulting from transitions between rotational levels of a molecule.</p>	<p>ស្ប៉ូចអង្វិល : ស្ប៉ូចម៉ូលេគុលដែលបានមកពីអន្តរភាពរវាងកំរិតអង្វិលនៃម៉ូលេគុល ។</p>
<p>rotational transition : A transition between two molecular energy levels which differ only in the energy associated with the molecule's rotation.</p>	<p>អន្តរភាពអង្វិល : អន្តរភាពរវាងកំរិតថាមពលនៃម៉ូលេគុលពីរដែលខុសគ្នាតែថាមពលដែលចូលរួមជាមួយអង្វិលម៉ូលេគុល ។</p>
<p>rotatory power : The product of the specific rotation of an element or compound and its atomic or molecular weight.</p>	<p>អំណាចវិល : ផលិតផលនៃអង្វិលយថាប្រភេទរបស់ធាតុ ឬសមាសធាតុ និងអាក្រូមរបស់វា ឬម៉ាសម៉ូលេគុល ។</p>
<p>rotaxane : A compound with two or more independent portions not bonded to each other but linked by a linear portion threaded through a ring and maintained in this position by bulky end groups.</p>	<p>រ៉ូតាក់សាន : សមាសធាតុមានផ្នែកមិនទាក់ទងគ្នាពីរប្រើសមិទ្ធផលសម្ព័ន្ធជាមួយគ្នា ប៉ុន្តែភ្ជាប់គ្នាដោយផ្នែកលីនេអ៊ែរចាក់ចូលកាត់តាមរវាងនិងអាក្រូមតាំងនេះដោយបណ្តុំក្រុមបញ្ចប់ ។</p>
<p>rounding : Process by which the appropriate number of significant figures are maintained after an arithmetic operation. e.g. if the number 6.543 is rounded to 1 significant figure, it becomes 6.5.</p>	<p>វិធីសំរួលទសភាគ : លំនាំដែលលេខខ្ពស់សំខាន់ៗត្រូវបានរក្សាទុក បន្ទាប់ពីការគណនាលេខ ។ ឧទាហរណ៍ លេខ 6,543 ត្រូវបានសំរួលនៅត្រឹម តែ 6,5 ។</p>
<p>Rowland : A unit of length, formerly used in spectroscopy, equal to 999.81/999.94 angstrom, or approximately 0.99987 x 10⁻¹⁰ meter.</p>	<p>រ៉ូឡង់ : ខ្នាតប្រវែងដែលពីមុនត្រូវបានប្រើក្នុងស្ប៉ូចស្ប៉ូស៊ីតិវិធី 999,81/999,94 អង់ស្ត្រូម ឬប្រហែល 0,99987 x 10⁻¹⁰ ម៉ែត្រ ។</p>
<p>Rowland ghost : A false spectral line produced by a diffraction grating, arising from errors in groove position.</p>	<p>បន្ទាត់ស្ប៉ូចខ្លី : បន្ទាត់ស្ប៉ូចមិនពិតដែលកើតឡើងដោយឧបករណ៍ឌីផ្រាក់ស្ប៉ូចបណ្តាលមកពីភាពល្បឿននៃទីតាំងចង្កូរ ។</p>
<p>Rowland grating : See concave grating.</p>	<p>ប្រទាស Rowland : មើល concave grating ។</p>
<p>Rowland mounting : A mounting for a concave grating spectrograph in which camera and grating are connected by a bar forming a diameter of the Rowland circle, and the two run on perpendicular tracks with the slit placed at their junction.</p>	<p>ការតំលើង Rowland : ការតំលើងសំរាប់ស្ប៉ូចត្រូក្រាបប្រទាសផ្តិតដែលក្នុងនោះម៉ាស៊ីនថតនិងប្រទាសត្រូវបានភ្ជាប់ដោយរបារផ្តិតជាបន្ទាត់ផ្តិតនៃរង្វង់ Rowland ហើយម៉ាស៊ីនថតនិងប្រទាសរត់លើផ្ទៃកែងជាមួយរង្វង់ប្រសព្វគ្នារបស់វា ។</p>
<p>RPE : See rotating platinum electrode.</p>	<p>RPE : មើល rotating platinum electrode ។</p>
<p>rubber : A natural, synthetic; or modified polymer from the sap of the tree Hevea brasiliensis. It is a polymer of isoprene and has elastic properties.</p>	<p>កៅស៊ូ : ប៉ូលីមែរធម្មជាតិ ប៉ូលីមែរសំយោគ ឬប៉ូលីមែរកែប្រែដែលបានមកពីរុក្ខជាតិដើមកៅស៊ូ (Hevea brasiliensis) ។ វាគឺជាប៉ូលីមែរនៃអ៊ីសូប្រេន និង មានលក្ខណៈយឺត ។</p>

<p>rubber accelerator : A substance that increases the speed of curing of rubber, such as thiocarbanilide.</p>	<p>ធាតុពង្រីកកៅស៊ូ : សារធាតុដែលបង្កើនល្បឿននៃការកែច្នៃកៅស៊ូ ដូចជា ត្យូកាបាណីលីត ។</p>
<p>ruling engine : A machine operated by a long micrometer screw which rules equally spaced lines on an optical diffraction grating.</p>	<p>ម៉ាស៊ីនបង្កើត : ម៉ាស៊ីនដែលដំណើរការដោយវិសមិត្រូវម៉ែត្រវែងដែលធ្វើអោយមានចន្លោះបន្ទាត់ស្មើគ្នានៅលើឧបករណ៍ឌីផ្រាក់ស្យុងអុបទិច ។</p>
<p>rusting : Corrosion of iron (or steel) in air to form a flaky layer of hydrated (III) iron oxide.</p>	<p>ការប្រេះស៊ុំ : កំណុតដែក(ឬដែកថែប)ក្នុងខ្យល់ដើម្បីបង្កើតជាស្រទាប់ដែលរួមនៃដែក(III)អុកស៊ីតអ៊ីដ្រាតេ ។</p>
<p>Rutherford back scattering spectrometry : A method of determining the concentrations of various elements as a function of depth beneath the surface of a sample, by measuring the energy spectrum of ions which are backscattered out of a beam directed at the surface.</p>	<p>ស្រ្តូមហាត្រូពង្រាយត្រឡប់ Rutherford : វិធីកំណត់កំហាប់របស់ធាតុផ្សេងៗគ្នាជាអនុគមន៍នៃជំរៅនៅក្រោមផ្ទៃភាគសំណាក ដោយការវាស់ថាមពលស្រ្តូមរបស់អ៊ុយ៉ុងដែលពង្រាយត្រឡប់ចេញពីបាត់ពន្លឺផ្ទាល់នៅលើផ្ទៃ ។</p>
<p>Rydberg : See kayser.</p>	<p>រីដប៊ែរ : មើល kayser ។</p>
<p>Rydberg constant : Symbol R. A constant that appears in the formulae for atomic spectra and is related to the binding energy between an electron and a nucleon.</p>	<p>ថេរ Rydberg : និមិត្តសញ្ញា R ។ ថេរដែលឃើញក្នុងរូបមន្តសំរាប់ស្រ្តូមអាតូម និងមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងថាមពលភ្ជាប់អេឡិចត្រុងជាមួយនឹងនុយក្លេអុន ។</p>
<p>Rydberg spectrum : An ultraviolet absorption spectrum produced by transitions of atoms of a given element from the ground state to states in which a single electron occupies an orbital farther from the nucleus.</p>	<p>ស្រ្តូម Rydberg : ស្រ្តូមសំរូបស្វាយអ៊ុលត្រាដែលកើតឡើងដោយអន្តរកាលនៃអាតូមរបស់ធាតុណាមួយសភាពដើមទៅសភាពដែលអេឡិចត្រុងទោលស្ថិតនៅលើស្រទាប់អរមីតាល់នៅឆ្ងាយពីណ្វៃយ៉ូ ។</p>
<p>Rydberg: A unit of wave number measured in cm⁻¹. Also called kayser.</p>	<p>រីតេប៊ែរ : ឯកតានៃចំនួនរលក ដែលត្រូវបានវាស់ជា cm⁻¹ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កែសែ ។</p>
<h1>S</h1>	
<p>sacrificial anode : Protection of metal surface from electrolytic corrosion by applying a coating of a more active metal to act as an anode and be consumed in an electrochemical reaction. e.g. coating iron with zinc to form galvanized iron.</p>	<p>អាណូតសង្គ្រោះ : ការការពារផ្ទៃលោហៈពីកំណុតអេឡិចត្រូលីតដោយការស្រោបស្រទាប់លោហៈសកម្មជាងដើម្បីធ្វើជាអាណូត និងត្រូវបានប្រើក្នុងប្រតិកម្មអេឡិចត្រូអគ្គីសនី ។ ឧទាហរណ៍ការស្រោបដែកជាមួយស័ង្កសីដើម្បីបង្កើតជាដែកជ្រលក់ស័ង្កសី ។</p>
<p>safranines : Any of a group of phenazine based dyes; some are used as biological stains.</p>	<p>សាហ្វ្រាណីន : ក្រុមនៃជំនុំដើមផេណាស៊ីន ខ្លះត្រូវបានប្រើជាសំខេដីសាស្ត្រ ។</p>
<p>salt : Metal-containing product of an acid-base reaction. Salts are usually crystalline ionic compounds like NaCl.</p>	<p>អំបិល : ផលិតផលមានលោហៈក្នុងប្រតិកម្មអាស៊ីត-បាស ។ ជាទូទៅអំបិលគឺជាសមាសធាតុអ៊ុយ៉ុនីកក្រាមដូចជា NaCl ។</p>
<p>salt bridge : A tube containing a conducting solution used to connect half cells in a voltaic cell, it allows the passage of ions from one compartment to another but prevents the solutions from mixing completely.</p>	<p>ស្ពានអំបិល : បំពង់ ឬក្រដាសផ្ទុកសូលុយស្យុងចំលងដែលត្រូវប្រើដើម្បីភ្ជាប់ពាក់កណ្តាលពិលក្នុងថ្នលីសេល ។ វាអនុញ្ញាតអោយអ៊ុយ៉ុងឆ្លងកាត់ពីថ្នលីមួយទៅថ្នលីមួយផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែការពារសូលុយស្យុងមិនអោយលាយចូលគ្នាទាំងស្រុង ។</p>

<p>salt hydrolysis : A process in which the cations or anions of a dissolved salt accept hydrogen ions from water or donate hydrogen ions to water; solutions containing hydrolyzed salts may either be acidic or basic.</p>	<p>អំបិលអ៊ីដ្រូលីស : លំនាំដែលកាចុងឬអាញ៉ុងនៃអំបិលរលាយទទួលអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនពីទឹក ឬអោយអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនទៅទឹក។ សូលុយស្យុងផ្ទុកអំបិលអ៊ីដ្រូលីស អាចជាអាស៊ីត ឬបាស។</p>
<p>salt pan : A pool used for obtaining salt by the natural evaporation of sea water.</p>	<p>ខ្លះអំបិល : អាងប្រើសំរាប់ទទួលអំបិលពីរហូតដោយធម្មជាតិនៃទឹកសមុទ្រ។</p>
<p>Sandmeyer's reaction : Conversion of diazo compounds (in the presence of cuprous halogen salts) into halogen compounds; used to prepare chloro- and bromo- substituted aromatic compounds.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Sandmeyer : បំលែងសមាសធាតុឌីអាស (ក្នុងវត្តមានអំបិលអាឡូសែននៃទង់ដែង) ទៅជាសមាសធាតុអាឡូសែន។ វាត្រូវបានប្រើសំរាប់ធ្វើសមាសធាតុអារ៉ូម៉ាទិចដែលមានក្រុមជំនួសក្លរូនិងប្រូម៉ូ។</p>
<p>saponification : Basic hydrolysis of an ester to form the salt of the acid and the alcohol. Salts of long chain fatty acids are soaps.</p>	<p>សាប៊ូភក្ត្រ : អ៊ីដ្រូលីសអេស្តែរជាមួយជួរដ្ឋានដើម្បីបង្កើតអំបិលនៃអាស៊ីតនិងអាល់កុល។ អំបិលនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ខ្សែវែងគឺជាសាប៊ូ។</p>
<p>saponin : Plant glycosides characterised by the ability to produce foam in water and by producing hemolysis when water solutions are injected into the bloodstream; used as beverage foam producer, textile detergent, soap substitute, and emulsifier.</p>	<p>សាប៊ូនីន : គីកូស៊ីតកុក្កជាតិដែលសំគាល់ដោយលទ្ធភាពបង្កើតពុះក្នុងទឹកនិងបង្កើត អូម៉ូលីសនៅពេលសូលុយស្យុងទឹកត្រូវបានចាក់បញ្ចូលទៅក្នុងចរន្តឈាម។ វាត្រូវបាន ប្រើជាធាតុបង្កើតពុះសំរាប់ភេសជ្ជៈ ធាតុជំរះក្រែលសំរាប់វាយនភណ្ឌ ធាតុជំនួសសាប៊ូ និងធាតុអេមុលស្យុង។</p>
<p>saturated calomel electrode : A reference electrode of mercury topped by a layer of mercury (I) chloride paste (calomel) with potassium chloride solution placed above. The standard electrode potential is -0.2415 V.</p>	<p>អេឡិចត្រូតកាឡូមេរ៉ែន : អេឡិចត្រូតយោងនៃបារតដែលខាងចុងមានស្រទាប់ស្តើងនៃមេរ្យាបារត(I)ក្លរួ (កាឡូមេរ៉ែល) ជាមួយសូលុយស្យុងប៊ូតាស្យូមក្លរួដាក់នៅខាងលើ។ ប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូតស្តង់ដារគឺ $-0,2415$ វ៉ុល។</p>
<p>saturated fatty acid : Fatty acid that has no C to C double bonds.</p>	<p>អាស៊ីតខ្លាញ់ផ្អែម : អាស៊ីតខ្លាញ់ដែលគ្មានការប្តូរចងសម្ព័ន្ធពីរជាដាច់ជាមួយគ្នា។</p>
<p>saturated hydrocarbon : Hydrocarbon containing only single carbon-to-carbon bonds.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូផ្អែម : អ៊ីដ្រូកាបូដែលមានតែសម្ព័ន្ធមួយជាន់រវាងកាបូននិងកាបូន។</p>
<p>saturated interference spectroscopy : A version of saturation spectroscopy in which the gas sample is placed inside an interferometer that splits a probe laser beam into parallel components in such a way that they cancel on recombination; intensity changes in the recombined probe beam resulting from changes in absorption or refractive index induced by a laser saturating beam are then measured.</p>	<p>ការសិក្សាស្ត្រីប្រេងរំលោភផ្លែផ្អែម : កំណែប្រែមួយនៃស្ត្រីប្រេងរំលោភដែល ក្នុងនោះភាគសំណាកឧស្ម័នត្រូវបានដាក់ក្នុងអាំងទែផ្សែរម៉ែត្រ ដែលបំបែកបាច់ពន្លឺឡាស៊ែរសំរាប់ស្ទង់ទៅជាសមាសភាគស្របគ្នាតាមរបៀបមួយដែលវាបញ្ចប់ការបន្សុំឡើងវិញ។ ការផ្លាស់ប្តូរអាំងតង់ស៊ីតេក្នុងបាច់ពន្លឺស្ទង់បន្សុំឡើងវិញកើតឡើងពីការផ្លាស់ប្តូរសំរូបឬសន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរដោយបាច់ពន្លឺឡាស៊ែរផ្អែមត្រូវបានវាស់នៅពេលនោះ។</p>
<p>saturated solution : A solution containing the maximum amount of solute for a given amount of solvent at a constant temperature and pressure; in a saturated solution, the dissolved and undissolved solute are in dynamic equilibrium.</p>	<p>សូលុយស្យុងផ្អែម : សូលុយស្យុងផ្ទុកបរិមាណធាតុរលាយជាអតិបរមាសំរាប់បរិមាណកំណត់នៃធាតុរលាយនៅសីតុណ្ហភាព និងសំពាធចេរ។ ក្នុងសូលុយស្យុងផ្អែមធាតុរលាយ និងធាតុមិនរលាយស្ថិតនៅជាលំនឹងឌីណាមិច។</p>

<p>saturation spectroscopy : A spectroscopic technique in which a laser is used to locate extremely narrow spectral lines that are free from Doppler broadening and are thus very precise; used to study atomic, molecular, and nuclear structure, and to establish accurate values for fundamental physical constants.</p>	<p>ការសិក្សាស្បិចផ្តុំត : បច្ចេកទេសស្បិចសិក្សាដែលក្នុងនោះពន្លឺឡាស៊ែរត្រូវបាន ប្រើដើម្បីរកបន្ទាត់ស្បិចតូចខ្លាំងបំផុត ដែលរួចផុតពីការពង្រីក Doppler ដូច្នោះ វាជាកំណត់ណាស់ ។ វាត្រូវបានប្រើដើម្បីសិក្សាទំរង់អាតូម ម៉ូលេគុលនិង នុយក្លេអ៊ែរ និងដើម្បីកំណត់តំលៃជាក់លាក់សំរាប់ថេររូបមូលដ្ឋាន ។</p>
<p>s-block element : A chemical element whose valence shell contains s-electron only, found in group 1 and 2 of the periodic table.</p>	<p>ធាតុឌុក -S : ធាតុគីមីដែលស្រទាប់វ៉ាលែនរបស់វាមានតែអេឡិចត្រុង-s ប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានឃើញនៅក្នុងក្រុម 1 និង 2 នៃតារាងខួប ។</p>
<p>scale : 1. A series for measurement. 2. Calcium carbonate deposits that form on the inside of a kettle or boiler from boiling hard water.</p>	<p>មាត្រដ្ឋាន : 1. សេរីសំរាប់វង្វាស់ ។ 2. កំណកកាល់ស្យូមកាបូណាតដែលកកើតឡើងនៅលើផ្ទៃខាងក្នុងនៃកំស្បៅ ឬឆ្នាំងពីការដាំទឹករឹង ។</p>
<p>scavenger : A substance added to a mixture or other system to remove or inactivate impurities. Also known as getter.</p>	<p>ស្តារ៉ាប់ស៊ែ : សារធាតុដែលត្រូវបានបន្ថែមទៅលើល្បាយ ឬប្រព័ន្ធផ្សេងទៀត ដើម្បីផ្តាច់អសកម្មធាតុមិនសុទ្ធ ។ គេស្គាល់វាផងដែរជាកែវ ។</p>
<p>Schiff test : A test for aldehydes and ketones by using an aqueous solution of rosaniline that has been decolorised by sulfurous acid. Aliphatic aldehydes restore the pink quickly but aromatic ketones have no effect. Aromatic aldehydes and aliphatic ketones restore the color slowly.</p>	<p>តេស្ត Schiff : តេស្តសំរាប់អាស់ដេអ៊ីតនិងសេតូនដោយការប្រើសូលុយស្យុងទឹកនៃរ៉ូសានីលីនដែលត្រូវបានសាកពណ៌ដោយអាស៊ីតស៊ុលផ្សូរិច ។ អាស់ដេអ៊ីតអាស់ដេអ៊ីតឡើងពណ៌ផ្កាឈូកវិញយ៉ាងរហ័ស ប៉ុន្តែសេតូនអារូម៉ាទិចគ្មានផលអ្វីទេ ។ អាស់ដេអ៊ីតអារូម៉ាទិច និងសេតូនអាស់ដេអ៊ីតឡើងពណ៌វិញយ៉ាងយឺត ។</p>
<p>schiller layer : One of a series of layers formed by sedimenting particles that exhibit bright colors in reflected light, because the layers are separated by approximately equal distances, with the distances being of the same order of magnitude as the wavelength of visible light. Also known as iridescent layer.</p>	<p>ស្រទាប់ធាតុបរិច : សេរីនៃស្រទាប់កកើតឡើងដោយភាគល្អិតកំទេចកំណ ដែលបង្ហាញពណ៌ភ្លឺផ្អែកឆ្លុះពន្លឺព្រោះស្រទាប់ទាំងនោះត្រូវបានព្យាបាលដោយចំងាយ ជិតស្មើគ្នាគឺមានចំងាយនៃលំដាប់ដូចគ្នានៃទំហំដូចជាប្រវែងរលកនៃពន្លឺមើល ឃើញ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាស្រទាប់ពណ៌ឥន្ទ ។</p>
<p>Schotten-Baumann reaction : An acylation reaction that uses an acid chloride in the presence of dilute alkali to acylate the hydroxyl and amino group of organic compounds.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Schotten-Baumann : ប្រតិកម្មអាស់ស៊ុលកម្មដែលប្រើអាស៊ីត-ក្លរីឌ្រីកក្នុងវត្តមានអាស់កាលីវរដើម្បីធ្វើអាស់ស៊ុលកម្មក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ុល និង អាមីណូនៃសមាសធាតុសរីរាង្គ ។</p>
<p>Schrödinger wave equation : An equation which can describe the shapes of atomic orbitals by determining the probability of finding an electron in the space around an atom.</p>	<p>សមីការរលក Schrödinger : សមីការដែលអាចពណ៌នាពីរាងអរមីតាល់ អាតូមដោយការកំណត់ប្រូបាប៊ីលីតេនៃការប្រទះឃើញអេឡិចត្រុងក្នុងលំហជុំវិញអាតូម ។</p>
<p>Schweitzer's reagent : An ammoniacal solution of cupric hydroxide: used to dissolve cellulose, silk and linen, and to test for wool.</p>	<p>ធាតុមឡាន់ Schweitzer : សូលុយស្យុងអាម៉ូញាក់នៃទង់ដងអ៊ីដ្រុកស៊ីត ដែលត្រូវបានប្រើសំរាប់រំលាយសែលុយឡូស សូត្រ និងក្រណាត់ និងសំរាប់ធ្វើ តេស្តឡែន ។</p>
<p>scientific method : A method of enquiry that involves observations, hypotheses, and experiments to formulate theories.</p>	<p>វិធីវិទ្យាសាស្ត្រ : វិធីសិក្សាស្រាវជ្រាវដែលរួមមានការអង្កេត សម្មតិកម្ម និងពិសោធន៍សំរាប់បង្កើតទ្រឹស្តី ។</p>

<p>scientific notation : Process of writing a measurement or computed result as a number between 1 and 10 times a power of 10. It is particularly useful in rounding off and presenting results to the appropriate number of significant figures.</p>	<p>សញ្ញាណវិទ្យាសាស្ត្រ : លំនាំនៃការសរសេរពីរដ្ឋានបួលទូទលដែលបានគណនា ដូចជាចំនួនខ្លះៗពី 1 ទៅ 10 គុណនឹងស្វ័យគុណនៃ 10 ។ វាមានប្រយោជន៍ពិសេសក្នុងវិធីសំរួលទសភាគ ហើយនិងការបង្ហាញលទ្ធផលពីចំនួនសមស្របនៃតួលេខសំខាន់ៗ ។</p>
<p>scintillation : Flash of light given off when an atom is struck by a nuclear particle or gamma ray.</p>	<p>ការបញ្ចេញពន្លឺ : ការអោយពន្លឺនៅពេលដែលអាតូមត្រូវបានប៉ះដោយភាគល្អិតនៃណឺយូត្រូណូកាំរស្មីហ្គាម៉ា ។</p>
<p>scintillation detector : Detector used principally for detecting gamma rays. Photons striking the detector knock electrons from atoms; as these electrons fall back to lower energy positions in their atoms, light is given off. This light is observed by a photomultiplier tube, and the passage of the particle is recorded.</p>	<p>ដេតិចទ័រចាស់ការបញ្ចេញពន្លឺ : ដេតិចទ័រដែលត្រូវបានប្រើដើម្បីវាស់កាំរស្មីហ្គាម៉ា ។ ផ្ទុកដែលប៉ះនឹងដេតិចទ័របានធ្វើអោយវាបញ្ចេញអេឡិចត្រុងចេញពីអាតូម ។ ដោយអេឡិចត្រុងធ្លាក់ទៅរកទីតាំងដែលមានថាមពលទាបក្នុងអាតូមរបស់វា ពន្លឺត្រូវបានបញ្ចេញ ។ ពន្លឺនេះត្រូវបានសង្កេតមើលដោយបំពង់បង្កើនពន្លឺ ហើយការឆ្លងកាត់នៃភាគល្អិតត្រូវបានកត់ត្រាទុក ។</p>
<p>secondary alcohol : An organic compound with molecular structure R_1R_2CHOH, where R_1 and R_2 designate either identical or different alkyl groups.</p>	<p>អាល់កុលថ្នាក់ពីរ : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានទំរង់ម៉ូលេគុល R_1R_2CHOH ដែល R_1 និង R_2 ជាក្រុមអាល់គីលដែលដូចគ្នាបេះបិទឬខុសគ្នា ។</p>
<p>secondary amine : An organic compound that may be written R_1R_2NH, where R_1 and R_2 designate either identical or different alkyl groups.</p>	<p>អាមីនីត : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលអាចសរសេរ R_1R_2NH ដែល R_1 និង R_2 ជាក្រុមអាល់គីលដែលដូចគ្នាបេះបិទឬខុសគ្នា ។</p>
<p>secondary carbon : Carbon atom that is bonded to two other carbons.</p>	<p>កាបូនថ្នាក់ពីរ : អាតូមកាបូនដែលភ្ជាប់ទៅនឹងកាបូនពីរផ្សេងទៀត ។</p>
<p>secondary cell : A voltaic cell which produces an electric current by a chemical reaction, which can be recharged by passing an electric current through in the opposite direction (unlike a primary cell which cannot be recharged). See lead-acid accumulator.</p>	<p>ថ្នាំលើស្វ័យ (មធ្យម) : ថ្នាំលើស្វ័យតាដែលបង្កើតចរន្តអគ្គិសនីដោយប្រតិកម្មគីមីដែលអាចបញ្ចូលភ្លើងដោយការបញ្ជូនចរន្តអគ្គិសនីឆ្លងកាត់ក្នុងទិសដៅផ្ទុយគ្នា (មិនដូចថ្នាំលើស្វ័យបឋមដែលមិនអាចបញ្ចូលភ្លើងបាន) ។ មើល lead-acid accumulator ។</p>
<p>secondary hydrogen : A hydrogen atom that is bonded to a secondary carbon atom.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនថ្នាក់ពីរ : អាតូមអ៊ីដ្រូសែនដែលចងសម្ព័ន្ធនឹងអាតូមកាបូនថ្នាក់ពីរ ។</p>
<p>secondary structure : Helical or pleated structure of a protein that is due to hydrogen bonding between atoms of the polypeptide backbone.</p>	<p>រចនាសម្ព័ន្ធដំណើ : ទំរង់អង្គបញ្ចប់ផ្នែកនៃប្រូតេអ៊ីនដែលបណ្តាលមកពីសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែនរវាងអាតូមទាំងឡាយរបស់គ្រោងប្លូលីប៊ីបទីត ។</p>
<p>second-order reaction : A reaction whose rate of reaction is determined by the concentration of two chemical species.</p>	<p>ប្រតិកម្មលំដាប់ទីពីរ : ប្រតិកម្មដែលល្បឿនត្រូវបានកំណត់ ដោយកំហាប់នៃប្រភេទគីមីពីរ ។</p>
<p>sedimentation : The settling of a suspension.</p>	<p>ការអង្កាត់ : ការរងចុះនៃកកវិលវល់ ។</p>
<p>sedimentation : The settling of suspended particles within a liquid under the action of gravity or a centrifuge.</p>	<p>កំណត់ទម្រង់ : ការរងកកនៃភាគល្អិតវិលវល់ក្នុងវត្ថុរាវក្រោមអំពើនៃប្រជុំទំងន់ឬប្រទាញចេញ ។</p>
<p>sedimentation balance : A device to measure and record the weight of sediment (solid particles settled out of a liquid) versus time; used to determine particle sizes of fine solids.</p>	<p>ស៊ីតូម៉ែត្រកំណត់ទម្រង់ : ឧបករណ៍សំរាប់វាស់និងកត់ត្រាទំងន់កំរិតកំណត់ (ភាគល្អិតរឹងរកកកក្នុងវត្ថុរាវ) ទល់នឹងរយៈពេលដែលត្រូវបានប្រើសំរាប់កំណត់ទំហំភាគល្អិតរឹងតូចៗ ។</p>

<p>sedimentation equilibrium : The equilibrium between the forward movement of a sample's liquid-sediment boundary and reverse diffusion during centrifugation; used in molecular-weight determinations.</p>	<p>លំនឹងកំណត់ទំងន់ : លំនឹងរវាងចលនាទៅមុខនៃព្រំខ័ណ្ឌកំទេចកំណរត្រូវររបស់ភាគសំណាក និងបន្សាយបញ្ជ្រាសក្នុងពេលចលនាប្រទាញចេញដែលត្រូវបានប្រើក្នុងការកំណត់ទំងន់ម៉ូលេគុលសមាសធាតុ ។</p>
<p>sedimentation velocity : The rate of movement of the liquid-sediment boundary in the sample holder during centrifugation; used in molecular weight determinations.</p>	<p>ល្បឿនទង : ល្បឿននៃចលនាព្រំខ័ណ្ឌកំទេចកំណរត្រូវក្នុងប្រដាប់ផ្ទុកភាគសំណាកក្នុងពេលចលនាប្រទាញចេញដែលត្រូវបានប្រើក្នុងការកំណត់ទំងន់ម៉ូលេគុលសមាសធាតុ ។</p>
<p>seed : A small, single crystal of a desired substance added to a solution to induce crystallization.</p>	<p>គ្រាប់គ្រាម : ក្រាមទោលតូចនៃសារធាតុដែលត្រូវការបន្ថែមទៅក្នុងសូលុយស្យុងដើម្បីបង្កកំណកក្រាម ។</p>
<p>segment : A specific portion of an amount of a substance that is to be chemically analyzed.</p>	<p>កំណាត់ : ផ្នែកមួយនៃបរិមាណសារធាតុដែលត្រូវវិភាគតាមរបៀបគីមី ។</p>
<p>selective inhibition : See selective poisoning.</p>	<p>ការបង្កាត់ជ័រើស : មើល selective poisoning ។</p>
<p>selective poisoning : Retardation of the rate of one catalyzed reaction more than that of another reaction by the use of a catalyst poison. Also known as selective inhibition.</p>	<p>ការបំពុលជ័រើស : ការពន្យឺតល្បឿនប្រតិកម្មកាតាលីសមួយដែលល្បឿនជាងប្រតិកម្មមួយទៀតដោយការប្រើកាតាលីករពុល ។ ត្រូវបានស្គាល់ផងដែរថាការបង្កាត់ជ័រើស ។</p>
<p>selectivity : The ability of a type of method or instrumentation to respond to a specified substance or constituent and not to others.</p>	<p>ភាពជ័រើស : លទ្ធភាពនៃវិធី ឬឧបករណ៍មួយប្រភេទដែលឆ្លើយតបទៅនឹងសារធាតុវិធាតុបង្កជាប្រភេទនិងមិនឆ្លើយតបនឹងសារធាតុវិធាតុបង្កផ្សេងទៀត ។</p>
<p>self-absorption : Reduction of the intensity of the center of an emission line caused by selective absorption by the cooler portions of the source of radiation. Also known as self-reduction, self-reversal.</p>	<p>ស្វ័យសំរួប : ការបន្ថយអាំងតង់ស៊ីតេនៃមជ្ឈមណ្ឌលខ្សែបន្ទាត់បញ្ចេញពន្លឺដែលបណ្តាល មកពីសំរួបជ័រើសដោយផ្នែកត្រជាក់នៃប្រភពកាំរស្មី ។ វាត្រូវបានគេហៅម្យ៉ាងទៀតថាស្វ័យបន្ថយ ស្វ័យចំរាស់ ។</p>
<p>self-poisoning : Inhibition of a chemical reaction by a product of the reaction. Also known as auto-poisoning.</p>	<p>ស្វ័យពិនុល : ការបង្កាត់នៃប្រតិកម្មគីមីដោយផលិតផលនៃប្រតិកម្ម ។ វាត្រូវបានគេហៅម្យ៉ាងទៀតថាពិនុលស្វ័យប្រវត្តិ ។</p>
<p>self-reduction : See self-absorption.</p>	<p>ស្វ័យបន្ថយ : មើល self-absorption ។</p>
<p>self-reversal : See self-absorption.</p>	<p>ស្វ័យចំរាស់ : មើល self-absorption ។</p>
<p>Seliwanoff's test : A color test helpful in the identification of ketoses like fructose, which develop a red color with resorcinol in hydrochloric acid.</p>	<p>តេស្ត Seliwanoff : តេស្តពណ៌ដែលជួយក្នុងអត្តសញ្ញាណកម្មនៃសេតូសដូចជាក្រូចតូស ដែលឡើងតពណ៌ក្រហមជាមួយរេសរស៊ីណុលក្នុងអាស៊ីតក្លរីឌ្រីច ។</p>
<p>semi-microanalysis : A chemical analysis procedure in which the weight of the sample is between 10 and 100 milligrams.</p>	<p>វិភាគវិភាគពាក់កណ្តាល : ទំរង់វិភាគគីមីដែលក្នុងនោះទំងន់នៃភាគសំណាកនៅចន្លោះពី 10 ទៅ 100 មីលីក្រាម ។</p>
<p>semiconductor : Crystalline material with an electrical conductivity between that of metals (good) and insulators (poor).</p>	<p>រូបធាតុម៉ឺលទពាក់កណ្តាល : រូបធាតុក្រាមដែលមានភាពចំលងចរន្តអគ្គិសនីរវាងលោហៈ(ល្អ) និងអ៊ីសូឡង់(ខ្សោយ) ។</p>

<p>semiconservative replication : Process that produces two DNA molecules from one. The process is semiconservative because each daughter DNA molecule receives one of the strands from the parent molecule.</p>	<p>ស្វ័យគំលើងទ្វេតារប្រែប្រួលក្នុងកំណត់ : លំនាំផលិត ADN ពីម៉ូលេគុលមេព្យាពី ADN មួយម៉ូលេគុល។ លំនាំនេះត្រូវរក្សាទុកពាក់កណ្តាល ដោយហេតុថាម៉ូលេគុល ADN កូនទទួលបានប្រាក់ម្ខាងពីម៉ូលេគុលមេ។</p>
<p>semi-empirical computation : Computation of the geometry of a molecule by using parameters that have been experimentally determined for similar molecules.</p>	<p>ការគណនាធរណីមាត្រនៃម៉ូលេគុលដោយការប្រើប៉ារ៉ាម៉ែត្រដែលបានកំណត់ដោយពិសោធន៍សំរាប់ម៉ូលេគុលស្រដៀងគ្នា ។</p>
<p>semiforbidden line : A spectral line associated with a semi forbidden transition.</p>	<p>បន្ទាត់ហាមឃាត់ពាក់កណ្តាល : បន្ទាត់ស្បៀងដែលរួមជាមួយអន្តរភាពហាមឃាត់ពាក់កណ្តាល។</p>
<p>semimetal : See metalloid.</p>	<p>លោហៈអំឡុង : មើល metalloid ។</p>
<p>sensing zone technique : Particle-size measurement in a dilute solution, with fine particles passed through a small hole so that individual particles may be observed and measured by electrolytic, photic, or sonic methods.</p>	<p>បច្ចេកទេសដ៏ទាបតំបន់ : ការវាស់ទំហំនៃភាគល្អិតក្នុងសូលុយស្យុងរាវដោយអោយភាគល្អិតតូចៗឆ្លងកាត់រន្ធតូច ដែលធ្វើដូច្នោះភាគល្អិតនីមួយៗអាចត្រូវបានសង្កេតនិងវាស់ដោយវិធីអេឡិចត្រូលីទិច ផូទិច ឬសូនិច ។</p>
<p>sensitive : Responsive to slight changes.</p>	<p>រូស : ឆ្លើយតបទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរបន្តិចបន្តួច។</p>
<p>separatory funnel : A funnel-shaped device used for the careful and accurate separation of two immiscible liquids; a tap on the funnel stem controls the rate and amount of outflow of the lower liquid.</p>	<p>ឡាត់ព្យែក : ឧបករណ៍មានរាងជាឡាត់ប្រើសំរាប់ព្យែកវត្ថុរាវពីរដែលមិនអាចលាយចូលគ្នាបាន។ រ៉ូប៊ីនេនៅកន្លែងនៃឡាត់ត្រួតពិនិត្យល្បឿន និងបរិមាណហូរចេញនៃវត្ថុរាវដែលនៅខាងក្រោម។</p>
<p>sequestering agent : A substance that removes a metal ion from a solution system by forming a complex ion that does not have the chemical reactions of the ion that is removed; can be a chelating or a complexing agent.</p>	<p>ភ្នាក់ងារបង្កាច់ : សារធាតុដែលផ្តាច់អ៊ីយ៉ុងលោហៈចេញពីប្រព័ន្ធសូលុយស្យុងដោយការបង្កើតជាអ៊ីយ៉ុងសំព្យាដែលមិនមានប្រតិកម្មគីមីជាមួយអ៊ីយ៉ុងលោហៈនោះទេ។ វាអាចជាភ្នាក់ងារកេឡាតឬភ្នាក់ងារធ្វើអោយសំព្យា។</p>
<p>series : 1. A group of results of repeated analyses completed by using a single analytical method on samples of a homogeneous substance. 2. A collection of spectral lines of an atom or ion for a set of transitions with the same selection rules, to a single final state; often the frequencies have the general formula; $[R/(a + c_1)^2] - [R/(n + c_2)^2]$ where R is the Rydberg constant for the atom, a and c_1 and c_2 are constants, and n takes on the values of the integers greater than a for the various lines in the series. e.g. Balmer, Lyman, Paschen series.</p>	<p>ស៊េរី : 1. ក្រុមលទ្ធផលនៃការវិភាគដដែលៗដែលបំពេញដោយការប្រើវិធីវិភាគលើភាគសំណាកនៃសារធាតុស្មើគ្នា។ 2. ការប្រមូលផ្តុំបន្ទាត់ស្បៀងនៃអាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងជាលក្ខណៈនៃអន្តរភាពមានច្បាប់ជំរើសដូចគ្នាទៅដល់ភាពបញ្ចប់មួយ។ ជារឿយៗប្រេងមានរូបមន្តទូទៅ $[R/(a + c_1)^2] - [R/(n + c_2)^2]$ ដែល R គឺជាថេរ Rydberg សំរាប់អាតូម a និង c_1 និង c_2 គឺជាចំនួនថេរ និង n គឺជាចំនួនគត់ធំជាង a សំរាប់បន្ទាត់ផ្សេងៗក្នុងស៊េរី។ ឧទាហរណ៍ ស៊េរី Balmer, Lyman, Paschen ។</p>
<p>set : The hardening or solidifying of a plastic or liquid substance.</p>	<p>ការរឹង : ការធ្វើអោយរឹងឬការធ្វើអោយទៅជាវត្ថុរឹងនៃសារធាតុល្អិតឬរាវ។</p>
<p>shape : Physical state or form, configuration.</p>	<p>រូបរាង : សភាពរូប ឬទ្រង់ទ្រាយ រូបសណ្ឋាន។</p>

<p>sharp series : A series occurring in the line spectra of many atoms and ions with one, two, or three electrons in the outer shell, in which the total orbital angular momentum quantum number changes from 0 to I.</p>	<p>ស៊ែរីអ៊ែនត៍ : ស៊ែរីកើតឡើងក្នុងស្បៀងបន្ទាត់នៃអាតូមឬអ៊ីយ៉ុងជាច្រើនដែលមានអេឡិចត្រុងមួយ ពីរ ឬបីក្នុងស្រទាប់ក្រៅដែលក្នុងនោះចំនួនកង់ទូមម៉ូម៉ង់មុំអរមីតាល់សរុបផ្លាស់ប្តូរពី 0 ទៅ 1 ។</p>
<p>shift : A small change in the position of a spectral line that is due to a corresponding change in frequency which, in turn results from one or more of several causes, such as the Doppler effect.</p>	<p>រំកិល : ការផ្លាស់ប្តូរតិចតួចនៃទីតាំងបន្ទាត់ស្បៀងដែលបណ្តាលមកពីការផ្លាស់ប្តូរត្រូវគ្នានៃប្រេកង់ដែលបានទទួលលទ្ធផលពីបុព្វហេតុមួយឬច្រើនដូចជាផល Doppler ។</p>
<p>Shpol'skii effect : The occurrence of very narrow fluorescent lines in the spectra of certain compounds from molecules frozen at low temperatures.</p>	<p>ផល Shpol'skii : ការកើតឡើងនៃបន្ទាត់ចំណាំងពន្លឺតូចណាស់ក្នុងស្បៀងនៃសមាសធាតុខ្លះពីម៉ូលេគុលដែលកកនៅសីតុណ្ហភាពទាប ។</p>
<p>side chain : A grouping of similar atoms (two or more, generally carbons, as in the ethyl radical C₂H₅-) that branches off from a straight chain or cyclic molecule(e.g. benzene). Also known as branch; branched chain.</p>	<p>ខ្សែខាង(ខ្សែខ) : ក្រុមអាតូមដូចគ្នា(អាតូមពីរបីឬច្រើន ជាទូទៅកាបូន ដូចជាក្នុងរ៉ាឌីកាល់អេទីល) ដែលបែកជាខ្លែងពីខ្សែត្រង់ ឬម៉ូលេគុលស៊ីគ្លិច(ឧទាហរណ៍បង់សែន) ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាខ្សែខ្លែង ។</p>
<p>side reaction : A secondary or subsidiary reaction that takes place simultaneously with the reaction of primary interest.</p>	<p>ប្រតិកម្មបន្ទាប់មន្ត្រី : ប្រតិកម្មទីពីរដែលកើតឡើងដំណាលគ្នាជាមួយប្រតិកម្មសំខាន់ដំបូង ។</p>
<p>siderophile element : An element with a weak affinity for oxygen and sulfur and that dissolves easily in molten iron; includes iron, nickel, cobalt, platinum, gold, tin, and tantalum.</p>	<p>ធាតុសាយរ៉ូភីល : ធាតុដែលមានកំរិតចំណូលខ្សោយចំពោះអុកស៊ីសែននិងស្ពាន់ដែរ និងដែលរលាយយ៉ាងងាយស្រួលក្នុងដែករលាយ រួមមានដែក នីកែល កូបាល់ ប្លាទីន មាស សំណប់ហាំង និងតង់តាលូម ។</p>
<p>sigma (σ) bond : Two electrons shared in overlapped orbitals on the axis between two covalently bonded atoms.</p>	<p>សម្ព័ន្ធស៊ីម៉ា(σ) : អេឡិចត្រុងពីរដាក់រួមគ្នាក្នុងអរមីតាល់ដែលត្រួតគ្នាលើអ័ក្សរវាងអាតូមពីរ ដែលចងសម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ ។</p>
<p>sigmatropic shift : A rearrangement reaction that consists of the migration of a sigma bond and the group of atoms that are attached to it from one position in a chain or ring into a new position.</p>	<p>រំកិលស៊ីម៉ាត្រូពិច : ប្រតិកម្មតំរៀបឡើងវិញដែលរួមមានបំលាស់ទីសម្ព័ន្ធស៊ីម៉ា និងក្រុមអាតូមដែលភ្ជាប់ទៅនឹងវាទីតាំងមួយក្នុងខ្សែឬរង្វង់ទៅទីតាំងថ្មី ។</p>
<p>significant figures : Digits in a measured or computed number that are meaningful. Arithmetic operations sometimes artificially create additional digits. The result of multiplication or division operations may never have more significant figures than the least certain number used in the operation. The result of an addition or subtraction operation may never have more numbers after the decimal place than the least certain number used in the operation.</p>	<p>លេខក្រោមក្បៀសចាំបាច់ : លេខគុណនិងមានន័យគ្រប់គ្រាន់ ។ ប្រមាណវិធីសព្ទជួនកាលមានលេខតាមនិមិត្តសញ្ញា ។ លទ្ធផលនៃប្រមាណវិធីគុណ ឬចែកមិនត្រូវមានចំនួនខ្លាំងក្រោយច្រើនក្បៀសលើសពីចំនួនខ្លាំងក្រោយក្បៀសចាំបាច់ឡើយ ។ លទ្ធផលនៃប្រមាណវិធីបូកឬដកមិនត្រូវមានខ្លាំងក្រោយក្បៀសលើសពីចំនួនខ្លាំងក្រោយក្បៀសចាំបាច់ ។</p>
<p>simple protein : Protein containing only amino acids.</p>	<p>ប្រូតេអ៊ីនទាម : ប្រូតេអ៊ីនដែលមានតែអាស៊ីតអាមីនេ ។</p>
<p>single bond (covalent) : a pair of electrons shared between two atoms holding them together.</p>	<p>សម្ព័ន្ធនោល(កូរ៉ាឡង់) : គូអេឡិចត្រុងដាក់រួមរវាងអាតូមពីរ ដែលចងភ្ជាប់វាជាប់គ្នា ។</p>

<p>single-replacement reaction : A chemical reaction in which an element replaces one element in a compound.</p>	<p>ប្រតិកម្មជំនួស : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះធាតុមួយជំនួសធាតុមួយទៀតក្នុងសមាសធាតុ ។</p>
<p>singlet : A spectral line that cannot be resolved into components at even the highest resolution.</p>	<p>ស៊ីនគ្លីត : បន្ទាត់ស្បៀងដែលមិនអាចដោះស្រាយបានក្នុងសមាសភាគសូម្បីតែការដោះស្រាយដែលខ្ពស់ជាងគេ ។</p>
<p>Skraup synthesis : A method for the preparation of commercial synthetic quinoline by heating aniline and glycerol in the presence of sulfuric acid and an oxidizing agent to form pyridine unsubstituted quinolines.</p>	<p>សំយោគ Skraup : វិធីផលិតគីណូលីនសំយោគបែបពាណិជ្ជកម្ម ដោយការដុតកំដៅអាណីលីននិងគ្លីសេរ៉ូលក្នុងវត្តមានអាស៊ីតស៊ុតស៊ីនិងភ្នាក់ងារអុកស៊ីតកម្មដើម្បីបង្កើតពីរីឌីនគីណូលីនគ្មានក្រុមជំនួស ។</p>
<p>smectic phase : A form of the liquid crystal (mesomorphic) state in which molecules are arranged in layers that are free to glide over each other with relatively small viscosity. Molecules are perpendicular to the layers.</p>	<p>ដាសស្មិចទិច : ទម្រង់ភាពជាក្រាមរាវ(មេសូមរហ័ទ) ដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលតំរៀបក្នុងស្រទាប់ដែលអាចរំកិលលើគ្នាដោយល្បឿនយឺតយូរ ។ ម៉ូលេគុលកែងទៅនឹងស្រទាប់ ។</p>
<p>smectic-A : A subclass of smectic liquid crystals in which molecules are free to move within layers and are oriented perpendicular to the layers.</p>	<p>ស្មិចទិច-A : ថ្នាក់រងនៃក្រាមរាវស្មិចទិចដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលផ្លាស់ទីដោយសេរីក្នុងស្រទាប់ និងត្រូវបានតំរង់ទិសកែងទៅនឹងស្រទាប់ ។</p>
<p>smectic-B : A subclass of smectic liquid crystals in which molecules in each layer are arranged in a close-packed lattice and are oriented perpendicular to the layers.</p>	<p>ស្មិចទិច-B : ថ្នាក់រងនៃក្រាមរាវស្មិចទិចដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលក្នុងស្រទាប់នីមួយៗត្រូវបានតំរៀបក្នុងប្រទានណែនជិត និងត្រូវបានតំរង់ទិសកែងទៅនឹងស្រទាប់ ។</p>
<p>smectic-C : A subclass of smectic liquid crystals in which molecules are free to move within layers and are oriented with their axes tilted with respect to the normal to the layers.</p>	<p>ស្មិចទិច-C : ថ្នាក់រងនៃក្រាមរាវស្មិចទិចដែលក្នុងនោះម៉ូលេគុលផ្លាស់ទីដោយសេរីក្នុងស្រទាប់ និងត្រូវបានតំរង់ទិសជាមួយអ័ក្សស្រទាប់ដែលទ្រេតទៅតាមភាពធម្មតាចំពោះស្រទាប់ ។</p>
<p>smectogenic solid : A solid which will form a smectic liquid crystal when heated.</p>	<p>វត្ថុរឹងស្មិចតូសេនិច : វត្ថុរឹងដែលនឹងបង្កើតជាក្រាមរាវស្មិចទិចនៅពេលដុតកំដៅវា ។</p>
<p>smoldering : Combustion of a solid without a flame, often with emission of smoke.</p>	<p>ការឆេះទំ : ចំហេះនៃវត្ថុរឹងដែលគ្មានអណ្តាតភ្លើង ច្រើនតែមានការបញ្ចេញផ្សែង ។</p>
<p>soap : Detergent consisting of the salt of a long-chain fatty acid.</p>	<p>សាប៊ូ : ធាតុជំរះក្តែលដែលបង្កឡើងដោយអំបិលនៃអាស៊ីតខ្លាញ់ខ្សែវែង ។</p>
<p>sodium bisulfite test : A test for aldehydes in which aldehydes form a crystalline salt after addition of a 40% aqueous solution of sodium bisulfite.</p>	<p>តេស្តសូដូស៊ីស៊ីត : តេស្តសំរាប់អាល់ដេអ៊ីតដែលក្នុងនោះអាល់ដេអ៊ីតបង្កើតជាអំបិលក្រាមបន្ទាប់ពីការបន្ថែមសូដូស៊ីត 40% នៃសូដូស៊ីស៊ីត-ភីត ។</p>
<p>soft water : Water not containing salts of calcium or magnesium. With soap, soft water forms a lather easily.</p>	<p>ទឹកទន់ : ទឹកដែលគ្មានផុកនូវអំបិលនៃកាល់ស្យូម ឬម៉ាញ៉េស្យូម ។ ជាមួយសាប៊ូ ទឹកទន់កំនើតជាពុះយ៉ាងងាយ ។</p>
<p>sol : A colloidal solution consisting of small solid particles dispersed in a liquid medium.</p>	<p>សូល : សូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីតដែលបង្កឡើងពីភាគល្អិតរឹងតូចៗពង្រាយក្នុងមជ្ឈដ្ឋានរាវ ។</p>
<p>solution : The change of a substance from a gel to a sol.</p>	<p>សូលូស្យុង : ការផ្លាស់ប្តូរនៃសារធាតុពីដែលទៅសូល ។</p>

<p>sol-gel glass : An optically transparent amorphous silica or silicate material produced by forming interconnections in a network of colloidal, submicrometer particles under increasing viscosity until the network becomes completely rigid, with about one-half the density of glass.</p>	<p>កែវស្រទន់_ថ្លែង : ស៊ីលីសឬរូបធាតុនិសណ្ឋានថ្លាផ្ទះស៊ីលីកាតដែលផលិតដោយការកកើតអន្តរជំនាប់ក្នុងបណ្តាញនៃភាគល្អិតតូចៗ ឬភាគល្អិតតូចល្មមក្រោមការបង្កើនភាពអន្តិលរហូតទាល់តែបណ្តាញនោះរឹងទាំងស្រុងដែលមានដង់ស៊ីតេប្រហែល 1/2 នៃដង់ស៊ីតេកែវ ។</p>
<p>solid : State of matter in which the material has a definite shape and volume; not liquid or gas, composed of one substance throughout.</p>	<p>វត្ថុរឹង : លក្ខណៈនៃរូបធាតុដែលមានរាងនិងមាឌកំណត់ ។ មិនមែនវត្ថុរាវ ឬឧស្ម័នដែលបង្កើតដោយសារធាតុមួយទាំងមូល ។</p>
<p>solidus curve : A curve on the phase diagram of a system with two components which represents the equilibrium between the liquid phase and the solid phase.</p>	<p>ខ្សែកោងស្ថេរភាពរឹង : ខ្សែកោងលើដ្យាក្រាមផាសនៃប្រព័ន្ធមានសមាសភាគពីរដែលតាងអោយលំនឹងរវាងផាសរាវ និងផាសរឹង ។</p>
<p>solubility : The amount of substance that dissolves in a given quantity of solvent at specified conditions of temperature and pressure to produce a saturated solution.</p>	<p>អ៊ីតរលាយ : បរិមាណនៃសារធាតុដែលរលាយនៅក្នុងបរិមាណធាតុរំលាយកំណត់នៅលក្ខខណ្ឌសីតុណ្ហភាពនិងសំពាធកំណត់ដើម្បីបង្កើតសូលុយស្យុងផ្អែក ។</p>
<p>solubility curve : A graph showing the concentration of a substance in its saturated solution in a solvent as a function of temperature.</p>	<p>ខ្សែកោងអ៊ីតរលាយ : ក្រាបដែលបង្ហាញពីកំហាប់នៃសារធាតុក្នុងសូលុយស្យុងផ្អែករបស់វាក្នុងធាតុរំលាយទៅតាមសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>solubility product (K_s) : the product of the concentrations of ions in a saturated solution.</p>	<p>ផលគុណអ៊ីតរលាយ (K_s) : ផលនៃកំហាប់របស់អ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងផ្អែក ។</p>
<p>solubility product constant : A type of simplified equilibrium constant, K_{sp}, defined for and useful for equilibria between solids and their ions in solution; e.g., AgCl_(s) ⇌ Ag⁺ + Cl⁻, K_{sp} = [Ag⁺].[Cl⁻] where [Ag⁺] and [Cl⁻] are molar concentrations of silver ions and chloride ions.</p>	<p>ថេរផលគុណអ៊ីតរលាយ : ប្រភេទនៃថេរលំនឹងងាយ K_{sp} ដែលត្រូវបានកំណត់និងមានប្រយោជន៍ចំពោះលំនឹងរវាងវត្ថុរឹងនិងអ៊ីយ៉ុងរបស់វាក្នុងសូលុយស្យុង ។ ឧទាហរណ៍ សមីការលំនឹង $AgCl_{(s)} \rightleftharpoons Ag^+ + Cl^-$ $K_{sp} = [Ag^+] \cdot [Cl^-]$ ដែល $[Ag^+]$ និង $[Cl^-]$ គឺជាកំហាប់ម៉ូលនៃអ៊ីយ៉ុងប្រាក់ និងអ៊ីយ៉ុងក្លរ ។</p>
<p>soluble : Capable of being dissolved.</p>	<p>រលាយបាន : ដែលអាចត្រូវរំលាយ ។</p>
<p>solute : Material that is dissolved in the solvent.</p>	<p>ធាតុរលាយ : សារធាតុដែលត្រូវរំលាយក្នុងធាតុរំលាយ ។</p>
<p>solution : A homogenous mixture of two or more substances (solvent and solute) that is clear and uniform throughout. Molecules or ions of solute are dispersed evenly throughout the mixture.</p>	<p>សូលុយស្យុង : ល្បាយស្មើគ្នានៃសារធាតុពីរបីឬច្រើន (ធាតុរំលាយនិងធាតុរំលាយ) ដែលផ្ទៃនិងដូចគ្នាទាំងអស់ ។ ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងនៃធាតុរំលាយត្រូវពង្រាយស្មើគ្នាទាំងអស់ក្នុងល្បាយ ។</p>
<p>solution pressure : 1. A measure of the tendency of molecules or atoms to cross a bounding surface between phases and to enter into a solution. 2. A measure of the tendency of hydrogen, metals and certain nonmetals to pass into solution as ions.</p>	<p>សំពាធសូលុយស្យុង : 1. សំពាធនៃទំនោរម៉ូលេគុលឬអាតូមក្នុងការឆ្លងកាត់ផ្ទៃព្រំខ័ណ្ឌរវាងផាស និងដើម្បីចូលទៅក្នុងសូលុយស្យុង ។ 2. សំពាធនៃទំនោរអ៊ីដ្រូសែន លោហៈ និងអលោហៈខ្លះក្នុងការឆ្លងកាត់ចូលទៅក្នុងសូលុយស្យុង ដូចជាអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>solutrope : A mixture with two liquid phases and a third component distributed between the phases, or selectively dissolved in one or the other of the phases; analogous to an azeotrope.</p>	<p>សូលុយត្រូប : ល្បាយដែលមានផាសរាវពីរ និងសមាសភាគទីបីត្រូវបានពង្រាយរវាងផាសទាំងនោះឬត្រូវបានរំលាយជ្រើសរើសក្នុងផាសមួយឬផាសផ្សេងទៀតដែលស្រដៀងគ្នាទៅនឹងអាសេអូត្រូប ។</p>

<p>solvation : The interaction between ions of a solute and molecules of solvent. Usually a process of hydration. Solvation causes ionic solids to dissolve in polar solvents. e.g. between Na⁺ and Cl⁻ and H₂O.</p>	<p>សុលវាសន្យូ : អន្តរកម្មរវាងអ៊ីយ៉ុងនៃធាតុរលាយ និងម៉ូលេគុលនៃធាតុរលាយ ។ ជាធម្មតាជាលំនាំអ៊ីដ្រាតកម្ម ។ សុលវាសន្យូបណ្តាលអោយវត្ថុរឹងអ៊ីយ៉ុងនិចរលាយក្នុងធាតុរលាយប៉ូលែ ។ ឧទាហរណ៍ រវាងអ៊ីយ៉ុង Na⁺ និង Cl⁻ និង H₂O ។</p>
<p>Solvay process : (ammonia-soda process) industrial process for producing sodium carbonate.</p>	<p>លំនាំសុលវេ : (លំនាំអាម៉ូញាក់-សូដា) លំនាំឧស្សាហកម្មសំរាប់បង្កើតសូដ្យូមកាបូណាត ។</p>
<p>solvent : Pure substance in which another material (the solute) is dissolved; the dissolving medium in solution.</p>	<p>ធាតុរលាយ : សារធាតុសុទ្ធដែលក្នុងនោះធាតុដទៃទៀត(ធាតុរលាយ) ត្រូវរលាយ ។ មជ្ឈដ្ឋានរលាយជាសូលុយស្យុង ។</p>
<p>solvent extraction : A process of separating one substance from a mixture by dissolving it in a solvent in which it is soluble but in which the other substances in the mixture are not.</p>	<p>យោរបកធាតុរលាយ : លំនាំព្យែកយកសារធាតុមួយពីល្បាយមួយដោយការរលាយវាក្នុងធាតុរលាយដែលក្នុងនោះវារលាយ ប៉ុន្តែសារធាតុដទៃទៀតក្នុងល្បាយនោះមិនរលាយ ។</p>
<p>solvent front : In paper chromatography, the wet moving edge of the solvent that progresses along the surface where the separation of the mixture is occurring.</p>	<p>មុខធាតុរលាយ : ក្នុងក្រដាសក្រមាតូក្រាហ្វី តែមចល័តសើមនៃធាតុរលាយដែលដំណើរការតាមផ្ទៃដែលការព្យែកល្បាយកំពុងដំណើរការ ។</p>
<p>solvolysis : A reaction in which a solvent reacts with the solute to form a new substance.</p>	<p>សុលវូលីស : ប្រតិកម្មដែលក្នុងនោះធាតុរលាយមានប្រតិកម្មជាមួយធាតុរលាយដើម្បីបង្កើតជាសារធាតុថ្មីមួយ ។</p>
<p>solvus : In a phase or equilibrium diagram, the locus of points representing the solid-solubility temperatures of various compositions of the solid phase.</p>	<p>សុលវូលីស : ក្នុងដ្យាក្រាមផាសប្តូលីនីង ទីតាំងចំណុចដែលតាងអោយសីតុណ្ហភាព រឹង-រលាយនៃសមាសភាពនានានៃផាសរឹង ។</p>
<p>Sommelet process : The preparation of thiophene aldehydes by treatment of thiophene with hexamethylenetetramine.</p>	<p>ដំណើរការសូម៉េឡេ : ការផលិតត្សូផែនអាល់ដេអ៊ីតដោយអំពើនៃត្សូផែនជាមួយអ៊ីសាមេទីឡែនតេត្រាមីន ។</p>
<p>Sonnenschein's reagent : A solution of phosphomolybdic acid that forms a yellow precipitate with alkaloid sulfates.</p>	<p>ធាតុបង្កាប Sonnenschein : សូលុយស្យុងអាស៊ីតផូស្វូម៉ូលីបឌីក ដែលបង្កើតជាករណីលើងជាមួយអាល់កាឡូអ៊ីតស៊ុលផាត ។</p>
<p>sonocatalysis : Use of sound or ultrasound to produce catalytic activity in a chemical compound.</p>	<p>សុនូកាតាលីស : ការប្រើសូរ ឬសូរអ៊ុលត្រាដើម្បីបង្កើតជាសកម្មភាពកាតាលីទិចក្នុងសមាសធាតុគីមី ។</p>
<p>sonochemistry : Any chemical change such that occurs in response to sound or ultrasound.</p>	<p>សុនូគីមី : បំលាស់ប្តូរគីមីណាមួយដែលកើតឡើងដោយការឆ្លើយតបទៅនឹងសូរ ឬសូរអ៊ុលត្រា ។</p>
<p>soot : Black powdery deposit from smoke consisting mainly of carbon particles.</p>	<p>ផ្អែមឆ្អើង : កំណកម្សៅពណ៌ខ្មៅបានមកពីផ្អែមដែលបង្កឡើងជាសំខាន់ដោយផង់កាបូន ។</p>
<p>sorbate : 1. A substance that has been either adsorbed or absorbed. 2. A salt or an ester of sorbic acid.</p>	<p>សរហាត : 1. សារធាតុដែលត្រូវបានស្រូបសើ ឬស្រូបចូល ។ 2. អំបិល ឬអេស្តែនៃអាស៊ីតសរហិច ។</p>
<p>sorbide : The generic term for anhydrides derived from sorbitol.</p>	<p>សរហ៊ីត : ពាក្យទូទៅសំរាប់អាស៊ីតដែលជាស្រទ្បាយមកពីសរហ៊ីតូល ។</p>

<p>sorption : A general term that includes the processes of absorption, adsorption, desorption, ion exchange, ion exclusion, ion retardation, chemisorption, and dialysis.</p>	<p>សិបសរូប : ពាក្យទូទៅដែលរួមមានដំណើរការនៃសំរូប សំរូបសើ ដំណកសំរូប បណ្តូរអ៊ីយ៉ុង ចំរានអ៊ីយ៉ុង ការពន្លឺតអ៊ីយ៉ុង សិបសរូបគីមី និងដ្យាឈីស ។</p>
<p>sosoloid : A system consisting of particles of a solid dispersed in another solid.</p>	<p>សូសូឡូអ៊ីត : ប្រព័ន្ធដែលបង្កឡើងដោយភាគល្អិតនៃវត្ថុរឹងដែលពង្រាយក្នុងវត្ថុរឹងមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>sour : 1. Acidic. 2. Containing large amounts of bad smelling sulfur compounds (such as mercaptans or hydrogen sulfide) as in crude oils, naphthas, or gasoline.</p>	<p>ដូរ : 1. អាស៊ីត ។ 2. ដែលមានបរិមាណច្រើននៃសមាសធាតុស្អាត់ផ្លូវ ដែលមានក្លិនអាក្រក់(ដូចជា មែកាបតង់ ឬអ៊ីដ្រូសែស៊ីលីត) ដូចជាប្រេងនៅណាប៉េតា ឬប្រេងសាំង ។</p>
<p>Soxhlet extractor : A flask and condenser device for the continuous extraction of alcohol or ether soluble materials. e.g. fats and oils.</p>	<p>ឧបករណ៍ស៊ុយសូត Soxhlet : ឧបករណ៍កែវកស្តុចនិងស៊ីតករសំរាប់យោបកបន្តជាប់នៃអាស់កុល ឬរូបធាតុរលាយក្នុងអេទែ ។ ឧទាហរណ៍ ខ្នាញ់ និងប្រេង ។</p>
<p>spark excitation : The use of an electric spark (10,000 to 30,000 volts) to produce spectral line emissions from samples that are difficult to excite; used in emission spectroscopy.</p>	<p>រំលោចផ្កាភ្លើង : ការប្រើផ្កាភ្លើងអគ្គិសនី (10,000 ទៅ 30,000វ៉ុល) ដើម្បីផលិតការបញ្ចេញបន្ទាត់ស្បៀងពីភាគសំណាកដែលពិបាកភ្លើង ។ វាត្រូវបានគេប្រើក្នុងស្បៀងសិក្សា ។</p>
<p>spark explosion method : A technique for the analysis of hydrogen; the sample is mixed with an oxidant and exploded by a spark or hot wire, and the combustion products are then analyzed.</p>	<p>វិធីបន្ទុះផ្កាភ្លើង : បច្ចេកទេសសំរាប់ការវិភាគអ៊ីដ្រូសែស ដោយភាគសំណាកត្រូវបានលាយជាមួយអុកស៊ីតករ និងត្រូវបានផ្ទុះដោយផ្កាភ្លើងឬខ្សែលូសក្តៅ និងបន្ទាប់មកផលិតផលចំហេះត្រូវបានធ្វើវិភាគ ។</p>
<p>spatula : Broad bladed implement used for spreading, stirring, mixing, etc.</p>	<p>ចែកកុរ : ឧបករណ៍សំប៉ែតធំប្រើសំរាប់ប៉ាត កូរ លាយ ។ល។</p>
<p>species : A chemical entity or molecular particle such as a radical, ion, molecule, or atom. Also known as chemical species.</p>	<p>ប្រភេទ : អង្គភាពគីមី ឬភាគល្អិតម៉ូលេគុលដូចជាវិធីកាល់ អ៊ីយ៉ុង ម៉ូលេគុល ឬអាតូម ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាប្រភេទគីមី ។</p>
<p>specific gravity : See relative density.</p>	<p>ជំងឺស៊ីតេឡេរីប : មើល relative density ។</p>
<p>specific heat capacity : The heat required to change the temperature of unit mass of a material by 1°C. Measured in J/K/kg.</p>	<p>ចំណុះកំដៅយថាប្រភេទ : កំដៅដែលត្រូវការដើម្បីផ្លាស់ប្តូរសីតុណ្ហភាព 1°C នៃរូបធាតុមួយក្រាម ។ ត្រូវបានវាស់ជា J/K/kg ។</p>
<p>specificity : The selective reactivity that occurs between substances, such as between an antigen and its corresponding antibody.</p>	<p>យថាប្រភេទភាព : ប្រតិកម្មភាពជ្រើសដែលកើតឡើងរវាងសារធាតុដូចជារវាងអង់ទីសែន និងអង់ទីករត្រូវគ្នារបស់វា ។</p>
<p>spectator ion : An ion that serves to balance the electrical charges in a reaction without participating in product formation.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងស្រឡាត : អ៊ីយ៉ុងដែលប្រើសំរាប់ឆ្លងបន្តកអគ្គិសនីក្នុងប្រតិកម្មដោយគ្មានការចូលរួមក្នុងកំណផលិតផល ។</p>
<p>spectral bandwidth : The minimum radiant energy bandwidth to which a spectrophotometer is accurate; usually 1 to 5 nm.</p>	<p>បន្ទាបបង់ស្បៀង : បន្ទាបបង់ថាមពលការស្និទ្ធសកម្មអប្បបរមាដែលស្បៀងត្រូវផ្តល់ម៉ែត្រជាក់ណាក់ ។ ជាធម្មតាពី 1 ទៅ 5nm ។</p>
<p>spectral line : A single line in the spectrum produced by excited atoms or ions as they fall back to a lower energy level.</p>	<p>បន្ទាត់ស្បៀង : បន្ទាត់តែមួយក្នុងស្បៀងដែលបង្កើតឡើងដោយអាតូមឬអ៊ីយ៉ុងភ្លើងនៅពេលវាត្រឡប់ទៅកំរិតថាមពលទាបវិញ ។</p>

<p>spectral region : A range of wavelengths in the electro-magnetic spectrum, according to the types of sources that are required to produce and detect the various wavelengths, such as x-ray, ultraviolet, visible, infrared, or radio-frequency.</p>	<p>តំបន់ស្បៀម : ចន្លោះជំហានរលកក្នុងស្បៀមអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចអាស្រ័យទៅនឹងប្រភេទនៃប្រភពដែលត្រូវការដើម្បីបង្កើត និងពិនិត្យមើលជំហានរលកនានា ដូចជាការស្នើអ៊ុចការស្នើមើលឃើញការស្នើស្វាយអ៊ុចត្រាការស្នើក្រហមអាំងប្រា ឬប្រេកងវិទ្យុសកម្ម ។</p>
<p>spectral series : See series 2.</p>	<p>ស៊េរីស្បៀម : មើល series 2 ។</p>
<p>spectrofluorometer : A device used in fluorescence spectroscopy to increase the selectivity of fluorometry by passing emitted fluorescent light through a monochromator to record the fluorescence emission spectrum.</p>	<p>ស្បៀមត្រួតត្រាយអ៊ុចផ្លុរេស្បៀម : ឧបករណ៍ប្រើស្បៀមសិក្សាចំណាំងពន្លឺដើម្បីបង្កើនភាពជំរើសនៃក្រុមអមាត្រដោយអោយពន្លឺចាំងឆ្លងកាត់ម៉ូណូក្រូម៉ាទ័រដើម្បីកត់ត្រាស្បៀមបញ្ចេញពន្លឺចាំង ។</p>
<p>spectrometer: See spectroscope</p>	<p>ស្បៀមត្រួតត្រា : មើល spectroscope</p>
<p>spectrophone : A cell containing the sample in the opto-acoustic detection method; equipped with windows through which the laser beam enters the cell and a microphone for detecting sound.</p>	<p>ស្បៀមត្រួតត្រាសំឡេង : ថតផ្ទុកភាគសំណាកក្នុងវិធីតាមដានសូរសំលេងអុបទិចដែលមានបង្អួចសំរាប់បាច់ពន្លឺឡាស៊ែរចាំងចូលទៅក្នុងថតនោះនិងមីក្រូផែនសំរាប់ចាប់សូរ ។</p>
<p>spectroscope (spectrometer) : An instrument that separates light into a spectrum of component colors according to the wavelength of the photons. Used for analyzing a spectrum; color, wavelength, refractive index, etc.</p>	<p>ស្បៀមត្រួតត្រាស្បៀម ឬស្បៀមត្រួតត្រា : ឧបករណ៍ដែលព្យែកពន្លឺទៅជាស្បៀមនៃពណ៌សមាសភាគទៅ តាមជំហានរលកនៃផ្ទុក ។ គេប្រើសំរាប់វិភាគស្បៀមពណ៌ ជំហានរលក សន្ទស្សន៍ចំណាំងបែរ ។ល ។</p>
<p>spectroscopic displacement law : The spectrum of an un-ionised atom resembles that of a singly ionised atom of the element one place higher in the periodic table, and that of a doubly ionised atom two places higher in the table, etc.</p>	<p>ច្បាប់ចំលុះស្បៀម : ស្បៀមនៃអាតូមមិនធ្វើអ៊ុចយ៉ុងកម្មដូចគ្នានឹងអាតូមធ្វើអ៊ុចយ៉ុងម្តងនៃធាតុតែមួយដែលមានទីតាំងមួយខ្ពស់ជាងក្នុងតារាងខួប និងអាតូមធ្វើអ៊ុចយ៉ុងកម្មពីរដងនៃធាតុដែលមានទីតាំងពីរខ្ពស់ជាងក្នុងតារាងខួប ។</p>
<p>spectroscopy : The study of methods of producing and analyzing spectra. Analysis of spectra can be used for chemical identification and for examining atomic and molecular structures.</p>	<p>ការសិក្សាស្បៀម : ការសិក្សាវិធីបង្កើតនិងវិភាគស្បៀម ។ ការវិភាគស្បៀមអាចត្រូវបានប្រើសំរាប់អត្តសញ្ញាណកម្មគីមី និងសំរាប់ការពិនិត្យទំរង់អាតូម និងម៉ូលេគុល ។</p>
<p>spectrum : Bands of color into which light is dispersed by a prism or diffraction grating. A continuous spectrum is one in which light of all wavelengths (color) is present. A line spectrum is one in which light of only certain wavelengths is present.</p>	<p>ស្បៀម : បង់ពណ៌ដែលពន្លឺត្រូវបានបំបែកដោយព្រីស្បៀមឬឧបករណ៍ឌីផ្រាក់ស្បៀម ។ ស្បៀមបន្តជាប់គឺជាស្បៀមមួយដែលក្នុងនោះមានពន្លឺនៃជំហានរលកទាំងអស់ (ពណ៌) ។ ស្បៀមបន្ទាត់គឺជាស្បៀមមួយដែលក្នុងនោះមានពន្លឺនៃជំហានរលកខ្លះប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>spectrum line : See spectral line.</p>	<p>បន្ទាត់ស្បៀម : មើល spectral line ។</p>
<p>speed : Rate of progress, motion or movement (velocity).</p>	<p>ល្បឿន : ល្បឿននៃដំណើរការ ចលនា ឬការកម្រើក(ល្បឿន) ។</p>
<p>sphingolipids : Group of polar membrane lipids characterised by the presence of sphingosine.</p>	<p>ស្ពីនកូលីពីត : ក្រុមលីពីតភ្នាសប្លូរែដែលសំគាល់ដោយវត្តមានស្ពីនកូស៊ីន ។</p>

<p>spin (intrinsic angular momentum) : That part of the total angular momentum of a particle, atom, nucleus etc. that is still present even when the particle is not moving. Particles have a characteristic spin and therefore a magnetic moment.</p>	<p>ស្ថិតិវិច្ឆិលលេឡីន(ម៉ូម៉ង់តូមមុំខាងក្នុង) : ផ្នែកនៃម៉ូម៉ង់តូមមុំសរុបនៃភាគល្អិត អាតូម ណ្វៃយ៉ូ ។ល។ ដែលនៅតែមានសូម្បីនៅពេលភាគល្អិតមិនធ្វើចលនា។ ភាគល្អិតមានស្ថិតិ ជាលក្ខណៈសំគាល់ ដូច្នេះវាមានម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិច ។</p>
<p>spin : To whirl or rotate quickly.</p>	<p>មច្ឆិលលេឡីន : ធ្វើអោយវិលខ្លាស់ ឬវិលយ៉ាងរហ័ស ។</p>
<p>spinning-band column : An analytical distillation column inside of which is a series of spinning bands; centrifugal action of the bands throws a layer of liquid onto the inner surface of the column; used as an aid in liquid-vapor contact.</p>	<p>ម៉ីតង់ម៉ង់ទិល : បំពង់បិតិភាគខាងក្នុងមានសេរីបង្វិល ។ អំពើប្រទាញចេញនៃបង្ក្រាបស្រទាប់វត្ថុរាវទៅផ្ទៃខាងក្នុងនៃបំពង់ ។ វាត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាជំនួយក្នុងការប៉ះវត្ថុរាវ-ចំហាយ ។</p>
<p>spin-polarised atomic hydrogen : A system of hydrogen atoms cooled to a very low temperature in a very high magnetic field so that electron spins in almost all the atoms are anti-parallel to the magnetic field, with the result that the atoms interact only weakly so that no hydrogen molecules are formed.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនអាតូមម៉ីតង់ម៉ង់ទិល : ប្រព័ន្ធអាតូមអ៊ីដ្រូសែនដែលត្រូវបានបញ្ចុះសីតុណ្ហភាពទាបបំផុតក្នុងដែនម៉ាញេទិចខ្ពស់បំផុត ដែលស្ថិតអេឡិចត្រុងក្នុងអាតូមស្ទើរតែទាំងអស់បញ្ជ្រាសទិសទៅនឹងដែនម៉ាញេទិច ដែលជាលទ្ធផលអាតូមធ្វើអន្តរកម្ម ខ្សោយដែលគ្មានអាតូមអ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានបង្កើតឡើងទេ ។</p>
<p>spiral wire column : An analytical distillation column with a wire spiral inside the length of the column to serve as a liquid-vapor contact surface.</p>	<p>ម៉ីតង់លូស៊ីស : បំពង់បិតិភាគដែលមានលូស៊ីសរវាងខាងក្នុងតាមបណ្តោយបំពង់សំរាប់ជាផ្ទៃប៉ះវត្ថុរាវ-ចំហាយ ។</p>
<p>spirit : A solution of alcohol and a volatile substance, such as an essential oil.</p>	<p>ស្រទា : សូលុយស្យុងអាស៊ីតកុល និងសារធាតុហើរដូចជាប្រេងក្រអូប ។</p>
<p>spiro atom : A single atom that is the only common member of two ring structures.</p>	<p>អាតូមស្ទ្រី : អាតូមតែមួយគត់ដែលជាសមាជិករួមតែមួយគត់នៃសណ្ឋានរង់ពីរ ។</p>
<p>spiro ring system : A molecular structure with two ring structures having one atom in common; e.g., spiro-pentane.</p>	<p>ប្រព័ន្ធនៃម៉ីតង់ : សណ្ឋានមួយគុណមានរង់ពីរដែលមានអាតូមមួយរួមគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ ស្ទ្រីប៉ង់តាន ។</p>
<p>spontaneous combustion : Ignition resulting from the generation of sufficient heat within a substance, without the need for an external source of energy; often heat is generated by microbial action or slow oxidation. Also known as spontaneous ignition.</p>	<p>ម៉ីហេនេងកង : ការឆេះបណ្តាលមកពីការបង្កើតកំដៅគ្រប់គ្រាន់ក្នុងសារធាតុមួយដោយគ្មានតំរូវការប្រភពថាមពលពីខាងក្រៅ ។ ជាញឹកញយកំដៅត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអំពើមីក្រុប ឬអុកស៊ីតកម្មយឺត ។ ហៅម្យ៉ាងទៀតថាការឆេះឯកឯង ។</p>
<p>spontaneous ignition : See spontaneous combustion.</p>	<p>ការឆេះឯកឯង : មើល spontaneous combustion ។</p>
<p>spot test : The addition of a drop of reagent to a few drops of sample solution on a ceramic plate to obtain distinctive colors or precipitates; used in qualitative analysis.</p>	<p>តេស្តម៉ីណុច : ការបន្ថែមតំណក់ធាតុបន្ទាស់ទៅលើសូលុយស្យុងភាគសំណាកពីរបីតំណក់នៅលើចានសេរ៉ាមិចដើម្បីទទួលបានពណ៌ឬកករខុសៗគ្នា ។ វាត្រូវបានប្រើក្នុងការវិភាគគុណភាព ។</p>
<p>square planer : The shape of a coordination compound in which four ligands that are positioned at the corners of a square, coordinate to a metal ion at the center.</p>	<p>ម្លង់ការេ : រូបរាងនៃសមាសធាតុកូអរឌីណាស្យុងដែលក្នុងនោះលីកង់បួនមានទីតាំងនៅលើជ្រុងនៃការេមួយម្តងកូអរឌីណាស្យុងទៅនឹងអ៊ីយ៉ុងលោហៈមួយនៅកណ្តាល ។</p>

<p>stability : The property of a chemical compound which is not readily decomposed and does not react with other compounds.</p>	<p>ស្ថេរភាព : លក្ខណៈនៃសមាសធាតុគីមីដែលមិនអាចរងការបំបែកដោយងាយ និងមិនមានប្រតិកម្មជាមួយសមាសធាតុផ្សេងទៀត ។</p>
<p>stability constant : Refers to the stability constant for the equilibrium reaction of a metal cation and a ligand to form a chelating mononuclear complex.</p>	<p>ថេរស្ថេរភាព(លំនឹង) : សំដៅទៅលើថេរស្ថេរភាពចំពោះប្រតិកម្មលំនឹងនៃកាចុងលោហៈនិងលីកង់ដើម្បីបង្កើតជាកុំផ្លិចម៉ូណូនុយក្លេអ៊ែរសំរាប់ក្រៀប ។</p>
<p>stable electron configuration : Complete complement of outer group s and p electrons. Often referred to as a noble-gas electron complement.</p>	<p>រូបសណ្ឋានអេឡិចត្រុងឌីស្តង់ស៊ីវ : ការបំពេញពេញលេញនៃអេឡិចត្រុងក្រុមស្រទាប់ក្រៅ s និង p ។ ជាញឹកញាប់សំដៅលើការបំពេញអេឡិចត្រុងលើឧស្ម័នកំរ ។</p>
<p>stable octet : A group of eight valence electrons in the outer shell of an atom.</p>	<p>អង្គតាមីតថេរ : ក្រុមនៃអេឡិចត្រុងប្រាំបីនៅស្រទាប់ក្រៅនៃអាតូម ។</p>
<p>staggered conformation : A particular arrangement of constituent atoms that may rotate about the single bond in a molecule; e.g. for ethane, it is when the hydrogen atoms of one methyl group are not in line with those of the other methyl group. Also see eclipsed conformation</p>	<p>ទ្រង់ទ្រាយបង្កិត : ការតំរៀបដោយផ្នែកនៃភាគផ្សំអាតូមដែលអាចបង្វិលជុំវិញសម្ព័ន្ធនៅក្នុងម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ អេតាន គឺកាលណាអាតូមអ៊ីដ្រូសែននៃក្រុមមេទីលមួយ ដែលគឺជាមិននៅក្នុងបន្ទាត់ដែលអាតូមអ៊ីដ្រូសែនទាំងនោះនៅក្នុងក្រុមមេទីលផ្សេងទៀត ។ មើល eclipsed conformation</p>
<p>stalactites : Long thin deposit of calcium carbonate hanging from the roof a cave.</p>	<p>ស្ពាយតាក់ទីត : កំណកស្ពាន់វែងនៃកាល់ស្យូមកាបូណាតដែលព្យួរធ្លាក់ចុះពីដំបូលនៃរូងភ្នំ ។</p>
<p>stalagmites : Long thin deposit of calcium carbonate rising from the floor of a cave.</p>	<p>ស្ពាយតាក់ទីត : កំណកស្ពាន់វែងនៃកាល់ស្យូមកាបូណាតដែលកើនឡើងពីបាតក្រាមនៃរូងភ្នំ ។</p>
<p>standard electrode potentials E⁰: The potential of an electrode composed of a substance in its standard state, in equilibrium with ions in their standard states compared to a standard hydrogen electrode at 25°C.</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលអេឡិចត្រូតស្តង់ដារ E⁰ : ប៉ូតង់ស្យែលនៃអេឡិចត្រូតដែលបង្កើតឡើងដោយសារធាតុមួយក្នុងភាពស្តង់ដាររបស់វាក្នុងស្ថានភាពលំនឹងជាមួយអ៊ីយ៉ុងក្នុងភាពស្តង់ដាររបស់ពួកវាដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងអេឡិចត្រូតអ៊ីដ្រូសែនស្តង់ដារនៅ 25°C ។</p>
<p>standard potential : See standard electrode potential</p>	<p>ប៉ូតង់ស្យែលស្តង់ដារ : មើល standard electrode potential ។</p>
<p>standard solution : A solution of known concentration used in carrying out a titration.</p>	<p>សូលុយស្យុងស្តង់ដារ : សូលុយស្យុងដែលកំហាប់ស្គាល់ត្រូវបានប្រើសំរាប់ដំណើរការអត្រាកម្ម ។</p>
<p>standard solution : See titrant.</p>	<p>សូលុយស្យុងស្តង់ដារ : មើល titrant ។</p>
<p>standard state : The state of a system used as a reference value in thermodynamic measurements, usually 1 atm. pressure, 1M concentration of solutions or normal physical state in laboratory conditions.</p>	<p>ភាពស្តង់ដារ : ភាពនៃប្រព័ន្ធ ប្រើជាតំលៃគោលក្នុងរង្វាស់ទែម៉ូឌីណាមិចធម្មតាសំពាធ 1atm. កំហាប់សូលុយស្យុង 1M រឺសភាពរូបធម្មតាក្នុងលក្ខខណ្ឌទីតិសោធន ។</p>
<p>standard temperature and pressure (STP) : Conditions of 0°C (273 K) and 101.3kPa (760mmHg) standardised worldwide.</p>	<p>សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធស្តង់ដារ : លក្ខខណ្ឌនៃសីតុណ្ហភាព 0°C (273 K)និង សំពាធ101,3kPa (760mmHg)ដែលយកជាកំរិតទូទាំងពិភពលោក ។</p>
<p>standardization : A process in which the value of a potential standard is fixed by a measurement made with respect to a standard whose value is known.</p>	<p>ស្តង់ដារកម្ម : ដំណើរការដែលក្នុងនោះប៉ូតង់ស្យែលស្តង់ដារត្រូវបានកំណត់ដោយការវាស់ធ្វើឡើងដោយគោរពទៅតាមស្តង់ដារដែលតំលៃត្រូវបានដឹង ។</p>

<p>starch : Readily digestible plant polysaccharide made of glucose residues bonded by α 1→4 and some α 1→6 glycosidic bonds.</p>	<p>អារីដូខ : ប៉ូលីសាការីត្រូវបានកំណត់ដោយរំលាយដែលបង្កឡើងដោយរ៉ាឌីកាល់ គ្រុយកូសភ្ជាប់គ្នាតាមសម្ព័ន្ធគីកូស៊ីត α 1→4 និង α 1→6 ។</p>
<p>Stark effect : The effect of an electric field on spectrum lines. Also known as electric field effect.</p>	<p>ផល Stark : ផលដែនអគ្គិសនីលើបន្ទាត់ស្ប៉ិច ។ វាត្រូវបានស្គាល់ផងដែរ ជាផលដែនអគ្គិសនី ។</p>
<p>Stark-Einstein law : The law stating that in a photochemical reaction one photon is absorbed by each molecule causing the main reaction.</p>	<p>ច្បាប់ Stark-Einstein : ច្បាប់ដែលតែងថាក្នុងប្រតិកម្មផ្ទៃភ្លឺមួយមួយ ត្រូវបានស្រូបដោយម៉ូលេគុលនីមួយៗដែលបណ្តាលអោយមានប្រតិកម្មសំខាន់ ។</p>
<p>stationary phase : In chromatography, the non mobile phase contained in the chromatographic medium.</p>	<p>ដាសនីច : ក្នុងក្រុមប្រតិកម្ម ផាសអចល័តដែលមានក្នុងមជ្ឈដ្ឋានក្រុមប្រតិកម្ម ។</p>
<p>statistical control : In an analytical procedure, when the means of a large number of individual values tend to approach a limit.</p>	<p>ការត្រួតពិនិត្យស្ថិតិ : ក្នុងលំនាំភាគ ពេលដែលមធ្យមនៃតំលៃឯកត្តៈច្រើន ខិតទៅជិតកំរិតមួយ ។</p>
<p>steel : A strong, malleable alloy composed of iron and carbon.</p>	<p>ដែកថែប : សំលោហៈស្វិតដែលបង្កឡើងដោយដែក និងកាបូន ។</p>
<p>stem name : First part of the element name that provides enough information to identify the element in a compound name. The stem name of sulfur, e.g., is sulf-. Thus, the binary compound of hydrogen and sulfur has the name hydrogen sulfide.</p>	<p>ឈ្មោះដើម : ផ្នែកដំបូងនៃឈ្មោះរបស់ធាតុដែលផ្តល់ព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បី កំណត់ធាតុក្នុងឈ្មោះសមាសធាតុមួយ ។ ឧទាហរណ៍ ឈ្មោះដើមនៃsulfur គឺ sulf- ។ ដូច្នេះសមាសធាតុភាគនៃអ៊ីដ្រូសែននិងស្ពាន់ដ័រមានឈ្មោះថា អ៊ីដ្រូ- សែនស៊ុលហ្វីត ។</p>
<p>stepwise reaction : A chemical reaction in which at least one reactive intermediate is produced and at least two elementary reactions are involved.</p>	<p>ប្រតិកម្មជំហាន : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះយ៉ាងហោចណាស់មានធាតុ កណ្តាលនៃប្រតិកម្មមួយកើតឡើងនិងយ៉ាងហោចណាស់មានការចូលរួមពីប្រតិ កម្មដំបូងពីរ ។</p>
<p>steradian : Symbol Sr . SI unit of solid angle. 1 steradian is equal to the solid angle that encloses a surface equal to the square of the radians of the sphere.</p>	<p>ស្តេរ៉ាដ្យង់ : និមិត្តសញ្ញា ខ្នាតរង្វាស់មុំរត្នីង (មុំវិមាត្របី) នៃប្រព័ន្ធអន្តរ ជាតិ ។ ១ស្តេរ៉ាដ្យង់ស្មើនឹងមុំរត្នីងដែលព័ទ្ធជុំវិញផ្ទៃស្មើនឹងការ៉េនៃរាង្វង់ស្មើ ។</p>
<p>stereochemistry : The study of the arrangement of atoms in molecules and the chemical and physical consequences of that arrangement</p>	<p>ស្តេរីអូគីមី : ការសិក្សាអំពីការតំរៀបនៃអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល និងផលវិបាក នៃលក្ខណៈរូបនិងលក្ខណៈគីមីនៃការតំរៀបនោះ ។</p>
<p>stereogenic center : See asymmetric carbon atom.</p>	<p>មណ្ឌលស្តេរីអូសេនិច : មើល asymmetric carbon atom ។</p>
<p>stereoisomers : Isomers that differ only in the arrangement of atoms in space.</p>	<p>ស្តេរីអូអ៊ីសូមែរ : អ៊ីសូមែរដែលខុសគ្នាតែក្នុងការតំរៀបនៃអាតូមក្នុង លំហប៉ុណ្ណោះ ។</p>
<p>stereoregular polymer : See stereospecific polymer.</p>	<p>ម៉ូលីមែរស្តេរីអូស្តេរីអូសេនិច : មើល stereospecific polymer ។</p>
<p>stereorubber : Synthetic rubber, cis-polyisoprene a polymer with stereospecificity.</p>	<p>ស្តេរីអូរ៉ូប៊ែរ : កៅស៊ូសំយោគ ស៊ីស-ប៉ូលីអ៊ីសូប្រេនដែលជាប៉ូលីមែរមាន លក្ខណៈស្តេរីអូសេនិចប្រភេទ ។</p>
<p>stereoselective reaction : A chemical reaction in which one stereoisomer is produced or decomposed more rapidly than another. Also known as enantioselective reaction.</p>	<p>ប្រតិកម្មជ្រើសស្តេរីអូសេនិច : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះស្តេរីអូអ៊ីសូមែរមួយ ត្រូវបាន បង្កើតឡើង ឬត្រូវបានបំបែកយ៉ាងរហ័សជាងស្តេរីអូអ៊ីសូមែរផ្សេង ទៀត ។ វាត្រូវបានស្គាល់ផងដែរជាប្រតិកម្មអេណង់ត្យូមេជ្រើសរើស ។</p>

<p>stereospecific polymer : A polymer with molecules arranged in a specific order that allows greater packing of molecules producing a high density.</p>	<p>ប៉ូលីមែរស្តេរេអ៊ីសូមែរ : ប៉ូលីមែរមានម៉ូលេគុលតំរៀបជាលំដាប់យថាប្រភេទដែលអាចអោយមានការផ្គុំម៉ូលេគុលធំជាងបង្កើតបានដង់ស៊ីតេខ្ពស់ជាង ។</p>
<p>stereospecific synthesis : Catalytic polymerization of monomer molecules to produce polymers with a particular arrangement of atoms, as in the Ziegler process for making polythene.</p>	<p>សំយោគស្តេរេអ៊ីសូមែរ : ប៉ូលីមែរកម្មកាតាលីកម្មនៃម៉ូលេគុលម៉ូណូមែរដើម្បីបង្កើតជាប៉ូលីមែរដែលមានការតំរៀបដោយឡែកនៃអាតូមដូចជាក្នុងលំដាប់ Ziegler សំរាប់ទង្វើប៉ូលីតែន ។</p>
<p>steric effect : The influence of the spatial configuration of reacting substances upon the rate, nature and extent of reaction.</p>	<p>ឥទ្ធិពលស្តេរិច : ឥទ្ធិពលនៃរូបសណ្ឋានក្នុងលំហរបស់សារធាតុប្រតិកម្មទៅតាមល្បឿនប្រភេទ និងវិសាលភាពនៃប្រតិកម្ម ។</p>
<p>steric hindrance : The prevention or retardation of chemical reaction because of neighboring groups on the same molecule: e.g., ortho-substituted aromatic acids are more difficult to esterify than are the meta and para substitutions.</p>	<p>ការរារាំងស្តេរិច : ការការពារឬពន្លឺនៃប្រតិកម្មគីមីដោយសារក្រុមនាទីជិតខាងនៅលើម៉ូលេគុលដូចគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតនៃអារ៉ូម៉ាទិចជំនួសអរតូពិបាកធ្វើអេស្តែរកម្មជាងការជំនួសមេតា និងប៉ារ៉ា ។</p>
<p>stern layer : One of two electrically charged layers of electrolyte ions, the layer of ions immediately adjacent to the surface, in the neighborhood of a negatively charged surface.</p>	<p>ស្រទាប់មុខ : ស្រទាប់មួយនៃស្រទាប់មានបន្ទុកអគ្គិសនីពីរបស់អ៊ីយ៉ុងអេឡិចត្រូលីត ។ ស្រទាប់នៃអ៊ីយ៉ុងជិតបំផុតទៅនឹងផ្ទៃនៅក្បែរផ្ទៃដែលមានបន្ទុកអគ្គិសនីអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>steroids : Compounds possessing the steroid nucleus.</p>	<p>ស្តេរ៉ូអ៊ីត : សមាសធាតុដែលមានណ្វៃយ៉ូស្តេរ៉ូអ៊ីត ។</p>
<p>sticking coefficient : The fraction of all atoms incident on a surface that are adsorbed on the surface.</p>	<p>មេគុណភ្ជាប់ : ប្រភាគនៃអាតូមទាំងអស់កើតឡើងលើផ្ទៃដែលត្រូវបានស្រូបនៅលើផ្ទៃនោះ ។</p>
<p>Stobbe reaction : A type of aldol condensation reaction represented by the reaction of benzophenone with dimethyl succinate and sodium methoxide to form monoesters of an alkylidene (or arylidene) succinic acid.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Stobbe : ប្រភេទប្រតិកម្មក្នុងដង់កម្មអាល់ដូលដែលតាងដោយប្រតិកម្មនៃបង់សូណូណូនជាមួយឌីមេទីលស៊ុយស៊ីណាតនិងសូដ្យូមមេតុកស៊ីតដើម្បីបង្កើតជាម៉ូណូអេស្តែរនៃអាល់គីលីដេន (ឬអារីលីដេន) ស៊ុយស៊ីនិចអាស៊ីត ។</p>
<p>stock method : Oxidation states are indicated by Roman numerals immediately following the name of the element. E.g., Fe³⁺ is iron (III).</p>	<p>វិធីស្តុក : សណ្ឋានអុកស៊ីតកម្មដែលបង្ហាញដោយលេខរ៉ូម៉ាំងបន្ទាប់ពីឈ្មោះរបស់ធាតុ ។ ឧទាហរណ៍ Fe³⁺ គឺដែក(III) ។</p>
<p>stoichiometry : The portion of chemistry dealing with numerical relationships in chemical reactions; the calculation of quantities of substances involved in chemical equations.</p>	<p>ស្តីស្តង់ដារ : ផ្នែកនៃគីមីដែលសិក្សាពីទំនាក់ទំនងរវាងប្រតិកម្ម គីមី ។ ការគណនាបរិមាណនៃសារធាតុដែលមាននៅក្នុងសមីការគីមី ។</p>
<p>Stokes' law : In spectroscopy, the wavelength of radiation emitted is always greater than that of the exciting radiation.</p>	<p>ច្បាប់ Stokes : ក្នុងស្ប៊ីចស៊ិក្សា ជំហានរលកនៃការស្នើ បញ្ចេញជានិច្ចគោលធំជាងជំហានរលកនៃការស្នើភ្លេច ។</p>
<p>stripping analysis : An analytic process in which the ions in a solution are first electrodeposited onto an electrode, then dissolved (stripped) from the electrode, and weighed.</p>	<p>ការវិភាគដូត : លំដាប់វិភាគដែលក្នុងនោះអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុង ដំបូងកកតរលើអេឡិចត្រូតបន្ទាប់មកត្រូវបានរំលាយ (ដូត) ពីអេឡិចត្រូតនោះ និងត្រូវបានធ្លឹង ។</p>

<p>strong acid : Molecule or ion with a greater tendency to give up hydrogen ions than H_3O^+ ; an acid that is completely (or almost completely) ionised in aqueous solution.</p>	<p>អាស៊ីតខ្លាំង : ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលមានទំនោរក្នុងការអោយអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនខ្លាំងជាងអ៊ីដ្រូញ៉ូម ។ អាស៊ីតដែលបំបែកទាំងស្រុង (រឺស្ទើរតែទាំងស្រុង) ទៅជាអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ។</p>
<p>strong base : A base that completely dissociates into metal ions and hydroxide ions in aqueous solution.</p>	<p>ធាសខ្លាំង : បាសដែលបំបែកទាំងស្រុងទៅជាអ៊ីយ៉ុងលោហៈនិងអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីតក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ។</p>
<p>strong electrolyte : A solution in which a large portion of the solute exists as ions.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីតខ្លាំង : សូលុយស្យុងដែលមួយភាគធំនៃធាតុរលាយជាអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>structural formula : A chemical formula that shows the arrangement of atoms in a molecule or a polyatomic ion; each dash between the two atoms indicates a pair of shared electrons.</p>	<p>រូបមន្តរូបរាង : រូបមន្តគីមីដែលបង្ហាញការតំរៀបនៃអាតូមទាំងឡាយក្នុងម៉ូលេគុល ឬ អ៊ីយ៉ុងប្លូលីអាតូម ។ គំនូសមួយរវាងអាតូមពីរបង្ហាញមួយគូអេឡិចត្រុងដាក់រួម ។</p>
<p>structural formula : Representation of a structure that emphasizes the bond connection between atoms.</p>	<p>រូបមន្តគ្រោង : ការតាងទំរង់ដែលបង្ហាញពីជំនាប់សម្ព័ន្ធរវាងអាតូម ។</p>
<p>structural isomer : A compound that has the same molecular formula as another compound but has a different molecular structure.</p>	<p>អ៊ីសូមែររូបរាង : សមាសធាតុដែលមានរូបមន្តម៉ូលេគុលដូចគ្នាដូច សមាសធាតុមួយទៀត ប៉ុន្តែមានទំរង់ម៉ូលេគុលខុសគ្នា ។</p>
<p>styrene plastic : A plastic made by the polymerization of styrene or the copolymerization of styrene with other unsaturated compounds.</p>	<p>ស្ទ្រីនែនប្លាស្ទិច : ប្លាស្ទិចដែលផលិតដោយប្រតិកម្មប្លូលីមែកម៉ូនៃស្ទ្រីនែន ឬដោយកូប្លូលីមែកម៉ូនៃស្ទ្រីនែនជាមួយសមាសធាតុមិនផ្អែកដទៃទៀត ។</p>
<p>subcompound : A compound, generally in the vapor phase, in which an element has a valence lower than its ordinary compounds.</p>	<p>សមាសធាតុទាប : សមាសធាតុ ជាទូទៅក្នុងផាសចំហាយ ដែលក្នុងនោះធាតុមួយមានវ៉ាលែនទាបជាងសមាសធាតុធម្មតារបស់វា ។</p>
<p>sublimation : The conversion of a solid to a gas without passing through the liquid state.</p>	<p>រំហើរ : បំលែងនៃវត្ថុរឹងទៅជាឧស្ម័នដោយមិនឆ្លងកាត់តាមសណ្ឋានរាវ ។</p>
<p>sublimatography : A procedure of fractional sublimation in which a solid mixture is separated into bands along a condensing tube which has a temperature gradient.</p>	<p>ស៊ុបលីម៉ាតូក្រាហ្វី : លំនាំនៃរំហើរប្រភេទដែលក្នុងនោះល្បាយវត្ថុរឹងត្រូវបានព្រែកទៅជាបង្កាតាមបណ្តោយបំពង់ក្នុងដងកម្ដៅដែលមានជំរាលសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>sublimator : Device used for the heating of solids (usually under vacuum) to the temperature at which the solid sublimates.</p>	<p>ស៊ុបលីម៉ាតឺរ : ឧបករណ៍ដែលប្រើសំរាប់ដុតកំដៅវត្ថុរឹង (ជាធម្មតាក្រោមសុញ្ញាកាស) ទៅដល់សីតុណ្ហភាពដែលវត្ថុរឹងបំលែងជាឧស្ម័ន ។</p>
<p>subscript number : Number placed below and after the symbol for an element in a chemical formula indicating the number of that element in the balanced formula for the compound. e.g. the subscript "2" in H_2O indicates two hydrogens. If a subscript number is not given, it is presumed to be 1.</p>	<p>លេខសន្ទស្សន៍ : លេខដែលដាក់នៅក្រោមនិងក្រោយនិមិត្តសញ្ញាសំរាប់ធាតុមួយក្នុងរូបមន្តគីមី ដែលបង្ហាញពីចំនួនរបស់ធាតុនោះក្នុងរូបមន្តមានតុល្យភាពសំរាប់សមាសធាតុ ។ ឧទាហរណ៍ សន្ទស្សន៍ "2" ក្នុង H_2O បញ្ជាក់ពីអ៊ីដ្រូសែនពីរ ។ បើសិនជាលេខសន្ទស្សន៍មិនត្រូវបានបង្ហាញទេនោះ គេសន្មតថា វាស្មើនឹងមួយ ។</p>
<p>substance : A sample of matter having a uniform and definite composition; it can be either an element or a compound.</p>	<p>សារធាតុ : គំរូរូបធាតុដែលមានសមាសភាពឯកសណ្ឋាន និងសមាសភាពកំណត់ អាចជាធាតុ ឬសមាសធាតុ ។</p>

<p>substituent : An atom or functional group substituted for another in a chemical structure.</p>	<p>ក្រុមជំនួស : អាតូមក្រុមនានាដែលត្រូវជំនួសសំរាប់អាតូមក្រុមនានាទីមួយផ្សេងទៀត ក្នុងទម្រង់គីមី ។</p>
<p>substitution : 1. Mutation in which a single base has substituted for another in a DNA strand; a single codon is affected. 2. A reaction in which one atom or molecule is replaced by another atom or molecule.</p>	<p>ការជំនួស : 1. មួយតាស្យុងដែលបានជំនួសអោយបានមួយទៀតក្នុងប្រាក់អាស៊ីតដេអុកស៊ីបូនុយក្លេអ៊ីត ដែលប៉ះពាល់ដល់កូដុងមួយ ។ 2. ប្រតិកម្មដែលអាតូមមួយលេខមួយត្រូវបានជំនួសដោយអាតូមមួយលេខមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>substrate : Reacting molecule that binds to an enzyme. The enzyme catalyzes its conversion to product.</p>	<p>ស្នូមស្រ្តា : ម៉ូលេគុលប្រតិកម្មដែលភ្ជាប់ទៅនឹងអង់ស៊ីម ។ អង់ស៊ីមជួយសំរួលបំបែកវាសំរាប់ជាផលិតផល ។</p>
<p>sucrochemical : A chemical made from a feedstock derived from sucrose extracted from sugarcane or sugar beet.</p>	<p>ស្នូគីមី : សារធាតុគីមីដែលត្រូវបានផលិតពីសារធាតុចិញ្ចឹមបានមកពីស៊ុក្រូសដែលចំរាញ់ពីអំពៅ ឬនៃថាវស្តរ ។</p>
<p>sucrochemistry : A type of chemistry based on sucrose as a starting point.</p>	<p>ស្នូគីមី : ប្រភេទគីមីដែលផ្អែកលើស៊ុក្រូសជាចំណុចចាប់ផ្តើម ។</p>
<p>sugar alcohol : Any of the acyclic linear polyhydric alcohols; may be considered sugars in which the aldehyde group of the first carbon atom is reduced to a primary alcohol; classified according to the number of hydroxyl groups in the molecule; e.g. sorbitol (D-glucitol, sorbite)</p>	<p>អាស៊ីតស្ករ : អាស៊ីតគីមីនៃអ៊ីប៊ូលីអ៊ីដ្រូអាល់កុល ។ វាអាចត្រូវបានចាត់ទុកជាស្ករដែលក្នុងនោះក្រុមអាល់ដេអ៊ីតនៃអាតូមកាបូនទីមួយត្រូវបានបន្ថយទៅជាអាល់កុលថ្នាក់បឋម ។ វាត្រូវបានធ្វើចំណែកថ្នាក់ទៅតាមចំនួនក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីលក្នុងម៉ូលេគុល ។ ឧទាហរណ៍ សរីប៊ីតុល (ដេ-គ្លុយស៊ីតុលសរីប៊ីត) ។</p>
<p>sulfation : The conversion of a compound into a sulfate by the oxidation of sulfur, or the addition of a sulfate group.</p>	<p>ស៊ុលផាតកម្ម : បំបែកនៃសមាសធាតុមួយទៅជាស៊ុលផាតដោយប្រតិកម្មអុកស៊ីតកម្មនៃស្ថាន់ដ័រ ឬប្រតិកម្មបូកនៃក្រុមស៊ុលផាត ។</p>
<p>sulfidation :The chemical insertion of a sulfur atom into a compound.</p>	<p>ស៊ុលផ្តុកកម្ម : ការបញ្ចូលតាមបែបគីមីនៃអាតូមស្ថាន់ដ័រទៅក្នុងសមាសធាតុមួយ ។</p>
<p>sulfide dye : A dye containing sulfur and soluble in a 0.25-0.50% sodium sulfide solution and used to dye cotton. Also known as sulfur dye.</p>	<p>ល្បែងស៊ុលផ្តិត : ល្បែងដែលមានស្ថាន់ដ័រនិងរលាយនៅក្នុងសូលុយស្យុងសូដ្យូមស៊ុលផ្តិត 0,25-0,50% និងប្រើសំរាប់ជ្រលក់ពណ៌អំបោះ ។ ហៅម្យ៉ាងទៀតថា ល្បែងស្ថាន់ដ័រ ។</p>
<p>sulfo- : Prefix for a compound containing either a sulfur atom or the -SO₃H. Also spelled sulpho-.</p>	<p>ស៊ុលផូ- : បុព្វបទសំរាប់សមាសធាតុដែលមានអាតូមស្ថាន់ដ័រ រឺ -SO₃H ។ អាចសរសេរ sulpho- ។</p>
<p>sulfonation : Substitution of -SO₃H groups (from sulfuric acid) for hydrogen atoms, e.g., conversion of benzene. C₆H₆ into benzenesulfonic acid C₆H₅SO₃H.</p>	<p>ស៊ុលផូនកម្ម : ការជំនួសក្រុម-SO₃H (ពីអាស៊ីតស៊ុលផ្តិច) សំរាប់អាតូមអ៊ីដ្រូសែន ឧទាហរណ៍ បំបែកបង់សែន C₆H₆ អោយទៅជាអាស៊ីតបង់សែនស៊ុលផូនិច C₆H₅SO₃H ។</p>
<p>sulfonyl : Also known as sulfonyl 1. A compound containing the radical -SO₂. 2. A prefix showing the presence of a sulfone group.</p>	<p>ស៊ុលផូនីល : គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាស៊ុលផូនីល ។ 1. សមាសធាតុដែលមានរ៉ាឌីកាល់ -SO₂ ។ 2. បុព្វបទដែលបង្ហាញពីវត្តមាននៃក្រុមស៊ុលផូនីល ។</p>
<p>sulfur number : The number of milligrams of sulfur per 100 milliliters of a sample of oil; determined by electrometric titration.</p>	<p>ចំនួនស្ថាន់ដ័រ : ចំនួនមីលីក្រាមនៃស្ថាន់ដ័រក្នុង100មីលីលីត្រនៃភាគសំណាកប្រេង ។ វាត្រូវបានកំណត់ដោយអត្រាកម្មអេឡិចត្រូមេទ្រិច ។</p>

<p>sulfuration : The chemical action combining an element or compound with sulfur.</p>	<p>ស្ព្រាស់ដំកែប្រែ : អំពើគីមីនៃការបន្សុំធាតុឬសមាសធាតុមួយជាមួយស្ព្រាស់ធំ ។</p>
<p>sulfuric acid : (oil of vitriol) a colorless oily liquid. H₂SO₄</p>	<p>អាស៊ីតស៊ុលផួរិច : (ប្រេង vitriol) វត្ថុរាវប្រេងគ្មានពណ៌ ។ មានរូបមន្ត H₂SO₄ ។</p>
<p>sulpho- : See sulfo-.</p>	<p>sulpho : មើល sulfo- ។</p>
<p>superacid : 1. An acidic medium that has a proton-donating ability equal to or greater than 100% sulfuric acid. 2. A solution of acetic or phosphoric acid.</p>	<p>ស៊ុប៊ែរអាស៊ីត : 1. មជ្ឈដ្ឋានអាស៊ីតដែលមានលទ្ធភាពផ្តល់ប្រូតុងស្មើ ឬច្រើនជាងអាស៊ីតស៊ុលផួរិច 100% ។ 2. សូលុយស្យុងអាស៊ីតអាសេទិច ឬផូស្វ័រិច ។</p>
<p>supercritical fluid : A substance that is a liquid under conditions of pressure or temperature above its critical state.</p>	<p>សន្ទនីយលើសច្រៀងខ្ពស់ : សារធាតុដែលជាវត្ថុរាវក្រោមលក្ខខណ្ឌសំពៅស៊ីតិកលើសពីស្ថានភាពខាងលើសភាពគ្រីទិចរបស់វា ។</p>
<p>supercritical fluid chromatography : Any chemical separation technique using chromatography in which a supercritical fluid is used as the mobile phase.</p>	<p>ក្រូម៉ាតូក្រាស៊ីសន្ទនីយលើសច្រាប : បច្ចេកទេសព្យាបាលគីមីដែលប្រើក្រូម៉ាតូក្រាស៊ីសដែលក្នុងនោះសន្ទនីយលើសច្រាបត្រូវបានប្រើជាផាសចល័ត ។</p>
<p>superheavy element : A chemical element with an atomic number of 110 or greater.</p>	<p>ធាតុធ្ងន់ខ្លាំង : ធាតុគីមីដែលមានចំនួនអាតូម 110 ឬច្រើនជាង ។</p>
<p>superoxide ion : O₂⁻ An ion formed by the combination of one molecule of dioxygen (O₂) and one electron (e⁻).</p>	<p>អ៊ុយប៊ិចស៊ុប៊ែរអុកស៊ីត : O₂⁻ អ៊ុយប៊ិចមួយដែលកើតឡើងដោយបន្សុំនៃម៉ូលេគុលមួយនៃឌីអុកស៊ីសែន(O₂) និងអេឡិចត្រុងមួយ(e⁻) ។</p>
<p>supersaturated solution : A solution that contains more solute than it can theoretically hold at a given temperature.</p>	<p>សូលុយស្យុងផ្អែកខ្ពស់ : សូលុយស្យុងដែលផ្ទុកធាតុរលាយច្រើនជាងវាអាចផ្ទុកតាមទ្រឹស្តីនៅស្ថានភាពកំណត់ ។</p>
<p>supersolubility : See supersaturated solution.</p>	<p>លក្ខណៈរលាយស៊ុប៊ែរ : មើល supersaturated solution ។</p>
<p>supertransuranics : A group of relatively stable elements with atomic numbers around 114 and mass numbers around 298 that are predicted to exist beyond the present periodic table of known elements.</p>	<p>ស៊ុប៊ែរត្រង់ស៊ុយរ៉ានិច : ក្រុមនៃធាតុប៊ីតថេរធៀបដែលមានចំនួនអាតូមប្រហែល 114 និងចំនួនម៉ាស់ប្រមាណ 298 ដែលត្រូវបានទស្សន៍ទាយថាមានក្រោយពីតារាងខួបបច្ចុប្បន្ននៃធាតុដែលបានស្គាល់ ។</p>
<p>support coated capillary column : A thin chromatography column in which a fine granular solid is coated by the stationary liquid phase.</p>	<p>បំពង់គ្រាប់គ្រាប់រាវ : បំពង់ក្រូម៉ាតូក្រាស៊ីសឆ្អឹង ដែលក្នុងនោះគ្រាប់តូចៗដ៏ត្រូវបានគ្របដោយផាសរាវនឹង ។</p>
<p>suppressor : In an analytical procedure, a substance added to the sample to reduce the unwanted emission, absorption or light scattering caused by the presence of an impurity.</p>	<p>ធាតុបំបាត់ : ក្នុងទម្រង់ការវិភាគ សារធាតុដែលបានបន្ថែមទៅលើ ភាគសំណាកដើម្បីបន្ថយការបញ្ចេញ ការស្រូប ឬពន្លឺព្រាមមិនចង់បានដែលបណ្តាលមកពីវត្ថុមាននៃភាពមិនសុទ្ធ ។</p>
<p>surface chemistry : The study and measurement of the forces and processes that act on the surfaces of fluids (gases and liquids) and solids or at an interface separating two phases; e.g., surface tension.</p>	<p>គីមីផ្ទៃ : ការសិក្សា និងការវាស់នៃកំលាំងនិងដំណើរការដែលមានអំពើលើផ្ទៃនៃសន្ទនីយ (ឧស្ម័ន និងវត្ថុរាវ) និងវត្ថុរឹងនៅអន្តរមុខដែលព្រែកផាសពីរ ។ ឧទាហរណ៍ តំណឹងផ្ទៃ ។</p>
<p>surface orientation : Arrangement of molecules on the surface of a liquid with one part of the molecule turned toward the liquid.</p>	<p>ការតំរៀបផ្ទៃ : ការតំរៀបនៃម៉ូលេគុលលើផ្ទៃនៃវត្ថុរាវដោយផ្នែកមួយនៃម៉ូលេគុលងាកទៅរកវត្ថុរាវ ។</p>

<p>surface reaction : A chemical reaction carried out on a surface as on an adsorbent or solid catalyst.</p>	<p>ប្រតិកម្មផ្ទៃ : ប្រតិកម្មគីមីដែលដំណើរការលើផ្ទៃមួយដូចជាលើធាតុស្រូបសើ ឬកាតាលីកររឹង ។</p>
<p>surfactant : A surface active agent; any substance whose molecules interface with the hydrogen bonding between water molecules, reducing surface tension; soaps and detergents are surfactants.</p>	<p>ធាតុលើផ្ទៃ : ភ្នាក់ងារសកម្មលើផ្ទៃ ។ សារធាតុដែលម៉ូលេគុលប៉ះ(interface) ជាមួយនឹងសម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែនរវាងម៉ូលេគុលទឹក ដោយបន្ថយតង់ស្យុងផ្ទៃ ។ សាប៊ូ និងសារធាតុជំរះកំលើផ្ទៃជាធាតុលើផ្ទៃ ។</p>
<p>suspended solids : See suspension.</p>	<p>វត្ថុរលាយខ្លី : មើល suspension ។</p>
<p>suspension : Mixtures in which the solute particles are small enough that gravitational force does not causes them to settle.</p>	<p>អករលាយ : ល្បាយដែលភាគល្អិតនៃធាតុរលាយមានទំហំតូចល្មមដែល កំលាំងទំនាញមិនអាចធ្វើអោយវារងបាន ។</p>
<p>Svedberg coefficient unit (S) : A unit of measure for the rate at which particles (molecules) sediment in a centrifuge. This unit is a function of several physical and chemical properties, including size, shape and mass.</p>	<p>ឯកតាមេគុណ Svedberg : ខ្នាតនៃរង្វាស់សំរាប់ល្បឿនដែលភាគល្អិត (ម៉ូលេគុល) រងនៅក្នុងប្រដាប់ប្រទាញចេញ ។ ខ្នាតនេះអាស្រ័យទៅតាម លក្ខណៈរូប និងលក្ខណៈគីមីមួយចំនួនរួមមានទំហំ រាង និងម៉ាស់ ។</p>
<p>Swarts reaction : The reaction of chlorinated hydrocarbons with metallic fluorides to form chlorofluoro-hydrocarbons, such as CCl₂F₂ which is quite inert and nontoxic.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Swarts : ប្រតិកម្មនៃអ៊ីដ្រូកាបូនក្លរួនជាមួយលោហៈក្លរួអរ ដើម្បី បង្កើតជាក្លរួក្លរួអរអ៊ីដ្រូកាបូនដូចជា CCl₂F₂ ដែលនិចល និងមិនតុកស៊ុច ។</p>
<p>sweat : Exudation of nitroglycerin from dynamite due to separation of nitroglycerin from its adsorbent.</p>	<p>ស្រោច : ការចេញនីត្រូគ្លីសេរីនពីឌីណាមីតដោយការព្យាបាលនីត្រូគ្លីសេរីនពីធាតុ ស្រូបសើរបស់វា ។</p>
<p>sym- : A chemical prefix; denotes structure of a compound in which substituents are symmetrical with respect to a functional group or to the carbon skeleton.</p>	<p>ស៊ីម- : បុព្វបទគីមីដែលបង្ហាញទំរង់របស់សមាសធាតុមួយដែលក្នុងនោះក្រុម ជំនួសស៊ីមេទ្រីក្លាដោយគោរពទៅតាមក្រុមនាទី ឬទៅនឹងគ្រោងកាបូន ។</p>
<p>symbol : Letter or combination of letters and numbers that represent various conditions or properties of an element e.g., a normal atom O (oxygen), with its atomic weight ¹⁶O; its atomic number, ₈¹⁶O as a molecule O₂ as an ion O²⁺ in excited state O* or as an isotope ¹⁸O.</p>	<p>និមិត្តសញ្ញា : អក្សរ ឬបន្សំអក្សរនិងលេខដែលតាងអោយលក្ខខណ្ឌឬលក្ខណៈ ខុសគ្នានៃធាតុមួយ ។ ឧទាហរណ៍អាតូមធម្មតា O (អុកស៊ីសែន) ជាមួយម៉ាស់ អាតូមរបស់វា¹⁶O លេខលំដាប់អាតូមរបស់វា ₈¹⁶O ជាម៉ូលេគុល O₂ ជាអ៊ីយ៉ុង O²⁺ ក្នុងភាពភ្លេច O* ជាអ៊ីសូតូប ¹⁸O ។</p>
<p>symmetric top molecule : A nonlinear molecule which has only one axis of threefold or higher symmetry.</p>	<p>ម៉ូលេគុលស៊ីមេទ្រីមេន : ម៉ូលេគុលមិនលីនេអ៊ែរដែលមានអ័ក្សតែមួយនៃ ស៊ីមេទ្រីបីរឺច្រើនជ្រុង ។</p>
<p>symmetry number : The number of indistinguishable orientations that a molecule can exhibit by being rotated around symmetry axes.</p>	<p>ចំនួនស៊ីមេទ្រី : ចំនួននៃការកំណត់ទិសដែលមិនខុសប្លែកគ្នាដែលម៉ូលេគុលមួយ អាចបង្ហាញដោយការរងជុំវិញអ័ក្សស៊ីមេទ្រី ។</p>
<p>syndiotactic polymer : A vinyl polymer in which the side chains alternate regularly above and below the plane of the backbone.</p>	<p>ម៉ូលីមែសរំខងរូបតាមទិស : ម៉ូលីមែរីនីលដែលក្នុងនោះច្រវាក់ចំហៀងឆ្លាស់គ្នា ទៀងទាត់ខាងឡើងនិងខាងក្រោមដូចគ្នានៃខ្លឹមខ្នង ។</p>
<p>syneresis : Spontaneous separation of a liquid from a gel or colloidal suspension due to contraction of the gel.</p>	<p>ស៊ីនេសេស : ការព្យាបាលដែលកើតឡើងដោយឯកឯងនៃវត្ថុរាវពីដៃល ឬការ អណ្តែតរលាយវត្ថុឡើង ដោយការបង្រួមនៃដៃល ។</p>

<p>synthesis : Any process or reaction for building up a complex compound by the union of simpler compounds or elements.</p>	<p>ការសំយោគ : លំនាំឬប្រតិកម្មដែលសំរាប់បង្កើតសមាសធាតុសំបូរដោយការផ្គុំគ្នានៃសមាសធាតុឬធាតុងាយជាង ។</p>
<p>synthetic resin : Amorphous organic semisolid or solid material derived from the polymerization of unsaturated monomers such as ethylene, butylene, propylene and styrene.</p>	<p>រេស៊ីនសំយោគ : រូបធាតុសរីរាង្គរឹង ឬរឹងស្ទើរនិសណ្ឋាន ដែលកើតមកពីប៉ូលីមែរកម្មនៃម៉ូណូមែរមិនផ្អែកដូចជាអេទីឡេន ប៊ុយទីឡេន ប្រូពីឡេន និងស្ទីរ៉ែន ។</p>
<p>System International d'Unites: Internationally accepted measurement system based on physical rather than biological standards. The system is unique in its use of decimal prefixes to modify its basic units.</p>	<p>ប្រព័ន្ធខ្នាតអន្តរជាតិ (SI) : ប្រព័ន្ធខ្នាតអន្តរជាតិដែលគេបានទទួលស្គាល់ដោយផ្អែកលើស្តង់ដាររូបជាងស្តង់ដារជីវសាស្ត្រ ។ ប្រព័ន្ធនេះមានតែមួយក្នុងការប្រើប្រាស់ជាទសភាគ ដើម្បីកែប្រែខ្នាតគ្រឹះរបស់វា ។</p>
<p>systematic error : Mistake produced by error in procedure or method.</p>	<p>ល្បឿនប្រព័ន្ធ : កំហុសដែលកើតឡើងដោយល្បឿនក្នុងទម្រង់ការវិវិធី ។</p>
<p>systematic nomenclature : A system for naming chemical compounds according to a specific set of rules, usually those developed by the International Union of Pure and Applied Chemistry.</p>	<p>ប្រព័ន្ធនាមវចន : ប្រព័ន្ធសំរាប់ការដាក់ឈ្មោះសមាសធាតុគីមីទៅតាមច្បាប់ជាក់លាក់ ហើយជាធម្មតាច្បាប់ទាំងនោះបង្កើតឡើង ដោយសហភាពអន្តរជាតិនៃគីមីសុទ្ធនិងអនុវត្ត (Pure and Applied Chemistry) ។</p>
<p>T</p>	
<p>tactic polymer : A polymer with regularity or symmetry in the structural arrangement of its molecules; as in a stereospecific polymer such as some types of polypropylene.</p>	<p>ប៉ូលីមែរតាក់ទិច : ប៉ូលីមែរដែលមានភាពទៀងទាត់ ឬមានស៊ីមេទ្រីក្នុងការតំរៀប គ្រោងម៉ូលេគុលរបស់វា ដូចក្នុងប៉ូលីមែរស្តេរ៉េអូម៉ូម៉ូប្រភេទជាប្រភេទប៉ូលីប្រូពីឡេនមួយចំនួន ។</p>
<p>Tag closed-cup tester : A laboratory device used to determine the flash point of mobile petroleum liquids flashing below 175°F (79.4°C). Also known as Tagliabue closed tester.</p>	<p>ឧបករណ៍តេស្តបិទបិទ Tag : ឧបករណ៍នៅទីពិសោធដែលប្រើសំរាប់កំណត់ចំណុចចំណាំងផ្អែកនៃការចាំងពន្លឺផ្អែកនៃប្រេងឆៅរាវចល័តនៅសីតុណ្ហភាពក្រោម 175°F (79,4°C) ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាឧបករណ៍តេស្តបិទបិទ Tagliabue ។</p>
<p>tagged molecule : A molecule having one or more atoms which are either radioactive or have a mass which differs from that of the atoms which normally make up the molecule.</p>	<p>ម៉ូលេគុលម៉ាក : ម៉ូលេគុលដែលមានអាតូមមួយឬច្រើនជាវិទ្យុសកម្មឬមានម៉ាស់ខុសពីម៉ាស់នៃអាតូមដែលជាធម្មតាបង្កើតម៉ូលេគុល ។</p>
<p>Tagliabue closed tester : See Tag closed-cup tester.</p>	<p>ឧបករណ៍តេស្តបិទបិទ : មើល Tag closed-cup tester ។</p>
<p>tar base : A basic nitrogen compound found in coal tar, e.g., pyridine and quinoline.</p>	<p>ធាស៊ី : សមាសធាតុមានអាសូតជាមូលដ្ឋានប្រទះឃើញក្នុងជីវធាតុផ្សេងៗ ឧទាហរណ៍ ពីរឌីន និងគីណូលីន ។</p>
<p>Tauber test : A color test for identification of pentose sugars; the sugars produce a cherry-red color when heated with a solution of benzidine in glacial acetic acid.</p>	<p>តេស្ត Tauber : តេស្តពណ៌សំរាប់រកអតសញ្ញាណស្ករប័ង្កតូស ស្ករទាំងនេះបង្កើតពណ៌ក្រហមពេលត្រូវដុតកំដៅជាមួយសូលុយស្យុងបង់ស៊ីឌីនក្នុងអាស៊ីតអាសេទិចខាប់ ។</p>
<p>tautomerism : The reversible inter-conversion of structural isomers of organic chemical compounds; such inter-conversions usually involve transfer of a proton.</p>	<p>តុតូមេរីស : អន្តរបំលែងត្រឡប់បាននៃអ៊ីសូមែរគ្រោងរបស់សមាសធាតុគីមីសរីរាង្គ អន្តរបំលែងដូចនេះជាទូទៅមានការផ្ទេរ ប្រូតុង ។</p>

<p>Teller-Redlich rule : For two isotopic molecules, the product of the frequency ratio values of all vibrations of a given symmetry type depends only on the geometrical structure of the molecule and the masses of the atoms and not on the potential constants.</p>	<p>ច្បាប់ Teller-Redlich : ចំពោះម៉ូលេគុលអ៊ីសូតូបពីរ ផលិតផលនៃតំលៃផលធៀបប្រេកង់លំញ័រទាំងអស់របស់ប្រភេទស៊ីមេទ្រីអាស្រ័យតែនឹងទំរង់ធរណី-មាត្ររបស់ម៉ូលេគុល និងម៉ាស់អាតូម និងមិនអាស្រ័យលើថេរធួនស្បែកទេ ។</p>
<p>telluric line : Any of the spectral bands and lines in the spectrum of the sun and stars produced by the absorption of their light in the atmosphere of the earth.</p>	<p>បន្ទាត់តេលួរិច : បង់ស្ស៊ីច និងបន្ទាត់ក្នុងស្បិចរបស់ព្រះអាទិត្យ និងផ្កាយដែលត្រូវបង្កើតឡើងដោយសំរូបនៃពន្លឺរបស់វាក្នុងបរិយាកាសផែនដី ។</p>
<p>telluroketone : One of a group of compounds with the general formula R_2CTe.</p>	<p>តែលួរ៉ូសេតូន : សមាសធាតុមួយនៃក្រុមសមាសធាតុដែលមានរូបមន្តទូទៅ R_2CTe ។</p>
<p>telluromercaptan : One of a group of compounds with the general formula $RTeH$.</p>	<p>តែលួរ៉ូមេរកាប់តាន : សមាសធាតុមួយនៃក្រុមសមាសធាតុដែលមានរូបមន្តទូទៅ $RTeH$ ។</p>
<p>Telvar : The common name for the herbicide 3-(para-chloro-phenyl)-1,1-dimethylurea; used as a soil sterilant.</p>	<p>តិលវ៉ារ : ឈ្មោះទូទៅរបស់ថ្នាំសំលាប់រុក្ខជាតិ 3-(ប៉ារ៉ាក្លរ៉ូផេនីល)1,1-ឌីមេទីលអ៊ុយរេដែលប្រើជាធាតុធ្វើអោយដីហិល ។</p>
<p>temperature : The degree of hotness or coldness of an object, which is the measure of the average kinetic energy of the molecules of the object.</p>	<p>សីតុណ្ហភាព : កំរិតនៃភាពក្តៅ ឬភាពត្រជាក់នៃវត្ថុដែលជារង្វាស់នៃថាមពលស៊ីនេទិចមធ្យមនៃម៉ូលេគុលរបស់វត្ថុនោះ ។</p>
<p>temporary hardness : The portion of the total hardness of water that can be removed by boiling whereby the soluble calcium and magnesium bicarbonate are precipitated as insoluble carbonates.</p>	<p>ភាពរឹងអនាមិទ្រៀយ : ចំណែកនៃភាពរឹងសរុបរបស់ទឹកដែលអាចត្រូវបានផ្តាច់ចេញពីទឹកដោយការដាំទឹកអោយពុះដែលធ្វើអោយកាល់ស្យូម និងម៉ាញ៉េស្យូមប៊ីកាបូណាតរលាយក្លាយជាករកាបូណាតមិនរលាយ ។</p>
<p>term : A set of $(2S+ 1) (2L+ 1)$ atomic states belonging to a definite configuration and to definite spin and orbital angular momentum quantum numbers S and L.</p>	<p>ទំនាក់ទំនង : ការតំរៀបរាងអាតូម $(2S+1) (2L+1)$ ដែលមានសណ្ឋានជាក់លាក់ និងស្ថិតជាក់លាក់ និងចំនួនកង់ទូមម៉ូម៉ង់អរម៉ូនិក S និង L ។</p>
<p>termination : The steps that end a chain reaction by destroying or rendering inactive the reactive intermediates.</p>	<p>ទីបញ្ចប់ : ដំណាក់កាលដែលបញ្ចប់ខ្សែប្រតិកម្មដោយការបំផ្លាញ ឬការធ្វើអោយអសកម្មនូវធាតុកណ្តាលនៃប្រតិកម្ម ។</p>
<p>termination step : In a chain reaction, the mechanism that halts the reaction.</p>	<p>ដំណាក់បញ្ចប់ : ក្នុងខ្សែប្រតិកម្ម ចលនការដែលបញ្ចប់ដំណើរការប្រតិកម្ម ។</p>
<p>ternary compound : A molecule consisting of three different types of atoms; e.g., sulfuric acid H_2SO_4.</p>	<p>សមាសធាតុត្រីធាតុ : ម៉ូលេគុលដែលបង្កើតឡើងពីអាតូមបីប្រភេទផ្សេងគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតស៊ុលហ្វួរិច H_2SO_4 ។</p>
<p>ternary system : Any system with three nonreactive components; in liquid systems, the components may or may not be partially soluble.</p>	<p>ប្រព័ន្ធត្រីធាតុ : ប្រព័ន្ធដែលមានសមាសភាគមិនប្រតិកម្មបី ។ ក្នុងប្រព័ន្ធរាវសមាសភាគអាចឬមិនអាចរលាយដោយផ្នែក ។</p>
<p>terpene : Naturally occurring compound that contains isoprene units.</p>	<p>ទែប៉ែន : សមាសធាតុធម្មជាតិដែលមានឯកតាអ៊ីសូប្រេន ។</p>
<p>terpene alcohol : A generic name for all alcohol related to or derived from a terpene hydrocarbon, such as terpineol or borneol.</p>	<p>ទែប៉ែនអាល់កុល : ឈ្មោះទូទៅសំរាប់អាល់កុលដែលទាក់ទងនឹង ឬបានមកពីអ៊ីដ្រូកាបូទែប៉ែនដូចជាទែពីនេអុល ឬបរនេអុល ។</p>

<p>terpenoid : Any compound with an isoprenoid structure similar to that of the terpene hydrocarbons.</p>	<p>ទែប៉ែនណូអ៊ីត : សមាសធាតុដែលមានទំរង់អ៊ីសូប្រែនណូអ៊ីតស្រដៀងគ្នានឹងទំរង់ អ៊ីដ្រូកាបូរ៉ែនប៉ែន ។</p>
<p>terpolymer : A polymer that contains three distinct monomers; e.g., acrylonitrile-butadiene-styrene terpolymer, ABS.</p>	<p>ទែប៉ូលីមែ : ប៉ូលីមែដែលបង្កើតឡើងពីម៉ូណូមែបីផ្សេងគ្នា ។ ឧទាហរណ៍ទែប៉ូលីមែអាក្រីឡូនីទ្រីល-ប៊ុយតាឌីអែន-ស្តីរ៉ែន ABS ។</p>
<p>tert- : Abbreviation for tertiary; trisubstituted methyl radical with the central carbon attached to three other carbons (R₁R₂R₃C-).</p>	<p>ទែ : អក្សរកាត់សំរាប់ពាក្យទីបី ។ វាខ្លឹកាល់មេទីលដែលមានក្រុមជំនួសបីដែលមានអត្រូមកាបូនកណ្តាលចងសម្ព័ន្ធជាមួយអត្រូមកាបូនបីផ្សេងទៀត (R₁R₂R₃C) ។</p>
<p>tertiary alcohol : A trisubstituted alcohol in which the hydroxyl group is attached to a carbon that is joined to three carbons; e.g., tertbutyl alcohol.</p>	<p>អាល់កុលថ្នាំកម្រិត : អាល់កុលមានក្រុមអ៊ីដ្រូកស៊ីលចងសម្ព័ន្ធជាមួយអត្រូមកាបូន ដែលអត្រូមកាបូននេះចងសម្ព័ន្ធជាមួយអត្រូមកាបូនបីផ្សេងទៀត ឧទាហរណ៍ ទែប៊ុយទីលអាល់កុល ។</p>
<p>tertiary amine : R₃N A trisubstituted amine in which the amine group is attached to three carbons; e.g., trimethylamine, (CH₃)₃N.</p>	<p>អាមីនជំនួសបី : R₃N អាមីនជំនួសបីដែលបង្កើតឡើងរបស់វាចងសម្ព័ន្ធជាមួយអត្រូមកាបូនបីផ្សេងទៀត ។ ឧទាហរណ៍ ទ្រីមេទីលអាមីន(CH₃)₃N ។</p>
<p>tertiary carbon : A carbon atom bonded to three other carbon atoms with single bonds.</p>	<p>កាបូនថ្នាំកម្រិត : អត្រូមកាបូនដែលចងសម្ព័ន្ធជាមួយជាន់ជាមួយអត្រូមកាបូនបីផ្សេងទៀត ។</p>
<p>tertiary hydrogen : A hydrogen atom that is bonded to a tertiary carbon atom.</p>	<p>អ៊ីដ្រូសែនថ្នាំកម្រិត : អត្រូមអ៊ីដ្រូសែនដែលចងសម្ព័ន្ធជាមួយអត្រូមកាបូនថ្នាំកម្រិត ។</p>
<p>tertiary structure : Compact, three-dimensional shape of globular proteins.</p>	<p>ទំរង់ទីបី : ទំរង់ត្រីវិមាត្រហាប់ណែកនៃប្រូតេអ៊ីនគ្រាប់ ។</p>
<p>tetradentate ligand : A chelating agent which has four groups capable of attachment to a metal ion, Also known as quadridentate ligand.</p>	<p>លីកង់ទ្រេញបួន : ភ្នាក់ងារធៀបដែលមានក្រុមដៃ សម្ព័ន្ធបួនអាចចងសម្ព័ន្ធជាមួយអ៊ីយ៉ុងលោហៈ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា លីកង់ចតុរូប ។</p>
<p>tetrahedral (angle) : A bond angle of 109.5 degrees created when a central atom forms four bonds directed toward the corners of a regular tetrahedron.</p>	<p>ចតុមុខ(មុំ) : មុំនៃសម្ព័ន្ធ 109,5 ដឺក្រេដែលកើតឡើងនៅពេលអត្រូមកណ្តាលបង្កើតសម្ព័ន្ធបួនតំរង់ឆ្ពោះទៅជ្រុងនៃចតុមុខស្មើគ្នា ។</p>
<p>tetrahedron : A polyhedron with four triangular faces. Symmetrical geometric shape with four vertices and equal bond angles.</p>	<p>តេត្រាអែត ឬចតុមុខ : ពហុមុខដែលមានមុខត្រីកោណបួន ។ ទំរង់ធរណីមាត្រស៊ីមេទ្រី ជាមួយនឹងខ្សែឈររួន និងមានមុំសម្ព័ន្ធស្មើគ្នា ។</p>
<p>tetramer : A polymer that results from the union of four identical monomers; e.g., the tetramer C₈H₈ forms from union of four molecules of C₂H₂.</p>	<p>តេត្រាមែ : ប៉ូលីមែដែលជាលទ្ធផលពីការរួមគ្នានៃម៉ូណូមែបួនដូចគ្នាបេះបិទ ឧទាហរណ៍ តេត្រាមែ C₈H₈ កើតមកពីការរួមគ្នានៃម៉ូលេគុល C₂H₂ បួន ។</p>
<p>tetrapyrrole : A chemical structure in which four pyrrole rings are joined in straight chains, as in a phycobilin, or as joined rings as in a chlorophyll.</p>	<p>តេត្រាពីរីល : ទំរង់គីមីដែលក្នុងនោះខ្សែបិទពីរលូបួនត្រូវបានចងសម្ព័ន្ធជាខ្សែត្រង់ ដូចនៅក្នុងហ្វីកូប៊ីលីន ឬដូចខ្សែបិទដែលត្រូវភ្ជាប់ក្នុងក្លរ៉ូផ៊ីល ។</p>
<p>tetraterpene : A class of terpene compounds that contain isoprene units; best known are the carotenoid pigments from plants and animals such as lycopene, the red coloring matter in tomatoes.</p>	<p>តេត្រាទែប៉ែន : ថ្នាក់នៃសមាសធាតុទែប៉ែនដែលមានបណ្តុំអ៊ីសូប្រែន ដែលស្គាល់ច្បាស់គឺជាជាតិពណ៌កាបូរ៉ូតេណូអ៊ីតបានមកពីរុក្ខជាតិ និងសត្វដូចជាលីកូប៉ែន រូបធាតុពណ៌ក្រហមក្នុងផ្លែប៉េងប៉េង ។</p>

<p>theoretical yield : The amount of product that could form during a reaction calculated from a balanced chemical equation; it represents the maximum amount of product that could be formed from a given amount of reactant.</p>	<p>ទិន្នផលតាមទ្រឹស្តី : បរិមាណនៃផលិតផលដែលអាចកើតឡើងក្នុងកំឡុងពេល ប្រតិកម្មដែលគណនាពីសមីការគីមីមានលំនឹង។ វាតាងអោយបរិមាណអតិបរមានៃផលិតផលដែលកើតឡើងពីបរិមាណនៃប្រតិករផ្តល់បានអោយ។</p>
<p>theories : A description of nature that includes more than one law but has not achieved the unquestionable status of a law is sometimes called a theory. (e.g. Einstein's theory of relativity and Darwin's theory of evolution).</p>	<p>ទ្រឹស្តី : ការពិពណ៌នាពីធម្មជាតិដែលបញ្ចូលច្បាប់ច្រើនជាងមួយ ប៉ុន្តែមិនទាន់ទៅដល់ស្ថានភាពមិនអាចសួរបាននៃច្បាប់ ជួនកាលហៅថា ទ្រឹស្តី។ ឧទាហរណ៍ ទ្រឹស្តីធៀបអាញស្តាញ និងទ្រឹស្តីវិវត្តន៍ដារវីន។</p>
<p>thermal analysis : Any analysis of physical or thermodynamic properties of materials in which heat (or its removal) is directly involved; e.g., boiling, freezing, solidification-point determinations, heat of fusion and heat of vaporization measurements, distillation, calorimetry, and differential thermal, thermogravimetric, thermometric, and thermometric titration analyses. Also known as thermoanalysis.</p>	<p>វិភាគដោយកំដៅ : ការវិភាគលក្ខណៈរូប ឬលក្ខណៈទែម៉ូឌីណាមិចរបស់រូបធាតុដែលក្នុង នោះកំដៅ (ឬការផ្តាច់ចេញរបស់វា) បានចូលរួមដោយផ្ទាល់។ ឧទាហរណ៍ការកំណត់សីតុណ្ហភាពរំពុះ កំណក ភាពកករឹង រង្វាស់កំដៅរលាយនិងកំដៅរំហួត បំណិត កាឡូរីមេត្រ និងវិភាគកំដៅឌីផេរ៉ង់ស្យែល ទែម៉ូក្រាវីមេទ្រិច ទែម៉ូមេទ្រិច និងអត្រាកម្មទែម៉ូមេទ្រិច។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាវិភាគទែម៉ូ។</p>
<p>thermal black : A type of carbon black made by a thermal process using natural gas; used in the rubber industry.</p>	<p>កាបូនខ្មៅដោយកំដៅ : ប្រភេទកាបូនខ្មៅដែលផលិតដោយលំដាប់កំដៅដោយប្រើឧស្ម័នធម្មជាតិ ដែលត្រូវបានប្រើក្នុងឧស្សាហកម្មកៅស៊ូ។</p>
<p>thermal degradation : Molecular deterioration of materials (usually organics) because of overheat; can be avoided by low-temperature or vacuum processing, as for foods and pharmaceuticals.</p>	<p>តំលាមគុណភាពដោយកំដៅ : ការខូចទ្រង់ទ្រាយម៉ូលេគុលនៃរូបធាតុ (ជាទូទៅសរីរាង្គ) ដោយសារការដុតកំដៅខ្លាំងពេក ដែលអាចជៀសវាងបានដោយការបញ្ចុះ សីតុណ្ហភាព ឬតាមលំដាប់សុញ្ញកាស ដូចជាចំពោះចំណីអាហារ និងឱសថ។</p>
<p>thermal diffusion : A phenomenon in which a temperature gradient in a mixture of fluids gives rise to a flow of one constituent relative to the mixture as a whole. Also known as thermodiffusion.</p>	<p>សំណាយកំដៅ : បាតុភូតដែលក្នុងនោះជំរាលនៃសីតុណ្ហភាពក្នុងល្បាយរត្តុរាវកើនឡើងតាមលំហូរនៃធាតុបង្កមួយដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងល្បាយដូចជាប្រព័ន្ធតែមួយ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ទែម៉ូសំណាយ។</p>
<p>thermal titration : See thermometric titration.</p>	<p>អត្រាកម្មកំដៅ : មើល thermometric titration ។</p>
<p>Thermoanalysis : See thermal analysis.</p>	<p>ឧទ្ទន្តវិភាគ : មើល thermal analysis ។</p>
<p>thermobalance : An analytical balance modified for thermogravimetric analysis, involving the measurement of weight changes associated with the transformations of matter when heated.</p>	<p>ជញ្ជីងទែម៉ូ : ជញ្ជីងវិភាគដែលបានកែច្នៃសំរាប់ប្រើក្នុងវិភាគទែម៉ូក្រាវីមេត្រ ដោយរួមមានរង្វាស់នៃបំរែបំរួលទំងន់ជាមួយនិងបំរែបំរួលរូបធាតុនៅពេលដុតកំដៅ។</p>
<p>thermochemistry : The measurement, interpretation, and analysis of heat changes accompanying chemical reactions and changes in state.</p>	<p>ទែម៉ូគីមី : រង្វាស់ បំណកស្រាយ និងការវិភាគនៃបំរែបំរួលកំដៅជាមួយនិងប្រតិកម្មគីមី និងបំណាស់ប្តូរសណ្ឋាន។</p>
<p>thermodiffusion : See thermal diffusion.</p>	<p>ទែម៉ូសំណាយ : មើល thermal diffusion ។</p>
<p>thermodynamics : Science of the relation between heat and other forms of energy.</p>	<p>ទែម៉ូឌីណាមិច : វិទ្យាសាស្ត្រនៃអន្តរកម្មរវាងកំដៅ និងទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃថាមពល។</p>

<p>thermoelectric diffusion potential : A potential difference across an electrolyte that results when a temperature gradient causes one constituent to attempt to flow relative to the other.</p>	<p>ប៉ូតង់ស៊ីលអេឡិចត្រូលីតសំណាយកំដៅអគ្គីសនី : ផលសងប៉ូតង់ស៊ីលអេឡិចត្រូលីតកាត់អេឡិចត្រូលីតដែលចេញទទួលបាននៅពេលវាសីតុណ្ហភាពបណ្តាលអោយធាតុបង្កមួយចង់ហូរទៅទីណាមួយផ្សេងទៀត ។</p>
<p>thermogravimetric analysis : Chemical analysis by the measurement of weight changes of a system or compound as a function of increasing temperature.</p>	<p>វិភាគទម្ងន់ទ្រុឌទ្រោម : វិភាគគីមីដោយការផ្ទៀងផ្ទាត់បំប្លែងម៉ាស់នៃប្រព័ន្ធឬសមាសធាតុជាអនុគមនៃកំណើនសីតុណ្ហភាព ។</p>
<p>thermokinetic analysis : A type of enthalpimetric analysis which uses kinetic titrimetry; involves rapid and continuous automatic delivery of a suitable titrant, under judiciously controlled experimental conditions with temperature measurement; the end points obtained are converted by mathematical procedures into valid stoichiometric equivalence points and used for determining reaction rate constants.</p>	<p>វិភាគទម្ងន់ស៊ីនេទិច : ប្រភេទនៃវិភាគរង្វាស់អង់តាល់ពីមេទ្រិចដែលប្រើអត្រាត្រួតត្រាស៊ីនេទិចដែលមានការផ្តល់អោយលឿន និងបន្តដោយស្វ័យប្រវត្តិនៃធាតុអត្រាករសមស្រប ក្រោមលក្ខខណ្ឌពិសោធន៍មានការត្រួតពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់រួមជាមួយនឹងការវាស់សីតុណ្ហភាព ចំណុចចុងបញ្ចប់ទទួលបានត្រូវបំប្លែងតាមលំនាំគណិតវិទ្យាទៅជាចំនុចលីនេទិច ស្តុក្កិស្តុមាត្របានការ និងប្រើសំរាប់គណនាថេរល្បឿនប្រតិកម្ម ។</p>
<p>thermometer : An instrument used for measuring the temperature of a substance.</p>	<p>ទែម៉ូម៉ែត្រ : ឧបករណ៍ប្រើសំរាប់វាស់សីតុណ្ហភាពនៃសារធាតុ ។</p>
<p>thermometric analysis : A method for determination of the transformations a substance undergoes while being heated or cooled at an essentially constant rate, e.g., freezing-point determinations.</p>	<p>វិភាគទម្ងន់ម៉ែត្រិច : វិធីកំណត់បំប្លែងសារធាតុស្ថិតនៅក្រោមការដុតកំដៅឬការធ្វើអោយត្រជាក់នៅល្បឿនថេរជាចាំបាច់ ។ ឧទាហរណ៍ ការកំណត់ចំណុចកក ។</p>
<p>thermometric titration : A titration in an adiabatic system yielding a plot of temperature versus volume of titrant; used for neutralization, precipitation, redox, organic condensation, and complex-formation reactions. Also known as calorimetric titration; enthalpy titration; thermal titration.</p>	<p>អត្រាកម្មទម្ងន់ម៉ែត្រិច : អត្រាកម្មក្នុងប្រព័ន្ធអាឌីបាទិចដែលទទួលបានជាខ្សែកោងនៃសីតុណ្ហភាពនិងនៃមាឌអត្រាករត្រូវបានប្រើសំរាប់ប្រតិកម្មបន្ស្រាប ប្រតិកម្មកំណក ប្រតិកម្មរដុក ប្រតិកម្មកុងដង់សង់ស៊ីយ៉ាស៊ីន និងប្រតិកម្មកំណក់ផ្សេងៗ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អត្រាកម្មកាឡូរីមេទ្រិច អត្រាកម្មអង់តាល់ពី អត្រាកម្មកំដៅ ។</p>
<p>thermoplastic elastomer : A polymer that can be processed as a thermoplastic material but also possesses the properties of a conventional thermoset rubber. Abbreviated TPE.</p>	<p>អេឡាស្ទូមែរទែម៉ូប្លាស្ទិច : ប៉ូលីមែរដែលអាចត្រូវបានដំណើរការជាសារធាតុទម្ងន់ផ្សេងៗ ប៉ុន្តែមានលក្ខណៈធ្វើអោយកៅស៊ូឡើងកកដោយកំដៅធម្មតា ។ សរសេរកាត់ TPE ។</p>
<p>thermoplastic polymers: hard polymers that can be melted.</p>	<p>ប៉ូលីមែរទែម៉ូប្លាស្ទិច : ប៉ូលីមែរដែលអាចរលាយ ។</p>
<p>Thermosetting polymers: hard polymers formed by heating, that cannot be melted.</p>	<p>ប៉ូលីមែរទែម៉ូសេត : ប៉ូលីមែរកើតពេញឡើងដោយការដុតកំដៅដែលមិនអាចរលាយ ។</p>
<p>thermotropic liquid crystal : A liquid crystal prepared by heating the substance.</p>	<p>ក្រាមរាវទែម៉ូត្រូពិច : ក្រាមរាវដែលបានផលិតដោយដុតកំដៅសារធាតុ ។</p>
<p>thiazole dye : One of a family of dyes in which the chromophore groups are =C=N-, -S-C=, and used mainly for cotton; an example is primuline.</p>	<p>លំខត្រាស៊ីន : អំបូរមួយនៃលំខពិណដែលមានក្រុមត្រូម៉ូផរជា =C=N-, -S-C= និងប្រើជាចំបងចំពោះអំបោះ ។ ឧទាហរណ៍ ព្រីមុយលីន ។</p>
<p>Thiele melting-point apparatus : A stirred, specially shaped test-tube device used for the determination of the melting point of a crystalline chemical.</p>	<p>ឧបករណ៍វាស់ចំណុចរលាយ Theile : ឧបករណ៍រាងបំពង់សាកពិសេសដែលត្រូវបានប្រើសំរាប់កំណត់ចំណុចរលាយរបស់ធាតុគីមីក្រាម ។</p>

<p>thin-layer chromatography : Chromatography on thin layers of adsorbents rather than in columns: adsorbent can be alumina, silica gel, silicates, charcoals, or cellulose.</p>	<p>គ្រូម៉ាតូក្រាតិបទ្វ័យស្រីង : ការធ្វើគ្រូម៉ាតូក្រាតិលើបន្ទះនៃធាតុផ្ទៃសំរុបសើ ជាជាងក្នុងបំពង់។ ធាតុផ្ទៃសំរុបសើអាចជាអាឡុយមីន ដែលស៊ីលីស ស៊ីលីកាត ធូរ ឬសែលុយឡូស ។</p>
<p>thio- : A chemical prefix derived from the Greek theion, meaning sulfur; indicates the replacement of an oxygen in an acid radical by sulfur with a negative valence of 2.</p>	<p>ត្យូ- : បុព្វបទគីមីដែលបានមកពីពាក្យក្រិច theion មានន័យជាស្ថាន័យវិជ្ជមានពីការជំនួសអោយអុកស៊ីសែនក្នុងរ៉ាឌីកាល់អាស៊ីតដោយស្ថាន័យវិជ្ជមានដែលមានរ៉ាឌីកាល់អវិជ្ជមាន 2 ។</p>
<p>thioaldehyde : An organic compound that contains the -CHS radical and has the suffix -thial; e.g., ethanethial, CH₃CHS.</p>	<p>ត្យូអាល់ដេអ៊ីត : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលមានរ៉ាឌីកាល់-CHS និងមានបង្វិល -ត្យាល់ ។ ឧទាហរណ៍ អេតានេត្យាល់ ។</p>
<p>thiocyanate : A salt of thiocyanic acid that contains the -SCN radical: e.g.; sodium thiocyanate, NaSCN. Also known as sulfocyanate; sulfocyanide; thiocyanide.</p>	<p>ត្យូស្យានូ : អំបិលនៃអាស៊ីតត្យូស្យានូដែលមានរ៉ាឌីកាល់ -SCN ។ ឧទាហរណ៍ សូដ្យូមត្យូស្យានូ NaSCN ។ គេស្គាល់ផងដែរជា ស៊ុលផូស្យានូណាត ស៊ុលផូស្យានូ ត្យូស្យានូ ។</p>
<p>thiocyanide : See thiocyanate.</p>	<p>ត្យូស្យានូណាត : មើល thiocyanate ។</p>
<p>thioester : Functional group derived from an acid and a thiol.</p> $R_1 - \overset{\text{O}}{\parallel} C - S - R_2$	<p>ត្យូអេស្ត័រ : ក្រុមនាទីដែលបានមកពីអាស៊ីត និងត្យូល ។</p> $R_1 - \overset{\text{O}}{\parallel} C - S - R_2$
<p>thiol : Sulfur analog of an alcohol in which oxygen is replaced by sulfur.</p>	<p>ត្យូល : ស្ថាន័យវិជ្ជមានដែលដូចអាល់កុលដែលក្នុងនោះអុកស៊ីសែនត្រូវបានជំនួសដោយស្ថាន័យវិជ្ជមាន ។</p>
<p>third-order reaction : A chemical reaction in which the rate of reaction is determined by the concentration of three reactants.</p>	<p>ប្រតិកម្មលំដាប់ទីបី : ប្រតិកម្មគីមីដែលក្នុងនោះល្បឿនប្រតិកម្មត្រូវបានកំណត់ដោយកំហាប់នៃប្រតិករីបី ។</p>
<p>thiuram : A chemical compound containing a R₂NCS radical; occurs mainly in disulfide compounds; the most common monosulfide compound is tetramethylthiuram monosulfide.</p>	<p>ទីអ៊ុយរ៉ាម : សមាសធាតុគីមីដែលមានរ៉ាឌីកាល់ R₂NCS កើតមានជាសំខាន់ក្នុងសមាសធាតុឌីស៊ុលក្យូ ជាទូទៅបំផុតសមាសធាតុម៉ូណូស៊ុលក្យូគឺជាតេត្រាមេទីលទីអ៊ុយរ៉ាមម៉ូណូស៊ុលក្យូ ។</p>
<p>thixotropy : Property of certain gels which liquefy when subjected to vibratory forces, such as ultrasonic waves or even simple shaking, and then solidify again when left standing.</p>	<p>ទីស្យូត្រូពី : លក្ខណៈនៃយេលមួយចំនួនដែលក្លាយជារាវនៅពេលរងនូវកំលាំងលំញ័រ ដូចជារលកសូន្យអ៊ុលត្រា ឬការរញ្ជួយធម្មតា និងបន្ទាប់មកវិញឡើងវិញពេលទុកអោយនៅស្ងៀម ។</p>
<p>Thomson-Berthelot principle : The assumption that the heat released in a chemical reaction is directly related to the chemical affinity and that in the absence of the application of external energy, that chemical reaction which releases the greatest heat is favored over others; the principle is in general incorrect, but applies in certain special cases.</p>	<p>គោលការណ៍ Thomson-Berthelot : ការសន្មតថាកំដៅដែលបញ្ចេញក្នុងប្រតិកម្មគីមីទាក់ទងផ្ទាល់នឹងចំណូលគីមី និងថាក្នុងអវត្តមាននៃការផ្តល់ថាមពលពីខាងក្រៅដែលប្រតិកម្មនោះបញ្ចេញកំដៅខ្លាំងបំផុតសំរាប់ប្រតិកម្មដទៃទៀត ។ គោលការណ៍នេះមិនត្រឹមត្រូវទូទៅទេ ប៉ុន្តែអាចប្រើបានក្នុងករណីពិសេសមួយចំនួន ។</p>

<p>Thorpe reaction : The reaction by which, in presence of lithium amides, α, ω- dinitriles undergo base-catalyzed condensation to cyclic iminonitriles, which can be hydrolyzed and decarboxylated to cyclic ketones.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Thorpe : ប្រតិកម្មដែលក្នុងវត្ថុមានលីច្នូមអាមីន α, ω-ឌីនីត្រីល រងប្រតិកម្មកុងដង់កម្មកាតាលីកម្មបាសលីច្នូមអាមីនអោយជាស៊ីម៉ាណូនីត្រីល ដែលអាចរងអ៊ីដ្រូលីស និងដេកាបូកស៊ីលកម្មជាសេតូនខ្សែបិទ ។</p>
<p>tie line : A line on a phase diagram joining the two points which represent the composition of systems in equilibrium. Also known as conode.</p>	<p>បន្ទាត់ភ្ជាប់ : បន្ទាត់នៅលើដ្យាក្រាមផាសដែលភ្ជាប់ចំណុចពីរតាងអោយសមាសភាពនៃប្រព័ន្ធក្នុងស្ថានភាពលំនឹង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កូណូត ។</p>
<p>tight ion pair : An ion pair composed of individual ions which keep their stereochemical configuration; no solvent molecules separate the cation and anion. Also known as contact ion pair; intimate ion pair.</p>	<p>គូអ៊ីយ៉ុងសម្របសម្រួល : គូអ៊ីយ៉ុងបង្កឡើងដោយអ៊ីយ៉ុងដោយឡែកពីគ្នាដែលរក្សារូបសណ្ឋានស្តេរ៉េអូគីមីរបស់វា គ្មានម៉ូលេគុលធាតុរំលាយព្យែកកាចុង និងអាត្មា ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា គូអ៊ីយ៉ុងប៉ះគ្នាគូអ៊ីយ៉ុងស្និទ្ធស្នាល ។</p>
<p>time-of-flight mass spectrometer : A mass spectrometer in which all the positive ions of the material being analyzed are ejected into the drift region of the spectrometer tube with essentially the same energies, and spread out in accordance with their masses as they reach the cathode of a magnetic electron multiplier at the other end of the tube.</p>	<p>ស្ព្រីចត្រូម៉ែត្រម៉ាស់សម័យថ្មី : ស្ព្រីចត្រូម៉ែត្រម៉ាស់ដែលក្នុងនោះអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានទាំងអស់របស់សារធាតុត្រូវវិភាគត្រូវបានបាញ់បញ្ចេញទៅក្នុងតំបន់អណ្តែតនៃបំពង់ស្ព្រីចត្រូម៉ែត្រដែលមានថាមពលសំខាន់ដូចគ្នា និងពង្រាយទៅតាមរយៈម៉ាស់ពេលវា ទៅដល់កាតូតនៃឧបករណ៍បង្កើនចំនួនអេឡិចត្រុងម៉ាញ៉េទិចនៅចុងម្ខាងទៀតនៃបំពង់ ។</p>
<p>time-resolved laser spectroscopy : A method of studying transient phenomena in the interaction of light with matter through the exposure of samples to extremely short and intense pulses of laser light. down to sub-nanosecond or sub-picosecond duration.</p>	<p>ការសិក្សាស្ព្រីចត្រូម៉ែត្រម៉ាស់ : វិធីសិក្សាបាតុភូតឆ្លងកាត់ក្នុងអន្តរកម្មនៃ ពន្លឺដោយការដាក់ភាគសំណាកអោយប៉ះចរន្តពន្លឺឡាស៊ែរខ្លាំង និងក្នុងអំឡុងពេល ខ្លីបំផុតរហូតដល់ក្រោមណាណូនាទី ឬក្រោមពិកូនាទី ។</p>
<p>Tischenko reaction : The formation of an ester by the condensation of two molecules of aldehyde utilizing a catalyst of aluminum alkoxides in the presence of a halide.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Tischenko : កំណើតអេស្ត័រដោយប្រតិកម្មកុងដង់កម្មនៃម៉ូលេគុលពីររបស់អាឡ់ដេអ៊ីតដោយប្រើប្រាស់កាតាលីករអាឡុយមីញ៉ូមអាឡ់កុកស៊ីតក្នុងវត្ថុមានរបស់អាឡុយសែន ។</p>
<p>titanate : A salt of titanic acid; titanates of the M_2TiO_3 type are called metatitanates. Those of the M_4TiO_4 type are called orthotitanates; an example is sodium titanate $(Na_2O)_2Ti_2O_5$</p>	<p>ទីតាណាត : អំបិលនៃអាស៊ីតទីតានិច ។ ទីតាណាតនៃប្រភេទ M_2TiO_3 ត្រូវបានហៅថា មេតាទីតាណាត ។ ទីតាណាតនៃប្រភេទ M_4TiO_4 ត្រូវបានហៅថា អរតូទីតាណាត ។ ឧទាហរណ៍ សូដ្យូមទីតាណាត $(Na_2O)_2Ti_2O_5$ ។</p>
<p>titer : 1. The concentration in a solution of a dissolved substance as shown by titration. 2. The least amount or volume needed to give a desired result in titration. 3. The solidification point of hydrolyzed fatty acids.</p>	<p>អត្រា : 1. កំហាប់របស់សារធាតុរលាយក្នុងសូលុយស្យុងដែលត្រូវបានកំណត់ដោយអត្រាកម្ម ។ 2. បរិមាណប្រមាណតិចបំផុតត្រូវការដើម្បីសម្រេចលទ្ធផលចង់បានក្នុងអត្រាកម្ម ។ 3. ចំណុចរឹងនៃអាស៊ីតខ្លាញ់អ៊ីដ្រូលីស ។</p>
<p>titrand : The substance that is analyzed in a titration procedure.</p>	<p>ធាតុធ្វើអត្រាកម្ម : សារធាតុដែលត្រូវបានវិភាគក្នុងលំនាំអត្រាកម្ម ។</p>
<p>titrant : Solution of known concentration and composition used for analytical titrations. Also known as standard solution.</p>	<p>អត្រាកម្ម : សូលុយស្យុងដែលដឹងកំហាប់ និងសមាសភាពដែលត្រូវប្រើសំរាប់អត្រាកម្មវិភាគ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សូលុយស្យុងស្តង់ដារ ។</p>

<p>titration : A method of analyzing the composition of a solution by adding known amounts of a standardised solution until a given reaction (color change, precipitation, or conductivity change) is produced. The point at which the unknown is completely consumed is usually identified by a chemical indicator that changes color at the “end point.”</p>	<p>អត្រាកម្ម : វិធីវិភាគសមាសភាពរបស់សូលុយស្យុងដោយការបន្ថែមបរិមាណសូលុយស្យុងស្តង់ដាររហូតដល់ប្រតិកម្មកើតមាន (ប្រែពណ៌ កំណកកក ឬការផ្លាស់ប្តូរកំរិតចំណុះ) ។ ចំណុចដែលសូលុយស្យុងមិនស្គាល់ត្រូវបានប្រើអស់ច្រើនតែត្រូវបានកំណត់ដោយការប្រើធាតុចង្កុលពណ៌គីមីដែលផ្លាស់ប្តូរពណ៌នៅចំណុចបញ្ចប់ ។</p>
<p>titrimetric analysis : See volumetric analysis.</p>	<p>ការវិភាគទិន្នន័យវេទមន្ត : មើល volumetric analysis ។</p>
<p>tocopherol : Any of several substances having vitamin E activity that occur naturally in certain oils; α-tocopherol possesses the highest biological activity.</p>	<p>តូកូផេរ៉ូល : សារធាតុដែលមានសកម្មភាពវីតាមីន E ដែលកើតតាមធម្មជាតិក្នុងប្រេងមួយចំនួន ។ α-តូកូផេរ៉ូលមានសកម្មភាពជីវសាស្ត្រខ្ពស់បំផុត ។</p>
<p>tolerance interval : That range of values within which it has been calculated that a specified percentage of individual values of measurements will lie with a stated confidence level.</p>	<p>ចន្លោះអត់អោល : ចន្លោះតំលៃដែលក្នុងនោះវាត្រូវបានគណនាដែលភាគរយយថាប្រភេទរបស់តំលៃដោយឡែកនៃម្ចាស់នឹងជាតំលៃកំរិតភាពជឿជាក់ ។</p>
<p>Tollen’s aldehyde test : A test that uses an ammoniacal solution of silver oxides to test for aldehydes and ketones.</p>	<p>តេស្តអាល់ដេអ៊ីត Tollen : តេស្តដែលប្រើសូលុយស្យុងអាម៉ូញាក់នៃប្រាក់អុកស៊ីតដើម្បីធ្វើតេស្តអាល់ដេអ៊ីត និងសេតូន ។</p>
<p>toluene (methyl benzene) : A colorless liquid, main use as a solvent. $\text{CH}_3\text{C}_6\text{H}_5$</p>	<p>តូលុយអែន (មេទីលបង់សែន) : វត្ថុរាវគ្មានពណ៌ច្រើនប្រើជាធាតុរំលាយ ។ មានរូបមន្ត $\text{CH}_3\text{C}_6\text{H}_5$ ។</p>
<p>tonne : A metric unit of mass equal to 1,000 kilograms.</p>	<p>តោន : ខ្នាតទំងន់នៃម៉ាសស្មើនឹង 1000 គីឡូក្រាម ។</p>
<p>topochemical control : In a chemical reaction, product formation that is determined by the orientation of molecules in the crystal.</p>	<p>ការគ្រួសពិតគ្រួស្មុំគីមី : កំណត់លិចផលដែលត្រូវបានកំណត់ដោយការតំរង់ទិសម៉ូលេគុលក្នុងក្រាមក្នុងប្រតិកម្មគីមី ។</p>
<p>torr : Unit of pressure equal to the pressure exerted by a standard column of mercury 1.00 mm in height.</p>	<p>ទំរ : ឯកតាសំពោលស្មើនឹងសំពោលក្នុងបំពង់ស្តង់ដារនៃបារ៉ូម៉ែត្រ 1,00 មីលីម៉ែត្រ ។</p>
<p>torsional angle : The angle between bonds on adjacent atoms.</p>	<p>មុំសង្កត់រង្វង់ : មុំរវាងសម្ព័ន្ធនៃអាតូមជាប់គ្នា ។</p>
<p>total heat of dilution : See heat of dilution.</p>	<p>កំដៅពង្រាវសរុប : មើល heat of dilution ។</p>
<p>total heat of solution : See heat of solution.</p>	<p>កំដៅសូលុយស្យុងសរុប : មើល heat of solution ។</p>
<p>total solids : The total content of suspended and dissolved solids in water.</p>	<p>វត្ថុរឹងសរុប : បរិមាណសរុបនៃវត្ថុរឹងដែលវិលវល់ និងរលាយក្នុងទឹក ។</p>
<p>toxic : Poisonous.</p>	<p>ពុល : សារធាតុពុល ។</p>
<p>TPE : See thermoplastic elastomer.</p>	<p>TPE : មើល thermoplastic elastomer ។</p>
<p>trace analysis : Analysis of a very small quantity of material of a sample by such techniques as polarography or spectroscopy.</p>	<p>វិភាគបរិមាណតិចតួច : ការវិភាគបរិមាណតិចតួចនៃសារធាតុរបស់ភាគសំណាកតាមបច្ចេកទេសប៊ូឡូក្រាភី ឬស្ទ្រូស្កូប ។</p>
<p>trace element : 1. An element which needed in very small amounts in the body or by plants. 2. An element in a sample that has an average concentration of less than 100 parts per million atoms or less than 100 micrograms per gram.</p>	<p>ធាតុបំប៉នតិចតួច : 1. ធាតុដែលត្រូវការក្នុងបរិមាណតិចតួចសំរាប់រាងកាយ ឬរុក្ខជាតិ ។ 2. ធាតុដែលក្នុងភាគសំណាកមានកំហាប់ជាមធ្យមតិចជាង 100 ភាគលានអាតូម ឬតិចជាង 100 មីក្រូក្រាមក្នុង 1 ក្រាម ។</p>

<p>tracer : Radioactive isotope used to follow the passage of the element of molecule in question through a biological or physical system.</p>	<p>ធាតុតាមដាន : អ៊ីសូតូបវិទ្យុសកម្មដែលប្រើដើម្បីតាមពិនិត្យលើការឆ្លងកាត់ធាតុរបស់ម៉ូលេគុលដែលកំពុងយកមកពិនិត្យតាមប្រព័ន្ធដីវសាស្ត្រឬរូប ។</p>
<p>trans- : Prefix used to designate two similar groups on opposite sides of a molecule.</p>	<p>ត្រង់ : បុព្វបទប្រើដើម្បីបញ្ជាក់ក្រុមដូចគ្នាពីរស្ថិតនៅប្រឈមគ្នានៃម៉ូលេគុលមួយ ។</p>
<p>transamination : 1. The transfer of one or more amino groups from one compound to another. 2. The transposition of an amino group within a single compound.</p>	<p>បន្ថែមអាមីនកម្ម : 1. ការផ្ទេរក្រុមអាមីនមួយឬច្រើនពីសមាសធាតុមួយទៅសមាសធាតុមួយទៀត ។ 2. ការផ្ទេរទីតាំងរបស់ក្រុមអាមីននៅក្នុងសមាសធាតុតែមួយ ។</p>
<p>transesterification : Conversion of an organic acid ester into another ester of that same acid.</p>	<p>បន្ថែមអេស្ត័រកម្ម : បំប្លែងអេស្ត័រអាស៊ីតសរីរាង្គទៅជាអេស្ត័រដែលដូចគ្នានឹងអាស៊ីតរបស់វា ។</p>
<p>transfer RNA (tRNA) : Ribonucleic acid molecules that transfer the correct amino acids into the protein that is being synthesised by ribosomes.</p>	<p>ARN ទីតាំង : ម៉ូលេគុលអាស៊ីតរីបូស៊ីតក្លែកៗដែលផ្ទេរអាស៊ីតអាមីនត្រឹមត្រូវដើម្បីបង្កើតប្រូតេអ៊ីនដែលត្រូវបានសំយោគឡើង ដោយរីបូសូម ។</p>
<p>transition : See activated complex.</p>	<p>អន្តរការព : មើល activated complex ។</p>
<p>transition elements : A set of elements in the periodic table with unfilled d- or f-sub shells. They have typical metallic properties, have variable valency, colored compounds and form coordination compounds. Many are paramagnetic and good catalysts.</p>	<p>ធាតុឆ្លង : ក្រុមនៃធាតុក្នុងតារាងខួបដែលមានស្រទាប់ d ឬ f មិនទាន់បំពេញ ។ ធាតុនោះមានលក្ខណៈជាលោហៈ គួយយ៉ាងដែលមានវ៉ុលតេស្តជាសមាសធាតុពណ៌ និងបង្កើតជាសមាសធាតុកូអរដ្ឋីណាស្យុង ។ ភាគច្រើនគឺជាប៉ារ៉ាម៉ាញេទិច និងជាកាតាលីករដ៏ល្អ ។</p>
<p>transition interval : In a titrimetric analysis, the range in concentration of the species being determined over which a variation in a chemical indicator can be observed visually.</p>	<p>ចន្លោះអន្តរការព : ចន្លោះកំហាប់នៃប្រភេទគីមីដែលត្រូវបានកំណត់ដែលខាងលើចន្លោះនោះបំប្លែងរូបធាតុដុលពណ៌គីមីអាចត្រូវបានសង្កេតយ៉ាងច្បាស់ក្នុងវិភាគទីមេទ្រិច ។</p>
<p>transition state : See activated complex.</p>	<p>អន្តរការព : មើល activated complex ។</p>
<p>transition temperature : The temperature at which an enantiotropic polymorph is converted into a different form.</p>	<p>សីតុណ្ហភាពអន្តរការព : សីតុណ្ហភាពដែលប្លង់ម៉ូលីម៉ែរផ្សេងគ្នាត្រូវបានបំប្លែងទៅជាទម្រង់ផ្សេងទៀត ។</p>
<p>transition time : The time interval needed for a working (non- reference) electrode to become polarised during chronopotentiometry (time-measurement electrolysis of a sample).</p>	<p>រយៈពេលអន្តរការព : ចន្លោះរយៈពេលត្រូវការសំរាប់ធ្វើអោយអេឡិចត្រូត (មិនមែនគោល) ក្លាយទៅជាប៉ូលែក្នុងកំឡុងពេលវេលាវិវត្តន៍ស្បែកមាត្រ (រង្វាស់រយៈពេលអគ្គីសនីវិភាគរបស់ភាគសំណាក) ។</p>
<p>translation : Synonym for protein synthesis. Information stored in mRNA is used to direct the synthesis of protein.</p>	<p>ការបកប្រែក្រុម : សម្របសម្រួលសំរាប់ការសំយោគប្រូតេអ៊ីន ។ ព័ត៌មានដែលស្តុកក្នុង ARN ទីតាំងត្រូវបានប្រើដើម្បីដឹកនាំការសំយោគប្រូតេអ៊ីន ។</p>
<p>translational energy : The kinetic energy of gaseous or liquid molecules that is associated with their motion within their particular chemical systems.</p>	<p>ថាមពលផ្លាស់ទី : ថាមពលស៊ីនេទិចរបស់ម៉ូលេគុល ឧស្ម័ន ឬអង្គធាតុរាវដែលទាក់ទងទៅនឹងចលនាក្នុងប្រព័ន្ធគីមីជាក់លាក់ ។</p>

<p>transmission diffraction : A type of electron diffraction analysis in which the electron beam is transmitted through a thin film or powder whose smallest dimension is no greater than a few tenths of a micrometer.</p>	<p>ឌីផ្រាក់ស្យុងបញ្ជូនអ៊ីលេកត្រុង : ប្រភេទនៃការវិភាគចំណាំងផ្លាតអេឡិចត្រុង ដែលក្នុងនោះបាច់ពន្លឺអេឡិចត្រុងត្រូវបានបញ្ជូនតាមបន្ទះហ្វីលស្តើង ឬម្សៅដែលមានវិមាត្រតូចបំផុតគឺមិនធំជាងប៉ុន្មានភាគដប់នៃមីក្រូម៉ែតទេ ។</p>
<p>transmittance : During absorption spectroscopy, the amount of radiant energy transmitted by the solution under analysis.</p>	<p>លទ្ធភាពបញ្ជូន : ក្នុងពេលស្ស៊ីចេសិក្យាសំរូប បរិមាណនៃថាមពលពន្លឺចាំងដែលបញ្ជូនដោយសូលុយស្យុងដែលកំពុងវិភាគ ។</p>
<p>transmutation : Process of conversion of one element to another by radioactive decay or nuclear bombardment.</p>	<p>បំប្លែងរូបធាតុ : លំនាំនៃបំប្លែងពីធាតុមួយទៅធាតុមួយទៀតតាមការបំបែកវិទ្យុសកម្មឬការបំបែកណ្វៃយ៉ូ ។</p>
<p>transpassive region : That portion of an anodic polarization curve in which metal dissolution increases as the potential becomes noble.</p>	<p>តំបន់ចំណុះ : ចំនែកខ្សែកោងនៃអាណូតប៉ូលកម្មដែលក្នុងនោះការរលាយរបស់លោហៈកើនឡើងនៅពេលប៉ូតង់ស្យែលប្រសើរឡើង ។</p>
<p>transplutonium element : An element having an atomic number greater than that of plutonium (94).</p>	<p>ធាតុឆ្លងតូលីយ៉ូម : ធាតុដែលមានលេខអាតូមធំជាងលេខអាតូមតូលីយ៉ូម (94) ។</p>
<p>transport number : The fraction of the total current carried by a given ion in an electrolyte. Also known as transference number.</p>	<p>ចំនួនជីកជញ្ជូន : ប្រភាគនៃចរន្តសរុបដឹកនាំដោយអ៊ីយ៉ុងណាមួយក្នុងអេឡិចត្រូលីត ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ចំនួនបន្ថែម ។</p>
<p>transuranic elements : Elements that have atomic numbers greater than 92; all are radioactive, are products of artificial nuclear changes, and are members of the actinide group. Also known as transuranium elements.</p>	<p>ធាតុឆ្លងអ៊ុយរ៉ាញ៉ូម : ធាតុដែលមានលេខអាតូមធំជាង 92 ដែលជាធាតុវិទ្យុសកម្ម និងជាផលិតផលនៃការផ្លាស់ប្តូរណ្វៃយ៉ូនិមិត្ត និងជាធាតុនៃក្រុមអាក់ទីនីត ។</p>
<p>transuranium elements : See transuranic elements.</p>	<p>ធាតុឆ្លងអ៊ុយរ៉ាញ៉ូម : មើល transuranic elements ។</p>
<p>trapping : A method for intercepting a reactive intermediate or molecule and removing it from the system or converting it to a more stable form for further study and identification.</p>	<p>ការដាក់អន្តរាគមន៍ : វិធីទប់ស្កាត់ធាតុកណ្តាលឬម៉ូលេគុលប្រតិកម្ម និងផ្តាច់វាចេញពីប្រព័ន្ធ ឬបំប្លែងវាទៅជាទម្រង់ថេរជាងសំរាប់ការសិក្សាបន្តនិងអត្តសញ្ញាណកម្ម ។</p>
<p>Traube's rule : In dilute solutions the concentration of a member of a homologous series at which a given lowering of surface tension is observed decreases threefold for each additional methylene group in a given series.</p>	<p>ច្បាប់ Traube : នៅក្នុងសូលុយស្យុងរាវ កំហាប់របស់សមាជិកនៃស៊េរីអូម៉ូឡូកដែលតំណឹងផ្ទៃអោយទាបត្រូវបានសង្កេតឃើញថាថយចុះបីដងចំពោះរាល់ការបន្ថែមក្រុមមេទីឡែនក្នុងស៊េរីនោះ ។</p>
<p>triacylglycerols : Triesters of glycerol and three fatty acids.</p>	<p>ត្រីអាស៊ីលក្លីសេរ៉ូល : ទ្រីអេស្ត្រនៃក្លីសេរ៉ូលនិងអាស៊ីតខ្លាញ់បី ។</p>
<p>triatomic : Consisting of three atoms.</p>	<p>ត្រីអាតូមិក : បង្កឡើងដោយអាតូមបី ។</p>
<p>triazole : A five-membered chemical ring compound with three nitrogens in the ring; e.g., C₂H₃N₃; proposed for use as a photoconductor and for copying systems.</p>	<p>ត្រីអាសូល : សមាសធាតុគីមីវង់ប្រាំប្រាំ ដែលមានអាសូតបីអាតូមក្នុងវង់ ។ ឧទាហរណ៍ C₂H₃N₃ សំរាប់ប្រើជាធាតុដឹកនាំពន្លឺ និងសំរាប់ប្រព័ន្ធចតចំលង ។</p>
<p>tricarboxylic acid (TCA) cycle : Cyclic pathway that oxidises acetyl-CoA to CO₂, yielding reduced and phosphorylated coenzymes as the other products.</p>	<p>ចង្កូរអាស៊ីតត្រីកាបូកស៊ីលីក (TCA) : ដំណើរស៊ីគីចដែលធ្វើអុកស៊ីតកម្មអាសេទីលកូអង់ស៊ីម A អោយទៅជាកាបូនឌីអុកស៊ីតដោយផ្តល់កូអង់ស៊ីមដែលរងរដុកម្មនិងផ្តល់វិលកម្មដូចជាផលិតផលដទៃទៀត ។</p>

<p>tridentate ligand : A chelating agent having three groups capable of attachment to a metal ion.</p>	<p>លីកង់ដ្រេនតេរី : ភ្នាក់ងារក្បែរដែលមានក្រុមបីដែលអាចភ្ជាប់ទៅនឹងអ៊ីយ៉ុង លោហៈ ។</p>
<p>triglycerides : triple esters of glycerol; fats or lipids.</p>	<p>ទ្រីក្លីសេរីត : ទ្រីអេស្តែរនៃក្លីសេរីល ខ្លាញ់ វិលីពីត ។</p>
<p>trigonal bipyramid : A trigonal planer molecule with a fifth atom outside the plane forming a pyramid.</p>	<p>បីពិរ៉ាមីតត្រីកោណ : ម៉ូលេគុលទំរង់ប្លង់ត្រីកោណដែលមានអាតូមទីប្រាំនៅខាងក្រៅប្លង់បង្កើតជាពិរ៉ាមីត ។</p>
<p>trigonal planer : A molecule having a central atom that is bonded to three other atoms, with all four lying in the same plane.</p>	<p>ទំរង់ប្លង់ត្រីកោណ : ម៉ូលេគុលមួយដែលមានអាតូមកណ្តាលចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងអាតូមបីផ្សេងទៀតដែលអាតូមទាំងបួនស្ថិតនៅលើប្លង់ជាមួយគ្នា ។</p>
<p>trimer : A molecule composed of three identical monomers.</p>	<p>ទ្រីមែរ : ម៉ូលេគុលដែលបង្កើតឡើងដោយម៉ូណូមែរីដូចគ្នា ។</p>
<p>triphenylmethane dye : A family of dyes with a molecular structure derived from (C₆H₅)₃CH₃ usually by NH₂, OH, or HSO₃ substitution for one of the C₆H₅ hydrogens; includes many coal tar dyes, e.g., rosaniline and fuchsin.</p>	<p>លំខទ្រីផេនីលមេតាន : អំបូរលំខដែលទំរង់ម៉ូលេគុលស្រឡាយមកពី (C₆H₅)₃CH₃ ជាទូទៅដោយការជំនួសអាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយនៃអាតូមអ៊ីដ្រូសែនរបស់ C₆H₅ ដោយ NH₂ រឺ OH ឬ HSO₃ ដែលរួមមានលំខដ៏ធ្យូងថ្ម ឧទាហរណ៍ រ៉ូសានីលីន និងហ្វូស៊ីន ។</p>
<p>triphenylmethyl radical : A free radical in which three phenyl rings are bonded to a single carbon. Also known as trityl radical.</p>	<p>រ៉ាឌីកាល់ទ្រីផេនីលមេទីល : រ៉ាឌីកាល់សេរីដែលវង់ផេនីលបីចងសម្ព័ន្ធនៅនឹងកាបូនតែមួយ ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា រ៉ាឌីកាល់ទ្រីទីល ។</p>
<p>triple bond : A covalent bond in which three pairs of electrons are shared by two atoms.</p>	<p>សម្ព័ន្ធបីជាន់ : សម្ព័ន្ធកូរ៉ាឡង់ដែលក្នុងនោះគូទាំងបីនៃអេឡិចត្រុងត្រូវបានរួមដោយអាតូមពីរ ។</p>
<p>triple phosphate : A phosphate containing magnesium, calcium, and ammonium ions.</p>	<p>ផូស្វាតបីជាន់ : ផូស្វាតដែលមានអ៊ីយ៉ុងម៉ាញ៉េស្យូម កាល់ស្យូមនិងអាម៉ូញ៉ូម ។</p>
<p>triple point : The temperature and pressure at which solid, liquid and gaseous states of a substance are in equilibrium.</p>	<p>ចំណុចលំនឹងទ្រីសណ្ឋាន : សីតុណ្ហភាព និងសំពាធដែលសណ្ឋានរាវ រាប និងរាប និងឧស្ម័ននៃសារធាតុមានលំនឹង ។</p>
<p>trisulfide : A binary chemical compound that contains three sulfur atoms in its molecule, e.g., iron trisulfide, Fe₂S₃.</p>	<p>ទ្រីស៊ុលផួរ : សមាសធាតុគីមីទ្វេរធាតុផ្សំឡើងពីដែលមានស្ថានីយ៍បីអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលរបស់វា ។ ឧទាហរណ៍ ដែកទ្រីស៊ុលផួរ Fe₂S₃ ។</p>
<p>triterpene : One of a class of compounds having molecular skeletons containing 30 carbon atoms, and theoretically composed of six isoprene units; numerous and widely distributed in nature, occurring principally in plant resins and sap; an example is ambrein.</p>	<p>ទ្រីទែរ៉ែបេន : សមាសធាតុមួយនៃថ្នាក់សមាសធាតុដែលគ្រោងម៉ូលេគុលមានអាតូមកាបូន 30 និងតាមទ្រីស្ត្រីបង្កើតដោយឯកតាអ៊ីសូប្រេនប្រាំមួយ ដែលបែងចែកក្នុងធម្មជាតិជាចំនួនច្រើនជាចំបងក្នុងជីវកូដាតិសិងរុក្ខស ឧទាហរណ៍ អំប្រើអ៊ីន ។</p>
<p>tritiated : Related to matter in which tritium atoms have replaced one or more atoms of ordinary hydrogen.</p>	<p>ទ្រីមូមេដ្យូស : ដែលទាក់ទងទៅនឹងរូបធាតុក្នុងនោះអាតូមទ្រីមូមបានជំនួសអ៊ីដ្រូសែនធម្មតាមួយឬច្រើនអាតូម ។</p>
<p>trityl radical : See triphenylmethyl radical.</p>	<p>រ៉ាឌីកាល់ទ្រីទីល : មើល triphenylmethyl radical ។</p>

<p>trivial name : A common name for a chemical compound derived from the names of the natural source of the compound at the time of its isolation and before anything is known about its molecular structure.</p>	<p>ឈ្មោះដើម : ឈ្មោះច្រើនប្រើសំរាប់សមាសធាតុគីមីស្រឡាយមកពីឈ្មោះនៃប្រភពធម្មជាតិរបស់សមាសធាតុនៅពេលវាត្រូវបានបំបែកចេញ និងមុនពេលដែលទំរង់ម៉ូលេគុលរបស់វាត្រូវបានស្គាល់ ។</p>
<p>Trouton's rule : An approximation rule for the derivation of molar heats of vaporization of normal liquids at their boiling points.</p>	<p>ច្បាប់ Trouton : ច្បាប់សន្មតសំរាប់ស្រឡាយរបស់កំដៅម៉ូលនៃរហូតវត្ថុរាវធម្មតានៅចំណុចរំពុះរបស់វា ។</p>
<p>true freezing point : The temperature at which the liquid and solid forms of a substance exist in equilibrium at a given pressure (usually 1 standard atmosphere; or 101,325 pascals).</p>	<p>ចំណុចកករឹង : សីតុណ្ហភាពដែលទំរង់រឹងនិងរាវរបស់សារធាតុមានអត្ថិភាពក្នុងស្ថានភាពលំនឹងនៅសំពាធកំណត់ (ជាទូទៅ 1 អាត់ម៉ូស្វែស្តង់ដា ឬ101,325 ប៉ាស្កាល់) ។</p>
<p>turbidimetric analysis : A scattered-light procedure for the determination of the weight concentration of particles in cloudy, dull. or muddy solutions; uses a device that measures the loss in intensity of a light beam as it passes through the solution. Also known as turbidimetry.</p>	<p>វិភាគភាពកកល្អក់ : លំនាំព្រាចពន្លឺសំរាប់ការកំណត់កំហាប់ទំរង់របស់ភាគល្អិតក្នុងសូលុយស្យុងស្រអាប់ ឬល្អក់ដោយប្រើឧបករណ៍វាស់អាំងតង់ស៊ីតេពន្លឺដែលបាត់ពេលដែលវាឆ្លងកាត់សូលុយស្យុង ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា កករ ។</p>
<p>turbidimetric titration : Titration in which the end point is indicated by the developing turbidity of the titrated solution.</p>	<p>អត្រាកកល្អក់វេរីមេត្រ : អត្រាកកល្អក់ដែលក្នុងនោះចំណុចចុងក្រោយត្រូវបានបង្ហាញដោយការកកល្អក់ភាពកកល្អក់នៃសូលុយស្យុងដែលធ្វើអត្រា ។</p>
<p>turbidimetry : See turbidimetric analysis.</p>	<p>កកល្អក់វេរីមេត្រ : មើល turbidimetric analysis ។</p>
<p>turbidity : 1. Measure of the clarity of an otherwise clear liquid by using colorimetric scales. 2. Cloudy or hazy appearance in a naturally clear liquid caused by a suspension of colloidal liquid droplets or fine solids.</p>	<p>ទ្វេសភាពខ្លាំង : 1. ការវាស់ភាពថ្លាវៃរបស់វត្ថុរាវថ្លាដោយប្រើមាត្រដ្ឋានកាឡូរីមេត្រិច ។ 2. ភាពកកល្អក់លក្ខណៈស្រអាប់លេចឡើងក្នុងវត្ថុរាវថ្លាបណ្តាលមកពីភាពវិលវល់នៃភាគល្អិតអង្គធាតុរាវកូឡូអ៊ីត ឬអង្គធាតុប្លង់ម៉ីដ្ល ។</p>
<p>Turnbull's blue : A blue pigment that precipitates from the reaction of potassium ferricyanide with a ferrous salt.</p>	<p>លំអ័ណ្ឌខៀវ Turnbull : ជាពិពណ៌ខៀវដែលរងជាកករដោយប្រតិកម្មនៃប៉ូតាស្យូមដែក(II)ស្យានូជាមួយអ័ប៊ីលដែក(II) ។</p>
<p>Twitchell reagent : A catalyst for the acid hydrolysis of fats; a sulfonated addition product of naphthalene and oleic acid that is a naphthalene-stearosulfonic acid.</p>	<p>ធាតុបង្ការលំ Twitchell : កាតាលីសសំរាប់អ៊ីដ្រូលីសអាស៊ីតខ្លាញ់ ។ ផលិតផលប្រតិកម្មបូកស៊ុលផួនកម្មនៃណាបតាឡែន និងអាស៊ីតអូលេអ៊ិចដែលជាអាស៊ីតណាបតាឡែនស្តេអារ៉ូស៊ុលផួនិច ។</p>
<p>two-dimensional chromatography : A paper chromatography technique in which the sample is resolved by standard procedures (ascending, descending, or horizontal solvent movement) and then turned at right angles in a second solvent and re-resolved.</p>	<p>ត្រួតវត្ថុត្រាវិវិដ្ឋាត្រីមាត្រ : បច្ចេកទេសត្រួតវត្ថុក្រាហ្វីក្រដាសដែលក្នុងនោះភាគសំណាកត្រូវបានចេញតាមទំរង់ការស្តង់ដា (ចលនាធាតុរំលាយឡើង ចុះ ឬដេក) និងបន្តបំបែកទៅមុខខាងស្តាំក្នុងធាតុរំលាយទីពីរនិងត្រូវបានញែកឡើងវិញ ។</p>
<p>two-fluid cell : Cell having different electrolytes at the positive and negative electrodes.</p>	<p>ពិលទ្វេសន្ទនិយ : កោសិកាដែលមានអេឡិចត្រូលីតខុសគ្នានៅអេឡិចត្រូតវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ។</p>
<p>U</p>	
<p>U.V. : Ultraviolet.</p>	<p>អ៊ុយវេ : ស្វាយអ៊ុលត្រា ។</p>

<p>Ullmann reaction : A variation of the Fittig synthesis, using copper powder instead of sodium.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Ullmann : បំបែកបំបែកនៃសំយោគ Fittig ដែលប្រើម្សៅទង់ដែងជំនួសអោយសូដ្យូម ។</p>
<p>ultimate analysis : The determination of the percentage of elements contained in a chemical substance.</p>	<p>វិភាគមុខគ្រោយ : ការកំណត់ភាគរយរបស់ធាតុដែលមានក្នុងសារធាតុគីមី ។</p>
<p>ultramarine blue : A blue pigment; a powder with heat resistance, used for enamels on toys and machinery, white baking enamels, printing inks, and cosmetics, and in textile printing.</p>	<p>ទ្រូមអ៊ុលត្រាមារីន : ជាពិណ្ឌិខៀវម្សៅដែលធននឹងកំដៅប្រើសំរាប់លាបប្រដាប់ក្នុងលេងនិងម៉ាស៊ីន លាបនំស ប្រើសំរាប់ទឹកថ្នាំបោះពុម្ពនិងគ្រឿងសំអាង និងបោះពុម្ពលើក្រាណាត់ ។</p>
<p>ultrasensitive mass spectrometry : A form of mass spectrometry in which the ions to be detected are accelerated to megaelectronvolt energies in a particle accelerator and passed through a thin gas cell or foil, stripping away outer electrons, so that contaminating molecules dissociate into lower-mass fragments, and isobars can be distinguished by particle detectors that measure ionization rate and total energy.</p>	<p>វិធីស្និទ្ធគ្រូម៉ាតូម៉ាសអ៊ុលត្រាសេនស៊ីវ : ទំរង់របស់ស្និទ្ធគ្រូម៉ាតូម៉ាសដែលក្នុងនោះអ៊ុយ៉ុងដែលត្រូវរកត្រូវបានពន្លឺទៅរកថាមពលអេឡិចត្រុងវ៉ុលខ្ពស់ ក្នុងឈ្នាំងល្បឿនភាគល្អិតហើយឆ្លងកាត់ថតឧស្ម័ន ឬបន្ទះកែវស្នើងដោយផ្តាច់អេឡិចត្រុងស្រទាប់ខាងក្រៅដូចនេះម៉ូលេគុលរបស់វាបំបែកជាបំពែកម៉ាសទាបនិងអ៊ុយ៉ុងអាចត្រូវបានព្យាករណ៍ដោយដេតិចទ័រភាគល្អិតដែលវាសំល្លៀកអ៊ុយ៉ុងកម្ម និងថាមពលសរុប ។</p>
<p>ultraviolet : A type of electromagnetic radiation with wavelengths from 18,00 nm to 33000 nm. It is a powerful mutagen and is harmful to the human retina skin.</p>	<p>ស្វាយអ៊ុលត្រា : ប្រភេទមួយនៃរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញេទិចដែលមានជំហានរលកពី 18,000nm ទៅ 33,000nm ។ វាគឺជាមួយតាសែសដែលមានឥទ្ធិពលខ្លាំង និងមានគ្រោះថ្នាក់ចំពោះរទេះនិងស្បែករបស់មនុស្ស ។</p>
<p>ultraviolet absorption spectrophotometry : The study of the spectra produced by the absorption of ultraviolet radiant energy during the transformation of an electron from the ground state to an excited state as a function of the wavelength causing the transformation.</p>	<p>ស្និទ្ធគ្រូម៉ាតូម៉ាសស្វាយអ៊ុលត្រា : ការសិក្សាស្និទ្ធបង្កើតឡើងដោយសំរូបនៃថាមពលបន្សាយពន្លឺស្វាយអ៊ុលត្រាក្នុងពេលបំបែកអេឡិចត្រុងពីសណ្ឋានដើមទៅសណ្ឋានរំញោចដែលជាអនុគមន៍នឹងជំហានរលកបណ្តាលអោយមានបំបែកនេះ ។</p>
<p>ultraviolet densitometry : An ultraviolet-spectrophotometry technique for measurement the colors on thin-layer chromatography absorbents following elution.</p>	<p>សន្ទូរស្វាយអ៊ុលត្រា : បច្ចេកទេសស្វាយអ៊ុលត្រាស្និទ្ធគ្រូម៉ាតូម៉ាតូម៉ាសសំរាប់ការវាស់ពិណ្ឌិធាតុសំរូបលើក្រាម៉ាតូក្រាហ្វិកបន្ទះស្នើងតាមអេលុយស្យុង ។</p>
<p>ultraviolet photoemission spectroscopy : A spectroscopic technique in which photons in the energy range 10.200 electronvolts bombard a surface and the energy spectrum of the emitted electrons gives information about the states of electrons in atoms and chemical bonding- Abbreviated UPS.</p>	<p>ការសិក្សាស្និទ្ធបន្ទូរស្វាយអ៊ុលត្រា : បច្ចេកទេសស្និទ្ធគ្រូម៉ាតូម៉ាតូម៉ាស ដែលផ្តុំក្នុងក្នុងចន្លោះថាមពល 10 - 200 អេឡិចត្រុងវ៉ុលបាញ់បំបែកផ្ទៃក្រៅ និងស្និទ្ធថាមពលរបស់អេឡិចត្រុងដែលខ្នាតចេញផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសណ្ឋានរបស់ អេឡិចត្រុងក្នុងអាតូម និងសម្ព័ន្ធគីមី ។ សរសេរអក្សរកាត់ UPS ។</p>
<p>ultraviolet spectrometer : A device which produces a spectrum of ultraviolet light and is provided with a calibrated scale for measurement of wavelength .</p>	<p>ស្និទ្ធគ្រូម៉េត្រូស្វាយអ៊ុលត្រា : ឧបករណ៍ដែលបង្កើតស្និទ្ធនៃពន្លឺស្វាយអ៊ុលត្រា និងមានមាត្រាដ្ឋានក្រិតសំរាប់វាស់នៃជំហានរលក ។</p>

<p>ultraviolet spectrophotometry : Determination of the spectra of ultraviolet absorption by specific molecules in gases or liquids {e.g.. Cl₂, SO₂, NO₂, CS₂, ozone, mercury vapor, and various unsaturated compounds .</p>	<p>ស្ពិចត្រូផូតូមេត្រីស្វ័យស្វ័យ : ការកំណត់ស្ពិចត្រូនៃសំរុបស្វ័យអ៊ុលត្រាវីយ៉ែតដោយម៉ូលេគុលយថាប្រភេទជាឧស្ម័ន ឬរាវ (ឧទាហរណ៍ Cl₂ , SO₂ NO₂ , CS₂ អូសូន ចំហាយបារត និងសមាសធាតុមិនផ្អែកផ្សេងៗទៀត) ។</p>
<p>ultraviolet spectroscopy : Absorption spectroscopy involving electromagnetic wavelengths in the range 4-400 nanometers.</p>	<p>ការសិក្សាស្ពិចស្វ័យស្វ័យ : ស្ពិចសិក្សាសំរុបដែលមានជំហានរលកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចក្នុងចន្លោះ 4 - 400 ណាណូម៉ែត្រ ។</p>
<p>uncertainty : Not definite or determined.</p>	<p>ភាពមិនពិតប្រាកដ : មិនជាក់លាក់ ឬមិនអាចកំណត់បាន ។</p>
<p>uncharged species : A chemical entity with no net electric charge. Also known as neutral species.</p>	<p>ប្រភេទគីមីគ្មានបន្ទុក : ធាតុគីមីដែលគ្មានបន្ទុកអគ្គិសនីច្បាស់ ។ គេស្គាល់ផងដែរជាប្រភេទគីមីណឺត ។</p>
<p>uncoupling phenomena : Deviations of observed spectra from those predicted in a diatomic molecule as the magnitude of the angular momentum increases caused by interactions which could be neglected at low angular moments.</p>	<p>ធាតុគុតមិនដូច : លំហកនៃស្ពិចសង្កេតពិនិត្យពីស្ពិចទាយទុកក្នុងម៉ូឡេគុលឌីអាតូមជាទំហំនៃម៉ូម៉ង់ម៉ូកើនឡើងបណ្តាលមកពីអន្តរកម្មដែលអាចចោលបាននៅម៉ូម៉ង់ម៉ូទាប ។</p>
<p>undersaturated fluid : Any fluid (liquid or gas) capable of holding additional vapor or liquid components in solution at specified conditions of pressure and temperature.</p>	<p>សន្ទនិយស្ទើរផ្អែក : សន្ទនិយ (រាវ ឬឧស្ម័ន) ដែលមានលទ្ធភាពទទួលបានបន្ថែមធាតុបង្កប់ហាយឬរាវក្នុងសូលុយស្យុងនៅលក្ខខណ្ឌសីតុណ្ហភាពនិងសំពាធជាក់លាក់ ។</p>
<p>unidentate ligand : A ligand that donates one pair of electrons in a complexation reaction to form coordinate bonds.</p>	<p>លីកង់មួយគូប្រូ : លីកង់ដែលអាចផ្តល់អេឡិចត្រុងមួយគូក្នុងប្រតិកម្មកុំផ្លិចកម្មដើម្បីបង្កើតសម្ព័ន្ធកូអរឌីណាស្យុង ។</p>
<p>unimolecular reaction : A chemical reaction involving only one molecular species as a reactant; e.g.. 2H₂O -> 2H₂ + O₂ as in the electrolytic dissociation of water.</p>	<p>ប្រតិកម្មម៉ូលេគុល : ប្រតិកម្មគីមីដែលទាក់ទងនឹងប្រភេទគីមីតែមួយជាប្រតិករ ឧទាហរណ៍ 2H₂O --> 2H₂ + O₂ ដូចក្នុងការបំបែកអគ្គិសនីរាវភាគីក ។</p>
<p>unit : Fixed quantity as a standard of measurement.</p>	<p>ឯកតា : បរិមាណមិនប្រែប្រួលដូចជារង្វាស់ស្តង់ដារ ។</p>
<p>universal gas constant R : Constant in the ideal gas law that relates pressure, temperature, and number of moles of gas present. It has the value 8.314510 JK⁻¹mol⁻¹</p>	<p>ថេរខ្ពស់បរិសុទ្ធ R : ថេរនៅក្នុងច្បាប់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធដែលទាក់ទងនឹងសំពាធសីតុណ្ហភាព និងចំនួនម៉ូលរបស់ឧស្ម័ន ។ វាមានតំលៃ 8,314510 JK⁻¹mol⁻¹ ។</p>
<p>uns-, unsym- : A chemical prefix denoting that the substituents of an organic compound are structurally unsymmetrical with respect to the carbon skeleton, or with respect to a function group (e.g., double or triple bond).</p>	<p>uns រឺ unsym : បុព្វបទគីមីបញ្ជាក់ពីធាតុជំនួសនៃសមាសធាតុសរីរាង្គដែលអេស៊ីមេទ្រីតាមទំរង់របស់វាដោយគោរពទៅតាមគ្រោងកាបូនឬតាមបង្កុំនាទី (ឧទាហរណ៍ សម្ព័ន្ធពីរជាន់ ឬបីជាន់) ។</p>
<p>unsaturated compound : Any chemical compound with more than one bond between adjacent atoms, usually carbon, and thus reactive toward the addition of other atoms at that point; e.g., olefins, diolefins, and unsaturated fatty acids.</p>	<p>សមាសធាតុមិនផ្អែក : សមាសធាតុគីមីដែលមានសម្ព័ន្ធជ្រើនជាងមួយរវាងអាតូមពីរនៅជាប់គ្នាទៅគឺអាតូមកាបូន ដូចនេះប្រតិកម្មនឹងការបន្ថែមអាតូមផ្សេងទៀត ឧទាហរណ៍ អូលេហ្វីន ឌីអូលេហ្វីន និងអាស៊ីតខ្លាញ់មិនផ្អែក ។</p>
<p>unsaturated fatty acids Fatty: acid that has one or more C-C double bonds.</p>	<p>អាស៊ីតខ្លាញ់មិនផ្អែក : អាស៊ីតខ្លាញ់ដែលមានសម្ព័ន្ធពីរជាន់មួយឬច្រើនរវាងកាបូន និងកាបូន ។</p>

<p>unsaturated hydrocarbon : One of a class of hydrocarbons that have at least one double or triple carbon-to-carbon bond that is not in an aromatic ring; examples are ethylene, propadiene, and acetylene.</p>	<p>អ៊ីដ្រូកាបូមីនផ្តុំត : ប្រភេទអ៊ីដ្រូកាបូដែលមានយ៉ាងតិចសម្ព័ន្ធពីជាន់ប្រតិជាន់មួយរវាងកាបូន-កាបូនដែលមិនមែនជាវង់អាវុម៉ាទិចទេ ឧទាហរណ៍ អេទីឡែន ប្រូប៉ាដ្យែន និងអាសេទីឡែន ។</p>
<p>upflow : In an ion-exchange unit, an operation in which solutions enter at the bottom of the unit and leave at the top.</p>	<p>លំហូរឡើងលើ : ក្នុងឧបករណ៍បណ្តុះអ៊ីយ៉ុង ដំណើរការបញ្ជូនសូលុយស្យុងតាមបាតឧបករណ៍ និងបញ្ចេញពីឧបករណ៍តាមផ្នែកខាងលើ ។</p>
<p>upper flammable limit : The maximum percentage of flammable gas or vapor in their above which, ignition cannot take place because the ratio of the gas to oxygen is too high. Also known as upper explosive limit.</p>	<p>អតិរេងលើនេះ : ភាគរយដែលអាចនេះអតិបរមានៃឧស្ម័នឬចំហាយដែលលើនោះដែលការនេះឡើងមិនអាចកើតឡើងដោយសារតែផលធៀបនៃឧស្ម័ននឹងអុកស៊ីសែនមានកំរិតខ្ពស់ពេក ។</p>
<p>urea cycle : Pathway that converts excess metabolic nitrogen to relatively nontoxic urea.</p>	<p>វដ្តអ៊ុយរេ : លំនាំបំបែកអាសូតលើសក្នុងមេតាបូលីសអោយទៅជាអ៊ុយរេអាមីនិក ។</p>
<p>USP acid test : A standard test in the United States to determine the carbonizable substances present in petroleum white oils.</p>	<p>តេស្តអាស៊ីត USP : តេស្តស្តង់ដាររបស់សហរដ្ឋអាមេរិកសំរាប់កំណត់សារធាតុ ដែលអាជុតធ្វើឲ្យមានក្នុងប្រេងសនៃប្រេងឥន្ធនៈ ។</p>
<p>UV stabiliser : Any chemical compound that, admixed with a thermoplastic resin, selectively absorbs ultraviolet rays; used to prevent ultraviolet degradation of polymers. Also known as ultraviolet stabiliser.</p>	<p>ធាតុលីស៊ីត UV : សមាសធាតុគីមី ដែលលាយគ្នាជាមួយជីវទន់ដោយកំដៅស្រូបដោយជ្រើសរើសនូវការស្និស្វាយអ៊ុលត្រាប្រេស៊ីសំរាប់ការពារតំហាយកំរិតអ៊ុលត្រាវីយ៉ុល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា ធាតុលីស៊ីតស្វាយអ៊ុលត្រា ។</p>
<h1>V</h1>	
<p>V band : Absorption bands that appear in the ultraviolet part of the spectrum clue to color centers produced in potassium bromide by exposure of the crystal at temperature of liquid nitrogen (81K) to intense penetrating x-rays.</p>	<p>បង់ V : បង់សំរូបដែលលេចឡើងក្នុងផ្នែកស្វាយអ៊ុលត្រាប្រេស៊ីតប្រាប់មជ្ឈមណ្ឌលពណ៌បានកើតឡើងក្នុងប្រូមូមដោយដាក់ក្រាមនៅសីតុណ្ហភាពនៃអាសូតរាវ (81K) អោយកាំរស្មី X ខ្លាំងឆ្លងកាត់ ។</p>
<p>vacuum condensing point : Temperature at which the sublimate (vaporised solid) condenses in a vacuum. Abbreviated vcp.</p>	<p>ចំណុចកកស្កន្យកាស : សីតុណ្ហភាពដែលធាតុហើរ (វត្ថុរឹងហួត) កជាញើសក្នុងសុញ្ញកាស ។ សរសេរអក្សរកាត់ជា vcp ។</p>
<p>vacuum thermobalance : An instrument used in thermogravimetry consisting of a precision balance and furnace that have been adapted for continuously measuring or recording changes in weight of a substance as a function of temperature; used in many types of physicochemical reactions where rates of reaction and energies of activation for vaporization, sublimation, and chemical reaction can be obtained.</p>	<p>ថ្នាក់ទំនប់សុញ្ញកាស : ឧបករណ៍ប្រើក្នុងទែម៉ូក្រាវីម៉ាត្រ រួមមានជញ្ជីងត្រាជូ និងឡដែលធ្វើតំរូវសំរាប់ការវាស់ប្រកត់ត្រាបំបែរលទ្ធផលនៃសារធាតុទៅតាមសីតុណ្ហភាព ប្រើក្នុងប្រតិកម្មរូប-គីមីច្រើនប្រភេទដែលល្បឿនប្រតិកម្ម និងថាមពលសកម្មកម្មសំរាប់ការបង្កតំហើរនិងប្រតិកម្មគីមីអាចត្រូវបានទទួល ។</p>

<p>vacuum ultraviolet spectroscopy : Absorption spectroscopy involving electromagnetic wavelengths shorter than 200 nanometers; a vacuum is used to avoid interference by the UV absorption of most gases.</p>	<p>ការសិក្សាស្ថិតិស្វយ័តអ៊ុលត្រាស្កេត្រូស្កូប : ស្ថិតិសិក្សាសំរាប់ដែលមានជំហានរលកអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចខ្លីជាង 200 ណាណូម៉ែត្រសុទ្ធត្រូវបានប្រើដើម្បីជៀសវាងការជ្រៀតជ្រែកដោយសំរាប់ការស្ថិតិស្វយ័តអ៊ុលត្រាស្កេត្រូស្កូបភាគច្រើន ។</p>
<p>valence : A number that shows the combining power of an element for other elements. Hydrogen is assigned valence 1 and the valence is the number of hydrogen atoms with which an atom of the given element combines.</p>	<p>ចំនួនវ៉ាលែន : ចំនួនដែលបង្ហាញលទ្ធភាពបន្សំនៃធាតុមួយចំពោះធាតុផ្សេងទៀត ។ អ៊ីដ្រូសែនត្រូវបានកំណត់វ៉ាលែន 1 និងវ៉ាលែនរបស់ធាតុមួយគឺជាចំនួនអាតូមអ៊ីដ្រូសែនដែលផ្សំគ្នាជាមួយវា ។</p>
<p>valence angle : See bond angle.</p>	<p>មុំចំនួនវ៉ាលែន : មើល bond angle ។</p>
<p>valence bond : The bond formed between the electrons of two or more atoms.</p>	<p>សម្ព័ន្ធចំនួនវ៉ាលែន : សម្ព័ន្ធដែលកកើតឡើងរវាងអេឡិចត្រុងនៃអាតូម ពីរឬច្រើន ។</p>
<p>valence electron : An electron in the highest occupied energy level of an atom.</p>	<p>អេឡិចត្រុងចំនួនវ៉ាលែន : អេឡិចត្រុងក្នុងកំរិតថាមពលខ្ពស់បំផុតរបស់អាតូម ។</p>
<p>valence number : A number that is equal to the valence of an atom or ion multiplied by + 1 or -1, depending on whether the ion is positive or negative, or equivalently on whether the atom in the molecule under consideration has lost or gained electrons from its free state.</p>	<p>ចំនួនវ៉ាលែន : ចំនួនដែលសមមូលនឹងវ៉ាលែនរបស់អាតូម ឬអ៊ីយ៉ុងគុណនឹង +1 ឬ -1 អាស្រ័យលើថាអ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមានឬអវិជ្ជមាន ឬលើអាតូមក្នុងម៉ូលេគុលកំពុងសិក្សាមានអេលិចត្រុងខាត ឬចំណេញពីស្ថានភាពសេរីរបស់វា ។</p>
<p>valence transition : A change in the electronic occupation of the 4 or 5 orbitals of the rare-earth or actinide atoms in certain substances at a certain temperature, pressure or composition.</p>	<p>អន្តរកាលចំនួនវ៉ាលែន : បំលាស់ប្តូរទីតាំងអេឡិចត្រុងនៃអរប៊ីតាល់ 4 ឬ 5 នៃអាតូមកំរើផែនដី ឬអាតូមអាក់ទីនីតក្នុងសារធាតុមួយចំនួននៅសីតុណ្ហភាពសំពៅ ឬសមាសភាពជាក់លាក់ ។</p>
<p>valence-bond method : A method of calculating binding energies and other parameters of molecules by taking linear combinations of electronic wave functions, some of which represent covalent structures, others ionic structures; the coefficients in the linear combination are calculated by the variational method. Also known as valence-bond resonance method.</p>	<p>វិធីសម្ព័ន្ធចំនួនវ៉ាលែន : វិធីគណនាថាមពលសម្ព័ន្ធ និងប៉ារ៉ាម៉ែត្រផ្សេងទៀតរបស់ម៉ូលេគុលដោយកំណត់យកបន្សំលីនេអ៊ែននៃអនុគមន៍រលកអេឡិចត្រុងដែលខ្លះតាងអោយទំរង់កូវ៉ាលែន ខ្លះទៀតទំរង់អ៊ីយ៉ុង ។ មេគុណក្នុងបន្សំលីនេអ៊ែនត្រូវបាន គណនាដោយវិធីបំប្រែបំរួល ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា វិធីរេសូណង់វ៉ាលែនសម្ព័ន្ធ ។</p>
<p>valence-bond theory : A theory of the structure of chemical compounds according to which the principal requirements for the formation of a covalent bond are a pair of electrons and suitably oriented electron orbitals on each of the atoms being bonded; the geometry of the atoms in the resulting coordination polyhedron is coordinated with the orientation of the orbitals on the central atom.</p>	<p>ទ្រឹស្តីសម្ព័ន្ធចំនួនវ៉ាលែន : ទ្រឹស្តីនៃទំរង់សមាសធាតុគីមីអាស្រ័យតំរូវការសំខាន់សំរាប់ការកកើតនៃសម្ព័ន្ធវ៉ាលែនគឺជាគូអេឡិចត្រុង និងអរប៊ីតាល់អេឡិចត្រុងដៅទិសសមស្របលើអាតូមនីមួយៗដែលត្រូវចងសម្ព័ន្ធ ទំរង់ធរណីមាត្រនៃអាតូមក្នុងពហុមុខកូអរឌីណាស្យុងគឺត្រូវបានសំរាប់សំរួលជាមួយការតំរូវទិសរបស់អរប៊ីតាល់លើអាតូមធាតុកណ្តាល ។</p>

<p>valence-shell electron-pair repulsion (VSEPR) theory : Idea that pairs of outer-group electrons move as far apart as possible. It is used to predict the shape of the bonds around an atom.</p>	<p>ទ្រឹស្តីបំណែកគូអេឡិចត្រុងក្នុងស្រទាប់ខាងក្រៅ : គំនិតដែលថាគូអេឡិចត្រុងក្នុងស្រទាប់ខាងក្រៅអាចឃ្លាតចេញឆ្ងាយពីគ្នា។ វាត្រូវបានប្រើដើម្បីប៉ាន់ស្មានទ្រង់ទ្រាយនៃសម្ព័ន្ធជុំវិញអាតូមមួយ។</p>
<p>value of isotope mixture : A measure of the effort required to prepare a quantity of an isotope mixture; it is proportional to the amount of the mixture. and also depends on the composition of the mixture to be prepared and the composition of the original mixture.</p>	<p>តំលៃល្បាយអ៊ីសូតូប : រង្វាស់នៃការខំប្រឹងត្រូវការសំរាប់ធ្វើល្បាយអ៊ីសូតូបក្នុងបរិមាណច្រើន។ វាសមាមាត្រទៅនឹងបរិមាណរបស់ល្បាយ និងអាស្រ័យលើសមាសភាពនៃល្បាយដែលត្រូវធ្វើ និងសមាសភាពនៃល្បាយដើម។</p>
<p>Van Deemter rate theory : A theory that the sample phase in gas chromatography flows continuously, not stepwise.</p>	<p>ទ្រឹស្តីល្បឿន Van Deemter : ទ្រឹស្តីអំពីផាសភាគសំណាកក្នុងក្រាម៉ាតូ-ក្រាហ្វិកស្ត្លងមានលក្ខណៈ (ហូរ) ឥតឈប់ឈរមិនមែនម្តងមួយដំណាក់កាលទេ។</p>
<p>Van der Waal's forces : Weak attractive forces between neutral atoms or molecules caused by three factors; (i) dipole-dipole interaction, (ii) dipole-induced dipole interactions, (iii) dispersion forces.</p>	<p>កំលាំង Van der Waals : កំលាំងទំនាញខ្សោយរវាងអាតូមឬម៉ូលេគុលណឺតដែលបណ្តាលមកពីកត្តាបីយ៉ាង: (i) អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូល (ii) អន្តរកម្មឌីប៉ូល-នាំឌីប៉ូល (iii) កំលាំងពង្រាយ។</p>
<p>Van der Waals adsorption : Adsorption in which the cohesion between gas and solid arises from van der Waals forces.</p>	<p>សំរូបសេ Van der Waals : សំរូបសេដែលក្នុងនោះជំនាបស្តិតរវាងឧស្ម័ននិងវត្ថុរឹងកើនឡើងដោយសារមកពីកំលាំង van der Waals។</p>
<p>Van der Waals attraction : See van der Waals force.</p>	<p>ទំនាញ Van der Waals : មើល Van der Waals force ។</p>
<p>Van der Waals co-volume : The constant EI in the Van der Waals equation, which is approximately four times the volume of an atom of the gas in question multiplied by Avogadro's number.</p>	<p>សមាមាឌ Van der Waals : ថេរ EI ក្នុងសមីការ Van der Waals ដែលប្រហាក់ប្រហែលបួនដងនៃមាឌរបស់អាតូមឧស្ម័នកំពុងសិក្សាគុណនឹងចំនួនអាវ៉ូកាដ្រូ។</p>
<p>Van der Waals equation : An empirical equation of state which takes into account the finite size of the molecules and the attractive forces between them: $p = [RT/(v-b)] - (a/v^2)$, where p is the pressure, v is the volume per mole, T is the absolute temperature, R is the gas constant, and a and b are constants.</p>	<p>សមីការ Van der Waals : សមីការពិសោធន៍ពិសណ្ឋានដែលរួមមានទំហំកំណត់ជាក់លាក់នៃម៉ូលេគុល និងកំលាំងទំនាញរវាងម៉ូលេគុល: $p = [RT/(v-b)] - (a/v^2)$ ដែល p ជាសំពាធ v ជាមាឌក្នុងមួយម៉ូល T ជាសីតុណ្ហភាពដាច់ខាត R ជាថេរឧស្ម័ន និង a និង b ជាថេរ។</p>
<p>Van der Waals molecule : A molecule that is held together by van der Waals forces.</p>	<p>ម៉ូលេគុល Van der Waals : ម៉ូលេគុលដែលកើតមានដោយកំលាំង Van der Waals ។</p>
<p>Van der Waals radius : The effective radius of an un-bonded atom. One-half the distance between two atoms of an element that are as close to each other as possible without being formally bonded to each other except for van der Waals forces.</p>	<p>កាំ Van der Waals : កាំដែលមានប្រសិទ្ធភាពនៃអាតូមមិនចងសម្ព័ន្ធ។ ចំងាយពាក់កណ្តាលរវាងអាតូមពីរនៃធាតុមួយដែលនៅជិតគ្នាបំផុតដោយគ្មានការចងសម្ព័ន្ធជាមួយគ្នាក្រៅពីកំលាំង Van der Waals ។</p>

<p>Van't Hoff equation : An equation for the variation with temperature T of the equilibrium constant K of a gaseous reaction in terms of the heat of reaction at constant pressure, ΔH: $d(\ln K)/dT = \Delta H/RT^2$, where R is the gas constant. Also known as van't Hoff isochore.</p>	<p>សមីការ Van't Hoff : សមីការសំរាប់បំរែបំរួលសីតុណ្ហភាព T នៃថេរលីនីង K របស់ប្រតិកម្មឧស្ម័នក្នុងន័យជាកំដៅប្រតិកម្មនៅសំពាធចេរ ΔH: $d(\ln K)/dT = \Delta H/RT^2$ ដែល R ជាថេរឧស្ម័ន ។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា អ៊ីសូករ van't Hoff ។</p>
<p>Van't Hoff formula : The expression that the number of stereoisomers of a sugar molecule is equal to 2^n, where n is the number of asymmetric carbon atoms.</p>	<p>រូបមន្ត Van't Hoff : ការបង្ហាញចំនួនស្តេរ៉េអូអ៊ីសូមែរនៃម៉ូលេគុលស្ករដែលស្មើនឹង 2^n ដែល n ជាចំនួនអាតូមកាបូនអស៊ីមេទ្រី ។</p>
<p>Van't Hoff Isochore : See van't Hoff equation.</p>	<p>អ៊ីសូករ Van't Hoff : មើល Van't Hoff equation ។</p>
<p>Van't Hoff isotherm : An equation for the change in free energy during a chemical reaction in terms of the reaction, the temperature, and the concentration and number of molecules of the reactants.</p>	<p>អ៊ីសូទែម Van't Hoff : សមីការសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរថាមពលសេរីក្នុងពេលប្រតិកម្មគីមីក្នុងន័យជាប្រតិកម្ម សីតុណ្ហភាព និងកំហាប់ និងចំនួនម៉ូលេគុលនៃប្រតិករ ។</p>
<p>vapor (vapour) : A substance in the gaseous state that is usually a liquid or solid at room temperature.</p>	<p>ចំហាយ : សារធាតុក្នុងសណ្ឋានឧស្ម័នដែលធម្មតាជាវត្ថុរាវឬរឹងនៅសីតុណ្ហភាពបន្ទប់ ។</p>
<p>vapor pressure : The pressure produced when vaporised particles above the liquid in a sealed container collide with the container walls; when the container is saturated with vapor, a dynamic equilibrium exists between the gas and the liquid.</p>	<p>សំពាធចំហាយ : សំពាធកើតឡើងនៅពេលភាគល្អិតបង្កតពីលើវត្ថុរាវនៅក្នុងគ្រឿងផ្ទុកបិទជិតទម្រង់ជាមួយផ្ទៃនៃគ្រឿងផ្ទុក ។ នៅពេលដែលគ្រឿងផ្ទុកបានផ្គុំចំហាយលំនឹងឌីណាមិកកើតឡើងមានរវាងឧស្ម័ននិងវត្ថុរាវ ។</p>
<p>vaporization : The conversion of a liquid to a gas at a temperature below its boiling point.</p>	<p>ការបង្កួត : ការបំប្លែងនៃវត្ថុរាវទៅជាឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាពក្រោមចំណុចរំពុះរបស់វា ។</p>
<p>vapor-pressure osmometer : A device for the determination of molecular weights by the decrease of vapor pressure of a solvent upon addition of a soluble sample.</p>	<p>អូស្នូម៉ែតសំពាធចំហាយ : ឧបករណ៍សំរាប់កំណត់ទំងន់ម៉ូលេគុលដោយការបន្ថយសំពាធចំហាយនៃធាតុរំលាយអាស្រ័យលើការបន្ថែមនៃភាគសំណាករំលាយ ។</p>
<p>vapour : See vapor</p>	<p>ចំហាយ : មើល vapor ។</p>
<p>vapour pressure : See vapor pressure</p>	<p>សំពាធចំហាយ : មើល vapor pressure ។</p>
<p>vcp : See vacuum condensing point.</p>	<p>vcp : មើល vacuum condensing point ។</p>
<p>vibration : Oscillation of atoms about their equilibrium positions within a molecular system.</p>	<p>លំញ័រ : រំយោលនៃអាតូមជិតទីតាំងលំនឹងរបស់វាក្នុងប្រព័ន្ធម៉ូលេគុល ។</p>
<p>vibrational energy For a diatomic molecule, the difference between the energy of the molecule idealised by setting the rotational energy equal to zero, and that of a further idealised molecule which is obtained by gradually stopping the vibration of the nuclei without placing any new constraint on the motions of electrons.</p>	<p>ថាមពលលំញ័រ : ចំពោះម៉ូលេគុលឌីអាតូមិក ភាពខុសគ្នារវាងថាមពលម៉ូលេគុលដែលគិតថាត្រូវបានផ្តល់ថាមពលរង្វិលស្មើសូន្យ និងម៉ូលេគុលបន្ទាប់បានមកពីការបញ្ឈប់បន្តិចម្តងៗនូវលំញ័រនៃណ្វៃដោយគ្មានការដាក់កំរិតថ្មីលើចលនាអេឡិចត្រុង ។</p>

<p>vibrational level : An energy level of a diatomic or polyatomic molecule characterised by a particular value of the vibrational energy.</p>	<p>កំរិតលំដាប់ : កំរិតថាមពលរបស់ម៉ូលេគុលឌីអាតូមឬប៉ូលីអាតូមដែលសំគាល់លក្ខណៈដោយតំលៃពិសេសនៃថាមពលលំដាប់ ។</p>
<p>vibrational quantum number : A quantum number v characterizing the vibrational motion of nuclei in a molecule; in the approximation that the molecule behaves as a quantum-mechanical harmonic oscillator, the vibrational energy is $h(v + \frac{1}{2}) f$, where h is Planck's constant and f is the vibration frequency.</p>	<p>ចំនួនកង់តូមលំដាប់ : ចំនួនកង់តូមសំគាល់លក្ខណៈចលនាលំដាប់របស់ណ្លេយ៉ូក្នុងម៉ូលេគុល ។ ក្នុងការប្រមាណដែលម៉ូលេគុលមានលក្ខណៈជាធាតុរំយោលអាម៉ូនិចមេកានិចកង់តូម ។ ថាមពលលំដាប់គឺ $h(v + \frac{1}{2})f$ ដែល h ជាថេរ Planck និង f ជាប្រេកង់លំដាប់ ។</p>
<p>vibrational spectrum : The molecular spectrum resulting from transitions between vibrational levels of a molecule which behaves like the quantum-mechanical harmonic oscillator.</p>	<p>ស្ប៉ិចលំដាប់ : ស្ប៉ិចម៉ូលេគុលដែលបណ្តាលមកពីអន្តរកាពររវាងកំរិតលំដាប់នៃម៉ូលេគុលដែលមានលក្ខណៈដូចធាតុរំយោលអាម៉ូនិចមេកានិចកង់តូម ។</p>
<p>vibrational sum rule : 1. The rule that the sums of the band strengths of all emission bands with the same upper state is proportional to the number of molecules in the upper state, where the band strength is the emission intensity divided by the fourth power of the frequency. 2. The sums of the band strengths of all absorption bands with the same lower state is proportional to the number of molecules in the lower state, where the band strength is the absorption intensity divided by the frequency.</p>	<p>ច្បាប់ផលបូកលំដាប់ : 1. ច្បាប់ដែលផលបូកនៃកំលាំងបង់របស់បង់បន្សាយទាំងអស់ជាមួយកំលាំងបង់នៃបង់បន្សាយដូចគ្នាក្នុងស្ថានភាពខ្ពស់សមាមាត្រនឹងចំនួនម៉ូលេគុលស្ថានភាពខ្ពស់ដែលបង់កំលាំងគឺជាអាំងតង់ស៊ីតេបន្សាយដែលចែកនឹងប្រេកង់ស្វ័យគុណបួន ។ 2. ផលបូកនៃកំលាំងបង់របស់បង់សំរូបជាមួយកំលាំង បង់របស់បង់សំរូបដូចគ្នាក្នុងស្ថានភាពទាបសមាមាត្រនឹងចំនួនម៉ូលេគុលក្នុងស្ថានភាពទាបដែលកំលាំងបង់គឺជាអាំងតង់ស៊ីតេសំរូបចែកអោយប្រេកង់ ។</p>
<p>vibrational transition : A transition between two quantised levels of a molecule that have different vibrational energies</p>	<p>អន្តរកាពរលំដាប់ : អន្តរកាពររវាងកំរិតបរិមាណកម្មពីរបស់ម៉ូលេគុលមួយដែលមានថាមពលលំដាប់ផ្សេងគ្នា ។</p>
<p>vic- : A chemical prefix indicating vicinal positions on a carbon structure (ring or chain); used to identify the location of substituting groups when naming derivatives.</p>	<p>វិច - បុព្វបទគីមីបញ្ជាក់ពីទីតាំងវិស៊ីណាល់លើគ្រោងកាបូន (រង់ឬខ្សែ) ប្រើដើម្បីកំណត់ទីតាំងក្រុមជំនួសពេលដាក់ឈ្មោះសមាសធាតុស្រលាយ ។</p>
<p>vicinal : Referring to neighboring or adjoining positions on a carbon structure (ring or chain).</p>	<p>វិស៊ីណាល់ : សំដៅលើទីតាំងនៅជាប់គ្នា ឬជិតគ្នាលើគ្រោងកាបូន (រង់ឬខ្សែ) ។</p>
<p>Vigreux column : An obsolete apparatus used in laboratory, fractional distillation; it is a long glass tube with indentation in its walls; a thermometer is placed at the top of the tube and a side arm is attached to a condenser.</p>	<p>ឧបករណ៍ Vigreux : ឧបករណ៍ហ្គូសសម័យដែលត្រូវបានប្រើក្នុងទីពិសោធក្នុងបំណិតប្រភាគ ។ វាគឺជាបំពង់កែវវែងដែលមានស្នាមលើផ្ទៃខាងក្នុងទៃម៉ូម៉ែត ត្រូវបានដាក់នៅផ្នែកខាងលើនៃបំពង់ និងដៃជ័រហ្វ្រែងត្រូវបានភ្ជាប់នឹងសីតករ ។</p>
<p>vinyl ether resin : Any of a group of vinyl ether polymers; e.g., polyvinyl methyl ether, polyvinyl ethyl ether, and polyvinyl butyl ether.</p>	<p>ខ្លឹមសារអេទែន : ក្រុមមួយនៃប៉ូលីមែរវីនីលអេទែ ឧទាហរណ៍ ប៉ូលីវីនីលមេទីលអេទែ ប៉ូលីវីនីលអេទីលអេទែ និងប៉ូលីវីនីលប៊ុយទីលអេទែ ។</p>
<p>vinyl group (CH₂=CH-): A group of atoms derived when one hydrogen atom is removed from ethylene.</p>	<p>ក្រុមវីនីល (CH₂=CH-) : ក្រុមអាតូមដែលបានមកពីការផ្តាច់អាតូមអ៊ីដ្រូសែនមួយចេញពីអេទីឡែន ។</p>

<p>vinyl polymerization : Addition polymerization where the unsaturated monomer contains a CH₂=C- group.</p>	<p>ប្រតិកម្មប៉ូលីមែរមូលីស : ប្រតិកម្មប៉ូលីមែរមូលីសដែលម៉ូណូមែរមិនផ្អែកមានក្រុម CH₂=C- ។</p>
<p>vinylidene resin : A polymer made up of the (-H₂CCX₂-) unit, with X usually a chloride, fluoride, or cyanide radical. Also known as polyvinylidene resin.</p>	<p>ខ្លីវីលីដេន : ប៉ូលីមែរដែលកើតឡើងពីឯកតា (-H₂CCX₂-) ដែល X ច្រើនតែជាក្លរ ហ្វ្លូរ ឬស៊ីអានីត។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថាជីវីលីដេន ផងដែរ។</p>
<p>vinyllog : Any of the organic compounds that differ from each other by a vinylene linkage (-CH=CH-); e.g., ethyl crotonate is a vinyllog of ethyl acetate and of the next higher vinyllog, ethyl sorbate.</p>	<p>វីនីឡូក : សមាសធាតុសរីរាង្គដែលខុសគ្នាពីមួយទៅមួយដោយជំនាប់វីនីឡូក (-CH=CH-) ឧទាហរណ៍ អេទីលក្រូតូណាតគឺជាវីនីឡូករបស់អេទីលអាសេតាត និងជាវីនីឡូកបន្តបន្ទាប់ដែលខ្ពស់ជាងគឺ អេទីលសូបាត ។</p>
<p>volatile : Easily convertible to a gas at low temperature.</p>	<p>ហ្វឺរ : ងាយបំបែកជាឧស្ម័ននៅសីតុណ្ហភាពទាប ។</p>
<p>voltaic cell : An electrochemical cell used to convert chemical energy into electrical energy; the energy is produced by a spontaneous redox reaction and produces a potential difference (voltage) and a flow of electric charge (current). Includes dry cell, wet cells (accumulators), standard cells, fuel cells, solid electrolyte cells and reserve cells.</p>	<p>ពិលថ្មីលតា : ថ្នាំពិលអេឡិចត្រូគីមីប្រើសំរាប់បំប្លែងថាមពលគីមីទៅជាថាមពលអគ្គិសនី។ ថាមពលនេះកើតឡើងដោយប្រតិកម្មឯកឯង និងផលិតផលសងប្លុតង់ស្យែល (វ៉ុលតា) និងចរន្តអគ្គិសនី។ រាប់បញ្ចូលទាំងថ្នាំពិលស្ងួត ថ្នាំពិលសើម (ឧបករណ៍ដែលផ្ទុកចរន្តអគ្គិសនី) ថ្នាំពិលស្តង់ដារ ថ្នាំពិលស្រូបយក ថ្នាំពិលស្រូបយក និង ថ្នាំពិលស្រូបយក។</p>
<p>volume : The space occupied by matter.</p>	<p>មាឌ : លំហដែលត្រូវបានបំពេញដោយរូបធាតុ ។</p>
<p>volumetric analysis : A method of quantitative analysis using measurement of volumes.</p>	<p>វិភាគមាឌ : វិធីវិភាគបរិមាណដោយការប្រើប្រាស់មាឌ។</p>
<p>volumetric pipette : A graduated glass tubing used to measure quantities of a solution; the tube is open at the top and bottom, and a slight vacuum (suction) at the top pulls liquid into the calibrated section; breaking the vacuum allows liquid to leave the tube.</p>	<p>បំពង់ប៊ីតតាសមាឌ : បំពង់កែវក្រិតដែលប្រើសំរាប់វាស់បរិមាណសូលុយស្យុង។ បំពង់កែវនេះបើកចំហនៅផ្នែកទាំងសងខាង និងកោស្ទីប៊ីតនៅចុងខាងលើស្រូបយកវត្ថុរាវចូលក្នុងផ្នែកក្រិត ការប្រែប្រួលក្បាលកោស្ទីអោយវត្ថុរាវហូរចេញពីបំពង់។</p>
<h1>W</h1>	
<p>Wagner's reagent : An aqueous solution of iodine and potassium iodide; used for microchemical analysis of alkaloids. Also known as Wagner's solution.</p>	<p>ធាតុបន្ទាត់ Wagner : សូលុយស្យុងទឹកនៃអ៊ីយ៉ូត និងប៉ូតាស្យូមអ៊ីយ៉ូដាតដែលត្រូវបានប្រើ សំរាប់វិភាគមីក្រូគីមីនៃអាល់កាលូអ៊ីត។ គេហៅម្យ៉ាងទៀតថា សូលុយស្យុង Wagner ។</p>
<p>Wagner's solution : See Wagner's reagent.</p>	<p>សូលុយស្យុង Wagner : មើល Wagner's reagent ។</p>
<p>Walden's rule : A rule which states that the product of the viscosity and the equivalent ionic conductance at infinite dilution in electrolytic solutions is a constant, independent of the solvent.</p>	<p>ច្បាប់ Walden : ច្បាប់ដែលចែងថា ផលិតផលនៃភាពអន្តិលនិងកុងឌុចតង់អ៊ីយ៉ុងសមមូលនៅក្នុងសូលុយស្យុងអេឡិចត្រូលីតរាវខ្លាំងគឺថេរ មិនអាស្រ័យនឹងធាតុរំលាយ ។</p>
<p>Wallach transformation : By the use of concentrated sulfuric acid, an azoxybenzene is converted into a para-hydroxyazobenzene.</p>	<p>បំប្លែង Wallach : ដោយប្រើអាស៊ីតស៊ុលផួរិចខាប់ អាសុកស៊ីបង់សែនត្រូវបានបំប្លែងទៅជាប៉ារ៉ាអ៊ីដ្រូកស៊ីអាសុបង់សែន ។</p>

<p>wall-coated capillary column : A capillary column characterised by a layer of stationary liquid coated directly on the inner wall of a coiled capillary tube.</p>	<p>បំពង់គ្រាប់ស្រោបថ្នាំ : បំពង់គ្រាប់ដែលសំគាល់លក្ខណៈដោយស្រទាប់វត្ថុរាវនឹងស្រោបដោយផ្ទាល់លើផ្ទៃខាងក្នុងនៃរង្វង់បំពង់គ្រាប់ ។</p>
<p>washing : 1. In the purification of a laboratory sample, the cleaning of residual liquid impurities from precipitates by adding washing solution to the precipitates, mixing, then decanting, and repeating the operation as often as needed. 2. The removal of soluble components from a mixture of solids by using the effect of differential solubility.</p>	<p>ការលាងខ្សែ : 1. ក្នុងការបន្សុទ្ធភាគសំណាកក្នុងទីពិសោធន៍ ការជ័រៈសំណល់រាវមិនសុទ្ធចេញពីករដោយការបន្ថែមសូលុយស្យុងលាងជ័រៈទៅលើករនោះ លាយបញ្ចូលគ្នា រួចស្រិតផ្នែករាវចេញ និងធ្វើរបៀបនេះអោយបានច្រើនដងតាមតំរូវការ ។ 2. ការផ្តាច់ធាតុបង្កដែលរលាយចេញពីល្បាយវត្ថុរឹងដោយប្រើប្រាស់ផលនៃ លក្ខណៈរលាយជ្រើស ។</p>
<p>waste : Material no longer useful.</p>	<p>ភាគសំណល់ : រូបធាតុដែលលែងមានប្រយោជន៍ ។</p>
<p>water absorption tube : A glass tube filled with a solid absorbent (calcium chloride or silica gel) to remove water from gaseous streams during or after chemical analyses.</p>	<p>បំពង់ស្រូបទឹក : បំពង់កែវដែលផ្ទុកធាតុស្រូបទឹក (កាល់ស្យូមក្លរួ ឬផលស៊ីលីស) ដើម្បីផ្តាច់ទឹកចេញពីចំហាយឧស្ម័នក្នុងពេលវិក្រោយពេលវិភាគគីមី ។</p>
<p>water ionization constant (k_w) : Product of hydronium ion and hydroxide ion concentration in water solutions, which is 1 x 10⁻¹⁴.</p>	<p>ថេរអ៊ីយ៉ុងទឹក (k_w) : ផលគុណនៃកំហាប់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូហ្សូនិងអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូកស៊ីតក្នុងសូលុយស្យុងទឹកដែលស្មើនឹង 1 x 10⁻¹⁴ ។</p>
<p>water of crystallization : See water of hydration.</p>	<p>ទឹកនៃអ៊ីដ្រាតេស្យុង : មើល water of hydration ។</p>
<p>water of hydration : Water present in a definite amount and attached to a compound to form a hydrate; can be removed, as by heating, without altering the composition of the compound.</p>	<p>ទឹកនៃអំណរូប : ទឹកក្នុងបរិមាណកំណត់ និងស្ថិតនៅជាមួយសមាសធាតុដើម្បីបង្កើតអ៊ីដ្រាត ។ វាអាចត្រូវបានផ្តាច់ចេញដោយការដុតកំដៅ ដោយគ្មានបំរែបំរួលសមាសភាពនៃសមាសធាតុ ។</p>
<p>water saturation : 1. A solid adsorbent that holds the maximum possible amount of water under specified conditions. 2. A liquid solution in which additional water will cause the appearance of a second liquid phase. 3. A gas that is at or just under its dew point because of its water content</p>	<p>ការផ្តុំទឹក : 1. ធាតុស្រូបលើវិញដែលអាចស្រូបបរិមាណទឹកអតិបរមាក្រោមលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ ។ 2. សូលុយស្យុងរាវដែលក្នុងនោះទឹកបន្ថែមនឹងបណ្តាលអោយលេចឡើងនូវ ផាសរាវទីពីរ ។ 3. ឧស្ម័ននៅរិតនៅក្រោមចំណុចកំណត់ស្រទាប់សំរាប់ព្រោះបរិមាណទឹកខាងក្នុង របស់វា ។</p>
<p>water softening : Removal of scale-forming calcium and magnesium ions from hard water, or replacing them by the more soluble sodium ions; can be done by chemicals or ion exchange.</p>	<p>ការបង្កាច់ទឹក : ការផ្តាច់អ៊ីយ៉ុងកាល់ស្យូមនិងម៉ាញ៉េស្យូមចេញពីទឹករឹង ឬការជំនួសអ៊ីយ៉ុងកាល់ស្យូមនិងម៉ាញ៉េស្យូមដោយអ៊ីយ៉ុងសូដ្យូមដែលរលាយជាង ។ វាអាចសំរេចបាន តាមវិធីគីមី ឬបណ្តុរអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>water white : A grade of color for liquids that has the appearance of clear water; for petroleum products, a plus 21 in the scale of the Saybolt chromometer .</p>	<p>ពណ៌ទឹក : កំរិតពណ៌សំរាប់វត្ថុរាវដែលមើលទៅដូចទឹកថ្លា ។ ចំពោះផលិតផលប្រេងកាត គឺបូក 21 ក្នុងមាត្រដ្ឋាននៃត្រូម៉ូម៉ែត្រ Saybolt ។</p>
<p>watercolor pigment : A permanent pigment used in water color painting, e.g., titanium oxide (white)</p>	<p>ស្ពាន់ពណ៌ទឹក : ជាតិពណ៌អចិន្ត្រៃយ៍ដែលប្រើផ្តាច់លាបពណ៌ទឹក ឧទាហរណ៍ ទីតានអុកស៊ីត (ពណ៌ស) ។</p>
<p>water-wettable : Denoting the capability of a material to accept water, or of being hydrophilic.</p>	<p>ស៊េបទឹកបាន : ការបញ្ជាក់ពីលទ្ធភាពនៃរូបធាតុដែលទទួលយកទឹកបាន ឬជក់ទឹក ។</p>

<p>Watson equation : Calculation method to extend heat of vaporization data for organic compounds to within 10 or 15°C of the critical temperature; uses known latent heats of vaporization and reduced temperature data.</p>	<p>សមីការ Watson : វិធីគណនាដើម្បីពន្យារពេលទិន្នន័យកំដៅរំហូតរបស់សមាសធាតុសរីរាង្គក្នុងសីតុណ្ហភាព 10C ឬ 15C នៃសីតុណ្ហភាពគ្រីទិចប្រើទិន្នន័យកំដៅរំហូត និងទិន្នន័យតំបាយសីតុណ្ហភាពដែលស្គាល់ ។</p>
<p>wave number: Symbol K. The number of cycles of a wave in one unit length. It is the reciprocal of wavelength.</p>	<p>ចំនួនរលក : និមិត្តរូប K ។ ចំនួននៃរដ្ឋលកក្នុងជំហានរលកមួយឯកតា។ វាផ្ទុយទៅនឹងជំហានរលក ។</p>
<p>wave velocity : Speed at which a wave moves through a material; it depends on the material and the type of wave, not the frequency of the wave.</p>	<p>ល្បឿនរលក : ល្បឿនដែលរលកផ្លាស់ទីឆ្លងកាត់រូបធាតុ។ វាអាស្រ័យទៅនឹងរូបធាតុនិងប្រភេទរលក ប៉ុន្តែមិនអាស្រ័យលើប្រេកង់នៃរលកទេ ។</p>
<p>wavelength standards : Accurately measured lengths of waves emitted by specified light sources for the purpose of obtaining the wavelengths in other spectra by interpolating between the standards.</p>	<p>ជំហានរលកស្តង់ដារ : ប្រវែងវាស់ជាក់លាក់នៃរលកបញ្ចេញដោយប្រភពពន្លឺជាក់លាក់ក្នុងគោលបំណងទទួលបានជំហានរលកក្នុងស្បៀងផ្សេងទៀតដោយការជ្រៀតចូលចន្លោះស្តង់ដារ ។</p>
<p>wavelength : Length of one wave; mathematically equal to the wave velocity divided by the frequency.</p>	<p>ជំហានរលក : ប្រវែងនៃមួយរលកតាមគណិតវិទ្យាស្មើនឹងល្បឿនរលកចែកនឹងប្រេកង់ ។</p>
<p>weak acid: Molecule or ion with a lesser tendency to give up hydrogen ions than H₃O⁺. An acid that is only slightly ionised in aqueous solution. e.g., acetic acid or carbonic acid.</p>	<p>អាស៊ីតខ្សោយ : ម៉ូលេគុលឬអ៊ីយ៉ុងដែលមានទំនោរចោលបង់អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូសែនខ្សោយជាងអ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូម ។ ជាអាស៊ីតដែលបានបំបែកតិចទៅជាអ៊ីយ៉ុងក្នុងសូលុយស្យុង ។ ឧទាហរណ៍ អាស៊ីតអាសេទិច ឬអាស៊ីតកាបូនិច ។</p>
<p>weak base : A base that does not dissociate completely in aqueous solution.</p>	<p>ធានខ្សោយ : ធានដែលមិនបំបែកពេញលេញក្នុងសូលុយស្យុងទឹក ។</p>
<p>weak electrolyte : A solution in which only a fraction of the solute exists as ions.</p>	<p>អេឡិចត្រូលីតខ្សោយ : សូលុយស្យុងដែលធាតុរលាយតែមួយផ្នែកស្ថិតនៅជាអ៊ីយ៉ុង ។</p>
<p>wedge spectrograph : A spectrograph in which the intensity of the radiation passing through the entrance slit is varied by moving an optical wedge.</p>	<p>ស្បៀងត្រូក្រាបស្បៀង : ស្បៀងត្រូក្រាបដែលអាំងតង់ស៊ីតេនៃការស្លឹឆ្លងកាត់រង្វះប្រែប្រួលទៅតាមចលនាស្បៀងអុបទិច ។</p>
<p>weight : Force a mass exerts downward on the earth, which varies with the gravitational field strength.</p>	<p>ទំនប់(ម៉ាស់) : កំលាំងដែលម៉ាស់សង្កត់លើផែនដីដែលប្រែប្រួលទៅតាមកំលាំងដែនទំនាញ ។</p>
<p>weight titration : A titration in which the amount of titrant required is determined in terms of the weight that must be added to reach the end point.</p>	<p>អត្រាកម្មទំនប់ : អត្រាកម្មដែលក្នុងនោះបរិមាណអត្រាករត្រូវការត្រូវបានកំណត់ជាម៉ាស់ដែលត្រូវបន្ថែមដើម្បីអោយបានដល់ចំណុចបញ្ចប់ ។</p>
<p>Weisz ring oven : A device for vaporization of solvent from filter paper, leaving the solute in a ring (circular) shape; used for qualitative analysis of very small samples.</p>	<p>ឡរង្វង Weisz : ឧបករណ៍សំរាប់រំហូតធាតុរលាយពីក្រដាសតំរងដែលបន្សល់ទុកធាតុរលាយជាវង្វង (រងមូល) ប្រើសំរាប់វិភាគគុណភាពនៃភាគសំណាកតូចខ្លីបំផុត ។</p>
<p>Werner band : A band in the ultraviolet spectrum of molecular hydrogen extending from 116 to 125 nanometers.</p>	<p>បង់ Werner : បង់ក្នុងស្បៀងស្វាយអ៊ុលត្រាវីយ៉ុលនៃអ៊ីដ្រូសែនម៉ូលេគុលដែលសន្លឹងពី 116 ទៅ 125 ណាណូម៉ែត្រ ។</p>
<p>Werner complex : See coordination compound.</p>	<p>អ៊ុន្និច Werner : មើល coordination compound ។</p>

<p>wet ashing : The conversion of an organic compound into ash (decomposition) by treating the compound with nitric or sulfuric acid.</p>	<p>បំបែកជាដុំស្លឹក : បំបែកសមាសធាតុសរីរាង្គទៅជាដុំ (ការបំបែក) ដោយប្រព្រឹត្តកម្មជាមួយអាស៊ីតនីទ្រីច ឬអាស៊ីតស៊ុលផួរិច ។</p>
<p>wettability : The ability of any solid surface to be wetted when in contact with a liquid; that is, the surface tension of the liquid is reduced so that the liquid spreads over the surface.</p>	<p>កំរិតសើម : លទ្ធភាពនៃផ្ទៃវត្ថុរឹងដែលសើមពេលវាប៉ះនឹងវត្ថុរាវដែលតំរូវផ្ទៃនៃវត្ថុរាវថយចុះដូចនេះវត្ថុរាវព្រាចលើផ្ទៃនោះ ។</p>
<p>wetted : Pertaining to material that has accepted water or other liquid, either on its surface or within its pore structure.</p>	<p>សើម : ទាក់ទងនឹងសារធាតុដែលទទួលយកទឹកឬវត្ថុរាវផ្សេងទៀតទាំងលើផ្ទៃរបស់វា និងក្នុងទំរង់រន្ធរបស់វា ។</p>
<p>whey : Watery part of milk left after separation of curd in cheese making.</p>	<p>ទឹកដោះដូរ : ផ្នែកទឹកនៃទឹកដោះគោដែលបន្សល់ទុកបន្ទាប់ពីការព្យែកនៃទឹកដោះកកក្នុងការធ្វើប៊ឺរ ។</p>
<p>Wiedemann's additivity law : The law that the mass magnetic susceptibility of a mixture or solution of components is the sum of the proportionate (by weight fraction) susceptibilities of each component in the mixture.</p>	<p>ច្បាប់កំរិតមន្ត្រី Wiedemann : ច្បាប់ដែលចែងថា កំរិតងាយទទួលយកម៉ាស់ ម៉ាញ៉េទិចនៃល្បាយឬសូលុយស្យុងរបស់ធាតុបង្កគឺជាផលបូកនៃកំរិតងាយទទួលយកសមាមាត្រ (គិតជាប្រភាគម៉ាស់) នៃធាតុបង្កនីមួយៗក្នុងល្បាយ ។</p>
<p>Wien effect : An increase in the conductance of an electrolyte at very high potential gradients.</p>	<p>ផល Wien : កំណើនកុងឌុចតង់នៃអេឡិចត្រូលីតនៅជំរាលប៉ូតង់ស្យែលខ្ពស់ខ្លាំង ។</p>
<p>Wijs' iodine monochloride solution : A solution in glacial acetic acid of iodine monochloride; used to determine iodine numbers. Also known as Wijs' special solution.</p>	<p>សូលុយស្យុងអ៊ីយ៉ូតម៉ូណូក្លរួរ Wijs : សូលុយស្យុងក្នុងអាស៊ីតអាសេទិចនៃអ៊ីយ៉ូតម៉ូណូក្លរួរ ប្រើដើម្បីកំណត់ចំនួនអ៊ីយ៉ូត ។ អាចហៅបានថា សូលុយស្យុង Wijs' ពិសេស ។</p>
<p>Wijs' special solution : See Wijs' iodine monochloride solution.</p>	<p>សូលុយស្យុង Wijs ពិសេស : មើល Wijs' iodine monochloride solution ។</p>
<p>Williamson synthesis : The synthesis of ethers utilizing an alkyl iodide and sodium alcoholate</p>	<p>សំយោគ Williamson : សំយោគនៃអេទែរដោយប្រើអាស់គីលអ៊ីយ៉ូតម៉ូណូក្លរួរ និងសូដ្យូមអាស៊ីត ។</p>
<p>Winkler titration : A chemical method for estimating the dissolved oxygen in seawater; manganous hydroxide is added to the sample and reacts with oxygen to produce a manganese compound which in the presence of acid potassium iodide liberates an equivalent quantity of Iodine that can be titrated with standard sodium thiosulfate.</p>	<p>វិធីវាស់វែង Winkler : វិធីវាស់វែងប្រមាណអុកស៊ីសែនដែលរលាយក្នុងទឹកសមុទ្រ ម៉ង់កាណែសអ៊ីដ្រូកស៊ីតបន្ថែមទៅលើភាគសំណាកនិងមានប្រតិកម្មជាមួយអុកស៊ីសែនដើម្បីបង្កើតជាសមាសធាតុម៉ង់កាណែស ដែលជាមួយវត្ថុមានអាស៊ីតប៊ូតាស្យូមអ៊ីយ៉ូតម៉ូណូក្លរួរ រំដោះបរិមាណស្លេត្តានៃអ៊ីយ៉ូតដែលអាចធ្វើត្រាកម្មជាមួយសូដ្យូមស៊ុលផាតស្តង់ដារ ។</p>
<p>Witt theory : A theory of the mechanism of dyeing stating that all colored organic compounds (called chromogens) contain certain unsaturated chromophoric groups which are responsible for the color, and if these compounds also contain certain auxochromic groups, they possess dyeing properties.</p>	<p>ទ្រឹស្តី Witt : ទ្រឹស្តីនៃមេកានិករបស់ការដាក់ពណ៌ដែលចែងថារាល់សមាសធាតុសរីរាង្គមានពណ៌ទាំងអស់ (ហៅថា ក្រូមូសែន) ផ្ទុកក្រុមក្រូមូផរមិនផ្អែកមួយចំនួនដែលទទួលខុសត្រូវដាក់ពណ៌សមាសធាតុ និងប្រសិនបើសមាសធាតុទាំងនេះមានក្រុមអុកស៊ូក្រូមខ្លះវាមានលក្ខណៈអោយពណ៌ ។</p>

<p>Wittig ether rearrangement : The rearrangement of benzyl and alkyl ethers when reacted with a methylating agent, producing secondary and tertiary alcohols.</p>	<p>ការបណ្តុំតំរិះ Wittig : ការរៀបចំឡើងវិញនៃបង់ស៊ីល និងអាត់តិល អេទែរពេលប្រតិកម្មជាមួយធាតុបន្ទាស់មេទីឡាតបង្កើតអាត់កុល ថ្នាក់ទីពីរ និងទីបី ។</p>
<p>Wolf-Kishner reduction : Conversion of aldehydes and ketones to corresponding hydrocarbons by heating their semicarbazones, phenylhydrazones, and hydrazones with sodium ethoxide or by heating the carbonyl compound with excess sodium ethoxide and hydrazine sulfate.</p>	<p>ដេដុកម្ម Wolf-Kishner : បំប្លែងនៃអាត់ដេអ៊ីត និងសេតូនដែលត្រូវបានកាត់ដោយអ៊ីដ្រាស៊ីតប្រតិកម្មរបស់វាជាមួយសូដ្យូមអេតុកស៊ីត ឬដោយការដុតកំដៅសមាសធាតុកាបូនីលជាមួយសូដ្យូមអេតុកស៊ីត និងអ៊ីដ្រាស៊ីតស៊ុលផាតដែលមានបរិមាណលើស ។</p>
<p>Woodward-Hoffmann rule : A concept which can predict or explain the stereochemistry of certain types of reactions in organic chemistry; it is also described as the conservation of orbital symmetry.</p>	<p>ច្បាប់ Woodward-Hoffmann : បញ្ញតិយ៍ដែលអាចប្រមាណ ឬពន្យល់ពីស្តេរ៉េអូគីមីនៃប្រភេទប្រតិកម្មគីមីមួយចំនួនក្នុងគីមីសរីរាង្គ វាត្រូវបានពិពណ៌នាផងដែរដូចជាការរក្សាស៊ីមេទ្រីអរម៉ូនិក ។</p>
<p>work : The measure of transferred energy used to move an object.</p>	<p>កម្មន្ត : វិធានការនៃថាមពលផ្លាស់កន្លែងដែលបានប្រើដើម្បីផ្លាស់ទីវត្ថុ ។</p>
<p>working electrode : The electrode used in corrosion testing by an electrochemical cell.</p>	<p>អេឡិចត្រូតប្រតិបត្តិ : អេឡិចត្រូតប្រើក្នុងការធ្វើតេស្តសំណឹកដោយពិលអេឡិចត្រូគីមី ។</p>
<p>Wurtz reaction : Synthesis of hydrocarbons by treating alkyl iodides in ethereal solution with sodium according to the reaction $2\text{CH}_3\text{I} + 2\text{Na} \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_3 + 2\text{NaI}$.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Wurtz : សំយោគអ៊ីដ្រូកាបូដោយប្រតិកម្មអាត់តិលអ៊ីយ៉ូដ្យូអ៊ីតក្នុងសូលុយស្យុង អេទែរជាមួយសូដ្យូមតាមប្រតិកម្ម $2\text{CH}_3\text{I} + 2\text{Na} \rightarrow \text{CH}_3\text{CH}_3 + 2\text{NaI}$ ។</p>
<p>Wurtz-Fittig reaction : A modified Wurtz reaction in which an aromatic halide reacts with an alkyl halide in the presence of sodium and an anhydrous solvent to form alkylated aromatic hydrocarbons.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Wurtz-Fittig : ប្រតិកម្ម Wurtz កែប្រែដែលក្នុងនោះអារ៉ូម៉ាទិចអាឡុយស៊ីតប្រតិកម្មជាមួយអាត់តិលអាឡុយស៊ីតក្នុងវត្ថុមានសូដ្យូមនិងធាតុរំលាយអាស៊ីត ដើម្បីបង្កើតអ៊ីដ្រូកាបូអាត់តិលអាឡុយស៊ីតអារ៉ូម៉ាទិច ។</p>
<h1>X</h1>	
<p>xenobiotic : Any substance foreign to living systems. e.g. drugs, pesticides and carcinogens.</p>	<p>សែនណូប្យូទិច : សារធាតុក្រៅប្រព័ន្ធនៃមនុស្សដែលមានជីវិត ។ ឧទាហរណ៍ ឱសថ ថ្នាំសំលាប់សត្វចង្រៃ និងសារធាតុដែលបណ្តាលអោយកើតរោគមហារីក ។</p>
<p>xerogel : 1. A gel whose final form contains little or none of the dispersion medium used. 2. An organic polymer capable of swelling in suitable solvents to yield particles possessing a three-dimensional network of polymer chains.</p>	<p>សេរ៉ូទែល : 1. ដែល ដែលទំរង់ចុងក្រោយផ្ទុកមជ្ឈដ្ឋានរាយការត្រូវបានប្រើប្រាស់បន្តិចបន្តួចឬគ្មាន ។ 2. ប៉ូលីមែរសរីរាង្គដែលអាចឡើងបំពងខ្លាំងក្នុងធាតុរំលាយសមស្របដើម្បីផ្តល់ ភាគល្អិតមានបណ្តាញត្រីវិមាត្រនៃខ្សែប៉ូលីមែរ ។</p>
<p>X-ray crystallography : The use of X-ray diffraction to determine the structure of crystals or molecules.</p>	<p>ក្រាមទិណូក្រាហ្វីស្ត្រុយ : ការប្រើឱប្រាក់ស្រុងកាំរស្មី -X ដើម្បីកំណត់ទំរង់របស់ក្រាម ឬទំរង់ម៉ូលេគុល ។</p>

<p>X-ray diffraction : X-rays are diffracted by electrons in molecules. The wavelength of X-rays is similar to the distance between atoms in most crystals, so the crystal lattice acts like a diffraction grating. The pattern of diffracted x-rays can be used to determine the crystal structure.</p>	<p>ឪឡែកសំបូលកាំរស្មីអ៊ិច : កាំរស្មីអ៊ិចចាំងផ្ដាតដោយអេឡិចត្រុងក្នុងម៉ូលេគុល ។ ជំហានរលកនៃកាំរស្មីអ៊ិចគឺប្រហែលគ្នាទៅនឹងចម្ងាយរវាងអាតូមក្នុងក្រាមភាគច្រើន ។ ដូចនេះប្រទានក្រាមដើរតួជាប្រទានចំណាំងផ្ដាត ។ គំរូកាំរស្មីអ៊ិចចំណាំងផ្ដាតអាចត្រូវបានប្រើដើម្បីកំណត់ទំរង់ក្រាម ។</p>
<p>x-ray fluorescence analysis : A nondestructive physical method used for chemical analyses of solids and liquids; the specimen is irradiated by an intense x-ray beam and the lines in the spectrum of the resulting x-ray fluorescence are diffracted at various angles by a crystal with known lattice spacing; the elements in the specimen are identified by the wavelengths of their spectral lines, and their concentrations are determined by the intensities of these lines. Also known as X-ray fluorometry.</p>	<p>វិភាគចំណាំងពន្លឺកាំរស្មីអ៊ិច : វិធីរូបមន៍បំផ្លាញដែលប្រើសំរាប់វិភាគគីមីនៃវត្ថុរឹង និងវត្ថុរាវ ។ ធាតុគំរូត្រូវបានបញ្ជាំងដោយបាច់កាំរស្មីអ៊ិចខ្លាំង និងបន្ទាត់ក្នុងស្បៀងនៃចំណាំងពន្លឺកាំរស្មីអ៊ិចទទួលបានត្រូវបានចាំងផ្ដាតដោយមុំផ្សេងៗដោយក្រាមដែលស្គាល់ចន្លោះប្រទាន ធាតុក្នុងធាតុគំរូត្រូវបានកំណត់ដោយជំហានរលកនៃខ្សែស្បៀងរបស់វា និងកំហាប់របស់វាត្រូវបានកំណត់ដោយអាំងតង់ស៊ីតេនៃខ្សែនោះ ។ គេអាចហៅផងដែរថា ក្លុយអរមាត្រូរស្មីអ៊ិច ។</p>
<p>x-ray spectrum : A display or graph of the intensity of x-rays, produced when electrons strike a solid object, as a function of wavelengths or some related parameter.</p>	<p>ស្បៀងស្បី-X : ការបង្ហាញ ឬក្រាបរបស់អាំងតង់ស៊ីតេកាំរស្មី-X កើតឡើងពេលអេឡិចត្រុងទង្គិចវត្ថុរឹង ដែលជាអនុគមន៍ជំហានរលក ឬប៉ារ៉ាម៉ែត្រដែលទាក់ទងមួយចំនួន ។</p>
<p>X-rays : Electromagnetic radiation of shorter wavelength than ultraviolet radiation produced by the impact of high-energy particles on atoms. When an inner orbital electron is knocked out of an atom, an outer electron will then fall into the inner shell and emit an X-ray photon. Wavelengths range from 10^{-11}m to 10^{-9}m.</p>	<p>កាំរស្មី-X : កាំរស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញ៉េទិចជំហានរលកខ្លីជាងកាំរស្មីស្វាយអ៊ុលត្រាដែលកើតឡើងដោយឥទ្ធិពលនៃភាគល្អិតរបស់ថាមពលខ្ពស់អាតូម ។ ពេលដែលអេឡិចត្រុងអរមីតាល់ខាងក្នុងត្រូវបានខ្ចាតចេញពីអាតូម អេឡិចត្រុងខាងក្រៅនឹងទៅបំពេញស្រទាប់ខាងក្នុង និងបញ្ចេញផ្លុកកាំរស្មីអ៊ិច ។ ប្រវែងរលកគឺស្ថិតក្នុងចន្លោះ ពី 10^{-11}m ទៅ 10^{-9}m ។</p>
<h1>Y</h1>	
<p>yeast : Unicellular fungi (ascomycetes) in the family saccharomycetes. Found naturally in soil and on the skin of sweet fruits e.g. grapes. They are used to make bread and beer. See alcoholic fermentation.</p>	<p>មេនីម៉ូង : ផ្សិតឯកកោសិកា (ascomycetes) នៅក្នុងអំបូរ saccharomycetes ។ ក្នុងធម្មជាតិ ផ្សិតនេះមាននៅក្នុងដី និងនៅលើសំបកផ្លែឈើមានជាតិផ្អែម ។ ឧទាហរណ៍ ទំពាំងបាយជូរ ។ គេប្រើវាសំរាប់ធ្វើនំប៉័ង និងស្រាបៀរ ។ មើល alcoholic fermentation ។</p>
<p>yield : Amount produced (from reaction).</p>	<p>ទិន្នផល : បរិមាណផលិត(ពីប្រតិកម្ម) ។</p>
<p>yolk : The food store in the eggs of most animals made up of fat and protein granules that nourish the developing embryo.</p>	<p>ស៊ុតលឿង : អាហារស្តុកក្នុងស៊ុតរបស់សត្វភាគច្រើនដែលបង្កឡើងដោយខ្លាញ់ និងគ្រាប់ប្រូតេអ៊ីនសំរាប់ចិញ្ចឹមអំប្រើយ៉ុងដែលកំពុងតែលូតលាស់ ។</p>
<h1>Z</h1>	
<p>ZAA spectrometry : See Zeeman-effect atomic absorption spectrometry.</p>	<p>វិធីស្បៀងត្រូវម៉េត្រូ ZAA : មើល Zeeman-effect atomic absorption spectrometry ។</p>

<p>Zeeman displacement : The separation, in wave numbers, of adjacent spectral lines in the normal Zeeman effect in a unit magnetic field.</p>	<p>មីលាស់ទី Zeeman : ការព្រែកចំនួនរលកនៃខ្សែបន្ទាត់ស្បៀងនៅជាប់គ្នាក្នុងផល Zeeman ធម្មតា ក្នុងមួយខ្នាតដែនម៉ាញេទិច ។</p>
<p>Zeeman effect : A splitting of spectral lines in the radiation emitted by atoms or molecules when in a magnetic field.</p>	<p>ផល Zeeman : ការបំបែកខ្សែបន្ទាត់ស្បៀងក្នុងការស្នើកាយដោយអាតូម ឬម៉ូលេគុលកាលណាស្ថិតក្នុងដែនម៉ាញេទិច ។</p>
<p>Zeeman-effect atomic absorption spectrometry : A type of atomic absorption spectrometry in which either the light source or the sample is placed in a magnetic field, splitting the spectral lines under observation into polarized components. A rotating polarizer is then placed between the source and the sample, enabling the absorption caused by the element under analysis to be separated from background absorption. Abbreviated ZAA spectrometry.</p>	<p>វិធីស្បៀងត្រូវម៉ែត្រ ផល Zeeman សំរូបអាតូម : ប្រភេទស្បៀងមាត្រសំរូបអាតូម ដែលក្នុងនោះទាំងប្រភពពន្លឺនិងភាគសំណាកត្រូវបានដាក់ក្នុងដែនម៉ាញេទិច ដែលបំបែកខ្សែបន្ទាត់ស្បៀងក្រោមការសង្កេតទៅជាធាតុបង្កបំបែកមួយ និង ឧបករណ៍រង្វិលប្រើត្រូវបានដាក់ចន្លោះប្រភពនិងភាគសំណាកដែលធ្វើអោយ មានសំរូបបណ្តាលមកពីធាតុដែលកំពុងវិភាគត្រូវបានព្រែកចេញពីសំរូបដើម ។ សរសេរកាត់ជាស្បៀងមាត្រ ZAA ។</p>
<p>zeolite : Hydrated aluminum and calcium (or sodium) silicates made with an open crystal structure which can absorb molecules of a suitable size; used for selective absorption or can be loaded with catalyst for other chemical reactions.</p>	<p>សេរូលីត : អាណូយមីញ៉ូមអ៊ីដ្រាត និងកាល់ស្យូម(ឬសូដ្យូម)ស៊ីលីកាត ដែលកើតឡើងជាមួយទំរង់ក្រាមចំហដែលអាចស្រូបម៉ូលេគុលមានទំហំសម ស្រប វាត្រូវបានប្រើសំរាប់សំរូបជ្រើស ឬអាចស្ថិតនៅជាមួយកាតាលីករចំពោះ ប្រតិកម្មគីមីមួយចំនួន ។</p>
<p>zeotrope : A liquid mixture in which the components may be separated by distillation. Compare azeotrope.</p>	<p>សេរូត្រូប : ល្បាយរាវដែលធាតុបង្កអាចត្រូវបានព្រែកដោយបំណិត ។ ប្រៀបធៀបជាមួយ azeotrope ។</p>
<p>Zerewitinoff reagent : A light-colored methyl-magnesium iodide-n-butyl ether solution that reacts rapidly with moisture and oxygen; used to determine water, alcohols, and amines in inert solvents.</p>	<p>ឆាតុបន្ទាត់ Zerewitinoff : សូលុយស្យុងពណ៌ភ្លឺមើលទើលម៉ាញេស្យូម អ៊ីយ៉ូដ្យូ-<i>n</i>-ប៊ុយទីលអេទីដែលប្រតិកម្មយ៉ាងរហ័សជាមួយសំណើមនិងអុកស៊ី- វែន ដែលត្រូវបានប្រើដើម្បីកំណត់រកទឹក អាល់កុល និងអាមីនក្នុងធាតុរំលាយ និចល ។</p>
<p>zergel : A gel which has dried until apparently solid; sometimes it will swell or redisperse to form a sol when treated with a suitable solvent.</p>	<p>សេរ៉ូទែល : យេលដែលឡើងស្ងួតរហូតដល់មើលទៅដូចរឹងជូនកាលវាហើម ឡើង ឬរាយប៉ាយឡើងវិញដើម្បីបង្កើតជាសូលពេលធ្វើប្រតិកម្មជាមួយធាតុ រំលាយសមស្រប ។</p>
<p>zero-order reaction : A reaction for which reaction rate is independent of the concentrations of the reactants. e.g., a photochemical reaction in which the rate is determined by the intensity of light.</p>	<p>ប្រតិកម្មលំដាប់សូន្យ : ប្រតិកម្មដែលល្បឿនប្រតិកម្មមិនអាស្រ័យនឹង កំហាប់របស់ប្រតិករទេ ។ ឧទាហរណ៍ប្រតិកម្មផ្ទុកមីដែលល្បឿនត្រូវបានកំ- ណត់ដោយអាំងតង់ស៊ីតេនៃពន្លឺ ។</p>
<p>zero-point energy : The energy remaining in a substance at the absolute zero of temperature (0 K)</p>	<p>ថាមពលមិនទុះសូន្យ : ថាមពលដែលនៅតែស្ថិតនៅក្នុងសារធាតុនៅ សីតុណ្ហភាពសូន្យដាច់ខាត (0 K) ។</p>
<p>zeroth law of thermodynamics : If two bodies are each in equilibrium with a third body, then all three bodies are in thermal equilibrium with each other.</p>	<p>ច្បាប់លំដាប់សូន្យនៃម៉ែឌីណាមិច : ប្រសិនបើអង្គធាតុពីរមានលំនឹង រៀងខ្លួនជាមួយអង្គធាតុទី3 នោះអង្គធាតុទាំងបីស្ថិតនៅស្ថានភាពលំនឹងកំដៅ ទៅវិញទៅមក ។</p>

<p>Ziesel reaction : A method of determining the number of methoxy (-OCH₃) groups in an organic compound by heating with excess hydriodic acid, forming an alcohol and iodomethane: $R-OCH_3 + HI \rightarrow ROH + CH_3I$ The amount of iodomethane is used to determine the number of methoxy groups.</p>	<p>ប្រតិកម្ម Ziesel : វិធីកំណត់បរិមាណក្រុមមេតុកស៊ី (-OCH₃) ក្នុងសមាស- ធាតុសរីរាង្គតាមការដុតកំដៅជាមួយអាស៊ីតអ៊ីឌ្រូអ៊ីយ៉ូសែដោយការកកើត អាល់កុល និងអ៊ីយ៉ូដូមេតាន : $R-OCH_3 + HI \rightarrow ROH + CH_3I$ ។ បរិមាណមេទីលអ៊ីយ៉ូដូត្រូវបានប្រើដើម្បីកំណត់បរិមាណក្រុមមេតុកស៊ី ។</p>
<p>zone : See band.</p>	<p>តំបន់ : មើល band ។</p>
<p>Zsigmondy gold number : The number of milligrams of protective colloid necessary to prevent 10 milliliters of gold sol from coagulating when 0.5 milliliter of 10% sodium chloride solution is added.</p>	<p>បរិមាណមាស Zsigmondy : បរិមាណគិតជាមីលីក្រាមនៃកូឡូអ៊ីត ការពារដែលចាំបាច់ក្នុងការទប់ស្កាត់ 10មីលីលីត្រនៃសូលមាស ពីកំណកនៅពេល ដែល 0,5 មីលីលីត្រនៃសូលុយស្យុងសូដ្យូមក្លរួ 10% ត្រូវបានបន្ថែម ។</p>
<p>zwitterion : Dipolar ionic form of an amino acid that is formed by donation of an H⁺ from the carboxyl group to the α-amino group. Because both charges are present, the net charge is neutral.</p>	<p>អ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូល ឬស្វ៊ីត៊ីរ៉ូន : ទម្រង់អ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូលនៃអាស៊ីតអាមីនេ ដែលកើត ឡើងដោយការផ្តល់ H⁺ ពីក្រុមកាបូកស៊ីលទៅអោយក្រុមអាមីនេទីតាំង អាល់ហ្វា ។ ដោយសារវត្តមានបន្ទុកទាំងពីរធ្វើអោយបន្ទុកពិតមានភាពណឺត ។</p>
<p>zymogen : Inactive form of an enzyme that is activated by cleavage of one or more peptide bonds.</p>	<p>ស៊ីម៉ូសែន : ទម្រង់អសកម្មនៃអង់ស៊ីមដែលត្រូវបានធ្វើអោយសកម្មដោយ ការកាត់ផ្តាច់សម្ព័ន្ធប៊ីបទីតមួយឬច្រើន ។</p>

ଶ୍ରେଣୀ-ସଂକ୍ଷେପ

កត្តាខាងក្នុង	intrinsic factor	កាបូនខ្មៅ	black
កត្តា Cabannes	Cabannes' factor	កាបូនខ្មៅ	carbon black
កាកសំណល់	waste	កាបូនខ្មៅដោយកំដៅ	thermal black
កាចុង	cation	កាបូនខ្មៅសុទ្ធ	animal black
កាចុងត្រូកី	cationtrophy	កាបូនឌីកូវ៉ាឡង់	dicovalent carbon
កាចុងអាលីល	allyl cation	កាបូនឌីវ៉ាឡង់	divalent carbon
កាដាក់ស្លាកសញ្ញា	labelling	កាបូនថ្នាក់បី	tertiary carbon
កាណាប៊ីណូអ៊ីត	cannabinoid	កាបូនថ្នាក់បី	tertiary carbon
កាត់	caustic	កាបូនថ្នាក់បួន	quaternary carbon
កាត់	corrode	កាបូនថ្នាក់ពីរ	secondary carbon
កាតាបូលីស	catabolism	កាបូនថ្នាក់មួយ	primary carbon
កាតាលីករ	catalyst	កាបូនបំបាត់ពណ៌	decolorizing carbon
កាតាលីករដំណូចជីវៈ	biomimetic catalyst	កាបូនសត្វ	animal charcoal
កាតាលីករថ្មពិលឥន្ធនៈ	fuel-cell catalyst	កាបូនស្ថិរភាព	fixed carbon
កាតាលីករនឹង	anchored catalyst	កាបូនអាណូមែ	anomeric carbon
កាតាលីករមុខងារពីរ	bifunctional catalyst	កាបូអ៊ីដ្រាត	carbohydrate
កាតាលីករមុខងារពីរ	dual-function catalyst	កាបូអ៊ីដ្រាតកុំផ្លិច	complex carbohydrates
កាតាលីករអាល់គីន	alfin catalyst	កាបូ	carbide
កាតាលីស	catalysis	កាបែន	carbene
កាតាលីសកាំរស្មី	radiation catalysis	កាមីល	gammil
កាតាលីសមិនស្មើសាច់	heterogeneous catalysis	ការកកើត	formation
កាតាលីសសំរូបសើ	adsorption catalysis	ការកាត់	corrosion
កាតាលីសស្មើសាច់	homogeneous catalysis	ការកំណត់	determination
កាតាលីសអាស៊ីត-បាស	acid-base catalysis	ការកំណត់ត្រា Dyson	Dyson notation
កាតូត	cathode	ការកំណត់អាយុ	radiocarbon dating
កាតែនកម្ម	catenation	កាបូនវិទ្យុសកម្ម	chemical dating
កាថារូម៉ែត្រ	katharometer	ការកំណត់អាយុគីមី	semi-empirical computation
កាបាញ៉ុង	carbanion	ការគណនា abinitio	abinitio computation
កាបូកាចុង	carbocation	ការចងសម្ព័ន្ធ	bonding
កាបូណាត	carbonate	ការចិញ្ចឹម	nutrition
កាបូណាតកម្ម	carbonation	ការចំលងកូឡូជ្យុង	collodion replication
កាបូនកម្ម	carbonization		

ការថ្លែង	ore dressing	ការធ្វើអោយសកម្ម	deactivation
ការប្រេះស៊ី	rusting	ការបកប្រែក្រុម	translation
ការឆេះដំ	smoldering	ការបង្ការ	prevention
ការឆេះឯកឯង	spontaneous ignition	ការបង្កើតកករ	precipitation
ការផ្គុំទឹក	water saturation	ការបង្កើតកករតាមប្រភាគ	fractional precipitation
ការស្រូបទឹក	deliquescence	ការបង្កើតរូបមន្ត	formulation
ការជំនួស	substitution	ការបង្កើតឡើងវិញ	regeneration
ការជំនួសនុយក្លេអូហ្វីល	nucleophilic substitution	ការបង្រួមបណ្តុរ	exchange narrowing
ការជំនួសអេឡិចត្រូហ្វីល	electrophilic substitution	ការបង្ហូរចេញ	leaching
ការជ្រលក់ស័ង្កសី	galvanizing	ការបង្ហួត	vaporization
ការជ្រាប	permeation	ការបង្អាក់ជំងឺស	selective inhibition
ការញែក	resolution	ការបង្អាក់ស្តេរិច	steric hindrance
ការញែកប្រទាញចេញតាមជំហលដង់ស៊ីតេ	density gradient centrifugation	ការបញ្ចេញប៉ូស៊ីត្រុង	positron emission
ការញែកអាមីន Hofmann	Hofmann amine separation	ការបញ្ចេញពន្លឺ	photoluminescence
ការញែកអ៊ីសូតូប	isotope separation	ការបញ្ចេញពន្លឺ	scintillation
ការដកដង្ហើម	respiration	ការបញ្ចេញពន្លឺត្រជាក់	luminescence
ការដាក់អន្ទាក់	trapping	ការបណ្តូទីតាំង Fries	Fries rearrangement
ការដាលអណ្តាតភ្លើង	flame propagation	ការបណ្តូទីតាំង Wittig	Wittig ether rearrangement
ការដុតវិភាគ	ashing	ការបណ្តូទីតាំង Beckmann	Beckmann rearrangement
ការដៅកន្លែង	localization	ការបណ្តូទីតាំង Favorskii	Favorskii rearrangement
ការតចន្លោះ	intermediate coupling	ការបណ្តូទីតាំង Fischer-Hepp	Fischer-Hepp rearrangement
ការតំរង់ទិសផ្ទៃ	surface orientation	ការបណ្តូទីតាំង de Brun-van Eckstein	de Brun-van Eckstein rearrangement
ការតំលើង Rowland	Rowland mounting	ការបន្ថយចំណុចកក	freezing point depression
ការត្រឡប់ថយក្រោយ	retrogradation	ការបន្ថយសំពាធចំហាយ	lowering of vapour pressure
ការត្រួតពិនិត្យតូប៉ូគីមី	topochemical control	ការបន្ធាន់ទឹក	water softening
ការត្រួតពិនិត្យស្ថិតិ	statistical control	ការបន្លំ Ostwald	Ostwald ripening
ការទង្គិច	bumping	ការបញ្ចេញ	emission
ការទង្គិច	knocking	ការបាត់បង់ក្នុងបំណិត	distillation loss
ការទប់	repression		
ការធ្វើអោយមានខ្យល់	aeration		
ការធ្វើអោយសកម្ម	activation		

ការបិទរង	ring closure	ការពង្រាវ	liquefaction
ការបូកនុយក្លេអូភីល	nucleophilic addition	ការពង្រីកដូប្លែរ	Doppler broadening
ការបូកអេឡិចត្រូភីល	electrophilic addition	ការពង្រីកបណ្តុរ	exchange broadening
ការបំបាត់រាំង	demasking	ការពិសោធន៍	experiment
ការបំបែក	dissociation	ការពុះ	effervescence
ការបំបែក	decomposition	ការព្យាបាលដោយឱសថ	chemotherapy
ការបំបែកណ្វៃយ៉ូ	nuclear fission	ការភាយចេញ	radiation
ការបំបែកទ្វេ	double decomposition	ការភ្ជាប់អាសូត	nitrogen fixation
ការបំបែកទ្វេលំហូរ	flow birefringence	ការរក្សាម៉ាស	conservation of mass
ការបំបែកបៃតា (ការបញ្ចេញប្រូតុង)	beta decay (positron emission)	ការរង	sedimentation
ការបំបែកមុន	predissociation	ការរលត់	extinction
ការបំបែកវិទ្យុសកម្ម	radioactive decay	ការរលាយ	dissolution
ការបំបែកស្មើភាគ	homolytic cleavage	ការរលាយ	liquation
ការបំបែកអាល់ហ្វា	alpha decay	ការរលាយចូលគ្នា នៃណ្វៃយ៉ូ	nuclear fusion
ការបំបែកអេមុលស្យុង	emulsion breaking	ការរលំចូល	implosion
ការបំបែកអេស្តែរ	esterolysis	ការរីកឡើង	expansion
ការបំបែក.ការរលាយ	decay	ការរឹង	set
ការបំបែក(បន្ទុះ)	fission	ការរំលាយ	fusion
ការបំពុលជម្រើស	selective poisoning	ការរំលាយអាហារ	digestion
ការបំបែកភាពដើម	denaturation	ការលាងជំរះ	washing
ការប្រមូលផ្តុំអគ្គិសនី	electrofocusing	ការលោតរង្វាះ Balmer	Balmer jump
ការប៉ាន់ស្មាន Born-Oppenheimer	Born-Oppenheimer approximation	ការវាស់ចំលងទ្វេ	duplicate measurement
ការប៉ះទង្គិច	encounter	ការវិភាគ	analysis
ការផ្តិតពណ៌	development	ការវិភាគកំដៅឌីផេរ៉ង់ស្យែល	derivative differential thermal analysis
ការផ្ទុះ	explosion	ការវិភាគក្រាវីម៉ាត្រ	gravimetric analysis
ការផ្ទុះ	detonation	ការវិភាគគុណភាព	qualitative analysis
ការផ្ទេរបន្ទុក	charge transfer	ការវិភាគធូត	stripping analysis
ការពង្រាយណ្វៃយ៉ូ ដ៏តឹងរឹង	inelastic neutron scattering	ការវិភាគទីទ្រីមេទ្រីច	titrimetric analysis
ការពង្រាយ Raman	Raman scattering	ការវិភាគបរិមាណ	quantitative analysis
ការពង្រាវ	dilution	ការវិភាគមីក្រូប្រូបអ៊ីយ៉ុង	ion-microprobe analysis
		ការវិភាគវាស់ អង់តាល់ពី	enthalpimetric analysis

ការវិភាគវិមាត្រ	dimensional analysis	ការសិក្សាស្ប៉ិចបាត់បង់ ថាមពលអេឡិចត្រុង	electron energy loss spectroscopy
ការវិភាគសំណាយ	diffusivity analysis	ការសិក្សាស្ប៉ិចបាត់បង់ លក្ខណៈ	characteristic loss spectroscopy (CLS)
ការវិភាគសំយោគ ត្រឡប់	retrosynthetic analysis	ការសិក្សាស្ប៉ិចបំលែង Fourier	Fourier transforms spectroscopy
ការវិភាគឧស្ម័ន	gas analysis	ការសិក្សាស្ប៉ិច ប្រេកង់វិទ្យុ	radio-frequency spectroscopy
ការវិភាគអេលុយស្យុង ជម្រាល	gradient elution analysis	ការសិក្សាស្ប៉ិចផ្ទៃតុំ ពីរគ្មាន ដូបផ្លូវ	Doppler-free two-photon spectroscopy
ការសង្កេត	observation	ការសិក្សាស្ប៉ិចផ្ទៃតុំ សំលេង	photoacoustic spectroscopy (PAS)
ការសាកពណ៌	bleed	ការសិក្សាស្ប៉ិចផ្ទៃតុំអេឡិច ត្រុងដំណោះស្រាយមុំ	angle-resolved photoelectron spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចការបាត់ បង់ថាមពលអេឡិចត្រុង ច្បាស់ខ្លាំង	high-resolution electron energy loss spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចម៉ាស ដែនដំណកសំរូប	field-desorption mass spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចក្រហម អាំងប្រា (IR)	infrared (IR) spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចម៉ាស អ៊ីយ៉ុងកម្មអេឡិចត្រូ អ៊ីដ្រូឌីណាមិច	electrohydrodynamic ionization mass spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចចំណាំងព ន្លឺអាតូម	atomic fluorescence spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចមីក្រូរ៉េវ	microwave spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចចំណាំង ភ្លឺត	flash spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចអន់សែន	roentgen spectrometry
ការសិក្សាស្ប៉ិចចំហោះរន្ធ	Hole-burning spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចអសូណាង អ៊ីយ៉ុងកម្ម	resonance ionization spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចផ្អែត	saturation spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចសំរូប	absorption spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចតារា សាស្ត្រ	astronomical spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិច ស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចគ្មាន ដូបផ្លូវ	Doppler-free spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចស្វាយ អ៊ុលត្រាសុញ្ញកាស	vacuum ultraviolet spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចបញ្ចេញ អណ្តាតភ្លើង	flame emission spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចឡាស៊ែរ	laser spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចបន្សាយ ប៉ូស៊ីត្រុង	positron emission spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចឡាស៊ែរ យៈពេលខ្លី	time-resolved laser spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចបន្សាយ ពន្លឺស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet photoemission spectroscopy	ការសិក្សាស្ប៉ិចឡាស៊ែរ ហេត្រូឌីន	laser heterodyne spectroscopy
ការសិក្សាស្ប៉ិចបន្សាយ អាតូម	atomic emission spectroscopy		

ការសិក្សាស្បៀងអាតូម	atomic spectroscopy	កាឡូរីម៉ែត្រអាដ្យាបាទិច	adiabatic calorimeter
ការសិក្សាស្បៀងអុបតិក អាតូស្តិច	optoacoustic spectroscopy	កុងដង់កម្ម Claisen-Schmidt	Claisen-Schmidt condensation
ការសិក្សាស្បៀង អេឡិចត្រុង	electron spectroscopy	កុងដង់កម្ម	condensation
ការសិក្សាស្បៀង អេឡិចត្រុង auger	Auger electron spectroscopy	កុងដង់កម្ម Claisen	Claisen condensation
ការសិក្សាស្បៀង អាំងទែផេរ៉ង់ ឆ្លុះ	saturated interference spectroscopy	កុងដង់កម្មត្រឡប់	retrograde condensation
ការសិក្សាស្បៀង IR	IR spectroscopy	កុងដង់កម្ម ប្រភាគ	fractional condensation
ការសិក្សាស្បៀង Raman	Raman spectroscopy	កុងដង់កម្មអាល់ដុល	aldol condensation
ការសិក្សាស្បៀង Lamb-dip	Lamb-dip spectroscopy	កុងដង់កម្មអាស៊ីឡូអ៊ីន	acyloin condensation
ការសិក្សាស្បៀង Mössbauer	Mössbauer spectroscopy	កុងដង់កម្មសមមូល	equivalent conductance
ការស្ងួត	drying	កុងដង់កម្ម Geiger-Müller	Geiger-Müller counter
ការសំយោគ	synthesis	កុងដង់កម្មស្បៀង	conformation
ការសំយោគ សមហេតុផល	rational synthesis	កុងដង់កម្មស្បៀងដើម	native conformation
ការស្ទុះ	occlusion	កុងដង់កម្មស្បៀង	configuration
ការស្រោបអេឡិចត្រូត	electroplating	កុងដង់កម្មស្ងួត	constantan
ការហូរជ្រាប	lixiviation	កូគីនេអាណ	cochineal
ការអស់ធន់លោហៈ	metal fatigue	កូដុង	codon
កាល់ឡូរីបួនដឺក្រេ	four-degree calorie	កូប៉ូលីមែ	copolymer
ការពណ៌មាស	gold 'size'	កូប៉ូលីមែចៃដន្យ	random copolymer
ការអេស្តែ	ester gum	កូប៉ូលីមែឆ្លាស់	alternating copolymer
ការវិកាស្បៀង	cavitation	កូប៉ូលីមែដុំ	block copolymer
កាសិក្សាស្បៀង	spectroscopy	កូប៉ូលីមែផ្សំ	graft copolymer
កាឡូរី	calorie (cal)	កូប៉ូលីមែអាគ្រីឡាមីត	acrylamide copolymer
កាឡូរី	calorie (Cal)	កូប៉ូលីមែអាគ្រីឡូនីទ្រីល	acrylonitrile copolymer
កាឡូរីម៉ែត្រអគ្គិសនី	electrical calorimeter	កូលេស្តេរ៉ុល	cholesterol
កាឡូរីម៉ែត្រ	calorimeter	កូវ៉ា	Kovar
កាឡូរីម៉ែត្រថាស	disk calorimeter	កូហ្វាក់ទ័រ	cofactor
		កូឡូដុំ	collodion
		កូឡូរីម៉ែត្រ	colorimeter
		កូឡូអ៊ីត	colloid
		កូឡូអ៊ីតការពារ	protective colloid
		កូឡូអ៊ីតរីឡូសកម្ម	radiocolloid

កូអង់ស៊ីម	coenzyme	កំដៅប្រតិកម្ម	heat of reaction
កូអាស៊ីវ៉ា	coacervate	កំដៅពង្រាវ	heat of dilution
កេរ៉ាទីន	keratin	កំដៅពង្រាវសរុប	total heat of dilution
កេរ៉ូសែន	kerosine	កំដៅរលាយ	heat of fusion
កេឡាត	chelate	កំដៅសកម្ម	heat of activation
កែវប្រោះ	filter flask	កំដៅសម្ព័ន្ធ	heat of linkage
កែវបំណិត	distilling flask	កំដៅសូលុយស្យុង	heat of solution
កែវសូល-ដែល	sol-gel glass	កំដៅសូលុយស្យុងសរុប	total heat of solution
កែវសេរ៉ាមិច Gooch	Gooch crucible	កំដៅអាតូមកម្ម	heat of atomisation
កែវអុបទិច	optical glass	កំដៅអ៊ីដ្រាតកម្ម	heat of hydration
កែវអែកឡែន	Erlenmeyer flask	កំដៅអ៊ីយ៉ុងកម្ម	heat of ionization
កែវ Claisen	Claisen flask	កំណា	formation
កោសិកា	cell	កំណក	coagulation
កៅស៊ូ	rubber	កំណកក្រាម	crystallization
កៅស៊ូនីទ្រីល	nitrile rubber	កំណកក្រាមតាមប្រភាគ	fractional crystallization
កៅស៊ូអាគ្រីលិច	acrylic rubber	កំណកគីមី	chemical deposition
កៅឡាំង	kaolin	កំណកំទេច	sedimentation
កុំផ្លិច	complex	កំណត្តិកូសែន	glycogenesis
កុំផ្លិចកាចុង	cationic complexes	កំណត្តិយកូស	gluconeogenesis
កុំផ្លិចបន្ថែមបន្តក	charge-transfer complexes	កំណជះស្ងួត	dry ashing
កុំផ្លិចសកម្ម	activated complex (transition state)	កំណាត់	segment
កុំផ្លិចសំរូបសើ	adsorption complex	កំណើនចំណុចរំពុះ	boiling-point elevation
កុំផ្លិចអាញ្យុង	anionic complexes	កំណែប្រែរ៉ាសេមិច	racemic modification
កុំផ្លិច Werner	Werner complex	កំណែប្រែ Eschweiler-Clarke	Eschweiler-Clarke modification
កំដៅ	heat	កំទេចថ្មរំពុះ	boiling chips
កំដៅការបង្ហួត	heat of vaporization	កំនកក្រាមឡើងវិញ	recrystallization
កំដៅកំណា	heat of formation	កំបោរអាសេតាត	acetate of lime
កំដៅចំហេះ	heat of combustion	កំផ្លិចណឺត្រល	neutral complex
កំដៅខ្លីផេរ៉ង់ស្យែលនៃពង្រាវ	differential heat of dilution	កំរិត	degree
កំដៅបន្សំ	heat of association	កំរិតកំណកក្រាម	degree of crystallinity
កំដៅបំបែក	heat of dissociation	កំរិតចំណូល	affinity
កំដៅបំបែកធាតុ	heat of decomposition	កំរិតឆេះ	flammability

កំរិតថាមពល	energy level	កាំរស្មីក្រហមអាំងហ្វ្រា	infrared radiation (IR)
កំរិតថាមពលរង	energy sublevels	កាំរស្មីបញ្ចប់	end radiation
កំរិតប៉ូលីមែរកម្ម	degree of polymerization	កាំរស្មីវិទ្យុសកម្មជុំវិញ	background radiation
កំរិតព្រំខ័ណ្ឌតំរងនោម	renal threshold	កាំរស្មីវិភាគរហ័ស	pulse radiolysis
កំរិតរលាយ	solubility	កាំរស្មីអ៊ីយ៉ុងកម្ម	ionizing radiation
កំរិតរលាយឧស្ម័ន	gas solubility	កាំរស្មី-X	X-rays
កំរិតលើឆេះ	upper flammable limit	កាំអាតូម	atomic radius
កំរិតលំញ័រ	vibrational level	កាំអ៊ីយ៉ុង	ionic radius
កំរិតសើម	wettability	កាំ Van der Waals	Van der Waals radius
កំរិតសេរី	degree of freedom	ក្បាលបង់	band head
កំរិតស្រូប	absorbency index	ក្បាលដ្យូរអុកស៊ីអាសេត	oxyacetylene burner
កំរិតអេឡិចត្រូអវិជ្ជមាន	electronegativity	ក្រដាសតូណ័រសុល	litmus paper
កំរិត Landau	Landau levels	ក្រមចំលងដំបូង	primary transcript
កំលាំង	Debye force	ក្រាតិញ រឺការបំបែក	cracking
កំលាំងឌីប៉ូល-ឌីប៉ូល	dipole-dipole force	ក្រាភីត	graphite
កំលាំងទំនាញ	cohesion	ក្រាភីតកម្ម	graphitization
កំលាំងទំនាញ	attractive force	ក្រាម	gram
កំលាំងប្រទាញចេញ	centrifugal force	ក្រាម	crystal
កំលាំងរំបាយ	dispersion force	ក្រាមកូលេស្តេរិច	Cholesteric crystals
កំលាំងសម្ព័ន្ធ	bond strength	ក្រាមកូវ៉ាឡង់	covalent crystal
កំលាំងអគ្គិសនីចលករ	electromotive force (emf)	ក្រាមនេម៉ាទិច	nematic crystal
កំលាំងអគ្គិសនីចលករ អេឡិចត្រូគីមី	electrochemical emf	ក្រាមម៉ាក្រូម៉ូលេគុល	macromolecular crystal
កំលាំងអន្តរម៉ូលេគុល	intermolecular forces	ក្រាមរាវ	liquid crystal
កំលាំងអ៊ីយ៉ុង	ionic strength	ក្រាមរាវទែម៉ូត្រូពិច	thermotropic liquid crystal
កំលាំង Van der Waals	Van der Waal's forces	ក្រាមលោហៈ	metallic crystal
កំហាប់	concentration	ក្រាមវិទ្យាកាំរស្មីអិច	X-ray crystallography
កំហាប់ច្បាស់	apparent concentration	ក្រាមសុទ្ធ	ideal crystal
កាំកូវ៉ាឡង់	covalent radius	ក្រាមអ៊ីយ៉ុង	ionic crystals
កាំរស្មី	radiation	ក្រុម	group
កាំរស្មីកាតូត	cathode ray	ក្រុមកាបូកស៊ីល	carboxyl group
កាំរស្មីកាម៉ា (γ)	gamma (γ) radiation	ក្រុមកាបូនីល	carbonyl group

ក្រុមចូល	entering group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីជាស-សម្ព័ន្ធ	bonded-phase chromatography
ក្រុមជួស	substituent	ក្រូម៉ាតូក្រាភីផ្នែក	partition chromatography
ក្រុមដៅទិស	directing groups	ក្រូម៉ាតូក្រាភីផ្នែកអង្គធាតុ រាវ-ឧស្ម័ន	gas-liquid partition chromatography
ក្រុមឌីអាសូ	diazo group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីភ្ជាប់	affinity chromatography
ក្រុមណាប័ទីល	naphthyl group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីវិទ្យុសកម្ម	radio-chromatography
ក្រុមទប់	blocking group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីវិមាត្រពីរ	two-dimensional chromatography
ក្រុមនាទី	functional group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីសន្ទនីយលើ សចាំបាច់	supercritical fluid chromatography
ក្រុមនាទី ឬបង្កនាទី	functional group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីសំរូបសើ	adsorption chromatography
ក្រុមនីត្រូ	nitro group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីហ្វីល ផ្គិតពណ៌	film development chromatography
ក្រុមបាស	basic group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីឡើង	ascending chromatography
ក្រុមប្រូប៉ែនីល	Propenyl group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីអង្គធាតុរាវ កំរិតខ្ពស់	high-performance liquid chromatography (HPLC)
ក្រុមប្រូស្តេទិច	prosthetic group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីលំហូររៀបចំ	flow-programmed chromatography
ក្រុមមេតុកស៊ី	methoxy group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីអង្គធាតុ រាវ-ឧស្ម័ន	gas-liquid chromatography
ក្រុមវីនីល	vinyl group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីអង្គធាតុ រឹង-ឧស្ម័ន	gas-solid chromatography
ក្រុមអាមីណូ	amino group	ក្រូម៉ាតូក្រាភីឧស្ម័ន	gas chromatography
ក្រុមអាល់គីល	alkyl group	ក្រូម៉ាតូក្រាម	chromatogram
ក្រុមអ៊ីដ្រុកស៊ីល	hydroxyl group	ក្រូម៉ូផរ	chromophore
ក្រុមអ៊ីមីដូ	imido group	ក្រូម៉ូសូម	chromosomes
ក្រុមអ៊ីមីណូ	imino group	ក្រេណាស្យុង	crenation
ក្រណាអំពែមាត្រ	chronoamperometry	ក្លរីកម្ម	chlorination
ក្រូម៉ាតូក្រាភី	chromatography	ក្លរីសេរី	available chlorine
ក្រូម៉ាតូក្រាភីកាំ	radial chromatography	ក្លរ៉ូភីល	chlorophyll
ក្រូម៉ាតូក្រាភីក្រដាសកាំ	radial paper chromatography	ក្លរីតុយអ៊ុយកាបូន	CFC
ក្រូម៉ាតូក្រាភីចុះ	descending chromatography	ក្លរីតុយអ៊ុយកាបូន	chlorofluorocabons (CFCs)
ក្រូម៉ាតូក្រាភីជ្រាបដែល	gel permeation chromatography	ក្លរី	chloride
ក្រូម៉ាតូក្រាភីដេក	horizontal chromatography	ក្លរីអាស៊ីត	acid chloride
ក្រូម៉ាតូក្រាភីបន្ទះស្តើង	thin-layer chromatography		
ក្រូម៉ាតូក្រាភីបែងចែក ជាសប្រាស	reversed-phase partition chromatography		
ក្រូម៉ាតូក្រាភីបំលាស់ទី	displacement chromatography		
ក្រូម៉ាតូក្រាភីជាសសម្ព័ន្ធ ច្រាស	reverse bonded-phase chromatography		

ក្លាត្រាត	clathrate	ខ្សែព្រំដែន	boundary line
ក្លាត្រូគីឡាត	clathrochelate	គន្លង	orbit
ក្លិន	odor	គីណូន	quinone
ក្វាត	quart	គីទីន	chitin
ខនិដ	mineral	គីឡូ	kilo-
ខាងក្នុង	inner	គីឡូក្រាម	kilogram (kg)
ខាប់	concentrated	គីឡូម៉ែត្រ	kilometer (km)
ខាវ	rancid	គីមី	chemistry
ខួបធាតុគីមី	chemical periodicity	គីមីកង់ទិច	quantum chemistry
ខៀវឆ្មុះ	indigo	គីមីកុំផ្លិចភ្នាក់ងារ- ធាតុស្នាក់អាស្រ័យ	host-guest complexation chemistry
ខៀវអ៊ុលត្រាម៉ារីន	ultramarine blue	គីមីជីវៈ	biochemistry
ខ្វះអំបិល	salt pan	គីមីនីតិក្រម	forensic chemistry
ខ្នាតម៉ាស់អាតូមិច	atomic mass unit (amu)	គីមីប្រេងកាត	petrochemistry
ខ្នាតអ៊ី.កា.អែស	m.k.s. units	គីមីផ្ទៃ	surface chemistry
ខ្នាត Imperial	Imperial units	គីមីពន្លឺ	chemiluminescence
ខ្មែង Q	Q branch	គីមីមជ្ឈឹមសម័យ	alchemy
ខ្មែង R	R-branch	គីមីរូប	physical chemistry
ខ្យល់	air	គីមីវិទ្យាសកម្ម	radiochemistry
ខ្លាញ់	fats	គីមីវិភាគ	analytical chemistry
ខ្យង់ប្រេង	oil sand	គីមីសរីរាង្គ	organic chemistry
ខ្សែ	chain	គីមីសីតុណ្ហភាពខ្ពស់	high-temperature chemistry
ខ្សែកោងថាមពល អេឡិចត្រុង	electronic energy curve	គីមីអសរីរាង្គ	inorganic chemistry
ខ្សែកោងបំណិត	distillation curve	គីមីអូស្មូស	chemiosmosis
ខ្សែកោងលក្ខណៈរលាយ	solubility curve	គីសែលហ្វូរ	kieselguhr
ខ្សែកោងសូលីដុស	solidus curve	គីឡូកាឡូរី	kilocalorie (kcal)
ខ្សែកោង Michaelis- Menten	Michaelis-Menten curve	គុណប្រយោជន៍កម្ម	beneficiation
ខ្សែខាង(ខ្មែង)	side chain	គុយពែឡាស្យុង	cupellation
ខ្សែដឹកនាំអេឡិចត្រុង	electron-transport chain	គុយរី	Curie (Ci)
ខ្សែបន្ទាត់ F	F-line	គូឡុំ	coulomb
ខ្សែបើក	open chain	គូឡុំម៉ាត្រ	coulometry
ខ្សែប្រតិកម្ម	reaction line	គូអាស៊ីត-បាស	acid-base pair
		គូអ៊ីយ៉ុង	ion pair

គូអ៊ីយ៉ុងសម្ព័ន្ធភាព	tight ion pair	គ្រឿងប្រដាប់បំណិត លំនឹង Gillespie	Gillespie equilibrium still
គូអេឡិចត្រុង	electron pair	គ្រឿងផ្ទុះ	explosives
គោលការណ៍ឆាតឺលីយេ	le Chatelier's principle	គ្រឿងផ្សំ	ingredient
គោលការណ៍បន្សំមាឌ	combining-volumes principle	គ្រៃ	gray
គោលការណ៍បន្សំ Ritz	Ritz's combination principle	គ្រោះថ្នាក់	hazardous
គោលការណ៍អេឡិចត្រូ ណឺត្រាលីតេ	electroneutrality principle	គ្រោះថ្នាក់	risk
គោលការណ៍ Aufbau	Aufbau principle	គ្លីកុល	glycol
គោលការណ៍ Franck- Condon	Franck-Condon principle	គ្លីកូលី	glycolysis
គោលការណ៍ Thomson- Berthelot	Thomson-Berthelot principle	គ្លីកូស៊ីត	glycoside
គោលការណ៍ Berthelot- thomsen	Berthelot-Thomsen principle	គ្លីកូសែន	glycogen
គំនូសតាងថាមពល	energy profile	គ្លីកូ-	glyco
គំនូសតាងរូបមន្ត	perspective formula	គ្លីសេរ៉ុល (គ្លីសេរីន)	glycerol (glycerine)
គំនូសតាងអរមីតាល់	orbital notation	គ្លុយកាកុង	glucagon
គំរូដំបងនិងបាល់	ball and stick structure	គ្លុយកូស	glucose
គំរូបន្ស៊ីគ្នា	induced-fit model	គ្លុយកូសអាសេតូន	acetone glucose
គំរូមេសានិងកូនសោ	lock-and-key model	គ្លុយស៊ីត	carbohydrate
គំរូយោងក្រិតខ្នាត	calibration reference	ងាយចល័ត	labile
គំរូសង់ខ្សាផ្លែព្រូន	plum pudding model	ងាយឆេះ	flammable
គំរូអាតូម Bohr	Bohr's planetary electron model	ចង្កៀង Hefner	Hefner lamp
គំរូអាស៊ីតអាណេញស	Arrhenius's model for an acid	ចតុប្លង់មីម	quarter polymer
គំរូអ៊ីស៊ីង	Ising model	ចតុមុខ(មុំ)	tetrahedral (angle)
គ្មានខ្យល់	anaerobic	ចតុមុខ	tetrahedron
គ្មានរបៀប	haphazard	ចន្លោះ	blank
គ្រាប់ក្រាម	seed	ចន្លោះរំពុះ	boiling range
គ្រាប់តូច	granule	ចន្លោះវិភាគ	analytical blank
គ្រាប់ប្រឆាំងការទង្គិច	anti-bumping granules	ចន្លោះអត់អោន	tolerance interval
គ្រឹបតង់	cryptand	ចន្លោះអន្តរភាព	transition interval
គ្រឿយៗទស្សន៍	cryoscopy	ចរន្តជាន់ឌីច	faradaic current
		ចរន្តជាន់ឌីច	faradic current
		ចរន្តសំណាយ	diffusion current
		ចលនការ	mechanism
		ចលនការប្រតិកម្ម	reaction mechanism

ចលនការបំបែកតូដូស្វាត	pentose phosphate pathway	ចំណុចអស់	exhaustion point
ចលនការ Lotka-Volterra	Lotka-Volterra mechanism	ចំណុចអ៊ីសូអេឡិចទ្រីច	isoelectric point (pl)
ចលនការ Lindemann-Hinshelwood	Lindemann-Hinshelwood mechanism	ចំណុចអ៊ីតេកទិច	eutectic point
ចលនា Brown	Brownian motion	ចំណុះកំដៅ	heat capacity
ចលភាព	mobility	ចំណុះកំដៅម៉ូលែ (Cm)	molar heat capacity (Cm)
ចាដេអ៊ីត	jadeite	ចំណុះកំដៅយថាប្រភេទ	specific heat capacity
ចុងភ្ជាប់	cohesive end	ចំណុះសំណើមលំនឹង	equilibrium moisture content
ចែកថ្នាក់	classify	ចំណូលផ្សែន	dienophile
ចំងាយសម្ព័ន្ធ	bond distance	ចំណូលទឹក	hydrophilic
ចំណុចកក	freezing point	ចំណូលអេឡិចត្រុង	electron affinity
ចំណុចកកពិត	true freezing point	ចំណោល Fischer	Fischer projection
ចំណុចកកសុញ្ញកាស	vacuum condensing point	ចំណាំងត្រឡប់ថយចុះ	attenuated total reflectance
ចំណុចកំណើស	dew point	ចំណាំងត្រឡប់បង្ហាត	frustrated internal reflectance
ចំណុចចតុគុណ	quadruple point	ចំណាំងបែរចល័ត	hand sugar refractometer
ចំណុចចំណាំងភ្លើង	flash point	ចំណាំងពន្លឺ	fluorescence
ចំណុចចំហោះ	ignition point	ចំណាំងពន្លឺគីមីកើតពីអេឡិចត្រុង	electrogenerated chemiluminescence
ចំណុចឆេះ	fire point	ចំណាំងពន្លឺអេឡិចត្រុង	electroluminescence
ចំណុចដែល	gel point	ចំណាំងពន្លឺអេឡិចត្រុងគីមី	electrochemiluminescence
ចំណុចដំណាក់	dropping point	ចំនួនកង់តូមលំញ័រ	vibrational quantum number
ចំណុចទឹកកក	ice point	ចំនួនកង់ទិច	quantum numbers
ចំណុចបញ្ចប់	end point	ចំនួនកង់ទិចរង្វិល	rotational quantum number
ចំណុចផ្គុំ	floc point	ចំនួនកង់ទិចសំខាន់	principal quantum number
ចំណុចពពុះ	bubble point	ចំនួនកង់ទិចអរមីតាល់	orbital quantum number
ចំណុចរលាយ	melting point	ចំនួនកូអរដីណាស្យុង	coordination number
ចំណុចរំពុះ	boiling point	ចំនួនដឹកជញ្ជូន	transport number
ចំណុចរំពុះដាច់ខាត	absolute boiling point	ចំនួនណឺត្រុង	neutron number
ចំណុចលំនឹង	critical point	ចំនួននុយក្លេអុង	nucleon number (mass number)
ចំណុចលំនឹងត្រីសណ្ឋាន	triple point	ចំនួនប្រូម	bromine number
ចំណុចសមមូល	equivalence point	ចំនួនមាស	gold number
ចំណុចស្ងួត	dry point	ចំនួនម៉ាស	nucleon number (mass number)
ចំណុចឡាំដា	lambda point	ចំនួនម៉ាស (A)	mass number (A)

ចំនួនរលក	wave number	ច្បាប់ឆាល	Charles' law
ចំនួនវ៉ាលង់	valence number	ច្បាប់ជំនួសកន្លែងស្បៀងស្បៀង	spectroscopic displacement law
ចំនួនស៊ីមេទ្រី	symmetry number	ច្បាប់បារូ	Barlow's rule
ចំនួនស្ពាន់ធីរ	sulfur number	ច្បាប់ផលបូកលំញ័រ	vibrational sum rule
ចំនួនអាស៊ីត	acid number	ច្បាប់ដាស Gibbs	Gibbs phase rule
ចំនួនអាសេតូន	acetone number	ច្បាប់ពង្រាវ Ostwald	Ostwald's dilution law
ចំនួនអាសេទីល	acetyl number	ច្បាប់ពហុភាពឆ្លាស់	alternation of multiplicities law
ចំនួនអ៊ីសូតូប (ការលើសណឺត្រុង)	isotopic number (neutron excess)	ច្បាប់មាឌ Gay-Lussac	Gay-Lussac's law of volumes
ចំនួនអុកស៊ីតកម្ម	oxidation number	ច្បាប់រក្សាថាមពល	law of conservation of energy
ចំនួន Hehner	Hehner number	ច្បាប់រក្សាម៉ាស	law of conservation of mass
ចំនួន Reichert-Meissl	Reichert-Meissl number	ច្បាប់រក្សាម៉ាសនិងថាមពល	conservation law
ចំពុះប៊ុនសិន	bunsen burner	ច្បាប់រក្សារូបធាតុ	law of conservation of matter
ចំរាស	inversion	ច្បាប់បាយ	distribution law
ចំពោះ	filtration	ច្បាប់លំដាប់សូន្យ ទែម៉ូឌីណាមិច	zeroth law of thermodynamics
ចំពោះ	erosion	ច្បាប់លំនឹងគីមី	law of chemical equilibrium
ចំពោះដែល	gel filtration	ច្បាប់សមមូលផ្ទុកគីមី	Einstein photochemical equivalence law
ចំហោះ	combustion	ច្បាប់សមាមាត្រកំណត់	law of definite proportions
ចំហោះ	burning	ច្បាប់សមាមាត្រជាក់លាក់	definite-proportions law
ចំហាយ	vapor (vapour)	ច្បាប់សមាមាត្រពហុគុណ	law of multiple proportions
ចំហាយបាត	bottom steam	ច្បាប់សមាមាត្រសមមូល	law of equivalent proportions
ចំហោះបារី	cigarette burning	ច្បាប់សមាសភាពកំណត់	law of definite composition
ចំហោះមិនសព្វ	incomplete combustion	ច្បាប់សមាសភាពជាក់លាក់	definite-composition law
ចំហោះរង្គំ	incandescence	ច្បាប់សមាសភាពថេរ	law of constant composition
ចំហោះរាល	deflagration	ច្បាប់ស្វ៊ិល	Joule's law
ចំហោះសព្វ	incineration		
ចំហោះឯកឯង	spontaneous combustion		
ចំនួនអុកតាន	octane number		
ច្បាប់	laws		
ច្បាប់កំដៅសរុបថេរ	law of constant heat summation		
ច្បាប់កំរិតបន្ថែម Wiedemann	Wiedemann's additivity law		
ច្បាប់ខួប	periodic law		

ច្បាប់អគ្គិសនីវិភាគ ផារ៉ាដេ	Faraday's laws of electrolysis	ច្បាប់ Woodward- Hoffmann	Woodward- Hoffmann rule
ច្បាប់អាវូកាដ្រូ	Avogadro's law	ច្បាប់ Cailletet and Mathias	Cailletet and Mathias law
ច្បាប់ឧស្ម័ន	gas laws	ច្បាប់ Bouguer-Lambert- Beer	Bouguer-Lambert- Beer law
ច្បាប់ឧស្ម័នបន្សំ	combined gas law	ច្បាប់ Beer-Lambert- Bouguer	Beer-Lambert- Bouguer law
ច្បាប់ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ	ideal gas law	ជញ្ជីង	balance
ច្បាប់អំពើម៉ាស	law of mass action	ជញ្ជីងកត់ត្រា	recording balance
ច្បាប់ Beer	Beer's law	ជញ្ជីងកំណកំទេច	sedimentation balance
ច្បាប់ Babo	Babo's law	ជញ្ជីងទែម៉ូ	thermobalance
ច្បាប់ Hess	Hess's law	ជញ្ជីងទែម៉ូសុញ្ញកាស	vacuum thermobalance
ច្បាប់ Boyle	Boyle's law	ជញ្ជីងហ្វូគីយ	Gouy balance
ច្បាប់ Henry	Henry's law	ជញ្ជីងអេឡិចត្រូនិច	electrobalance
ច្បាប់ Planck	Planck's law	ជម្រាបបានការ	effective permeability
ច្បាប់ Raoult	Raoult's law	ជម្រាលកំហាប់	concentration gradient
ច្បាប់ Traube	Traube's rule	ជ័រ	resin
ច្បាប់ Walden	Walden's rule	ជ័របូក	addition resin
ច្បាប់ Badger	Badger's rule	ជ័រវីនីលអេទែ	vinyl ether resin
ច្បាប់ Graham	Graham's law	ជ័រវីនីលីដេន	vinylidene resin
ច្បាប់ Stokes	Stokes' law	ជ័រអាការ៉ូអ៊ីត	acaroid resin
ច្បាប់ Trouton	Trouton's rule	ជ័រអាក្រីលិច	acrylic resin
ច្បាប់ Blagden	Blagden's law	ជ័រអាក្រីឡាត	acrylate resin
ច្បាប់ Moseley	Moseley's law	ជ័រអាក្រីឡូនីទ្រីល ប៊ុយតាដ្យែនស្ទីរ៉ែន	acrylonitrile butadiene styrene resin
ច្បាប់ Guldberg និង Waage	Guldberg and Waage law	ជ័រអានីលីន ផរម៉ាល់ដេអ៊ីត	aniline-formaldehyde resin
ច្បាប់ Grassmann	Grassmann's laws	ជ័រអាមីណូ	amino resin
ច្បាប់ Mendeleev	Mendeleev's law	ជ័រអាល់គីត	alkyd resin
ច្បាប់ Kohlrausch	Kohlrausch's law	ជ័រអាលីល	allyl resin
ច្បាប់ Mitscherlich	Mitscherlich's law	ជ័រអាសេតាល់	acetal resins
ច្បាប់ Teller-Redich	Teller-Redlich rule	ជាតិពណ៌ក្រហម	ochre
ច្បាប់ Stark-Einstein	Stark-Einstein law		
ច្បាប់ Bouguer-Lambert	Bouguer-Lambert law		
ច្បាប់ Bunsen-Kirchhoff	Bunsen-Kirchhoff law		

ជាតិពណ៌ទឹក	watercolor pigment	ដីកំរ	rare earths
ជាតិរលើប	fluorescent pigment	ដីឌីអាតូម	kieselguhr
ដី	fertiliser	ដីស	chalk
ដីវថាមពល	bioenergetics	ដីតេរូ	deuteride
ដីវបំបែក	biodegradable	ដីតេរ៉ូម	deuterium
ដីវពន្លឺ	bioluminescence	ដីតេរ៉ូមកម្ម	deuteration
ដីវអាកាត់ទ័រ	Bioreactor	ដេកាបុកស៊ីលកម្ម	decarboxylation
ដីវឡាវ	funnel	ដេកាបុកស៊ីលកម្ម ដោយអុកស៊ីតកម្ម	oxidative decarboxylation
ដីសមាស	compound fertilizer	ដេកាបូនកម្ម	decarbonise
ជូរ	sour	ដេកាល់ស្យូមកម្ម	decalcification
ជេលកម្ម	gelation	ដេកាអ៊ីដ្រាត	decahydrate
ជេល	gel	ដេក្លរកម្ម	dechlorination
ជំនាប់ខ្វែង	cross-linking	ដេនីត្រាតកម្ម	denitration
ជំនួយអង់គីមេរិច	anchimeric assistance	ដេបង់ស៊ីលកម្ម	debenzylation
ជំហានរលក	wavelength	ដេបស៊ីដូន	depsidone
ជំហានរលកស្តង់ដារ	wavelength standards	ដេបស៊ីត	depside
ជ្រើសតំបន់	regioselective	ដេប្រូតេអ៊ីនកម្ម	deproteinise
ល្បួន់ល្បឿនស្និតក្រូ- ម៉ែត្រម៉ាស	accelerator mass spectrometer	ដេប៉ូលករ	depolariser
ឈ្មោះដើម	stem name	ដេប៉ូលករអាគុយ	battery depolariser
ឈ្មោះដើម	trivial name	ដេប៉ូលីមែកម្ម	depolymerization
ឈ្មោះនាទីវាឌីកាល់	radicofunctional name	ដេក្លុយអរកម្ម	defluorination
ញូតុន	newton	ដេមេទីលកម្ម	demethylation
ញើស	sweat	ដេស៊ីង់ស៊ីតកម្ម	dezincification
ញែក	extract	ដេស៊ីដ្រាតកម្ម	dehydration
ដង់ស៊ីតេដាច់ខាត	absolute density	ដេស៊ីដ្រាតករ	dehydrator
ដង់ស៊ីតេធៀប	relative density (specific gravity)	ដេស៊ីដ្រូសែនកម្ម	dehydrogenation
ដង់ស៊ីតេធៀប	specific gravity	ដេស៊ីដ្រូអាឡូសែនកម្ម	dehydrohalogenation
ដង់ស៊ីតេ(ម៉ាសមាឌ)	density	ដេស៊ីណរម៉ាល	decinormal
ដបកស្តូច	flask	ដេស៊ីល	desyl
ដាក់ប្រេង	oiling	ដេស៊ីល	decyl
ដាក់ប្រេងឬខ្លាញ់	lubricate	ដេស៊ីឡែន	decylene
ដិតស្រ្តីនកម្ម	dextrinise	ដេស៊ីលផ្លូនកម្ម	desulfonation

ដេអាមីដកម្ម	deamidation	ដំណាក់ C	C stage
ដេអាមីនកម្ម	deamination	ដំណើរការសំរឹត	active transport
ដេអាមីនកម្មដោយអុកស៊ីតកម្ម	oxidative deamination	ដំណើរការសូមីឡេ	Sommelet process
ដេអាស់កាលីកម្ម	dealkalization	ដំណើរឌីអាសូ	diazo process
ដេអាស់គីលឡាត	dealkylate	ដំណើរប្រតិកម្ម	reaction path
ដេអាឡុយមីញ៉ូមកម្ម	dealuminization	ដំណែលជីវសាស្ត្រ	biologic artifact
ដេអាស៊ីង	deashing	ដ្យាក្រាមលំនឹង	equilibrium diagram
ដេអាស៊ីតកម្ម	deacidification	ដ្យាក្រាម Orgel	Orgel diagram
ដេអាស៊ីលកម្ម	deacylation	ដ្យាក្រាម Hartmann	Hartmann diagram
ដេអាស្តកម្ម	denitrification	ដ្យាក្រាម Jablonski	Jablonski diagram
ដេអាសេទីលកម្ម	deacetylation	ដ្យាម៉ាញេទិច	diamagnetism
ដេអ៊ីយ៉ុងកម្ម	deionization	ដ្យាលីស	dialysis
ដេអ៊ីយ៉ុងកម្មចំរាស	reverse deionization	ដ្យាលីសលំនឹង	equilibrium dialysis
ដេអុកស៊ីតកម្ម	deoxidation	ដ្យាលីសាត	dialyzate
ដេអុកស៊ីតករ	deoxidiser	ដ្យាស្តេរេអូមែ	diastereomers
ដេអុកស៊ីសែនកម្ម	deoxygenation	ដ្យាស្តេរេអូអ៊ីសូមែ	diastereoisomer
ដែកថែប	steel	ដ្យែន	diene
ដែកពុម្ព	cast iron	ឌីស្ត្រីប្រតិកម្មអាស៊ីត	acid disproportionation
ដែកម៉ាញេទិច	ferromagnetic	ឌី	Di
ដែនកំណត់កំរិតឆេះ	flammability limits	ឌីកាបូង	dication
ដែនកំណត់ Balmer	Balmer limit	ឌីកាបូស្យានីន	dicarbocyanine
ដែលតិដេលូឡុង	delphidenolon	ឌីក្រូមិច	dichromic
ជុំ	floc	ឌីក្លរ៉ាមីន	dichloramine
ជុំកក	flocculent	ឌីក្លរ	dichloride
ជុំក្រាមរូសខ្យល់	air-sensitive crystal	ឌីក្លីសេរ៉ុល	diglycerol
ដំណក	extraction	ឌីឌីម៉ូម	didymium
ដំណកសំរូប	desorption	ឌីណាមិចគីមី	chemical dynamics
ដំណក់ការរាលដាល	propagation step	ឌីណាមីតអាម៉ូញ៉ាក់	ammonia dynamite
ដំណក់ការ A	A stage	ឌីណាម៉ូ	dynamo
ដំណក់ការ B	B stage	ឌីត្យូកាបាម៉ាត	dithiocarbamate
ដំណក់កំណត់ល្បឿន	rate-determining step	ឌីត្យូណាត	dithionate
ដំណក់បញ្ចប់	termination step	ឌីទែប៉ែន	diterpene
		ឌីនីត្រាត	dinitrate

ឌីនីត្រីត	dinitrite	ឌីអាតូមិច	diatomic
ឌីនេរិច	dineric	ឌីអាមីឌីន	diamidine
ឌីបាស	dibasic	ឌីអាមីណូ	diamino
ឌីប្រាក់ស្បុងកាំរស្មីអ៊ិច	X-ray diffraction	ឌីអាមីត	diamide
ឌីប្រាក់ស្បុងណឺត្រុង	neutron diffraction	ឌីអាមីន	diamine
ឌីប្រាក់ស្បុងបញ្ជូនកំលាំង	transmission diffraction	ឌីអាវីលអាមីន	diarylamine
ឌីប្រាក់ស្បុងអេឡិចត្រុងថាមពលទាប	low-energy electron diffraction	ឌីអាល់គីល	dialkyl
ឌីប្រាក់ស្បុងអេឡិចត្រុងថាមពលទាប	low-energy electron diffraction	ឌីអាល់គីលអាមីន	dialkyl amine
ឌីប្រាក់ស្បុងអេឡិចត្រុងថាមពលទាប	low-energy electron diffraction	ឌីអាល់ដេអ៊ីត	dialdehyde
ឌីប្រូទិច	diprotic	ឌីអាស៊ីត	binary acid
ឌីប្រូពីល	dipropyl	ឌីអាស៊ីត	diacid
ឌីប្រូម៉ូ	dibromo-	ឌីអាស៊ីន	diazine
ឌីប្រូមួ	dibromide	ឌីអាសូញ៉ូម	diazonium
ឌីប៉ូល	dipole	ឌីអាសូត	dinitrogen
ឌីប៉ូលម៉ូលេគុល	molecular dipole	ឌីអាសូតកម្ម	diazotization
ឌីប៊ុយទីល	dibutyl	ឌីអាសូមេតាន	diazomethane
ឌីដូស្វាត	diphosphate	ឌីអាសូល	diazole
ឌីផេណុល	diphenol	ឌីអាសូស៊ុលផូណាត	diazosulfonate
ឌីមេតាន	dimetan	ឌីអាសូអាត	diazoate
ឌីមេទីល	dimethyl	ឌីអាសូអាមីន	diazoamine
ឌីមែកម្ម	dimerization	ឌីអាសូអាល់កាន	diazoalkane
ឌីវីនីល	divinyl	ឌីអាសូអុកស៊ីត	diazo oxide
ឌីសប្រូស្យូម	dysprosium	ឌីអាសេតាត	diacetate
ឌីសាការីត	disaccharide	ឌីអាសេទីល	diacetyl
ឌីស៊ីលីកាត	disilicate	ឌីអាសេនិច	diarsine
ឌីស៊ីលីស៊ីត	disilicide	ឌីអាឡូសែន	dihalide
ឌីស៊ីឡាន	disilane Si ₂ H ₆	ឌីអ៊ីដ្រាត	dihydrate
ឌីស៊ុលផាត	disulfate	ឌីអ៊ីដ្រាសូន	dihydrazone
ឌីស៊ុលផូណាត	disulfonate	ឌីអ៊ីដ្រូកស៊ី	dihydroxy
ឌីស៊ុលផួ	disulfide	ឌីអ៊ីដ្រូ	dihydro-
ឌីស្តែស្យូអ៊ីត	dispersoid	ឌីអ៊ីដ្រូក្លរួ	dihydrochloride
ឌីស្តូតកម្ម	disproportionation	ឌីអ៊ីយ៉ូឌួ	diodide
ឌីស្យានួ	dicyanide	ឌីអុកទីល	dioctyl

ឌីអុកស៊ីត	dioxide	តេត្រាអែត	tetrahedron
ឌីអុកស៊ីន	dioxin	តេស្តកំដៅអាស៊ីត	acid heat test
ឌីអុកស៊ីសែន	dioxygen	តេស្តចំណុច	spot test
ឌីអូន	-dione	តេស្តជីវៈ	bioassay
ឌីអូលេហ្វីន	diolefin	តេស្តជុំ	floc test
ឌីអេណូហ្វីល	dienophile	តេស្តតំណក់	bead test
ឌីអេទីល	diethyl	តេស្តភាពលំនឹងធៀប	relative stability test
ឌីអេទែរ	diether	តេស្តរឹង	hardness test
ឌីអេស្ត្រ	diester	តេស្តរង់ពណ៌ត្នោត	brown-ring test
ឌីអេឡិចត្រូផេរេស	dielectrophoresis	តេស្តសូដ្យូមប៊ីស៊ីលីត	sodium bisulfite test
ឌីអែន	diene	តេស្តអាត្រូឡេអ៊ីន	acrolein test
ណរម៉ាលីតេ	normality	តេស្តអាល់ដេអ៊ីត Tollen	Tollen's aldehyde test
ណាណូ	nano-	តេស្តអាល់ហ្វា-	alpha-naphthol test
ណាប៉ាល់	napalm	ណាប៉តុល	
ណឺត្រុង	neutron	តេស្តអាស៊ីត USP	USP acid test
ណូណាអ៊ីដ្រេត	nonahydrate	តេស្តអ៊ីយ៉ូដូរម	iodoform test
ណ្វៃយ៉ូ	nucleus	តេស្ត Ames	Ames test
ណ្វៃយ៉ូកូន(ឬអ៊ីសូតូប)	daughter nucleus (or isotope)	តេស្ត Lucas	Lucas test
ណ្វៃយ៉ូមេ(អ៊ីសូតូប)	parent nucleus (or isotope)	តេស្ត Marsh	Marsh's test
ណ្វៃយ៉ូអារូម៉ាទិច	aromatic nucleus	តេស្ត Tauber	Tauber test
តង់ស្យុងភីល	film tension	តេស្ត Schiff	Schiff test
តារាងខួប	periodic table	តេស្ត Barfoed	Barfoed's test
តិលវ៉ា	Telvar	តេស្ត Molisch	Molisch's test
តុល្យការ	balance	តេស្ត Gutzeit	Gutzeit test
តូកូផេរ៉ូល	tocopherol	តេស្ត Reinsch	Reinsch test
តូតូមេរីស	tautomerism	តេស្ត Riegler	Riegler's test
តូលុយអែន	toluene (methyl benzene)	តេស្ត Hartmann	Hartmann test
មេទីលបង់សែន		តេស្ត Boettger	Boettger's test
តូណីសុល	litmus	តេស្ត Seliwanoff	Seliwanoff's test
តូណីសុលក្រហម	red litmus	តេស្តអ៊ីសូស្យានីត	Isocyanide test
តេត្រាទែប៉ែន	tetraterpene	តេស្ត Foulger	Foulger's test
តេត្រាពីរ៉ូល	tetrapyrrole	តេស្ត Hinsberg	Hinsberg test
តេត្រាមែ	tetramer	តេលូរូមែកាប៉ាតាន	telluromercaptan

តែល្យូសេតូន	telluroketone	ថាមពលក្នុង	endoergic
តោន	tonne	ថាមពលខាងក្នុង	internal energy
តំបន់	zone	ថាមពលចំណុចសូន្យ	zero-point energy
តំបន់ចំលង	transpassive region	ថាមពលបណ្តាញ	lattice energy
តំបន់យថាប្រភេទ	regiospecific	ថាមពលបំបែក	dissociation energy
តំបន់ស្បិច	spectral region	ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធ	bond dissociation energy
តំប៉ុង	buffer	ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធមធ្យម	average bond dissociation energy
តំប៉ុងផូស្វាត	phosphate buffer	ថាមពលបំបែកសម្ព័ន្ធមិនស្មើភាគ	heterolytic bond dissociation energy
តំប៉ុងផ្តាឡាត	phthalate buffer	ថាមពលប៉ូតង់ស្យែល	potential energy
តំរងឈ្លានល្បឿន	accelofilter	ថាមពលផ្គុំ	binding energy
តំរូវការកំដៅ	endotherm	ថាមពលផ្គុំនុយក្លេយ៉ាម	nuclear binding energy
តំរូវអាឡូស្តេរិច	allosteric regulation	ថាមពលផ្លាស់ទី	translational energy
តំលៃកំដៅ	heat value	ថាមពលរង្វិល	rotational energy
តំលៃឌីអែន	diene value	ថាមពលលំញ័រ	vibrational
តំលៃថាមពល	energy value	ថាមពលសកម្ម	activation energy
តំលៃល្បាយអ៊ីសូតូប	value of isotope mixture	ថាមពលសម្ព័ន្ធ	bond energy
តំលៃសូន្យដាច់ខាត	absolute zero	ថាមពលស៊ីនេទិច	kinetic energy
តំលៃអាស៊ីត	acid value	ថាមពលសេរី G	free energy G
តំលៃអ៊ីយ៉ូត	iodine value	ថាមពលអ៊ីយ៉ុងកម្ម	ionization energy
តំលៃ RF	RF value	ថាមពលអ៊ីយ៉ុងកម្មដំបូង	first ionization energy
តំហាយគុណភាព	degradation	ថេរកំលាំង	force constant
តំហាយគុណភាពដោយកំដៅ	thermal degradation	ថេរបំបែក	dissociation constant
តំហាយគុណភាព Hofmann	Hofmann degradation	ថេរផលគុណរលាយ	solubility product constant
ត្យូល	thiol	ថេរផារ៉ាដេ	faraday constant
ត្យូស្យាណាត	thiocyanate	ថេរពិល	cell constant
ត្យូស្យានីត	thiocyanide	ថេររង្វិល	rotational constant
ត្យូអាល់ដេអ៊ីត	thioaldehyde	ថេរពុះ	ebullioscopic constant
ត្យូអេស្ត័រ	thioester	ថេរលំនឹង	equilibrium constant
ត្យូ-	thio-	ថេរលំនឹងប្រូតុង	proton stability constant
ត្រង់-	trans-	ថេរលំនឹងអាស៊ីត (Ka)	acid equilibrium constant (Ka)
ថាមពល	energy		

ថេរល្បឿន	rate constant	ថ្មពិលឡឺក្លង់សេ	Leclanché cell
ថេរសំរូប	absorption constant	ថ្មពិលឥន្ធនៈ	fuel cell
ថេរស្ថេរភាព(លំនឹង)	stability constant	ថ្មពិល NIFE	NIFE cell
ថេរស្វ័យប្រូតូលីស	autoprotolysis constant	ថ្មយក់	jade
ថេរអាវុកាដ្រូ	Avogadro constant	ថ្នឹងសមីការ	balance
ថេរអាស៊ីត (pka)	pka	ថ្លើមថ្ម	jasper
ថេរអ៊ីយ៉ុងកម្មទឹក (kw)	water ionization constant (kw)	ទរ	torr
ថេរឧបករណ៍ ឌីប្រាក់ស្យុង	grating constant	ទិន្នន័យ	data
ថេរឧស្ម័ន	gas constant	ទិន្នផល	yield
ថេរឧស្ម័នបរិសុទ្ធ	universal gas constant	ទិន្នផលកង់ទូម	quantum yield
ថេរ Rydberg	Rydberg constant	ទិន្នផលតាមទ្រឹស្តី	theoretical yield
ថេរ loschmidt	loschmidt's constant	ទិន្នផលភាគរយ	percent yield
ថ្នាំក្រហមសំរាប់ជាងទង	jeweller's rouge	ទ្រីតាណាត	titanate
ថ្នាំពុល	poison	ទ្រីតាំងកាម៉ា	gamma position
ថ្នាំសំរាប់រុក្ខជាតិ	herbicide	ទ្រីតាំងអាល់ហ្វា	alpha position
ថ្នាំសំលាប់ផ្សិត	fungicide	ទ្រីបញ្ចប់	termination
ថ្នាំសំលាប់សត្វកកេរ	rodenticide	ទ្រីពិសោធន៍	laboratory
ថ្នាំសំលាប់សត្វចង្រៃ	pesticides	ទ្រីពិសោធន៍គីមីវិទ្យាសកម្ម	radiochemical laboratory
ថ្នាំសំលាប់សត្វល្អិត	insecticide	ទ្រីកកក	ice
ថ្ម	rock	ទ្រីកកកស្ងួត	dry ice
ថ្មកំបោរ	limestone	ទ្រីកកាបូណាត	carbonated water
ថ្មប្រេង	oil shale	ទ្រីកកំបោរ	limewater
ថ្មពិលកាល់វ៉ានិច	galvanic cell	ទ្រីកដោះកក	curd
ថ្មពិលដាញ្ចៀល	Daniell cell	ទ្រីកដោះថ្នាំ	whey
ថ្មពិលដំបូង	primary cell	ទ្រីកឌីមែ	dimeric water
ថ្មពិលទីពីរ(មធ្យម)	secondary cell	ទ្រីកទន់	soft water
ថ្មពិលនីកែល-កាត់ម៉ូម	nickel-cadmium cell	ទ្រីកធ្ងន់	heavy water
ថ្មពិលបារត	mercury cell	ទ្រីកនកំណក្រោម	water of hydration
ថ្មពិលពិលអេឡិចត្រូលីត	electrolytic cell	ទ្រីកនៃអ៊ីប្រាកម្ម	water of crystallization
ថ្មពិលអេឡិចត្រូកម្ម អេឡិចត្រូគីមី	electrochemical reduction cell	ទ្រីកបារីត	baryta water
ថ្មពិល ឬអាគុយ	battery	ទ្រីកបិត	distilled water
		ទ្រីកប្រូម	bromine water
		ទ្រីកវែង	lymph

ទឹករឹង	hard water	ទំរង់ផ្ទួល	host structure
ទឹកអេកាល់	aqua regia	ទំរង់ប្លង់ត្រីកោណ	trigonal planer
ទឹកសមាសភាគ	bound water	ទំរង់ម៉ូលេគុល	atomic weight
ទឹកសេរី	free water	ទំរង់សេស្យូណង់	resonance structure
ទឹកអាម៉ូញាក់	ammonia water	ទំរង់សេតូ	keto form
ទឹកអំបិល	brine	ទំរង់អេឡិចត្រុងចំណុច	electron-dot formula (Lewis structure)
ទុកអោយងំ	aging	ទំរង់អេឡិចត្រុងចំណុច	electron dot structure (Lewis structure)
ទូក	boat	ទំរង់អេឡិចត្រុងឡឺវីស	Lewis structure
ទូសំរូប	fume hood	ទំរង់ Dewar	Dewar structure
ទូណីសុលខៀវ	blue litmus	ទំរង់ Kekule	Kekule structure
ទែប៉ូលីមែ	terpolymer	ទ្រង់ទ្រាយ	conformation
ទែប៉ែន	terpene	ទ្រង់ទ្រាយកៅអី	chair conformation
ទែប៉ែនណូអ៊ីត	terpenoid	ទ្រង់ទ្រាយជាន់	eclipsed conformation
ទែប៉ែនអាល់កុល	terpene alcohol	ទ្រង់ទ្រាយបង្ហិត	staggered conformation
ទែម៉ូគីមី	thermochemistry	ទ្រង់ទ្រាយផ្កាយ	asterism
ទែម៉ូឌីណាមិច	thermodynamics	ទ្រីគ្លីសេរីត	triglycerides
ទែម៉ូឌីណាមិចគ្មានលំនឹង	nonequilibrium thermodynamics	ទ្រីចូមជំនួស	tritiated
ទែម៉ូម៉ែត	thermometer	ទ្រីទែប៉ែន	triterpene
ទែម៉ូម៉ែត្រ	Einchluss thermometer	ទ្រីមែ	trimer
ទែម៉ូសំណាយ	thermodiffusion	ទ្រីស៊ុលកូ	trisulfide
ទែ-	tert-	ទ្រីអាតូមិច	triatomic
ទំងន់ម៉ូលេគុល	molecular weight	ទ្រីអាស៊ីលត្រីសេរ៉ុល	triacylglycerols
ទំងន់(ម៉ាស)	weight	ទ្រីអាសូល	triazole
ទំនាក់ទំនង	term	ទ្រីស្តី	theories
ទំនាញ Van der Waals	Van der Waals attraction	ទ្រីស្តីកង់ទិចមិន	nonrelativistic quantum theory
ទំនោរចាកចេញ	escaping tendency	ពាក់ព័ន្ធគ្នា	quantum theory of valence
ទំរង់កាណូនីកាល់	canonical form	ទ្រីស្តីកង់ទិចវ៉ាឡង់	quantum theory of valence
ទំរង់កៅអី	chair form	ទ្រីស្តីកូរ៉ាឡង់ Heitler-London	Heitler-London covalence theory
ទំរង់ទីបី	tertiary structure	ទ្រីស្តីគីមីអូស្មូស	chemiosmotic theory
ទំរង់ទីបួន	quaternary structure	ទ្រីស្តីចំណង	knot theory
ទំរង់ទីពីរ	secondary structure		
ទំរង់ទីមួយ	primary structure		
ទំរង់ធរណីមាត្រ	geometric structure		

ទ្រឹស្តីចំរាងគូអេឡិចត្រុង	valence-shell electron-pair repulsion (VSEPR) theory	ធាតុកំហះ	desiccant
ក្នុងស្រទាប់វ៉ាឡង់		ធាតុក្រុមមេ	main group elements
ទ្រឹស្តីដែនក្រាម	crystal field theory	ធាតុគីមី	chemical
ទ្រឹស្តីដែនលីកង់	ligand-field theory	ធាតុគីមី	element
ទ្រឹស្តីទង្គិច	collision theory	ធាតុគីមីបន្ទាល់	reagent chemicals
ទ្រឹស្តីទង្គិចម៉ូលេគុល	molecular collision theory	ធាតុគីមីប្រេងកាត	petrochemicals
ទ្រឹស្តីទង្គិចស្វែរីង	hard-sphere collision theory	ធាតុចង្អុលពណ៌	indicator
ទ្រឹស្តីទំនាញ Baeyer	Baeyer strain theory	ធាតុចង្អុលពណ៌គីមី	chemical indicator
ទ្រឹស្តីបទកំដៅ Nernst	Nernst heat theorem	ធាតុចង្អុលពណ៌សំរូបសើ	adsorption indicator
ទ្រឹស្តីបន្ទះ	plate theory	ធាតុចង្អុលពណ៌អាស៊ីត-បាស	acid-base indicator
ទ្រឹស្តីប្រើស្នេត-ឡូរី	Brønsted-lowry theory	ធាតុចាំបាច់តិចតួច	trace element
ទ្រឹស្តីម៉ូលេគុលស៊ីនេទិច	kinetic molecular theory	ធាតុឆ្លង	transition elements
ទ្រឹស្តីល្បឿន Van Deemter	Van Deemter rate theory	ធាតុឆ្លងស្តុយតូញ្យូម	transplutonium element
ទ្រឹស្តីសម្ព័ន្ធវ៉ាឡង់	valence-bond theory	ធាតុឆ្លងអ៊ុយរ៉ាញូម	transuranium elements
ទ្រឹស្តីស៊ីនេទិច	kinetic theory	ធាតុឆ្លងអ៊ុយរ៉ាញូម	transuranic elements
ទ្រឹស្តីឡឺវីស	Lewis theory	ធាតុជំនួយលីខ	dyeing assistant
ទ្រឹស្តីអាតូម	atomic theory	ធាតុជំរះក្តែល	detergent
ទ្រឹស្តីអាតូម Dalton	Dalton's atomic theory	ធាតុជំរះក្តែលកាចុង	cationic detergent
ទ្រឹស្តី Witt	Witt theory	ធាតុជំរះក្តែលរឹង	hard detergent
ទ្រឹស្តី Gurney-Mott	Gurney-Mott theory	ធាតុញ្ជែក	extractant
ទ្រឹស្តី Debye-Huckel	Debye-Huckel theory	ធាតុដីកំរ	rare-earth element
ទ្រឹស្តី Lowry-Bronsted	Lowry-Brønsted Theory	ធាតុតាមដាន	tracer
ទ្រឹស្តី McMillan-Mayer	McMillan-Mayer theory	ធាតុទទួល	acceptor
ទ្រឹស្តី Berg's diver	Berg's diver method	ធាតុទទួលអាស៊ីត	acid acceptor
ទ្រុង	cage	ធាតុទប់	suppressor
ទ្វេតាសេរី	lone pair	ធាតុធ្ងន់ខ្លាំង	superheavy element
ទ្វេសមុខ	icosahedron	ធាតុធ្វើអត្រាកម្ម	titrand
ទ្វេសណ្ឋាន	dimorphism	ធាតុនាំកាតាលីករ	catalyst carrier
ធាតុ	element	ធាតុនាំឧស្ម័ន	carrier gas
ធាតុកពពុះ	frother	ធាតុបង្កក	coagulant
ធាតុកោសិកា	organelle	ធាតុបង្កកជុំ	flocculating agent
		ធាតុបង្កកជុំ	flocculant

ធាតុបង្ការកំណក	antifreeze	ធាតុប្លុក d	d-block element
ធាតុបង្កើរពណ៌	bleaching agent	ធាតុប្លុក p	p-block elements
ធាតុបង្កាក់	chemical inhibitor	ធាតុប្លុក s	s-block element
ធាតុបង្កាក់	inhibitor	ធាតុផ្ដិតពណ៌	developer
ធាតុបង្កាក់ត្រឡប់	reversible inhibitor	ធាតុផ្ទុកស្រូប	flotation agent
ធាតុបង្កាក់ទៅមិនមក	irreversible inhibitor	ធាតុផ្សំ	ingredient
ធាតុបង្កាក់ប្រជែង	competitive inhibitor	ធាតុពង្រាវ	diluent
ធាតុបង្កាក់ពង្រាយបាន	dispersible inhibitor	ធាតុពង្រីក	extender
ធាតុបង្កាក់មិនប្រជែង	noncompetitive inhibitor	ធាតុពង្រឹង	hardener
ធាតុបន្ទាល់	reagent	ធាតុពន្លឺនកៅស៊ូ	rubber accelerator
ធាតុបន្ទាល់កាចុង	cationic reagent	ធាតុភ្ជាប់ពណ៌	mordant
ធាតុបន្ទាល់គ្រីញ៉ា	Grignard reagent	ធាតុមិនពិត	false body
ធាតុបន្ទាល់ដូបប៊ិន	Dobbin's reagent	ធាតុរលាយ	solute
ធាតុបន្ទាល់ អេឡិចត្រូភីល	electrophilic reagent	ធាតុរលាយ	solvent
ធាតុបន្ទាល់ Gerard	Gerard reagent	ធាតុរលាយប៉ូលែ	polar solvent
ធាតុបន្ទាល់ Griess	Griess reagent	ធាតុរលាយមិនប៉ូលែ	nonpolar solvent
ធាតុបន្ទាល់ Millon	Millon's reagent	ធាតុរលាយអាប្រូទិច	aprotic solvent
ធាតុបន្ទាល់ Carnot	Carnot's reagent	ធាតុលើផ្ទៃ	surfactant
ធាតុបន្ទាល់ Wagner	Wagner's reagent	ធាតុលំនឹង UV	UV stabiliser
ធាតុបន្ទាល់ Nessler	Nessler's reagent	ធាតុល្បឿងឧស្សាហកម្ម	industrial fermenter
ធាតុបន្ទាល់ Fehling	Fehling's reagent	ធាតុវិភាគ	analyte
ធាតុបន្ទាល់ Günzberg	Günzberg reagent	ធាតុវិភាគដំណាលគ្នា	concomitant
ធាតុបន្ទាល់ Twitchell	Twitchell reagent	ធាតុវិលវង់	ring whizzer
ធាតុបន្ទាល់ Schweitzer	Schweitzer's reagent	ធាតុសាយរ៉ូភីល	siderophile element
ធាតុបន្ទាល់ Zerewitinoff	Zerewitinoff reagent	ធាតុសំបូត	drying agent
ធាតុបន្ទាល់ Sonnenschein	Sonnenschein's reagent	ធាតុសំរូបសើ	adsorbate
ធាតុបន្សុំ	brightener	ធាតុស្រលាយ	derivative
ធាតុបន្សុំអុបទិច	optical brightener	ធ្វើស្មុគ្រូពី	thixotropy
ធាតុបំភ្លៃភាពដើម	denaturant	ធ្វើអុយរ៉ាម	thiuram
ធាតុប្តូរអេឡិចត្រុង	electron exchanger	ធ្នូ	charcoal
ធាតុប្រឆាំងកំណក	deflocculant	ធ្នូកូក	coke
		ធ្នូថ្ម	coal
		ធ្វើដេអុកស៊ីតកម្ម	deoxidise

ធ្វើតេស្ត	assay	នុយក្លេអូស៊ីត	nucleoside
ធ្វើអោយកក	freeze	នុយក្លេអូសំយោគ	nucleosynthesis
ធ្វើអោយកកដុំ	flocculate	នុយគ្លីត	nuclide
នអាទ្រេណាលីន (នអេពីនេហ្វ្រីន)	noradrenaline (norepinephrine)	នេហ្វ្រីត	nephrite
នអេពីនេហ្វ្រីន	norepinephrine	នេអូប្រែន	neoprene
និចល	inert	បង់	band
និមិត្តសញ្ញា	symbol	បង់រង្វិលលំញ័រស៊ីគ្លា	harmonic vibration-rotation band
និមិត្តសញ្ញាគីមី	chemical symbol	បង់ស៊ីល	benzyl
និរន្តរភាព Balmer	Balmer continuum	បង់សូអាត	benzoate
និល	jet	បង់សែន	benzene
និសណ្ឋាន	amorphous	បង់សែនណូអ៊ីត	benzenoid
នីកូទីណាមីតអាដេនីន ឌីនុយក្លេអូទីត	Nicotinamide adenine dinucleotide (NAD+/NADH)	បង់សែនស៊ុលផូណាត	benzenesulfonate
នីកូទីណាមីតអាដេនីន ឌីនុយក្លេអូទីតផូស្វាត	Nicotinamide adenine dinucleotide phosphate (NADPH)	បង្កកង្វក់	pollute
នីកែល-ដែក	nickel-iron accumulator	បង្កំគូ j-j	j-j coupling
នីក្រូម	Nichrome	បង្កំនាទី	functionality
នីត្រាត	nitrate	បង្កំអាស៊ីត	acidic group
នីត្រូកម្ម	nitration	បង្វិលល្បឿន	spin
នីត្រូគ្លីសេរីន	nitroglycerine	បង់ V	V band
នីត្រូសាមីន	nitrosamines	បង់ Werner	Werner band
នីត្រីត	nitrite	បង់ Fulcher	Fulcher bands
នីត្រីតកម្ម	nitrification	បច្ចេកទេសដង់ស៊ីតេ សមរូប	equidensity technique
នីត្រីល	nitriles	បច្ចេកទេសដឹងតាមតំបន់	sensing zone technique
នីត្រីលខ្លាញ់	fatty nitrile	បច្ចេកទេសបន្ទាត់ មូលដ្ឋាន	base-line technique
នីត្រូ	nitrides	បច្ចេកទេស mull	mull technique
នីត្រូកម្ម	nitriding	បច្ចេកវិទ្យាណាណូ	nanotechnology
នីនីឌ្រីន	ninhydrin	បញ្ចេញកំដៅ	exothermic
នីឡុង	nylon	បញ្ចេញខ្យល់	exhale
នុយក្លេអុង	nucleon	បញ្ជាប់	attachment
នុយក្លេអូទីត	nucleotide	បញ្ហាអង្គច្រើន	many-body problem
នុយក្លេអូភីល	nucleophile	បណ្តាច់មិនស្មើភាគ	heterolytic cleavage
		បណ្តាច់អេតេរូលីទិច	heterolytic cleavage

បណ្តាញ Hercules	Hercules trap	បន្ទាត់ស្បៀងបង្កើត	enhanced spectral line
បណ្តូងតាំងអាស៊ីលីច	allylic rearrangement	បន្ទាត់ស្បៀងរីក	broadening of spectral lines
បណ្តូរកាចុង	cation exchange	បន្ទាត់ហាមឃាត់ពាក់កណ្តាល	semiforbidden line
បណ្តូររូប	physical change	បន្ទាត់ហ្វ្រោនហូហ្វឺរ	Fraunhofer lines
បណ្តូរអាញីយ៉ុង	anion exchange	បន្ទាត់អង់ទីស្ត្រូក	anti-Stokes lines
បណ្តូរអាស៊ីល	acyl exchange	បន្ទាត់ D	D line
បណ្តូរអ៊ីយ៉ុង	ion exchange	បន្ទាត់ Balmer	Balmer lines
បណ្តុំ	association	បន្ទាត់ Rayleigh	Rayleigh line
បណ្តុំភាព	aggregation	បន្ទាត់បង់ស្បៀង	spectral bandwidth
បណ្តុំរួម	aggregate	បន្ទុកជាក់លាក់	formal charge
បណ្តាញ	lattice	បន្ទុកណ្វៃយ៉ូ	nuclear charge
បណ្តាញស្រទាប់	layer lattice	បន្ទុកអគ្គិសនី	electric charge
បណ្តូងតាំង Claisen	Claisen rearrangement	បន្ទុះ	explosion
បណ្តូងតាំង Hofmann	Hofmann rearrangement	បន្ទុះ	backflash
បណ្តូងតាំង Demjanov	Demjanov rearrangement	បន្ទុះគីមី	fission chemistry
បន្ទាត់កើត	enhanced line	បន្ថែមកំដៅ	heat transfer
បន្ទាត់ខ្យល់	air line	បន្ថែមអាមីនកម្ម	transamination
បន្ទាត់តែលូរិច	telluric line	បន្ថែមអេស្តែរកម្ម	transesterification
បន្ទាត់បញ្ចេញពន្លឺ	emission lines	បន្ទុះសំរូប	adsorbent
បន្ទាត់បន្សុំថ្មីនៃវិទ្យុ	radio recombination line	បន្សាយកាំរស្មីអ៊ិច	proton-induced x-ray emission
បន្ទាត់ប៉ារ៉ាបូល	Fortrat parabola	ភ្លោចប្រូតុង	facilitated diffusion
បន្ទាត់ផ្ចិតម៉ូលេគុលបានការ	effective molecular diameter	បន្សាយភ្លោច	induced emission
បន្ទាត់ពន្លឺអូរ៉ា	auroral line	បន្សុំ	adduct
បន្ទាត់ភ្ជាប់	tie line	បរកាបូ	boron carbide
បន្ទាត់ភ្លោច	exciting line	បរិមាណមាស	Zsigmondy gold number
បន្ទាត់សម្រាប់	resonance line	Zsigmondy	
បន្ទាត់វិភាគ	analysis line	បរិមាណសារធាតុ	amount of substance
បន្ទាត់សំរូប	absorption line	បរិយាកាសដុកកម្ម	reducing atmosphere
បន្ទាត់ស្បៀង	spectrum line	បាក់តេរី	bacterium(pl.bacteria)
បន្ទាត់ស្បៀង	spectral line	បាច់ពន្លឺម៉ូលេគុល	molecular beam
បន្ទាត់ស្បៀងខ្លាំង		បាត់ភ្ជាប់	uncoupling phenomena
Rowland	Rowland ghost		

បាតុភូតអេឡិចត្រូស៊ីនេទិច	electrokinetic phenomena	បំពង់កាំរស្មី	canal ray
បារ៉ូម៉ែត្រ	barometer	បំពង់ឆ្មារ	capillary
បាស	base	បំពង់ឆ្មារទំរទ្រស្រោប	support coated capillary column
បាស	basic	បំពង់ឆ្មារស្រោបផ្ទៃ	wall-coated capillary column
បាសខ្លាំង	strong base	បំពង់ណាណូ (បំពង់បាក់យី)	nanotube (buckytubes)
បាសខ្សោយ	weak base	បំពង់បង់វិល	spinning-band column
បាសឆ្លាស់	conjugate base	បំពង់បិត	distillation column
បាសជ័រ	tar base	បំពង់បីត	pipette
បាសបំពេញ	complementary bases	បំពង់បីតវាស់មាឌ	volumetric pipette
បាសប្រោនស្តេត	base (Brønsted)	បំពង់បំណិតប្រភាគ	fractionating column
បាសប្រោនស្តេត	Brønsted base	បំពង់រំលាយ	fusion tube
បាសរឹង	hard base	បំពង់លូសរ៊ីសរ	spiral wire column
បាសឡឺវីស	base(Lewis)	បំពង់ស្រូបទឹក	water absorption tube
បាសឡឺវីស	Lewis base	បំដៃ	denature
បាសអាម៉ូញ៉ូមថ្នាក់បួន	quaternary ammonium base	បំប្លែងគីមី	chemical change
បាសអាឡែញុស	base (Arrhenius)	បំប្លែងអង់តាល់ពី	enthalpy change
បាសអាសូត	nitrogenous base	បំលាស់ទី	migration
ប្លាស្ទិចអាលីល	allyl plastic	បំលាស់ទី	displacement
បេតូលីត	berthollide	បំលាស់ទីសម្ព័ន្ធ	bond migration
បេរីលលីត	beryllide	បំលាស់ទី Zeeman	Zeeman displacement
បេស៊ែ	beaker	បំលែង	conversion
បំណិត	distillation	បំលែងកែវ	devitrification
បំណិតតាមប្រភាគ	fractional distillation	បំលែងខាងក្នុង	internal conversion
បំណិតបំផ្លាញ	destructive distillation	បំលែងជាជេសើម	wet ashing
បំណិតម៉ូលេគុល	molecular distillation	បំលែងរូបធាតុ	transmutation
បំណិតវិភាគ	analytical distillation	បំលែង Wallach	Wallach transformation
បំណិតស្ងួត	dry distillation	បំពង់សំរូប	absorption tube
បំបាត់ឧស្ម័ន	getter	ប្រជុំទំងន់ដាច់ខាត	absolute gravity
បំបាត់ឧស្ម័ន	degasser	ប្រដាប់វាស់អ៊ុយ៉ុងកម្ម	ionization gauge
បំបែក	decompose	ប្រដាប់អេឡិចត្រូដ្យាលីស	electrodialysis
បំបែកមិនស្មើភាគ	heterolytic fission		
បំបែកអេតេរូលីទិច	heterolytic fission		

ប្រតិកម្មកាត់បន្ថយ	abstraction reaction	ប្រតិកម្មភ្លឺ	light reactions
ប្រតិកម្មកានីសារ៉ូ	Cannizzaro reaction	ប្រតិកម្មមេទីលកម្ម Hofmann	Hofmann exhaustive methylation reaction
ប្រតិកម្មកុងដង់សង់	condensation reaction	ប្រតិកម្មយោល	oscillating reaction
ប្រតិកម្មកេលេត្រូពិច	cheletropic reaction	ប្រតិកម្មរ៉ាឌីកាល់សេរី	free-radical reaction
ប្រតិកម្មខ្សែ	chain reaction	ប្រតិកម្មរេដុក	redox reaction
ប្រតិកម្មគីមី	chemical reaction	ប្រតិកម្មលំដាប់ទីបី	third-order reaction
ប្រតិកម្មគីមីមិនស្មើសាច់	heterogeneous chemical reaction	ប្រតិកម្មលំដាប់ទីពីរ	second-order reaction
ប្រតិកម្មគីមីលឿន	fast chemical reaction	ប្រតិកម្មលំដាប់ទី១	first-order reaction
ប្រតិកម្មគីមីស្មើសាច់	homogeneous chemical reaction	ប្រតិកម្មលំដាប់សូន្យ	zero-order reaction
ប្រតិកម្មងងឹត	dark reaction	ប្រតិកម្មសព្វ	complete reaction
ប្រតិកម្មងាយ	elementary reaction	ប្រតិកម្មអាគ្រីស	Acree's reaction
ប្រតិកម្មជាជំហាន	stepwise reaction	ប្រតិកម្មអាល់កាឡាំង- សំភារៈផ្សំ	alkali-aggregate reaction
ប្រតិកម្មជំនួស	single-replacement reaction	ប្រតិកម្មអាស៊ីត	acid reaction
ប្រតិកម្មជំនួសសម្ព័ន្ធ ពីរជាន់	double-replacement reaction	ប្រតិកម្មអាឡូផរម	haloform reaction
ប្រតិកម្មជំរើសស្តេរេអូ	stereoselective reaction	ប្រតិកម្មអុកស៊ីដូ-រេដុកម្ម	oxidation-reduction reaction
ប្រតិកម្មជ្រើសរើស អណាង់ស្យូមែ	enantioselective reaction	ប្រតិកម្មអេឡិចត្រូស៊ីក្លិច	electrocyclic reaction
ប្រតិកម្មទៅមក	reversible reaction	ប្រតិកម្មអេឡែន	elaidin reaction
ប្រតិកម្មបណ្តាច់	elimination reaction	ប្រតិកម្មឯកម៉ូលេគុល	unimolecular reaction
ប្រតិកម្មបណ្តូរ	exchange reaction	ប្រតិកម្ម Elbs	Elbs reaction
ប្រតិកម្មបន្ទាប់បន្សំ	side reaction	ប្រតិកម្ម Etard	Etard reaction
ប្រតិកម្មបន្ថែមអេឡិចត្រុង	electron transfer reaction	ប្រតិកម្ម Wurtz	Wurtz reaction
ប្រតិកម្មបន្សាប	neutralization reaction	ប្រតិកម្ម Ziese	Ziesel reaction
ប្រតិកម្មបូក	addition reaction	ប្រតិកម្ម Stobbe	Stobbe reaction
ប្រតិកម្មប្តូរទីតាំង	rearrangement reaction	ប្រតិកម្ម Darzen	Darzen's reaction
ប្រតិកម្មប៉ូលីមែរកម្មវីនីល	vinyl polymerization	ប្រតិកម្ម Ritter	Ritter reaction
ប្រតិកម្មបីម៉ូលេគុល	bimolecular reaction	ប្រតិកម្ម Swarts	Swarts reaction
ប្រតិកម្មផ្លាស្តិក	photochromic reaction	ប្រតិកម្ម Thorpe	Thorpe reaction
ប្រតិកម្មផ្គូផ្គង	coupled reaction	ប្រតិកម្ម Chugaev	Chugaev reaction
ប្រតិកម្មផ្ទៃ	surface reaction	ប្រតិកម្ម Claisen	Claisen reaction
ប្រតិកម្មភាព	reactivity	ប្រតិកម្ម Mendius	Mendius reaction
		ប្រតិកម្ម Ullmann	Ullmann reaction

ប្រតិកម្ម Feulgen	Feulgen reaction	ប្រព័ន្ធនាមវលី	systematic nomenclature
ប្រតិកម្ម Gomberg	Gomberg reaction	ប្រព័ន្ធពង្រាយ	disperse system
ប្រតិកម្ម Guerbet	Guerbet reaction	ប្រព័ន្ធចំប្រែ	metric system
ប្រតិកម្ម Bucherer	Bucherer reaction	ប្រព័ន្ធរេដុក	redox system
ប្រតិកម្ម Delepine	Delepine reaction	ប្រព័ន្ធរង់ស្ទ័រ	spiro ring system
ប្រតិកម្ម Gatterman	Gatterman reaction	ប្រព័ន្ធស្ថេរភាពទ្វេ	Bistable system
ប្រតិកម្ម Sandmeyer	Sandmeyer's reaction	ប្រព័ន្ធ Geneva	Geneva system
ប្រតិកម្ម Rosenmund	Rosenmund reaction	ប្រភពថាមពលមិនកើតថ្មី	nonrenewable energy sources
ប្រតិកម្ម Tischenko	Tischenko reaction	ប្រភាគ	fraction
ប្រតិកម្ម Diels-Alder	Diels-Alder reaction	ប្រភាគកម្ម	fractionation
ប្រតិកម្ម Reformatsky	Reformatsky reaction	ប្រភេទ	species
ប្រតិកម្ម Hopkins-Cole	Hopkins-Cole reaction	ប្រភេទកាបូណូអ៊ីត	carbenoid species
ប្រតិកម្ម Graebe-Ullman	Graebe-Ullman reaction	ប្រភេទគីមីគ្មានបន្ទុក	uncharged species
ប្រតិកម្ម Wurtz-Fitting	Wurtz-Fittig reaction	ប្រភេទមានបន្ទុក	charged species
ប្រតិកម្ម Reimer-Tiemann	Reimer-Tiemann reaction	ប្រមាណអាដ្យាបាទិច	adiabatic approximation
ប្រតិកម្ម Friedel-Crafts	Friedel-Crafts reaction	ប្រលោះ	interstitial
ប្រតិកម្ម Schotten-Baumann	Schotten-Baumann reaction	ប្រវែងសម្ព័ន្ធ	bond length
ប្រតិកម្ម Gomberg-Bachmann-Hey	Gomberg-Bachmann-Hey reaction	ប្រសិទ្ធភាព	efficiency
ប្រតិកម្ម Hell-volhard-Zelinsky	Hell-volhard-Zelinsky reaction	ប្រសិទ្ធភាពកំណាត់អាណូត	anode-corrosion efficiency
ប្រតិកម្ម Hill	Hill reaction	ប្រសិទ្ធភាពអេឡិចត្រូត	electrode efficiency
ប្រតិករ	reactant	ប្រហោងអូសូន	ozone hole
ប្រទាសចំណាំងពន្លឺជិត	concave grating	ប្រអប់ស្ងួត	dry box
ប្រទាស Rowland	Rowland grating	ប្រាក់មាត្រ	argentometry
ប្រព័ន្ធក្រាម	crystal system	ប្រូការីយ៉ូត	prokaryote
ប្រព័ន្ធខ្នាតអន្តរជាតិ (SI)	System International d'Unites	ប្រូគីរ៉ាល់លីតេ	prochirality
ប្រព័ន្ធគំរូ	model system	ប្រូតុង	proton
ប្រព័ន្ធត្រីធាតុ	ternary system	ប្រូតុងកម្ម	protonate
ប្រព័ន្ធផ្ទុកបួន	quaternary system	ប្រូតូត្រូពី	prototropy
		ប្រូតូពិច	protropic
		ប្រូតូភីលិច	protophilic
		ប្រូតូសែននិច	protogenic
		ប្រូតេអាស	proteases

ប្រូតេអ៊ីណូម៉ែត	proteinometer	ប៉ង់តាវ៉ាឡង់	pentavalent
ប្រូតេអ៊ីនគ្រាប់	globular proteins	ប៉ារ៉ាម៉ាញេទិច	paramagnetic
ប្រូតេអ៊ីនងាយ	simple protein	ប៉ារ៉ា- (P-)	para- (p-)
ប្រូតេអ៊ីនឆ្លាស់	conjugated protein	ប៉ាស្កាល់	pascal
ប្រូតេអ៊ីនដឹកនាំអាស៊ីល	acyl carrier protein (ACP)	ប៊ុបទីត	peptide
ប្រូតេអ៊ីនសរសៃ	fibrous proteins	ប៊ុបទីតដាស	peptidases
ប្រូប៉ាណូន	acetone (propanone)	ប៉ូតង់ស្យូមាត្រេដេដុក	redox potentiometry
ប្រូប៉ាណូន	propanone	ប៉ូតង់ស្យូលដូណាន	Donnan potential
ប្រើមកម្ម	bromination	ប៉ូតង់ស្យូលដេប៉ូស៊ីស្យុង	deposition potential
ប្រូម៉ាស	cheese	ប៉ូតង់ស្យូលថ្មីពិល	cell potential
ប្រូម៉ូទ័រ	promoter	ប៉ូតង់ស្យូលបំបែក	decomposition potential
ប្រូម៉ូទ័រពុះ	froth promoter	ប៉ូតង់ស្យូលពាក់	half-cell potential
ប្រូម៉ូទីម៉ូលខៀវ	bromthymol blue	កណ្តាលពិល	
ប្រូម៉ូអាស់កាន	bromoalkane	ប៉ូតង់ស្យូលដេដុក	redox potential
ប្រូម៉ូ-	bromo-	ប៉ូតង់ស្យូលដេដុកម្ម	reduction potential
ប្រូម៉ូ	bromide	ប៉ូតង់ស្យូលលើស	overpotential
ប្រូស្តាគ្លីងឌីន	prostaglandins	ប៉ូតង់ស្យូលលំនឹង	equilibrium potential
ប្រេកង់	frequency	ប៉ូតង់ស្យូលសំណាយ	diffusion potential
ប្រេកង់មធ្យម	medium frequency	ប៉ូតង់ស្យូលសំណាយ	thermoelectric diffusion potential
ប្រេង	oils	កំដៅអគ្គិសនី	
ប្រេង	oleaginous	ប៉ូតង់ស្យូលសំរូបសើ	adsorption potential
ប្រេងកាតឆៅ	petroleum	ប៉ូតង់ស្យូលស្តង់ដារ	standard potential
ប្រេងក្រអូប	essential oil	ប៉ូតង់ស្យូលអ៊ីយ៉ុងកម្ម	ionization potential
ប្រេងគ្រាប់ឆៃ	linseed oil	ប៉ូតង់ស្យូលអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical potential
ប្រេងចេក	banana oil	ប៉ូតង់ស្យូលអេឡិចត្រូត	electrode potential
ប្រេងជើង	foot's oil	ប៉ូតង់ស្យូលអេឡិចត្រូត	standard electrode potentials $E^\ominus$
ប្រេងដុតកំដៅ	heating oil	ប៉ូតង់ស្យូលអេឡិចត្រូត	
ប្រេងរំអិល	lubricant	ស្តង់ដារ	
ប្រេងវីទ្រីយ៉ូល	oil of vitriol	ប៉ូតង់ស្យូលអេឡិចត្រូ	electropositive potential
ប្រេសែស្យុង Larmor	Larmor precession	វិជ្ជមាន	
ប្លង់ការេ	square planer	ប៉ូតង់ស្យូល Morse	Morse potential
ប្លាស្មីត	plasmid	ប៉ូតាស	potash
ប៉ង់តាបាស	pentabasic	ប៉ូតាស្យូមក្លរ៉ាត	potassium chlorate

ប៉ូពុយឡាស្យុងបន្ទុក	charge population	ប៉ូលីអេទីឡែនដងស៊ីតេធំ	high-density polyethylene
ប៉ូលកម្ម	polarization	ប៉ូលីអែនឆ្លាស់	conjugated polyene
ប៉ូលកម្មអាណូត	anodic polarization	ប៉ូឡារីម៉ែត្រ	polarimeter
ប៉ូលកម្មអាតូម(ប៉ូលកម្ម)	atomic polarization	ប៉ូឡារូក្រាភី	polarography
ប៉ូលី	poly-	ប៉ូឡារូក្រាភីដេរីវេ	derivative polarography
ប៉ូលីកុងដង់កម្ម	condensation polymerization	ប៉ូឡារូក្រាភីឌីផេរ៉ង់ស្យែល	differential polarography
ប៉ូលីបាស	polybasic	ប៊ីរ	butter
ប៉ូលីប៊ុបទីត	polypeptide	ប៊ីរ៉ាត	borate
ប៉ូលីមិនផ្អែត	polyunsaturated	ប៊ីរ៉ាន	borane
ប៉ូលីមែ	polymer	ប៊ីរ៉ាសូន	borazon
ប៉ូលីមែកម្ម	polymerization	ប៊ីរីត	boride
ប៉ូលីមែកម្មកាចុង	cationic polymerization	ប៊ីកាបូណាត	bicarbonate
ប៉ូលីមែកម្មអាញ៉ុង	anionic polymerization	ប៊ីតាត្រាត	bitartrate
ប៉ូលីមែកម្មអេមុលស្យុង	emulsion polymerization	ប៊ីត្យូណុល	bithionol
ប៉ូលីមែក្រាមរាវ	liquid-crystal polymer	ប៊ីត្រីកូណាត	trigonal bipyramid
ប៉ូលីមែតាក់ទិច	tactic polymer	ប៊ីហ្គ្លុយអូរ	bifluoride
ប៉ូលីមែទន់ដោយកំដៅ	thermoplastic polymers	ប៊ីម៉ូលេគុល	bimolecular
ប៉ូលីមែទៀងទាត់	regular polymer	ប៊ីរ៉ាឌីកាល់	biradical
ប៉ូលីមែធំ	high polymer	ប៊ីរ៉ាឡង់	bivalent
ប៉ូលីមែបរ	boron polymer	ប៊ីស៊ុលផាត	bisulfate
ប៉ូលីមែបូក	addition polymer	ប៊ីអាស	bias
ប៉ូលីមែរឹងដោយកំដៅ	Thermosetting polymers	ប៊ីអំពែមាត្រ	biamperometry
ប៉ូលីមែរេដុក	redox polymer	ប៊ី-	bis-
ប៉ូលីមែសេ	stereospecific polymer	ប៊ុកមីនស្តែក្យូឡីអែន	buckminsterfullerene
រ៉េអូយថាប្រភេទ		ប៊ុនការ៉ូតុកស៊ីន	bungarotoxin
ប៉ូលីមែសាំដង្កូតាកទិច	syndiotactic polymer	ប៊ុយរ៉េត	buret
ប៉ូលីមែស្តេរ៉េអូទៀងទាត់	stereoregular polymer	ផម៉ាត	formate
ប៉ូលីមែអាល់ដេអ៊ីត	aldehyde polymer	ផម៉ាលីតេ	formality
ប៉ូលីមែអ៊ីសូតាក់ទិច	isotactic polymer	ផមីល	formyl
ប៉ូលីវ៉ាឡង់	polyvalent	ផលកុងតុង	Compton effect
ប៉ូលីសាការីត	polysaccharides	ផលកូតតុង	Cotton effect
ប៉ូលីអាស៊ីតមិនផ្អែត	polyunsaturated acid	ផលកែលវិន	Kelvin effect

ផលគុណកំរិតរលាយ	solubility product (K _s)	ផលិតផល	product
ផលគុណអ៊ីយ៉ុង	ionic product	ផល Kerr	Kerr effect
ផលគូនិចល	inert-pair effect	ផល Bohr	Bohr effect
ផលចំរាស Compton	inverse Compton effect	ផល Wien	Wien effect
ផលច្រោះ	filtrate	ផល Stark	Stark effect
ផលជន	Dorn effect	ផល Zeeman	Zeeman effect
ផលដែនអគ្គិសនី	electric field effect	ផល Zeeman មិនធម្មតា	anomalous Zeeman effect
ផលទប់ល្បឿន	braking effects	ផល Burstein	Burstein effect
ផលទ្រុង	cage effect	ផល Shpol'skii	Shpol'skii effect
ផលធៀបកាំរស្មី	radius ratio	ផល Jahn-Teller	Jahn-Teller effect
ផលធៀបកំដៅយថាប្រភេទ	ratio of specific heats	ផល Christiansen	Christiansen effect
ផលធៀបខ្យល់-ឥន្ធនៈ	air-fuel ratio	ផល Paschen-Back	Paschen-Back effect
ផលធៀបរបាយ	distribution ratio	ផល Joule-Thomson	Joule-Thomson effect
ផលធៀបរំហូតលំនឹង	equilibrium vaporization ratio	ផាស	phase
ផលធៀបលំនឹង	equilibrium ratio	ផាសកូលេស្តេរិច	cholesteric phase
ផលនុយក្លេអ៊ែរ Overhauser	nuclear Overhauser effect (NOE)	ផាសកំណក	condensed phase
ផលបំណិត	distillate	ផាសក្រៅ	external phase
ផលប្លុកដំស្បែកបំបែក	dissociation-voltage effect	ផាសដាច់	discontinuous phase
ផលផ្ទុកអគ្គិសនីអាតូមិច	atomic photoelectric effect	ផាសនឹង	stationary phase
ផលផ្ទាល់	direct effect	ផាសពង្រាយ	disperse phase
ផលស៊ីនេទិច	kinetic effect	ផាសស្មិតទិច	smectic phase
ផលស្តេរិច	steric effect	ផូតុង	photon
ផលអស៊ីមេទ្រី	asymmetry effect	ផូតូក្រូម	photochromism
ផលអាណូត	anode effect	ផូតូគីមី	photochemistry
ផលអ៊ីយ៉ុងរួម	common-ion effect	ផូតូចរន្ត	photocurrent
ផលអ៊ីសូតូបស៊ីនេទិច	kinetic isotope effect	ផូតូតំហាយគុណភាព	photodegradation
ផលអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical effect	ផូតូមាត្រតំរង (ក្រដាសស្នង់ពន្លឺ)	filter photometry
ផលអេឡិចត្រូផេទិច	electrophoretic effect	ផូតូមាត្របញ្ចេញអណ្តាតភ្លើង	emission flame photometry
ផលអេឡិចត្រូអ៊ីដ្រូលិច	electrohydraulic effect	ផូតូមាត្រអណ្តាតភ្លើង	flame photometry
ផលអាំងដុចស្យុង	inductive effect	ផូតូម៉ែត្រអណ្តាតភ្លើង	flame photometer
		ផូតូលីសចំណាំងភ្លើត	flash photolysis

ផ្លូវរំលកម្មដោយអុកស៊ីតកម្ម	oxidative phosphorylation	ពាក់កណ្តាលពិលកាឡូម៉ែល	calomel half-cell
ផ្លូវអាស៊ីតស្រីសេរ៉ុល	phosphoacylglycerols	ពិចមូលដ្ឋាន	base peak
ផ្លូវត្រីបូផាត	triple phosphate	ពិចសំរូប	absorption peak
ផ្លូវអាស៊ីត	acid phosphate	ពិលកំហាប់	concentration cell
ផ្លូវផ្កាស	furanose	ពិលចន្លោះ	intercalation cell
ផេណុល	phenol	ពិលតំរង់-សង្កត់	filter-press cell
ផេណុល	carbolic acid (phenol)	ពិលទ្វេសន្ទនិយ	two-fluid cell
ផេនីល	phenyl	ពិលប្រជុំទំងន់	gravity cell
ផេរ៉ូម៉ូន	pheromone	ពិលមានខ្យល់	aeration cell
ផេះ	ash	ពិលមានខ្យល់ឌីផេរ៉ង់ស្យែល	differential aeration cell
ផេះឆ្អឹង	bone ash	ពិលអដុកម្ម	reduction cell
ផៃបាស	malleable	ពិលវ៉ុលតា	voltaic cell
ផ្លូវលើវត្តរាវ	meniscus	ពិលអាស៊ីត	acid cell
ផ្សុំ	purify	ពិលអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical cell
ផ្សែង	fumes	ពិលអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical cell
ពង្រាវ	dilute	ពិល Haring	Haring cell
ពណ៌ក្រហមឆ្មៅអង់គ្លេស	English vermilion	ពិសោធន៍ត្រួតពិនិត្យ	controlled experiment
ពណ៌ក្រហមជាំ	crimson	ពីរ៉ាណូស	pyranose
ពណ៌គ្រាប់ម៉ាក់ប្រាងខ្ចី	lilac	ពីរ៉ូ	pyro-
ពណ៌ទឹក	water white	ពីរ៉ូលីសអាសេតូន	acetone pyrolysis
ពណ៌ផ្សំ	lake	ពីរ៉ូលីសាត	pyrolysate
ពណ៌លឿង	Hansa yellow	ពីរ៉ូលីស៊ីស	pyrolysis
ពណ៌សចិន	Chinese white	ពីរ៉ូសែលុយឡូស	pyrocellulose
ពន្លឺផូស្វរ	phosphorescence	ពីសូគីមី	piezochemistry
ពពុះ	lather	ពុល	toxic
ពពុះ	foam	ពេជ្រ	diamond
ពហុការ	multiplet	ពេលសំរាក	Debye relaxation time
ពហុមុខ	polyhedron	ពែ	per-
ពាក់កណ្តាលជីវិត	half-life	ពែវ៉ាប៊ូរ៉ាស្យុង	pervaporation
ពាក់កណ្តាលប្រតិកម្ម	half-reaction	ពែអុកស៊ីត	peroxide
ពាក់កណ្តាលពិល	half-cell	ព្រីសនីកូល	Nicol prism

ត្រីសលំនឹង	equilibrium prism	ភាពវិទ្យុសកម្មធម្មជាតិ	natural radioactivity
ព្រំដែនប្រតិកម្ម	reaction boundary	ភាពសុទ្ធ	purity
ភាគរយ	percentage	ភាពសំរូប	absorptivity
ភាគរយអាតូម	atomic percent	ភាពស្តង់ដារ	standard state
ភាគល្អិតបឋម(តូច)	elementary particle	ភាពស្រូប	absorbency
ភាគល្អិតបៃតា (β)	beta (β) particles	ភាពហើរធៀប	relative volatility
ភាគល្អិតអាល់ហ្វា	alpha (α) particles	ភាពអន្ទិលស៊ីណេម៉ាទិច	kinematic viscosity
ភាគសំណាកចំលងទ្វេ	duplicate sample	ភាពអាស៊ីត	acidity
ភាគសំណាកច្រើន	gross sample	កាយចេញ	effusion
ភាគសំណាកដុំ	bulk sampling	ការរស់របរដីព	heterotrophic organism
ភាគសំណាកត្រួតពិនិត្យ (ស្តង់ដារ)	control sample	ក្រីងគំរូព្រីន	fingerprint
ភាគសំណាកអដំណឹង	blind sample	ភ្នុយកាស៊ីតេ	fugacity
ភាគសំណាកអដំណឹងទ្វេ	double-blind sample	ភ្នុយកាស៊ីតេធៀប	relative fugacity
ភាពគីរ៉ាល់	chirality	ភ្នុយមីកង់	fumigant
ភាពគ្រឹះ	ground state	កូលឡឺវ៉ែន	fullerene
ភាពចំលង	conductivity	ភ្នាក់ងារកេឡាត	chelating agent
ភាពចំលងចរន្តអគ្គីសនី	electrical conductivity	ភ្នាក់ងារកេឡាត មុខងារពីរ	bifunctional chelating agent
ភាពចំលងម៉ូលែ	molar conductivity	ភ្នាក់ងារព្រែក	extracting agent
ភាពជម្រើស	selectivity	ភ្នាក់ងារបណ្តាច់	sequestering agent
ភាពជាក់លាក់	precision	ភ្នាក់ងារបូក (បន្ថែម)	addition agent
ភាពជំនាប់អាតូម	atomic connectivity	ភ្នាក់ងារប្រឆាំងនឹងពពុះ	antifoaming agent
ភាពជំរើសកាតាលីករ	catalyst selectivity	ភ្នាក់ងារប្រូមកម្ម	brominating agent
ភាពទៅមិនមក	irreversibility	ភ្នាក់ងារដុកកម្ម	reducing agent
ភាពប្រាកដ	accuracy	ភ្នាក់ងារសំងួតទឹក	dehydrating agent
ភាពមិនច្បាស់លាស់	indeterminacy	ភ្នាក់ងារអាសេទីលកម្ម	acetylating agent
ភាពមិនជ្រាប	repellency	ភ្នាស	membranes
ភាពមិនពិតប្រាកដ	uncertainty	ភ្នាសកោសិកា	cell membrane
ភាពមិនសុទ្ធ	impurity	ភ្នាសជ្រាបទឹក	permeable membrane
ភាពភ្លេច	excited state	ភ្នាសសែលុយឡូស	cell wall
ភាពមេតាប៊ីតថេរ	metastable state	ភ្លឺរស	flores
ភាពមេតាមិច	metamict state	ភ្លឺ	luminous
ភាពរឹងអនាចិល្រែយ	temporary hardness	ភ្លុចគីមី	chemical flux

ភ្លុយអរកម្ម	fluorination	មាត្រដ្ឋានសែលស៊ីស	Celsius scale
ភ្លុយអរមាត្រ	fluorometry	មាត្រដ្ឋានឡូការីត	logarithmic scale
ភ្លុយអរអាសេតាត	fluoroacetate	មាត្រដ្ឋាន Quevenne	Quevenne scale
ភ្លុយអរកាបូន	fluorocarbon	ម៉ាទ្រីស	matrix
ភ្លុយអរគីមី	fluorochemical	មានខ្យល់	aerobic
ភ្លុយអរ្យូបរ៉ាត	fluoroborate	ម៉ាស	mass
ភ្លុយអរអាល់កាន	fluoroalkane	ម៉ាសបាត់បង់	mass defect
ភ្លុយអរអ៊ីដ្រូកាបូន	fluorohydrocarbon	ម៉ាសម៉ូលេគុល	relative molecular mass
ភ្លុយអរ	fluoride	ម៉ាសម៉ូលេគុលក្រាម	gram molecular mass
ភ្លើង	fire	ម៉ាសម៉ូលេគុលក្រាម	gram-molecular weight
មជ្ឈដ្ឋានរបាយ	dispersion medium	ម៉ាសម៉ូលេគុលមធ្យម	average molecular weight
មណ្ឌលគីរ៉ាល	chiral center	ម៉ាសម៉ូលែ	molar mass
មណ្ឌលសកម្ម	active site	ម៉ាសរូបមន្ត	formula weight
មណ្ឌលសកម្ម	active center	ម៉ាសរូបមន្តក្រាម	gram formula mass
មណ្ឌលស្តេរ៉េសេនីច	stereogenic center	ម៉ាសសមមូល	equivalent weight
ម៉ូរ្វីន	morphine	ម៉ាសអាតូមក្រាម	gram-atomic weight
ម៉ាក្រូទស្សន៍	macroscopic	ម៉ាសអាតូមក្រាម	gram atomic mass
ម៉ាក្រូម៉ូលេគុល	macromolecule	ម៉ាសអាតូមធៀប (Ar)	relative atomic mass (Ar)
ម៉ាក្រូម៉ូលេគុលដង់ឌ្រីទិច	dendritic macromolecule	ម៉ាសអាតូមិច	atomic mass
ម៉ាញ៉ាដូ	Magnadur	ម៉ាស៊ីនបំបែក	ruling engine
ម៉ាញ៉ាលីម	Magnalium	ម៉ាស៊ីន	maser
ម៉ាញេតុង	magneton	ម៉ាស៊ីនអុបទិច	optical maser
ម៉ាញេតូគីមី	magnetochemistry	មិនត្រូវការខ្យល់	anaerobic
ម៉ាញេទិចវិទ្យា	magnetism	មិនមែនអេឡិចត្រូលីត	non-electrolytes
មាឌ	volume	មិនរលាយចូលគ្នាបាន	immiscible
មាឌគោល	designated volume	មិនស្មើសាច់	heterogeneous
មាឌម៉ូល	molar volume	មីក្រូ	micro-
មាឌម៉ូលេគុលក្រាម	gram-molecular volume	មីក្រូជញ្ជីង	microbalance
មាឌអាតូម	atomic volume	មីក្រូវិភាគកាំរស្មីអិចស្តង់ អេឡិចត្រុង	electron probe x-ray microanalysis
ម៉ាណូម៉ែត្រ	manometer	មីក្រូវិភាគពាក់កណ្តាល	semi -microanalysis
មាត្រដ្ឋាន	scale	មីក្រូទស្សន៍	microscopic
មាត្រដ្ឋានកែលវិន	Kelvin scale	មីក្រូអុំដ	microwaves
មាត្រដ្ឋានផារិនហៃ	Fahrenheit scale		

មីតូកុងដ្រី	mitochondrion	ម៉ូលេគុលប៉ូលែ	polar molecule
មីយ៉ូក្លូប៊ីន	myoglobin	ម៉ូលេគុលពីរ៉ាមីត	pyramidal molecule
មីលីម៉ែត្រ	millimeter(mm)	ម៉ូលេគុលភ្ញៀវ	guest molecule
មីលីម៉ែត្របារត	mmHg	ម៉ូលេគុលម៉ូណូអាតូម	monatomic molecule
មីលីលីត្រ (ml)	milliliter (ml)	ម៉ូលេគុលមិនប៉ូលែ	nonpolar molecule
មីលី-	milli	ម៉ូលេគុលមុខងារពីរ	difunctional molecule
មីសូម៉កលីអូត្រូពិច	lyotropic mesomorph	ម៉ូលេគុលលីនេអ៊ែរ	linear molecule
មីសែល	micelle	ម៉ូលេគុលស៊ីមេទ្រីច្រើន	symmetric top molecule
មុខងារអាស៊ីត	acidity function	ម៉ូលេគុលសេរី	free molecule
មុខធាតុរំលាយ	solvent front	ម៉ូលេគុលឡាវីតេ	molarity
មុខសំរូប	absorption edge	ម៉ូលេគុលអូណូក្លេរ	homonuclear molecule
មុខអេត្រូត្រូពិច	heterotopic faces	ម៉ូលេគុលអេត្រូក្លេរ	heteronuclear molecule
មុយតារ៉ូតាស្យុង	mutarotation	ម៉ូលេគុលអំជូទែ	amphoteric molecule
មុយតាសែន	mutagens	ម៉ូលេគុលអំភីប៉ាទិច	amphipathic molecule
មុយតាស្យុង	mutation	ម៉ូលេគុល Van der Waals	Van der Waals molecule
មុយតាស្យុងប្តូរគ្រោង	frameshift mutation	ម៉ូឡាវីតេ	molarity
មុយមេតាល់	Mumetal	ម៉ូឡាលីតេ	molality
ម៉ូដេរ៉ាទ័រ	moderator	មេកានិចកង់ទិច	quantum mechanics
ម៉ូណូក្លីនិច	monoclinic	មេកានិចម៉ាទ្រីស	matrix mechanics
ម៉ូណូមែរ	monomer	មេកានិចស្ថិតិគ្មានលំនឹង	nonequilibrium statistical mechanics
ម៉ូណូវ៉ាឡង់	monovalent	មេកា-	mega
ម៉ូណូសាការីត	monosaccharides	មេគុណបំបែក (K)	partition coefficient (K)
ម៉ូណូអ៊ីដ្រាត	monohydrate	មេគុណបំលែង	conversion factor
ម៉ូត	mode	មេគុណប្រេកង់	frequency factor
ម៉ូម៉ង់ឌីប៉ូល	dipole moment	មេគុណភ្ជាប់	sticking coefficient
ម៉ូម៉ង់ម៉ាញេទិច	magnetic moment	មេគុណរាយ	distribution coefficient
ម៉ូម៉ង់សម្ព័ន្ធ	bond moment	មេគុណរាយដូណាន	Donnan distribution coefficient
ម៉ូល	mole (mol)	មេគុណរលត់	extinction coefficient
ម៉ូលេគុល	molecule	មេគុណសកម្មភាព	activity coefficient
ម៉ូលេគុលគឺរាល់	achiral molecules	មេគុណអស៊ីមេទ្រី	dissymmetry coefficient
ម៉ូលេគុលចំលែក	tagged molecule	មេតា	meta- (m)-
ម៉ូលេគុលឌីអាតូម	diatomic molecules		
ម៉ូលេគុលប៉ូលីអាតូម	polyatomic molecule		

មេតាបូលីស	metabolism	រធាយ Maxwell-Boltzmann	Maxwell-Boltzmann distribution
មេទីលកម្ម	methylation	រធាយ	dispersion
មេនីប៉ុង	yeast	រធាយរង្វិលអុបទិច (ORD)	optical rotary dispersion (ORD)
មេសូម៉ូរ	mesomorph	រយៈពេលរកត់ស្ងៀម	retention time
មេសូមេរីស	mesomerism	រយៈពេលសេរីមធ្យម	mean free time
មេសូស្កូពិច	mesoscopic	រយៈពេលអន្តរភាព	transition time
មេសូ-អ៊ីសូមែ	meso-isomer	រលកចំហេះ	combustion wave
ម៉ែត្រ	meter, metre	រលាយ	melt
មុំវ៉ាឡង់	valence angle	រលាយបាន	soluble
មុំសម្ព័ន្ធ	bond angle	រស្មីសំយោគ	photosynthesis
មុំសម្ព័ន្ធរមូល	torsional angle	រស្មីអេឡិចត្រូម៉ាញេទិច	electromagnetic radiation
ម្នាងសិលា	plaster of paris	រ៉ាឌីកាល់	radical
ម្រែងភ្លើង	soot	រ៉ាឌីកាល់ទ្រីទីល	trityl radical
ម្រែងភ្លើង	lamp black	រ៉ាឌីកាល់	triphenylmethyl radical
ម្សៅ	powder	ទ្រីផេនីលមេទីល	free radical
យថាប្រភេទភាព	specificity	រ៉ាឌីកាល់សេរី	racemate
យោបក	extraction	រ៉ាសេម៉ាត	racemization
យោបកធាតុរំលាយ	solvent extraction	រ៉ាសេមីចកម	Rydberg
យោបកវិភាគ	analytical extraction	រីតប៊ែរ	Rydberg
រង់បំណិត	distillation range	រីបូសូម	ribosome
រង្វាស់គុណភាព	qualitative measurement	រ៉ូមប៊ីច	rhombic
រង្វាស់បរិមាណ	quantitative measurement	រ៉ូតាក់សាន	rotaxane
រង្វាស់ភាពថ្លា	turbidity	រូបធាតុ	matter
រង្វាស់រង្វាល់	measurement	រូបធាតុតូលេស្តេរិច	cholesteric material
រង្វិលខាងក្នុងកំរិត	restricted internal rotation	រូបធាតុចំលងពាក់គណ្តាល	semiconductor
រង្វិលអុបទិច	optical rotation	រូបភាពភ្លើង	ghost image
រង្វលចៃដន្យ	random coil	រូបមន្ត	formula
រង្វះច្រកចូល	entrance slit	រូបមន្តក្រាហ្វិច	graphical formula
រង្វះទ្វេភាគី	bilateral slit	រូបមន្តគីមី	chemical formula
របបអាហារ	diet	រូបមន្តគ្រោង	structural formula
រធាយកុយនីតូលែ	funicular distribution		
រធាយស្មើភាគ	equipartition		

រូបមន្តងាយ	empirical formula	វេស៊ីន	resin
រូបមន្តទូទៅ	general formula	វេស៊ីនឌីអែន	diene resin
រូបមន្តទំរង់	structural formula	វេស៊ីនបណ្តូរកាចុង	cation exchange resin
រូបមន្តបន្ទាត់សម្ព័ន្ធ	bond-line formula	វេស៊ីនភ្លុយអ៊ុយកាបូន	fluorocarbon resin
រូបមន្តបំប្រួញ	condensed formula	វេស៊ីនម៉ាទ្រីស	resin matrix
រូបមន្តម៉ូលេគុល	molecular formula	វេស៊ីនសំយោគ	synthetic resin
រូបមន្តសមាសធាតុ	compound formula	វេស៊ីនហាប័រហ្វតៈ	durable-press resin
រូបមន្តស្ទើរលាត	line formula	វេស៊ីនអាឡូកាបូន	halocarbon resin
រូបមន្តឡុងដុង	London formula	វេស៊ីនណង់	resonance
រូបមន្ត Balmer	Balmer formula	វេស៊ីនណង់ទ្រេនុយក្លេអ៊ែរ	electron nuclear double resonance (ENDOR)
រូបមន្ត Bamberger	Bamberger's formula	អេឡិចត្រុង	
រូបមន្ត Van't Hoff	Van't Hoff formula	វេស៊ីនណង់ប្រូតុង	proton resonance
រូបរាង	shape	វេស៊ីនណង់ម៉ាញេទិច	nuclear magnetic resonance (NMR)
រូបសណ្ឋាន	configuration	វេស៊ីនណង់ហ្វេរមី	Fermi resonance
រូបសណ្ឋានដាច់ខាត	absolute configuration	វ៉ែអាក់ទីប	reagent
រូបសណ្ឋានទូក	boat conformation	វេអូប៉េចស៊ី	rheopexy
រូបសណ្ឋានម៉ូលេគុល	molecular configuration	វ៉ែ	ore
រូបសណ្ឋានអេឡិចត្រុង	electron configuration	វែត	ret
រូបសណ្ឋានអេឡិចត្រុងបីតថេរ	stable electron configuration	រំកិល	shift
រ៉ូឡង់	Rowland	រំកិលគីមី	chemical shift
រូបធាតុគោល	reference material	រំកិលបាតូក្រូម៉ាទិច	bathochromatic shift
រូស	sensitive	រំកិលសម្ព័ន្ធពីរជាន់	double-bond shift
វេដុកកម្ម Bechamp	Bechamp reduction	រំកិលស៊ីតម៉ាត្រូពិច	sigmatropic shift
វេដុកកម្ម	reduction	រំកិល Lamb	lamb shift
វេដុកកម្ម Wolf-Kishner	Wolf-Kishner reduction	រំញោចផ្កាភ្លើង	spark excitation
វេដុកករ	reducer	រំញោចអណ្តាតភ្លើង	flame excitation
វេត្រូឡូន	rethrolone	រំពុះ	boiling
វេទីគុយឡូមអង់ដូប្លាស្ទ	endoplasmic reticulum	រំពុះទស្សន៍	ebullioscopy
វេនរ៉ែន	roentgen	រំពុះមាត្រ	ebullimetry
វេស៊ីណូក្រាភី	resinography	រំពុះម៉ែត្រ	ebullimeter
វេស៊ីណូអ៊ីត	resinoid	រំពុះម៉ែត្រឌីផេរ៉ង់ស្យែល	differential ebullimeter
វេស៊ីត	resite	រំលាយ	dissolve

រំលាយ	molten	លីខអាសេតាត	acetate dye
រំលាយចូលគ្នាបាន	miscible	លទ្ធភាពបញ្ជូន	transmittance
រំហួត	evaporation	លីកង់	ligand
រំហួតត្រឡប់	retrograde evaporation	លីកង់ធ្មេញបួន	quadridentate ligand
រំហើរ	sublimation	លីកង់ធ្មេញពីរ	bidentate ligand
លក្ខណៈកូលីកាទីវ	colligative properties	លីកង់ធ្មេញមួយ	unidentate ligand
លក្ខណៈគីមី	chemical property	លីកង់ធ្មេញមួយ	monodentate ligand
លក្ខណៈរលាយស៊ុបពែ	supersolubility	លីកង់ដ្យាស្តេអេអូតូពិច	diastereotopic ligand
លក្ខណៈរូប	physical property	លីកង់ធ្មេញច្រើន	polydentate ligand (multidentate ligand)
លក្ខណៈអាល់កាលី	alkalinity	លីកង់ធ្មេញបី	tridentate ligand
លក្ខណៈអ៊ិចតង់ស៊ីវ	extensive property	លីកង់ធ្មេញបួន	tetradentate ligand
លក្ខណៈអាំងតង់ស៊ីវ	intensive properties	លីកង់ធ្មេញប្រាំមួយ	hexadentate ligand
លីខ	dye	លីកង់មុខស្ពាន	face-bridging ligand
លីខឆាប់សាកពណ៌	fugitive dye	លីកង់ស្ពាន	bridging ligand
លីខជវធ្យូងថ្ម	coal-tar dye	លីកង់ស្ពានគែម	edge-bridging ligand
លីខឌីក្រូម៉ាត	dichromatic dye	លីកង់អេណង់តូតូពិច	enantiotopic ligand
លីខឌីអាសូត	diazo dye	លីកង់អេតេរូតូពិច	heterotopic ligands
លីខត្យាស្វីល	thiazole dye	លីកាស	ligase
លីខទ្រីជេនីលមេតាន	triphenylmethane dye	លីញ្ចិត	lignite
លីខផ្គិតពណ៌	developed dye	លីញ្ចិន	lignin
លីខពិណខៀវ Turnbull	Turnbull's blue	លីត្រ (l)	litre or liter (l)
លីខពណ៌ Giemsa	Giemsa stain	លីប៉ាស	lipases
លីខពីរ៉ាសូឡូន	pyrazolone dye	លីប្លូប្រូតេអ៊ីន	lipoproteins
លីខរលើប	fluorescent dye	លីប្លូលីស	lipolysis
លីខស៊ុលកីត	sulfide dye	លីប្លូសូម	liposome
លីខអាគ្រីឌីន	acridine dye	លីពីត	lipid
លីខអាត់សែកទីវ	adjective dye	លីពីតទ្វេស្រទាប់	lipid bilayer
លីខអាលីសារីន	alizarin dye	លីពីតមិនរងសាបូកម្ម	nonsaponifiable lipid
លីខអាស៊ីត	acidic dye	លីមីតកង់ទូម	quantum limit
លីខអាស៊ីត	acid dye	លីមីតការរកឃើញដាច់ខាត	absolute detection limit
លីខអាស៊ីន	azine dyes	លីមីតនៃការរកឃើញ	detection limit
លីខអាសូ	azo dyes	លីមីតបំបែក	dissociation limit
លីខអាសូអ៊ិច	azoic dye		

លីហ្វូប៊ីច	lyophobic	លំនឹងឌីណាមិច	dynamic equilibrium
លីហ្វីលីច	lyophilic	លំនឹងជាសថ្នាក់បួន	quaternary phase equilibrium
លុច្យ	lux	លំនឹងលក្ខណៈរលាយ	equilibrium solubility
លុយមែន	lumen	លំនឹងអាស៊ីត-បាស	acid-base equilibrium
លេខក្រោមក្បៀស ចាំបាច់	significant figures	លំនឹង Gibbs-Donnan	Gibbs-Donnan equilibrium
លេខលំដាប់	atomic number (Z)	លំនាំ	procedure
លេខសន្ទស្សន៍	subscript number	លំនាំការប៉ះ	contact process
លេខអាតូម	atomic number (Z)	លំនាំទៅមិនមក	irreversible process
លេវូលឡូស	laevulose	លំនាំបឋម	elementary process
លោហៈ	metals	លំនាំបន្ទប់សំណ	lead-chamber process
លោហៈឆ្លងខាងក្នុង	inner transition metals	លំនាំមេតាបូលីស	metabolic pathway
លោហៈឆ្លងខាងក្រៅ	outer transition metals	លំនាំសុលវេ	Solvay process
លោហៈឌីវ៉ាឡង់	divalent metal	លំនាំសេរីមធ្យម	mean free path
លោហៈធ្ងន់ធន់កំដៅ	refractory hard metals	លំនាំហាប៊ែ	Haber process
លោហៈបាស	base metal	លំនាំឡូចំហ	open-hearth process
លោហៈមីស	misch metal	លំនាំអាដ្យាបាទិច	adiabatic process
លោហវិទ្យា	metallurgy	លំនាំអ៊ីសង់ត្រូពិច	isentropic process
លោហសិក្សា	metallography	លំនាំអ៊ីសូទែម៉ាល់	isothermal process
លោហៈអាល់កាលីណូ ទែរី	alkali earth metals	លំនាំអុកស៊ុ	oxo process
លោហៈអាល់កាលី	alkali metal	លំនាំ L-D	L-D process
លោហៈអំដូទែ	semimetal	លំនាំ Mond	Mond process
លោហៈអំដូទែ	metalloids	លំនាំ Kroll	kroll process
លោហៈ Monel	Monel metal	លំនាំ Pregl	Pregl procedure
លោហៈ Muntz	Muntz metal	លំនាំ Natta	Natta process
លំញ័រ	vibration	លំនាំ Darzen	Darzen's procedure
លំញ័របណ្តាញ	lattice vibrations	លំនាំ Leblanc	Leblanc process
លំដាប់	order	លំនាំ Markoffian	Markoffian process
លំនឹង	equilibrium	លំនាំ Linz-Donawitz	Linz-Donawitz process
លំនឹងកំណក់ទេច	sedimentation equilibrium	លំហសេរី	freeboard
លំនឹងគីមី	chemical equilibrium	លំហូរចុះ	downflow
លំនឹងដូណាន	Donnan equilibrium	លំហូរម៉ូលេគុល	molecular flow
		លំហូរឡើងលើ	upflow
		លំហូរ Knudsen	Knudsen flow

ល្អាយ	mixture	វដ្តកូរី	cori cycle
ល្អាយកក	freezing mixture	វដ្តអាស៊ីតទ្រីកាបូក-ស៊ីលីច (TCA)	tricarboxylic acid (TCA) cycle
ល្អាយឌីស្តេទិច	dystetic mixture	វដ្តអាសូត	nitrogen cycle
ល្អាយថេរំពុះ	constant-boiling mixture	វដ្តអ៊ុយរេ	urea cycle
ល្អាយមិនស្មើសាច់	heterogeneous mixture	វត្ថុរាវ	liquid
ល្អាយរ៉ាសេមិច	racemic mixture	វត្ថុរាវក្នុងខ្សែស្នួន	gas-condensate liquid
ល្អាយសំបូរ	rich mixture	វត្ថុរឹងសកម្ម	active solid
ល្អាយស្មើសាច់	homogeneous mixture	វត្ថុរឹង	solid
ល្អាយអាសេអូត្រូពិច	azeotropic mixture	វត្ថុរឹងបន្ទះ	lamellar solids
ល្អាយអ៊ីតេកទិច	eutectic mixture	វត្ថុរឹងសរុប	total solids
ល្អាយ Eschka	Eschka mixture	វត្ថុរឹងស្មិតតូសេនិច	smectogenic solid
ល្អើង	fermentation	វត្ថុរឹងអណ្តែតវិលវល់	suspended solids
ល្អើងអាល់កុល	brewing	វ៉ាឡង់	valence
ល្អើងអាល់កុល	alcoholic fermentation	វិច	vic-
ល្អើន	speed	វិជ្ជមានត្រីកូឡិច	collision diameter
ល្អើនចំហោះ	burning velocity	វិទ្យុសកម្ម	radioactivity
ល្អើនបណ្តូរ	exchange velocity	វិធានកុងតុង	compton rule
ល្អើនប្រតិកម្ម	reaction rate (velocity)	វិធានវ៉ាឡង់ អេឡិចត្រូស្តាទិច	electrostatic valence rule
ល្អើនប្រតិកម្មដាច់ខាត	absolute reaction rate	វិធានអដ្ឋតា	octet rule
ល្អើនប្រតិកម្មឌីផេរ៉ង់ស្យែល	differential reaction rate	វិធាន Hund	Hund's rule
ល្អើនប្រតិកម្មឡឡ	rate of reaction	វិធាន Abegg	Abegg's rule
ល្អើនរង	sedimentation velocity	វិធាន Blanc	Blanc rule
ល្អើនរលក	wave velocity	វិធាន Fries	Fries' rule
ល្អើនរាលដាល	propagation rate	វិធាន Gibbs	Gibbs rule
ល្អើនអណ្តាតភ្លើង	flame speed	វិធាន Dühring	Dühring's rule
ល្អៀងចៃដន្យ	random error	វិធាន Markovnikov	Markovnikov's rule
ល្អៀងប្រព័ន្ធ	systematic error	វិធាន Hardy-Schulz	Hardy-Schulz rule
រង់	ring	វិធីដាច់ខាត	absolute method
រង់កម្ម	cyclisation	វិធីដែនកំលាំង	force field method
រង់បង់សែន	benzene ring	វិធីដំណេកចំណុច	electron-dot method
រង់អារ៉ូម៉ាទិចរលាយ	fused aromatic ring	អេឡិចត្រុង	

វិធីធាតុលិច	diver method	វិធី Hittorf	Hittorf method
វិធីបន្ទុះផ្កាភ្លើង	spark explosion method	វិធី Kjeldahl	Kjeldahl's method
វិធីម៉ូល	mole method	វិធី de la Tour	de la Tour method
វិធីវិទ្យាសាស្ត្រ	scientific method	វិធី Frankland	Frankland's method
វិធីសម្ព័ន្ធកំឡុង	valence-bond method	វិធី Bouvealt-Blanc	Bouvealt-Blanc method
វិធីសំរូបក្រាវិមាត្រ	gravimetric absorption method	វិធី Roese-Gottlieb	Roese-Gottlieb method
វិធីសំរួលទសភាគ	rounding	វិធី Born-Oppenheimer	Born-Oppenheimer method
វិធីស្តុក	stock method	វិភាគចុងក្រោយ	ultimate analysis
វិធីស្រូបត្រូផូតូមាត្រ ចំណាំងផ្លាត	reflectance spectrophotometry	វិភាគចំណាំងពន្លឺ	fluorescence analysis
វិធីស្រូបត្រូផូតូមាត្រ ខីផេរ៉ង់ស្យែល	differential spectrophotometry	វិភាគចំណាំងពន្លឺ កាំរស្មីអ៊ិច	x-ray fluorescence analysis
វិធីស្រូបត្រូផូតូមាត្រ សំរូបស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet absorption spectrophotometry	វិភាគដោយកំដៅ	thermal analysis
វិធីស្រូបត្រូផូតូមាត្រ ស្វាយ អ៊ុលត្រា	ultraviolet spectrophotometry	វិភាគតាមសំរូបមាត្រ	absorptiometric analysis
វិធីស្រូបត្រូផូតូមាត្រ អណ្តាតភ្លើង	flame spectrophotometry	វិភាគទែម៉ូក្រាវិមេទ្រិច	thermogravimetric analysis
វិធីស្រូបត្រូមាត្រ ម៉ាសអ៊ុលត្រាវិញ្ញាច	ultrasensitive mass spectrometry	វិភាគទែម៉ូម៉ែទ្រិច	thermometric analysis
វិធីស្រូបត្រូម៉ែត្រ ផល Zeeman សំរូបអាតូម	Zeeman-effect atomic absorption spectrometry	វិភាគទែម៉ូស៊ីនេទិច	thermokinetic analysis
វិធីស្រូបត្រូម៉ែត្រពង្រាយ ត្រឡប់ Rutherford	Rutherford back scattering spectrometry	វិភាគបរិមាណតិចតួច	trace analysis
វិធីស្រូបត្រូម៉ែត្រអណ្តាត ភ្លើង	flame spectrometry	វិភាគប្រតិកម្មតាម បំពង់ផ្តុំ	blowpipe reaction analysis
វិធីស្រូបត្រូម៉ែត្រ ZAA	ZAA spectrometry	វិភាគភាពកករលាក់	turbidimetric analysis
វិធីអាតូមក្នុងម៉ូលេគុល	atoms-in-molecules method	វិភាគភ្លុយអរមេទ្រិច	fluorometric analysis
វិធី Rast	Rast method	វិភាគមាឌ	volumetric analysis
វិធី Dumas	Dumas method	វិភាគឧស្ម័នវិវត្តន៍	evolved gas analysis
វិធី Kolbe	Kolbe's method	វិភាគអូសូន	ozonolysis
វិធី Carius	Carius method	វិភាគអេឡិចត្រូ ដេប៉ូស៊ីស្យុង	electrodeposition analysis
វិធី Freund	Freund method	វិសមរូប	allotrope
		វិសមរូបខ្លីណាមិច	dynamic allotropy
		វិសមរូបខ្លីណាមិច	dynamic allotropy
		វិស្វកម្មសេនេទិច	genetic engineering
		វីនីឡូក	vinyllog
		វីស៊ីណាល	vicinal

វ៉ុលបំបែក	decomposition voltage	សមាសធាតុចន្លោះ	intercalation compound
វែកកូរ	spatula	សមាសធាតុឌីអាសូ	diazo compound
សកម្មករ	activator	សមាសធាតុត្រីធាតុ	ternary compound
សកម្មភាព	activity	សមាសធាតុទ្រុឌ	cage
សកម្មភាពអុបទិច	optical activity	សមាសធាតុទ្វេធាតុ	binary compound
សង់ទីម៉ែត្រ	centimeter (cm)	សមាសធាតុនីកែល	nickelous compounds
សង់ទីម៉ែត្រគូប	cubic centimeter (cm ³ or cc)	សមាសធាតុនីត្រូ	nitro compounds
សញ្ញាណវិទ្យាសាស្ត្រ	scientific notation	សមាសធាតុប្រលោះ	interstitial compound
សណ្ឋានសមីការ	equation of state	សមាសធាតុប៊ីស៊ីគ្លីច	bicyclic compound
សន្ទនីយញ្ញតុន	Newtonian fluid	សមាសធាតុភ្លៀង	fluxional compound
សន្ទនីយស្ទើរឆ្អែត	undersaturated fluid	សមាសធាតុមិនឆ្អែត	unsaturated compound
សន្ទនីយដែក	ferrofluid	សមាសធាតុមិនស្ត្រីស្យូមេទ្រី	nonstoichiometric compound
សន្ទនីយមិនមែនញ្ញតុន	non-Newtonian fluids	សមាសធាតុមេសូ	meso compound
សន្ទនីយលើសព្រំខ័ណ្ឌ	supercritical fluid	សមាសធាតុរង	subcompound
សន្ទនីយសកម្មអគ្គិសនី	electrically active fluid	សមាសធាតុអន្តរលោហៈ	intermetallic compound
សន្ទនីយអេឡិចត្រូអេម៉ូឡូស៊ីច	electrorheological fluid	សមាសធាតុអាកសេណូ	arseno compound
សន្ទមាត្រស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet densitometry	សមាសធាតុអារីល	aryl compound
សន្ទស្សន៍ញោច	excitation index	សមាសធាតុអារីលឌីអាសូ	aryl diazo compound
សន្ទស្សន៍អ៊ីយ៉ូត	iodine number	សមាសធាតុអារីលអុកស៊ី	aryloxy compound
សិបស្សង	sorption	សមាសធាតុអាស៊ីគ្លីច	acyclic compound
សភាពគ្រីទិច	critical state	សមាសធាតុអាសុកស៊ី	azoxy compound
សមត្ថភាពតំប៉ង	buffer capacity	សមាសធាតុអាសូ	azo compound
សមមូលធននៃសនមនុស្ស (Rem)	Roentgen equivalent man (Rem)	សមាសធាតុអ៊ីយ៉ុង	ionic compound
សមមូលអគ្គិសនី	electrical equivalent	សមាសធាតុអ៊ីសូប៉ូលី	isopoly compound
សមមូលអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical equivalent	សមាសធាតុអេតេរ៉ូប៉ូលី	heteropoly compound
សមាមាត្រហុកុណ	multiple proportions	សមាសធាតុអេតេរ៉ូស៊ីគ្លីច	heterocyclic compound
សមាសធាតុ	compound	សមាសធាតុអេទីលីច	ethylic compound
សមាសធាតុកាបូនីល	carbonyl compounds	សមាសភាគ	component
សមាសធាតុកូអរឌីណាស្យុង	coordination compound	សមាសភាព	composition
សមាសធាតុកុំផ្លិច	complex compound	សមាសភាពភាគរយ	percentage composition

សមីការ	equation	សមីការ Gibbs-Helmholtz	Gibbs-Helmholtz equation
សមីការគីមី	chemical equation	សមីការ Brunauer-Emmett-Teller	Brunauer-Emmett-Teller equation
សមីការគីមីតុល្យភាព	balanced chemical equation	សមីការ Born	Born equation
សមីការបារ	Bart reaction	សម្ព័ន្ធ	bond
សមីការភាពអន្លិល Einstein	Einstein viscosity equation	សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់	covalent bond
សមីការរលក Schrödinger	Schrödinger wave equation	សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់កូអរដីណាស្យុង	coordinate covalent bond
សមីការសំរូបសេរី Gibbs	Gibbs adsorption equation	សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ប៉ូលែ	polar covalent bond
សមីការអាវេញស	Arrhenius equation	សម្ព័ន្ធកូវ៉ាឡង់ពីរជាន់	double covalent bond
សមីការអ៊ីយ៉ុងសំរួល	net ionic equation	សម្ព័ន្ធគីមី	chemical bond
សមីការ BET	BET equation	សម្ព័ន្ធគូអេឡិចត្រុង	electron pair bond
សមីការ Duhem	Duhem's equation	សម្ព័ន្ធគ្លីកូស៊ីត	glycosidic bond
សមីការ Flood	Flood's equation	សម្ព័ន្ធចន្លោះ	intermediate bond
សមីការ Eyring	Eyring equation	សម្ព័ន្ធជាទិវ	dative bond
សមីការ Nernst	Nernst equation	សម្ព័ន្ធជាល	delocalised bond
សមីការ Watson	Watson equation	សម្ព័ន្ធដេកន្លែង	localised bond
សមីការ Ilkovic	Ilkovic equation	សម្ព័ន្ធខីស៊ុលផ្លួ	disulfide bond
សមីការ Langevin	Langevin equation	សម្ព័ន្ធដាមពលខ្ពស់	high-energy bond
សមីការ Benedict នៃសភាព	Benedict equation of state	សម្ព័ន្ធចោល(កូវ៉ាឡង់)	single bond (covalent)
សមីការ Helmholtz	Helmholtz equation	សម្ព័ន្ធទ្រង់ដូស៊ីត	endocyclic double bond
សមីការ Van't Hoff	Van't Hoff equation	សម្ព័ន្ធទ្រង់ដូស៊ីត	doublet
សមីការ Berthelot	Berthelot equation	សម្ព័ន្ធវីជាន់	triple bond
សមីការ Van der Waals	Van der Waals equation	សម្ព័ន្ធប្រតិកម្ម	reactive bond
សមីការ Gibbs-Duhem	Gibbs-Duhem equation	សម្ព័ន្ធប៊ីបទីត	peptide bond
សមីការ pH Henderson	Henderson equation for pH	សម្ព័ន្ធប៉ូលែ	polar bond
សមីការ Haggemacher	Haggemacher equation	សម្ព័ន្ធពហុគុណ	multiple bond
សមីការ Lorentz-Lorenz	Lorentz-Lorenz equation	សម្ព័ន្ធពហុមជ្ឈមណ្ឌល	multicentre bond
សមីការ Nernst Einstein	Nernst-Einstein equation	សម្ព័ន្ធពីរជាន់	double bond
សមីការ Gibbs-Poynting	Gibbs-Poynting equation	សម្ព័ន្ធពីរជាន់អិចស៊ីត	exocyclic double bond
		សម្ព័ន្ធលោហៈ	metallic bond

សម្ព័ន្ធរ៉ាឡង់	valence bond	សារធាតុកំណរឡើងវិញ	regenerant
សម្ព័ន្ធស៊ីម៉ា ( )	sigma (σ) bond	សារធាតុក្រិតខ្នាត	calibrant
សម្ព័ន្ធអ៊ីដ្រូសែន	hydrogen bond	សារធាតុចិញ្ចឹម	nutrients
សម្ព័ន្ធអ៊ីយ៉ុង	ionic bond	សារធាតុជំរះក្តែល អំផូលីទិច	ampholytic detergent
សម្ព័ន្ធអូម៉ូប៉ូលែ	homopolar bond	សារធាតុជំរះ	detergent
សម្ព័ន្ធអេតេរ៉ូប៉ូលែ	heteropolar bond	សារធាតុផ្ទួល	host substance
សម្ព័ន្ធអេឡិចត្រូរ៉ាឡង់	electrovalent bond	សារធាតុភ្ញៀវ	guest substance
សម្ព័ន្ធអេឡិចត្រូស្តាទិច	electrostatic bond	សារធាតុសុទ្ធ	pure substance
សម្ព័ន្ធ π	pi bond (π -bond)	សារពាង្គកាយស្វ័យជីព	autotrophic organism
សម្ពាធបរិយាកាស	atmosphere (atm)	សាប្រាស៊ីន	safranine
សម្ភារ	material	ស៊ីនគ្លីត	singlet
សម្មតិកម្ម	hypothesis	សិលាមេ	bed rock
សម្មតិកម្ម	hypotheses	ស៊ី	caustic
សម្មតិកម្ម Franck-Rabinowitch	Franck-Rabinowitch hypothesis	ស៊ីក្លូអាស់កាន	cycloalkane
សម្រន់ខ្យល់	air-slaked	ស៊ីតករត្រង់ Liebig	Liebig condenser
សរបាត	sorbate	សីតុណ្ហភាព	temperature
សរប៊ីត	sorbide	សីតុណ្ហភាពគ្រីទិច	critical temperature
សរសៃ	fiber	សីតុណ្ហភាពចំរាស	reversal temperature
សរសៃបរ	boron fiber	សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធធម្មតា	N. T. P Normal Temperature and Pressure
សរសៃបរនីត្រូ	boron nitride fiber	សីតុណ្ហភាពនិងសំពាធស្តង់ដារ	standard temperature and pressure (STP)
សរសៃក្លុយអ៊ុរ៉ូកាបូន	fluorocarbon fiber	សីតុណ្ហភាពពូម	consolute temperature
សហកំណកករ	coprecipitation	សីតុណ្ហភាពអណ្តាតភ្លើងអាជ្ញាបាទិច	adiabatic flame temperature
សហមាឌ Van der Waals	Van der Waals co-volume	សីតុណ្ហភាពអន្តរភាព	transition temperature
សាច់ជូរ	alum	សីតុណ្ហភាព Neel	Neel temperature
សាប៊ូនីន	saponin	សីតុណ្ហភាពចំហេះ	kindling temperature
សាប៊ូ	soap	ស៊ីតូសុល	cytosol
សាប៊ូកម្ម	saponification	ស៊ីនេទិច	kinetics
សាប៊ូអាម៉ូញ៉ូម	ammonium soap	ស៊ីនេទិចគីមី	chemical kinetics
សាប៊ូអាឡុយមីញ៉ូម	aluminum soap	ស៊ីនេទិចបន្តរ	relaxation kinetics
សារធាតុ	substance		
សារធាតុកាត់ក្តែល	detergent		

ស៊ីនេទិចប្រតិកម្ម	reaction kinetics	សូលុយស្យុង	solution
ស៊ីនេសេស	syneresis	សូលុយស្យុងកូឡូអ៊ីត ក្រៅ	extrinsic sol
ស៊ីម	chyme	សូលុយស្យុងផ្អែត	saturated solution
ស៊ីម៉ង់	cement	សូលុយស្យុងផ្អែតហួស	supersaturated solution
សីតករ	condenser	សូលុយស្យុងណឺត្រា	neutral solution
ស៊ីម៉ូសែន	zymogen	សូលុយស្យុងទឹក	aqueous solution
ស៊ីម-	sym-	សូលុយស្យុងបាស	basic solution
ស៊ីស	cis-	សូលុយស្យុងប្រូម រីស	Rice's bromine solution
ស៊ីឡាំងក្រិត	graduated cylinder	សូលុយស្យុងផ្សំរុញ	conjugate solutions
ស៊ីក្រូគីមី	sucrochemistry	សូលុយស្យុងរាវ	dilute solution
ស៊ីក្រូគីមី	sucrochemical	សូលុយស្យុងសុទ្ធ	ideal solution
ស៊ីតលៀង	yolk	សូលុយស្យុងស្តង់ដារ	standard solution
សុទ្ធ	pure	សូលុយស្យុងស្តង់ដារ	standard solution
សុទ្ធិកម្ម	purification	សូលុយស្យុងអាស៊ីត	alkaline solution
ស៊ីបពែត្រង់ស៊ីយ៉ាស៊ីត	supertransuranics	សូលុយស្យុងអាស៊ីត	acid solution
ស៊ីបពែអាស៊ីត	superacid	សូលុយស្យុងអាស៊ីត	acidic solution
ស៊ីបលីម៉ាតូក្រាភី	sublimatography	សូលុយស្យុងអ៊ីប៉ូតូនិច	hypotonic solution
ស៊ីបលីម៉ាទ័រ	sublimator	សូលុយស្យុងអ៊ីពែតូនិច	hypertonic solution
ស៊ីបលីម៉ាទ័រ Hortvet	Hortvet sublimator	សូលុយស្យុងអ៊ីយ៉ូតូម៉ូណូ ក្លរ វីជ	Wijs' iodine monochloride solution
ស៊ីបស្រ្តា	substrate	សូលុយស្យុង វីជ ពិសេស	Wijs' special solution
ស៊ីបស្រ្តាក្លាយអ្វីសែន	fluorogenic substrate	សូលុយស្យុង Folin	Folin solution
សុល	sol	សូលុយស្យុង Hanus	Hanus solution
សុលជាតកម្ម	sulfation	សូលុយស្យុង Ringer	Ringer's solution
សុលជូនកម្ម	sulfonation	សូលុយស្យុង Wagner	Wagner's solution
សុលជូនីល	sulfonyl	សូលុយស្យុង Benedict	Benedict's solution
សុលជូ-	sulfo-	សូលុយស្យុង Hartmann	Hartmann's solution
សុលភូកម្ម	sulfidation	ស្វីល (J)	Joule (J)
សុលវាស្យុង	solvation	សូសូលីត	sosoloid
សុលវុស	solvus	សូឡូស្យុង	solution
សុលវ៉ូលីស	solvolysis	សើម	wetted
សូណូកាតាលីស	sonocatalysis		
សូណូគីមី	sonochemistry		
សូលុយត្រូប	solutrope		

សើមទឹកបាន	water-wettable	សេអូត្រូប	zeotrope
សៀគ្វីក្រៅ	external circuit	សេអូលីត	zeolite
សេតាល់	ketals	សែណូប្យូទិច	xenobiotic
សេតូន	ketone	សែន	gene
សេតូនអារ៉ូម៉ាទិច	aromatic ketone	សែមីណាល់	geminal
សេតូស	ketose	សែលុយឡូស	cellulose
សេតូអាស៊ីត	keto acids	សែលុយឡូសឌីអេទីល អាមីណូអេទីល	diethylaminoethyl cellulose
សេតូ-អេណុលតូតូមេរីស	keto-enol tautomerism	សែលុយឡូសអាល់ហ្វា	alpha cellulose
សេរ៉ាមិច	ceramic	សំណ	plumbum
សេរី	series	សំណល់	residue (residual)
សេរីកាល់វ៉ានិច	galvanic series	សំណល់ណ្វៃយ៉ូ	nuclear waste
សេរីកំណត់	sharp series	សំណាក	assay
សេរីគ្រឹះ	fundamental series	សំណាកវិទ្យុសកម្ម	radioassay
សេរីឆ្លងខាងក្នុង	inner transition series	សំណាយ	diffusion
សេរីណិបទុយញ៉ូម	neptunium series	សំណាយកំដៅ	thermal diffusion
សេរីបង់សែន	benzene series	សំណឹក	erosion
សេរីបំពេញអេឡិចត្រុង	electron-filling series	សំពាធចំហាយ	vapor pressure
សេរីបំលាស់ទី	displacement series	សំពាធចំហាយ	vapour pressure
សេរីសកម្មភាព	activity series	សំពាធតាមផ្នែក	partial pressure
សេរីសាយ	diffuse series	សំពាធបំបែក	dissociation pressure
សេរីស្បៀច	spectral series	សំពាធសូលុយស្យុង	solution pressure
សេរីអាលីផាទិច	aliphatic series	សំពាធអូស្នូស	osmotic pressure
សេរីអាសេទីឡែន	acetylene series	សំពាធកម្រិត (P)	pressure (P)
សេរីអូម៉ូឡូក	homologous series	សំយោគក្នុងភាជន៍មួយ	one-pot synthesis
សេរីអេឡិចត្រូគីមី	electrochemical series	សំយោគគ្រីញ៉ា	Grignard synthesis
សេរី Lyman	Lyman series	សំយោគប៊ូលីប៉ូបទីត Fischer	Fischer polypeptide
សេរី Pfund	Pfund series	សំយោគរបស់ Gabriel	Gabriel's synthesis
សេរី Balmer	Balmer series	សំយោគលីពីត	lipogenesis
សេរី Paschen	Paschen series	សំយោគស្តេរេអូមួយ ថាប្រភេទ	stereospecific synthesis
សេរី Brackett	Brackett series	សំយោគអស៊ីមេទ្រី	asymmetric synthesis
សេរី Hofmeister	Hofmeister series		
សេរ៉ូយែល	xerogel		
សេរ៉ូយែល	zerogel		

សំយោគអ៊ែរឡិនប៊ីវែយ	Erlenmeyer Synthesis	ស្តេរ៉េអូគីមី	stereochemistry
សំយោគអាំងដូល Fischer	Fischer indole synthesis	ស្តេរ៉េអូគីមីដាច់ខាត	absolute stereochemistry
សំយោគ Grove	Grove's synthesis	ស្តេរ៉េអូអ៊ីសូមែរ	stereoisomers
សំយោគ Fittig	Fittig's synthesis	ស្ថេរភាព	stability
សំយោគ Skraup	Skraup synthesis	ស្ទីរ៉ែនឆ្លាស្ទិច	styrene plastic
សំយោគ Hantzsch	Hantzsch synthesis	ស្ទីស្ទូមេទ្រី	stoichiometry
សំយោគ Williamson	Williamson synthesis	ស្នប់អ៊ីយ៉ុង	ion pump
សំយោគ Friedlander	Friedlander synthesis	ស្នាមជិតពណ៌	channeling
សំយោគ Houben-Hoesch	Houben-Hoesch synthesis	ស្នាមលកក្រាម	crystal grating
សំយោគ Arndt-Eistert	Arndt-Eistert synthesis	ស្បៀច	spectrum
សំយោគ Gatterman-Koch	Gatterman-Koch synthesis	ស្បៀចចំណាំងពន្លឺ	fluorescence spectra
សំរិទ្ធ	bronze	ស្បៀចចំរាស	reversal spectrum
សំរូប	absorption	ស្បៀចជាប់	continuous spectrum
សំរូបកាំរស្មី	absorbance	ស្បៀចពេញពន្លឺ	emission spectrum
សំរូបសើ	adsorption	ស្បៀចដាច់	discrete spectrum
សំរូបសើឧស្ម័ន	gas adsorption	ស្បៀចឌីប្រាក់ស្បុង	diffraction spectrum
សំរូបសើ Van der Waals	Van der Waals adsorption	ស្បៀចតូក្រាបក្រាផឺង	grating spectrograph
សំលោហៈ	alloy	ស្បៀចតូក្រាប Fery	Fery spectrograph
ស្តរមិនធ្វើអ៊ែដុកម្ម	nonreducing sugar	ស្បៀចត្រូក្រាបតារាសាស្ត្រ	astronomical spectrograph
ស្តរអ៊ែដុកម្ម	reducing sugar	ស្បៀចត្រូក្រាបស្បៀត	wedge spectrograph
ស្តរអាសេតូន	acetone sugar	ស្បៀចត្រូផូតូម៉ែត្រដូបសុន	Dobson spectrophotometer
ស្តារ៉ង់សើ	scavenger	ស្បៀចត្រូផូតូម៉ែត្រឌីផេរ៉ង់	difference spectrophotometer
ស្តារ៉ង់សើរ៉ាឌីកាល់	radical scavenger	ស្បៀចត្រូផូតូម៉ែត្រតំរង	filter spectrophotometer
ស្តង់ដារកម្ម	standardization	ស្បៀចត្រូផូតូម៉ែត្រ	double-beam spectrophotometer
ស្តាឡាក់ទីត	stalactites	បាច់ពន្លឺទ្វេ	absorption spectrophotometer
ស្តាឡាក់មីត	stalagmites	ស្បៀចត្រូផូតូម៉ែត្រសំរូប	absorption spectrophotometer
ស្តេរ៉ាដ្យង់	steradian	ស្បៀចត្រូផូន	spectrophone
ស្តេរ៉ូអ៊ីត	steroids	ស្បៀចត្រូផ្លុយអូរ៉ូម៉ែត្រ	spectrofluorometer
ស្តេរ៉េអូកៅស៊ូ	stereorubber	ស្បៀចត្រូមាត្រចតុប៉ូល	quadrupole spectrometer
		ស្បៀចត្រូម៉ែត្រ	spectrometer
		ស្បៀចត្រូម៉ែត្រកាំរស្មីបេតា	beta-ray spectrometer

ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រក្រហម អាំងហ្វ្រា (IR)	infrared (IR) spectrometer	ស្ប៉ិចអាតូម	atomic spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រក្រាដឺង	grating spectroscopy	ស្ប៉ិចអេឡិចត្រុង	electron spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្របញ្ចេញពន្លឺ	emission spectrometer	ស្ប៉ិចអេឡិចត្រុង	electronic spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រម៉ាសវិភាគ អ៊ីយ៉ុង	time-of-flight mass spectrometer	ស្ប៉ិច Raman	Raman spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រ សំណាញ់លូស	grid spectrometer	ស្ប៉ិច Rydberg	Rydberg spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រ ស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet spectrometer	ស្ប៉ិច Mössbauer	Mössbauer spectrum
ស្ប៉ិចត្រូម៉ែត្រអេល្យូម	helium spectrometer	ស្ប៉ិច Fraunhofer	Fraunhofer spectrum
ស្ប៉ិចត្រូស្កូប	spectroscope	ស្ពាន	bridge
ស្ប៉ិចត្រូស្កូបគំហើញ ផ្ទាល់	direct-vision spectroscope	ស្ពាន់	brass
ស្ប៉ិចធ្នូ	arc spectrum	ស្ពាន់ឌីស៊ុលផ្លួ	disulfide bridge
ស្ប៉ិចបង់	band spectrum	ស្ពាន់ធរ័កម្ម	sulfuration
ស្ប៉ិចបញ្ចេញដោយ អេឡិចត្រុង	electronic emission spectrum	ស្ពាន់អំបិល	salt bridge
ស្ប៉ិចបន្ទាត់	line spectrum	ស្ពីនរឿងលល្យែន (ម៉ូម៉ង់តូមមុខាងក្នុង)	spin (intrinsic angular momentum)
ស្ប៉ិចបន្ទាត់ខ្មៅ	dark-line spectrum	ស្ពីនភូលីពីត	sphingolipids
ស្ប៉ិចបន្ទាត់ភ្លឺ	bright-Line spectrum	ស្និចទិច-A	smectic-A
ស្ប៉ិចបន្ទះអេឡិចត្រុង	electronic band spectrum	ស្និចទិច-B	smectic-B
ស្ប៉ិចយោលមិនស៊ីគ្នា	anharmonic oscillator spectrum	ស្និចទិច-C	smectic-C
ស្ប៉ិចរង្វិល	rotational spectrum	ស្មើសាច់	homogeneous
ស្ប៉ិចរស្មី -X	x-ray spectrum	ស្យានូ	cyanides
ស្ប៉ិចអសូណាង	resonance spectrum	ស្យានូសេរី	free cyanide
ស្ប៉ិចលំញ័រ	vibrational spectrum	ស្រទាប់ទ្វេ	bilayer
ស្ប៉ិចលំដាប់ទី១	first-order spectrum	ស្រទាប់ទ្វេ	double layer
ស្ប៉ិចសាយ	diffuse spectrum	ស្រទាប់ធាតុចាំង	schiller layer
ស្ប៉ិចសិក្សាម៉ាស	mass spectrometry	ស្រទាប់មាំ	stern layer
ស្ប៉ិចសំរូប	absorption spectrum	ស្រទាប់ស្រកាលើឆ្នាំង ដាំទឹក	boiler scale
ស្ប៉ិចសំរូបអេឡិចត្រុង	electronic absorption spectrum	ស្រទាប់អគ្គិសនីទ្វេ	electric double layer
ស្ប៉ិចអណ្តាតភ្លើង	flame spectrum	ស្រទាប់អូសូន	ozone layer
		ស្រទាប់ Langmuir- Blodgett	Langmuir-Blodgett film
		ស្រា	spirit
		ស្រូប	absorb

ស្រូបកំដៅ	endothermic	ឡាណូលីន	lanolin
ស្រូបចូលតាមច្រមុះ	inhale	ឡាក់តូន	lactones
ស្រូបសំណើម	hygroscopic	ឡាវ	funnel
ស្លាបព្រាដុត	deflagrating spoon	ឡាវព្រែក	separatory funnel
ស្វ័យកាតាលីស	autocatalysis	ឡាស៊ែរ	laser
ស្វ័យកំណើនល្បឿន	autoacceleration	ឡិចទីន	lectin
ស្វ័យចំរាស់	self-reversal	ឡើកូទ្រីអែន	leukotrienes
ស្វ័យតំលើងទ្វេតាមរបៀបរក្សាទុកពាក់កណ្តាល	semiconservative replication	ឡេវូរ៉ូតាតូរី	laevorotatory
ស្វ័យតំឡើងទ្វេ	replication	អគ្គីសនីវិភាគ	electrolysis
ស្វ័យបន្ថយ	self-reduction	អគ្គីសនីវិភាគអំបិលរលាយ	fused-salt electrolysis
ស្វ័យបំពុល	auto-poisoning	អង់ដូ-	endo-
ស្វ័យប្រតូលីស	autoprotolysis	អង់តាល់ពី	heat of reaction
ស្វ័យពំនុល	self-poisoning	អង់តាល់ពី	enthalpy
ស្វ័យវ៉ាសេមីចកម្ម	autoracemization	អង់តាល់ពីកំណ	enthalpy of formation
ស្វ័យសំរូប	self-absorption	អង់តាល់ពីចំហេះ	enthalpy of combustion
ស្វ័យអត្រាករ	automatic titrator	អង់តាល់ពីណឺត្រកម្ម	enthalpy of neutralization
ស្វាយអ៊ុលត្រា	ultraviolet	អង់តាល់ពីប្រតិកម្ម	enthalpy of reaction
ស្វីត្រីប្រុង	zwitterion	អង់តាល់ពីរលាយ	enthalpy of fusion
ហូតជាសូសបាន	ductile	អង់តាល់ពីរំហូត	enthalpy of evaporation
ហើរ	volatile	អង់តាល់ពីអន្តរភាព	enthalpy of transition
ហ្វូអ៊ុយ	gouy	អង់តាល់ពីអាតូមកម្ម	enthalpy of atomization
ហ្វីលលំនឹង	equilibrium film	អង់តាល់ពីអ៊ីយ៉ុងកម្ម	enthalpy of ionisation
ហ្វីលអាណូត	anode film	អង់តាស៊ីត	antacid
ហ្វ្រោនហូហ្វ័រ	Fraunhofer	អង់ត្រាស៊ីត	anthracite
ឡុងធីត	furnace black	អង់ត្រូពី	entropy
ឡុងតានីត	lanthanides	អង់ត្រូពីល្បាយ	entropy of mixing
ឡុបន្ទះខ្លាំង	blast furnace	អង់ត្រូពីសកម្មកម្ម	entropy of activation
ឡុវង្វង់ Weisz	Weisz ring oven	អង់ត្រូពីអន្តរភាព	entropy of transition
ឡាក់តាត	lactate	អង់ទីករ	antibodies
ឡាក់តាម	lactam	អង់ទីកាតាលីករ	anticatalyst
ឡាក់តូស	lactose	អង់ទីកូដុង	anticodon
ឡាក់ទីម	lactim	អង់ទីផ្សែម៉ាញេទីស	antiferromagnetism

អង់ទីម៉ាស	antimonous	អត្រាកម្មធាតុចំលងមាត្រ	conductometric titration
អង់ទីម៉ូនីច	antimonic	អត្រាកម្មប្រេងកង់ខ្ពស់	high-frequency titration
អង់ទីម៉ូនីត	antiomonide	អត្រាកម្មប៉ូតង់ស្យូមេទ្រីច	potentiometric titration
អង់ទីសែន	antigens	អត្រាកម្មរេដុក	redox titration
អង់ទីអុកស៊ីតករ	antioxidant	អត្រាកម្មអង់តាល់ពី	enthalpy titration
អង់ស៊ីម	enzyme	អត្រាកម្ម Winkler	Winkler titration
អង្គធាតុចំលង	conductor	អត្រាករ	titrant
អង្គធាតុផ្ទុះ	cordite	អត្រាមាត្រកាឡូរីមេទ្រីច	calorimetric titration
អង្គធាតុអ៊ីសូឡង់	insulator	អត្រាស្រូបរស្មី (Rad)	radiation absorbed dose (Rad)
អង្គសេតូន	ketone body	អន រកាពវ៉ាឡង់	valence transition
អង្សា	degree	អនិរន្តភាព Balmer	Balmer discontinuity
អង្សាអង់គ្លេស	English degree	អនុគមន៍	function
អដ្ឋតា	octet	អនុគមន៍បំណែងចែកកាំ	radial distribution function
អដ្ឋតាបិតថេរ	stable octet	អនុគមន៍អាស៊ីត	Hammett acidity function
អដ្ឋប៉ូល	octupole	Hammett	
អដ្ឋមុខ	octahedron	អន្តរកម្ម	interaction
អណ្តាតភ្លើង	flame	អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូល	dipole-dipole interaction
អណ្តាតភ្លើងរេដុកម្ម	reducing flame	អន្តរកម្មឌីប៉ូល-ឌីប៉ូលអន្លង	dipole-induced dipole interactions
អណ្តាតភ្លើងសំណាយ	diffusion flame	អន្តរភាព	transition
អត្រា	titer	អន្តរភាព	transition state
អត្រាកម្ម	titration	អន្តរភាពកាម៉ា	gamma transition
អត្រាកម្មកករមាត្រ	turbidimetric titration	អន្តរភាពជាតិកែវ	glass transition
អត្រាកម្ម កូឡូរីមេទ្រីច	colorimetric titration	អន្តរភាពរង្វិល	rotational transition
អត្រាកម្មកុំផ្លិចសូមេទ្រីច	complexometric titration	អន្តរភាពលំញ័រ	vibrational transition
អត្រាកម្មកំដៅ	thermal titration	អរកាណូ-	organo
អត្រាកម្មគូឡូ មេទ្រីច	coulometric titration	អរតូរ៉ូមប៊ីច	orthorhombic
អត្រាកម្មត្រឡប់	back titration	អរតូ- (O-)	ortho- (o-)
អត្រាកម្មទេម៉ូមេទ្រីច	derivative thermometric titration	អរនីទីន (Orn)	ornithine (Orn)
អត្រាកម្មទេម៉ូមេទ្រីច ដេរីវេ		អរប៊ីតាល់	orbital
អត្រាកម្មទេម៉ូមេទ្រីច ឌីផេរ៉ង់ស្យែល	differential thermometric titration	អរប៊ីតាល់ករ	core orbital
អត្រាកម្មទេម៉ូមេទ្រីច	thermometric titration	អរប៊ីតាល់បដិសម្ព័ន្ធ	antibonding orbital
អត្រាកម្មទំងន់	weight titration		

អរមីតាល់ព្រំដែន	frontier orbitals	អាដេណូស៊ីនម៉ូណូ	cyclic AMP
អរមីតាល់ម៉ូលេគុល	molecular orbital	ផ្លូស្តាតវង់	
អរមីតាល់ម៉ូលេគុលមិនបំពេញទាបបំផុត	lowest unoccupied molecular orbital (LUMO)	អាណាបូលីស	anabolism
អរមីតាល់សម្ព័ន្ធ	bonding orbital	អាណាផេស	anaphoresis
អរពីម៉ង់	orpiment	អាណាឡូក	analog
អរម៉ូន	hormone	អាណូត	anode
អលោហៈ	nonmetals	អាណូតបូជា	sacrificial anode
អស៊ីមេទ្រី	asymmetry	អាណូមែ	anomer
អាក់ទីណូគីមី	actinochemistry	អាណូលីត	anolyte
អាក់ទីនីត	actinides (actinoids)	អាត់ម៉ូស្វែ	atmosphere
អាក់ទីនីស	actinism	អាតាក់ទិច	atactic
អាកសេនីត	arsenide	អាតូម	atom
អាកសេនីន	arsenin	អាតូមកម្ម	atomization
អាកី	aqua	អាតូមកាបូនអស៊ីមេទ្រី	asymmetric carbon atom
អាកីកម្ម	aquation	អាតូមវង់	annular atoms
អាកីមាត្រ	aquametry	អាតូមស្ទីរ៉ូ	spiro atom
អាកីសុល	aquasol	អាតូមអេតេរ៉ូកាចុង	cationic hetero atom
អាគ្រេកាត	aggregate	អាតូមីស៊ីតេ	atomicity
អាគីលអាវីលស៊ុលផូណាត	alkylaryl sulfonates	អាត្រាកម្មអាស៊ីត-បាស	acid-base titration
អាគីឡាត	alkylate	អាត្រាកម្មអំពៃមាត្រ	amperometric titration
អាគុយ	accumulator	អាត្រាករបាស (បាសស្តង់ដារ)	basic titrant
អាគុយអាស៊ីតសំណ	lead-acid accumulator	អាត្រាករអាស៊ីត (អាស៊ីតស្តង់ដារ)	acidic titrant
អាគ្រីឌីនលឿងទុំ	acridine orange	អាត្រូបអ៊ីសូមែ	atropisomer
អាចកើតមហារីក	carcinogenic	អានីទ្រីត	anhydride
អាញ៉ុង	anion	អានីទ្រីតអាស៊ីត	acid anhydride
អាញ៉ុងកាបូកស៊ីឡាត	carboxylate anion	អានីត	anhydrous (adj)
អាញ៉ុងអេណូឡាត	enolate anion	អានីលីនខ្មៅ	aniline black
អាញ៉ូណូត្រូពី	anionotropy	អានីសូត្រូពិច	anisotropic
អាដាតូម	adatom	អានុយវ៉ែន	annulene
អាដេណូស៊ីនទ្រីផូស្វាត	adenosine triphosphate (ATP)	អាបាលីន	abalyn
		អាប៉ូកម្ម	apodization

អាប៉ូ-	apo	អារីលអាឡូសែន	aryl halide
អាមីក្រុង	amicron	អារីលីត	arylide
អាមីដុង	starch	អារីឡាមីន	arylamine
អាមីដូ	amido	អារីឡែន	arylene
អាមីឌីន	amidine	អារ៉ូម៉ាទិច	aromatic
អាមីណូផេណុល	aminophenol	អារ៉ូម៉ាទិចមិនមែន បង់សែនណូអ៊ីត	nonbenzenoid aromatics
អាមីណូអាល់កុល	amino alcohol	អារ៉ូអ៊ីល	aroyl
អាមីណូអាស៊ីតឬអាស៊ីត អាមីនេ	amino acids	អារ៉ូអ៊ីលកម្ម	aroylation
អាមីណូអាសូត	amino nitrogen	អារ៉ែន	arene
អាមីណូ-, អាមីន-	amino-, amin	អាល់កាដ្យែន	alkadiene
អាមីត	amide	អាល់កាណូឡាមីន	alkanolamine
អាមីតកម្ម	amidation	អាល់កាន	alkane
អាមីតអាស៊ីត	acid amide	អាល់កាមីន	alkamine
អាមីន	amine	អាល់កាលី	alkali
អាមីនកម្ម	amination molecules	អាល់កាលី	alkali
អាមីនខ្លាញ់	fatty amine	អាល់កាលីខៀវ	alkali blue
អាមីនទីបី	tertiary amine	អាល់កាលីណូទែរី	alkaline earth
អាមីនទីពីរ	secondary amine	អាល់កាលីណូទែរី អុកស៊ីត	alkaline earth oxide
អាមីនអារ៉ូម៉ាទិច	aromatic amine	អាល់កាលីមាត្រ	alkalimetry
អាមីល	amyl	អាល់កាលីម៉ែត្រ	alkalimeter
អាមីលសង់តាត	amyl xanthate	អាល់កាលី(បាស)	alkaline
អាមីលអាល់កុល	amyl alcohol	អាល់កាលី-អាល់កូហុលាត	alkali-alcoholate
អាមីឡាស	amylases	អាល់កាលូ	alkalide
អាម៉ូញ៉ាក់កម្ម	ammoniation	អាល់កាលេសង់	alkalescence
អាម៉ូញ៉ាក់កម្ម	ammonification	អាល់កាឡូមាត្រ	alkalometry
អាម៉ូញ៉ាក់ស៊ុបពែផូស្វាត	ammoniated superphosphate	អាល់កាឡូស៊ីស	alkalosis
អាម៉ូញ៉ាក់កម្ម	ammonation	អាល់កាឡូអ៊ីត	alkaloids
អាម៉ូញ៉ាក់អាឡូសែន	ammonium halide	អាល់កុកស៊ី	alkoxy
អាម៉ូណូលីស	ammonolysis	អាល់កុកស៊ីត	alkoxide
អាវ៉ាល់គីល	aralkyl	អាល់កុល	alcohols
អារីន	aryne	អាល់កុលខ្លាញ់	fatty alcohol
អារីល	aryl		

អាល់កុលថ្នាក់បី	tertiary alcohol	អាលីស៊ីគ្លិច	alicyclic
អាល់កុលថ្នាក់ពីរ	secondary alcohol	អាលុយមីញ៉ូមអាឡូសែន	aluminum halide
អាល់កុលបំភ្លៃ	denatured alcohol	អាលេទ្រីន	allethrin
អាល់កុលលីស	alcoholysis	អាលេឡូគីមី	allelochemistry
អាល់កុលសុទ្ធ	absolute alcohol	អាវូកាដ្រូ	Avogadro
អាលកុលស្ករ	sugar alcohol	អាស	-ase
អាល់កុលអានីត	anhydrous alcohol	អាសង់ទិច(នៃប្រាក់)	argentic
អាល់កុលអារូម៉ាទិច	aromatic alcohol	អាសឡាក់តូន	azlactone
អាល់កុលអាស៊ីត	acid alcohol	អាស៊ីដូលីស	acidolysis
អាល់កូដេល	alcogel	អាស៊ីដូស៊ីស	acidosis
អាល់កូសុល	alcosol	អាស៊ីត	acidic
អាល់កូឡាត	alcoholate	អាស៊ីត	acid
អាល់គីមី	alchemy	អាស៊ីតកម្ម	acidification
អាល់គីលកម្ម	alkylation	អាស៊ីតកាបូកស៊ីលិច	carboxylic acid
អាល់គីលបង់សែន ស៊ុលផូណាត	alkylbenzene sulfonates	អាស៊ីតកាបូនិច	carbonic acid
អាល់គីលអាឡូសែន	alkyl halides	អាស៊ីតកាបូលិច	carbolic acid (phenol)
អាល់គីឡាមីន	alkylamine	អាស៊ីតខ្លាញ់	fatty acid
អាល់គីឡែន	alkylene	អាស៊ីតខ្លាញ់ផ្អែត	saturated fatty acid
អាល់ដុល	aldol	អាស៊ីតខ្លាញ់មិនផ្អែត	unsaturated fatty acids Fatty
អាល់ដូស	aldose	អាស៊ីតខ្លាំង	strong acid
អាល់ដូអិចសូស	aldohexose	អាស៊ីតខ្សោយ	weak acid
អាល់ដេអ៊ីត	aldehyde	អាស៊ីតឆ្លាស់	conjugate acid
អាល់ដេអ៊ីតអារូម៉ាទិច	aromatic aldehyde	អាស៊ីតដេអុកស៊ីរីបូ នុយក្លេអ៊ីត	deoxyribonucleic acid (DNA)
អាល់ស៊ីន	alkyne	អាស៊ីតឌីកាបូកស៊ីលិច	dicarboxylic acid
អាល់សែន	alkene (olefine)	អាស៊ីតឌីបាស	dibasic acid
អាល់សែនមានក្រុម ជំនួសពីរ	disubstituted alkene	អាស៊ីតឌីប្រូទិច	diprotic acid
អាលីកង់	aliquant	អាស៊ីតឌីស៊ុលផូនិច	disulfonic acid
អាលីកូត	aliquot	អាស៊ីតឌីអាសូរិច	diazotic acid
អាលីផាទិច	aliphatic	អាស៊ីតនីត្រិចហុយ	fuming nitric acid
អាលីល-	allyl-	អាស៊ីតនីត្រី	nitrous acid
អាលីសារីនក្រហម	alizarin red	អាស៊ីតនីត្រិច	nitric acid
		អាស៊ីតប្រ៊ូនស្តេត	brønsted acid

អាស៊ីតប្រ្រោនស្តេត	acid(brønsted)	អាស៊ីតឡូអ៊ីន	acyloin
អាស៊ីតមាត្រ	acidimetry	អាសូតូម៉ែត្រ	azotometer
អាស៊ីតមូណូបាស	monobasic acid	អាសូល	azole
អាស៊ីតម៉ែត្រ	acidimeter	អាសូ-	azo
អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីត	ribonucleic acid (RNA)	អាសេតាត	acetate
អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីតនាំសារ	messenger RNA (mRNA)	អាសេតាល់ដេអ៊ីត	acetaldehyde
អាស៊ីតរីបូនុយក្លេអ៊ីតរីបូសូម	ribosomal RNA (rRNA)	អាសេតាល់ដេអ៊ីត	acetaldehyde
អាស៊ីតរឹង	hard acid	អាសេតូន	acetone (propanone)
អាស៊ីតអ៊ី	mineral acid	អាសេតូស្តេអារីន	acetostearin
អាស៊ីតលីបូអ៊ីត	lipoic acid	អាសេទីលកម្ម	acetylation
អាស៊ីតស៊ុលផួរិច	sulfuric acid	អាសេទីលូ	acetylide
អាស៊ីតស៊ុលផួរិចហុយ	fuming sulfuric acid	អាសេទីឡែនខ្មៅ	acetylene black
អាស៊ីតស្ងួត	dry acid	អាសែន	acene
អាស៊ីតឡឺវីស	acid(lewis)	អាស៊ីរីន	aspirin
អាស៊ីតឡឺវីស	lewis acid	អាហារ	food
អាស៊ីតអារីល	aryl acid	អាហ្ស៊ីត	azide
អាស៊ីតអាលីផាទិច	aliphatic acid	អាហ្ស៊ីតអាស៊ីត	acid azide
អាស៊ីតអាឡូសែន	halogen acid	អាឡូកាបូន	halocarbon
អាស៊ីតអាឡូសែនូ	acid halide	អាឡូត្រូពីស	allotropism
អាស៊ីតអ៊ីយ៉ាលូរីនិច	hyaluronic acid	អាឡូទ្រីយ៉ូម៉ីស	allotriomorphism
អាស៊ីតអុកស៊ីតកម្ម	oxidizing acid	អាឡូន	halon
អាស៊ីតអុកសូ	oxoacid	អាឡូជម	haloform
អាស៊ីតអេតេរ៉ូប៉ូលី	heteropoly acid	អាឡូសែន	halogen
អាស៊ីត π	pi-(π)-acid	អាឡូសែនកម្ម	halogenation
អាស៊ីន	azine	អាឡូសែនមិនពិត	pseudohalogen
អាស៊ីល	acyl	អាឡូសែនសរីរាង្គ	organohalogen
អាស៊ីលកម្ម	acylation	អាឡូសែនូ	halide
អាស៊ីលកាបែន	acylcarbene	អាឡូសែនូ	halide
អាស៊ីលក្លរួ	acid chloride	អាឡូអាល់កាន	haloalkane
អាស៊ីលនីត្រែន	acylnitrene	អាឡូអ៊ីដ្រីន	halohydrin
អាស៊ីលអាឡូសែនូ	acyl halide	អាឡូ-	allo-
		អាអេរ៉ូសុល	aerosol
		អ៊ីត	-ic

អិចស៊ីផ្តេច	exciplex	អ៊ីដ្រូសែនអាតូមិច	atomic hydrogen
អិចស៊ីមែ	excimer	អ៊ីដ្រូសែនអាតូមិចស្ត្រីន ប៉ូលែ	spin-polarised atomic hydrogen
អិចសូទែមិច	exothermic	អ៊ីដ្រូសែនអាលីលិច	allylic hydrogen
អិចសូ-	exo-	អ៊ីប្រីតកម្ម	hybridization
អិចត្រូប៉ូឡាស្យុង	extrapolation	អ៊ីប្រីតកម្មសម្ព័ន្ធ	bond hybridization
អិចត្រូប៉ូឡាស្យុង Birge-Sponer	Birge-Sponer extrapolation	អ៊ីប្រីតអស្សណាង	resonance hybrid
ឥទ្ធិពល	Debye-Falkenhagen effect	អ៊ីប៉ូទែមី	hypothermia
ឥទ្ធិពលត្រឡប់	feedback	អ៊ីមីដ	imides
អ៊ិនវ៉ា	Invar	អ៊ីមីន	imines
ឥន្ធនៈថ្មពិលឥន្ធនៈ	fuel-cell fuel	អ៊ីមីន	imine
អិបទីល	heptyl	អ៊ីយ៉ុង	ion
អ៊ីដ្រាត	hydrate	អ៊ីយ៉ុងកម្ម	ionization
អ៊ីដ្រាតកម្ម	hydration	អ៊ីយ៉ុងកាបែនញ្ចឹម	carbenium ion
អ៊ីដ្រូកាបូ	hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងដាលបន្តក	charge delocalised ion
អ៊ីដ្រូកាបូឆ្លាស់	alternant hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូល	zwitterion
អ៊ីដ្រូកាបូឆ្អែត	saturated hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងឌីប៉ូលែ	dipolar ion
អ៊ីដ្រូកាបូប៉ូលីនុយក្លេអ៊ែរ	polynuclear hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងទស្សនិច	spectator ion
អ៊ីដ្រូកាបូប៉ូលីស៊ីគ្លិច អាលីដាទិច	aliphatic polycyclic hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងនីត្រូស៊ីល	nitrosyl ion
អ៊ីដ្រូកាបូមិនឆ្អែត	unsaturated hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងនីទ្រីល	nitryl ion
អ៊ីដ្រូកាបូអារូម៉ាទិច	aromatic hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងនឹង	fixed ion
អ៊ីដ្រូកាបូអាឡូសែន	halogenated hydrocarbon	អ៊ីយ៉ុងប្រូម៉ូញ្ចឹម	bromonium ion
អ៊ីដ្រូគីណូន	hydroquinone	អ៊ីយ៉ុងប៉ូលីអាតូម	polyatomic ion
អ៊ីដ្រូត្រូប	hydrotrope	អ៊ីយ៉ុងមិនដាលបន្តក	charge-localised ion
អ៊ីដ្រូលីស	hydrolysis	អ៊ីយ៉ុងវិជ្ជមាន	positive ion
អ៊ីដ្រូលីសអាមីត	amide hydrolysis	អ៊ីយ៉ុងសមាស	compound ion
អ៊ីដ្រូលីសអេស្ត័រ	ester hydrolysis	អ៊ីយ៉ុងស៊ុបពែអុកស៊ីត	superoxide ion
អ៊ីដ្រូសែនកម្ម	hydrogenation	អ៊ីយ៉ុងសេរី	free ion
អ៊ីដ្រូសែនកំពុងកកើត	nascent hydrogen	អ៊ីយ៉ុងសំប្រាំ	complex ion
អ៊ីដ្រូសែនថ្នាក់បី	tertiary hydrogen	អ៊ីយ៉ុងស្តាន	bridged ion
អ៊ីដ្រូសែនថ្នាក់ពីរ	secondary hydrogen	អ៊ីយ៉ុងអាកូ	aquo ion
		អ៊ីយ៉ុងអាលីល	alkyloxonium ion

អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រាត	hydrated ion	អ៊ីសូអង់ស៊ីម	isoenzyme
អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រុកស៊ីត	hydroxide ion	អ៊ីសូអេឡិចត្រូនិច	isoelectronic
អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូម	hydronium ion	អ៊ីសូ-	iso-
អ៊ីយ៉ុងអ៊ីដ្រូញ៉ូម	hydronium ion	អ៊ីស	-ous
អ៊ីយ៉ុងអុកសូញ៉ូម	oxonium ion	អុកតាវ៉ាឡង់	octavalent
អ៊ីយ៉ុងអូញ៉ូម	onium ion	អុកតាអ៊ីដ្រាត	octahydrate
អ៊ីយ៉ុងអេញ៉ូម	enium ion	អុកស៊ីត	oxide
អ៊ីយ៉ូណូផរ	ionophore	អុកស៊ីតកម្ម	oxidation
អ៊ីយ៉ូត	iodide	អុកស៊ីតកម្មបេតា	beta oxidation
អ៊ីសូករ Van't Hoff	Van't Hoff Isochore	អុកស៊ីតករ	oxidant
អ៊ីសូតូនិច	isotonic	អុកស៊ីតករ	oxidizing agent
អ៊ីសូតូប	isotope	អុកស៊ីតបាស	basic oxide
អ៊ីសូតូប្យូមែ	isotopomers	អុកស៊ីតអាស៊ីត	acidic oxide
អ៊ីសូត្រូពិច	isotropic	អុកស៊ីម	oximes
អ៊ីសូទែមសំរូបស៊េរី	adsorption isotherm	អុកស៊ីអេម៉ូក្លូប៊ីន	oxyhaemoglobin
អ៊ីសូទែមសំរូប Langmuir	Langmuir adsorption isotherm	អុកសូក្រូម	auxochrome
អ៊ីសូទែម Van't Hoff	van't Hoff isotherm	អុកសូអាស៊ីត	oxoacid
អ៊ីសូបា	isobar	អុកសូ-	oxo-
អ៊ីសូបាសំរូបស៊េរី	adsorption isobar	ឧណ្ហវិភាគ	Thermoanalysis
អ៊ីសូផ្លេត	isopleth	ឧបករណ៍	instrument
អ៊ីសូម៉ូរ្វិស្វ	isomorphism	ឧបករណ៍ជីវវិទ្យា	biosensor
អ៊ីសូមេទ្រិច	isometric	ឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្យុង	echelon grating
អ៊ីសូមែរ	isomer	ឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្យុង	diffraction grating
អ៊ីសូមែរខ្សែ	chain isomerism	ឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្យុង	grating
អ៊ីសូមែរទីតាំង	positional isomer	ឧបករណ៍ឌីប្រាក់ស្យុង	echelette grating
អ៊ីសូមែរទម្រង់	structural isomer	ដេតិចទ័រចំហាយ	dielectric vapor detector
អ៊ីសូមែរធរណីមាត្រ	geometrical isomerism	ឌីអេឡិចទ្រិច	
អ៊ីសូមែរវង់	ring isomerism	ដេតិចទ័រអ៊ីយ៉ុងកម្ម	flame ionization detector
អ៊ីសូមែរសម្ព័ន្ធពីរជាន់	double-bond isomerism	អណ្តាតភ្លើង	
អ៊ីសូមែរស៊ីស-ត្រង់	cis-trans isomerism	ឧបករណ៍តេស្តបិទជិត	Tagliabue closed tester
អ៊ីសូមែរអុបទិច	optical isomers	Tagliabue	
អ៊ីសូមែរ L	L-isomer	ឧបករណ៍តេស្តពងបិទ	Tag closed-cup tester
អ៊ីសូស៊ីម	isozyme	Tag	

ឧបករណ៍តេស្ត Abel	Abel tester	អូបេរ៉ុង	operon
ឧបករណ៍បន្ថយពន្លឺ	beam attenuator	អូប៊ុយត	opiate
ឧបករណ៍បំណិតលំនឹង	equilibrium still	អូប៊ុយអ៊ីត	opioid
ឧបករណ៍ប្រទាញចេញ	centrifuge	អូម	ohm
ដេតិចទ័រវាស់ ការបញ្ចេញពន្លឺ	scintillation detector	អូម៉ូប៉ូលីមែ	homopolymer
ឧបករណ៍យោបក Soxhlet	Soxhlet extractor	អូម៉ូម៉ូហ្វ	homomorphs
ឧបករណ៍វាស់ចំណុច រលាយ Thiele	Thiele melting-point apparatus	អូម៉ូលីស	homolysis
ឧបករណ៍វាស់ McLeod	McLeod gauge	អូម៉ូសេអូត្រូប	homozeotrope
ឧបករណ៍សំរួប	absorptiometer	អូម៉ូឡូកកម្ម	homologation
ឧបករណ៍ Kipp	Kipp's apparatus	អូម៉ូឡូស៊ី	homology
ឧបករណ៍ Vigreux	Vigreux column	អូម៉ូ-	homo-
អ៊ុយវេ	U.V.	អូមេអូស្តាស៊ីស.លំនឹង ថេរ	homeostasis
ឧស្ម័ន	gas	អូរេកូណាទ័រ	oregonator
ឧស្ម័នកំរ	rare gas	អូលីកូនុយក្លេអូទីត	oligonucleotide
ឧស្ម័នកំរ	noble gas	អូលីកូប៊ុបទីត	oligopeptide
ឧស្ម័នខ្មៅ	gas black	អូលីកូសាការីត	oligosaccharides
ឧស្ម័នឌីប៉ូលែ	dipolar gas	អូលេភីន	olefine
ឧស្ម័នធម្មជាតិ	natural gas	អូលេភីនអាណូហ្គា	alpha olefin
ឧស្ម័នធម្មជាតិរាវ (LNG)	liquefied natural gas (LNG)	អូលេអាត	oleate
ឧស្ម័ននិចល	inert gases	អូសូនកម្ម	ozonation
ឧស្ម័នបរិសុទ្ធ	ideal gas	អូសូនីត	ozonides
ឧស្ម័នប្រេងកាតរាវ (LPG)	liquefied petroleum gas (LPG)	អូសូម៉ែតសំពាធចំហាយ	vapor-pressure osmometer
ឧស្ម័នផលិតករ	producer gas	អូសូម៉ែត្រ	osmometer
ឧស្ម័នមូតាតបិត	distilled mustard gas	អូសូស	osmosis
ឧស្ម័នវាលភក់	marsh gas	អូអ៊ីចតន្ទ្រនៈ	ox fuel
ឧស្ម័នអេលុយអង់	eluant gas	អេណង់ត្យូត្រូពី	enantiotropy
ឧស្សាហកម្ម	industrial	អេណង់ត្យូម៉ូ	enantiomorph
អូតូក្រាភីជីវៈ	bioautography	អេណង់ត្យូមភីស	enantiomorphism
អូប៉ាល	opal	អេណង់ត្យូមែ	enantiomers
		អេណង់ត្យូមែហ្វូស	enantiomeric excess
		អេណុល	enol
		អេណុល-សេតូតូតូមេរីស	enol-keto tautomerism

អេតាណាល់	ethanal	អេម៉ូក្លូប៊ីន	haemoglobin
អេតាណុល	ethanol	អេម៉ូលីស	hemolysis
អេតុកស៊ី	ethoxy	អេរ៉ូដែល	aerogel
អេតុកស៊ីត	ethoxide	អេលីកាត	helicate
អេតេរូលីស	heterolysis	អេលីសអាល់ហ្វា	alpha (a) helix
អេតេរូសេអូត្រូប	heterozeotrope	អេលុយស្យុង	elution
អេតេរូសែន	heterogeneous	អេលុយអង់	eluant
អេតេរូអាតូម	heteroatom	អេលុយអាត	eluate
អេតេរូ-	hetero-	អេស្តែរ	ester
អេទីនីលកម្ម	ethnylation	អេស្តែរកម្ម	esterification
អេទីល	ethyl	អេស្តែរខ្លាញ់	fatty ester
អេទីលអាល់កុល	ethyl alcohol	អេស្តែរជ័រស្តិត	rosin ester
អេទីអុកស៊ីល	ethoxyl	អេស្តែរអាស៊ីតបូរិច	boric acid ester
អេទែរ	ether	អេស្តែរអាស៊ីតអាលីផាទិច	aliphatic acid ester
អេទែរកម្ម	etherification	អេឡាស្តូមែទែម៉ូឡាស្តិច	thermoplastic elastomer
អេទែរម្ពដ	crown ether	អេឡិចត្រុង	electron
អេទែរអាសាក្រូន	azacrown ether	អេឡិចត្រុង	paired electron
អេហ្វារីន	heparin	អេឡិចត្រុងទឹក	aqueous electron
អេប៉ុកស៊ី	epoxy	អេឡិចត្រុងមិនសម្ព័ន្ធ	non-bonding electrons
អេប៉ុកស៊ីត	epoxide	អេឡិចត្រុងវ៉ាលែន	valence electron
អេប៉ុកស៊ីតកម្ម	epoxidation	អេឡិចត្រុងវ៉ុល (eV)	electron volt (eV)
អេប៉ុកស៊ីរេស៊ីន	epoxy resin	អេឡិចត្រុងសម្ព័ន្ធ	bonding electron
អេផិចទ័រវិជ្ជមាន	positive effector	អេឡិចត្រូកាតាលីស	electrocatalysis
អេផិចទ័រអវិជ្ជមាន	negative effector	អេឡិចត្រូក្រាទិច	electrocratic
អេផ្លូរេសង់	efflorescence	អេឡិចត្រូក្រាវីមេទ្រី	electrogravimetry
អេពីមែរ	epimer	អេឡិចត្រូក្រូម៉ាតូក្រាភី	electro-chromatography
អេពីមែរកម្ម	epimerization	អេឡិចត្រូគីមី	electrochemistry
អេពី-	epi-	អេឡិចត្រូចំណាំងត្រឡប់	electroreflectance
អេមីសេតាល់	hemiketal	អេឡិចត្រូដេកង់តាស្យុង	electrodecantation
អេមីអាសេតាល់	hemiacetal	អេឡិចត្រូដ្យាលីស	electrodialyzer
អេមុលស្យុង	emulsion	អេឡិចត្រូត	electrode
អេមុលស្យុងកម្ម	emulsification	អេឡិចត្រូតកណ្តក់បារត	dropping-mercury electrode
អេម៉ូក្លូប៊ីន	hemoglobin	អេឡិចត្រូតកាឡូមែល	calomel electrode

អេឡិចត្រូតកាឡូមែល ផ្លែត	saturated calomel electrode	ឯកតាបង្កុំពន្លឺ	beam-condensing unit
អេឡិចត្រូតគីនីដ្រូន	quinhydrone electrode	ឯកតាផ្ទួន	repeating unit
អេឡិចត្រូតគោល	reference electrode	ឯកតាមេគុណ Svedberg	Svedberg coefficient unit (S)
អេឡិចត្រូតគោល កាឡូមែល	calomel reference electrode	អ៊ែកូ	ergot
អេឡិចត្រូតជំនួយ	auxiliary electrode	អ៊ែប៊ូមអាឡូសែន	erbium halide
អេឡិចត្រូតត្រឡប់បាន	reversible electrode	ឱសថ	medicinal
អេឡិចត្រូតប្លាទីណូម រង្វិល	rotating platinum electrode	ឱសថ	pharmaceutical
អេឡិចត្រូតប្រតិបត្តិ	working electrode	ឱសថវិទ្យា	pharmacology
អេឡិចត្រូតវ៉ុល	electrode voltage	អំណាចកំដៅអាតូម	atomic heat capacity
អេឡិចត្រូតអ៊ីដ្រូសែន	hydrogen electrode	អំណាចញែក	resolving power
អេឡិចត្រូដេស	electrophoresis	អំណាចវិល	rotatory power
អេឡិចត្រូដេសដែល	gel electrophoresis	អំណាចសំរូប	absorptive power
អេឡិចត្រូផេរូក្រាហ្វី	electropherography	អំបិល	salt
អេឡិចត្រូហ្វីល	electrophile	អំបិលដីកំរ	rare-earth salts
អេឡិចត្រូម៉ាញេទិច	electromagnet	អំបិលឌីអាសូញ៉ូម	diazonium salts
អេឡិចត្រូលីត	electrolyte	អំបិលទឹកប្រមាត់	bile salts
អេឡិចត្រូលីតខ្លាំង	strong electrolyte	អំបិលទ្វេ	double salt
អេឡិចត្រូលីតខ្សោយ	weak electrolyte	អំបិលបាស	basic salt
អេឡិចត្រូលីតថ្មពិល	battery electrolyte	អំបិលអាម៉ូញ៉ូម	ammonium salt
អេឡិចត្រូលីតថ្មពិល ឥន្ធនៈ	fuel-cell electrolyte	អំបិលអាម៉ូញ៉ូមថ្នាក់បួន	quaternary ammonium salt
អេឡិចត្រូលីតអាស៊ីត	acid electrolyte	អំបិលអាស៊ីត	acid salt
អេឡិចត្រូលីស	electrolysis	អំបិលអ៊ីដ្រូលីស	salt hydrolysis
អេឡិចត្រូវ៉ាឡង់	electrovalence	អំបីដង់	ambident
អេឡិចត្រូវិជ្ជមាន	electropositive	អំបូរ	family
អេឡិចត្រូសំយោគ	electrosynthesis	អំបូរគីមី	chemical family
អេឡិចត្រូស្តាទិច	electrostatic	អំបូរតេរិច	amphoteric
អេឡិចត្រូអវិជ្ជមាន	electronegative	អំបូរលីត	ampholyte
អេឡិចត្រូអូស្មូស	electroosmosis	អំពើម៉ាស	mass action
អេឡែនីនកម្ម	elaidinization	អំពែមាត្រ	amperometry
ឯកតា	unit	អំភីប្រូទិច	amphiprotic
		អំភីហ្វីល	amphiphile
		អាំងឌុចស្យុង	induction
		អាំងតង់ស៊ីតេសំណល់	residual intensity

អាំងទែផេរ៉ូន	interferons	ARNដឹកនាំ	transfer RNA (tRNA)
អាំងស៊ុយលីន	insulin		
អំមីន	ammine		

The Chemical Elements

r.a.m. values with asterisk (*) denote mass number of the most stable known isotope with its half-life in years given in parentheses.

Element	Symbol	a.n.	r.a.m. (yrs)	d. (g/cm ³)	m.p. (°C)	b.p. (°C)
actinium	Ac	89	227*(21.7)		1050±50	3200
aluminium	Al	13	26.98	2.7	660	2467
americium	Am	95	243*(7.95x10 ³)	13.67(20°C)	994±4	2607
antimony	Sb	51	121.75	6.68	630.5	1750
argon	Ar	18	39.948	1.78g.dm ⁻³	-189	-185
arsenic	As	33	74.92	5.7	subl. 613	
astatine	At	85	210*(8.3hrs)		302	337
barium	Ba	56	137.34	3.51	725	1640
berkelium	Bk	97	247*(1.4x10 ³)	14		
beryllium	Be	4	9.012	1.85	1275	2970
bismuth	Bi	83	208.98	9.78	271.3	1560
boron	B	5	10.81	2.34-2.37	2300	2550
bromine	Br	35	79.909	3.13g.dm ⁻³	-7.2	58.78
cadmium	Cd	48	112.41	8.65	320.9	765
caesium	Cs	55	132.905	1.88	28.4	678
calcium	Ca	20	40.08	1.54	839	1484
californium	Cf	98	251*(~700)			
carbon(diamond)	C	6	12.011	3.52	diamond trans. to graphite	
carbon(graphite)	C	6	12.011	2.25	subl. 3652	
cerium	Ce	58	140.12	6.77	799	3426
chlorine	Cl	17	35.453	3.214g.dm ⁻³	-100.98	-34.6
chromium	Cr	24	52.00	7.19	1857	2672
cobalt	Co	27	58.933	8.9	1495	2870
copper	Cu	29	63.546	8.92	1083.4	2567
curium	Cm	96	247*(1.64x10 ⁷)	13.51	1340±40	
dysprosium	Dy	66	162.50	8.551	1412	2562
einsteinium	Es	99	254*(270days)			
erbium	Er	68	167.26	9.006	1529	2863
europium	Eu	63	151.96	5.254	822	1597
fermium	Fm	100	257*(10days)			
fluorine	F	9	18.9984	1.7g.dm ⁻³	-219.62	-188.1
francium	Fr	87	223*	2.4	27+1	677+1
gadolinium	Gd	64	157.25	7.901	1313	3266
gallium	Ga	31	69.72	5.90	29.78	2403
germanium	Ge	32	72.59	5.36	937	2830
gold	Au	79	196.967	19.32	1064.43	2807+2
hafnium	Hf	72	178.49	13.3	2227+20	4602
helium	He	2	4.0026	0.178	-272.2 (20atm)	-268.93
holmium	Ho	67	164.93	8.795	1474	2695
hydrogen	H	1	1.008	0.0899g.dm ⁻³	-259.14	-252.87
indium	In	49	114.82	7.31(20°C)	156.6	2080+2
iodine	I	53	126.9045	4.49	113.5	184.35
iridium	Ir	77	192.20	22.42	2410	4130
iron	Fe	26	55.847	7.89	1535	2750
krypton	Kr	36	83.80	3.73g.m ⁻³	-156.6	-152.3
lanthanum	La	57	138.91	6.162	921	3457
lawrencium	Lr	103	257*(8sec.)			
lead	Pb	82	207.19	11.35	327.5	1740
lithium	Li	3	6.939	0.534	180.54	1347
lutetium	Lu	71	174.97	9.84	1663	3402
magnesium	Mg	12	24.305	1.74	648.8	1090

manganese	Mn	25	54.94	7.2	1244	1962
mendelevium	Md	101	256*(1.3hrs)			
mercury	Hg	80	200.59	13.55	-38.87	356.58
molybdenum	Mo	42	95.94	10.22	2617	4612
neodymium	Nd	60	144.24	7.004	1021	3068
neon	Ne	10	20.179	0.9g.dm ⁻³	-248.67	-246.05
neptunium	Np	93	237*(2.2x10 ⁶)			
nickel	Ni	28	58.70	8.9	1450	2732
niobium	Nb	41	92.91	8.57	2468	4742
nitrogen	N	7	14.0067	1.2506g.dm ⁻³	-209.86	-195.8
nobelium	No	102	254*(55sec.)			
osmium	Os	76	190.2	22.57	3045	5027
oxygen	O	8	15.9994	1.429g.dm ⁻³	-218.4	-183
palladium	Pd	46	106.4	12.02	1552	3140±1
phosphorus(white)	P	15	30.9738	1.82	44.1	280
phosphorus (red)	P	15	30.9738	2.34		
platinum	Pt	78	195.09	21.45	1772	3827±100
plutonium	.Pu	94	244*(7.6x10 ⁷)	19.84	641	3232
polonium	Po	84	209*(103)	9.32	254	962
potassium	K	19	39.098	0.86	63.7	774
praseodymium	Pr	59	140.91	6.773	931	3512
promethium	Pm	61	145	7.26	1080	2460
protactinium	Pa	91	231*(3.43x10 ⁴)	15.37	<1600	
radium	Ra	88	226.0254	~5	700	1140
radon	Rn	86	222*	9.73g.dm ⁻³	-71	-61.8
rhenium	Re	75	186.2	20.53	3180	5627
rhodium	Rh	45	102.9	12.4	1966	3727
rubidium	Rb	37	85.47	1.53	38.89	688
ruthenium	Ru	44	101.07	12.3	2310	3900
samarium	Sm	62	150.35	7.52	1077	1791
scandium	Sc	21	44.956	α2.989β3.19	1541	2831
selenium	Se	34	78.96	4.81	217	684.9
silicon	Si	14	28.086	2.33	1410	2355
silver	Ag	47	107.87	10.5	961.93	2212
sodium	Na	11	22.9898	0.97	97.8	882-889
strontium	Sr	38	87.62	2.6	769	1384
sulphur	S	16	32.06	2.07(rhom)	112.8	444.674
tantalum	Ta	73	180.948	16.63	2996	5427
technetium	Tc	43	99*(2.6x10 ⁶)		2172	4877
tellurium	Te	52	127.60	6.24	449.5	989.8
terbium	Tb	65	158.92	8.23	1356	3123
thallium	Tl	81	204.39	11.85	303.5	1457±10
thorium	Th	90	232.038	11.5-11.9	1750±10	4790±10
thulium	Tm	69	168.934	9.321	1545	1947
tin	Sn	50	118.69	7.28	231.88	2260
titanium	Ti	22	47.9	4.5	1660±10	3287
tungsten	W	74	183.85	19.3	3410	5660
uranium	U	92	238.03	1905	1132±1	3818
vanadium	V	23	50.94	5.96	1890	3380
xenon	Xe	54	131.30	5.887g.dm ⁻³	-111.9	-107.1
ytterbium	Yb	70	173.04	6.965	819	1194
yttrium	Y	39	88.905	4.469	1522	3338
zinc	Zn	30	65.38	7.1	419.88	907
zirconium	Zr	40	9.22	6.49	1852	4377

Laboratory Equipment

